

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentoinnin apuväline eikä sillä ole oikeudellista vaikutusta. Unionin toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä. Säädösten todistusvoimaiset versiot on johdanto-osineen julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja ne ovat saatavana EUR-Lexissä. Näihin virallisiin teksteihin pääsee suoraan tästä asiakirjasta siihen upotettujen linkkien kautta.

► **B****KOMISSION ASETUS (EU) N:o 1178/2011,**

annettu 3 päivänä marraskuuta 2011,

siviili-ilmailun lentomiehistöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(EUVL L 311, 25.11.2011, s. 1)

sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

						virallinen lehti		
						N:o	sivu	päivämäärä
► <u>M1</u>	Komission asetus (EU) N:o 290/2012, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2012					L 100	1	5.4.2012
► <u>M2</u>	Komission asetus (EU) N:o 70/2014, annettu 27 päivänä tammikuuta 2014					L 23	25	28.1.2014
► <u>M3</u>	Komission asetus (EU) N:o 245/2014, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2014					L 74	33	14.3.2014
► <u>M4</u>	Komission asetus (EU) 2015/445, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2015					L 74	1	18.3.2015
► <u>M5</u>	Komission asetus (EU) 2016/539, annettu 6 päivänä huhtikuuta 2016					L 91	1	7.4.2016
► <u>M6</u>	Komission asetus (EU) 2018/1065, annettu 27 päivänä heinäkuuta 2018					L 192	31	30.7.2018

Oikaistu:

- **C1** Oikaisu, EUVL L 116, 28.4.2012, s. 34 (1178/2011)
- **C2** Oikaisu, EUVL L 106, 16.4.2013, s. 14 (1178/2011)
- **C3** Oikaisu, EUVL L 104, 23.4.2015, s. 52 (1178/2011)
- **C4** Oikaisu, EUVL L 165, 23.6.2016, s. 23 (245/2014)
- **C5** Oikaisu, EUVL L 178, 11.7.2017, s. 17 (1178/2011)
- **C6** Oikaisu, EUVL L 178, 11.7.2017, s. 17 (2015/445)
- **C7** Oikaisu, EUVL L 189, 26.7.2018, s. 31 (2016/539)

▼B**KOMISSION ASETUS (EU) N:o 1178/2011,**

annettu 3 päivänä marraskuuta 2011,

siviili-ilmailun lentomiestistöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

*1 artikla***Kohde**

Tässä asetuksessa vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt seuraaville:

1. lentolupakirjojen erilaiset kelpuutukset, lupakirjojen myöntämistä, voimassa pitämistä, muuttamista, rajoittamista, voimassaolon keskeyttämistä tai peruuttamista koskevat edellytykset, lupakirjojen haltijoiden oikeudet ja velvollisuudet, voimassa olevien kansallisten lentolupakirjojen ja kansallisten lentomekaanikon lupakirjojen muuntamista lentolupakirjoiksi koskevat edellytykset sekä kolmansien maiden lupakirjojen hyväksymistä koskevat edellytykset;
2. lentokoulutuksesta tai lentosimulaattorikoulutuksesta ja lentäjän taitojen arvioinnista vastaavien henkilöiden hyväksyntä;
3. erilaiset lentäjien lääketieteelliset kelpoisuustodistukset, lääketieteellisten kelpoisuustodistusten myöntämistä, voimassa pitämistä, muuttamista, rajoittamista, voimassaolon keskeyttämistä tai peruuttamista koskevat edellytykset, lääketieteellisten kelpoisuustodistusten haltijoiden oikeudet ja velvollisuudet sekä kansallisten lääketieteellisten kelpoisuustodistusten muuntamista yhteisesti tunnustetuiksi lääketieteellisiksi kelpoisuustodistuksiksi koskevat edellytykset;
4. ilmailulääkärien hyväksyntä ja edellytykset, joilla yleislääkärit voivat toimia ilmailulääkäreinä;
5. matkustamomiestistön jäsenille määräajoin tehtävä ilmailulääketieteellisen kelpoisuuden arviointi ja tästä arvioinnista vastaavien henkilöiden kelpoisuus;

▼MI

6. matkustamomiestistön kelpoisuustodistusten myöntämisen, voimassa pitämisen, muuttamisen, rajoittamisen ja niiden voimassaolon keskeyttämisen tai peruuttamisen edellytykset sekä matkustamomiestistön kelpoisuustodistusten haltijoiden oikeudet ja velvollisuudet;
7. siviili-ilmailun lentomiestistön hyväksymiseen ja lääketieteellisen kelpoisuuden arviointiin osallistuvien lentokoulutusorganisaatioiden ja ilmailulääketieteen keskusten hyväksymistodistusten myöntämisen, voimassa pitämisen, muuttamisen, rajoittamisen ja niiden voimassaolon keskeyttämisen tai peruuttamisen edellytykset;
8. lentoa simuloivien koulutuslaitteiden sekä kyseisiä laitteita käyttävien organisaatioiden hyväksymisvaatimukset;
9. hallintoa ja hallintojärjestelmää koskevat vaatimukset, joita jäsenvaltioiden, viraston ja organisaatioiden on noudatettava pannesaan täytäntöön 1–8 kohdassa tarkoitettuja sääntöjä.

▼B*2 artikla***Määritelmät**

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

1. 'osan FCL lupakirjalla' ohjaamomiehistön lupakirjaa, joka täyttää liitteessä I vahvistetut vaatimukset;
 2. 'JAR-vaatimuksilla' Euroopan ilmailuviranomaisten yhteistyöelimen hyväksymiä yhteiseurooppalaisia ilmailuvaatimuksia, sellaisina kuin niitä sovelletaan 30 päivänä kesäkuuta 2009;
 3. 'kevyiden ilma-alusten lupakirjalla (LAPL)' asetuksen (EY) N:o 216/2008 7 artiklassa tarkoitettua harrasteilmailun lupakirjaa;
 4. 'JAR-vaatimusten mukaisella lupakirjalla' lentolupakirjaa ja siihen liittyviä kelpuutuksia, todistuksia, valtuutuksia ja/tai kelpoisuuksia, jotka on myöntänyt tai tunnustanut JAR-vaatimukseen ja -menettelyihin perustuvan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti sellainen jäsenvaltio, joka on pannut asiaankuuluvan JAR-vaatimuksen täytäntöön ja jota on Euroopan ilmailuviranomaisten yhteistyöelimen järjestelmässä suositeltu keskinäiseen tunnustamiseen kyseisen JAR-vaatimuksen osalta;
 5. 'muulla kuin JAR-vaatimusten mukaisella lupakirjalla' lentolupakirjaa, jonka on myöntänyt tai tunnustanut kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltio, jota ei ole suositeltu keskinäiseen tunnustamiseen kyseisen JAR-vaatimuksen osalta;
 6. 'hyvityksellä' aiemmin hankitun kokemuksen tai kelpoisuuden tunnustamista;
 7. 'hyvitysraportilla' raporttia, jonka perusteella aiemmin hankittu kokemus tai kelpoisuus voidaan tunnustaa;
 8. 'muuntoportilla' raporttia, jonka perusteella lupakirja voidaan muuntaa osan FCL lupakirjaksi;
 9. ►C2 'JAR-vaatimusten mukaisella lentäjän lääketieteellisellä kelpoisuustodistuksella ja ilmailulääkärin hyväksyntätodistuksella' todistusta, jonka on myöntänyt tai tunnustanut JAR-vaatimukseen ja -menettelyihin perustuvan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti sellainen jäsenvaltio, joka on pannut asiaankuuluvan JAR-vaatimuksen täytäntöön ja jota on Euroopan ilmailuviranomaisten yhteistyöelimen järjestelmässä suositeltu keskinäiseen tunnustamiseen kyseisen JAR-vaatimuksen osalta; ◀
 10. ►C2 'muulla kuin JAR-vaatimusten mukaisella lentäjän lääketieteellisellä kelpoisuustodistuksella ja ilmailulääkärin hyväksyntätodistuksella' todistusta, jonka on myöntänyt tai tunnustanut kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltio, jota ei ole suositeltu keskinäiseen tunnustamiseen kyseisen JAR-vaatimuksen osalta; ◀
- ▼M1
11. 'matkustamomiehistön jäsenellä' miehistön jäsentä, jolla on asianmukainen kelpoisuus, joka ei ole ohjaamomiehistön tai teknisen miehistön jäsen ja jonka lentotoiminnan harjoittaja on nimittänyt suorittamaan matkustajien ja lennon turvallisuuteen liittyviä tehtäviä lentotoiminnan aikana;
 12. 'lentomiehistöllä' ohjaamomiehistöä ja matkustamomiehistöä;

▼ M1

13. 'JAR-vaatimusten mukaisella hyväksymistodistuksella, -hyväksynnällä tai -organisaatiolla' JAR-vaatimuksen täytäntöön pannaan jäsenvaltion JAR-vaatimuksia ja -menettelyjä vastaavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti antamaa tai tunnustamaa hyväksymistodistusta tai hyväksyntää taikka hyväksymää, rekisteröimää tai tunnustamaa organisaatiota, joka on suositettu tunnustettavaksi vastavuoroisesti Euroopan ilmailuviranomaisten yhteistyöelimen järjestelmässä kyseisen JAR-vaatimuksen osalta.

▼ M3*3 artikla***Lentolupakirjat ja lääketieteelliset kelpoisuustodistukset**

1. Rajoittamatta tämän asetuksen 8 artiklan soveltamista asetuksen (EY) N:o 216/2008 4 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa sekä 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen ilma-alusten lentäjien on noudatettava tämän asetuksen liitteissä I ja IV säädettyjä teknisiä vaatimuksia ja hallinnollisia menettelyjä.

2. Tämän asetuksen liitteessä I määritellyistä lupakirjojen haltijoiden oikeuksista riippumatta sellaisten lentolupakirjojen haltijat, jotka on myönnetty tämän asetuksen liitteessä I olevan B tai C luvun mukaisesti, voivat suorittaa asetuksen (EU) N:o 965/2012 6 artiklan 4 a kohdassa tarkoitettuja lentoja. Tämä ei rajoita tämän asetuksen liitteessä I olevassa B tai C luvussa mahdollisesti asetettujen matkustajien kuljettamista tai kaupallisen lentotoiminnan kehittämistä koskevien lisävaatimusten noudattamista.

▼ B*4 artikla***Voimassa olevat kansalliset lentolupakirjat**

1. Jäsenvaltioiden ennen ►**M1** tämän asetuksen soveltamista ◀ myöntämät tai tunnustamat JAR-vaatimusten mukaiset lupakirjat on katsottava tämän asetuksen mukaisesti myönnettyiksi. Jäsenvaltioiden on korvattava nämä lupakirjat osassa ARA vahvistetun mallin mukaisilla lupakirjoilla viimeistään ►**M1** 8 päivänä huhtikuuta 2018 ◀.

2. Jäsenvaltioiden ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamista myöntämät tai tunnustamat muut kuin JAR-vaatimusten mukaiset lupakirjat, mukaan lukien niihin liittyvät kelpuutukset, todistukset, valtuutukset ja/tai kelpoisuudet, on muunnettava osan FCL lupakirjoiksi, ja tämän suorittaa lupakirjan myöntänyt jäsenvaltio.

3. Muut kuin JAR-vaatimusten mukaiset lupakirjat on muunnettava osan FCL lupakirjoiksi ja niihin liittyviksi kelpoisuuksiksi tai todistuksiksi

a) liitteen II säännösten mukaisesti, tai

b) muuntoraportissa olevien tietojen mukaisesti.

4. Muuntoraportin on

a) oltava sen jäsenvaltion laatima, joka myönsi lentolupakirjan kuultuaan Euroopan lentoturvallisuusvirastoa, jäljempänä 'virasto';

b) sisällettävä kuvaus siitä, minkä kansallisten vaatimusten perusteella lentolupakirjat on myönnetty;

c) kuvattava lentäjille myönnettyjen oikeuksien laajuus;

▼B

d) sisällettävä tiedot siitä, mistä liitteen I vaatimuksista hyvitys on määrä antaa;

e) sisällettävä tiedot mahdollisista rajoituksista, jotka on sisällytettävä osan FCL lupakirjoihin, ja mahdollisista vaatimuksista, joita lentäjän on noudatettava näiden rajoitusten poistamiseksi.

5. Muuntoraporttiin on sisällyttävä jäljennökset kaikista 4 kohdan a–e alakohdassa mainittujen tietojen osoittamiseksi tarvittavista asiakirjoista, mukaan lukien jäljennökset asiaankuuluvista kansallisista vaatimuksista ja menettelyistä. Muuntoraporttia laatiessa jäsenvaltioiden on pyrittävä siihen, että lentäjien nykyisen toiminnan laajuus pysyisi mahdollisimman pitkälle muuttumattomana.

6. Sen estämättä, mitä 1 ja 3 kohdassa säädetään, luokkakelpuutus- ja tarkastuslentäjän valtuutuksen haltijoiden oikeudet, jotka koskevat vaativia suorituskykyisiä yhden ohjaajan ilma-aluksia, on muunnettava tyypikouluttajan kelpuutukseksi tai tarkastuslentäjän valtuutukseksi, joka koskee yhden ohjaajan lentokoneita.

7. Ennen kuin lento-oppilas täyttää kaikki kevyiden ilma-alusten lupakirjan (LAPL) myöntämiseksi tarvittavat vaatimukset, jäsenvaltio voi antaa hänelle luvan käyttää rajoitettuja oikeuksia ilman valvontaa seuraavin edellytyksin:

a) oikeudet koskevat vain kyseisen jäsenvaltion kansallista aluetta tai sen osaa;

b) oikeudet koskevat vain rajoitettua maantieteellistä aluetta ja yksimoottorisia mäntämoottorilentokoneita, joiden suurin sallittu lentoonlähtömassa on enintään 2 000 kg, ja oikeuksiin ei kuulu matkustajien kuljettaminen;

c) kyseiset luvat on myönnettävä yksilökohtaisen turvallisuusriskiarvioinnin perusteella, jonka kouluttaja on tehnyt jäsenvaltion suorittaman yleisen turvallisuusriskien arvioinnin pohjalta;

d) jäsenvaltion on toimitettava määräaikaikaiskatsauksia komissiolle ja viirastolle kolmen vuoden välein.

▼M3

8. Ennen kuin lentäjä täyttää kaikki mittarilentokelpuutuksen myöntämiseksi tämän asetuksen mukaisesti tarvittavat vaatimukset, jäsenvaltio voi 8 päivään huhtikuuta 2019 saakka myöntää lentäjälle luvan käyttää määrättyjä rajoitettuja oikeuksia lentokoneiden lentämiseen mittarilentosääntöjen mukaisesti seuraavin edellytyksin:

a) jäsenvaltio myöntää tällaisia lupia ainoastaan jos niitä voidaan perustella erityisellä paikallisella tarpeella, jota ei voida tyydyttää tämän asetuksen nojalla vahvistetuilla kelpuutuksilla;

b) luvassa myönnettyjen oikeuksien laajuuden on perustuttava jäsenvaltion suorittamaan turvallisuusriskien arviointiin, jossa otetaan huomioon tarkoitettun lentäjän pätevyystason saavuttamiseksi tarvittavan koulutuksen laajuus;

c) lupaan sisältyvät oikeudet koskevat vain jäsenvaltion kansallisen alueen tai sen osan ilmatilaa;

d) lupa myönnetään hakijoille, jotka ovat suorittaneet pätevien kouluttajien antaman asianmukaisen koulutuksen ja osoittaneet vaaditun pätevyuden pätevälle tarkastuslentäjälle jäsenvaltion määrittelemällä tavalla;

▼ M3

- e) jäsenvaltio ilmoittaa komissiolle, EASAlle ja muille jäsenvaltioille lupaan liittyvistä erityispiirteistä, mukaan lukien sen perustelut ja turvallisuusriskien arviointi;
- f) jäsenvaltio seuraa lupaan liittyvää toimintaa varmistaakseen hyväksyttävän turvallisuustason ja toteuttaa asianmukaisia toimia, jos se havaitsee kasvaneen riskin tai minkä tahansa turvallisuuteen liittyvän huolenaiheen;
- g) jäsenvaltio suorittaa arvioinnin luvan täytäntöönpanon turvallisuuskohdista ja toimittaa komissiolle kertomuksen viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2017.

▼ M6

- 9. Jäsenvaltioiden on ennen 19 päivää elokuuta 2018 myönnettyjen lupakirjojen osalta noudatettava ARA.FCL.200 kohdan a alakohdan toisessa alakohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna Komission asetuksella (EU) 2018/1065 ⁽¹⁾, vahvistettuja vaatimuksia viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2022.

▼ M5*4 a artikla***Suorituskykyyn perustuvaa navigointia koskevat mittarilento-oikeudet**

- 1. Lentäjä saa käyttää suorituskykyyn perustuvia navigaatiomenetelmiä, jäljempänä 'PBN', ainoastaan sen jälkeen, kun hänelle on myönnetty mittarilentokelpuutukseen (IR), liitetyt PBN-oikeudet.
- 2. Lentäjälle myönnetään PBN-oikeudet, jos hän täyttää kaikki seuraavat vaatimukset:
 - a) hän on suorittanut hyväksytysti teoriakurssin, johon sisältyy PBN, liitteessä I (osa FCL) olevan FCL.615 kohdan mukaisesti;
 - b) hän on suorittanut hyväksytysti lentokoulutuksen, johon sisältyy PBN, liitteessä I (osa FCL) olevan FCL.615 kohdan mukaisesti;
 - c) hän on suorittanut hyväksytysti joko lentokokeen liitteen I (osa FCL) lisäyksen 7 mukaisesti tai lentokokeen tai tarkastuslennon liitteen I (osa FCL) lisäyksen 9 mukaisesti.
- 3. Edellä 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen vaatimusten katsotaan täytyneen, jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että koulutuksen tai PBN-toimintaan perehtymisen kautta hankittu pätevyys vastaa a ja b alakohdassa tarkoitettujen kurssien antamia tietoja ja taitoja ja lentäjä osoittaa tällaisen pätevyyden 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettua lentokokeen tai tarkastuslennon aikana hyväksyttävästi tarkastuslentäjälle.

⁽¹⁾ Komission asetus (EU) 2018/1065, annettu 27 päivänä heinäkuuta 2018, asetuksen (EU) N:o 1178/2011 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse unionin ohjaamomiehistön lupakirjojen automaattisesta hyväksynnästä sekä koulutuksesta lentoonlähtöjä ja laskuja varten (EUVL L 192, 30.7.2018, s. 31).

▼ **M5**

4. ► **C7** PBN-pätevyyden hyväksyttävästä osoittamisesta on tehtävä merkintä lentäjän lentopäiväkirjaan tai vastaavaan asiakirjaan edellä c alakohdassa tarkoitetun lentokokeen tai tarkastuslennon suorittamisen jälkeen, ja lentokokeen tai tarkastuslennon vastaanottaneen tarkastuslentäjän on allekirjoitettava merkintä. ◀

5. Lentäjät, joilla on mittarilentokelpuus ilman PBN-oikeuksia, saavat lentää ainoastaan sellaisia reittejä ja lähestymisiä, joihin ei vaadita PBN-oikeuksia, eikä heidän mittarilentokelpuutuksensa uusimiseen vaadita PBN-taitojen osoittamista 25 päivään elokuuta 2020 saakka; kyseisen päivämäärän jälkeen kaikkiin mittarilentokelpuuksiin vaaditaan myös PBN-oikeudet.

▼ **B***5 artikla*▼ **C2****Voimassa olevat kansalliset lentäjien lääketieteelliset kelpoisuustodistukset ja ilmailulääkärien hyväksyntätodistukset**▼ **B**

1. ► **C2** Jäsenvaltioiden ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamista myöntämät tai tunnustamat JAR-vaatimusten mukaiset lentäjien lääketieteelliset kelpoisuustodistukset ja ilmailulääkärien hyväksyntätodistukset on katsottava tämän asetuksen mukaisesti myönnettyiksi. ◀

2. ► **C2** Jäsenvaltioiden on korvattava lentäjien lääketieteelliset kelpoisuustodistukset ja ilmailulääkärien hyväksyntätodistukset osassa ARA vahvistetun mallin mukaisilla todistuksilla viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2017. ◀

3. ► **C3** Jäsenvaltioiden ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamista myöntämien muiden kuin JAR-vaatimusten mukaisten lentäjien lääketieteellisten kelpoisuustodistusten ja ilmailulääkärien hyväksyntätodistusten on oltava voimassa niiden seuraavaan voimassaolon jatkamispäivään tai 8 päivään huhtikuuta 2017 sen mukaan, kumpi ajankohdista on aikaisempi. ◀

4. ► **C2** Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen todistusten voimassaoloa on jatkettava liitteen IV säännösten mukaisesti. ◀

*6 artikla***Koelentäjän kelpoisuuden muuntaminen**

1. Koelentäjän kelpoisuuden myöntäneen jäsenvaltion on muunnettava sellaisten lentäjien, jotka suorittivat ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamista komission asetuksen (EY) N:o 1702/2003 ⁽¹⁾ liitteessä määritellyjä luokan 1 ja 2 koelentoja tai jotka antoivat koulutusta koelentäjille, koelentäjän kelpoisuus asetuksen liitteen I mukaiseksi koelentokelpuutukseksi ja, soveltuvin osin, koelentokouluttajan kelpoisuustodistukseksi.

2. Tämä muuntaminen on tehtävä 4 artiklan 4 ja 5 kohdassa säädettyjä vaatimuksia noudattaen laaditussa muuntoportissa olevien tietojen mukaisesti.

⁽¹⁾ EUVL L 243, 27.9.2003, s. 6.

▼B*7 artikla***Voimassa olevat kansalliset lentomekaanikon lupakirjat**

1. Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetyn lentomekaanikon lupakirjan muuntaminen osan FCL lupakirjaksi edellyttää, että lupakirjan haltija esittää hakemuksen lupakirjan myöntäneelle jäsenvaltiolle.
2. Lentomekaanikon lupakirja on muunnettava osan FCL lupakirjaksi 4 artiklan 4 ja 5 kohdassa säädettyjä vaatimuksia noudattaen laaditun muuntoportin mukaisesti.
3. Haettaessa liikennelentäjän lupakirjaa (ATPL) lentokoneita varten on noudatettava liitteessä I olevan FCL.510.A kohdan c kohdan 2 alakohdan hyvitystä koskevia säännöksiä.

*8 artikla***Kolmansien maiden lupakirjojen hyväksyntäedellytykset****▼M4**

1. Sen estämättä, mitä asetuksen (EY) N:o 216/2008 12 artiklassa säädetään, ja silloin, kun unionin ja kolmannen maan välillä ei ole tehty sopimusta lentolupakirjoista, jäsenvaltiot voivat hyväksyä kolmansien maiden lupakirjat, kelpuutukset tai todistukset ja niihin liittyvät kolmansien maiden myöntämät tai niiden puolesta myönnetyt lääketieteelliset kelpoisuustodistukset tämän asetuksen liitteen III säännösten mukaisesti.

▼B

2. Osan FCL lupakirjojen hakijoiden, joilla on jo vähintään vastaava kolmannen maan Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myöntämä lupakirja, kelpuutus tai todistus, on täytettävä kaikki tämän asetuksen liitteen I vaatimukset, mutta kurssin kestoa, oppituntien määrää ja erityiskoulutustuntien määrää koskevia vaatimuksia voidaan lieventää.
3. Hakijalle annettavasta hyvityksestä päättää se jäsenvaltio, jolle lentäjä esittää hakemuksensa, hyväksytyin koulutusorganisaation suosituksen perusteella.
4. Kolmannen valtion Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myöntämän tai kolmannen valtion puolesta mainitun liitteen mukaisesti myönnetyn liikennelentäjän lupakirjan (ATPL) haltijoille, jotka täyttävät kokemusvaatimukset liikennelentäjän lupakirjan myöntämiseksi osassa FCL olevassa F luvussa mainitussa ilma-alusryhmässä, voidaan antaa täysimääräinen hyvitys vaatimuksista osallistua kurssille ennen teoriakokeen suorittamista ja lentokoetta, jos kolmannen maan lupakirja sisältää ATPL-lentokokeessa käytettävän ilma-aluksen voimassa olevan tyyppikelpuutuksen.
5. Lentokone- tai helikopterityyppikelpuutukset voidaan myöntää sellaisten osan FCL lupakirjojen haltijoille, jotka täyttävät kolmansien maiden kyseisten kelpuutusten myöntämiseksi asetamat vaatimukset. Tällaiset kelpuutukset koskevat vain kyseisessä kolmannessa maassa rekisteröityjä ilma-aluksia. Tämä rajoitus voidaan poistaa, kun lentäjä täyttää tämän asetuksen liitteessä III olevan C.1 kohdan vaatimukset.

▼B*9 artikla***Ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamista aloitetun koulutuksen hyvitys**

1. Myönnettäessä osan FCL lupakirjoja liitteen I mukaisesti koulutus, joka on aloitettu ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamista Euroopan ilmailuviranomaisten yhteistyöelimen vaatimuksia ja menettelyjä noudattaen ja joka suoritetaan sellaisen jäsenvaltion viranomaisvalvonassa, jota on Euroopan ilmailuviranomaisten yhteistyöelimen järjestelmässä suositeltu keskinäiseen tunnustamiseen kyseisen JAR-vaatimuksen osalta, on hyvitettävä täysimääräisesti, jos koulutus ja kokeet suoritetaan loppuun viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2016.

2. Ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamista Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti aloitettu koulutus on hyvitettävä, kun osan FCL lupakirjan myöntäminen perustuu hyvitysraporttiin, jonka jäsenvaltio on laatinut virastoa kuullen.

3. Hyvitysraportissa on kuvattava koulutuksen laajuus sekä ilmoitettava, mistä osan FCL vaatimuksista hyvitys annetaan, ja soveltuvin osin se, mitä vaatimuksia hakijoiden on täytettävä saadakseen osan FCL lupakirjan. Siihen on liitettävä jäljennökset kaikista koulutuksen laajuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista sekä kansallisista säännöksistä ja menettelyistä, joita noudattaen koulutus oli aloitettu.

▼M2*9 a artikla***Tyypikoulutus ja käyttöönsoveltuvuustiedot**

1. Kun tämän asetuksen liitteissä viitataan asetuksen (EU) N:o 748/2012 mukaisesti laadittuihin käyttöönsoveltuvuustietoihin eikä tällaisia tietoja ole saatavilla asianomaisesta ilma-alustyyppistä, tyypikurssille hakevan on noudatettava ainoastaan asetuksen (EU) N:o 1178/2011 liitteissä vahvistettuja säännöksiä.

2. Tyypikurssisiin, jotka on hyväksytty ennen lentäjien tyypikoulutuksen vähimmäisvaatimusten hyväksymistä asianomaisen ilma-alustyyppin käyttöönsoveltuvuustietoihin asetuksen (EU) N:o 748/2012 mukaisesti, on sisällyttävä pakolliset koulutuksen osa-alueet viimeistään 18 päivänä joulukuuta 2017 tai kahden vuoden kuluessa käyttöönsoveltuvuustietojen hyväksymisestä sen mukaan, kumpi ajankohta on myöhempi.

▼B*10 artikla***Sotilaspalveluksen aikana hankittujen lentolupakirjojen hyvitys**

1. Sotilaslentäjän lupakirjan haltijoiden on osan FCL lupakirjan saadakseen esitettävä hakemus sille jäsenvaltiolle, jossa sotilaspalvelus suoritettiin.

2. Sotilaspalveluksessa hankitut tiedot, kokemukset ja taidot on hyvitettävä liitteen I asiaankuuluvista vaatimuksista niiden tietojen

▼ B

mukaisesti, jotka esitetään jäsenvaltion virastoa kuullen laatimassa hyvitysraportissa.

3. Hyvitysraportissa on
 - a) esitettävä kansalliset vaatimukset, joiden perusteella sotilasilmailun lupakirjat, kelpuutukset, todistukset, valtuutukset ja/tai kelpoisuudet on myönnetty;
 - b) kuvattava lentäjille myönnettyjen oikeuksien laajuus;
 - c) ilmoitettava, mistä liitteen I vaatimuksista hyvitys on määrä antaa;
 - d) ilmoitettava mahdollisista rajoituksista, jotka on sisällytettävä osan FCL lupakirjoihin, ja mahdollisista vaatimuksista, joita lentäjien on noudatettava näiden rajoitusten poistamiseksi;
 - e) oltava mukana jäljennökset kaikista asiakirjoista, joita tarvitaan edellä mainittujen seikkojen osoittamiseen, sekä jäljennökset asiaan kuuluvista kansallisista vaatimuksista ja menettelyistä.

▼ M1*10 a artikla***Lentokoulutusorganisaatiot**

1. Lentokoulutusorganisaatioiden on noudatettava liitteissä VI ja VII säädettyjä teknisiä vaatimuksia ja hallinnollisia menettelyjä, ja ne on hyväksyttävä.

2. Lentokoulutusorganisaatioilla, joilla on yhteiseurooppalaisten ilmailuvaatimusten (JAR) mukainen koulutusorganisaation hyväksymistodistus, jonka jäsenvaltio on myöntänyt tai tunnustanut ennen tämän asetuksen soveltamista, katsotaan olevan tämän asetuksen mukaisesti myönnetty hyväksymistodistus.

Tällöin näiden organisaatioiden oikeudet rajoittuvat niihin oikeuksiin, jotka sisältyvät jäsenvaltion myöntämään hyväksyntään.

Lentokoulutusorganisaatioiden on mukautettava hallintojärjestelmänsä, koulutusohjelmansa, menettelynsä ja käsikirjansa vastaamaan liitteen VII vaatimuksia viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2014, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 artiklan soveltamista.

▼ M4

3. JAR-vaatimusten mukaisten koulutusorganisaatioiden on sallittava antaa koulutusta osan FCL mukaista yksityislentäjän lupakirjaa (PPL), siihen liittyviä rekisteröintiin sisältyviä kelpuutuksia ja kevyiden ilmailusten lupakirjaa (LAPL) varten liitteiden VI ja VII säännöksiä noudattamatta 8 päivään huhtikuuta 2018 asti sillä edellytyksellä, että ne on rekisteröity ennen 8 päivää huhtikuuta 2015.

▼ M1

4. Jäsenvaltioiden on korvattava 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut hyväksymistodistukset liitteessä VI annetun mallin mukaisilla hyväksymistodistuksilla viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2017.

▼ M5

5. Lentokoulutusorganisaatioiden on varmistettava, että niiden tarjoamat mittarilentokurssit sisältävät viimeistään 25 päivänä elokuuta 2020 PBN-oikeuksiin liittyvää koulutusta, joka täyttää liitteen I (osa FCL) vaatimukset.

▼M1*10 b artikla***Lentoa simuloivat koulutuslaitteet**

1. Lentäjien koulutuksessa, lentokokeissa ja tarkastuslennoissa käytettävien lentoa simuloivien koulutuslaitteiden (FSTD-laitteiden), lukuun ottamatta koelentokoulutuksessa käytettäviä, kehityskäyttöön tarkoitettuja lentoa simuloivia koulutuslaitteita, on noudatettava liitteissä VI ja VII säädettyjä teknisiä vaatimuksia ja hallinnollisia menettelyjä, ja ne on hyväksyttävä.
2. JAR-vaatimusten mukaiset FSTD:n hyväksymistodistukset, jotka on myönnetty tai tunnustettu ennen tämän asetuksen soveltamista, katsotaan tämän asetuksen mukaisesti myönnettyiksi.
3. Jäsenvaltioiden on korvattava 2 kohdassa tarkoitettujen hyväksymistodistukset liitteessä VI annetun mallin mukaisilla hyväksymistodistuksilla viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2017.

*10 c artikla***Ilmailulääketieteen keskukset**

1. Ilmailulääketieteen keskusten on noudatettava liitteissä VI ja VII säädettyjä teknisiä vaatimuksia ja hallinnollisia menettelyjä, ja ne on hyväksyttävä.
 2. JAR-vaatimusten mukaiset ilmailulääketieteen keskusten hyväksymistodistukset, jotka jäsenvaltio on myöntänyt tai tunnustanut ennen tämän asetuksen soveltamista, katsotaan tämän asetuksen mukaisesti myönnettyiksi.
- Ilmailulääketieteen keskusten on mukautettava hallintojärjestelmänsä, koulutusohjelmansa, menettelynsä ja käsikirjansa vastaamaan liitteen VII vaatimuksia viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2014.
3. Jäsenvaltioiden on korvattava 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen ilmailulääketieteen keskusten hyväksymistodistukset liitteessä VI annetun mallin mukaisilla hyväksymistodistuksilla viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2017.

▼B*11 artikla***Matkustamomiehistön lääketieteellinen kelpoisuus**

1. Asetuksen (EY) N:o 216/2008 4 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettujen ilma-alusten käyttöön osallistuvien matkustamomiehistön jäsenten on noudatettava liitteissä I ja IV säädettyjä teknisiä vaatimuksia ja hallinnollisia menettelyjä.
2. Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 ⁽¹⁾ mukaisesti tehtyjen matkustamomiehistön jäsenten lääkärintarkastusten tai lääketieteellisen kelpoisuuden arviointien, jotka ovat edelleen voimassa tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivänä, on katsottava olevan voimassa tämän asetuksen mukaisesti, kunnes jompikumpi seuraavista toteutuu:
 - a) toimivaltaisen viranomaisen asetuksen (ETY) N:o 3922/91 mukaisesti määrittämä voimassaoloaika päättyy; tai

⁽¹⁾ EYVL L 373, 31.12.1991, s. 4.

▼B

- b) liitteessä IV olevassa MED.C.005 kohdassa säädetty voimassaoloaika päättyy.

Voimassaoloaika lasketaan viimeksi tehdyn lääkärintarkastuksen tai lääketieteellisen kelpoisuuden arvioinnin suorittamispäivästä.

Ennen voimassaoloajan päättymistä mahdollisesti tehtävä ilmailulääketieteellisen kelpoisuuden uudelleenarviointi on suoritettava liitteen IV mukaisesti.

▼M1*11 a artikla***Matkustamomiehistön kelpoisuusvaatimukset ja niihin liittyvät todistukset**

1. Asetuksen (EY) N:o 216/2008 4 artiklan 1 kohdan b ja c kohdassa tarkoitettujen ilma-alusten kaupalliseen lentotoimintaan osallistuvalla matkustamomiehistön jäsenellä on oltava vaadittu kelpoisuus ja kelpoisuuden osoittava, liitteissä V ja VI säädettyjen teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen mukaisesti myönnetty todistus.

2. Matkustamomiehistön jäsenen, jolla on ennen tämän asetuksen soveltamista asetuksen (ETY) N:o 3922/91, jäljempänä 'EU-OPS', mukaisesti myönnetty turvallisuuskoulutustodistus,

- a) katsotaan täyttävän tämän asetuksen vaatimukset, jos hän täyttää EU-OPS:ssa asetetut sovellettavat koulutusta, kokeita ja viimeaikaista kokemusta koskevat vaatimukset; tai
- b) jos hän ei täytä EU-OPS:ssa asetettuja sovellettavia koulutus-, koe- ja kokemusvaatimuksia, hänen on suoritettava kaikki vaadittavat koulutukset ja kokeet ennen kuin hänen katsotaan täyttävän tämän asetuksen vaatimukset; tai
- c) jos hän ei ole osallistunut lentokoneilla tapahtuvaan kaupalliseen lentotoimintaan yli viiteen vuoteen, hänen on suoritettava peruskurssi ja läpäistävä siihen liittyvä koe liitteen V vaatimusten mukaisesti ennen kuin hänen katsotaan täyttävän tämän asetuksen vaatimukset.

3. EU-OPS:n mukaisesti myönnetty turvallisuuskoulutustodistukset on korvattava liitteessä VI esitetyn mallin mukaisilla matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksilla viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2017.

4. Matkustamomiehistön jäsenen, joka osallistuu tämän asetuksen soveltamispäivänä kaupalliseen helikopterilentotoimintaan,

- a) katsotaan täyttävän peruskoulutusta koskevat liitteen V vaatimukset, jos hän täyttää kaupallisista ilmakuljetuksista helikoptereilla annettujen JAR-vaatimusten sovellettavat koulutusta, kokeita ja viimeaikaista kokemusta koskevat määräykset; tai
- b) jos hän ei täytä kaupallisista ilmakuljetuksista helikoptereilla annettujen JAR-vaatimusten sovellettavia koulutus-, koe- ja kokemusvaatimuksia, hänen on suoritettava kaikki helikoptereissa työskentelyyn vaadittavat asiaankuuluvat koulutukset ja kokeet peruskoulutusta lukuun ottamatta, ennen kuin hänen katsotaan täyttävän tämän asetuksen vaatimukset; tai

▼M1

c) jos hän ei ole osallistunut kaupalliseen helikopterilentotoimintaan yli viiteen vuoteen, hänen on suoritettava peruskurssi ja läpäistävä siihen liittyvä koe liitteen V vaatimusten mukaisesti ennen kuin hänen katsotaan täyttävän tämän asetuksen vaatimukset.

5. Liitteessä VI esitetyn mallin mukaiset matkustamomiehistön kelpoisuustodistukset on myönnettävä kaikille kaupalliseen helikopterilentotoimintaan osallistuville matkustamomiehistön jäsenille viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2013, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 artiklan soveltamista.

*11 b artikla***Valvontavalmiudet**

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi taho kyseisessä jäsenvaltiossa toimivaksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi, jolla on tarvittavat toimivaltuudet ja jolle on annettu vastuu asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden ja organisaatioiden hyväksymisestä ja valvomisesta.

2. Jos jäsenvaltio nimeää toimivaltaiseksi viranomaiseksi useamman kuin yhden tahon,

a) kunkin toimivaltaisen viranomaisen toimivallan laajuus on määriteltävä selvästi vastuiden ja maantieteellisten rajojen osalta;

b) kyseisten tahojen on tehtävä yhteistyötä kaikkien asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen soveltamisalaan kuuluvien organisaatioiden ja henkilöiden tehokkaan valvonnan varmistamiseksi niiden toimialoilla.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yhdellä tai useammalla toimivaltaisella viranomaisella on tarvittavat valmiudet valvontaohjelman piiriin kuuluvien henkilöiden ja organisaatioiden valvonnan varmistamiseksi, sekä tarvittavat resurssit tämän asetuksen vaatimusten täyttämiseksi.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisen viranomaisen henkilökunta ei suorita valvontaa, jos on havaittavissa merkkejä siitä, että tämä voisi johtaa suoraan tai epäsuoraan eturistiriitatilanteeseen, erityisesti jos kyseessä on perheeseen liittyvä tai taloudellinen eturistiriita.

5. Toimivaltaisen viranomaisen hyväksymis- tai valvontatehtäviin valtuuttamalla henkilöstöllä on oltava valtuudet suorittaa vähintään seuraavat tehtävät:

a) tutkia asiakirjoja, tietoja, menettelyjä tai muun hyväksymis- tai valvontatehtävän kannalta olennaista aineistoa;

b) ottaa jäljennöksiä tai otteita kyseisistä asiakirjoista, tiedoista, menettelyistä tai muusta aineistosta;

c) pyytää suullista selvitystä paikan päällä;

d) päästä asiaankuuluviin tiloihin, toimintapaikkoihin tai liikennevälineisiin;

▼ M1

- e) suorittaa auditointeja, tutkintaa, arviointeja ja tarkastuksia, asematasotarkastukset ja ennalta ilmoittamattomat tarkastukset mukaan luettuina; ja
 - f) toteuttaa tai käynnistää tarpeen mukaan toimenpiteitä täytäntöönpanon varmistamiseksi.
6. Edellä 5 kohdassa tarkoitetut tehtävät on toteutettava kyseisen jäsenvaltion lainsäädäntöä noudattaen.

*11 c artikla***Siirtymätoimenpiteet**

Kun kyseessä ovat sellaiset organisaatiot, joiden osalta virasto on asetuksen (EY) N:o 216/2008 21 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti toimivaltainen viranomaisena,

- a) jäsenvaltioiden on siirrettävä virastolle kaikki sellaisten organisaatioiden valvontaan liittyvät asiakirjat viimeistään 8 päivänä huhtikuuta 2013;
- b) jäsenvaltion on saatettava yhteistyössä viraston kanssa päätökseen ennen 8 päivää huhtikuuta 2012 aloittamansa hyväksymistodistuksen myöntämismenettely. Kun jäsenvaltio on myöntänyt hyväksymistodistuksen, viraston on otettava toimivaltaisena viranomaisena vastuulle kaikki kyseistä organisaatiota koskevat asiat.

▼ B*12 artikla***Voimaantulo ja soveltaminen**

1. Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 8 päivästä huhtikuuta 2012.

▼ M1

1 b. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta liitteiden I–IV säännöksiä 8 päivään huhtikuuta 2013 asti.

▼ M4

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta seuraavia liitteen I säännöksiä 8 päivään huhtikuuta 2015 asti:

- a) pystysuoraan nousevien lentokoneiden sekä ilmalaivojen lentolupakirjoja koskevat säännökset;
- b) FCL.820 kohdan säännökset;
- c) helikopterien osalta J luvun 8 jakson säännökset;
- d) J luvun 11 jakson säännökset.

2a. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta seuraavia liitteen I säännöksiä 8 päivään huhtikuuta 2018 asti:

▼ M4

- a) purjelentokoneiden ja ilmapallojen lentolupakirjoja koskevat säännökset;
- b) B luvun säännökset;
- c) FCL.800, FCL.805 ja FCL.815 kohdan säännökset;
- d) J luvun 10 jakson säännökset.

▼ B

3. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta myöntämiään muita kuin JAR-vaatimusten mukaisia lentokoneiden ja helikopterien lupakirjoja 8 päivään huhtikuuta 2014 asti.

▼ M5

4. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta tämän asetuksen säännöksiä 8 päivään huhtikuuta 2017 asti lentäjiin, joilla on kolmannen maan myöntämä lupakirja ja siihen liittyvä lääketieteellinen kelpoisuustodistus ja jotka osallistuvat asetuksen (EY) N:o 216/2008 4 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitettujen ilma-alusten muuhun kuin kaupalliseen lentotoimintaan. Jäsenvaltioiden on asetettava kyseiset päätökset julkisesti saataville.

▼ B

5. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta liitteessä IV olevan B luvun 3 jakson säännöksiä 8 päivään huhtikuuta 2015 asti.

6. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta liitteessä IV olevan C luvun säännöksiä 8 päivään huhtikuuta 2014 asti.

7. Kun jäsenvaltio soveltaa ► **M1** 1 b–6 kohdan ◀ säännöksiä, sen on ilmoitettava siitä komissiolle ja virastolle. Ilmoituksessa on esitettävä poikkeuksen syyt sekä suunniteltujen toimien täytäntöönpano-ohjelma ja asiaankuuluva aikataulu.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaiseen kaikissa jäsenvaltioissa.

▼ B*LIITE I***[OSA FCL]****A LUKU*****YLEISET VAATIMUKSET*****FCL.001 Toimivaltainen viranomainen**

Tässä osassa (FCL) toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan jäsenvaltion nimeämää viranomaista, jolta haetaan lentolupakirjoja tai niihin liittyviä kelpuuksia tai valtuutuksia.

FCL.005 Soveltamisala

Tässä osassa (FCL) esitetään lentolupakirjojen sekä niihin liittyvien kelpuutusten ja valtuutusten myöntämistä koskevat vaatimukset sekä niiden voimassaolo- ja käyttöehdot.

FCL.010 Määritelmät

Tässä osassa (FCL) tarkoitetaan

’taitolennolla’ tarkoituksellista lentoliikettä, johon liittyy nopeita muutoksia ilma-aluksen lentoasennossa, poikkeuksellisia lentoasentoja tai poikkeuksellista kiihdytystä, joita ei tarvita normaalissa lennossa tai muihin lupakirjoihin tai kelpuutuksiin kuin taitolentokelpuutukseen tähtäävässä koulutuksessa;

’lentokoneella’ moottorin voimalla kulkevaa kiinteäsiipistä ilmaa raskaampaa ilma-alusta, joka saa nostovoimansa lennon aikana siipiinsä vaikuttavista aerodynaamisista reaktioista;

’lentokoneella, johon vaaditaan perämies’ lentokonetyyppiä, jonka lentämiseen lentokäsikirjan tai lentotoimintaluvan mukaan vaaditaan perämies;

’ilma-aluksella’ mitä tahansa laitetta, joka saa nostovoimansa muista ilman reaktioista kuin ilman reaktioista maan tai veden pintaa vastaan;

’hyvällä ilmailutavalla’ harkintakyvyn ja pitkälle kehitetyn tiedon, taidon ja asenteiden johdonmukaista käyttöä lennon tavoitteiden saavuttamiseksi;

’ilmalaivalla’ moottorikäyttöistä ilmaa kevyempää ilma-alusta lukuun ottamatta kuumailmalaivoja, jotka tässä osassa (FCL) on sisällytetty ilmapallon määritelmään;

▼ M5

’astepoikkeamaan perustuvalla toiminnalla’ mittarilähestymistä, jossa suurin sallittu virhe/poikkeama suunnitellulta lähestymislinjalta ilmaistaan poikkeamanäytön (CDI) tai vastaavan ohjaamon näyttölaitteen neuojen poikkeamana;

▼ C1

’ilmapallolla’ ilmaa kevyempää ilma-alusta, joka ei ole moottorikäyttöinen ja joka lentää kaasun tai ilma-aluksessa olevan polttimen avulla; tässä osassa (FCL) myös kuumailmalaiva katsotaan ilmapalloksi, vaikka se on moottorikäyttöinen;

▼ B

’perusmittarilennon harjoituslaitteella’ (BITD) maassa käytettävää koulutuslaitetta, joka jäljittelee lento-oppilaan paikkaa tietyssä lentokoneluokassa; siinä voidaan käyttää näytöllisiä mittaritauluja ja jousitettuja ohjaimia, jotka tarjoavat koulutusympäristön ainakin mittarilentomenetelmien harjoittelua varten;

’ilma-alusryhmällä’ ilma-alusten ryhmittelyä niiden perusominaisuuksien mukaan, esimerkiksi lentokone, pystysuoraan nouseva lentokone, helikopteri, ilmalaiva, purjelentokone ja vapaa ilmapallo;

’lentokoneluokalla’ sellaisten yhden ohjaajan lentokoneiden ryhmittelyä, joihin ei vaadita tyyppikelpuutusta;

’ilmapalloluokalla’ ilmapallojen ryhmittelyä, jossa otetaan huomioon lennossa pysymiseen tarvittavan nostovoiman lähde;

’kaupallisella ilmakuljetuksella’ matkustajien, rahdin tai postin kuljettamista korvausta tai vuokraa vastaan;

▼ B

'pätevyydellä' tiedon, taidon ja asenteiden yhdistelmää, jota tarvitaan tehtävän suorittamiseen vaaditun tason mukaan;

'pätevyystekijällä' tehtävän muodostavaa toimintaa, johon kuuluu tehtävän rajat selvästi määrittävä käynnistävä tapahtuma ja päättävä tapahtuma ja jolla on havaittava lopputulos;

'pätevyysyksiköllä' erillistä toimintoa, joka koostuu useista pätevyystekijöistä;

'perämiehellä' ohjaajaa, joka toimii muuna kuin ilma-aluksen päällikkönä sellaisessa ilma-aluksessa, johon vaaditaan useampi kuin yksi ohjaaja, mutta ei sellaista ohjaajaa, joka on ilma-aluksessa yksinomaan saadakseen lentokoulutusta lupakirjaa tai kelpuutusta varten;

'matkalennolla' lähtöpaikan ja saapumispaikan välistä lentoa, joka suoritetaan ennalta suunniteltua reittiä pitkin käyttäen normaaleja suunnistusmenetelmiä;

'perämiehen matkalentosijaisella' ohjaajaa, joka vapauttaa perämiehen tehtävistään ohjaimissa lennon matkalentovaiheessa usean ohjaajan lentotoiminnassa lentopinnan 200 yläpuolella;

'koululentoajalla' lentoaikaa tai mittariaikaa maassa, jonka aikana henkilö saa lentokoulutusta asianmukaisesti hyväksytyltä kouluttajalta;

'virheellä' sellaista ohjaamomiehien toimintaa tai tehtävän suorittamatta jättämistä, joka johtaa poikkeamiin organisaation tai lennon aikomuksista tai odo-
tuksista;

'virheiden hallinnalla' menetelmää, jolla virheet havaitaan ja niihin reagoidaan vastatoimenpitein, jotka lieventävät virheen seurauksia tai poistavat ne sekä vähentävät virheiden ja ei-toivottuihin lentotilanteisiin joutumisen todennäköisyyttä;

'lentosimulaattorilla' (FFS) laitetta, johon kuuluu täysikokoinen jäljitelmä tietyn ilma-alustyyppin tai -sarjan ohjaamosta, kaikki laitteet ja tietokoneohjelmat, jotka tarvitaan ilma-aluksen toiminnan jäljittelyyn maassa ja lennon aikana, näyttöjärjestelmä, joka antaa näkymän ulos ohjaamosta, sekä ohjaajan tuntemia voimia jäljittelevä liikejärjestelmä;

'lentoajalla'

lentokoneiden, TMG-moottoripurjelentokoneiden ja pystysuoraan nousevien lentokoneiden osalta kokonaisaikaa, joka alkaa siitä hetkestä, kun lentokone ensimmäisen kerran lähtee lentoonlähtöä varten liikkeelle, ja päättyy, kun se lennon päätyttyä lopullisesti pysähtyy;

helikopterien osalta kokonaisaikaa, joka alkaa siitä hetkestä, kun helikopterin roottorin lavat alkavat pyöriä, ja päättyy, kun se lennon päätyttyä pysähtyy ja sen roottorin lavat pysähtyvät;

ilmalaivojen osalta kokonaisaikaa, joka alkaa siitä hetkestä, kun ilmalaiva irtotetaan mastosta lentoonlähtöä varten, ja päättyy, kun se lennon päätyttyä pysähtyy ja kiinnitetään mastoon;

purjelentokoneiden osalta kokonaisaikaa, joka alkaa siitä, kun purjelentokone aloittaa maakiidon lentoonlähtöä varten, ja päättyy, kun se lennon päätyttyä pysähtyy;

ilmapallojen osalta kokonaisaikaa, joka alkaa siitä, kun kori irttoa maasta lentoonlähtöä varten, ja päättyy, kun se lennon päätyttyä pysähtyy;

'mittarilentosääntöjen mukaisella lentoajalla' (IFR) koko sitä lentoaikaa, jona ilma-alusta käytetään mittarilentosääntöjen mukaan;

▼B

'lentokoulutuslaitteella' (FTD) laitetta, johon kuuluu täysikokoinen jäljitelmä tietyn ilma-alustyyppin ohjaamon mittareista, laitteista ja hallintalaitteista avoimella ohjaamoalueella tai suljetussa ilma-aluksen ohjaamossa, sekä laitteet ja tietokoneohjelmat, jotka tarvitaan ilma-aluksen toiminnan jäljittelyyn maassa ja lennon aikana laitteeseen asennettujen järjestelmien sallimissa rajoissa; ohjaajan tuntemia voimia jäljittelevää liikejärjestelmää tai näyttöjärjestelmää ei vaadita, lukuun ottamatta helikopterien tason 2 ja 3 lentokoulutuslaitteita, joissa vaaditaan näyttöjärjestelmät;

'lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteella' (FNPT) koulutuslaitetta, joka vastaa ohjaamoympäristöä sekä sen laitteita ja tietokoneohjelmia siinä määrin, että järjestelmät näyttävät toimivan kuten ilma-alustyyppin tai -luokan järjestelmät lennon aikana;

'ilmapalloryhmällä' ilmapallojen ryhmittelyä, jossa otetaan huomioon kuoren koko tai tilavuus;

'helikopterilla' ilmaa raskaampaa ilma-alusta, joka saa pääasiallisen nostovoimansa lennon aikana yhteen tai useampaan pystysuoralla tai lähes pystysuoralla akselilla olevaan moottorikäyttöiseen roottoriin vaikuttavista ilman reaktioista;

'mittarilentoajalla' aikaa, jona ohjaaja ohjaa ilma-alusta pelkästään mittarien avulla;

'mittariajalla maassa' aikaa, jona ohjaaja saa mittarilentokoulutusta simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD);

'mittariajalla' mittarilentoaikaa tai mittariaikaa maassa;

▼M5

'lineaaritoiminnalla' mittarilähestymistä, jossa suurin sallittu sivusuuntainen virhe/poikkeama suunnitellulta lähestymislinjalta ilmaistaan pituusyksikköinä, esimerkiksi meripeninkulmina;

'LNAV:llä' sivusuuntaista navigointia;

'LPV:llä' suuntasäteen suorituskyyä pystysuuntaisella opastuksella;

▼B

'usean ohjaajan lentotoiminnalla'

lentokoneiden osalta toimintaa, johon vaaditaan vähintään kaksi ohjaajaa, jotka soveltavat miehistöyhteistyön menetelmiä usean ohjaajan tai yhden ohjaajan lentokoneissa;

helikopterien osalta toimintaa, johon vaaditaan vähintään kaksi ohjaajaa, jotka soveltavat miehistöyhteistyön menetelmiä usean ohjaajan helikoptereissa;

'miehistöyhteistyöllä' (MCC) ohjaamomiehistön toimintaa ilma-aluksen päällikön johtamana yhteistyötä tekevien miehistön jäsenten ryhmänä;

'usean ohjaajan ilma-aluksella'

lentokoneiden osalta sellaisia lentokoneita, joiden käyttöön hyväksyntä edellyttää vähimmäismiehistöön kuuluvan vähintään kaksi ohjaajaa;

helikopterien, ilmalaivojen ja pystysuoraan nousevien lentokoneiden osalta ilma-alustyyppiä, jonka lentämiseen lentokäsikirjan tai lentotoimintaluvan tai vastaavan asiakirjan mukaan vaaditaan perämies;

'yöllä' aikaa iltahämärän päättymisestä aamuhämärän alkamiseen tai muuta auringonlaskun ja auringonnousun välistä aikaa, jonka asianomainen viranomainen on määrännyt, jäsenvaltion käyttämän määritelmän mukaisesti;

'muilla koulutuslaitteilla' (OTD) muita koulutukseen käytettäviä laitteita kuin lentosimulaattoreita, lentokoulutuslaitteita ja lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteita, jotka soveltuvat koulutukseen, jossa täydellinen ohjaamoympäristö ei ole välttämätön;

▼ M5

'suorituskykyyn perustuvalla navigoinnilla (PBN)' aluesuunnistusta, joka perustuu ATS-reitillä, mittarilähestymismenetelmän mukaisesti tai tarkoitukseen varatussa ilmatilassa lentäville ilma-aluksille asetettuihin suorituskykyvaatimuksiin;

▼ B

'suorituskriteerillä' yksinkertaista arviointiväittämaa pätevyystekijän vaaditusta lopputuloksesta ja niiden kriteerien kuvausta, joiden perusteella arvioidaan, onko vaadittu suoritustaso saavutettu;

'ilma-aluksen päälliköllä' (PIC) ohjaajaa, jolla on ylin käskyvalta ja vastuu lennon turvallisuudesta;

'valvonnan alaisena toimivalla ilma-aluksen päälliköllä' (PICUS) perämiestä, joka hoitaa ilma-aluksen päällikön tehtäviä päällikön valvonnassa;

'pystysuoraan nousevalla lentokoneella' ilma-alusta, joka saa pystysuuntaisen nostovoiman sekä lennon aikana tarvittavan työntö- ja nostovoiman muodoltaan tai asennoltaan muunneltavista roottoreista tai moottoreista/työntövoimalaitteista, jotka on asennettu tai jotka sisältyvät kiinteästi runkoon tai siipiin;

'moottoripurjelentokoneella' ilma-alusta, joka on varustettu yhdellä tai useammalla moottorilla ja jolla on purjelentokoneen ominaisuudet silloin, kun moottorit eivät ole käytössä;

'yksityislentäjällä' ohjaajaa, jonka lupakirja ei oikeuta toimimaan ilma-aluksen ohjaajana korvausta vastaan, lukuun ottamatta tässä osassa (FCL) määriteltyä koulutus- tai tarkastuslentotoimintaa;

'tarkastuslennolla' taidonnäytettä, joka annetaan kelpuutuksen voimassaolon jatkamista tai uusimista varten, sekä mahdollisesti vaadittavaa suullista kuulustelua;

'uusimisella' (esimerkiksi kelpuutuksen tai valtuutuksen uusimisella) kelpuutuksen tai valtuutuksen voimassaolon päätyttyä tehtävää hallinnollista toimenpidettä, jolla tiettyjen vaatimusten täyttämisen jälkeen uusitaan kelpuutuksen tai valtuutuksen oikeudet määrätyksi ajaksi;

'voimassaolon jatkamisella' (esimerkiksi kelpuutuksen tai valtuutuksen voimassaolon jatkamisella) kelpuutuksen tai valtuutuksen voimassa ollessa tehtävää hallinnollista toimenpidettä, jonka perusteella haltija voi tiettyjen vaatimusten täyttämisen jälkeen jatkaa kelpuutuksen tai valtuutuksen mukaisten oikeuksien käyttämistä määrätyn ajan;

▼ M5

'RNP APCH:lla' mittarilähestymisessä sovellettavia PBN-vaatimuksia;

'RNP APCH-toiminnalla LNAV-minimiin' 2D-mittarilähestymistä, jossa sivuttaisopastus perustuu GNSS-paikannukseen;

'RNP APCH-toiminnalla LNAV/VNAV-minimiin' 3D-mittarilähestymistä, jossa sivuttaisopastus perustuu GNSS-paikannukseen ja pystysuuntaopastus joko Baro VNAV -toimintoon tai SBAS-lisäjärjestelmällä tarkennettuun GNSS-paikannukseen;

'RNP APCH-toiminnalla LPV-minimiin' 3D-mittarilähestymistä, jossa sekä sivuttaisopastus että pystysuuntaopastus perustuvat SBAS-lisäjärjestelmällä tarkennettuun GNSS-paikannukseen;

'RNP AR APCH:lla' mittarilähestymiseen sovellettavia suunnistustarkkuusvaatimuksia, jotka edellyttävät erityishyväksyntää;

▼ C2

'yksittäisellä lennolla' lentoa, johon kuuluvat seuraavat vaiheet: lentoonlähtö, lähtömenetelmän noudattaminen, vähintään 15 minuutin matkalento-osuus, saapumismenetelmän noudattaminen, lähestyminen ja lasku;

▼ B

'purjelentokoneella' ilmaa raskaampaa ilma-alusta, joka saa nostovoimansa lennon aikana kiinteinä pysyviin ilma-aluksen pintoihin vaikuttavista aerodynaamisista reaktioista ja joka pystyy lentämään vapaasti ilman moottoria;

'yhden ohjaajan ilma-aluksella' ilma-alusta, joka on hyväksytty lennettäväksi yhden ohjaajan miehistöllä;

'lentokokeella' taidonnäytettä, joka annetaan lupakirjan tai kelpuutuksen myöntämistä varten, sekä tarkastuslentäjän mahdollisesti vaatimaa suullista kuulustelua;

'yksinlentoajalla' lentoaikaa, jona lento-oppilas on yksin ilma-aluksessa;

'päällikköoppilaalla' (SPIC) lento-oppilasta, joka toimii koululennolla ilma-aluksen päällikön tehtävissä siten, että lennonopettaja ei vaikuta lennon suoritukseen tai ohjaa ilma-alusta, vaan ainoastaan tarkkailee oppilasta;

'uhkatekijällä' tapahtumaa tai virhettä, johon ohjaamomiehistö ei voi vaikuttaa, joka vaikeuttaa toimintaa ja joka on turvallisuusmarginaalin säilyttämiseksi saatava hallintaan;

'uhkatekijöiden hallinnalla' menetelmää, jolla uhkatekijät havaitaan ja niihin reagoidaan vastatoimenpitein, jotka lieventävät uhkatekijöiden seurauksia tai poistavat ne sekä vähentävät virheiden ja ei-toivottuihin lentotilanteisiin joutumisen todennäköisyyttä;

▼ M5

'kolmiulotteisella (3D) mittarilähestymisellä' mittarilähestymistä, jossa käytetään sekä sivuttais- että pystysuuntaopastusta;

▼ B

'TMG-moottoripurjelentokoneella' moottoripurjelentokonetta, jossa on kiinteästi asennettu moottori ja potkuri, joita ei voida vetää sisään; sen on lentokäsikirjansa mukaan voitava lähteä lentoon ja nousta omalla moottorivoimallaan;

▼ M5

'kaksiulotteisella (2D) mittarilähestymisellä' mittarilähestymistä, jossa käytetään ainoastaan sivuttaisopastusta;

▼ B

'ilma-alustyyppillä' ilma-aluksia, joita varten osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevista tiedoista vaaditaan tyyppikelpuus ja joilla on sama perusrakenne, mukaan lukien sellaiset muutokset, jotka eivät vaikuta ilma-aluksen käsittely- tai lento-ominaisuuksiin;

▼ M5

'VNAV:llä' pystysuuntaista navigointia.

▼ M3

FCL.015 Lupakirjojen, kelpuutusten ja valtuutusten hakeminen, myöntäminen, voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

▼ B

- a) Lentolupakirjan ja siihen liittyvien kelpuutusten ja valtuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista koskeva hakemus on jätettävä toimivaltaiselle viranomaiselle kyseisen viranomaisen määräämässä muodossa ja sen määräämällä tavalla. Hakemukseen on liitettävä todisteet siitä, että hakija täyttää lupakirjan tai valtuutuksen sekä siihen liittyvien kelpuutusten tai merkintöjen myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista koskevat vaatimukset, jotka esitetään tässä osassa (FCL) ja osassa MED.
- b) Toimivaltaisen viranomaisen on merkittävä lupakirjaan tai valtuutukseen kaikki lupakirjan, kelpuutuksen tai valtuutuksen mukaisten oikeuksien rajoitukset tai laajennukset.
- c) Yhdellä henkilöllä ei saa koskaan olla enempää kuin yksi tämän osan (FCL) mukaisesti myönnetty lupakirja yhtä ilma-alusryhmää kohden.

▼ B

- d) Hakemus, joka koskee toisen ilma-alusryhmän lupakirjaa tai uusien kelpuutusten tai valtuutusten myöntämistä tai kyseisten lupakirjojen muuttamista, voimassaolon jatkamista tai uusimista, on jätettävä sille toimivaltaiselle viranomaiselle, joka on alun perin myöntänyt lentolupakirjan, paitsi silloin kun lentäjä on pyytänyt toimivaltaisen viranomaisen vaihtoa ja lupakirja- ja terveystietojensa siirtoa kyseiselle viranomaiselle.

▼ M3**FCL.020 Lento-oppilas**

- a) Lento-oppilas ei saa lentää yksin, ellei lennonopettaja anna siihen lupaa ja valvo lentoa.
- b) Ennen ensimmäistä yksinlentoaan lento-oppilaan on oltava
- 1) lentokoneiden, helikopterien ja ilmalaivojen yksinlennoilla vähintään 16-vuotias;
 - 2) purjelentokoneiden ja ilmapallojen yksinlennoilla vähintään 14-vuotias.

FCL.025 Lupakirjojen ja kelpuutusten myöntämiseen tähtäävät teoriakokeet**▼ B**

- a) *Hakijan velvollisuudet*

▼ M3

- 1) Hakijan on suoritettava kaikki tiettyä lupakirjaa tai kelpuutusta koskevat teoriakokeet yhden jäsenvaltion vastuun alaisena.
- 2) Hakija saa osallistua teoriakokeeseen vasta sen jälkeen, kun hän on suorittanut teoriakursin asiaankuuluvat osat hyväksyttävästi ja kun koulutuksesta vastaava hyväksytty koulutusorganisaatio (ATO) suosittelee sitä.

▼ B

- 3) Hyväksytyin koulutusorganisaation suositus on voimassa 12 kuukautta. Jos hakija ei ole suosituksen voimassaoloaikana osallistunut vähintään yhteen teoriakokeen osakokeeseen, hyväksytty koulutusorganisaatio päättää lisäkoulutuksen tarpeesta hakijan tarpeiden perusteella.

- b) *Hyväksymisrajat*

▼ M3

- 1) Teoriakokeen osakoe on hyväksytty, jos hakija on saanut vähintään 75 prosenttia osakokeen enimmäispistemäärästä. Virhepisteitä ei anneta.

▼ B

- 2) ► **C2** Jos tässä osassa (FCL) ei muuta määrätä, hakija on läpäissyt lentolupakirjaan tai kelpuutukseen vaaditun teoriakokeen, kun hän on läpäissyt kaikki vaaditut osakokeet 18 kuukauden kuluessa sen kalenterikuukauden päättymisestä, jolloin hän on osallistunut kokeeseen ensimmäisen kerran. ◀

▼ M3

- 3) Jos hakija ei ole onnistunut suorittamaan tiettyä osakoetta neljällä yrityskerralla tai ei ole onnistunut suorittamaan kaikkia osakoikeita kuudella yrityskerralla tai 2 kohdassa mainitun ajan kuluessa, hänen on suoritettava uudelleen kaikki osakokeet.

Ennen kuin hakija suorittaa kokeet uudelleen, hänen on saatava lisäkoulutusta hyväksytyltä koulutusorganisaatiolta. Koulutusorganisaatio päättää tarvittavan koulutuksen alasta ja laajuudesta hakijan tarpeiden perusteella.

▼ B

- c) *Voimassaoloaika*

- 1) Teoriakokeen hyväksytty suoritus on voimassa seuraavasti:
 - i) kevyiden ilma-alusten lupakirjan, yksityislentäjän lupakirjan, purjelentäjän lupakirjan tai ilmapallolentäjän lupakirjan myöntämistä varten 24 kuukautta;

▼ M3

- ii) ansiolentäjän lupakirjan, mittarilentokelpuutuksen (IR) tai matkalentosuuden mittarilentokelpuutuksen (EIR) myöntämistä varten 36 kuukautta;

▼ B

- iii) i ja ii alakohdan ajat lasketaan siitä päivästä, jolloin lentäjä on läpäisyt teoriakokeen b kohdan 2 alakohdan mukaisesti.
- 2) Liikennelentäjän lupakirjaa (ATPL) koskevan teoriakokeen hyväksytty suoritus on voimassa ATPL-lupakirjan myöntämistä varten seitsemän vuotta seuraavien kelpuutusten viimeisestä voimassaolopäivästä:
- i) lupakirjassa oleva mittarilentokelpuus; tai
 - ii) helikopterien osalta lupakirjassa oleva helikopterin tyyppikelpuus.

FCL.030 Lentokoe

- a) Ennen kuin hakija voi suorittaa lupakirjan, kelpuutuksen tai valtuutuksen myöntämiseksi vaadittavan lentokokeen, hänen on läpäistävä vaadittu teoria- koe, lukuun ottamatta hakijoita, jotka suorittavat yhdistetyn lentokoulutuksen.

Joka tapauksessa teoriakoulutus on oltava suoritettu loppuun ennen lentokoetta.

- b) Liikennelentäjän lupakirjaa lukuun ottamatta koulutuksesta vastaavan organisaation/henkilön on annettava suositus hakijan osallistumisesta lentokokeeseen koulutuksen päätyttyä. Koulutustiedot on annettava tarkastuslentäjän käyttöön.

FCL.035 Lentoajan ja teoritietojen hyväksi laskeminen

- a) *Lentoajan hyväksi laskeminen*

▼ M3

- 1) Ellei tässä osassa (FCL) toisin määrätä, lupakirjan, kelpuutuksen tai valtuutuksen myöntämiseen vaadittava lentoaika on oltava lennetty samaan ryhmään kuuluvalla ilma-aluksella kuin se, jota varten lupakirjaa, kelpuutusta tai valtuutusta haetaan.
- 2) Ilma-aluksen päällikkö (PIC) tai päällikköoppilas.

▼ B

- i) Lupakirjan, kelpuutuksen tai valtuutuksen hakija saa laskea yksin, koululenkoilla ja ilma-aluksen päällikkönä lentämänsä lentoajan hyväkseen täysimääräisenä lupakirjan, kelpuutuksen tai valtuutuksen myöntämiseen vaadittavaksi kokonaislentoajaksi.
- ii) Yhdistetyn ATP-kurssin suorittanut saa laskea hyväkseen enintään 50 tuntia päällikköoppilaana hankitusta mittariajasta liikennelentäjän lupakirjan, ansiolentäjän lupakirjan ja monimoottorisen ilma-aluksen tyyppi- tai luokkakelpuutuksen myöntämiseen vaadittavaksi ilma-aluksen päällikkönä lennetyksi ajaksi.
- iii) Yhdistetyn CPL/IR-kurssin suorittanut saa laskea hyväkseen enintään 50 tuntia päällikköoppilaana hankitusta mittariajasta ansiolentäjän lupakirjan ja monimoottorisen ilma-aluksen tyyppi- tai luokkakelpuutuksen myöntämiseen vaadittavaksi ilma-aluksen päällikkönä lennetyksi ajaksi.

▼ M3

- 3) Lentoaika perämiehenä tai valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä (PICUS). Ellei tässä osassa (FCL) toisin määrätä, lentolupakirjan haltija, joka toimii perämiehenä tai valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä, saa laskea hyväkseen perämiehenä suorittamiensa lentojen lentoajan täysimääräisenä osaksi korkeamman luokan lupakirjan myöntämiseen vaadittavaa kokonaislentoaika.

▼ B

b) *Teoriatiedon hyvittäminen*

▼ M3

1) Liikennelentäjän lupakirjaan vaaditun teoriakokeen läpäissyt hakija täyttää kevyiden ilma-alusten lupakirjan, yksityislentäjän lupakirjan ja ansiolentäjän lupakirjan teoriatietovaatimukset ja, helikoptereita lukuun ottamatta, saman ilma-alusryhmän mittarilentokelpuutuksen ja matkalento-osuuden mittarilentokelpuutuksen teoriatietovaatimukset.

▼ B

2) Ansiolentäjän lupakirjaan vaaditun teoriakokeen läpäissyt hakija täyttää kevyiden ilma-alusten lupakirjan tai yksityislentäjän lupakirjan teoriatietovaatimukset samassa ilma-alusryhmässä.

3) Jonkin ilma-alusryhmän mittarilentokelpuutuksen haltija tai mittarilennon teoriakokeen läpäissyt hakija täyttää täysimääräisesti toisen ilma-alusryhmän mittarilentokelpuutuksen teoriakoulutusta ja -koetta koskevat vaatimukset.

4) Lentolupakirjan haltijalle hyvitetään toisen ilma-alusryhmän lupakirjan teoriakoulutusta ja -koetta koskevat vaatimukset tämän osan (FCL) lisäyksen 1 mukaisesti.

▼ M3

5) Sen rajoittamatta, mitä edellä b kohdan 3 alakohdassa säädetään, IR(A)-kelpuutuksen haltija, joka on suorittanut pätevyysperusteisen osista koostuvan IR(A)-kurssin, tai EIR-kelpuutuksen haltija täyttää täysimääräisesti toisen ilma-alusryhmän mittarilentokelpuutuksen teoriakoulutusta ja -koetta koskevat vaatimukset vasta, kun hän on läpäissyt myös FCL.720.A kohdan b kohdan 2 alakohdan i alakohdassa vaaditun kurssin IFR-osuuteen liittyvän teoriakoulutuksen ja -kokeen.

▼ B

Kyseistä hyvitystä sovelletaan myös niihin lentolupakirjan hakijoihin, jotka ovat jo läpäisseet teoriakokeet lupakirjan myöntämiseksi toisessa ilma-alusryhmässä, edellyttäen, että kohdassa FCL.025.c) määrätty voimassaoloaika ei ylitä.

FCL.040 Lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttäminen

Lupakirjassa myönnettyjen oikeuksien käytettävyys riippuu sen mahdollisesti sisältämien kelpuutusten sekä lääketieteellisten kelpoisuustodistusten voimassaolosta.

FCL.045 Asiakirjojen mukana pitämistä ja esittämistä koskeva velvollisuus

a) Lentäjän on aina pidettävä mukanaan voimassa oleva lupakirja ja lääketieteellinen kelpoisuustodistus, kun hän käyttää lupakirjansa mukaisia oikeuksia.

b) Lentäjän on pidettävä mukanaan myös kuvallinen henkilötodistus.

c) Lentäjän tai lento-oppilaan on viipymättä esitettävä lentopäiväkirjansa tarkastusta varten, kun toimivaltaisen viranomaisen valtuuttama edustaja sitä pyytää.

d) Lento-oppilaan on pidettävä yksin suoritettavilla matkalennoilla mukanaan todistetta FCL.020 kohdan a kohdassa vaaditusta luvasta.

▼ M6

e) Lentäjän, joka aikoo lentää unionin alueen ulkopuolella ilma-aluksella, joka on rekisteröity jossakin muussa kuin hänen ohjaamomiehistön lupakirjansa myöntäneessä jäsenvaltiossa, on pidettävä mukanaan joko painettuna tai sähköisessä muodossa viimeisin laitos ICAO-lisäyksestä (attachment), johon sisältyy viittaus lupakirjojen automaattisen hyväksynnän tunnustavan sopimuksen ICAO-rekisteröintinumeroon sekä luettelo valtioista, jotka ovat tämän sopimuksen osapuolia.

▼ B**FCL.050 Lentoajan kirjaaminen**

Lentäjän on pidettävä luotettavasti kirjaa kaikista lennetyistä lennoista toimivaltaisen viranomaisen määräämässä muodossa ja sen määräämällä tavalla.

FCL.055 Kielitaito

- a) ► **C2** Yleistä. Lentokoneiden, helikopterien ja pystysuoraan nousevien lentokoneiden ja ilmalaivojen ohjaajat, joilta edellytetään radiopuhelimen käyttöä, eivät saa käyttää lupakirjojensa ja kelpuutustensa mukaisia oikeuksia, ellei heillä ole lupakirjassaan merkintää kielitaidosta englannin kielessä tai siinä kielessä, jota he käyttävät lennon aikana radiopuhelinliikenteessä. Merkinässä on ilmoitettava kieli, taitotaso ja voimassaoloaika. ◀
- b) Kielitaitomerkinän hakijan on osoitettava tämän osan (FCL) lisäyksen 2 mukaisesti vähintään toimiva kielitaito vakiosanontojen ja yleiskielen käytössä. Tätä varten hakijan on osoitettava, että hän kykenee:
- 1) viestimään tehokkaasti pelkästään ääneen perustuvissa tilanteissa ja henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa;
 - 2) viestimään yleisistä ja työhön liittyvistä aiheista täsmällisesti ja selkeästi;
 - 3) käyttämään yleisluonteisessa tai työhön liittyvässä viestinnässä asianmukaisia viestintästrategioita tiedonvaihtoon sekä väärinymmärrysten tunnistamiseen ja korjaamiseen;
 - 4) vastaamaan onnistuneesti kielellisiin haasteisiin, joita syntyy kielenkäyttäjälle muutoin tutussa rutiininomaisessa työtilanteessa tai viestintätehtävässä ilmenevistä ongelmista tai odottamattomista tapahtumista; ja
 - 5) käyttämään ilmailuyhteisön ymmärtämää murretta tai korostusta.
- c) Lukuun ottamatta lentäjiä, jotka ovat osoittaneet kielitaitonsa olevan erinomaisella tasolla, kielitaitomerkinä arvioidaan uudelleen tämän osan (FCL) lisäyksen 2 mukaisesti
- 1) joka neljäs vuosi, jos osoitettu taso on toimiva kielitaito; tai
 - 2) joka kuudes vuosi, jos osoitettu taso on edistynyt kielitaito.

▼ M3

- d) Mittarilentokelpuutuksen tai matkalento-osuuden mittarilentokelpuutuksen haltijaa koskevat erityisvaatimukset. Rajoittamatta edellä olevien kohtien soveltamista mittarilentokelpuutuksen tai matkalento-osuuden mittarilentokelpuutuksen kykynsä käyttäen englantia tasolla, jolla hän pystyy.

▼ B

- 1) ymmärtämään kaiken lennon vaiheiden toteuttamisen kannalta olennaisen tiedon, mukaan lukien lennonvalmistelu;
- 2) käyttämään radiopuhelinta kaikissa lennon vaiheissa, mukaan lukien hätätilanteet;
- 3) viestimään muiden miehistön jäsenten kanssa kaikissa lennon vaiheissa, mukaan lukien lennonvalmistelu.

▼ M3

- e) Kielitaito ja mittarilentokelpuutuksen tai matkalento-osuuden mittarilentokelpuutuksen haltijoiden osalta englannin kielen käyttötaito osoitetaan toimivaltaisen viranomaisen määräämällä arviointitavalla.

▼ B**FCL.060 Viimeaikainen kokemus**

- a) Ilmapallot. Lentäjä ei saa ohjata ilmapalloa kaupallisessa ilmakuljetuksessa tai kuljettaa matkustajia, ellei hän ole lentänyt viimeksi kuluneiden 180 vuorokauden aikana
- 1) ilmapallolla ohjaavana ohjaajana vähintään kolme lentoa, joista vähintään yksi on suoritettu kyseisen luokan ja ryhmän ilmapallolla; tai
 - 2) vähintään yhtä lentoa kyseisen luokan ja ryhmän ilmapallolla sellaisen kouluttajan valvonnassa, jolla on J luvun mukainen pätevyys.
- b) Lentokoneet, helikopterit, pystysuoraan nousevat lentokoneet ja purjelentokoneet. Lentäjä ei saa ohjata ilma-alusta kaupallisessa ilmakuljetuksessa tai kuljettaa matkustajia
- 1) ilma-aluksen päällikkönä tai perämiehenä, ellei hän ole suorittanut edellisten 90 päivän aikana vähintään kolme lentoa, lähestymistä ja laskua saman tyyppin tai luokan ilma-aluksella tai lentosimulaattorilla. Nämä kolme lentoa on oltava suoritettu lentäjän oikeuksien mukaan joko usean tai yhden ohjaajan lentotoiminnassa; ja

▼ C1

- 2) ilma-aluksen päällikkönä yöllä, ellei

▼ B

- i) hän ole viimeksi kuluneiden 90 vuorokauden aikana suorittanut vähintään yhtä lentoa, lähestymistä ja laskua yöllä saman tyyppin tai luokan ilma-aluksen ohjaajana tai lentosimulaattorilla, joka edustaa kyseistä tyyppiä tai luokkaa; tai
- ii) hänellä ole mittarilentokelpuutusta;

▼ M3

- 3) perämiehen matkalentosijaisena, ellei hän
 - i) täytä b kohdan 1 alakohdan vaatimuksia; tai
 - ii) ole viimeksi kuluneiden 90 vuorokauden aikana suorittanut vähintään kolme yksittäistä lentoa perämiehen matkalentosijaisena saman tyyppin tai luokan ilma-aluksella; tai
 - iii) ole suorittanut määräaikais- ja kertauskoulutusta lentosimulaattorilla enintään 90 vuorokauden välein. Kyseinen kertauskoulutus voidaan yhdistää lentotoiminnan harjoittajan kertauskoulutukseen, josta määrätään osan ORO asiaa koskeissa vaatimuksissa.

▼ B

- 4) Jos ohjaajalla on oikeus lentää useammalla kuin yhdellä lentokonetyypillä, jossa on samankaltaiset käsittely- ja toimintaominaisuudet, 1 kohdassa vaaditut kolme lentoa, lähestymistä ja laskua voidaan suorittaa siten kuin osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskeissa tiedoissa määritellään.
 - 5) Jos ohjaajalla on oikeus lentää useammalla kuin yhdellä muulla kuin vaativalla helikopterityypillä, jossa on samankaltaiset käsittely- ja toimintaominaisuudet siten kuin osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskeissa tiedoissa määritellään, 1 kohdassa vaaditut kolme lentoa, lähestymistä ja laskua voidaan suorittaa vain yhdellä näistä tyypeistä edellyttäen, että ohjaaja on lentänyt kullakin helikopterityypillä vähintään kaksi tuntia viimeksi kuluneiden kuuden kuukauden aikana.
- c) Kaupallisen ilmakuljetuksen erityisvaatimukset
- 1) Kaupallista ilmakuljetusta varten edellä b kohdan 1 ja 2 alakohdassa määrätty 90 vuorokauden jakso voidaan pidentää enintään 120 vuorokauden edellyttäen, että ohjaaja suorittaa reittilentoja tyyppikouluttajan tai tarkastuslentäjän valvonnassa.
 - 2) Jos ohjaaja ei täytä 1 kohdan vaatimuksia, hänen on suoritettava käytettävällä ilma-aluksella tai käytettävän ilma-alustyyppin lentosimulaattorilla koululento, joka kattaa vähintään b kohdan 1 ja 2 alakohdassa kuvatut vaatimukset, ennen kuin hän voi käyttää oikeuksiaan.

▼ M4**FCL.065 Yli 60-vuotiaiden lupakirjan haltijoiden oikeuksien rajoittaminen kaupallisessa ilmakuljetuksessa**

- a) Ikä 60–64. Lentokoneet ja helikopterit. Lentolupakirjan haltija, joka on täyttänyt 60 vuotta, ei saa toimia kaupallisessa ilmakuljetuksessa käytettävän ilma-aluksen ohjaajana, paitsi jos hän toimii usean ohjaajan miehistön jäsenenä.
- b) Ikä 65. Ilmapallolentäjän tai purjelentäjän lupakirjan haltijoita lukuun ottamatta lentolupakirjan haltija, joka on täyttänyt 65 vuotta, ei saa toimia kaupallisessa ilmakuljetuksessa käytettävän ilma-aluksen ohjaajana.
- c) Ikä 70. Ilmapallolentäjän tai purjelentäjän lupakirjan haltija, joka on täyttänyt 70 vuotta, ei saa toimia kaupallisessa ilmakuljetuksessa käytettävän ilmapallon tai purjelentokoneen ohjaajana.

▼ B**FCL.070 Lupakirjojen, kelpuutusten ja valtuutusten peruuttaminen pysyvästi tai määräajaksi ja rajoittaminen**

- a) Toimivaltainen viranomainen voi rajoittaa tai peruuttaa tämän osan mukaisesti myönnetyn lupakirjan, kelpuutuksen ja valtuutuksen pysyvästi tai määräajaksi, jos lentäjä ei noudata tämän osan tai osan MED vaatimuksia tai sovellettavia toimintaa koskevia vaatimuksia osan ARA ehtojen ja menettelyjen mukaisesti.
- b) Jos lentäjän lupakirja on peruutettu pysyvästi tai määräajaksi, hänen on palautettava lupakirja tai valtuutus välittömästi toimivaltaiselle viranomaiselle.

B LUKU

KEVYIDEN ILMA-ALUSTEN LUPAKIRJA – LAPL

1 JAKSO

*Yleiset vaatimukset***FCL.100 LAPL – Vähimmäisikä**

Kevyiden ilma-alusten lupakirjan hakijan on oltava

- a) lentokoneen ja helikopterin lupakirjan osalta vähintään 17-vuotias;
- b) purjelentokoneen ja ilmapallon lupakirjan osalta vähintään 16-vuotias.

FCL.105 LAPL – Oikeudet ja ehdot

- a) Yleistä. LAPL-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia ilma-aluksen päällikkönä ilman korvausta muussa kuin kaupallisessa lentotoiminnassa asianomaisessa ilma-alusryhmässä.
- b) Ehdot. LAPL-lupakirjan hakijoiden on täytettävä kyseistä ilma-alusryhmää koskevat vaatimukset ja tarvittaessa lentokokeessa käytetyn ilma-aluksen luokkaa tai tyyppiä koskevat vaatimukset.

FCL.110 LAPL – Hyvitys samasta ilma-alusryhmästä

- a) LAPL-lupakirjan hakijat, joilla on ollut toinen lupakirja samassa ilma-alusryhmässä, saavat täyden hyvityksen LAPL-lupakirjan vaatimuksista kyseisessä ilma-alusryhmässä.
- b) Sen estämättä, mitä edellisessä kohdassa määrätään, jos lupakirjan voimasaolo on päättynyt, hakijan on suoritettava kohdan FCL.125:n mukainen lentokoe LAPL-lupakirjan myöntämistä varten asianomaisessa ilma-alusryhmässä.

FCL.115 LAPL – Koulutus

LAPL-lupakirjan hakijan on suoritettava kurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa. Kurssin on sisällettävä annettavia oikeuksia vastaava teoria- ja lentokoulutus.

▼B**FCL.120 LAPL – Teoriakoe**

LAPL-lupakirjan hakijan on kokeissa osoitettava annettavia oikeuksia vastaava teorian tiedon taso seuraavissa oppiaineissa:

- a) yleiset oppiaineet:
 - ilmailun säädökset
 - ihmisen suorituskyky
 - sääoppi ja
 - radiopuhelinliikenne;
- b) erityisoppiaineet, jotka koskevat eri ilma-alusryhmiä:
 - lennonteoria
 - lentotoimintamenetelmät
 - suoritusarvot ja lennonsuunnittelu
 - ilma-aluksen yleistuntemus, ja
 - lentosuunnistus.

FCL.125 LAPL – Lentokoe

- a) LAPL-lupakirjan hakijan on osoitettava lentokokeessa kykynsä suorittaa asianomaisen ilma-alusryhmän päällikkönä vaaditut menetelmät ja lentoliik-
keet myönnettäviä oikeuksia vastaavalla pätevyydellä.
- b) Hakijan on oltava saanut ennen lentokoetta lentokoulutusta saman luokan tai
tyypin ilma-aluksella, jota lentokokeessa käytetään. Oikeudet rajoitetaan sa-
maan luokkaan tai tyyppiin, jota käytetään lentokokeessa, kunnes lupakirjaan
on merkitty uusia laajennuksia tämän luvun mukaisesti.
- c) *Hyväksyminen*
 - 1) Lentokoe on jaettava eri osiin, jotka kattavat lennettävän ilma-alusryhmän
lennon kaikki vaiheet.
 - 2) Hylkäys osan yhdessä kohdassa aiheuttaa koko osan hylkäyksen. Jos ha-
kija hylätään vain yhdessä osassa, hän uusii vain kyseisen osan. Hylkäys
useammassa kuin yhdessä osassa aiheuttaa hakijan koko kokeen hylkäyk-
sen.
 - 3) Jos koe on uusittava 2 kohdan mukaisesti, hylkäys missä tahansa osassa,
mukaan lukien ne, jotka hakija on läpäissyt aikaisemmalla yritys-kerralla,
aiheuttaa hakijan koko kokeen hylkäyksen.
 - 4) Jos hakija ei läpäise kokeen kaikkia osia kahdella yritys-kerralla, hänen on
saatava lisää käytännön koulutusta.

2 JAKSO

Lentokoneen LAPL-lupakirjan erityisvaatimukset – LAPL(A)**FCL.105.A LAPL(A) – Oikeudet ja ehdot**

- a) ►**C5** Lentokoneen LAPL-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia ilma-aluksen
päällikkönä yksimootorisessa mäntämootorikäyttöisessä maalentokoneessa
tai TMG-moottoripurjelentokoneessa, jonka suurin sallittu lentoonlähtömassa
on enintään 2 000 kg, kuljettaen enintään kolmea matkustajaa siten, ettei
ilma-aluksessa ole koskaan enempää kuin neljä henkilöä. ◀

▼M3

- b) LAPL(A)-lupakirjan haltija saa kuljettaa matkustajia vasta, kun hän on suorittanut lupakirjan myöntämisen jälkeen 10 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä lentokoneella tai TMG-moottoripurjelentokoneella.

▼B**FCL.110.A LAPL(A) – Kokemusvaatimukset ja hyvittäminen**

- a) LAPL(A)-lupakirjan hakijan on oltava saanut lentokoneilla tai TMG-moottoripurjelentokoneilla vähintään 30 tuntia lentokoulutusta, johon on kuulunut vähintään

- 1) 15 tuntia koululentoja opettajan kanssa sen luokan lentokoneella, jolla lentokoe suoritetaan;
- 2) 6 tuntia valvottua yksinlentoaikaa, johon on kuulunut vähintään 3 tuntia yksinmatkalentoa siten, että ainakin yksi matkalennoista on vähintään 150 kilometrin (80 NM) pituinen ja sisältää yhden laskun pysähtymiseen asti muulle kuin lähtölentopaikalle.

- b) Erityisvaatimukset hakijoille, joilla on LAPL(S)-lupakirja, johon liittyy TMG-laajennus. LAPL(A)-lupakirjan hakijan, jolla on LAPL(S)-lupakirja ja TMG-laajennus, on oltava lentänyt TMG-moottoripurjelentokoneilla TMG-laajennuksen hyväksymisen jälkeen vähintään 21 tuntia lentoaikaa ja hänen on täytettävä FCL.135.A kohdan a kohdan vaatimukset lentokoneella.

- c) Hyvittäminen. Hakijat, joilla on aikaisempaa kokemusta ilma-aluksen päällikkönä toimimisesta, voivat saada hyvitystä a kohdan vaatimuksista.

Hyvityksen määrästä päättää se hyväksytty koulutusorganisaatio, jossa lentäjä suorittaa kurssin, ennen koulutuksen aloittamista suoritettuna arviointilennon perusteella, mutta hyvitys ei missään tapauksessa saa

- 1) ylittää ilma-aluksen päällikkönä lennettyä kokonaislentoaikaa;
- 2) olla yli 50 %:a a kohdassa vaadituista tunteista;
- 3) sisältää a kohdan 2 alakohdan vaatimuksia.

FCL.135.A LAPL(A) – Oikeuksien laajentaminen toiseen lentokoneluokkaan tai -versioon

- a) LAPL(A)-lupakirjan oikeudet rajoittuvat siihen lentokoneeseen tai TMG-moottoripurjelentokoneeseen luokkaan tai versioon, jolla lentokoe on suoritettu. Rajoitus voidaan poistaa, kun lentäjä täyttää uudella luokalla seuraavat vaatimukset:

- 1) hän on saanut 3 tuntia lentokoulutusta, mukaan lukien:
 - i) 10 lentoonlähtöä ja laskua opettajan kanssa ja
 - ii) 10 lentoonlähtöä ja laskua yksin opettajan valvonnassa;
- 2) hän on suorittanut lentokokeen, jossa osoitetaan riittävä käytännön taitotaso uudella lentokoneluokalla. Lentokokeen aikana hakijan on osoitettava tarkastuslentäjälle myös riittävä teorialiedon taso toisen luokan lentokoneesta seuraavissa oppiaineissa:
 - i) lentotoimintamenetelmät;
 - ii) suoritusarvot ja lennonsuunnittelu;
 - iii) ilma-aluksen yleistuntemus.

- b) Ennen kuin LAPL-lupakirjan haltija voi käyttää lupakirjan oikeuksia toisella lentokoneen versiolla kuin se, jolla lentokoe on suoritettu, lentäjän on suoritettava eroavuus- tai perehdyttämiskoulutus. Eroavuuskoulutus on merkittävä lentäjän lentopäiväkirjaan tai vastaavaan asiakirjaan, ja kouluttajan on allekirjoitettava merkintä.

▼B**FCL.140.A LAPL(A) – Viimeaikaisen kokemuksen vaatimukset**

- a) LAPL(A)-lupakirjan haltija saa käyttää lupakirjansa oikeuksia vain, jos hän on viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana suorittanut lentokoneen tai TMG-moottoripurjelentokoneen ohjaajana
- 1) vähintään 12 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien 12 lentoonlentoa ja laskua, ja
 - 2) kokonaislentoajaltaan vähintään yhden tunnin pituisen kertauskoulutuksen kouluttajan kanssa.
- b) LAPL(A)-lupakirjan haltijoiden, jotka eivät täytä a kohdan vaatimuksia, on
- 1) suoritettava tarkastuslento tarkastuslentäjän kanssa, ennen kuin he saavat jatkaa lupakirjansa mukaisten oikeuksien käyttämistä, tai
 - 2) suoritettava lisälentoaika tai lentoonlähdot ja laskut joko koululentoina tai yksinlentoina opettajan valvonnassa täyttääkseen a kohdan vaatimukset.

*3 JAKSO****Helikopterin LAPL-lupakirjan erityisvaatimukset – LAPL(H)*****FCL.105.H LAPL(H) – Oikeudet****▼C5**

Helikopterin LAPL-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia ilma-aluksen päällikkönä yksimoottorisessa helikopterissa, jonka suurin sallittu lentoonlähtömassa on enintään 2 000 kg, kuljettaen enintään kolmea matkustajaa siten, ettei ilma-aluksessa ole koskaan enempää kuin neljä henkilöä.

▼B**FCL.110.H LAPL(H) – Kokemusvaatimukset ja hyvittäminen**

- a) LAPL(H)-lupakirjan hakijan on oltava saanut 40 tuntia lentokoulutusta helikoptereilla. Niistä vähintään 35 tuntia on lennettävä saman tyyppin helikopterilla, jota käytetään lentokokeessa. Lentokoulutuksen on sisällettävä vähintään
- 1) 20 tuntia koululentoja opettajan kanssa, ja
 - 2) 10 tuntia valvottua yksinlentoaikaa, johon kuuluu vähintään 5 tuntia yksinmatkalentoa siten, että ainakin yksi matkalennoista on vähintään 150 kilometrin (80 NM) pituinen ja sisältää yhden laskun pysähtymiseen asti muulle kuin lähtölentopaikalle.
- b) Hyvittäminen. Hakijat, joilla on aikaisempaa kokemusta ilma-aluksen päällikkönä toimimisesta, voivat saada hyvitystä a kohdan vaatimuksista.

Hyvityksen määrästä päättää se hyväksytty koulutusorganisaatio, jossa lentäjä suorittaa kurssin, ennen koulutuksen aloittamista suoritettun arviointilennon perusteella, mutta hyvitys ei missään tapauksessa saa

- 1) ylittää ilma-aluksen päällikkönä lennettyä kokonaislentoaikaa;
- 2) olla yli 50 %:a a kohdassa vaadituista tunneista;
- 3) sisältää a kohdan 2 alakohdan vaatimuksia.

FCL.135.H LAPL(H) – Oikeuksien laajentaminen toiseen helikopterityyppiin tai -versioon

- a) LAPL(H)-lupakirjan oikeudet rajoitetaan siihen helikopterityyppiin tai -versioon, jolla lentokoe on suoritettu. Rajoitukset voidaan poistaa, kun lentäjä on
- 1) saanut 5 tuntia lentokoulutusta, mukaan lukien:
 - i) 15 lentoonlentoa, lähestymistä ja laskua opettajan kanssa;

▼B

- ii) 15 lentoonlähtöä, lähestymistä ja laskua yksin opettajan valvonnassa;
- 2) lentokoe, jossa osoitetaan riittävä käytännön taitotaso uudella tyypillä. Lentokokeen aikana hakijan on osoitettava tarkastuslentäjälle myös riittävä teoretiedon taso toisesta helikopterityypistä seuraavissa oppiaineissa:
 - lentotoimintamenetelmät
 - suoritusarvot ja lennonsuunnittelu
 - ilma-aluksen yleistuntemus.
- b) Ennen kuin LAPL(H)-lupakirjan haltija voi käyttää lupakirjan oikeuksia muulla helikopteriversiolla kuin sillä, jota on käytetty lentokokeessa, lentäjän on suoritettava eroavuus- tai perehdyttämiskoulutus sellaisena kuin se on määritelty osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevissa tiedoissa. Eroavuuskoulutus on merkittävä lentäjän lentopäiväkirjaan tai vastaavaan asiakirjaan, ja kouluttajan on allekirjoitettava merkintä.

FCL.140.H LAPL(H) – Viimeaikaisen kokemuksen vaatimukset

- a) LAPL(H)-lupakirjan haltija saa käyttää lupakirjansa oikeuksia tietyllä helikopterityypillä vain, jos hän on suorittanut kyseisen tyyppin helikoptereilla viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana
 - 1) vähintään 6 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien 6 lentoonlähtöä, lähestymistä ja laskua, ja
 - 2) kokonaislentoajaltaan vähintään yhden tunnin pituisen kertauskoulutuksen kouluttajan kanssa.
- b) LAPL(H)-lupakirjan haltijoiden, jotka eivät täytä a kohdan vaatimuksia, on
 - 1) suoritettava tarkastuslento tarkastuslentäjän kanssa kyseisellä tyypillä, ennen kuin he saavat jatkaa lupakirjansa oikeuksien käyttämistä, tai
 - 2) suoritettava lisälentoaika tai lentoonlähdet ja laskut joko koululentoina tai yksinlentoina opettajan valvonnassa täyttääkseen a kohdan vaatimukset.

*4 JAKSO**Purjelentokoneen LAPL-lupakirjan erityisvaatimukset – LAPL(S)***FCL.105.S LAPL(S) – Oikeudet ja ehdot**

- a) Purjelentokoneen LAPL-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia ilma-aluksen päällikkönä purjelentokoneessa ja moottoripurjelentokoneessa. Voidakseen käyttää lupakirjansa mukaisia oikeuksia TMG-moottoripurjelentokoneella haltijan on täytettävä kohdan FCL.135.S vaatimukset.

▼M3

- b) LAPL(S)-lupakirjan haltija saa kuljettaa matkustajia vasta, kun hän on suorittanut lupakirjan myöntämisen jälkeen 10 tuntia lentoaikaa tai 30 lentoonlähtöä ilma-aluksen päällikkönä purjelentokoneella tai moottoripurjelentokoneella.

▼B**FCL.110.S LAPL(S) – Kokemusvaatimukset ja hyvittäminen**

- a) LAPL(S)-lupakirjan hakijan on oltava saanut vähintään 15 tuntia lentokoulutusta purjelentokoneilla tai moottoripurjelentokoneilla, mukaan lukien vähintään
 - 1) 10 tuntia koululentoja opettajan kanssa;
 - 2) 2 tuntia valvottua yksinlentoaikaa;

▼B

- 3) 45 lentoonläättöä ja laskua;
 - 4) yksi vähintään 50 kilometrin (27 NM) yksinmatkalento tai yksi vähintään 100 kilometrin (55 NM) matkalento opettajan kanssa.
- b) Edellä a kohdassa vaaditusta 15 tunnista enintään 7 voidaan suorittaa TMG-moottoripurjelentokoneella.
- c) Hyvittäminen. Hakijat, joilla on aikaisempaa kokemusta ilma-aluksen päällikkönä toimimisesta, voivat saada hyvitystä a kohdan vaatimuksista.

Hyvityksen määrästä päättää se hyväksytty koulutusorganisaatio, jossa lentäjä suorittaa kurssin, ennen koulutuksen aloittamista suoritettun arviointilennon perusteella, mutta hyvitys ei missään tapauksessa saa

- 1) ylittää ilma-aluksen päällikkönä lennettyä kokonaislentoaika;
- 2) olla yli 50 %:a a kohdassa vaadituista tunneista;
- 3) sisältää a kohdan 2–4 alakohdan vaatimuksia.

FCL.130.S LAPL(S) – Lentoonlähtötavat

- a) LAPL(S)-lupakirjan oikeudet rajoitetaan lentokokeessa käytettyyn lentoonlähtötapaan. Rajoitus voidaan poistaa, kun lentäjä on suorittanut
- 1) vintturihinausta tai autohinausta käytettäessä vähintään 10 lähtöä koululentona ja 5 valvottua lähtöä yksinlennolle;
 - 2) lentokonehinausta käytettäessä tai itselähtevällä purjelentokoneella vähintään 5 lähtöä koululentona ja 5 valvottua lähtöä yksinlennolle; itselähtevän purjelentokoneen koululennot voidaan suorittaa TMG-moottoripurjelentokoneella;
 - 3) kumiköysistarttia käytettäessä vähintään 3 lähtöä, jotka suoritetaan koululentona tai valvottuna yksinlentona.
- b) Lisäharjoitusläättöjen suorittaminen on merkittävä lentopäiväkirjaan, ja kouluttajan on allekirjoitettava merkintä.
- c) Säilyttääkseen kunkin lentoonlähtötavan oikeudet ohjaajan on oltava suorittanut viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana vähintään viisi lentoonlähtöä lukuun ottamatta kumiköysistarttia, jota varten ohjaajan on oltava suorittanut vain kaksi lähtöä.
- d) Jos ohjaaja ei täytä c kohdan vaatimuksia, hänen on suoritettava puuttuva määrä lähtöjä koululentona tai opettajan valvomana yksinlentona saadakseen oikeutensa takaisin.

FCL.135.S LAPL(S) – Oikeuksien laajentaminen TMG-moottoripurjelentokoneisiin

LAPL(S)-lupakirjan oikeudet laajennetaan TMG-moottoripurjelentokoneisiin, kun lentäjä on suorittanut hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa vähintään

- a) 6 tuntia lentokoulutusta TMG-moottoripurjelentokoneella, johon on kuulunut
- 1) 4 tuntia koululentoja opettajan kanssa;
 - 2) yhden vähintään 150 kilometrin (80 NM) yksinmatkalennon, johon sisältyy yksi lasku pysähtymiseen asti muulle kuin lähtölentopaikalle;
- b) lentokokeen, jossa osoitetaan riittävä käytännön taitotaso TMG-moottoripurjelentokoneella; lentokokeen aikana hakijan on osoitettava tarkastuslentäjälle myös riittävä teoretien taso TMG-moottoripurjelentokoneista seuraavissa oppiaineissa:

— lennonteoria

▼ B

- lentotoimintamenetelmät
- suoritusarvot ja lennonsuunnittelu
- ilma-aluksen yleistuntemus
- lentosuunnistus.

FCL.140.S LAPL(S) – Viimeaikaisen kokemuksen vaatimukset

- a) Purjelentokoneet ja moottoripurjelentokoneet. LAPL(S)-lupakirjan haltija saa käyttää purjelentokoneen tai moottoripurjelentokoneen lupakirjan mukaisia oikeuksia vain, jos hän on suorittanut purjelentokoneilla tai moottoripurjelentokoneilla, TMG-moottoripurjelentokoneet pois lukien, viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana vähintään
- 1) 5 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien 15 lentoonlähtöä;
 - 2) 2 koululentoa opettajan kanssa.
- b) TMG-moottoripurjelentokone. LAPL(S)-lupakirjan haltija saa käyttää TMG-moottoripurjelentokoneen lupakirjan oikeuksia vain, jos hän on
- 1) suorittanut TMG-moottoripurjelentokoneella viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana
 - i) vähintään 12 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien 12 lentoonlähtöä ja laskua, ja
 - ii) kokonaislentoajaltaan vähintään yhden tunnin pituisen kertauskoulutuksen kouluttajan kanssa.
 - 2) Jos LAPL(S)-lupakirjan haltijalla on myös oikeus lentää lentokoneita, 1 kohdan vaatimukset voidaan täyttää lentokoneilla.
- c) LAPL(S)-lupakirjan haltijoiden, jotka eivät täytä a tai b kohdan vaatimuksia, on suoritettava ennen oikeuksien palauttamista
- 1) hyväksytysti tarkastuslento tarkastuslentäjän kanssa purjelentokoneella tai tarvittaessa TMG-moottoripurjelentokoneella, tai
 - 2) lisälentoaika tai lentoonlähdöt ja laskut joko koululentoina tai yksinlentoina kouluttajan valvonnassa täyttääkseen a tai b kohdan vaatimukset.

*5 JAKSO****Ilmapallon LAPL-lupakirjan erityisvaatimukset – LAPL(B)*****▼ M4****▼ C6****FCL.105.B LAPL(B) – Oikeudet**

Ilmapallon LAPL-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia ilma-aluksen päällikkönä kuumailmapallossa tai kuumailmalaivassa, jonka kuoren tilavuus on enintään 3 400 kuutiometriä, tai kaasupallossa, jonka kuoren tilavuus on enintään 1 260 kuutiometriä, kuljettaen enintään kolmea matkustajaa siten, että ilmapallossa ei ole koskaan enempää kuin neljä henkilöä.

▼ M3**FCL.110.B LAPL(B) – Kokemusvaatimukset ja hyvittäminen****▼ B**

- a) LAPL(B)-lupakirjan hakijan on oltava saanut saman luokan ilmapalloilla vähintään 16 tuntia lentokoulutusta, johon on kuulunut vähintään
- 1) 12 tuntia koululentoja opettajan kanssa;
 - 2) 10 täyttöä ja 20 lentoonlähtöä ja laskua, ja
 - 3) yksi valvottu yksinlento, joka kestää vähintään 30 minuuttia.

▼B

- b) Hyvittäminen. Hakijat, joilla on aikaisempaa kokemusta ilmapallon päällikkönä toimimisesta, voivat saada hyvitystä a kohdan vaatimuksista.

Hyvityksen määrästä päättää se hyväksytty koulutusorganisaatio, jossa lentäjä suorittaa kurssin, ennen koulutuksen aloittamista suoritettuna arviointilennon perusteella, mutta hyvitys ei missään tapauksessa saa

- 1) ylittää ilma-aluksen päällikkönä lennettyä kokonaislentoaikaa;
- 2) olla yli 50 %:a a kohdassa vaadituista tunneista;
- 3) sisältää a kohdan 2 ja 3 alakohdan vaatimuksia.

FCL.130.B ►C2 LAPL(B) – Oikeuksien laajentaminen ankkuroituihin lentoihin ◀

- a) LAPL(B)-lupakirjan oikeudet rajoittuvat ankkuroimattomiin lentoihin. Rajoitus voidaan poistaa, kun ohjaaja on suorittanut vähintään kolme ankkuroitua lentoa koululentoina.
- b) Lisäkoulutuksen suorittaminen on merkittävä lentopäiväkirjaan, ja kouluttajan on allekirjoitettava merkintä.
- c) Kyseisen oikeuden säilyttämiseksi ohjaajan on oltava lentänyt vähintään kaksi ankkuroitua lentoa viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana.
- d) Jos ohjaaja ei täytä c kohdan vaatimuksia, hänen on suoritettava puuttuva määrä ankkuroituja lentoja koululentoina tai yksinlentoina opettajan valvonnassa saadakseen oikeutensa takaisin.

FCL.135.B LAPL(B) – Oikeuksien laajentaminen toiseen ilmapalloluokkaan

LAPL(B)-lupakirjan oikeudet rajoittuvat siihen ilmapalloluokkaan, jolla lentokoe on suoritettu. Rajoitus voidaan poistaa, kun ohjaaja on suorittanut toisella ilmapalloluokalla hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa vähintään

- a) viisi koululentoa opettajan kanssa, tai
- b) jos kuumailmapallon LAPL(B)-lupakirjan haltija haluaa laajentaa oikeutensa kuumailmalainvoihin, viisi tuntia koululentoa, ja
- c) lentokokeen, jonka aikana hakijan on osoitettava tarkastuslentäjälle riittävä teorialiedon taso toisesta ilmapalloluokasta seuraavissa oppiaineissa:

— lennonteoria

— lentotoimintamenetelmät

— suoritusarvot ja lennonsuunnittelu, ja

— ilma-aluksen yleistuntemus.

FCL.140.B LAPL(B) – Viimeaikaisen kokemuksen vaatimukset

- a) LAPL(B)-lupakirjan haltija saa käyttää lupakirjansa mukaisia oikeuksia vain, jos hän on suorittanut tietyn luokan ilmapallolla viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana vähintään
 - 1) 6 tuntia lentoa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien 10 lentoonlähtöä ja laskua, ja
 - 2) yhden koululennon opettajan kanssa;
 - 3) sen lisäksi, jos ohjaajalla on kelpoisuus useampaan kuin yhteen ilmapalloluokkaan, hänen on toisen luokan oikeuksia käyttääkseen oltava suorittanut kyseisen luokan ilmapallolla viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana vähintään kolme tuntia lentoa, mukaan lukien kolme lentoonlähtöä ja laskua.

▼B

- b) LAPL(B)-lupakirjan haltijoiden, jotka eivät täytä a kohdan vaatimuksia, on ennen oikeuksien palauttamista
- 1) suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tarkastuslentäjän kanssa kyseisen luokan ilmapallolla, tai
 - 2) suoritettava lisälentoaika tai lentoonlähdöt ja laskut joko koululentoina tai yksinlentoina opettajan valvonnassa täyttääkseen a kohdan vaatimukset.

C LUKU

YKSITYISLENTÄJÄN LUPAKIRJA (PPL), PURJELENTÄJÄN LUPAKIRJA (SPL) JA ILMAPALLOLENTÄJÄN LUPAKIRJA (BPL)

1 JAKSO

*Yleiset vaatimukset***FCL.200 Vähimmäisikä**

- a) Yksityislentäjän lupakirjan hakijan on oltava vähintään 17-vuotias.
- b) Ilmapallolentäjän tai purjelentäjän lupakirjan hakijan on oltava vähintään 16-vuotias.

FCL.205 Ehdot

PPL-lupakirjan hakijan on täytettävä lentokokeessa käytettävän ilma-aluksen luokka- tai tyyppikelpuutuksen vaatimukset, kuten H luvussa määrätään.

FCL.210 Koulutus

BPL-, SPL- tai PPL-lupakirjan hakijoiden on suoritettava kurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa. Kurssin on sisällettävä annettavia oikeuksia vastaava teoria- ja lentokoulutus.

FCL.215 Teoriakoe

BPL-, SPL- tai PPL-lupakirjan hakijan on osoitettava kokeissa teorian taso, joka vastaa annettavia oikeuksia, seuraavista oppiaineista:

- a) yleiset oppiaineet:
 - ilmailun säädökset
 - ihmisen suorituskyky
 - sääoppi, ja
 - radiopuhelinliikenne;
- b) erityisoppiaineet, jotka koskevat eri ilma-alusryhmiä
 - lennonteoria
 - lentotoimintamenetelmät
 - suoritusarvot ja lennonsuunnittelu
 - ilma-aluksen yleistuntemus, ja
 - lentosuunnistus.

FCL.235 Lentokoe

- a) BPL-, SPL- tai PPL-lupakirjan hakijan on osoitettava lentokokeessa kykynsä suorittaa ilma-aluksen päällikkönä kyseisellä ilma-alusryhmällä vaaditut menetelmät ja lentoliikkeet myönnettäviä oikeuksia vastaavalla pätevyydellä.

▼ B

- b) Hakijan on oltava saanut ennen lentokoetta lentokoulutusta saman luokan tai tyypin ilma-aluksella tai saman ryhmän ilmapallolla, jota käytetään lentokoeksessa.
- c) Hyväksyminen
 - 1) Lentokoe on jaettava eri osiin, jotka kattavat lennettävän ilma-alusryhmän lennon kaikki vaiheet.

▼ M3

- 2) Hylkäys osan yhdessä kohdassa aiheuttaa koko osan hylkäyksen. Jos hakija hylätään vain yhdessä osassa, hän uusii vain kyseisen osan. Hylkäys useammassa kuin yhdessä osassa aiheuttaa hakijan koko kokeen hylkäyksen.

▼ B

- 3) Jos koe on uusittava 2 kohdan mukaisesti, hylkäys missä tahansa osassa, mukaan lukien ne, jotka hakija on läpäissyt aikaisemmalla yrityserralla, aiheuttaa hakijan koko kokeen hylkäyksen.
- 4) Jos hakija ei läpäise kokeen kaikkia osia kahdella yrityserralla, hänen on saatava lisää koulutusta.

2 JAKSO

*Lentokoneen PPL-lupakirjaa koskevat erityisvaatimukset – PPL(A)***FCL.205.A PPL(A) – Oikeudet**

- a) PPL(A)-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia ilma-aluksen päällikkönä lentokoneessa tai TMG-moottoripurjelentokoneessa ilman korvausta muussa kuin kaupallisessa lentotoiminnassa.
- b) Sen estämättä, mitä edellisessä kohdassa määrätään, PPL(A)-lupakirjan haltija, jolla on kouluttajan tai tarkastuslentäjän oikeudet, voi saada korvausta
 - 1) lentokoulutuksen antamisesta LAPL(A)- tai PPL(A)-lupakirjaa varten;
 - 2) lentokokeiden ja tarkastuslentojen vastaanottamisesta kyseisiä lupakirjoja varten;

▼ M3

- 3) kyseiseen lupakirjaan liittyviä kelpuutuksia ja valtuutuksia varten suoritettavasta koulutuksesta, lentokokeista ja tarkastuslennoista.

▼ B**FCL.210.A PPL(A) – Kokemusvaatimukset ja hyvittäminen****▼ M4**

- a) PPL(A)-lupakirjan hakijan on oltava saanut lentokoulutusta lentokoneilla tai TMG-moottoripurjelentokoneilla vähintään 45 tuntia, joista 5 tuntia saa olla suoritettu simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), mukaan lukien vähintään
 - 1) 25 tuntia koululentoja opettajan kanssa, ja
 - 2) 10 tuntia valvottua yksinlentoaikaa, mukaan lukien vähintään 5 tuntia yksinmatkalentoa siten, että ainakin yksi matkalento on vähintään 270 kilometrin (150 NM) pituinen ja sisältää laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka.

▼ B

- b) Erityisvaatimukset hakijoille, joilla on LAPL(A)-lupakirja. PPL(A)-lupakirjan hakijan, jolla on LAPL(A)-lupakirja, on oltava suorittanut lentokoneilla LAPL(A)-lupakirjan myöntämisen jälkeen vähintään 15 tuntia lentoaikaa, joista vähintään 10 tuntia on hyväksytyt koulutusorganisaation kurssilla saatua lentokoulutusta. Kurssin on sisällettävä vähintään neljä tuntia valvottua yksinlentoaikaa, mukaan lukien vähintään kaksi tuntia yksinmatkalentoa siten, että ainakin yksi matkalennoista on vähintään 270 kilometrin (150 NM) pituinen ja sisältää laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka.

▼ B

- c) Erityisvaatimukset hakijoille, joilla on LAPL(S)-lupakirja TMG-laajennuksella. PPL(A)-lupakirjan hakijan, jolla on LAPL(S)-lupakirja ja TMG-laajennus, on oltava
- 1) suorittanut vähintään 24 tuntia lentoaikaa TMG-moottoripurjelentokoneilla TMG-laajennuksen myöntämisen jälkeen, ja
 - 2) saanut 15 tuntia lentokoulutusta lentokoneilla hyväksytyyn koulutusorganisaation kurssilla, mukaan lukien vähintään a kohdan 2 alakohdan vaatimukset.
- d) Hyvittäminen. Hakijalle, jolla on muun ilma-alusryhmän lentolupakirja, ilmapalloja lukuun ottamatta, hyvitetään 10 prosenttia kokonaislentoajasta kyseisen ilma-aluksen päällikkönä korkeintaan 10 tuntiin saakka. Hyvitys ei missään tapauksessa saa sisältää a kohdan 2 alakohdan vaatimuksia.

3 JAKSO

*Helikopterin PPL-lupakirjaa koskevat erityisvaatimukset – PPL(H)***FCL.205.H PPL(H) – Oikeudet**

- a) PPL(H)-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia ilma-aluksen päällikkönä tai perämiehenä helikopterissa ilman korvausta muussa kuin kaupallisessa lento-toiminnassa.
- b) Sen estämättä, mitä edellisessä kohdassa määrätään, PPL(H)-lupakirjan haltija, jolla on kouluttajan tai tarkastuslentäjän oikeudet, voi saada korvausta
- 1) lentokoulutuksen antamisesta LAPL(H)- tai PPL(H)-lupakirjaa varten;
 - 2) lentokokeiden ja tarkastuslentojen vastaanottamisesta kyseisiä lupakirjoja varten;
- 3) kyseiseen lupakirjaan liittyviä kelpuutuksia ja valtuutuksia varten suoritettavasta koulutuksesta, lentokokeista ja tarkastuslennoista.

▼ M3**▼ B****FCL.210.H PPL(H) – Kokemusvaatimukset ja hyvittäminen**

- a) PPL(H)-lupakirjan hakijan on oltava saanut lentokoulutusta helikoptereilla vähintään 45 tuntia, joista viisi tuntia saa olla suoritettu lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteella (FNPT) tai lentosimulaattorilla, mukaan lukien vähintään
- 1) 25 tuntia koululentoja opettajan kanssa, ja
 - 2) 10 tuntia valvottua yksinlentoaikaa, mukaan lukien vähintään viisi tuntia yksinmatkalentoa siten, että ainakin yksi matkalennoista on vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen ja sisältää laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka;
 - 3) 35 tuntia näistä 45 lentokoulutustunnista on suoritettava samalla helikopterityypillä kuin se, jota käytetään lentokokeessa.
- b) Erityisvaatimukset hakijoille, joilla on LAPL(H)-lupakirja. PPL(H)-lupakirjan hakijan, jolla on LAPL(H)-lupakirja, on suoritettava kurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa. Kurssin on sisällettävä vähintään viisi tuntia koululentoaikaa ja ainakin yksi vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen valvottu yksinmatkalento, joka sisältää laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka.
- c) Hakijalle, jolla on muun ilma-alusryhmän lentolupakirja, ilmapalloja lukuun ottamatta, hyvitetään 10 prosenttia kokonaislentoajasta kyseisen ilma-aluksen päällikkönä korkeintaan 6 tuntiin saakka. Hyvitys ei missään tapauksessa saa sisältää a kohdan 2 alakohdan vaatimuksia.

▼ B

4 JAKSO

*Ilmalaivan PPL-lupakirjaa koskevat erityisvaatimukset – PPL(As)***FCL.205.As PPL(As) – Oikeudet**

- a) PPL(As)-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia ilma-aluksen päällikkönä tai perämiehenä ilmalaivoissa ilman korvausta muussa kuin kaupallisessa lento-toiminnassa.
- b) Sen estämättä, mitä edellisessä kohdassa määrätään, PPL(As)-lupakirjan hal-tija, jolla on kouluttajan tai tarkastuslentäjän oikeudet, voi saada korvausta
 - 1) lentokoulutuksen antamisesta PPL(As)-lupakirjaa varten;
 - 2) lentokokeiden ja tarkastuslentojen vastaanottamisesta kyseisiä lupakirjoja varten;
- 3) kyseiseen lupakirjaan liittyviä kelpuutuksia ja valtuutuksia varten suoritet-tavasta koulutuksesta, lentokokeista ja tarkastuslennoista.

▼ M3**▼ B****FCL.210.As PPL(As) – Kokemusvaatimukset ja hyvittäminen**

- a) PPL(As)-lupakirjan hakijan on oltava saanut lentokoulutusta ilmalaivoilla vä-hintään 35 tuntia, joista viisi tuntia saa olla suoritettu simulaatiokoulutuslait-teella (FSTD), mukaan lukien vähintään
 - 1) 25 tuntia koululentoja opettajan kanssa, mukaan lukien
 - i) 3 tuntia koulumatkalentoa, mukaan lukien yksi vähintään 65 kilometrin (35 NM) matkalento;
 - ii) 3 tuntia mittarilentokoulutusta;
 - 2) 8 lentoonlähtöä lentopaikalta ja laskua lentopaikalle, mukaan lukien mas-toon kiinnittymiseen ja mastosta irrotukseen käytettävät menetelmät.
 - 3) 8 tuntia valvottua yksinlentoaika.
- b) Hakijoille, joilla on BPL-lupakirja ja kelpoisuus lentää kuumailmalaivaa, hy-vitetään 10 prosenttia kokonaislentoajasta ilma-aluksen päällikkönä tällaisilla ilmalaivoilla korkeintaan 5 tuntiin saakka.

5 JAKSO

*Purjelentäjän lupakirjaa (SPL) koskevat erityisvaatimukset***FCL.205.S SPL – Oikeudet ja ehdot**

- a) Purjelentokoneen SPL-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia ilma-aluksen päällikkönä purjelentokoneissa ja moottoripurjelentokoneissa. Voidakseen käyttää lupakirjansa mukaisia oikeuksia TMG-moottoripurjelentokoneella hal-tijan on täytettävä FCL.135.S kohdan vaatimukset.
- b) SPL-lupakirjan haltija saa
 - 1) kuljettaa matkustajia vasta, kun hän on suorittanut lupakirjan myöntämisen jälkeen vähintään 10 tuntia lentoaika tai 30 lentoonlähtöä ilma-aluksen päällikkönä purjelentokoneella tai moottoripurjelentokoneella;
 - 2) toimia vain ilman korvausta muussa kuin kaupallisessa lentotoiminnassa, kunnes hän on
 - i) täyttänyt 18 vuotta;
 - ii) suorittanut lupakirjan myöntämisen jälkeen 75 tuntia lentoaika tai 200 lentoonlähtöä ilma-aluksen päällikkönä purjelentokoneella tai moottoripurjelentokoneella;
 - iii) suorittanut hyväksytysti tarkastuslennon tarkastuslentäjän kanssa.

▼ M3

- c) Sen estämättä, mitä b kohdan 2 alakohdassa määrätään, SPL-lupakirjan hal-tija, jolla on kouluttajan tai tarkastuslentäjän oikeudet, voi saada korvausta
 - 1) lentokoulutuksen antamisesta LAPL(S)- tai SPL-lupakirjaa varten;

▼ M3

- 2) lentokokeiden ja tarkastuslentojen vastaanottamisesta kyseisiä lupakirjoja varten;
- 3) kyseisiin lupakirjoihin liittyviä kelpuutuksia ja valtuutuksia varten suoritettavasta koulutuksesta, lentokokeista ja tarkastuslentoista.

▼ B**FCL.210.S SPL – Kokemusvaatimukset ja hyvittäminen**

- a) SPL-lupakirjan hakijan on oltava saanut lentokoulutusta purjelentokoneilla tai moottoripurjelentokoneilla vähintään 15 tuntia, mukaan lukien vähintään FCL.110.S kohdan vaatimukset.
- b) SPL-lupakirjan hakijalle, jolla on LAPL(S)-lupakirja, hyvitetään SPL-lupakirjan myöntämistä koskevat vaatimukset täysimääräisesti.

SPL-lupakirjan hakijalle, jolla on ollut LAPL(S)-lupakirja hakemusta edeltäneiden kahden vuoden aikana, hyvitetään teoria- ja lentokoulutusvaatimukset täysimääräisesti.

Hyvittäminen. Hakijalle, jolla on muun ilma-alusryhmän lentolupakirja, ilmapalloja lukuun ottamatta, hyvitetään 10 prosenttia kokonaislentoajasta kyseisen ilma-aluksen päällikkönä korkeintaan 7 tuntiin saakka. Hyvitys ei missään tapauksessa saa sisältää FCL.110.S kohdan a kohdan 2–4 alakohdan vaatimuksia.

FCL.220.S SPL – Lentoonlähtötavat

SPL-lupakirjan oikeudet rajoittuvat lentokokeessa käytettyyn lentoonlähtötapaan. Kyseinen rajoitus voidaan poistaa ja uusia oikeuksia käyttää, kun lentäjä on täyttänyt FCL.130.S kohdan vaatimukset.

FCL.230.S SPL – Viimeaikaisen kokemuksen vaatimukset

SPL-lupakirjan haltija saa käyttää lupakirjansa oikeuksia vain, jos hän täyttää FCL.140.S kohdan viimeaikaisen kokemuksen vaatimukset.

6 JAKSO***Ilmapallolentäjän lupakirjaa (BPL) koskevat erityisvaatimukset*****FCL.205.B BPL – Oikeudet ja ehdot****▼ M3**

- a) BPL-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia ilma-aluksen päällikkönä ilmapalloissa.

▼ B

- b) BPL-lupakirjan haltija saa toimia vain ilman korvausta muussa kuin kaupallisessa lentotoiminnassa, kunnes hän on
 - 1) täyttänyt 18 vuotta;
 - 2) suorittanut 50 tuntia lentoaikaa sekä 50 lentoonlähtöä ja laskua ilma-aluksen päällikkönä ilmapalloilla;
 - 3) suorittanut hyväksytysti tarkastuslennon tarkastuslentäjän kanssa kyseisen luokan ilmapallolla.
- c) Sen estämättä, mitä b alakohdassa määrätään, BPL-lupakirjan haltija, jolla on kouluttajan tai tarkastuslentäjän oikeudet, voi saada korvausta
 - 1) lentokoulutuksen antamisesta LAPL(B)- tai BPL-lupakirjaa varten;
 - 2) lentokokeiden ja tarkastuslentojen vastaanottamisesta kyseisiä lupakirjoja varten;

▼ M3

- 3) kyseisiin lupakirjoihin liittyviä kelpuutuksia ja valtuutuksia varten suoritettavasta koulutuksesta, lentokokeista ja tarkastuslentoista.

▼ B**FCL.210.B BPL – Kokemusvaatimukset ja hyvittäminen**

- a) BPL-lupakirjan hakijan on oltava saanut saman luokan ja ryhmän ilmapalloilla vähintään 16 tuntia lentokoulutusta, mukaan lukien vähintään
 - 1) 12 tuntia koululentoja opettajan kanssa;

▼B

- 2) 10 täyttöä ja 20 lentoonlähtöä ja laskua, ja
- 3) yksi valvottu yksinlento, joka kestää vähintään 30 minuuttia.

- b) BPL-lupakirjan hakijalle, jolla on LAPL(B)-lupakirja, hyvitetään BPL-lupakirjan myöntämistä koskevat vaatimukset täysimääräisesti.

BPL-lupakirjan hakijalle, jolla on ollut LAPL(B)-lupakirja hakemusta edeltäneiden kahden vuoden aikana, hyvitetään teoria- ja lentokoulutusvaatimukset täysimääräisesti.

FCL.220.B BPL – Oikeuksien laajentaminen ankkuroituihin lentoihin

BPL-lupakirjan oikeudet rajoittuvat ankkuroimattomiin lentoihin. Kyseinen rajoitus voidaan poistaa, kun lentäjä on täyttänyt FCL.130.B kohdan vaatimukset.

FCL.225.B BPL – Oikeuksien laajentaminen toiseen ilmapalloluokkaan tai -ryhmään

BPL-lupakirjan oikeudet rajoittuvat siihen ilmapalloluokkaan ja -ryhmään, jolla lentokoe on suoritettu. Rajoitukset voidaan poistaa, kun lentäjä

- a) on täyttänyt FCL.135.B kohdan vaatimukset, jos oikeudet laajennetaan toiseen luokkaan samassa ryhmässä
- b) jos oikeudet laajennetaan toiseen ryhmään samassa ilmapalloluokassa, on suorittanut vähintään
 - 1) kaksi koululentoa kyseisen ryhmän ilmapallolla, ja
 - 2) seuraavat määrät lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä ilmapalloilla:
 - i) ilmapalloilla, joiden kuoren tilavuus on 3 401–6 000 kuutiometriä, vähintään 100 tuntia;
 - ii) ilmapalloilla, joiden kuoren tilavuus on 6 001–10 500 kuutiometriä, vähintään 200 tuntia;
 - iii) ilmapalloilla, joiden kuoren tilavuus on yli 10 500 kuutiometriä, vähintään 300 tuntia;

▼C1

- iv) kaasupalloilla, joiden kuoren tilavuus on yli 1 260 kuutiometriä, vähintään 50 tuntia.

▼M4**FCL.230.B BPL – Viimeaikaisen kokemuksen vaatimukset**

- a) BPL-lupakirjan haltija saa käyttää lupakirjansa mukaisia oikeuksia vain, jos hän on suorittanut yhdellä ilmapalloluokalla viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana vähintään
 - 1) 6 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien 10 lentoonlähtöä ja laskua, ja
 - 2) yhden koululennon opettajan kanssa kyseisen luokan ilmapallolla;
 - 3) sen lisäksi, jos ohjaajalla on kelpoisuus useampaan kuin yhteen ilmapalloluokkaan, hänen on toisen luokan oikeuksia käyttääkseen oltava suorittanut viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana vähintään 3 tuntia lentoaikaa kyseisen luokan ilmapallolla, mukaan lukien 3 lentoonlähtöä ja laskua.
- b) BPL-lupakirjan haltija saa ohjata ainoastaan saman ryhmän ilmapalloa kuin se, jolla koululento on suoritettu, tai sellaisen ryhmän ilmapalloa, jonka kuoren tilavuus on pienempi.
- c) BPL-lupakirjan haltijan, joka ei täytä a kohdan vaatimuksia, on ennen oikeuksien palauttamista
 - 1) suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tarkastuslentäjän kanssa kyseisen luokan ilmapallolla, tai

▼M4

- 2) suoritettava lisälentoaika tai lentoonlähdöt ja laskut joko koululentoina tai yksinlentoina opettajan valvonnassa täyttääkseen a kohdan vaatimukset.
- d) Edellä olevan c kohdan 1 alakohdan tapauksessa BPL-lupakirjan haltija saa ohjata ainoastaan saman ryhmän ilmapalloa kuin se, jolla tarkastuslento on suoritettu, tai sellaisen ryhmän ilmapalloa, jonka kuoren tilavuus on pienempi.

▼B

D LUKU

ANSIOLENTÄJÄN LUPAKIRJA – CPL

1 JAKSO

*Yleiset vaatimukset***FCL.300 CPL – Vähimmäisikä**

Ansiolentäjän lupakirjan hakijan on oltava vähintään 18-vuotias.

FCL.305 CPL – Oikeudet ja ehdot

- a) Oikeudet. CPL-lupakirjan haltijalla on asianomaisessa ilma-alusryhmässä oikeus
- 1) käyttää LAPL- ja PPL-lupakirjan haltijan oikeuksia;
 - 2) toimia päällikkönä tai perämiehenä ilma-aluksessa, jota käytetään muuhun kuin kaupalliseen ilmakuljetukseen;
 - 3) toimia ilma-aluksen päällikkönä kaupallisessa ilmakuljetuksessa kaikissa yhden ohjaajan ilma-aluksissa FCL.060 kohdassa ja tässä luvussa määrättyjen rajoitusten mukaisesti;
 - 4) toimia perämiehenä kaupallisessa ilmakuljetuksessa FCL.060 kohdassa määrättyjen rajoitusten mukaisesti.
- b) Ehdot. CPL-lupakirjan hakijan on täytettävä lentokokeessa käytettävän ilma-aluksen luokka- tai tyyppikelpuutuksen vaatimukset.

FCL.310 CPL – Teoriakokeet

CPL-lupakirjan hakijan on osoitettava myönnettäviä oikeuksia vastaava tietotaso seuraavissa oppiaineissa:

- ilmailun säädökset
- ilma-aluksen yleistuntemus – runko/järjestelmät/voimalaitteet
- ilma-aluksen yleistuntemus – mittarit
- massa ja tasapaino
- suoritusarvot
- lennon suunnittelu ja seuranta
- ihmisen suorituskyyky
- sääoppi
- lentosuunnistus
- radiosuunnistus
- lentotoimintamenetelmät
- lennonteorია
- VFR-radiopuhelinliikenne.

FCL.315 CPL – Koulutus

CPL-lupakirjan hakijan on oltava suorittanut teoria- ja lentokoulutus hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa tämän osan (FCL) lisäyksen 3 mukaisesti.

▼B**FCL.320 CPL – Lentokoe**

CPL-lupakirjan hakijan on suoritettava hyväksytysti lentokoe tämän osan (FCL) lisäyksen 4 mukaisesti osoittaakseen kykynsä suorittaa ilma-aluksen päällikkönä kyseisellä ilma-alusryhmällä vaaditut menetelmät ja lentoliikkeet myönnettäviä oikeuksia vastaavalla pätevyydellä.

*2 JAKSO**Lentokonelupakirjan erityisvaatimukset – CPL(A)***▼M4****FCL.315.A CPL – Koulutus**

CPL(A)-lupakirjaa varten annettavaan teoria- ja lentokoulutukseen on sisällyttävä koulutusta epätavallisten lentoasentojen välttämisestä ja niistä oikaisusta.

▼B**FCL.325.A CPL(A) – MPL-lupakirjan haltijoiden erityisehdot**

Ennen kuin MPL-lupakirjan haltija voi käyttää CPL(A)-lupakirjan oikeuksia, hänen on suoritettava lentokoneilla

- a) 70 tuntia lentoaikaa
 - 1) ilma-aluksen päällikkönä, tai
 - 2) vähintään 10 tuntia ilma-aluksen päällikkönä ja loppuaika valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä (PICUS).

Näistä 70 tunnista 20 tuntia on oltava VFR-matkalentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä tai matkalentoaikaa, joka koostuu vähintään 10 tunnista ilma-aluksen päällikkönä ja 10 tunnista valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä. Ajan on sisällyttävä vähintään 540 kilometrin (300 NM) pituinen VFR-matkalento, jonka aikana suoritetaan ilma-aluksen päällikkönä laskut pysähtymiseen asti kahdelle eri lentopaikalle.

- b) osista koostuvan CPL(A)-kurssin osat, jotka määritellään tämän osan (FCL) lisäyksessä 3 olevan E kohdan 10 kohdan a alakohdassa ja 11 kohdassa, ja
- c) CPL(A)-lentokoe FCL.320 kohdan mukaisesti.

E LUKU

*USEAN OHJAAJAN MIEHISTÖLUPAKIRJA – MPL***FCL.400.A MPL – Vähimmäisikä**

Usean ohjaajan miehistölupakirjan hakijan on oltava vähintään 18-vuotias.

FCL.405.A MPL –Oikeudet

- a) MPL-lupakirjan haltijalla on oikeus toimia perämiehenä lentokoneessa, jonka lentämiseen vaaditaan perämies.
- b) MPL-lupakirjan haltija voi saada seuraavat lisäoikeudet:
 - 1) PPL(A)-lupakirjan haltijan oikeudet edellyttäen, että C luvussa määrätyt PPL(A)-lupakirjaa koskevat vaatimukset täyttyvät;
 - 2) CPL(A)-lupakirjan oikeudet edellyttäen, että FCL.325.A kohdan vaatimukset täyttyvät.
- c) MPL-lupakirjan haltijan IR(A)-kelpuutuksen oikeudet rajoittuvat lentokoneisiin, joiden lentämiseen vaaditaan perämies. IR(A)-kelpuutuksen oikeudet voidaan laajentaa yhden ohjaajan lentotoimintaan lentokoneilla edellyttäen, että lupakirjan haltijalla on koulutus, joka vaaditaan ilma-aluksen päällikkönä toimimiseen pelkästään mittareiden avulla suoritettavassa yhden ohjaajan lentotoiminnassa, ja että hän on suorittanut IR(A)-lentokokeen yhden ohjaajan miehistöllä.

FCL.410.A MPL – Teoriakoulutus ja teoriakokeet**▼M4**

- a) Koulutus. MPL-lupakirjan hakijan on oltava suorittanut teoria- ja lentokoulutus hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa tämän osan (FCL) lisäyksen 5 mukaisesti. MPL-lupakirjaa varten annettavaan teoria- ja lentokoulutukseen on sisällyttävä koulutusta epätavallisten lentoasentojen välttämisestä ja niistä oikaisusta.

▼B

- b) Koe. MPL-lupakirjan hakijan on oltava osoittanut FCL.515 kohdan mukaisesti tietotaso, joka vastaa ATPL(A)-lupakirjan ja usean ohjaajan tyyppikelpuutuksen haltijan oikeuksia.

FCL.415.A MPL – Käytännön taito

- a) MPL-lupakirjan hakijan on oltava osoittanut jatkuvassa arvioinnissa taidot, jotka vaaditaan kaikkien tämän osan (FCL) lisäyksessä 5 määriteltyjen pätevyysyksikköjen suorittamiseen ohjaavana ohjaajana (PF) ja avustavana ohjaajana (PNF) monimootorisella usean ohjaajan turbiinimootorilentokoneella VFR- ja IFR-toiminnassa.
- b) Koulutuksen suorittamisen jälkeen hakijan on suoritettava hyväksytysti lentokoe tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti osoittaakseen kykynsä suorittaa vaaditut menetelmät ja lentoliikkeet myönnettäviä oikeuksia vastaavalla pätevyydellä. Lentokoe on suoritettava sillä lentokonetyypillä, jota käytetään yhdistetyn MPL-kurssin edistyneellä tasolla, tai saman tyyppin lentosimulaattorilla.

F LUKU

LIIKENNELENTÄJÄN LUPAKIRJA – ATPL

1 JAKSO

Yleiset vaatimukset**FCL.500 ATPL – Vähimmäisikä**

Liikennelentäjän lupakirjan hakijan on oltava vähintään 21-vuotias.

FCL.505 ATPL – Oikeudet

- a) ATPL-lupakirjan haltijalla on oikeus asianomaisessa ilma-alusryhmässä
- 1) käyttää kaikkia LAPL-, PPL- ja CPL-lupakirjan haltijan oikeuksia;
 - 2) toimia kaupalliseen ilmakuljetukseen käytettävän ilma-aluksen päällikkönä.
- b) ATPL-lupakirjan hakijan on täytettävä lentokokeessa käytettävän ilma-aluksen tyyppikelpuutuksen vaatimukset.

FCL.515 ATPL – Teoriakoulutus ja teoriakokeet

- a) Koulutus. ATPL-lupakirjan hakijan on suoritettava kurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa. Kurssin on oltava joko yhdistetty tai osista koostuva kurssi, joka suoritetaan tämän osan (FCL) lisäyksen 3 mukaisesti.
- b) Koe. ATPL-lupakirjan hakijan on osoitettava myönnettäviä oikeuksia vastaava tietotaso seuraavissa oppiaineissa:
- ilmailun säädökset
 - ilma-aluksen yleistuntemus – runko/järjestelmät/voimalaitteet
 - ilma-aluksen yleistuntemus – mittarit
 - massa ja tasapaino
 - suoritusarvot
 - lennon suunnittelu ja seuranta
 - ihmisen suorituskyky
 - sääoppi
 - lentosuunnistus

▼B

- radiosuunnistus
- lentotoimintamenetelmät
- lennonteoria
- VFR-radiopuhelinliikenne
- IFR-radiopuhelinliikenne.

*2 JAKSO**Lentokonelupakirjan erityisvaatimukset – ATPL(A)***FCL.505.A ATPL(A) – Aiemman MPL-lupakirjan haltijan oikeuksien rajoitukset**

Jos ATPL(A)-lupakirjan haltijalla on aikaisemmin ollut vain MPL-lupakirja, lupakirjan oikeudet rajoitetaan usean ohjaajan lentotoimintaan, ellei haltija ole täyttänyt FCL.405.A kohdan b kohdan 2 alakohdan ja c kohdan vaatimuksia yhden ohjaajan lentotoimintaa varten.

FCL.510.A ATPL(A) – Edellytykset, kokemus ja hyvittäminen

- a) Edellytykset. ATPL(A)-lupakirjan hakijalla on oltava
- 1) MPL-lupakirja, tai
 - 2) CPL(A)-lupakirja ja monimoottorisen lentokoneen mittarilentokelpuus. Tässä tapauksessa hakijan on myös oltava saanut miehistöyhteistyökoulutusta.
- b) Kokemus. ATPL(A)-lupakirjan hakijan on oltava suorittanut vähintään 1 500 tuntia lentoaikaa lentokoneilla, mukaan lukien vähintään
- 1) 500 tuntia usean ohjaajan lentotoiminnassa lentokoneilla;
 - 2) i) 500 tuntia valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä, tai
 - ii) 250 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, tai
 - iii) 250 tuntia, joista vähintään 70 tuntia ilma-aluksen päällikkönä ja loput valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä.
 - 3) 200 tuntia matkalentoaikaa, josta vähintään 100 tuntia ilma-aluksen päällikkönä tai valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä;
 - 4) 75 tuntia mittariaikaa, josta korkeintaan 30 tuntia saa olla mittariaikaa maassa, ja
 - 5) 100 tuntia yölentoa ilma-aluksen päällikkönä tai perämiehenä.
- Tästä 1 500 tunnin lentoajasta korkeintaan 100 tuntia saa olla suoritettu lentosimulaattorilla ja lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteella (FNPT). Näistä 100 tunnista korkeintaan 25 tuntia saa olla suoritettu lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteella.
- c) Hyvittäminen.
- 1) Muiden ilma-alusryhmien lupakirjan haltijoille hyvitetään lentoaikaa korkeintaan
 - i) TMG-moottoripurjelentokoneilla tai purjelentokoneilla 30 tuntia, jotka on lennetty ilma-aluksen päällikkönä;
 - ii) helikoptereilla 50 prosenttia kaikesta b kohdassa vaaditusta lentoajasta;

▼ M3

- 2) Lentomekaanikon lupakirjan haltijoille, joiden lupakirja on myönnetty sovellettavien kansallisten sääntöjen mukaan, hyvitetään 50 prosenttia lentomekaanikkona toimitusta ajasta korkeintaan 250 tuntiin saakka. Nämä 250 tuntia voidaan hyvittää b kohdassa vaaditusta 1 500 tunnista ja b kohdan 1 alakohdassa vaaditusta 500 tunnista edellyttäen, että kokonaisuhyvitys kaikista kohdista ei ylitä 250:tä tuntia.

▼ B

- d) Edellä b alakohdassa vaadittu kokemus on hankittava kokonaan ennen ATPL(A)-lupakirjan lentokokeen suorittamista.

FCL.520.A ATPL(A) – Lentokoe

ATPL(A)-lupakirjan hakijan on suoritettava hyväksytysti lentokoe tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti osoittaakseen kykynsä suorittaa vaaditut menetelmät ja lentoliikkeet usean ohjaajan lentokoneella ilma-aluksen päällikkönä mittarilentosääntöjen mukaisesti myönnettäviä oikeuksia vastaavalla pätevyydellä.

Lentokoe on suoritettava lentokoneella tai asianmukaisesti hyväksytyllä lentosimulaattorilla, joka edustaa samaa tyyppiä.

*3 JAKSO**Helikopterilupakirjan erityisvaatimukset – ATPL(H)***FCL.510.H ATPL(H) – Edellytykset, kokemus ja hyvittäminen**

ATPL(H)-lupakirjan hakijalla on oltava

- a) CPL(H)-lupakirja ja usean ohjaajan helikopterin tyypikelpuus, ja hänen on oltava saanut miehistöyhteistyökoulutusta;
- b) helikopterilentäjänä vähintään 1 000 tuntia lentoaikaa, mukaan lukien vähintään
- 1) 350 tuntia usean ohjaajan helikoptereilla;
 - 2) i) 250 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, tai
 - ii) 100 tuntia ilma-aluksen päällikkönä ja 150 tuntia valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä, tai
 - iii) 250 tuntia valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä usean ohjaajan helikoptereissa. Tässä tapauksessa ATPL(H)-lupakirjan oikeudet rajoitetaan vain usean ohjaajan lentotoimintaan, kunnes on suoritettu 100 tuntia ilma-aluksen päällikkönä;
 - 3) 200 tuntia matkalentoaikaa, josta vähintään 100 tuntia ilma-aluksen päällikkönä tai valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä;
 - 4) 30 tuntia mittariaikaa, josta korkeintaan 10 tuntia saa olla mittariaikaa maassa, ja
 - 5) 100 tuntia yölentoa ilma-aluksen päällikkönä tai perämiehenä.

Näistä 1 000 tunnista korkeintaan 100 tuntia saa olla suoritettu simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), ja niistä korkeintaan 25 tuntia saa olla suoritettu lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteella (FNPT).

- c) Lentokoneilla suoritetusta lentoajasta hyvitetään b kohdan lentoaikavaatimuksiin nähden korkeintaan 50 prosenttia.
- d) Edellä b kohdassa vaadittu kokemus on hankittava kokonaan ennen ATPL(H)-lupakirjan lentokokeen suorittamista.

FCL.520.H ATPL(H) – Lentokoe

ATPL(H)-lupakirjan hakijan on suoritettava hyväksytysti lentokoe tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti osoittaakseen kykynsä suorittaa vaaditut menetelmät ja lentoliikkeet usean ohjaajan helikopterilla ilma-aluksen päällikkönä myönnettäviä oikeuksia vastaavalla pätevyydellä.

▼ B

Lentokoe on suoritettava helikopterilla tai asianmukaisesti hyväksytyllä lentosimulaattorilla, joka edustaa samaa tyyppiä.

G LUKU

MITTARILENTOKELPUUTUS – IR

1 JAKSO

*Yleiset vaatimukset***▼ M3****FCL.600 IR – Yleistä****▼ M5**

Lukuun ottamatta FCL.825 kohdan mukaisia tilanteita, mittarilentosääntöjen mukaista lentotoimintaa lentokoneella, helikopterilla, ilmalaivalla tai pystysuoraan nousevalla lentokoneella saavat suorittaa ainoastaan

- a) PPL-, CPL-, MPL- tai ATPL-lupakirjan haltijat; ja
- b) sellaiset mittarilentokelpuutuksen haltijat, joilla on sovellettavien ilmatilavaatimusten ja kyseisen ilma-alusryhmän mukaiset oikeudet, lukuun ottamatta tilanteita, joissa he suorittavat lentokoetta, tarkastuslentoa tai koululentoa.

▼ B**FCL.605 IR – Oikeudet****▼ M5**

- a) Mittarilentokelpuutuksen haltijalla on oikeus lentää ilma-alusta mittarilentosääntöjen mukaisesti, PBN-toiminta mukaan luettuna, käyttäen vähintään 200 jalan (60 m) ratkaisukorkeutta.

▼ C1

- b) Monimoottorisen ilma-aluksen mittarilentokelpuutuksen oikeudet voidaan laajentaa alle 200 jalan (60 metrin) ratkaisukorkeuteen, kun hakija on suorittanut erityiskoulutuksen hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa ja läpäissyt tämän osan (FCL) lisäyksessä 9 kuvatun lentokokeen 6 osan usean ohjaajan ilma-aluksella.

▼ B

- c) Mittarilentokelpuutuksen haltijan on käytettävä oikeuksiaan tämän osan (FCL) lisäyksen 8 ehtojen mukaisesti.
- d) Vain helikopterit. Voidakseen käyttää lupakirjansa mukaisia oikeuksia ilma-aluksen päällikkönä IFR-lentotoiminnassa usean ohjaajan helikoptereilla IR(H)-kelpuutuksen haltijalla on oltava vähintään 70 tuntia mittariaikaa, josta korkeintaan 30 tuntia saa olla mittariaikaa maassa.

FCL.610 IR – Edellytykset ja hyvittäminen

Mittarilentokelpuutuksen

- a) hakijalla on oltava
 - 1) vähintään PPL-lupakirja asianomaisessa ilma-alusryhmässä, ja

▼ M3

- i) oikeus lentää yöllä FCL.810 kohdan mukaisesti, jos mittarilento-oikeuksia käytetään yöllä; tai

▼ B

- ii) toisen ilma-alusryhmän ATPL-lupakirja, tai
- 2) kyseisen ilma-alusryhmän CPL-lupakirja;

▼ M3

- b) hakijan on oltava suorittanut vähintään 50 tuntia matkalentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä lentokoneella, TMG-moottoripurjelentokoneella, helikopterilla tai ilmalaivalla, ja niistä vähintään 10 tuntia, tai ilmalaivojen osalta 20 tuntia, on oltava suoritettu asianomaisen ryhmän ilma-aluksella.

▼ B

- c) Vain helikopterit. Hakijat, jotka ovat suorittaneet yhdistetyn ATP(H)/IR-, ATP(H)-, CPL(H)/IR- tai CPL(H)-kurssin, vapautetaan b kohdan vaatimuksesta.

▼ B**FCL.615 IR – Teoria- ja lentokoulutus**

- a) Koulutus. Mittarilentokelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut teoria- ja lentokoulutuskurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa. Kurssin on oltava
- 1) yhdistetty kurssi, joka sisältää koulutuksen mittarilentokelpuutusta varten tämän osan (FCL) lisäyksen 3 mukaisesti, tai
 - 2) osista koostuva kurssi tämän osan (FCL) lisäyksen 6 mukaisesti.

▼ M3

- b) Koe. Hakijan on osoitettava myönnettäviä oikeuksia vastaava tietotaso seuraavissa oppiaineissa:
- ilmailun säädökset
 - ilma-aluksen yleistuntemus – mittarit
 - lennon suunnittelu ja seuranta
 - ihmisen suorituskyky
 - sääoppi
 - radiosuunnistus
 - IFR-radiopuhelinliikenne.

▼ B**FCL.620 IR – Lentokoe**

- a) Mittarilentokelpuutuksen hakijan on suoritettava hyväksytysti lentokoe tämän osan (FCL) lisäyksen 7 mukaisesti osoittaakseen kykynsä suorittaa vaaditut menetelmät ja lentoliikkeet myönnettäviä oikeuksia vastaavalla pätevyydellä.
- b) Monimoottorisen ilma-aluksen mittarilentokelpuutusta varten lentokoe on suoritettava monimoottorisella ilma-aluksella. Yksimoottorisen ilma-aluksen mittarilentokelpuutusta varten lentokoe on suoritettava yksimoottorisella ilma-aluksella. Monimoottorista lentokonetta, jossa työntövoima vaikuttaa keskilinjalla, on pidettävä tämän kohdan kannalta yksimoottorisena lentokoneena.

FCL.625 IR – Voimassaolo, voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

- a) Voimassaolo. Mittarilentokelpuus on voimassa yhden vuoden.
- b) Voimassaolon jatkaminen.
- 1) Mittarilentokelpuutuksen voimassaoloa on jatkettava sen voimassaolon päättymistä välittömästi edeltävien kolmen kuukauden aikana.
 - 2) Hakijat, jotka eivät läpäise mittaritarkastuslennon asiaankuuluvaa osaa ennen mittarilentokelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää, eivät saa käyttää mittarilentokelpuutuksen oikeuksia, ennen kuin ovat läpäisseet tarkastuslennon.
- c) Uusiminen. Jos mittarilentokelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, uusiakseen oikeutensa hakijan on
- 1) suoritettava kertauskoulutus hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa saavuttaakseen taitotason, joka tarvitaan lentokokeen mittarilento-osuuden suorittamiseen tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti, ja
 - 2) suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti asianomaisella ilma-alusryhmällä.
- d) Jos mittarilentokelpuutuksen voimassaoloa ei ole jatkettu tai kelpuutusta ei ole uusittu viimeksi kuluneiden seitsemän vuoden aikana, sen haltijan on suoritettava uudelleen mittarilennon teoriakoe ja lentokoe.

▼ B

2 JAKSO

*Lentokoneita koskevat erityisvaatimukset***FCL.625.A IR(A) – Voimassaolon jatkaminen**

- a) Voimassaolon jatkaminen. Hakijan, joka haluaa jatkaa IR(A)-kelpuutuksen voimassaoloa
- 1) luokka- tai tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamisen yhteydessä, on suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti;
 - 2) muutoin kuin luokka- tai tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamisen yhteydessä, on suoritettava
 - i) yhden ohjaajan lentokoneita varten tämän osan (FCL) lisäyksessä 9 määrätyn tarkastuslennon 3b osa ja ne 1 osan osuudet, jotka ovat olennaisia aiotun lennon kannalta, ja
 - ii) monimoottorisia lentokoneita varten yhden ohjaajan lentokoneiden tarkastuslennon 6 osa tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti pelkätään mittareiden avulla.
 - 3) Edellä 2 kohdan tapauksessa voidaan käyttää lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitetta (FNTP) tai lentosimulaattoria, joka edustaa kyseistä lentokoneluokkaa tai -tyyppiä, mutta ainakin joka toinen tarkastuslento IR(A)-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi on tällöin suoritettava lentokoneella.
- b) Hyvitystä annetaan tämän osan (FCL) lisäyksen 8 mukaisesti.

3 JAKSO

*Helikoptereita koskevat erityisvaatimukset***FCL.625.H IR(H) – Voimassaolon jatkaminen**

- a) Hakijan, joka haluaa jatkaa IR(H)-kelpuutuksen voimassaoloa
- 1) tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamisen yhteydessä, on suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti kyseisellä helikopterityypillä;

▼ M3

- 2) muutoin kuin tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamisen yhteydessä on suoritettava vain tämän osan (FCL) lisäyksessä 9 määrätyn tarkastuslennon 5 osa ja 1 osan asiaankuuluvat osuudet kyseistä helikopterityyppiä varten. Tässä tapauksessa voidaan käyttää lentokoulutuslaitetta (FTD 2/3) tai lentosimulaattoria, jotka edustavat kyseistä helikopterityyppiä, mutta ainakin joka toinen tarkastuslento IR(H)-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi on tällöin suoritettava helikopterilla.

▼ B

- b) Hyvitystä annetaan tämän osan (FCL) lisäyksen 8 mukaisesti.

FCL.630.H IR(H) – Oikeuksien laajentaminen yksimoottorisesta monimoottoriseen helikopteriin

Yksimoottorisen helikopterin IR(H)-kelpuutuksen haltijan, joka haluaa laajentaa oikeutensa ensimmäistä kertaa monimoottoriseen helikopteriin, on suoritettava:

- a) hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa kurssi, joka sisältää vähintään 5 tuntia mittarilentokoulutusta, josta 3 tuntia voidaan suorittaa lentosimulaattorilla tai lentokoulutuslaitteella (FTD 2/3) tai lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteella (FNPT II/III), ja
- b) lentokokeen 5 osa tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti monimoottorisella helikopterilla.

▼ B

4 JAKSO

*Ilmalaivoja koskevat erityisvaatimukset***FCL.625.As IR(As) – Voimassaolon jatkaminen**

Hakijan, joka haluaa jatkaa IR(As)-kelpuutuksen voimassaoloa

- a) tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamisen yhteydessä, on suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti kyseisellä ilmalaivan tyyppillä;
- b) muutoin kuin tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamisen yhteydessä, on suoritettava ilmalaivan tarkastuslennon 5 osa ja 1 osan aiotun lennon kannalta olennaiset osuudet tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti. Tässä tapauksessa voidaan käyttää lentokoulutuslaitetta (FTD II/III) tai lentosimulaattoria, joka edustaa kyseistä tyyppiä, mutta ainakin joka toinen tarkastuslento IR(As)-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi on tällöin suoritettava ilmaivalla.

H LUKU

LUOKKA- JA TYYPPIKELPUUTUKSET

1 JAKSO

*Yleiset vaatimukset***FCL.700 Olosuhteet, joissa luokka- tai tyyppikelpuus vaaditaan****▼ M5**

- a) Lupakirjan haltija ei saa toimia ilma-aluksen ohjaajana, ellei hänellä ole voimassa olevaa ja asianmukaista luokka- tai tyyppikelpuutusta, seuraavia tapauksia lukuun ottamatta:
 - i) kyseessä on LAPL-, SPL- ja BPL-lupakirja;
 - ii) lupakirjan haltija suorittaa lentokoetta tai tarkastuslentoa luokka- tai tyyppikelpuutuksen uusimiseksi;
 - iii) lupakirjan haltija saa lentokoulutusta;
 - iv) lupakirjan haltijalla on koelentokelpuus, joka on myönnetty FCL.820 kohdan mukaisesti.

▼ B

- b) Sen estämättä, mitä a kohdassa määrätään, ilma-alustyyppien käyttöönottoon tai muutostöihin liittyvillä lennoilla ohjaajalla voi olla toimivaltaisen viranomaisen myöntämä erityinen todistus, joka antaa hänelle luvan suorittaa lento. Luvan voimassaolo on rajoitettava määrättyihin lentoihin.

▼ M5**▼ B****FCL.705 Luokka- tai tyyppikelpuutuksen haltijan oikeudet**

Luokka- tai tyyppikelpuutuksen haltijalla on oikeus toimia kelpuutuksessa mainitun ilma-alusluokan tai -tyypin ohjaajana.

FCL.710 Luokka- tai tyyppikelpuutukset – versiot

- a) Laajentaakseen oikeutensa toiseen ilma-alusversioon saman luokka- tai tyyppikelpuutuksen sisällä lentäjän on suoritettava eroavuus- tai perehdyttämiskoulutus. Samaan tyyppikelpuutukseen kuuluvien eri versioiden osalta eroavuus- tai perehdyttämiskoulutuksen on sisällettävä osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskeissa tiedoissa määritellyt asiaankuuluvat osat.

▼ M3

- b) Jos ohjaaja ei ole lentänyt kyseisellä versiolla kahteen vuoteen eroavuuskoulutuksen jälkeen, oikeuksien säilyttämiseksi vaaditaan lisää eroavuuskoulutusta tai tarkastuslento kyseisellä versiolla, lukuun ottamatta samaan yksimoottoristen mäntämoottori-ilma-alusten tai TMG-moottoripurjelentokoneiden luokkakehitykseen sisältyviä tyyppisiä tai versioita.

▼ B

- c) Eroavuuskoulutus on merkittävä lentäjän lentopäiväkirjaan tai vastaavaan asiakirjaan, ja kouluttajan on tarvittaessa allekirjoitettava merkintä.

FCL.725 Luokka- ja tyyppikelpuutusten myöntämistä koskevat vaatimukset

- a) Koulutus. Luokka- tai tyyppikelpuutuksen hakijan on suoritettava kurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa. Tyyppikurssin on sisällettävä kyseistä tyyppiä koskevat pakolliset koulutusosuudet sellaisina kuin ne määritellään osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevissa tiedoissa.

- b) Teoriakoe. Luokka- tai tyyppikelpuutuksen hakijan on suoritettava hyväksytyt koulutusorganisaation järjestämä teoriakoe osoittaakseen kyseisen ilma-alusluokan tai -tyypin turvalliseen lentämiseen vaaditun teoritiedon tason.

1) Usean ohjaajan ilma-alusten osalta teoriakokeen on oltava kirjallinen ja sen on koostuttava vähintään 100 monivalintakysymyksestä, jotka käsittelevät tasapuolisesti koulutusohjelman pääoppiaineita.

2) Monimoottoristen yhden ohjaajan ilma-alusten osalta teoriakokeen on oltava kirjallinen, ja monivalintakysymysten määrä riippuu ilma-aluksen vaatavuudesta.

3) Yksimoottoristen ilma-alusten osalta tarkastuslentäjän on vastaanotettava teoriakoe suullisesti lentokokeen aikana määritelläkseen sen, onko tyydyttävä tietotaso saavutettu.

▼ M3

- 4) Suorituskykyisiksi luokiteltujen yhden ohjaajan lentokoneiden osalta teoriakokeen on oltava kirjallinen ja sen on koostuttava vähintään 100 monivalintakysymyksestä, jotka käsittelevät tasapuolisesti koulutusohjelman oppiaineita.

▼ B

- c) Lentokoe. Luokka- tai tyyppikelpuutuksen hakijan on suoritettava hyväksytty lentokoe tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti osoittaakseen kyseisen ilma-alusluokan tai -tyypin turvalliseen lentämiseen vaaditun taidon.

Hakijan on suoritettava lentokoe hyväksytysti kuuden kuukauden kuluessa luokka- tai tyyppikurssin aloittamisesta ja korkeintaan kuusi kuukautta ennen luokka- tai tyyppikelpuutuksen hakemista.

- d) Jos hakijalla on jo tyyppikelpuus tiettyyn ilma-alustyyppiin ja siihen sisältyvä oikeus yhden ohjaajan tai usean ohjaajan lentotoimintaan, hänen katsotaan jo täyttäneen teoritietovaatimukset, kun hän hakee oikeuden lisäämistä toiseen lentotoiminnan lajiin samalla ilma-alustyyppillä.

- e) Sen estämättä, mitä edellisissä kohdissa määrätään, ohjaajat, joilla on FCL.820 kohdan mukaisesti myönnetty koelentokelpuus ja jotka ovat osallistuneet jonkin ilma-alustyyppin kehittämistä, sertifiointia tai tuotantoa koskeviin koelentoihin ja suorittaneet koelentoilla 50 tunnin kokonaislentoajan tai 10 tuntia lentoaikaa kyseisellä tyyppillä ilma-aluksen päällikkönä, ovat oikeutettuja hakemaan kyseistä tyyppikelpuutusta edellyttäen, että he täyttävät tyyppikelpuutuksen myöntämisen edellyttämät kokemusvaatimukset ja ehdot, joista säädetään tässä luvussa kyseistä ilma-alusryhmää varten.

▼B**FCL.740 Luokka- ja tyyppikelpuutusten voimassaolo ja uusiminen**

- a) Luokka- ja tyyppikelpuutuksen voimassaoloaika on yksi vuosi lukuun ottamatta yksimoottoristen yhden ohjaajan ilma-alusten luokkakelpuutuksia, joiden voimassaoloaika on kaksi vuotta, ellei osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskeissa tiedoissa toisin määrätä.
- b) Uusiminen. Jos luokka- tai tyyppikelpuutus on vanhentunut, hakijan on
- 1) saatava hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa kertauskoulutus, jos se on tarpeen kyseisen ilma-alusluokan tai -tyypin turvalliseen lentämiseen tarvittavan taitotason saavuttamiseksi, ja
 - 2) suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti.

*2 JAKSO**Lentokoneita koskevat erityisvaatimukset***FCL.720.A Kokemusvaatimukset ja edellytykset lentokoneen luokka- tai tyyppikelpuutusten myöntämiseksi**

Ellei osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskeissa tiedoissa toisin määrätä, luokka- tai tyyppikelpuutuksen hakijan on täytettävä seuraavat kokemusvaatimukset ja ehdot kyseisen kelpuutuksen myöntämiseksi:

- a) Monimoottoriset yhden ohjaajan lentokoneet. Ensimmäisen monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen luokkakelpuutuksen tai tyyppikelpuutuksen hakijan on oltava lentänyt ilma-aluksen päällikkönä lentokoneilla vähintään 70 tuntia.
- b) Muut kuin vaativat suorituskykyiset yhden ohjaajan lentokoneet. Ennen lentokoulutuksen aloittamista suorituskykyiseksi luokitellun yhden ohjaajan lentokoneen ensimmäisen luokka- tai tyyppikelpuutuksen hakijalla on oltava
- 1) vähintään 200 tunnin kokonaislentoaika, josta 70 tuntia ilma-aluksen päällikkönä lentokoneilla, ja
 - 2) i) todistus hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa hyväksytysti suoritetusta lisäteoriakurssista, tai
 - ii) hänen on oltava suorittanut ATPL(A)-teoriakoe tämän osan (FCL) mukaisesti, tai
 - iii) hänellä on oltava tämän osan (FCL) mukaisesti myönnetyn lupakirjan lisäksi ATPL(A)- tai CPL(A)/IR-lupakirja sekä ATPL(A)-teoriatietohyväksytyt, jotka on myönnetty Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti;
 - 3) sen lisäksi lentäjien, jotka haluavat oikeuden usean ohjaajan lentotoimintaan, on täytettävä d kohdan 4 alakohdan vaatimukset.
- c) Vaativat suorituskykyiset yhden ohjaajan lentokoneet. Hakijan, joka hakee ensimmäistä tyyppikelpuutusta vaativaan yhden ohjaajan lentokoneeseen, joka on luokiteltu suorituskykyiseksi lentokoneeksi, on oltava täyttänyt G luvussa vahvistetut monimoottorisen lentokoneen IR(A)-kelpuutusta koskevat vaatimukset sen lisäksi, että hän täyttää b kohdan vaatimukset.
- d) Usean ohjaajan lentokoneet. Hakijan, joka hakee ensimmäiselle usean ohjaajan lentokoneen tyyppikurssille, on oltava lento-oppilas, joka saa parhaillaan MPL-koulutusta, tai hänen on täytettävä seuraavat vaatimukset:
- 1) hänellä on vähintään 70 tunnin lentokokemus ilma-aluksen päällikkönä lentokoneilla;
 - 2) hänellä on monimoottorisen lentokoneen IR(A)-kelpuutus;
 - 3) hänen on oltava suorittanut ATPL(A)-teoriakoe tämän osan (FCL) mukaisesti, ja
 - 4) ellei tyyppikurssia suoriteta miehistöyhteistyökurssin yhteydessä:

▼ B

- i) todistus hyväksytysti suoritetusta miehistöyhteistyökurssista lentokoneilla, tai
- ii) todistus hyväksytysti suoritetusta miehistöyhteistyökurssista helikoptereilla ja yli 100 tunnin lentokokemus usean ohjaajan helikopterin ohjaajana, tai
- iii) vähintään 500 tuntia usean ohjaajan helikopterin ohjaajana, tai
- iv) vähintään 500 tuntia monimoottoristen yhden ohjaajan lentokoneiden ohjaajana usean ohjaajan lentotoiminnassa kaupallisessa ilmakuljetuksessa sovellettavien lentotoimintavaatimusten mukaisesti.

▼ M3

- e) Sen estämättä, mitä d kohdassa määrätään, jäsenvaltio voi myöntää usean ohjaajan lentokoneiden tyyppikelpuutuksen rajoitetuin oikeuksin, jolloin tällaisen kelpuutuksen haltija voi toimia perämiehen matkalentosijaisena lentopinnan 200 yläpuolella, jos kahdella muulla miehistön jäsenellä on d kohdan mukainen tyyppikelpuutus.

▼ B

- f) Usean ohjaajan lentokoneiden ja vaativien suorituskykyisten yhden ohjaajan lentokoneiden lisätyyppikelpuutukset. Hakijalla, joka haluaa lisäksi usean ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutuksen tai vaativan suorituskykyisen yhden ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutuksen, on oltava monimoottorisen lentokoneen IR(A)-kelpuutus.
- g) Jos osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskeissa tiedoissa niin määrätään, tyyppikelpuutuksen oikeuksien käyttäminen voidaan aluksi rajoittaa lentämiseen kouluttajan valvonnassa. Valvonnan alaisena suoritettujen tunteiden merkittävä lentäjän lentopäiväkirjaan tai vastaavaan asiakirjaan, ja kouluttajan on allekirjoitettava merkinnät. Rajoitus voidaan poistaa, kun lentäjä on osoittanut, että hän on suorittanut lentotunnit valvonnan alaisena siten kuin käyttöön soveltuvuutta koskeissa tiedoissa vaaditaan.

FCL.725.A Teoria- ja lentokoulutus lentokoneen luokka- ja tyyppikelpuutusten myöntämistä varten

Ellei osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskeissa tiedoissa toisin määrätä:

- a) Monimoottoriset yhden ohjaajan lentokoneet.
 - 1) Monimoottoristen yhden ohjaajan lentokoneiden luokkakelpuutuksen teoriakurssiin on kuuluttava vähintään 7 tuntia opetusta monimoottorisen lentokoneen toiminnasta.
 - 2) Monimoottoristen yhden ohjaajan lentokoneiden luokka- tai tyyppikelpuutuksen lentokoulutuskurssiin on kuuluttava vähintään 2 tuntia ja 30 minuuttia koululentoja, joilla harjoitellaan monimoottorisen lentokoneen toimintaa normaaleissa olosuhteissa, ja vähintään 3 tuntia ja 30 minuuttia koululentoja, joilla harjoitellaan moottorihäiriötilanteen menetelmiä ja lentämistä epäsymmetrisellä teholla.
- b) Yhden ohjaajan vesilentokoneet. Yhden ohjaajan lentokoneen vesilentokelpuutuskurssiin on kuuluttava teoria- ja lentokoulutus. Yhden ohjaajan vesilentokoneen luokka- tai tyyppikelpuutusta varten annettavaan lentokoulutukseen on kuuluttava vähintään 8 tuntia koululentoja, jos hakijalla on kyseinen luokka- tai tyyppikelpuutus maalentokoneita varten, tai 10 tuntia, jos hakijalla ei ole kyseistä kelpuutusta.

▼ M4

- c) Usean ohjaajan lentokoneet. Usean ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutusta varten annettavaan koulutukseen on sisällyttävä teoria- ja lentokoulutusta epätavallisten lentoasentojen välttämistä ja niistä oikaisusta.

▼B**FCL.730.A Erityisvaatimukset lentäjille, jotka suorittavat tyypikurssin kokonaan lentosimulaattorilla (ZFTT) – lentokoneet**

- a) Lentäjän, joka suorittaa ZFTT-kurssin, on oltava suorittanut CS-25:n tai vastaavan lentokelpoisuusvaatimuksen mukaisesti hyväksytyllä usean ohjaajan suihkumoottorilentokoneella, tai usean ohjaajan potkuriturbiinilentokoneella, jonka suurin hyväksytty lentoonlähtömassa on vähintään 10 tonnia tai hyväksytty matkustajapaikkaluku on yli 19, vähintään
- 1) ► **C2** 1 500 tuntia lentoaikaa tai 250 yksittäistä lentoa, jos kurssilla käytetään lentosimulaattoria, jonka taso on CG tai C tai jolla on väliaikainen C-tason hyväksyntä; ◀
 - 2) 500 tuntia lentoaikaa tai 100 yksittäistä lentoa, jos kurssilla käytetään lentosimulaattoria, jonka taso on DG tai D.
- b) Kun lentäjä siirtyy potkuriturbiinilentokoneesta suihkumoottorilentokoneeseen tai suihkumoottorilentokoneesta potkuriturbiinilentokoneeseen, vaaditaan täydentävää simulaattorikoulutusta.

FCL.735.A Miehistöyhteistyökurssi – lentokoneet

- a) Miehistöyhteistyökurssin on sisällettävä vähintään
- 1) 25 tuntia teoriakoulutusta ja harjoituksia, ja
 - 2) 20 tuntia käytännön miehistöyhteistyökoulutusta, tai yhdistetylle ATP-kurssille osallistuvien lento-oppilaiden osalta 15 tuntia.
- Koulutuksessa on käytettävä FNPT II MCC -koulutuslaitetta tai lentosimulaattoria. Jos miehistöyhteistyökoulutus annetaan ensimmäisen tyypikoulutuksen yhteydessä, käytännön miehistöyhteistyökoulutus voidaan rajoittaa vähintään 10 tuntiin, jos miehistöyhteistyö- ja tyypikoulutukseen käytetään samaa lentosimulaattoria.
- b) Miehistöyhteistyökurssi on suoritettava hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa kuuden kuukauden kuluessa.
- c) Ellei miehistöyhteistyökurssia suoriteta tyypikurssin yhteydessä, hakijalle on annettava miehistöyhteistyökurssin suorittamisesta todistus.
- d) Hakija, joka on suorittanut miehistöyhteistyökoulutuksen muussa ilma-alusryhmässä, vapautetaan a kohdan 1 alakohdan vaatimuksesta.

FCL.740.A Luokka- ja tyypikelpuutusten voimassaolon jatkaminen – lentokoneet

- a) Monimoottoristen lentokoneiden luokka- ja tyypikelpuutusten voimassaolon jatkaminen. Monimoottoristen lentokoneiden luokka- ja tyypikelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on
- 1) suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti asianomaisen luokan tai tyypin lentokoneella tai simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), joka edustaa kyseistä luokkaa tai tyyppiä, kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää välittömästi edeltävien kolmen kuukauden aikana, ja
 - 2) suoritettava kelpuutuksen voimassaoloaikana vähintään
 - i) 10 yksittäistä lentoa kyseisen lentokoneluokan tai -tyypin ohjaajana, tai

▼ B

ii) yksi yksittäinen lento kyseisen luokan tai tyyppin lentokoneella tai lentosimulaattorilla tarkastuslentäjän kanssa. Tämä yksittäinen lento voidaan lentää tarkastuslennon aikana.

3) Lentäjä, joka työskentelee sovellettavien lentotoimintaa koskevien vaatimusten mukaisesti hyväksytyin kaupallisen lentoliikenteen harjoittajan palveluksessa ja joka on läpäissyt lentotoiminnan harjoittajan tarkastuslennon yhdistettynä tarkastuslentoon luokka- tai tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi, vapautetaan 2 kohdan vaatimuksesta.

▼ M3

4) Mahdollisen EIR- tai IR(A)-kelpuutuksen voimassaolon jatkaminen voidaan yhdistää luokka- tai tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamista koskevaan tarkastuslento.

▼ M4

b) Yksimoottoristen yhden ohjaajan lentokoneiden luokkakelpuutusten voimassaolon jatkaminen.

1) Yksimoottoristen mäntämoottorilentokoneiden luokkakelpuutukset ja TMG-kelpuutukset. Yksimoottoristen yhden ohjaajan mäntämoottorilentokoneiden luokkakelpuutuksen tai TMG-luokkakelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on suoritettava

i) kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien kolmen kuukauden aikana hyväksytysti tarkastuslento tarkastuslentäjän kanssa kyseisellä luokalla tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti, tai

ii) kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden aikana 12 tuntia lentoaikaa kyseisellä luokalla, mukaan lukien

— 6 tuntia ilma-aluksen päällikkönä,

— 12 lentoonlähtöä ja 12 laskua, ja

— kokonaislentoajaltaan vähintään yhden tunnin pituinen kertauskoulutus lennonopettajan (FI) tai luokkakelpuutuskouluttajan (CRI) kanssa. Hakija saa vapautuksen tästä kertauskoulutuksesta, jos hän on läpäissyt luokka- tai tyyppikelpuutuksen tarkastuslennon, lentokokeen tai pätevyuden arvioinnin muun luokan tai tyyppin lentokoneella.

2) Jos hakijalla on sekä yksimoottoristen mäntämoottorikäyttöisten maalentokoneiden luokkakelpuutus että TMG-kelpuutus, hän voi täyttää 1 kohdan vaatimukset kummassa tahansa luokassa tai niiden yhdistelmässä ja jatkaa samalla kertaa kummankin kelpuutuksen voimassaoloa.

3) Yksimoottoriset yhden ohjaajan potkuriturbiinilentokoneet. Jatkaakseen yksimoottoristen potkuriturbiinilentokoneiden luokkakelpuutuksen voimassaoloa hakijan on suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tarkastuslentäjän kanssa kyseisellä luokalla tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien kolmen kuukauden aikana.

4) Jos hakijalla on sekä yksimoottoristen mäntämoottorikäyttöisten maalentokoneiden luokkakelpuutus että yksimoottoristen mäntämoottorikäyttöisten vesilentokoneiden luokkakelpuutus, hän voi täyttää 1 kohdan ii alakohdan vaatimukset kummassa tahansa luokassa tai niiden yhdistelmässä ja täyttää vaatimukset samalla kertaa kumpaakin kelpuutusta varten. Kummassakin luokassa on suoritettava vähintään yksi tunti vaaditusta ajasta ilma-aluksen päällikkönä ja kuusi vaadituista 12 lentoonlähdöstä ja laskusta.

▼ B

c) Hakija, joka ei läpäise tarkastuslennon kaikkia osia ennen luokka- tai tyyppikelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää, ei saa käyttää kyseisen kelpuutuksen oikeuksia ennen kuin on läpäissyt tarkastuslennon.

▼B

3 JAKSO

*Helikoptereita koskevat erityisvaatimukset***FCL.720.H Kokemusvaatimukset ja edellytykset tyyppikelpuutusten myöntämiseksi – helikopterit**

Ellei osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevissa tiedoissa toisin määrätä, ensimmäisen helikopterin tyyppikelpuutuksen hakijan on täytettävä seuraavat kokemusvaatimukset ja ehdot kyseisen kelpuutuksen myöntämiseksi:

- a) Usean ohjaajan helikopterit. Hakijalla, joka hakee ensimmäiselle usean ohjaajan helikopterin tyyppikurssille, on oltava
 - 1) vähintään 70 lentotuntia ilma-aluksen päällikkönä helikoptereilla;
 - 2) ellei tyyppikurssia suoriteta miehistöyhteistyökurssin yhteydessä:
 - i) todistus hyväksytysti suoritetusta miehistöyhteistyökurssista helikoptereilla, tai
 - ii) vähintään 500 tuntia usean ohjaajan lentokoneiden ohjaajana, tai
 - iii) vähintään 500 tuntia monimoottoristen helikopterien ohjaajana usean ohjaajan lentotoiminnassa;
 - 3) hänen on oltava suorittanut hyväksytysti ATPL(H)-teoriakoe.
- b) Hakija, joka hakee ensimmäiselle usean ohjaajan helikopterin tyyppikurssille, valmistunut yhdistetyltä ATP(H)/IR-, ATP(H)-, CPL(H)/IR- tai CPL(H)-kursilta eikä täytä a kohdan 1 alakohdan vaatimusta, saa tyyppikelpuutuksensa rajoitetuin oikeuksin siten, että se oikeuttaa toimimaan vain perämiehenä. Rajoitus voidaan poistaa, kun lentäjä on suorittanut
 - 1) 70 tuntia valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä helikoptereilla;
 - 2) usean ohjaajan lentokokeen hyväksytysti ilma-aluksen päällikkönä kyseisellä helikopterityypillä.
- c) Monimoottoriset yhden ohjaajan helikopterit. Hakijan, joka hakee monimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin ensimmäistä tyyppikelpuutusta, on
 - 1) ennen lentokoulutuksen aloittamista
 - i) oltava suorittanut hyväksytysti ATPL(H)-teoriakoe, tai
 - ii) oltava saanut todistus hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa suoritetusta valmistavasta kurssista. Kurssilla on käsiteltävä seuraavia ATPL(H)-teoriakurssin oppiaineita:
 - ilma-aluksen yleistuntemus: runko/järjestelmät/voimalaitteet ja mitarit/elektroniiikka
 - suoritusarvot ja lennonsuunnittelu: massa ja tasapaino, suoritusarvot;
 - 2) hakijan, joka ei ole suorittanut yhdistettyä ATP(H)/IR-, ATP(H)- tai CPL(H)/IR-kurssia, on oltava lentänyt vähintään 70 tuntia ilma-aluksen päällikkönä helikoptereilla.

▼ B**FCL.735.H Miehistöyhteistyökurssi – helikopterit**

a) Miehistöyhteistyökurssin on sisällettävä vähintään

1) MCC/IR:

- i) 25 tuntia teoriakoulutusta ja harjoituksia, ja
- ii) 20 tuntia käytännön miehistöyhteistyökoulutusta, tai yhdistetylle ATP(H)/IR-kurssille osallistuville lento-oppilaille 15 tuntia. Jos miehistöyhteistyökoulutus suoritetaan ensimmäisen usean ohjaajan helikopterin tyypikoulutuksen yhteydessä, käytännön miehistöyhteistyökoulutus voidaan rajoittaa vähintään 10 tuntiin, jos miehistöyhteistyö- ja tyypikoulutukseen käytetään samaa simulaatiokoulutuslaitetta (FSTD);

2) MCC/VFR:

- i) 25 tuntia teoriakoulutusta ja harjoituksia, ja
- ii) 15 tuntia käytännön miehistöyhteistyökoulutusta, tai yhdistetylle ATP(H)/IR-kurssille osallistuville lento-oppilaille 10 tuntia. Jos miehistöyhteistyökoulutus suoritetaan ensimmäisen usean ohjaajan helikopterin tyypikoulutuksen yhteydessä, käytännön miehistöyhteistyökoulutus voidaan rajoittaa vähintään 7 tuntiin, jos miehistöyhteistyö- ja tyypikoulutukseen käytetään samaa simulaatiokoulutuslaitetta (FSTD).

b) Miehistöyhteistyökurssi on suoritettava hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa kuuden kuukauden kuluessa.

Koulutuksessa on käytettävä miehistöyhteistyökoulutukseen hyväksytyä FNPT II:ta tai III:a, FTD 2/3:a tai lentosimulaattoria.

c) Ellei miehistöyhteistyökurssia suoriteta usean ohjaajan tyypikurssin yhteydessä, hakijalle on annettava miehistöyhteistyökurssin suorittamisesta todistus.

d) Hakija, joka on suorittanut miehistöyhteistyökoulutuksen muussa ilma-alusryhmässä, vapautetaan soveltuvin osin a kohdan 1 alakohdan i alakohdan ja 2 alakohdan i alakohdan vaatimuksesta.

e) MCC/IR-kurssille pyrkivä hakija, joka on suorittanut MCC/VFR-koulutuksen, vapautetaan a kohdan 1 alakohdan i alakohdan vaatimuksesta ja hänen on saatava viisi tuntia käytännön MCC/IR-koulutusta.

FCL.740.H Tyypikelpuutuksen voimassaolon jatkaminen – helikopterit

a) Voimassaolon jatkaminen. Helikopterin tyypikelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on

- 1) suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti asianomaisella helikopterityypillä tai simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), joka edustaa kyseistä tyyppiä, kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää välittömästi edeltävien kolmen kuukauden aikana, ja
- 2) lennettävä kelpuutuksen voimassaoloaikana vähintään 2 tuntia kyseisen helikopterityypin ohjaajana. tarkastuslennon kesto voidaan laskea mukaan näihin kahteen tuntiin.

▼B

- 3) Jos hakijalla on useampi kuin yksi yksimoottorisen mäntämoottorihelikopterin tyypikelpuus, hän voi jatkaa kaikkien tyypikelpuutusten voimassaoloa suorittamalla tarkastuslennon vain yhdellä näistä tyypeistä edellyttäen, että hän on lentänyt muilla tyypeillä kelpuutuksen voimassaoloaikana vähintään 2 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä.

Tarkastuslento on suoritettava joka kerta eri tyypillä.

- 4) Jos hakijalla on tyypikelpuus useampaan kuin yhteen yksimoottoriseen turbiinimoottorihelikopteriin, jonka suurin sallittu lentoonlähtömassa on korkeintaan 3 175 kilogrammaa, hän voi jatkaa kaikkien tyypikelpuutusten voimassaoloa suorittamalla tarkastuslennon vain yhdellä näistä tyypeistä edellyttäen, että hän on lentänyt

- i) 300 tuntia ilma-aluksen päällikkönä helikoptereilla;
- ii) 15 tuntia kullakin tyypillä, ja
- iii) vähintään 2 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä jokaisella muulla tyypillä kelpuutuksen voimassaoloaikana.

Tarkastuslento on suoritettava joka kerta eri tyypillä.

- 5) Jos ohjaaja on suorittanut hyväksytysti lentokokeen uutta tyypikelpuutusta varten, jatketaan muiden saman ryhmän tyypikelpuutusten voimassaoloa 3 ja 4 kohdan mukaisesti.

- 6) Mahdollisen IR(H)-kelpuutuksen voimassaolon jatkaminen voidaan yhdistää tyypikelpuutuksen voimassaolon jatkamista koskevaan tarkastuslentoon.

- b) Hakija, joka ei läpäise tarkastuslennon kaikkia osia ennen tyypikelpuutuksen voimassaolon päättämispäivää, ei saa käyttää kyseisen kelpuutuksen oikeuksia, ennen kuin on läpäissyt tarkastuslennon. Edellä a kohdan 3 ja 4 alakohdassa tarkoitettujen tyyppien osalta hakija ei saa käyttää oikeuksiaan millään näistä tyypeistä.

4 JAKSO

Pystysuoraan nousevia lentokoneita koskevat erityisvaatimukset

FCL.720.PL Kokemusvaatimukset ja edellytykset tyypikelpuutusten myöntämiseksi – pystysuoraan nousevat lentokoneet

Ellei osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevissa tiedoissa toisin määrätä, ensimmäisen pystysuoraan nousevan lentokoneen tyypikelpuutuksen hakijan on täytettävä seuraavat kokemusvaatimukset ja ehdot:

- a) lentokoneen ohjaajalla on oltava
 - 1) CPL/IR(A)-lupakirja ja ATPL-teoriatiedot tai ATPL(A)-lupakirja;
 - 2) todistus suoritetusta miehistöyhteistyökurssista;
 - 3) yli 100 tuntia lentoaikaa usean ohjaajan lentokoneen ohjaajana;
 - 4) 40 tuntia lentokoulutusta helikoptereilla;
- b) helikopterin ohjaajalla on oltava
 - 1) CPL/IR(H)-lupakirja ja ATPL-teoriatiedot tai ATPL/IR(H)-lupakirja;
 - 2) todistus suoritetusta miehistöyhteistyökurssista;

▼ B

- 3) yli 100 tuntia lentoaikaa usean ohjaajan helikopterin ohjaajana;
 - 4) 40 tuntia lentokoulutusta lentokoneilla;
- c) sekä lentokoneen että helikopterin lupakirjan haltijalla on oltava
- 1) vähintään CPL(H)-lupakirja;
 - 2) IR- ja ATPL-teoriatiedot tai lentokoneen tai helikopterin ATPL-lupakirja;
 - 3) todistus suoritetusta miehistöyhteistyökurssista joko helikoptereilla tai lentokoneilla;
 - 4) vähintään 100 tuntia lentoaikaa usean ohjaajan helikopterin tai lentokoneen ohjaajana;
 - 5) 40 tuntia lentokoulutusta lentokoneilla tai helikoptereilla soveltuvin osin, jos ohjaajalla ei ole ATPL-kokemusta tai kokemusta usean ohjaajan ilma-aluksista.

FCL.725.PL Lentokoulutus tyyppikelpuutusten myöntämistä varten – pystysuoraan nousevat lentokoneet

Pystysuoraan nousevan lentokoneen tyyppikelpuutuksen lentokoulutusosuus on suoritettava sekä ilma-aluksella että simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), joka edustaa ilma-alusta ja on asianmukaisesti hyväksytty tätä tarkoitusta varten.

FCL.740.PL Tyyppikelpuutusten voimassaolon jatkaminen – pystysuoraan nousevat lentokoneet

- a) Voimassaolon jatkaminen. Pystysuoraan nousevan lentokoneen tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on
- 1) suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti kyseisellä pystysuoraan nousevan lentokoneen tyypillä kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää välittömästi edeltävien kolmen kuukauden aikana;
 - 2) suoritettava kelpuutuksen voimassaoloaikana vähintään
 - i) 10 yksittäistä lentoa kyseisen pystysuoraan nousevan lentokoneen tyyppin ohjaajana, tai
 - ii) yksi yksittäinen lento ohjaajana kyseisellä pystysuoraan nousevan lentokoneen tyypillä tai lentosimulaattorilla tarkastuslentäjän kanssa. Tämä yksittäinen lento voidaan lentää tarkastuslennon aikana.
 - 3) Lentäjä, joka työskentelee sovellettavien lentotoimintaa koskevien vaatimusten mukaisesti hyväksytyin kaupallisen lentoliikenteen harjoittajan palveluksessa ja joka on läpäissyt lentotoiminnan harjoittajan tarkastuslennon yhdistettynä tarkastuslentoon tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi, vapautetaan 2 kohdan vaatimuksesta.
- b) Hakija, joka ei läpäise tarkastuslennon kaikkia osia ennen tyyppikelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää, ei saa käyttää kyseisen kelpuutuksen oikeuksia ennen kuin on läpäissyt tarkastuslennon.

▼ B

5 JAKSO

*Ilmalaivoja koskevat erityisvaatimukset***FCL.720.As Tyypikelpuutuksen myöntämisen edellytykset – ilmalaivat**

Ellei osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevissa tiedoissa toisin määrätä, ensimmäisen ilmalaivan tyypikelpuutuksen hakijan on täytettävä seuraavat kokemusvaatimukset ja ehdot:

a) usean ohjaajan ilmalaivat:

- 1) 70 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä ilmalaivoilla;
- 2) todistus hyväksyttävästi suoritetusta miehistöyhteistyökoulutuksesta ilmalaivoja varten;
- 3) Hakija, joka ei täytä 2 kohdan vaatimusta, saa tyypikelpuutuksen oikeuksin, jotka on rajoitettu vain perämiehenä toimimiseen. Rajoitus poistetaan, kun ohjaaja on suorittanut 100 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä tai valvonnan alaisena toimivana ilma-aluksen päällikkönä ilmalaivoilla.

FCL.735.As Miehistöyhteistyökurssi – ilmalaivat**▼ M3**

a) Miehistöyhteistyökurssin on sisällettävä vähintään

- 1) 12 tuntia teoriakoulutusta ja harjoituksia, ja
- 2) 5 tuntia käytännön miehistöyhteistyökoulutusta.

Koulutuksessa on käytettävä miehistöyhteistyökoulutukseen hyväksytyä FNPT II- tai III -koulutuslaitetta, FTD 2/3 -koulutuslaitetta tai lentosimulaattoria.

▼ B

b) Miehistöyhteistyökurssi on suoritettava hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa kuuden kuukauden kuluessa.

c) Ellei miehistöyhteistyökurssia suoriteta usean ohjaajan tyypikurssin yhteydessä, hakijalle on annettava miehistöyhteistyökurssin suorittamisesta todistus.

d) Hakija, joka on suorittanut miehistöyhteistyökoulutuksen muulla ilma-alusryhmällä, vapautetaan a kohdan vaatimuksista.

FCL.740.As Tyypikelpuutuksen voimassaolon jatkaminen – ilmalaivat

a) Voimassaolon jatkaminen. Ilmalaivan tyypikelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on

- 1) suoritettava hyväksytysti tarkastuslento tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti kyseisellä ilmalaivan tyypillä kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää välittömästi edeltävien kolmen kuukauden aikana, ja
- 2) lennettävä kelpuutuksen voimassaoloaikana vähintään 2 tuntia kyseisen ilmalaivatyyppin ohjaajana; tarkastuslennon kesto voidaan laskea mukaan näihin kahteen tuntiin;
- 3) Mahdollisen IR(As)-kelpuutuksen voimassaolon jatkaminen voidaan yhdistää luokka- tai tyypikelpuutuksen voimassaolon jatkamista koskevaan tarkastuslentoon.

▼B

- b) Hakija, joka ei läpäise tarkastuslennon kaikkia osia ennen tyyppikelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää, ei saa käyttää kyseisen kelpuutuksen oikeuksia, ennen kuin on läpäissyt tarkastuslennon.

I LUKU

MUUT KELPUUTUKSET**FCL.800 Taitolentokelpuus**

- a) Lentokoneen, TMG-moottoripurjelentokoneen tai purjelentokoneen ohjaaja saa suorittaa taitolentoa vain, jos hänellä on asianmukainen kelpuus.
- b) Taitolentokelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut
- 1) vähintään 40 tuntia lentoaikaa, tai purjelentokoneiden osalta 120 lentoonlähtöä, ilma-aluksen päällikkönä kyseisellä ilma-alusryhmällä lupakirjan myöntämisen jälkeen;
 - 2) koulutus hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa, mukaan lukien
 - i) kelpuutuksen mukainen teoriakoulutus;
 - ii) vähintään 5 tuntia tai 20 lentoa taitolentokoulutusta kyseisellä ilma-alusryhmällä.
- c) Taitolentokelpuutuksen oikeudet rajoittuvat siihen ilma-alusryhmään, jolla lentokoulutus on suoritettu. Oikeudet laajennetaan toiseen ilma-alusryhmään, jos ohjaajalla on kyseisen ilma-alusryhmän lupakirja ja hän on suorittanut hyväksytysti vähintään kolme koululentoa opettajan kanssa, jotka kattavat kyseisen ilma-alusryhmän taitolentokoulutusohjelman kokonaisuudessaan.

FCL.805 Purjelentokoneen hinauskelpuus ja mainoshinauskelpuus

- a) Lentokoneen tai TMG-moottoripurjelentokoneen lupakirjan haltija saa hinata purjelentokoneita tai mainoksia vain, jos hänellä on asianmukainen purjelentokoneen hinauskelpuus tai mainoshinauskelpuus.
- b) Purjelentokoneen hinauskelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut
- 1) lupakirjan myöntämisen jälkeen vähintään 30 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä sekä 60 lentoonlähtöä ja laskua lentokoneilla, jos toimintaa harjoitetaan lentokoneilla, tai TMG-moottoripurjelentokoneilla, jos toimintaa harjoitetaan TMG-moottoripurjelentokoneilla;
 - 2) koulutus hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa, mukaan lukien
 - i) teoriakoulutus hinaustoiminnasta ja –menetelmistä;
 - ii) vähintään 10 koululentoa, joilla hinataan purjelentokonetta, mukaan lukien vähintään 5 koululentoa opettajan kanssa, ja
 - iii) LAPL(S)- tai SPL-lupakirjan haltijoita lukuun ottamatta viisi perehdyttämislentoa purjelentokoneella, joka lähtee lentoon ilma-aluksen hinaamana.
- c) Mainoshinauskelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut:
- 1) vähintään 100 tuntia lentoaikaa ja 200 lentoonlähtöä ja laskua ilma-aluksen päällikkönä lentokoneella tai TMG-moottoripurjelentokoneella lupakirjan myöntämisen jälkeen; näistä tunneista vähintään 30 on oltava suoritettu lentokoneilla, jos toimintaa harjoitetaan lentokoneilla, tai TMG-moottoripurjelentokoneilla, jos toimintaa harjoitetaan TMG-moottoripurjelentokoneilla;

▼ B

- 2) koulutus hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa, mukaan lukien
 - i) teoriakoulutus hinaustoiminnasta ja –menetelmistä;
 - ii) vähintään 10 koululentoa, joilla hinataan mainosta, mukaan lukien vähintään 5 koululentoa opettajan kanssa.
- d) Purjelentokone- ja mainoshinauskelpuutusten oikeudet rajoitetaan lentokoneisiin tai TMG-moottoripurjelentokoneisiin sen mukaan, millä ilma-aluksella lentokoulutus on suoritettu. Oikeudet laajennetaan toiseen ilma-alusryhmään, jos ohjaajalla on lentokoneen tai TMG-moottoripurjelentokoneen lupakirja ja hän on suorittanut hyväksytysti vähintään kolme koululentoa, jotka kattavat kyseisen ilma-aluksen hinauskoulutusohjelman kokonaisuudessaan.
- e) Voidakseen käyttää purjelentokone- tai mainoshinauskelpuutuksen oikeuksia kelpuutuksen haltijan on oltava suorittanut vähintään viisi hinausta viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana.
- f) Jos ohjaaja ei täytä e kohdan vaatimusta, hänen on suoritettava puuttuvat hinauslennot kouluttajan kanssa tai hänen valvonnassaan ennen kuin hän voi jatkaa oikeuksiensa käyttämistä.

FCL.810 Yölentokelpuus

- a) Lentokoneet, TMG-moottoripurjelentokoneet, ilmalaivat.

▼ M3

- 1) Jos lentokoneen, TMG-moottoripurjelentokoneen tai ilmaivan LAPL-, SPL- tai PPL-lupakirjan oikeuksia käytetään VFR-olosuhteissa yöllä, hakijan on suoritettava sitä varten kurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa. Kurssin on sisällettävä

▼ B

- i) teoriakoulutus;

▼ M3

- ii) vähintään 5 tuntia lentoaikaa yöllä kyseisellä ilma-alusryhmällä, mukaan lukien vähintään 3 tuntia koululentoja, joihin sisältyy vähintään yksi tunti suunnistusmatkalentoa, vähintään yksi vähintään 50 kilometrin (27 NM) pituinen koulumatkalento sekä 5 lentoonlähtöä yksin ja 5 laskua pysähtymiseen asti yksin.

▼ B

- 2) Ennen yölentokoulutuksen suorittamista LAPL-lupakirjan haltijan on oltava suorittanut perusmittarilentokoulutus, joka vaaditaan PPL-lupakirjan myöntämistä varten.
 - 3) Jos hakijalla on sekä yksimoottoristen mäntämoottorikäyttöisten maalentokoneiden luokkakelpuus että TMG-luokkakelpuus, hän voi täyttää 1 kohdan vaatimukset kummalla tahansa luokalla tai molemmilla luokilla.
- b) Helikopterit. Jos helikopterin PPL-lupakirjan oikeuksia käytetään VFR-olosuhteissa yöllä, hakijan on oltava suorittanut
 - 1) vähintään 100 tuntia lentoaikaa helikopterin ohjaajana lupakirjan myöntämisen jälkeen, mukaan lukien vähintään 60 tuntia ilma-aluksen päällikönä ja 20 tuntia matkalentoa;
 - 2) kurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa; kurssi on suoritettava kuuden kuukauden kuluessa ja sen on sisällettävä
 - i) 5 tuntia teoriakoulutusta;
 - ii) 10 tuntia mittarikoululentoaikaa helikopterilla, ja

▼B

- iii) 5 tuntia lentoaikaa yöllä, mukaan lukien vähintään 3 tuntia koululentoja, joihin sisältyy vähintään yksi tunti suunnistusmatkalentoa ja 5 laskukierrosta yöllä yksin lentäen. Jokaiseen laskukierrokseen on sisällyttävä lentoonlähtö ja lasku.
- 3) Hakijalle, jolla on tai on aiemmin ollut lentokoneen tai moottoripurjelentokoneen mittarilentokelpuus, hyvitetään 5 tuntia 2 kohdan ii alakohdan vaatimuksesta.
- c) Ilmapallot. Jos ilmapallon LAPL-lupakirjan tai BPL-lupakirjan oikeuksia käytetään VFR-olosuhteissa yöllä, hakijan on oltava suorittanut yöllä vähintään kaksi vähintään yhden tunnin pituista koululentoa.

FCL.815 Vuoristolentokelpuus

- a) Oikeudet. Vuoristolentokelpuutuksen haltijalla on oikeus lentää lentokoneilla tai TMG-moottoripurjelentokoneilla sellaisille pinnoille ja sellaisilta pinnoilta, joiden jäsenvaltioiden nimeämät asianmukaiset viranomaiset ovat katsooneet edellyttävän tällaista kelpuutusta.

Ensimmäinen vuoristolentokelpuus voidaan hankkia joko

- 1) pyörälaskutelineellä, jolloin se sisältää oikeuden lentää tällaisille pinnoille ja pinnoilta, kun ne eivät ole lumen peitossa, tai
- 2) suksilaskutelineellä, jolloin se sisältää oikeuden lentää lumen peittämille pinnoille ja pinnoilta.
- 3) Ensimmäisen kelpuutuksen oikeudet voidaan laajentaa pyörä- tai suksilaskutelineisiin, kun lentäjä on suorittanut vuoristolentokouluttajan kanssa asiaankuuluvan perehdyttämiskurssin, johon kuuluu teoria- ja lentokoulutus.
- b) Koulutus. Vuoristolentokelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut teoria- ja lentokoulutuskurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa 24 kuukauden kuluessa. Kurssin sisällön on vastattava haettavia oikeuksia.
- c) Lentokoe. Koulutuksen suorittamisen jälkeen hakijan on läpäistävä lentokoe tarkoitukseen pätevän tarkastuslentäjän kanssa. Lentokokeen on sisällettävä
 - 1) suullinen teoriakuulustelu;
 - 2) 6 laskua vähintään kahdelle eri pinnalle, joiden on katsottu edellyttävän vuoristolentokelpuutusta ja jotka eivät ole samoja kuin lentoonlähtöön käytetty pinta.
- d) Voimassaolo. Vuoristolentokelpuus on voimassa 24 kuukautta.
- e) Voimassaolon jatkaminen. Vuoristolentokelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on
 - 1) oltava suorittanut vähintään 6 vuoristolaskua viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana, tai
 - 2) suoritettava hyväksytysti tarkastuslento. Tarkastuslennon on täytettävä c kohdan vaatimukset.
- f) Uusiminen. Jos kelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, hakijan on täytettävä e kohdan 2 alakohdan vaatimus.

FCL.820 Koelentokelpuus

- a) Lentokoneen tai helikopterin lentäjän lupakirjan haltija saa toimia ilma-aluksen päällikkönä luokan 1 tai 2 koelennoilla, siten kuin ne määritellään osassa 21, vain jos hänellä on koelentokelpuus.
- b) Edellä a kohdassa tarkoitettua koelentokelpuutuksen vaatimusta sovelletaan vain koelennoilla, jotka suoritetaan
 - 1) helikoptereilla, jotka on hyväksytty tai hyväksytään CS-27:n, CS-29:n tai vastaavien lentokelpoisuusvaatimusten mukaisesti, tai

▼ B

- 2) lentokoneilla, jotka on hyväksytty tai hyväksytään seuraavien standardien mukaisesti:
- i) CS-25:n tai vastaavien lentokelpoisuusvaatimusten standardit, tai
 - ii) CS-23:n tai vastaavien lentokelpoisuusvaatimusten standardit, lukuun ottamatta lentokoneita, joiden suurin sallittu lentoonlähtömassa on alle 2 000 kilogrammaa.
- c) Koelentokelpuutuksen haltijalla on oikeus kyseisessä ilma-alusryhmässä
- 1) luokan 1 koelentokelpuutuksella suorittaa kaikkien luokkien koelentoja, siten kuin ne määritellään osassa 21, ilma-aluksen päällikkönä tai perämiehenä;
 - 2) luokan 2 koelentokelpuutuksella
 - i) suorittaa luokan 1 koelentoja, siten kuin ne määritellään osassa 21
 - perämiehenä, tai
 - ilma-aluksen päällikkönä b kohdan 2 ii alakohdassa tarkoitetuissa lentokoneissa, lukuun ottamatta niitä, jotka kuuluvat kevytliikenne-luokkaan tai joiden suunniteltu syöksynopeus ylittää 0,6 machia tai joiden lakikorkeus on yli 25 000 jalkaa;
 - ii) suorittaa kaikkien muiden luokkien koelentoja, siten kuin ne määritellään osassa 21, ilma-aluksen päällikkönä tai perämiehenä;

▼ M5

- 3) suorittaa lentoja ilman H luvussa määriteltyä luokka- tai tyyppikelpuutusta; koelentokelpuutusta ei kuitenkaan saa käyttää kaupalliseen ilmakuljetustoimintaan.

▼ B

- d) Ensimmäistä koelentokelpuutusta haettaessa
- 1) hakijalla on oltava vähintään CPL-lupakirja ja mittarilentokelpuus kyseistä ilma-alusryhmää varten;
 - 2) hakijan on oltava suorittanut kyseisellä ilma-alusryhmällä vähintään 1 000 tuntia lentoaikaa, josta vähintään 400 ilma-aluksen päällikkönä;
 - 3) hakijan on oltava suorittanut hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa koulutus, joka soveltuu aiottuun ilma-alukseen ja lentojen luokkaan. Koulutukseen on kuuluttava vähintään seuraavat oppiaineet:
 - suoritusarvot
 - vakavuus ja ohjaus-/lento-ominaisuudet
 - järjestelmät
 - kokeen hallinta
 - riskin/turvallisuuden hallinta;
- e) Koelentokelpuutuksen haltijan oikeudet voidaan laajentaa toiseen koelentoluokkaan ja toiseen ilma-alusryhmään, kun hän on suorittanut lisäkurssin hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa.

▼ M3**FCL.825 Matkalento-osuuden mittarilentokelpuus (EIR)**

- a) Oikeudet ja ehdot
- 1) Matkalento-osuuden mittarilentokelpuutuksen (EIR) haltijalla on oikeus suorittaa mittarilentosääntöjen mukaisia päivälentoja matkalento-osuudella sellaisella lentokoneella, johon hänellä on luokka- tai tyyppikelpuus. Oikeus voidaan ulottaa mittarilentosääntöjen mukaisiin yölentoihin matkalento-osuudella, jos ohjaajalla on FCL.810 kohdan mukainen yölentokelpuus.

▼ **M3**

- 2) EIR-kelpuutuksen haltija voi aloittaa lennon tai jatkaa lentoa, jolla hän aikoo käyttää kelpuutukseen kuuluvaa oikeuttaan, vain jos uusimpien saatavilla olevien säätiöjen mukaan
- i) sääolosuhteet lähdön hetkellä ovat sellaiset, että lento voidaan lentolähdöstä aina suunniteltuun näkölennosta mittarilentoon siirtymiseen asti suorittaa näkölentosääntöjen mukaisesti; ja
 - ii) arvioituna määrälentopaikalle saapumisaikana sääolosuhteet ovat sellaiset, että lento mittarilennosta näkölentoon siirtymisestä aina laskeutumiseen asti voidaan suorittaa näkölentosääntöjen mukaisesti.
- b) Edellytykset. EIR-kelpuutuksen hakijalla on oltava vähintään PPL(A)-lupakirja, ja hänen on oltava suorittanut vähintään 20 tuntia matkalentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä lentokoneilla.
- c) Koulutus. EIR-kelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut edeltävien 36 kuukauden aikana hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa
- 1) vähintään 80 tuntia teoriakoulutusta FCL.615 kohdan mukaisesti; ja
 - 2) mittarilentokoulutus, jonka aikana
 - i) yksimoottoristen lentokoneiden EIR-lentokoulutukseen on kuuluttava vähintään 15 tuntia mittarilentokoulutusta; ja
 - ii) monimoottoristen lentokoneiden EIR-lentokoulutukseen on kuuluttava vähintään 16 tuntia mittarilentokoulutusta, josta vähintään 4 tuntia on annettu monimoottorisilla lentokoneilla.
- d) Teoriatieto. Ennen lentokokeen suorittamista hakijan on osoitettava myönnettäviä oikeuksia vastaava teoriatiedon taso FCL.615 kohdan b kohdassa mainituissa oppiaineissa.
- e) Lentokoe. Koulutuksen suoritettuaan hakijan on läpäistävä lentokoe lentokoneella mittaritarkastuslentäjän kanssa. Monimoottorisen lentokoneen EIR-kelpuutusta varten lentokoe on suoritettava monimoottorisella lentokoneella. Yksimoottorisen lentokoneen EIR-kelpuutusta varten lentokoe on suoritettava yksimoottorisella lentokoneella.
- f) Poiketen siitä, mitä edellä c ja d kohdassa säädetään, yksimoottorisen lentokoneen EIR-kelpuutuksen haltijan, jolla on myös monimoottorisen lentokoneen luokka- tai tyyppikelpuus ja joka haluaa saada monimoottorisen lentokoneen EIR-kelpuutuksen ensimmäistä kertaa, on suoritettava hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa kurssi, joka sisältää monimoottorisilla lentokoneilla vähintään kaksi tuntia mittarilentokoulutusta matkalento-osuudella, ja suoritettava hyväksytysti e kohdassa tarkoitettu lentokoe.
- g) Voimassaolo, voimassaolon jatkaminen ja uusiminen.
- 1) EIR-kelpuus on voimassa vuoden.
 - 2) EIR-kelpuutuksen voimassaolon jatkamista hakevien on

▼ **C4**

- i) suoritettava hyväksytysti tarkastuslento lentokoneella kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää välittömästi edeltävien kolmen kuukauden aikana; tai

▼ **M3**

- ii) lennettävä kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden aikana 6 tuntia ilma-aluksen päällikkönä mittarilentosääntöjen mukaisesti ja suoritettava vähintään tunnin pituinen koululento sellaisen kouluttajan kanssa, jolla on oikeus antaa koulutusta IR(A)- tai EIR-kelpuutusta varten.

▼ **M3**

- 3) Joka toista voimassaolon jatkamista varten EIR-kelpuutuksen haltijan on suoritettava hyväksytysti g kohdan 2 alakohdan i alakohdan mukainen tarkastuslento.
- 4) Jos EIR-kelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, uusiakseen oikeutensa hakijan on
 - i) suoritettava sellaisen kouluttajan, jolla on oikeus antaa koulutusta IR(A)- tai EIR-kelpuutusta varten, antama kertauskoulutus tarvittavan osaamistason saavuttamiseksi; ja
 - ii) suoritettava tarkastuslento.
- 5) Jos EIR-kelpuutuksen voimassaoloa ei ole jatkettu tai kelpuutusta ei ole uusittu 7 vuoden kuluessa kelpuutuksen viimeisestä voimassaolopäivämäärästä, hakijan on lisäksi suoritettava uudelleen EIR-kelpuutuksen teoriako-keet FCL.615 kohdan b kohdan mukaisesti.

▼ **M4**

- 6) Monimoottorisen lentokoneen EIR-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseen tai uusimiseen liittyvä tarkastuslento ja g kohdan 2 alakohdan ii alakohdassa vaadittu koululento on suoritettava monimoottorisella lentokoneella. Jos ohjaajalla on lisäksi yksimoottorisen lentokoneen EIR-kelpuutus, samalla tarkastuslennolla voidaan jatkaa yksimoottorisen lentokoneen EIR-kelpuutuksen voimassaoloa tai uusia kelpuutus. Monimoottorisella lentokoneella suoritettu koululento täyttää myös yksimoottorisen lentokoneen EIR-kelpuutuksen koululentovaatimuksen.

▼ **M3**

- h) Kun EIR-kelpuutuksen hakija on suorittanut mittarikoululentoa sellaisen IRI(A)- tai FI(A)-kouluttajan kanssa, jolla on oikeus antaa koulutusta IR- tai EIR-kelpuutusta varten, näistä tunneista voidaan hyvittää c kohdan 2 alakohdan i alakohdassa vaadittujen tuntien osalta enintään viisi tuntia ja ii alakohdassa vaadittujen tuntien osalta enintään kuusi tuntia. Tämä hyvitys ei koske c kohdan 2 alakohdan ii alakohdassa vaadittuja neljää tuntia mittarilentokoulutusta monimoottorisella lentokoneella.
 - 1) Hyvitettävien tuntien määrän määrittelemiseksi ja koulutustarpeiden selvittämiseksi hakijan on suoritettava hyväksytyyn koulutusorganisaation ennen kurssia järjestämä arviointi.
 - 2) IRI(A)- tai FI(A)-kouluttajan antaman mittarilentokoulutuksen suorittaminen on kirjattava erillisiin koulustietoihin, jotka kouluttaja allekirjoittaa.
- i) EIR-kelpuutuksen hakijalle, jolla on osan FCL mukainen PPL- tai CPL-lupakirja ja voimassa oleva IR(A)-kelpuutus, jonka kolmas maa on myöntänyt Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 vaatimusten mukaisesti, voidaan hyvittää c kohdassa mainitut koulutusvaatimukset kokonaisuudessaan. Saadakseen EIR-kelpuutuksen hakijan on täytettävä seuraavat vaatimukset:
 - 1) hänen on suoritettava hyväksytysti EIR-kelpuutukseen vaadittava lentokoe;
 - 2) poiketen siitä, mitä d kohdassa säädetään, hänen on osoitettava lentokokeessa tarkastuslentäjälle, että hänellä on riittävä teorian tiedon taso ilmailun säädöksistä, sääöpistä sekä lennonsuunnittelusta ja suoritusarvoista (IR);
 - 3) hänellä on oltava vähintään 25 tunnin mittarilentokokemus ilma-alueen päällikkönä lentokoneilla.

FCL.830 Purjelentäjän pilvilentokelpuutus

- a) Purjelentäjän lupakirjan haltija saa lentää purjelentokonetta tai moottoripurjelentokonetta, TMG-moottoripurjelentokoneita lukuun ottamatta, pilvessä vain, jos hänellä on purjelentäjän pilvilentokelpuutus.

▼ M3

- b) Purjelentäjän pilvilentokelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut vähintään
- 1) 30 tuntia ilma-aluksen päällikkönä purjelentokoneilla tai moottoripurjelentokoneilla lupakirjan myöntämisen jälkeen;
 - 2) koulutus hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa, mukaan lukien
 - i) teoriakoulutus;
 - ii) vähintään kaksi tuntia koululentoa purjelentokoneilla tai moottoripurjelentokoneilla yksinomaan mittareiden avulla, josta enintään tunti TMG-moottoripurjelentokoneilla; ja
 - 3) lentokoe sellaisen tarkastuslentäjän kanssa, jolla on tarkoitukseen vaadittava pätevyys.
- c) EIR- tai IR(A)-kelpuutuksen haltijoille hyvitetään b kohdan 2 alakohdan i alakohdan vaatimus. Poiketen siitä, mitä b kohdan 2 alakohdan ii alakohdassa säädetään, hakijan on suoritettava vähintään tunti koululentoa purjelentokoneella tai moottoripurjelentokoneella, TMG-moottorilentokoneita lukuun ottamatta, yksinomaan mittareiden avulla.
- d) Pilvilentokelpuutuksen haltija saa käyttää oikeuksiaan vain, jos hän on suorittanut viimeksi kuluneiden 24 kuukauden aikana vähintään tunnin lentoa ilma-aluksen päällikkönä pilvilentokelpuutuksen mukaisia oikeuksia käyttäen purjelentokoneilla tai moottoripurjelentokoneilla, TMG-purjelentokoneita lukuun ottamatta.
- e) Pilvilentokelpuutuksen haltijoiden, jotka eivät täytä d kohdan vaatimuksia, on ennen oikeuksien palauttamista
- 1) suoritettava tarkastuslento sellaisen tarkastuslentäjän kanssa, jolla on tarkoitukseen vaadittava pätevyys; tai
 - 2) suoritettava d kohdassa vaadittu lisälentoaika tai vaaditut lennot pätevän kouluttajan kanssa.
- f) Voimassa olevan EIR- tai IR(A)-kelpuutuksen haltijoille hyvitetään d kohdan vaatimukset täysimääräisesti.

▼ B

J LUKU

KOULUTTAJAT*1 JAKSO****Yleiset vaatimukset*****FCL.900 Opettajakelpuutukset**

- a) Yleistä. Henkilö saa antaa
- 1) lennonopetusta ilma-aluksella vain, jos hänellä on
 - i) tämän asetuksen mukaisesti myönnetty tai hyväksytty lentolupakirja;
 - ii) annettavaa koulutusta vastaava opettajakelpuus, joka on myönnetty tämän luvun mukaisesti;
 - 2) synteettistä lentokoulutusta tai miehistöyhteistyökoulutusta vain, jos hänellä on annettavaa koulutusta vastaava opettajakelpuus, joka on myönnetty tämän luvun mukaisesti.

▼B

b) Erityisehdot

- 1) Jos jäsenvaltioissa tai lentotoiminnan harjoittajan kalustossa otetaan käyttöön uusia ilma-aluksia eikä tämän luvun vaatimuksia voida täyttää, toimivaltainen viranomainen voi myöntää erityiskelpuutuksen, jolla annetaan oikeudet lennonopetukseen. Tällainen kelpuutus on rajoitettava uuden ilma-alustyyppin käyttöönottoon tarvittaviin koulutuslentoihin eikä sen voimassaoloaika saa missään tapauksessa ylittää yhtä vuotta.
- 2) Edellä b kohdan 1 alakohdan mukaisesti myönnetyn kelpuutuksen haltijan, joka haluaa hakea opettajakelpuutusta, on täytettävä voimassaolon jatkamista koskevat ehdot ja vaatimukset, jotka koskevat kyseistä opettajakelpuutuksen luokkaa. Sen estämättä, mitä FCL.905.TRI kohdan b kohdassa määrätään, tämän (ala)kohdan mukaisesti myönnettyyn TRI-kelpuutukseen sisältyy oikeus antaa opetusta asianomaisen tyyppin TRI-kelpuutuksen tai SFI-valtuutuksen myöntämistä varten.

c) Koulutus jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella

- 1) Sen estämättä, mitä a kohdassa määrätään, jos lentokoulutusta annetaan hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella, toimivaltainen viranomainen voi myöntää opettajakelpuutuksen hakijalle, jolla on kolmannen valtion Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myöntämä lentolupakirja, edellyttäen että
 - i) hakijalla on vähintään vastaava lupakirja, kelpuutus tai valtuutus, jota varten hän on oikeutettu antamaan opetusta, ja joka tapauksessa vähintään CPL-lupakirja;
 - ii) hakija täyttää tässä luvussa asetetut vaatimukset kyseisen opettajakelpuutuksen myöntämiseksi;
 - iii) hakija osoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle tuntevansa eurooppalaiset ilmailun turvallisuussäännöt niin hyvin, että voi käyttää tämän osan (FCL) mukaisia opetusoikeuksia.
- 2) Kelpuutus rajoittuu lennonopetuksen antamiseen
 - i) jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella sijaitsevissa hyväksytyissä koulutusorganisaatioissa;
 - ii) lento-oppilaille, joilla on riittävä kielitaito siinä kielessä, jolla lennonopetusta annetaan.

FCL.915 Kouluttajia koskevat yleiset edellytykset ja vaatimukset

a) Yleistä. Opettajakelpuutuksen hakijan on oltava vähintään 18-vuotias.

b) Lisävaatimukset kouluttajille, jotka antavat lennonopetusta ilma-aluksella. Sellaisen opettajakelpuutuksen hakijan tai haltijan, joka oikeuttaa antamaan lennonopetusta ilma-aluksella, on täytettävä seuraavat vaatimukset;

- 1) vähintään se lupakirja ja tarvittaessa kelpuutus, jota varten lennonopetusta annetaan;
- 2) lukuun ottamatta koelentokouluttajia

▼M3

- i) oltava suorittanut vähintään 15 tuntia lentoaikaa sen luokan tai tyyppin ilma-aluksen ohjaajana, jolla lennonopetusta annetaan, ja niistä enintään 7 tuntia saa olla tarvittaessa lennetty simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), joka edustaa kyseistä ilma-alusluokkaa tai -tyyppiä, tai

▼B

- ii) oltava läpäissyt pätevyuden arviointi kyseistä opettajakelpuutuksen luokkaa varten kyseisen luokan tai tyyppin ilma-aluksella;

3) oltava oikeutettu toimimaan ilma-aluksen päällikkönä lennonopetuksen aikana.

c) Hyvitys muita kelpuutuksia ja voimassaolon jatkamista varten

- 1) Uuden opettajakelpuutuksen hakija voi saada hyvitystä voimassa olevaa opettajakelpuutusta varten osoitetusta opetusopin tunteuksesta.

▼ B

- 2) Tunnit, jotka on lennetty tarkastuslentäjänä lentokokeen tai tarkastuslennon aikana, hyvitetään täysimääräisesti kaikkien opettajakelpuutusten voimassaolon jatkamista koskevia vaatimuksia varten.

▼ M4

- d) Laajennettaessa kelpuutusta muihin tyypeihin hyvityksessä on otettava huomioon osan 21 mukaisesti laadittujen käyttöön soveltuvuutta koskevien tietojen merkitykselliset osat.

▼ B**FCL.920 Kouluttajan pätevyys ja sen arviointi**

Kaikki opettajat on koulutettava niin, että he saavuttavat pätevyyden seuraavilla osa-alueilla:

- resurssien valmistelu
- oppimista edistävän ilmapiirin luominen
- tietojen esittäminen
- uhkatekijöiden ja virheiden hallinnan sekä miehistöyhteistyön yhdistäminen opetukseen
- ajan hallinta koulutustavoitteiden saavuttamiseksi
- oppimisen helpottaminen
- oppilaiden suoritusten arviointi
- edistymisen seuranta ja arvostelu
- oppituntien arviointi
- tulosten raportointi.

FCL.925 Lisävaatimukset MPL-kouluttajille

- a) Opettajan, joka antaa koulutusta MPL-lupakirjaa varten
- 1) on oltava suorittanut MPL-kouluttajakurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa, ja
 - 2) sen lisäksi yhdistetyn MPL-kurssin perus- ja keskitasoa sekä edistynyttä tasoa varten
 - i) hänellä on oltava kokemusta usean ohjaajan lentotoiminnasta, ja
 - ii) hänen on oltava suorittanut sovellettavien lentotoimintavaatimusten mukaisesti hyväksytyyn kaupallisen lentoliikenteen harjoittajan järjestämä miehistöyhteistyön peruskoulutus.
- b) MPL-kouluttajakurssi
- 1) MPL-kouluttajakurssin on sisällettävä vähintään 14 tuntia opetusta.
Kurssin päätteeksi kouluttajan pätevyys ja pätevyysperusteisen koulutusmenetelmän tuntemus on arvioitava.
 - 2) Arviointia varten on suoritettava käytännön opetusnäyte MPL-kurssin asi-aankuuluvassa vaiheessa. Arvioinnin suorittaa tarkastuslentäjä, jolla on K luvun mukainen kelpoisuus.
 - 3) Kun MPL-kouluttajakurssi on suoritettu hyväksytysti, hyväksytty koulutusorganisaatio antaa hakijalle MPL-kouluttajan kelpoisuustodistuksen.
- c) Oikeudet säilyttääkseen kouluttajan on oltava ohjannut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana MPL-kurssilla
- 1) yksi simulaattorikoulutuskerta, joka kestää vähintään kolme tuntia, tai
 - 2) yksi lentoharjoitus, joka kestää vähintään yhden tunnin ja sisältää vähintään kaksi lentoonlähtöä ja laskua.
- d) Jos kouluttaja ei täytä c kohdan vaatimuksia, hänen on ennen MPL-koulutusta koskevien oikeuksiensa käyttämistä

▼B

- 1) osallistuttava kertauskoulutukseen hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa saavuttaakseen osaamistason, joka vaaditaan kouluttajan pätevyyden arvioinnin läpäisyyn, ja
- 2) läpäistävä b kohdan 2 alakohdassa tarkoitettu kouluttajan pätevyyden arviointi.

FCL.930 Koulutus

Opettajakelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut teoria- ja lentokoulutuskurssi hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa. Kurssin on sisällettävä tässä osassa kutakin opettajakelpuutuksen luokkaa varten määrättyjen erityisten osien lisäksi FCL.920 kohdassa vaaditut seikat.

FCL.935 Pätevyyden arviointi

- a) Lukuun ottamatta miehistöyhteistyökouluttajaa (MCCI), maalaitekouluttajaa (STI), vuoristolentokouluttajaa (MI) ja koelentokouluttajaa (FTI), opettajakelpuutuksen hakijan henkilön on läpäistävä pätevyyden arviointi kyseisen ryhmän ilma-aluksella osoittaakseen K luvun mukaisesti pätevälle tarkastuslentäjälle kykynsä kouluttaa lento-oppilas kyseisen lupakirjan, kelpuutuksen tai valtuutuksen myöntämiseen vaadittavalle tasolle.
- b) Arvioinnin on sisällettävä:
 - 1) FCL.920 kohdassa kuvatun pätevyyden osoittaminen lentoa edeltävässä ja lennon jälkeisessä opetuksessa ja teoriakoulutuksessa;
 - 2) suulliset teoriakuulustelut maassa, lentoa edeltävä ohjeistus ja lennon jälkeinen palautteenanto sekä lennon aikana tapahtuva näyttö asianomaisen luokan tai tyyppin ilma-aluksella tai simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD);
 - 3) opettajan pätevyyden arvioinnin edellyttämät harjoitukset.
- c) Arviointi on suoritettava saman luokan tai tyyppin ilma-aluksella tai simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), jota käytetään lennonopetuksessa.
- d) Jos opettajakelpuutuksen voimassaolon jatkamiseen vaaditaan pätevyyden arviointi, hakija, joka ei läpäise arviointia ennen opettajakelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää, ei saa käyttää kyseisen kelpuutuksen oikeuksia, ennen kuin on suorittanut arvioinnin hyväksytysti.

▼C1**FCL.940 Opettajakelpuutusten voimassaolo****▼B**

Lukuun ottamatta vuoristolentokouluttajan kelpuutusta (MI) ja rajoittamatta FCL.900 kohdan b kohdan 1 alakohdan soveltamista opettajakelpuutukset ovat voimassa kolme vuotta.

▼M4**FCL.945 Kouluttajan velvollisuudet**

Kun yksimoottoristen mäntämoottorilentokoneiden luokkakelpuutuksen tai TMG-luokkakelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi tarvittava koululento on suoritettu FCL.740.A kohdan b kohdan 1 alakohdan mukaisesti ja ainoastaan siinä tapauksessa, että kaikki muut FCL.740.A kohdan b kohdan 1 alakohdassa edellytetyt kelpuutuksen voimassaolon jatkamista koskevat kriteerit täyttyvät, kouluttajan on merkittävä hakijan lupakirjaan uusi kelpuutuksen tai todistuksen voimassaolon päättymispäivä, jos hakijan lupakirjasta vastaava toimivaltainen viranomainen on erikseen valtuuttanut hänet tätä tarkoitusta varten.

▼B*2 JAKSO**Lennonopettajan erityisvaatimukset – FI***FCL.905.FI FI – Oikeudet ja ehdot**

Lennonopettajan kelpuus (FI) oikeuttaa antamaan lennonopetusta seuraavien lupakirjojen ja kelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten:

- a) asianomaisen ilma-alusryhmän PPL-, SPL- BPL- ja LAPL-lupakirjat;
- b) yksimoottoristen yhden ohjaajan ilma-alusten luokka- ja tyyppikelpuutukset lukuun ottamatta vaativia suorituskykyisiä yhden ohjaajan lentokoneita; ilmapallojen luokkia ja ryhmiä koskevat laajennukset ja purjelentokoneiden luokkia koskevat laajennukset;
- c) yhden ja usean ohjaajan ilmalaivojen tyyppikelpuutukset;

▼ B

- d) asianomaisen ilma-alusryhmän CPL-lupakirjat edellyttäen, että lennonopettaja on lentänyt kyseisen ilma-alusryhmän ohjaajana vähintään 500 tuntia, johon on kuulunut vähintään 200 tuntia lennonopetusta;
- e) yölentokelpuutukset edellyttäen, että
 - 1) lennonopettajalla on asianomaisen ilma-alusryhmän yölentokelpuus;
 - 2) lennonopettaja on osoittanut kykynsä opettaa yöllä sellaiselle lennonopettajalle, jolla on i kohdan mukainen kelpoisuus, ja
 - 3) täyttää FCL.060 kohdan b kohdan 2 alakohdan yölentokokemusvaatimuksen.

▼ M3

- f) hinaus-, taitolento- tai, FI(S)-kelpuutuksen osalta, pilvilentokelpuutukset edellyttäen, että lennonopettajalla on tällaiset oikeudet ja että hän on osoittanut kykynsä antaa opetusta kyseistä kelpuutusta varten sellaiselle lennonopettajalle, jolla on i kohdan mukainen kelpoisuus;
- g) EIR- tai IR-kelpuutukset asianomaisessa ilma-alusryhmässä edellyttäen, että

▼ B

- 1) lennonopettajalla on vähintään 200 tuntia IFR-lentoaikaa, josta korkeintaan 50 tuntia saa olla mittariaikaa maassa lentosimulaattorilla, FTD 2/3:lla tai FNPT II:lla;
- 2) lennonopettaja on suorittanut lento-oppilaana mittarilentokouluttajan (IRI) kurssin ja läpäissyt pätevyyden arvioinnin IRI-kelpuutusta varten, ja
- 3) lisäksi

▼ M3

- i) monimoottoristen lentokoneiden osalta täyttää vaatimukset monimoottoristen lentokoneiden luokkakelpuutuskouluttajan (CRI) kelpuutuksen myöntämistä varten;

▼ B

- ii) monimoottoristen helikopterien osalta täyttää vaatimukset tyyppikouluttajan (TRI) kelpuutuksen myöntämistä varten;
- h) monimoottoristen yhden ohjaajan ilma-alusten luokka- tai tyyppikelpuutukset, lukuun ottamatta vaativia suorituskykyisiä yhden ohjaajan lentokoneita, edellyttäen, että lennonopettaja
 - 1) täyttää lentokoneiden osalta CRI-kelpuutuksen edellytykset, jotka esitetään FCL.915.CRI kohdan a kohdassa, sekä FCL.930.CRI ja FCL.935 kohdan vaatimukset;

▼ M3

- 2) täyttää helikopterien osalta FCL.910.TRI kohdan c kohdan 1 alakohdan vaatimukset ja TRI(H)-kelpuutuksen edellytykset, jotka esitetään FCL.915.TRI kohdan d kohdan 2 alakohdassa.

▼ B

- i) FI-, IRI-, CRI-, STI- ja MI-kelpuutukset edellyttäen, että lennonopettaja on
 - 1) antanut lennonopetusta vähintään seuraavasti:
 - i) FI(S)-kelpuutuksen osalta vähintään 50 tuntia tai 150 lentoonlähtöä lennonopetuksena purjelentokoneilla;
 - ii) FI(B)-kelpuutuksen osalta vähintään 50 tuntia tai 50 lentoonlähtöä lennonopetuksena ilmapalloilla;
 - iii) kaikissa muissa tapauksissa 500 tuntia lennonopetusta asianomaisella ilma-alusryhmällä;

▼B

2) läpäissyt pätevyyden arvioinnin FCL.935 kohdan mukaisesti asianomaisella ilma-alusryhmällä osoittaakseen lennonopettajien tarkastuslentäjälle (FIE), että hän kykenee antamaan opetusta FI-kelpuutusta varten;

j) MPL-kelpuutukset edellyttäen, että lennonopettajalla

1) on koulutuksen alkeislentokoulutusvaihetta varten suoritettuna vähintään 500 tuntia lentoaikaa lentokoneiden ohjaajana, josta vähintään 200 tuntia lentokoulutusta;

2) on koulutuksen perustasoa varten

i) monimoottorisen lentokoneen mittarilentokelpuus ja oikeus antaa opetusta mittarilentokelpuutusta varten, ja

ii) vähintään 1 500 tuntia lentoaikaa usean ohjaajan lentotoiminnassa;

3) jos lennonopettajalla, on jo kelpoisuus antaa opetusta yhdistetyllä ATP(A)-tai CPL(A)/IR-kurssilla, 2 kohdan ii alakohdan vaatimus voidaan korvata suorittamalla kurssi, johon sisältyy

i) miehistöyhteistyön kelpoisuus;

ii) viiden lentokoulutuskerran tarkkailu MPL-kurssin kolmannessa vaiheessa;

iii) viiden lentokoulutuskerran tarkkailu MPL-kurssin neljännessä vaiheessa;

iv) viiden reittitoiminnan mukaisen lentokoulutuskerran tarkkailu lentotoiminnan harjoittajan määräaikaikoulutuksessa;

v) MCCI-kouluttajakurssin sisältö.

Tässä tapauksessa lennonopettajan on suoritettava ensimmäiset viisi opetuskertaansa sellaisen TRI(A)-, MCCI(A) tai SFI(A)-kouluttajan valvonnassa, jolla on kelpoisuus MPL-lentokoulutukseen.

FCL.910.FI FI – Rajoitetut oikeudet

a) Lennonopettajan oikeudet on rajoitettu lentokoulutuksen antamiseen hyväksytyyn koulutusorganisaation tätä tarkoitusta varten nimeämän saman ilma-alusryhmän lennonopettajan valvonnassa seuraavissa tapauksissa:

1) PPL-, SPL-, BPL- ja LAPL-lupakirjojen myöntämistä varten;

2) kaikilla yhdistetyillä kursseilla PPL-tasolla lentokoneiden ja helikopterien osalta;

▼M3

3) yksimoottoristen yhden ohjaajan lentokoneiden luokka- ja tyyppikelpuuksia varten, lukuun ottamatta vaativia suorituskykyisiä yhden ohjaajan lentokoneita, ilmapallojen luokkia ja ryhmiä koskevia laajennuksia varten ja purjelentokoneiden luokkia koskevia laajennuksia varten;

▼B

4) yölento-, hinaus- ja taitolentokelpuuksia varten.

b) Kun lennonopettaja opettaa valvonnan alaisena a kohdan mukaisesti, hänellä ei ole oikeutta antaa lento-oppilaille lupaa ensimmäiseen yksinlentoon ja ensimmäiseen yksinmatkalentoon.

c) Edellä a ja b kohdan rajoitukset poistetaan FI-kelpuutuksesta, kun lennonopettaja on antanut vähintään

1) FI(A)-kelpuutuksen osalta 100 tuntia lentokoulutusta lentokoneilla tai moottoripurjelentokoneilla ja on lisäksi valvonut vähintään 25 lento-oppilaan yksinlentoa;

▼ B

- 2) FI(H)-kelpuutuksen osalta 100 tuntia lentokoulutusta helikoptereilla ja on lisäksi valvonut vähintään 25 lento-oppilaan yksinlentoharjoitusta;
- 3) FI(As)-, FI(S)- ja FI(B)-kelpuutusten osalta 15 tuntia tai 50 lentoonlähtöä lennonopetuksena niin, että ne kattavat PPL(As)-, SPL- tai BPL-lupakirjan koko koulutusohjelman asianomaisessa ilma-alusryhmässä.

FCL.915.FI FI – Edellytykset

FI-kelpuutuksen hakijan on

- a) FI(A)- ja FI(H)-kelpuutuksen osalta
 - 1) oltava saanut kyseisellä ilma-alusryhmällä vähintään 10 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan 5 tuntia saa olla mittariaikaa maassa simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD);
 - 2) oltava suorittanut 20 tuntia VFR-matkalentoa ilma-aluksen päällikkönä kyseisen ryhmän ilma-aluksilla, ja
- b) lisäksi FI(A)-kelpuutusta varten:
 - 1) Hakijalla on oltava vähintään CPL(A)-lupakirja, tai
 - 2) vähintään PPL(A)-lupakirja ja hänen on
 - i) täytettävä CPL-lupakirjan teorian vaatimukset, paitsi jos kyseessä on FI(A)-kelpuutuksella ainoastaan LAPL(A)-lupakirjaa varten annettava opetus, ja
 - ii) oltava suorittanut lentokoneilla tai TMG-moottoripurjelentokoneilla vähintään 200 tuntia lentoaikaa, joista 150 tuntia ilma-aluksen päällikkönä;
 - 3) oltava lentänyt yksimoottorisilla mäntämoottorilentokoneilla vähintään 30 tuntia, joista vähintään 5 tuntia on oltava suoritettu FCL.930.FI kohdan a kohdassa tarkoitettua arviointilentoa edeltävien kuuden kuukauden kuluessa;
 - 4) oltava suorittanut ilma-aluksen päällikkönä VFR-matkalento, mukaan lukien vähintään 540 kilometriä (300 NM) pitkä lento, jonka aikana suoritetaan laskut pysähtymiseen asti kahdelle eri lentopaikalle;
- c) lisäksi FI(H)-kelpuutusta varten hakijan on oltava suorittanut helikopterin ohjaajana 250 tuntia kokonaislentoaikaa, josta
 - 1) vähintään 100 tuntia on oltava lennetty ilma-aluksen päällikkönä, jos hakijalla on vähintään CPL(H), tai
 - 2) vähintään 200 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, jos hakijalla on vähintään PPL(H) ja hän täyttää CPL-teorian vaatimukset;
- d) FI(As)-kelpuutusta varten hänen on oltava suorittanut ilma-aluksen päällikkönä ilmalaivoilla 500 tuntia lentoaikaa, joista 400 tuntia CPL(As)-lupakirjan haltijana;

▼ M3

- e) FI(S)-kelpuutusta varten hakijan on oltava suorittanut 100 tuntia lentoaikaa ja 200 lentoonlähtöä ilma-aluksen päällikkönä purjelentokoneella. Lisäksi jos hakija haluaa antaa lennonopetusta TMG-moottoripurjelentokoneilla, hänen on oltava suorittanut vähintään 30 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä TMG-moottoripurjelentokoneilla ja suorittanut toinen pätevyysarviointi FCL.935 kohdan mukaisesti TMG-moottoripurjelentokoneella sellaisen lennonopettajan kanssa, jolla on FCL.905.FI kohdan i kohdan mukainen kelpoisuus;

▼ B

- f) FI(B)-kelpuutusta varten hänen on oltava suorittanut ilma-aluksen päällikkönä ilmapalloilla 75 tuntia lentoaikaa, josta vähintään 15 tuntia siinä luokassa, jota varten lennonopetusta on tarkoitus antaa.

▼B**FCL.930.FI FI – Koulutus**

- a) FI-kelpuutuksen hakijan on oltava läpäissyt erityinen arviointilento sellaisen lennonopettajan kanssa, jolla on FCL.905.FI kohdan i kohdan mukainen kelpoisuus, kurssin alkua edeltävien kuuden kuukauden kuluessa. Kokeessa arvioidaan hänen valmiutensa kurssin suorittamiseen. Arviointilennon on perustuttava tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaiseen luokka- ja tyyppikelpuutuksen tarkastuslentoon.
- b) FI-koulutuksen on sisällettävä
- 1) 25 tuntia opetusoppia;
 - 2) i) FI(A)-, (H)- ja (As)-kelpuutusta varten vähintään 100 tuntia teoriakoulutusta, mukaan lukien edistystä mittaavat kokeet;
 - ii) FI(B)- ja FI(S)-kelpuutusta varten vähintään 30 tuntia teoriakoulutusta, mukaan lukien edistystä mittaavat kokeet;
 - 3) i) FI(A)- ja (H)-kelpuutuksia varten vähintään 30 tuntia lentokoulutusta, josta 25 tuntia on oltava koululentoaikaa; tästä 5 tuntia voidaan suorittaa lentosimulaattorilla, FNPT I:lla tai II:lla tai FTD 2/3:lla;
 - ii) FI(As)-kelpuutusta varten vähintään 20 tuntia lentokoulutusta, josta 15 tuntia on oltava koululentoaikaa;
 - iii) FI(S)-kelpuutusta varten vähintään 6 tuntia tai 20 lentoonlähtöä lentokoulutuksena;
 - iv) jos FI(S)-kelpuutuksella annetaan opetusta TMG-moottoripurjelentokoneilla, vähintään 6 tuntia koululentoaikaa TMG-moottoripurjelentokoneilla;

▼M3

- v) FI(B)-kelpuutusta varten vähintään 3 tuntia lentokoulutusta, mukaan lukien 3 lentoonlähtöä.
- 4) Kun haetaan toisen ilma-alusryhmän FI-kelpuutusta, lentäjille, joilla on tai on aiemmin ollut FI(A)-, (H)- tai (As)-kelpuutus, hyvitetään 55 tuntia b kohdan 2 alakohdan i alakohdan vaatimuksesta tai 18 tuntia b kohdan 2 alakohdan ii alakohdan vaatimuksesta.

▼B**FCL.940.FI FI – Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen**

- a) FI-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi sen haltijan on täytettävä kaksi seuraavista kolmesta vaatimuksesta:
- 1) annettava
 - i) FI(A)- ja (H)-kelpuutuksen osalta vähintään 50 tuntia lennonopetusta asianomaisella ilma-alusryhmällä kelpuutuksen voimassaoloaikana FI-, TRI-, CRI-, IRI- tai MI-kouluttajana tai tarkastuslentäjänä; jos mittarilentokoulutusoikeuksien voimassaoloa halutaan jatkaa, näistä tunneista 10 on oltava lennonopetusta mittarilentokelpuutusta varten ja niiden on oltava suoritettu FI-kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden aikana;
 - ii) FI(As)-kelpuutuksen osalta vähintään 20 tuntia lennonopetusta ilmailuvoimilla FI- tai IRI-lennonopettajana tai tarkastuslentäjänä kelpuutuksen voimassaoloaikana; jos mittarilentokoulutusoikeuksien voimassaoloa halutaan jatkaa, näistä tunneista 10 on oltava lennonopetusta mittarilentokelpuutusta varten ja niiden on oltava suoritettu FI-kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden aikana;

▼ B

- iii) FI(S)-kelpuutuksen osalta vähintään 30 tuntia tai 60 lentoonlähtöä lennonopetuksena purjelentokoneilla, moottoripurjelentokoneilla tai TMG-moottoripurjelentokoneilla tai FI-lennonopettajana tai tarkastuslentäjänä kelpuutuksen voimassaoloaikana;
- iv) FI(B)-kelpuutuksen osalta vähintään 6 tuntia lennonopetusta ilmapalloilla FI-lennonopettajana tai tarkastuslentäjänä kelpuutuksen voimassaoloaikana;
- 2) osallistuttava lennonopettajien kertauskoulutukseen kelpuutuksen voimassaoloaikana;
- 3) läpäistävä pätevyuden arviointi FCL.935 kohdan mukaisesti FI-kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden aikana.
- b) Vähintään joka toisessa voimassaolon jatkamisessa FI(A)- tai FI(H)-kelpuutuksen osalta tai joka kolmannessa voimassaolon jatkamisessa FI(As)-, (S)- tai (B)-kelpuutuksen osalta haltijan on läpäistävä pätevyuden arviointi FCL.935 kohdan mukaisesti.
- c) Uusiminen. Jos FI-kelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, hakijan on uusimista edeltävien 12 kuukauden aikana
 - 1) osallistuttava lennonopettajien kertauskoulutukseen;
 - 2) läpäistävä pätevyuden arviointi FCL.935 kohdan mukaisesti.

4 JAKSO

Tyypikouluttajan erityisvaatimukset – TRI**FCL.905.TRI TRI – Oikeudet ja ehdot**

Tyypikouluttajalla (TRI) on oikeus antaa opetusta

▼ M3

- a) EIR- tai IR-kelpuutusten voimassaolon jatkamista ja uusimista varten edellyttäen, että TRI-kelpuutuksen haltijalla on voimassa oleva IR-kelpuutus

▼ B

- b) TRI-kelpuutuksen tai SFI-valtuutusten myöntämistä varten edellyttäen, että haltijalla on 3 vuoden kokemus tyypikouluttajana, ja
- c) yhden ohjaajan lentokoneiden tyypikouluttajan osalta
 - 1) vaativien suorituskykyisten yhden ohjaajan lentokoneiden tyypikelpuutuksen myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten, kun hakija hakee oikeuksia yhden ohjaajan lentotoimintaan;

TRI(SPA)-oikeudet voidaan laajentaa lentokoulutukseen vaativien suorituskykyisten yhden ohjaajan lentokoneiden tyypikelpuutuksia varten usean ohjaajan lentotoiminnassa edellyttäen, että tyypikouluttajalla

 - i) on MCCI-valtuutus, tai
 - ii) on tai on aiemmin ollut TRI-kelpuutus usean ohjaajan lentokoneisiin.
 - 2) MPL-kurssin perustasolla edellyttäen, että hänen oikeutensa on laajennettu usean ohjaajan lentotoimintaan ja hänellä on tai on aiemmin ollut FI(A)- tai IRI(A)-kelpuutus.
- d) usean ohjaajan lentokoneiden tyypikouluttajan osalta
 - 1) tyypikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten
 - i) usean ohjaajan lentokoneisiin;
 - ii) vaativiin suorituskykyisiin yhden ohjaajan lentokoneisiin, kun hakija hakee oikeutta usean ohjaajan lentotoimintaan;

▼ B

- 2) miehistöyhteistyökoulutusta;
 - 3) MPL-kurssin perus- ja keskitasolla sekä edistyneellä tasolla edellyttäen, että perustasoa varten hänellä on tai on aiemmin ollut FI(A) tai IRI(A)-kelpuus;
- e) helikopterin tyypikouluttajan osalta
- 1) helikopterien tyypikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten;
 - 2) miehistöyhteistyökoulutusta edellyttäen, että hänellä on usean ohjaajan helikopterin tyypikelpuus;
 - 3) yksimoottoristen helikopterien IR(H)-kelpuutuksen laajentamiseksi monimoottoristen helikopterien IR(H)-kelpuutukseksi;
- f) pystysuoraan nousevan lentokoneen tyypikouluttajan osalta
- 1) pystysuoraan nousevien lentokoneiden tyypikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten;
 - 2) miehistöyhteistyökoulutusta.

FCL.910.TRI TRI – Rajoitetut oikeudet

- a) Yleistä. Jos TRI-koulutus annetaan pelkästään lentosimulaattorilla, TRI-kelpuutuksen oikeudet rajoittuvat koulutukseen lentosimulaattorilla.

Tässä tapauksessa tyypikouluttaja voi lentää reittilentoa valvonnan alaisena edellyttäen, että TRI-kurssi on sisältänyt lisäkoulutusta kyseistä tarkoitusta varten.

▼ M4

- b) Lentokoneiden ja pystysuoraan nousevien lentokoneiden tyypikouluttaja – TRI(A) ja TRI(PL). Tyypikouluttajan oikeudet rajoittuvat siihen lentokoneen tai pystysuoraan nousevan lentokoneen tyyppiin, jolla koulutus ja pätevyuden arviointi on suoritettu. Ellei osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevissa tiedoissa toisin määrätä, tyypikouluttajan oikeudet laajennetaan muihin tyypeihin, kun hän on
- 1) suorittanut hakemusta edeltävien 12 kuukauden aikana kyseisellä ilma-alustyyppillä vähintään 15 yksittäistä lentoa, mukaan lukien lentoonlähdöt ja laskut, ja niistä 7 lentoa saa olla suoritettu lentosimulaattorilla;
 - 2) suorittanut kyseisen TRI-kurssin teknistä koulutusta ja lentokoulutusta koskevat osat;
 - 3) läpäissyt pätevyuden arvioinnin asiaankuuluvat osat FCL.935 kohdan mukaisesti osoittaakseen K luvun mukaisesti kelpuutetulle lennonopettajien tarkastuslentäjälle (FIE) tai tyypitarkastuslentäjälle (TRE) kykynsä kouluttaa lentäjä tyypikelpuutuksen myöntämisen edellyttämälle tasolle, mukaan lukien lentoa edeltävä ohjeistus ja lennon jälkeinen palautteenanto sekä teoriakoulutus.
- c) Helikopterityypikouluttaja – TRI(H)
- 1) TRI(H)-kelpuutuksen oikeudet rajoittuvat siihen helikopterityyppiin, jolla lentokoe TRI-kelpuutuksen myöntämiseksi on suoritettu. Ellei osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevissa tiedoissa toisin määrätä, tyypikouluttajan oikeudet laajennetaan muihin tyypeihin, kun hän on
 - i) suorittanut TRI-kurssin tyypikohtaisen teknisen osan kyseisellä helikopterityypillä tai simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), joka edustaa kyseistä tyyppiä;
 - ii) antanut vähintään kaksi tuntia lennonopetusta kyseisellä tyypillä pätevän TRI(H)-kouluttajan valvonnassa; ja

▼M4

- iii) läpäissyt pätevyuden arvioinnin asiaankuuluvat osat FCL.935 kohdan mukaisesti osoittaakseen K luvun mukaisesti kelpuutetulle lennonopettajien tarkastuslentäjälle (FIE) tai tyyppitarkastuslentäjälle (TRE) kykynsä kouluttaa lentäjä tyyppikelpuutuksen myöntämisen edellyttämälle tasolle, mukaan lukien lentoa edeltävä ohjeistus ja lennon jälkeinen palautteenanto sekä teoriakoulutus.

▼B

- 2) Ennen kuin TRI(H)-kelpuutuksen oikeudet laajennetaan yhden ohjaajan oikeuksista usean ohjaajan oikeuksiin samassa helikopterityypissä, haltijalla on oltava vähintään 100 tunnin kokemus usean ohjaajan lentotoiminnasta kyseisellä tyyppillä.
- d) Sen estämättä, mitä edellisissä kohdissa määrätään, TRI-kelpuutuksen haltija, jolle on myönnetty FCL.725 kohdan e kohdan mukainen tyyppikelpuutus, on oikeutettu saamaan TRI-oikeutensa laajennetuiksi tähän uuteen ilma-alustyyppiin.

FCL.915.TRI TRI – Edellytykset

Tyyppikouluttajan (TRI) kelpuutuksen hakijan on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) asianomaisen ilma-alusryhmän CPL-, MPL- tai ATPL-lupakirja;
- b) TRI(MPA)-kelpuutusta varten:
- 1) oltava suorittanut 1 500 tuntia lentoaikaa usean ohjaajan lentokoneen ohjaajana, ja
 - 2) oltava suorittanut hakemusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana vähintään 30 yksittäistä lentoa, mukaan lukien lentoonlähdöt ja laskut, kyseisellä lentokonetypillä ilma-aluksen päällikkönä tai perämiehenä; näistä 15 lentoa saa olla suoritettu lentosimulaattorilla, joka edustaa kyseistä tyyppiä;
- c) TRI(SPA)-kelpuutusta varten:
- 1) oltava suorittanut hakemusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana vähintään 30 yksittäistä lentoa, mukaan lukien lentoonlähdöt ja laskut, kyseisellä lentokonetypillä ilma-aluksen päällikkönä; näistä 15 lentoa saa olla suoritettu lentosimulaattorilla, joka edustaa kyseistä tyyppiä, ja
 - 2) i) oltava suorittanut vähintään 500 tuntia lentoaikaa lentokoneen ohjaajana, mukaan lukien 30 tuntia ilma-aluksen päällikkönä kyseisellä lentokonetypillä, tai
 - ii) hänellä on oltava tai oltava aiemmin ollut monimoottorisen lentokoneen FI-kelpuutus IR(A)-oikeuksin;
- d) TRI(H)-kelpuutusta varten:
- 1) oltava suorittanut yksimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin TRI(H)-kelpuutusta varten 250 tuntia helikopterin ohjaajana;
 - 2) oltava suorittanut monimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin TRI(H)-kelpuutusta varten 500 tuntia helikopterin ohjaajana, mukaan lukien 100 tuntia ilma-aluksen päällikkönä monimoottorisilla yhden ohjaajan helikoptereilla;
 - 3) oltava usean ohjaajan helikopterin TRI(H)-kelpuutusta varten suorittanut 1 000 tuntia lentoaikaa helikopterin ohjaajana, mukaan lukien
 - i) 350 tuntia usean ohjaajan helikopterin ohjaajana, tai
 - ii) niiden hakijoiden osalta, joilla on jo monimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin TRI(H)-kelpuutus, 100 tuntia kyseisen tyyppin ohjaajana usean ohjaajan lentotoiminnassa;
 - 4) FI(H)-kelpuutuksen haltijoille hyvitetään täysimääräisesti 1 ja 2 kohdan vaatimukset kyseisessä yhden ohjaajan helikopterityypissä;

▼B

e) TRI(PL)-kelpuutusta varten:

- 1) oltava suorittanut 1 500 tuntia lentoaikaa usean ohjaajan lentokoneiden, pystysuoraan nousevien lentokoneiden tai usean ohjaajan helikopterien ohjaajana, ja
- 2) oltava suorittanut hakemusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana vähintään 30 yksittäistä lentoa, mukaan lukien lentoonlähdöt ja laskut, ilma-aluksen päällikkönä tai perämiehenä kyseisellä pystysuoraan nousevan lentokoneen tyyppillä; näistä 15 lentoa saa olla suoritettu lentosimulaattorilla, joka edustaa kyseistä tyyppiä.

FCL.930.TRI TRI – Koulutus

a) TRI-koulutuksen on sisällettävä vähintään

- 1) 25 tuntia opetusoppia;
- 2) 10 tuntia teknistä koulutusta, mukaan lukien teknisten tietojen tarkistus, tuntisuunnitelmien valmistelu ja luokkahuoneessa/simulaattorissa tarvittavien opetustaitojen kehittäminen;
- 3) yhden ohjaajan ilma-alusten osalta 5 tuntia lentokoulutusta kyseisellä ilma-aluksella tai simulaattorilla, joka edustaa kyseistä ilma-alusta, ja usean ohjaajan ilma-alusten osalta 10 tuntia lentokoulutusta ilma-aluksella tai simulaattorilla, joka edustaa kyseistä ilma-alusta.

b) Hakijoille, joilla on tai on aiemmin ollut opettajakelpuus, hyvitetään a kohdan 1 alakohdan vaatimus täysimääräisesti.

c) TRI-kelpuutuksen hakijalle, jolla on kyseisen tyypin SFI-valtuutus, hyvitetään tämän kohdan vaatimukset täysimääräisesti sellaisen TRI-kelpuutuksen myöntämiseksi, joka on rajoitettu lennonopetukseen simulaattorilla.

FCL.935.TRI TRI – Pätevyyden arviointi

Jos TRI-kelpuutusta koskeva pätevyyden arviointi suoritetaan lentosimulaattorilla, TRI-kelpuus on rajoitettava lennonopetukseen lentosimulaattoreilla.

Rajoitus poistetaan, kun tyyppikouluttaja on läpäissyt pätevyyden arvioinnin ilma-aluksella.

FCL.940.TRI TRI – Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

a) *Voimassaolon jatkaminen*

1) Lentokoneet. TRI(A)-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on enintään 12 kuukautta ennen kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää täytettävä yksi seuraavista kolmesta vaatimuksesta:

- i) suoritettava toinen seuraavista täysimääräisen tyyppikurssin osista: vähintään kolme tuntia kestävä simulaattorikoulutuskerta tai yksi vähintään tunnin kestävä lentoharjoitus, johon kuuluu vähintään kaksi lentoonlähtöä ja laskua;
- ii) saatava lennonopettajien kertauskoulutus tyyppikouluttajana hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa;

iii) läpäistävä pätevyyden arviointi FCL.935 kohdan mukaisesti.

2) Helikopterit ja pystysuoraan nousevat lentokoneet. TRI(H)- tai TRI(PL)-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on TRI-kelpuutuksen voimassaoloaikana täytettävä kaksi seuraavista kolmesta vaatimuksesta:

- i) annettava 50 tuntia lennonopetusta kullakin ilma-alustyyppillä, jota varten hänellä on opetus oikeudet, tai simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), joka edustaa kyseisiä tyyppiä, ja niistä vähintään 15 tuntia on annettava TRI-kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden aikana;

▼ B

TRI(PL)-kelpuutuksen osalta kyseiset lennonopetustunnit on lennetävä tyypikouluttajana (TRI), tyyppitarkastuslentäjänä (TRE), simulaattorikouluttajana (SFI) tai simulaattoritarkastuslentäjänä (SFE); TRI(H)-kelpuutuksen osalta lennonopettajana (FI), mittarilentokouluttajana (IRI), maalaitekouluttajana (STI) tai tarkastuslentäjänä lennetty aika lasketaan mukaan tähän tarkoitukseen;

- ii) saatava lennonopettajien kertauskoulutus tyypikouluttajana hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa
 - iii) läpäistävä pätevyuden arviointi FCL.935 kohdan mukaisesti.
- 3) Vähintään joka toisessa TRI-kelpuutuksen voimassaolon jatkamisessa haltijan on läpäistävä pätevyuden arviointi FCL.935 kohdan mukaisesti.
 - 4) Jos henkilöllä on TRI-kelpuutus useaan saman ryhmän ilma-alustyyppiin, pätevyuden arviointi yhdellä näistä tyypeistä jatkaa muiden saman ilma-alusryhmän tyyppien TRI-kelpuutusten voimassaoloa.
 - 5) TRI(H)-kelpuutuksen voimassaolon jatkamisen erityisvaatimukset. TRI(H)-kouluttajalle, jolla on FI(H)-kelpuutus kyseiseen tyyppiin, hyvitetään edellä olevan a kohdan vaatimukset täysimääräisesti. Tässä tapauksessa TRI(H)-kelpuutus on voimassa FI(H)-kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivään asti.

b) *Uusiminen*

- 1) Lentokoneet. Jos TRI(A)-kelpuutuksen voimassaoloaika on päättynyt, hakijan on oltava
 - i) suorittanut hakemusta edeltävien 12 kuukauden aikana kyseisellä lentokonetypillä vähintään 30 yksittäistä lentoa, mukaan lukien lentolähdöt ja laskut, ja niistä enintään 15 lentoa saa olla suoritettu lentosimulaattorilla;
 - ii) suorittanut TRI-kurssin asiaankuuluvat osat hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa;
 - iii) antanut täysimääräisen tyyppikurssin aikana vähintään kolme tuntia lentokoulutusta asianomaisella lentokonetypillä TRI(A)-kouluttajan valvonnassa.
- 2) Helikopterit ja pystysuoraan nousevat lentokoneet. Jos TRI(H)- tai TRI(PL)-kelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, hakijan on uusimista edeltävien 12 kuukauden aikana
 - i) saatava lennonopettajien kertauskoulutus tyypikouluttajana hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa, ja koulutuksen on sisällettävä kaikki TRI-kurssin olennaiset osat, ja
 - ii) läpäistävä pätevyuden arviointi FCL.935 kohdan mukaisesti kussakin ilma-alustyyppissä, jota varten opetus oikeuksien uusimista haetaan.

5 JAKSO

Luokkakelpuutuskouluttajan erityisvaatimukset – CRI**FCL.905.CRI CRI – Oikeudet ja ehdot**

- a) Luokkakelpuutuskouluttajalla (CRI) on oikeus antaa opetusta

▼ M3

- 1) yhden ohjaajan lentokoneiden, lukuun ottamatta vaativia suorituskykyisiä yhden ohjaajan lentokoneita, luokka- tai tyyppikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten, kun hakija hakee oikeuksia yhden ohjaajan lentotoimintaan;

▼ B

- 2) lentokoneluokan hinaus- tai taitolentokelpuutuksia varten edellyttäen, että luokkakelpuutuskouluttajalla on kyseinen kelpuus ja hän on osoittanut kykynsä opettaa kyseistä kelpuutusta varten sellaiselle lennonopettajalle, jolla on FCL.905.FI kohdan i kohdan mukainen kelpoisuus;

▼ M4

- 3) LAPL(A)-oikeuksien laajentamiseksi toiseen lentokoneluokkaan tai -versioon.

▼ B

- b) Luokkakelpuutuskouluttajan oikeudet rajoitetaan siihen lentokoneen luokkaan tai tyyppiin, jolla opettajan pätevyyden arviointi on suoritettu; luokkakelpuutuskouluttajan oikeudet laajennetaan muihin luokkiin tai tyypeihin, kun hän on suorittanut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana
- 1) 15 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä kyseisen luokan tai tyyppin lentokoneella;
 - 2) yhden koululennon istuen oikeanpuoleisella istuimella toisen kyseistä luokkaa tai tyyppiä varten kelpuutetun, toisella ohjaajan istuimella istuvan luokkakelpuutuskouluttajan (CRI) tai lennonopettajan (FI) valvonnassa.

▼ M3

- c) Monimoottoristen lentokoneiden CRI-kelpuutuksen hakijan, jolla on yksimoottoristen lentokoneiden CRI-kelpuutus, on oltava täyttänyt FCL.915.CRI kohdan a kohdassa vahvistetut CRI-kelpuutuksen edellytykset ja FCL.930.CRI kohdan a kohdan 3 alakohdan ja FCL.935 kohdan vaatimukset.

▼ B**FCL.915.CRI CRI – Edellytykset**

CRI-kelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut vähintään:

- a) monimoottoristen lentokoneiden osalta
 - 1) 500 tuntia lentoaikaa lentokoneen ohjaajana;
 - 2) 30 tuntia ilma-aluksen päällikkönä kyseisellä lentokoneluokalla tai –tyypillä;
- b) yksimoottoristen lentokoneiden osalta
 - 1) 300 tuntia lentoaikaa lentokoneen ohjaajana;
 - 2) 30 tuntia ilma-aluksen päällikkönä kyseisellä lentokoneluokalla tai tyyppillä.

FCL.930.CRI CRI – Koulutus

- a) CRI-kurssin on sisällettävä vähintään
 - 1) 25 tuntia opetusoppia koskevaa koulutusta;
 - 2) 10 tuntia teknistä koulutusta, mukaan lukien teknisten tietojen tarkistus, tuntuunittelmiin valmistelu ja luokkahuoneessa/simulaattorissa tarvittavien opetustaitojen kehittäminen;
 - 3) 5 tuntia lentokoulutusta monimoottorisilla lentokoneilla tai 3 tuntia lentokoulutusta yksimoottorisilla lentokoneilla sellaisen lennonopettajan FI(A) antamana, jolla on FCL.905.FI kohdan i kohdan mukainen kelpoisuus.
- b) Hakijoille, joilla on tai on aiemmin ollut opettajakelpuus, hyvitetään a kohdan 1 alakohdan vaatimus täysimääräisesti.

FCL.940.CRI CRI – Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

- a) CRI-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on CRI-kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden aikana
 - 1) annettava vähintään 10 tuntia lennonopetusta luokkakelpuutuskouluttajana; jos hakijalla on CRI-oikeudet sekä yksimoottorisiin että monimoottorisiin lentokoneisiin, nämä 10 tuntia lennonopetusta on jaettava tasan yksimoottoristen ja monimoottoristen lentokoneiden välillä, tai
 - 2) saatava kertauskoulutusta luokkakelpuutuskouluttajana hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa, tai
 - 3) läpäistävä pätevyyden arviointi FCL.935 kohdan mukaisesti monimoottorisella tai yksimoottorisella lentokoneella tarpeen mukaan.
- b) Vähintään joka toisessa CRI-kelpuutuksen voimassaolon jatkamisessa haltijan on täytettävä a kohdan 3 alakohdan vaatimus.

▼ B

- c) Uusiminen. Jos CRI-kelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, hakijan on uusimista edeltävien 12 kuukauden aikana
- 1) saatava kertauskoulutusta luokkakelpuutuskouluttajana hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa;
 - 2) läpäistävä pätevyuden arviointi FCL.935 kohdan mukaisesti.

*6 JAKSO**Mittarilentokouluttajan erityisvaatimukset – IRI***FCL.905.IRI IRI – Oikeudet ja ehdot****▼ M3**

- a) Mittarilentokouluttajalla on oikeus antaa opetusta EIR- tai IR-kelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten asianomaisessa ilma-alusryhmässä.

▼ B

- b) MPL-kurssin erityisvaatimukset. Jotta IRI(A)-kouluttaja voisi antaa opetusta MPL-kurssin perustasolla,
- 1) hänellä on oltava monimoottorisen lentokoneen mittarilentokelpuus, ja
 - 2) hänen on oltava suorittanut vähintään 1 500 tuntia lentoaikaa usean ohjaajan lentotoiminnassa.
 - 3) Jos mittarilentokouluttajalla on jo kelpoisuus antaa opetusta yhdistetyllä ATP(A)- tai CPL(A)/IR-kurssilla, b kohdan 2 alakohdan vaatimus voidaan korvata suorittamalla FCL.905.FI kohdan j kohdan 3 alakohdassa tarkoitettu kurssi.

FCL.915.IRI IRI – Edellytykset

IRI-kelpuutuksen hakijan on

- a) IRI(A)-kelpuutusta varten
- 1) oltava suorittanut vähintään 800 tuntia mittarilentoaikaa, josta vähintään 400 tuntia lentokoneilla, ja

▼ M3

- 2) monimoottoristen lentokoneiden IRI(A)-kelpuutuksen osalta täytettävä FCL.915.CRI kohdan a kohdan, FCL.930.CRI kohdan ja FCL.935 kohdan vaatimukset;

▼ B

- b) IRI(H)-kelpuutusta varten
- 1) oltava suorittanut vähintään 500 tuntia mittarilentoaikaa, josta vähintään 250 tuntia helikoptereilla, ja
 - 2) usean ohjaajan helikopterin IR(H)-kelpuutuksen osalta täytettävä FCL.905.FI kohdan g kohdan 3 alakohdan ii alakohdan vaatimukset;
- c) IRI(As)-kelpuutusta varten oltava suorittanut vähintään 300 tuntia mittarilentoaikaa, josta vähintään 100 tuntia ilmalaivoilla.

FCL.930.IRI IRI – Koulutus

- a) IRI-kurssin on sisällettävä vähintään
- 1) 25 tuntia opetusoppia koskevaa koulutusta;
 - 2) 10 tuntia teknistä koulutusta, mukaan lukien mittarilennon teorian tietojen tarkistus, tuntuunilmien valmistelu ja luokahuoneessa tarvittavien opetustaitojen kehittäminen;
 - 3) i) IRI(A)-kelpuutusta varten vähintään 10 tuntia lentokoulutusta lentokoneella, lentosimulaattorilla, FTD 2/3:lla tai FPNT II:lla; jos hakijalla on FI(A)-kelpuus, tuntimäärä vähennetään viiteen;

▼B

- ii) IRI(H)-kelpuutusta varten vähintään 10 tuntia lentokoulutusta helikopterilla, lentosimulaattorilla, FTD 2/3:lla tai FPNT II/III:lla;
 - iii) IRI(As)-kelpuutusta varten vähintään 10 tuntia lentokoulutusta ilmailualla, lentosimulaattorilla, FTD 2/3:lla tai FPNT II:lla.
- b) Lentokoulutuksen on oltava FCL.905.FI kohdan i kohdan mukaisesti kelpuutetun lennonopettajan antamaa.
- c) Hakijoille, joilla on tai on aiemmin ollut opettajakelpuus, hyvitetään a kohdan 1 alakohdan vaatimus täysimääräisesti.

FCL.940.IRI IRI – Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

IRI-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi ja uusimiseksi hakijan on täytettävä FI-kelpuutuksen voimassaolon jatkamista ja uusimista koskevat vaatimukset FCL.940.FI kohdan mukaisesti.

*7 JAKSO**Simulaattorikouluttajan erityisvaatimukset – SFI***FCL.905.SFI SFI – Oikeudet ja ehdot**

Simulaattorikouluttajalla on oikeus antaa lentokoulutusta simulaattorilla asianomaisessa ilma-alusryhmässä

- a) mittarilentokelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten edellyttäen, että hänellä on tai on aiemmin ollut kyseisen ilma-alusryhmän mittarilentokelpuus ja hän on suorittanut IRI-kurssin, ja
- b) yhden ohjaajan lentokoneiden simulaattorikouluttajan osalta
- 1) vaativien suorituskykyisten yhden ohjaajan lentokoneiden tyyppikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten, kun hakija hakee oikeuksia yhden ohjaajan lentotoimintaan;

SFI(SPA)-oikeudet voidaan laajentaa lennonopetukseen vaativien suorituskykyisten yhden ohjaajan lentokoneiden tyyppikelpuutuksia varten usean ohjaajan lentotoiminnassa edellyttäen, että kouluttajalla

 - i) on MCCI-valtuutus, tai
 - ii) on tai on aiemmin ollut TRI-kelpuus usean ohjaajan lentokoneisiin, ja
 - 2) edellyttäen, että SFI(SPA)-oikeudet on laajennettu usean ohjaajan lentotoimintaan 1 kohdan mukaisesti
 - i) miehistöyhteistyötä varten;
 - ii) MPL-kurssin perustasolla;
- c) usean ohjaajan lentokoneiden simulaattorikouluttajan osalta
- 1) tyyppikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten
 - i) usean ohjaajan lentokoneisiin;
 - ii) vaativiin suorituskykyisiin yhden ohjaajan lentokoneisiin, kun hakija hakee oikeutta usean ohjaajan lentotoimintaan;
 - 2) miehistöyhteistyötä varten;
 - 3) MPL-kurssin perus- ja keskitasolla sekä edistyneellä tasolla edellyttäen, että perustasoa varten hänellä on tai on aiemmin ollut FI(A) tai IRI(A)-kelpuus;

▼ B

- d) helikopterien simulaattorikouluttajan osalta
- 1) helikopterien tyyppikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten;

▼ M3

- 2) miehistöyhteistyötä varten, jos simulaattorikouluttajalla on oikeus antaa opetusta usean ohjaajan helikoptereita varten.

▼ B**FCL.910.SFI SFI – Rajoitetut oikeudet**

Simulaattorikouluttajan oikeudet rajoittuvat sen ilma-alustyyppin FTD 2/3-koulutuslaitteeseen tai lentosimulaattoriin, jolla SFI-kurssi on suoritettu.

Oikeudet voidaan laajentaa muihin simulaatiokoulutuslaitteisiin (FSTD), jotka edustavat muita tyyppejä samassa ilma-alusryhmässä, kun haltija on

- a) suorittanut hyväksytysti kyseisen tyyppikurssin simulaattoriosuuden, ja
- b) antanut täysimittaisella tyyppikurssilla vähintään kolme tuntia lentokoulutusta, joka liittyy simulaattorikouluttajan tehtäviin, kyseisellä tyyppillä tätä tarkoitusta varten valtuutetun tyyppitarkastuslentäjän (TRE) valvonnassa ja hyväksyttävästi.

FCL.915.SFI SFI – Edellytykset

SFI-kelpuutuksen

- a) hakijalla on oltava tai oltava aiemmin ollut CPL-, MPL- tai ATPL-lupakirja asianomaisessa ilma-alusryhmässä
- b) hakijan on oltava hakemusta edeltävien 12 kuukauden aikana suorittanut kyseisen ilma-aluksen tyyppikelpuutuksen myöntämistä koskeva tarkastuslento lentosimulaattorilla, joka edustaa tätä tyyppiä, ja
- c) lisäksi usean ohjaajan lentokoneen SFI(A) – tai SFI(PL)-kelpuutusta varten
 - 1) Hakijan on oltava suorittanut vähintään 1 500 tuntia lentoaikaa usean ohjaajan lentokoneen tai pystysuoraan nousevan lentokoneen ohjaajana;
 - 2) hakijan on oltava suorittanut ohjaajana tai tarkkailijana hakemusta edeltävien 12 kuukauden aikana
 - i) kolme yksittäistä lentoa kyseisen ilma-alustyyppin ohjaamossa, tai
 - ii) kaksi reittitoiminnan mukaiseen lentokoulutukseen perustuvaa simulaattorikoulutuskertaa, jotka ohjaa asianmukaisesti kelpuutettu ohjaamomiehistö sovellettavan tyyppin ohjaamossa; näiden simulaattorikoulutuskertojen on sisällettävä kaksi vähintään kahden tunnin pituista lentoa kahden eri lentopaikan välillä, sekä niihin liittyvä lennon suunnittelu ja jälkiarviointi;
- d) lisäksi vaativan suorituskykyisen yhden ohjaajan lentokoneen SFI(A)-kelpuutusta varten
 - 1) hakijan on oltava suorittanut vähintään 500 tuntia lentoaikaa ilma-aluksen päällikkönä yhden ohjaajan lentokoneilla;
 - 2) hakijalla on oltava tai oltava aiemmin ollut monimoottorisen lentokoneen IR(A)-kelpuutus, ja
 - 3) hakijan on täytettävä c kohdan 2 alakohdan vaatimukset;
- e) lisäksi SFI(H)-kelpuutusta varten
 - 1) hakijan on oltava suorittanut vähintään yksi tunti lentoaikaa ohjaajana tai tarkkailijana kyseisen tyyppin ohjaamossa hakemusta edeltävien 12 kuukauden aikana, ja

▼B

- 2) usean ohjaajan helikopterien osalta hakijalla on oltava vähintään 1 000 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana, mukaan lukien vähintään 350 tuntia monimoottorisen helikopterin ohjaajana;
- 3) monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien osalta hakijan on oltava lentänyt 500 tuntia helikopterin ohjaajana, mukaan lukien 100 tuntia ilma-aluksen päällikkönä monimoottorisilla yhden ohjaajan helikoptereilla;
- 4) yksimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien osalta hakijan on oltava lentänyt 250 tuntia helikopterin ohjaajana.

FCL.930.SFI SFI – Koulutus

- a) SFI-koulutuksen on sisällettävä
 - 1) sovellettavan tyyppikurssin simulaatiokoulutusosuus;
 - 2) TRI-kurssin sisältö.
- b) SFI-kelpuutuksen hakijalle, jolla on TRI-kelpuus kyseistä tyyppiä varten, hyvitetään tämän kohdan vaatimukset täysimääräisesti.

FCL.940.SFI SFI – Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

- a) Voimassaolon jatkaminen. SFI-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on SFI-kelpuutuksen voimassaoloaikana täytettävä kaksi seuraavista kolmesta vaatimuksesta:
 - 1) suoritettava kouluttajana tai tarkastuslentäjänä simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD) 50 tuntia, joista vähintään 15 tuntia SFI-kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden aikana;
 - 2) saatava kertauskoulutus simulaattorikouluttajana hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa;
 - 3) läpäistävä pätevyyden arvioinnin asiaankuuluvat osat FCL.935 kohdan mukaisesti.
- b) Lisäksi hakijan on oltava suorittanut lentosimulaattorilla tarkastuslennot, jotka koskevat ilma-alusten tyyppikelpuutusten myöntämistä niihin tyypeihin, joiden oikeudet hakijalla on.
- c) Vähintään joka toisessa SFI-kelpuutuksen voimassaolon jatkamisessa haltijan on täytettävä a kohdan 3 alakohdan vaatimus.
- d) Uusiminen. Jos SFI-kelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, hakijan on hakemusta edeltävien 12 kuukauden aikana
 - 1) suoritettava SFI-kurssin simulaattoriosuus;
 - 2) täytettävä a kohdan 2 ja 3 alakohdan vaatimukset.

*8 JAKSO****Miehistöyhteistyökouluttajan erityisvaatimukset – MCCI*****FCL.905.MCCI MCCI – Oikeudet ja ehdot**

- a) Miehistöyhteistyökouluttajalla on oikeus antaa lentokoulutusta
 - 1) miehistöyhteistyökurssin käytännön osassa, jos sitä ei suoriteta tyyppikoulutuksen yhteydessä, ja
 - 2) MCCI(A)-kelpuutuksen osalta yhdistetyn MPL-kurssin perustasolla edellyttäen, että hänellä on tai on aiemmin ollut FI(A)- tai IRI(A)-kelpuus.

FCL.910.MCCI MCCI – Rajoitetut oikeudet

MCCI-valtuutuksen haltijan oikeudet rajoittuvat siihen FNPT II/III MCC-koulutuslaitteeseen, FTD 2/3-koulutuslaitteeseen tai lentosimulaattoriin, jolla MCCI-kurssi on suoritettu.

▼ B

Oikeudet voidaan laajentaa muihin simulaatiokoulutuslaitteisiin (FSTD), jotka edustavat muita ilma-alustyyppettä, kun haltija on suorittanut MCCI-kurssin käytännön koulutuksen kyseisen tyyppin FNPT II/III MCC:llä, FTD2/3:lla tai lentosimulaattorilla.

FCL.915.MCCI MCCI – Edellytykset

MCCI-valtuutuksen

- a) hakijalla on oltava tai oltava aiemmin ollut CPL-, MPL- tai ATPL-lupakirja asianomaisessa ilma-alusryhmässä;
- b) hänellä on oltava vähintään

▼ M3

- 1) lentokoneiden, ilmalaivojen ja pystysuoraan nousevien lentokoneiden osalta 1 500 tunnin lentokokemus ohjaajana usean ohjaajan lentotoiminnassa;

▼ B

- 2) helikopterien osalta 1 000 tunnin lentokokemus ohjaajana usean ohjaajan lentotoiminnassa, josta vähintään 350 tuntia usean ohjaajan helikoptereilla.

FCL.930.MCCI MCCI – Koulutus

- a) MCCI-kurssin on sisällettävä vähintään

- 1) 25 tuntia opetusoppia koskevaa koulutusta;
- 2) teknistä koulutusta, joka liittyy siihen FSTD-tyyppiin, jolla hakija aikoo opettaa;
- 3) 3 tuntia käytännön koulutusta, joka voi olla lentokoulutusta tai MCC-koulutusta kyseisellä FNPT II/III MCC:llä, FTD 2/3:lla tai lentosimulaattorilla hyväksytyin koulutusorganisaation tätä tarkoitusta varten nimeämän tyyppikouluttajan (TRI), simulaattorikouluttajan (SFI) tai miehistöyhteistyökouluttajan (MCCI) valvonnassa. Näihin valvottuihin lentokoulutustunteihin sisältyy hakijan pätevyuden arviointi siten kuin se kuvataan FCL.920 kohdassa;

- b) Hakijoille, joilla on tai on aiemmin ollut FI-, TRI-, CRI- tai IRI-kelpuus tai SFI-valtuutus, hyvitetään a kohdan 1 alakohdan vaatimus täysimääräisesti.

FCL.940.MCCI MCCI – Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

- a) MCCI-valtuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on oltava täyttänyt FCL.930.MCCI kohdan a kohdan 3 alakohdan vaatimukset kyseisellä FNPT II/III-, FTD 2/3- tai lentosimulaattorityypillä MCCI-valtuutuksen voimassaoloajan viimeisten 12 kuukauden aikana.
- b) Uusiminen. Jos MCCI-valtuutuksen voimassaolo on päättynyt, hakijan on täytettävä FCL.930.MCCI kohdan a kohdan 2 ja 3 alakohdan vaatimukset kyseisellä FNPT II/III MCC-, FTD 2/3- tai lentosimulaattorityypillä.

9 JAKSO

Maalitekouluttajan erityisvaatimukset – STI**FCL.905.STI STI – Oikeudet ja ehdot**

- a) Maalitekouluttajalla on oikeus antaa synteettistä lentokoulutusta asianomaisessa ilma-alusryhmässä
 - 1) lupakirjan myöntämistä varten;

▼B

- 2) mittarilentokelpuutusten ja yhden ohjaajan ilma-alusten luokka- tai tyyppikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten, lukuun ottamatta vaativia suorituskykyisiä yhden ohjaajan lentokoneita.
- b) STI(A)-kelpuutuksen muut oikeudet. STI(A)-kelpuutuksen oikeuksiin kuuluu synteettinen lentokoulutus yhdistetyn MPL-kurssin alkeislentokoulutusvaiheessa.

FCL.910.STI STI – Rajoitetut oikeudet

STI-kelpuutuksen haltijan oikeudet rajoittuvat siihen FNPT II/III-koulutuslaitteeseen, FTD 2/3-koulutuslaitteeseen tai lentosimulaattoriin, jolla STI-kurssi on suoritettu.

Oikeudet voidaan laajentaa muihin simulaatiokoulutuslaitteisiin (FSTD), jotka edustavat muita ilma-alustyyppijä, kun haltija on

- a) suorittanut TRI-kurssin lentosimulaattoriosuuden kyseisellä tyyppillä;
- b) suorittanut hyväksytysti tietyn ilma-aluksen tyyppikelpuutuksen myöntämistä koskevan tarkastuslennon lentosimulaattorilla, joka edustaa kyseistä tyyppiä, hakemusta edeltävien 12 kuukauden aikana
- c) suorittanut tyyppikurssilla vähintään yhden FSTD-koulutusosion, joka liittyy maalaitekouluttajan tehtäviin ja jonka vähimmäiskesto on kolme tuntia, kyseisellä ilma-alustyyppillä lennonopettajien tarkastuslentäjän (FIE) valvonnan alaisena.

FCL.915.STI STI – Edellytykset

STI-kelpuutuksen

- a) hakijalla on oltava tai oltava hakemusta edeltävien kolmen vuoden aikana ollut lentolupakirja ja kouluttajaoikeudet, jotka vastaavat sitä kurssia, jolla opetusta on tarkoitus antaa;
- b) hakijan on oltava suorittanut lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteella (FNPT) kyseisen luokka- tai tyyppikelpuutuksen tarkastuslento hakemusta edeltävien 12 kuukauden aikana;

STI(A)-kelpuutuksen hakija, joka aikoo opettaa vain perusmittarilennon harjoituslaitteella (BITD), suorittaa vain PPL(A)-lupakirjan myöntämistä koskevan lentokokeen tehtävät;

- c) lisäksi STI(H)-kelpuutusta varten hakijan on oltava suorittanut vähintään yksi tunti lentoaikaa tarkkailijana kyseisen helikopterityypin ohjaamossa hakemusta edeltävien 12 kuukauden aikana.

FCL.930.STI STI – Koulutus

- a) STI-kurssin on sisällettävä vähintään kolme tuntia lentokoulutusta, joka liittyy maalaitekouluttajan tehtäviin, lentosimulaattorilla, FTD 2/3:lla tai FNPT II/III:lla lennonopettajien tarkastuslentäjän (FIE) valvonnan alaisena. Näihin valvottuihin lentokoulutustunteihin sisältyy hakijan pätevyyden arviointi siten kuin se kuvataan FCL.920 kohdassa;

STI(A)-kelpuutuksen hakijoiden, jotka aikovat opettaa vain perusmittarilennon harjoituslaitteella (BITD), on suoritettava lentokoulutus perusmittarilennon harjoituslaitteella.

- b) STI(H)-kelpuutuksen hakijoiden osalta kurssin on sisällettävä myös kyseisen TRI-kurssin lentosimulaattoriosuus.

▼B**FCL.940.STI STI-kelpuutuksen voimassaolon jatkaminen ja uusiminen**

a) Voimassaolon jatkaminen. STI-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on oltava STI-kelpuutuksen voimassaoloajan viimeisten 12 kuukauden aikana

- 1) antanut vähintään kolme tuntia lentokoulutusta lentosimulaattorilla tai FNPT II/III:lla tai BITD:llä osana täysimittaista CPL-, IR- tai PPL-kurssia tai luokka- tai tyyppikelpuutuskurssia, ja
- 2) suorittanut hyväksytysti sillä lentosimulaattorilla, FTD 2/3:lla tai FNPT II/III:lla, jolla lentokoulutusta normaalisti annetaan, tarkastuslennon soveltuvat osat tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti kyseistä ilma-alusluokkaa tai -tyyppiä varten;

STI(A)-kelpuutuksen hakija, joka aikoo opettaa vain perusmittarilennon harjoituslaitteella (BITD), suorittaa vain PPL(A)-lupakirjan myöntämistä koskevan lentokokeen tehtävät

b) Uusiminen. Jos STI-kelpuutuksen voimassaoloaika on päättynyt, hakijan on

- 1) saatava kertauskoulutusta maalaitekouluttajana hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa;
- 2) suoritettava hyväksytysti sillä lentosimulaattorilla, FTD 2/3:lla tai FNPT II/III:lla, jolla lentokoulutusta normaalisti annetaan, tarkastuslennon soveltuvat osat tämän osan (FCL) lisäyksen 9 mukaisesti kyseistä ilma-alusluokkaa tai -tyyppiä varten;

STI(A)-kelpuutuksen hakija, joka aikoo opettaa vain perusmittarilennon harjoituslaitteella (BITD), suorittaa vain PPL(A)-lupakirjan myöntämistä koskevan lentokokeen tehtävät.

- 3) annettava täysimittaisella CPL-, IR- tai PPL-kurssilla tai luokkakelpuutus- tai tyyppikurssilla vähintään kolme tuntia lentokoulutusta hyväksytyyn koulutusorganisaation tätä tarkoitusta varten nimeämän FI-, CRI(A)-, IRI- tai TRI(H)-kouluttajan valvonnan alaisena. Lennonopettajien tarkastuslentäjän (FIE(A)) on valvottava vähintään yhtä lentokoulutustuntia.

*10 JAKSO**Vuoristolentokouluttaja – MI***FCL.905.MI MI – Oikeudet ja ehdot**

Vuoristolentokouluttajalla on oikeus antaa lentokoulutusta vuoristolentokelpuutusta varten.

FCL.915.MI MI – Edellytykset

MI-kelpuutuksen hakijalla on oltava

- a) FI-, CRI- tai TRI-kelpuutus ja oikeudet yhden ohjaajan lentokoneisiin;
- b) vuoristolentokelpuutus.

FCL.930.MI MI – Koulutus

- a) MI-kurssin on sisällettävä hakijan pätevyyden arviointi siten kuin se kuvataan FCL.920 kohdassa.

▼B

- b) Ennen kurssia hakijan on oltava läpäissyt FI-kelpuutuksen omaavan vuoris-
tolentokouluttajan kanssa arviointilento, jolla arvioidaan hänen kokemuksensa
ja kykynsä suorittaa kurssi.

▼M3**FCL.940.MI MI-kelpuutuksen voimassaolo**

MI-kelpuus on voimassa niin kauan kuin FI- TRI- tai CRI-kelpuus on voi-
massa.

▼B*11 JAKSO**Koelentokouluttajan erityisvaatimukset – FTI***FCL.905.FTI FTI – Oikeudet ja ehdot**

- a) Koelentokouluttajalla on oikeus antaa koulutusta asianomaisessa ilma-alus-
ryhmässä
- 1) luokan 1 ja 2 koelentokelpuutusten myöntämistä varten edellyttäen, että
hänellä on kyseinen koelentokelpuus;
 - 2) koelentokouluttajan kelpuutusten myöntämistä varten kyseisessä koelento-
kelpuutuksen luokassa edellyttäen, että kouluttajalla on vähintään kahden
vuoden kokemus koulutuksen antamisesta koelentokelpuuksia varten.
- b) Koelentokouluttajan oikeudet kouluttajalla, jolla on luokan 1 koelentokelpuu-
tus, sisältävät lentokoulutuksen antamisen myös luokan 2 koelentokelpuutuk-
sia varten.

FCL.915.FTI FTI – Edellytykset

FTI-kelpuutuksen

- a) hakijalla on oltava koelentokelpuus, joka on myönnetty FCL.820 kohdan
mukaisesti;
- b) hakijan on oltava suorittanut vähintään 200 tuntia luokan 1 tai 2 koelentoja.

FCL.930.FTI FTI – Koulutus

- a) FTI-kurssin on sisällettävä vähintään
- 1) 25 tuntia opetusoppia;
 - 2) 10 tuntia teknistä koulutusta, mukaan lukien teknisten tietojen tarkistus,
tuntisuunnitelmien valmistelu ja luokahuoneessa/simulaattorissa tarvitta-
vien opetustaitojen kehittäminen;
 - 3) 5 tuntia käytännön lentokoulutusta FCL.905.FTI kohdan b kohdan mukai-
sesti kelpuutetun koelentokouluttajan (FTI) valvonnan alaisena. Näihin
valvottuihin lentokoulutustunteihin sisältyy hakijan pätevyyden arviointi
siten kuin se kuvataan FCL.920 kohdassa.
- b) Hyvättäminen
- 1) Hakijoille, joilla on tai on aiemmin ollut opettajakelpuus, hyvitetään a
kohdan 1 alakohdan vaatimus täysimääräisesti.
 - 2) Lisäksi hakijoille, joilla on tai on aiemmin ollut FI- tai TRI-kelpuus
asianomaisessa ilma-alusryhmässä, hyvitetään a kohdan 2 alakohdan vaa-
timukset täysimääräisesti.

FCL.940.FTI FTI – Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

- a) Voimassaolon jatkaminen. FTI-kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi haki-
jan on FTI-kelpuutuksen voimassaoloaikana täytettävä yksi seuraavista vaa-
timuksista:
- 1) suoritettava vähintään
 - i) 50 tuntia koelentoja, joista vähintään 15 tuntia on oltava suoritettu FTI-
kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden
aikana, ja

▼B

- ii) 5 tuntia koelentokoulutusta FTI-kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden aikana, tai
- 2) saatava kertauskoulutus koelentokouluttajana hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa. Kertauskoulutuksen on perustuttava FTI-kurssin käytännön lentokoulutusosaan FCL.930.FTI kohdan a kohdan 3 alakohdan mukaisesti ja sisällettävä vähintään yksi koulutuslento FCL.905.FTI kohdan b kohdan mukaisesti kelpuutetun koelentokouluttajan valvonnan alaisena.
- b) Uusiminen. Jos FTI-kelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, hakijan on saatava kertauskoulutusta koelentokouluttajana hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa. Kertauskoulutuksen on täytettävä vähintään FCL.930.FTI kohdan a kohdan 3 alakohdan vaatimukset.

K LUKU

TARKASTUSLENTÄJÄT

1 JAKSO

Yleiset vaatimukset**FCL.1000 Tarkastuslentäjän valtuutukset**

- a) Yleistä. Tarkastuslentäjän valtuutuksen haltijalla on oltava
 - 1) niitä lupakirjoja, kelpuuksia tai valtuutuksia vastaava lupakirja, kelpuus tai valtuutus, joita varten hänellä on oikeus ottaa vastaan lentokokeita tai tarkastuslentoja tai suorittaa pätevyysarvioita, sekä oikeus antaa opetusta niitä varten;
 - 2) kelpoisuus toimia ilma-aluksen päällikkönä lentokokeen, tarkastuslennon tai pätevyysarvioinnin aikana, kun ne suoritetaan ilma-aluksella.
- b) Erityisehdot:
 - 1) Kun jäsenvaltioissa tai lentotoiminnan harjoittajan kalustossa otetaan käyttöön uusia ilma-aluksia eikä tämän luvun vaatimuksia voida täyttää, toimivaltainen viranomainen voi myöntää erityisvaltuutuksen, jolla annetaan oikeudet lentokokeiden ja tarkastuslentojen vastaanottamiseen. Tällainen valtuutus on rajoitettava uuden ilma-alustyyppin käyttöönottoon tarvittaviin lentokokeisiin ja tarkastuslentoihin, eikä sen voimassaoloaika saa missään tapauksessa ylittää yhtä vuotta.
 - 2) Edellä b kohdan 1 alakohdan mukaisesti myönnettyjen valtuutusten haltijoiden, jotka haluavat hakea tarkastuslentäjän valtuutusta, on noudatettava niitä ehtoja ja voimassaolon jatkamista koskevia vaatimuksia, jotka on annettu kyseisestä tarkastuslentäjän luokasta.
- c) Kokeen suorittaminen jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella:
 - 1) Sen estämättä, mitä a kohdassa määrätään, jos lentokoe ja tarkastuslennon suoritetaan hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella, jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi myöntää tarkastuslentäjän valtuutuksen hakijalle, jolla on kolmannen valtion ICAOn liitteen 1 mukaisesti myöntämä lentolupakirja, edellyttäen että
 - i) hakijalla on vähintään niitä lupakirjoja, kelpuuksia tai valtuutuksia vastaava lupakirja, kelpuus tai valtuutus, joiden myöntämistä varten hänellä on oikeus ottaa vastaan lentokokeita ja tarkastuslentoja tai suorittaa pätevyysarvioita, ja joka tapauksessa vähintään CPL-lupakirja;
 - ii) hakija täyttää tässä luvussa asetetut vaatimukset asiaankuuluvan tarkastuslentäjän valtuutuksen myöntämiseksi, ja

▼ B

- iii) hakija osoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle tuntevansa eurooppalaiset ilmailun turvallisuussäännöt niin hyvin, että voi käyttää tämän osan (FCL) mukaisia tarkastuslentäjän oikeuksia.
- 2) Edellä 1 alakohdassa tarkoitettu valtuutus antaa oikeuden ainoastaan ottaa vastaan lentokokeita ja tarkastuslentoja
 - i) jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella, ja
 - ii) lentäjiltä, joilla on riittävä kielitaito siinä kielessä, jolla kokeet ja tarkastukset suoritetaan.

FCL.1005 Oikeuksien rajoittaminen oman edun suhteen

Tarkastuslentäjä ei saa

- a) ottaa vastaan lentokoetta tai suorittaa pätevyuden arviointia lupakirjaa, kelpuutusta tai valtuutusta varten hakijoilta,

▼ M4

- 1) joille hän on antanut yli 25 prosenttia sitä lupakirjaa, kelpuutusta tai todistusta varten vaaditusta lentokoulutuksesta, jonka myöntämiseksi lentokoe tai pätevyuden arviointi suoritetaan, tai

▼ B

- 2) kun hän on vastannut suosituksesta lentokokeeseen FCL.030 kohdan b kohdan mukaisesti;
- b) ottaa vastaan lentokoetta tai tarkastuslentoa tai suorittaa pätevyuden arviointia, jos hän arvioi jonkin asian saattavan vaikuttaa objektiivisuuteensa.

FCL.1010 Tarkastuslentäjän edellytykset

Tarkastuslentäjän valtuutuksen hakijan on osoitettava

- a) tarkastuslentäjän oikeuksiin soveltuvat tiedot, tausta ja kokemus;
- b) että hänelle ei ole määrätty seuraamuksia, mukaan lukien tämän osan (FCL) mukaisesti myönnetyn lupakirjan, kelpuutuksen tai valtuutuksen rajoittaminen tai peruuttaminen määräajaksi tai pysyvästi, perusasetuksen ja sen täytäntöönpanosääntöjen noudattamatta jättämisen takia viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana.

FCL.1015 Tarkastuslentäjien toiminnan yhdenmukaistaminen

- a) Tarkastuslentäjän valtuutuksen hakijan on suoritettava toimivaltaisen viranomaisen tai hyväksytyt koulutusorganisaation järjestämä ja toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä standardointikurssi.
- b) Standardointikurssin on koostuttava teoriakoulutuksesta ja käytännön koulutuksesta ja sen on sisällettävä vähintään
 - 1) kahden lentokokeen tai tarkastuslennon vastaanottaminen tai pätevyuden arvioinnin suorittaminen niitä lupakirjoja, kelpuutuksia tai valtuutuksia varten, joita varten hakija hakee oikeutta ottaa vastaan kokeita ja tarkastuksia;
 - 2) koulutus, joka koskee tämän osan sovellettavia vaatimuksia ja sovellettavia lentotoimintavaatimuksia, lentokokeiden ja tarkastuslentojen vastaanottamista ja pätevyuden arviointia sekä niiden dokumentointia ja raportointia;
 - 3) ohjeistus kansallisista hallintomenettelyistä, henkilötietojen suojaa koskevista vaatimuksista, vastuusta, vahinkovakuutuksesta ja maksuista;

▼ M3

- 4) ohjeistus tarpeesta arvioida ja soveltaa 3 alakohdassa lueteltuja seikkoja, kun otetaan vastaan lentokoe tai tarkastuslento tai suoritetaan pätevyuden arviointi hakijalle, jonka toimivaltainen viranomainen ei ole sama, joka on myöntänyt tarkastuslentäjän valtuutuksen; ja

▼ **M3**

- 5) koulutusta siitä, kuinka nämä muiden toimivaltaisten viranomaisten kansalliset menettelyt ja vaatimukset ovat tarvittaessa saatavilla.
- c) Tarkastuslentäjän valtuutuksen haltija ei saa ottaa vastaan lentokoetta tai tarkastuslentoa tai suorittaa pätevyysarviointia hakijalle, jonka toimivaltainen viranomainen ei ole sama, joka on myöntänyt tarkastuslentäjän valtuutuksen, ellei hän ole tarkistanut uusimpia saatavilla olevia tietoja hakijan toimivaltaisen viranomaisen asiaa koskevista kansallisista menettelyistä.

▼ **B****FCL.1020 Tarkastuslentäjien pätevyysarviointi**

Tarkastuslentäjän valtuutuksen hakijan on osoitettava pätevyytensä toimivaltaisen viranomaisen tarkastajalle tai kokeneelle tarkastuslentäjälle, jonka tarkastuslentäjän valtuutuksesta vastaava toimivaltainen viranomainen on erityisesti valtuuttanut tähän tarkoitukseen; pätevyys osoitetaan ottamalla vastaan lentokoe tai tarkastuslento tai suorittamalla pätevyysarviointi siinä tarkastuslentäjän tehtävissä, jota varten oikeuksia haetaan; tähän kuuluvat lentoa edeltävä ohjeistus, lentokokeen tai tarkastuslennon vastaanottaminen tai pätevyysarviointi sekä sen henkilön arviointi, josta koe, tarkastus tai arviointi tehdään, palautteenanto ja asiakirjojen täyttämisen.

FCL.1025 Tarkastuslentäjän valtuutuksen voimassaolo, voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

- a) Voimassaolo. Tarkastuslentäjän valtuutus on voimassa kolme vuotta.
- b) Voimassaolon jatkaminen. Tarkastuslentäjän valtuutuksen voimassaoloa jatketaan, jos sen haltija on valtuutuksen voimassaoloaikana
- 1) ottanut vastaan vähintään kaksi lentokoetta tai tarkastuslentoa tai suorittanut vähintään kaksi pätevyysarviointia joka vuosi;
 - 2) osallistunut tarkastuslentäjien kertauskoulutukseen, jonka toimivaltainen viranomainen tai hyväksytty koulutusorganisaatio on järjestänyt ja jonka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt, voimassaoloajan viimeisenä vuonna.
 - 3) Yksi lentokokeista tai tarkastuslentoista, jotka otetaan vastaan voimassaoloajan viimeisenä vuonna 1 kohdan mukaisesti, on suoritettava siten, että toimivaltaisen viranomaisen tarkastaja tai tarkastuslentäjän valtuutuksesta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen tätä tarkoitusta varten valtuuttama kokenut tarkastuslentäjä arvioi sen.
 - 4) Jos valtuutuksen voimassaolon jatkamisen hakijalla on oikeudet useammassa kuin yhdessä tarkastuslentäjän luokassa, kaikkien tarkastuslentäjän oikeuksien voimassaolo voidaan jatkaa samalla kertaa, jos hakija täyttää b kohdan 1 ja 2 alakohdan sekä FCL.1020 kohdan vaatimukset yhdessä tarkastuslentäjän valtuutuksen luokassa ja toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella.
- c) Uusiminen. Jos valtuutuksen voimassaolo on päättynyt, hakijan on täytettävä b kohdan 2 alakohdan sekä FCL.1020 kohdan vaatimukset, ennen kuin hän voi jatkaa sen mukaisten oikeuksien käyttämistä.
- d) Tarkastuslentäjän valtuutuksen voimassaoloa jatketaan tai se uusitaan vain, jos hakija osoittaa edelleen täyttävänsä FCL.1010 ja FCL.1030 kohdan vaatimukset.

FCL.1030 Lentokokeiden ja tarkastuslentojen vastaanottaminen ja pätevyysarviointien suorittaminen

- a) Ottaessaan vastaan lentokokeita ja tarkastuslentoja ja suorittaessaan pätevyysarviointeja tarkastuslentäjän on
- 1) varmistettava, että viestintä hakijan kanssa sujuu ilman kieliongelmiä;
 - 2) tarkistettava, että hakija täyttää kaikki tämän osan (FCL) pätevyyttä, koulutusta ja kokemusta koskevat vaatimukset sen lupakirjan, kelpuutuksen tai valtuutuksen myöntämiseksi, voimassaolon jatkamiseksi tai uusimiseksi, jota varten lentokoe, tarkastuslento tai pätevyysarviointi suoritetaan;

▼ B

3) kerrottava hakijalle seurauksista, joita epätäydellisten, virheellisten tai väärin tietojen antaminen koulutuksesta ja lentokokemuksesta aiheuttaa.

b) Lentokokeen tai tarkastuslennon suorittamisen jälkeen tarkastuslentäjän on

1) kerrottava hakijalle kokeen tulos; jos koe on vain osittain hyväksytty tai hylätty, tarkastuslentäjän on kerrottava hakijalle, että tämä ei saa käyttää kelpuutuksen mukaisia oikeuksia, ennen kuin on läpäissyt koko kokeen; tarkastuslentäjän on kerrottava mahdolliset lisäkoulutusvaatimukset ja selitettävä hakijan muutoksenhakuoikeus;

2) jos tarkastuslento tai pätevyysarviointi on läpäisty voimassaolon jatkamista tai uusimista varten, tarkastuslentäjän on merkittävä hakijan lupakirjaan tai todistukseen uusi kelpuutuksen tai lupakirjan voimassaolon päättymispäivä, jos hakijan lupakirjasta vastaava toimivaltainen viranomaisella on erikseen valtuuttanut hänet tätä tarkoitusta varten;

3) annettava hakijalle allekirjoitettu lausunto lentokokeesta tai tarkastuslennosta ja toimitettava viipymättä kopiot lausunnosta hakijan lupakirjasta vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle ja sille toimivaltaiselle viranomaiselle, joka on myöntänyt tarkastuslentäjän valtuutuksen. Lausunnon on sisällettävä

i) ilmoitus siitä, että tarkastuslentäjä on saanut hakijalta tiedot tämän kokemuksesta ja koulutuksesta ja katsonut, että kokemus ja koulutus täyttävät tämän osan (FCL) sovellettavat vaatimukset;

ii) vahvistus siitä, että kaikki vaaditut lentoliikkeet ja tehtävät on suoritettu, sekä tarvittaessa tiedot suullisesta teoriakokeesta; jos jokin kohta on hylätty, tarkastuslentäjän on kirjattava kyseisen arvioinnin syyt;

iii) kokeen, tarkastuksen tai pätevyysarviointin tulos;

▼ M3

iv) ilmoitus siitä, että tarkastuslentäjä on tarkistanut hakijan toimivaltaisen viranomaisen kansalliset menettelyt ja vaatimukset ja soveltanut niitä, jos hakijan lupakirjasta vastaava toimivaltainen viranomaisella ei ole sama, joka on myöntänyt tarkastuslentäjän valtuutuksen;

v) jäljennös tarkastuslentäjän valtuutuksesta, johon sisältyy tieto hänen tarkastuslentäjän oikeuksiensa laajuudesta, jos tarkastuslentäjä ottaa vastaan lentokokeita tai tarkastuslentoja tai suorittaa pätevyysarviointeja hakijalle, jonka toimivaltainen viranomaisella ei ole sama, joka on myöntänyt tarkastuslentäjän valtuutuksen.

▼ B

c) Tarkastuslentäjän on säilytettävä kaikkia lentokokeita, tarkastuslentoja ja pätevyysarviointeja koskevat tiedot ja tulokset viisi vuotta.

d) Tarkastuslentäjän valtuutuksesta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen tai hakijan lupakirjasta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä tarkastuslentäjän on toimitettava kaikki pyydetyt tiedot ja lausunnot valvontatarkoituksia varten.

2 JAKSO

*Tarkastuslentäjien erityisvaatimukset – FE***FCL.1005.FE FE – Oikeudet ja ehdot**

a) FE(A). Lentokoneen tarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan

▼ B

- 1) lentokokeita PPL(A)-lupakirjan myöntämistä varten sekä lentokokeita ja tarkastuslentoja siihen liittyviä yhden ohjaajan lentokoneiden luokka- ja tyyppikelpuutuksia varten, lukuun ottamatta vaativia suorituskykyisiä yhden ohjaajan lentokoneita, edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut lentokoneen tai TMG-moottoripurjelentokoneen ohjaajana vähintään 1 000 tuntia lentoaikaa, josta vähintään 250 tuntia lennonopetusta;
- 2) lentokokeita CPL(A)-lupakirjan myöntämistä varten sekä lentokokeita ja tarkastuslentoja siihen liittyviä yhden ohjaajan lentokoneiden luokka- ja tyyppikelpuutuksia varten, lukuun ottamatta vaativia suorituskykyisiä yhden ohjaajan lentokoneita, edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut lentokoneen tai TMG-moottoripurjelentokoneen ohjaajana vähintään 2 000 tuntia lentoaikaa, josta vähintään 250 tuntia lennonopetusta;
- 3) lentokokeita ja tarkastuslentoja LAPL(A)-lupakirjaa varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut vähintään 500 tuntia lentoaikaa lentokoneen tai TMG-moottoripurjelentokoneen ohjaajana, josta vähintään 100 tuntia lennonopetusta;
- 4) lentokokeita vuoristolentokelpuutusta varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut vähintään 500 tuntia lentoaikaa lentokoneen tai TMG-moottoripurjelentokoneen ohjaajana, mukaan lukien vähintään 500 lentoonlähtöä ja laskua lennonopetuksena vuoristolentokelpuutusta varten;

▼ M3

- 5) tarkastuslentoja EIR-kelpuutusten voimassaolon jatkamista tai uusimista varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut vähintään 1 500 tuntia lentokoneen ohjaajana ja täyttää FCL.1010.IRE kohdan a kohdan 2 alakohdan vaatimukset.

▼ B

- b) FE(H). Helikopterin tarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan

- 1) lentokokeita PPL(H)-lupakirjan myöntämistä varten sekä lentokokeita ja tarkastuslentoja PPL(H)-lupakirjaan merkittyjä yksimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien tyyppikelpuutuksia varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut helikopterin ohjaajana vähintään 1 000 tuntia lentoaikaa, josta vähintään 250 tuntia lennonopetusta;
- 2) lentokokeita CPL(H)-lupakirjan myöntämistä varten sekä lentokokeita ja tarkastuslentoja CPL(H)-lupakirjaan merkittyjä yksimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien tyyppikelpuutuksia varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut helikopterin ohjaajana vähintään 2 000 tuntia lentoaikaa, josta vähintään 250 tuntia lennonopetusta;
- 3) lentokokeita ja tarkastuslentoja PPL(H)- tai CPL(H)-lupakirjaan merkittyjä monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien tyyppikelpuutuksia varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä täyttää soveltuvin osin 1 tai 2 kohdan vaatimukset ja että hänellä on CPL(H)- tai ATPL(H)-lupakirja ja tarvittaessa IR(H)-kelpuus;
- 4) lentokokeita ja tarkastuslentoja LAPL(H)-lupakirjaa varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut vähintään 500 tuntia lentoaikaa helikopterin ohjaajana, josta vähintään 150 tuntia lennonopetusta.

- c) FE(As). Ilmalaivan tarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan lentokokeita PPL(As)- ja CPL(As)-lupakirjoja varten sekä lentokokeita ja tarkastuslentoja niihin liittyviä ilmaivaan tyyppikelpuutuksia varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut 500 tuntia lentoaikaa ilmaivaan ohjaajana, josta 100 tuntia lennonopetusta.

▼ B

- d) FE(S). Purjelentokoneen tarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan
- 1) lentokokeita ja tarkastuslentoja SPL- ja LAPL(S)-lupakirjoja varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut 300 tuntia lentoaikaa purjelentokoneen tai moottoripurjelentokoneen ohjaajana, josta 150 tuntia tai 300 lentoonlähtöä lennonopetuksena;
 - 2) tarkastuslentoja SPL-oikeuksien laajentamiseksi kaupalliseen lentotoimintaan edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut 300 tuntia lentoaikaa purjelentokoneen tai moottoripurjelentokoneen ohjaajana, josta 90 tuntia lennonopetusta;

▼ M3

- 3) tarkastuslentoja SPL- tai LAPL(S)-oikeuksien laajentamiseksi TMG-moottoripurjelentokoneisiin edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut 300 tuntia lentoaikaa purjelentokoneen tai moottoripurjelentokoneen ohjaajana, josta 50 tuntia lennonopetusta TMG-moottoripurjelentokoneella;
- 4) lentokokeita ja tarkastuslentoja pilvilentokelpuutusta varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut vähintään 200 tuntia lentoaikaa purjelentokoneen tai moottoripurjelentokoneen ohjaajana, josta vähintään viisi tuntia tai 25 lentoa lennonopetusta pilvilentokelpuutusta varten tai vähintään 10 tuntia lennonopetusta EIR- tai IR(A)-kelpuutusta varten.

▼ B

- e) FE(B). Ilmapallon tarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan
- 1) lentokokeita BPL- ja LAPL(B)-lupakirjoja varten sekä lentokokeita ja tarkastuslentoja oikeuksien laajentamiseksi toiseen ilmapalloluokkaan tai -ryhmään edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut 250 tuntia lentoaikaa ilmapallon ohjaajana, josta 50 tuntia lennonopetusta;
 - 2) tarkastuslentoja BPL-oikeuksien laajentamiseksi kaupalliseen lentotoimintaan edellyttäen, että tarkastuslentäjä on suorittanut ilmapallon ohjaajana 300 tuntia lentoaikaa, josta 50 tuntia samalla ilmapalloryhmällä, jota varten laajennusta haetaan. Tämän 300 tunnin lentoajan on sisällettävä 50 tuntia lennonopetusta.

FCL.1010.FE FE – Edellytykset

FE-valtuutuksen hakijalla on oltava kyseisen ilma-alusryhmän FI-kelpuus.

3 JAKSO

Tyypitarkastuslentäjän erityisvaatimukset – TRE**FCL.1005.TRE TRE – Oikeudet ja ehdot**

- a) TRE(A) ja TRE(PL). Lentokoneen tai pystysuoraan nousevan lentokoneen tyypitarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan
- 1) lentokokeita lentokoneen tai pystysuoraan nousevan lentokoneen ensimmäisen tyypikelpuutuksen myöntämiseksi;

▼ M3

- 2) tarkastuslentoja tyypikelpuutusten sekä EIR- ja IR-kelpuutusten voimaolon jatkamista tai uusimista varten;

▼ B

- 3) lentokokeita ATPL(A)-lupakirjan myöntämistä varten;
- 4) lentokokeita MPL-lupakirjan myöntämistä varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä täyttää FCL.925 kohdan vaatimukset;

▼B

- 5) pätevyyden arviointeja TRI-kelpuutusten tai SFI-valtuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten kyseisessä ilma-alusryhmässä edellyttäen, että tarkastuslentäjä on toiminut vähintään kolme vuotta tyyppitarkastuslentäjänä.
- b) TRE(H). TRE(H)-tarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan
- 1) lentokokeita ja tarkastuslentoja helikopterin tyyppikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten;
 - 2) tarkastuslentoja mittarilentokelpuutusten voimassaolon jatkamista tai uusimista varten tai IR(H)-kelpuutuksen laajentamiseksi yksimoottorisista helikoptereista monimoottorisiin helikoptereihin edellyttäen, että TRE(H)-tarkastuslentäjällä on voimassa oleva IR(H)-kelpuus;
 - 3) lentokokeita ATPL(H)-lupakirjan myöntämistä varten;
 - 4) pätevyyden arviointeja TRI(H)-kelpuutusten tai SFI(H)-valtuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on toiminut vähintään kolme vuotta tyyppitarkastuslentäjänä.

FCL.1010.TRE TRE – Edellytykset

- a) TRE(A) ja TRE(PL). Lentokoneen tai pystysuoraan nousevan lentokoneen tyyppitarkastuslentäjän valtuutuksen
- 1) hakijan on usean ohjaajan lentokoneiden tai pystysuoraan nousevien lentokoneiden osalta oltava suorittanut usean ohjaajan lentokoneiden tai pystysuoraan nousevien lentokoneiden ohjaajana soveltuvin osin 1 500 tuntia lentoaikaa, josta vähintään 500 tuntia on oltava lennetty ilma-aluksen päällikkönä;
 - 2) vaativien suorituskykyisten yhden ohjaajan lentokoneiden osalta hakijan on oltava suorittanut yhden ohjaajan lentokoneen ohjaajana 500 tuntia lentoaikaa, josta vähintään 200 tuntia on oltava lennetty ilma-aluksen päällikkönä;
 - 3) hakijalla on oltava CPL- tai ATPL-lupakirja ja TRI-kelpuus kyseiseen tyyppiin;
 - 4) TRE-valtuutuksen ensimmäistä myöntämistä varten hänen on oltava antanut vähintään 50 tuntia lentokoulutusta tyyppikouluttajana (TRI), lennonopettajana (FI) tai simulaattorikouluttajana (SFI) kyseisellä ilma-alustyyppillä tai simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), joka edustaa kyseistä tyyppiä.
- b) TRE(H). Helikopterin TRE(H)-valtuutuksen
- 1) hakijalla on oltava TRI(H)-kelpuus tai yksimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien osalta voimassa oleva FI(H)-kelpuus kyseiseen helikopterityyppiin;
 - 2) TRE-valtuutuksen ensimmäistä myöntämistä varten hakijan on oltava antanut 50 tuntia lentokoulutusta tyyppikouluttajana (TRI), lennonopettajana (FI) tai simulaattorikouluttajana (SFI) kyseisellä helikopterityypillä tai simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD), joka edustaa kyseistä tyyppiä;
 - 3) usean ohjaajan helikopterien osalta hakijalla on oltava CPL(H)- tai ATPL(H)-lupakirja, ja hänen on oltava suorittanut usean ohjaajan helikopterin ohjaajana 1 500 tuntia lentoaikaa, joista vähintään 500 tuntia ilma-aluksen päällikkönä;
 - 4) monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien osalta
 - i) hakijan on oltava suorittanut helikopterin ohjaajana 1 000 tuntia lentoaikaa, joista vähintään 500 tuntia ilma-aluksen päällikkönä;
 - ii) hakijalla on oltava CPL(H)- tai ATPL(H)-lupakirja ja tarvittaessa voimassa oleva IR(H)-kelpuus;

▼ B

- 5) yksimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien osalta
- i) hakijan on oltava suorittanut helikopterin ohjaajana 750 tuntia lentoaikaa, joista vähintään 500 tuntia ilma-aluksen päällikkönä;

▼ M3

- ii) hakijalla on oltava CPL(H)- tai ATPL(H)-lupakirja.

▼ B

- 6) Ennen kuin TRE(H)-valtuutuksen oikeudet laajennetaan yhden ohjaajan monimoottorisen helikopterin oikeuksista usean ohjaajan monimoottorisen helikopterin oikeuksiin samassa helikopterityypissä, sen haltijalla on oltava vähintään 100 tunnin kokemus usean ohjaajan lentotoiminnasta kyseisellä tyypillä.
- 7) Kun hakija hakee ensimmäistä monimoottorisen usean ohjaajan helikopterin TRE-valtuutusta, b kohdan 3 alakohdassa vaadittu 1 500 tunnin lentokokemus usean ohjaajan helikopterilla voidaan katsoa täytyneeksi, jos hän on suorittanut 500 tuntia lentoaikaa saman tyypin usean ohjaajan helikopterilla ilma-aluksen päällikkönä.

*4 JAKSO****Luokkakelpuutustarkastuslentäjän erityisvaatimukset – CRE*****FCL.1005.CRE CRE –Oikeudet**

Luokkakelpuutustarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan yhden ohjaajan lentokoneilla, lukuun ottamatta vaativia suorituskykyisiä yhden ohjaajan lentokoneita

- a) lentokoneita luokka- ja tyyppikelpuutusten myöntämistä varten;
- b) tarkastuslentoja:
- 1) luokka- ja tyyppikelpuutusten voimassaolon jatkamista ja uusimista varten;
- 2) mittarilentokelpuutusten voimassaolon jatkamista ja uusimista varten edellyttäen, että luokkakelpuutustarkastuslentäjä täyttää FCL.1010.IRE kohdan a kohdan vaatimukset;
- 3) EIR-kelpuutusten voimassaolon jatkamista tai uusimista varten edellyttäen, että luokkakelpuutustarkastuslentäjä on suorittanut vähintään 1 500 tuntia lentokoneen ohjaajana ja täyttää FCL.1010.IRE kohdan a kohdan 2 alakohdan vaatimukset.

▼ M3

- c) lentokoneita LAPL(A)-oikeuksien laajentamiseksi toiseen lentokoneluokkaan tai -versioon.

▼ B**FCL.1010.CRE CRE – Edellytykset**

CRE-valtuutuksen

- a) hakijalla on oltava tai oltava aiemmin ollut CPL(A)-, MPL(A)- tai ATPL(A)-lupakirja yhden ohjaajan oikeuksin ja hänellä on oltava PPL(A)-lupakirja;
- b) hakijalla on oltava CRI-kelpuus kyseiseen luokkaan tai tyyppiin;
- c) hakijan on oltava suorittanut 500 tuntia lentoaikaa lentokoneen ohjaajana.

*5 JAKSO****Mittaritarkastuslentäjän erityisvaatimukset – IRE*****▼ M3****FCL.1005.IRE IRE –Oikeudet**

Mittaritarkastuslentäjän valtuutuksen haltijalla on oikeus ottaa vastaan lentokoneita EIR- tai IR-kelpuutusten myöntämistä varten ja tarkastuslentoja EIR- tai IR-kelpuutusten voimassaolon jatkamista tai uusimista varten.

▼ B**FCL.1010.IRE IRE – Edellytykset**

- a) IRE(A). Lentokoneen IRE-valtuutuksen hakijalla on oltava IRI(A)-kelpuus ja hänen on oltava suorittanut

▼B

- 1) 2 000 tuntia lentoaikaa lentokoneen ohjaajana, ja
 - 2) 450 tuntia mittarilentoaikaa, ja siitä 250 tuntia kouluttajana.
- b) IRE(H). Helikopterin IRE-valtuutuksen hakijalla on oltava IRI(H)-kelpuus ja hänen on oltava suorittanut
- 1) 2 000 tuntia lentoaikaa helikopterin ohjaajana, ja
 - 2) 300 tuntia mittarilentoaikaa helikoptereilla, ja siitä 200 tuntia kouluttajana.
- c) IRE(As). Ilmalaivan IRE-valtuutuksen hakijalla on oltava IRI(As)-kelpuus ja hänen on oltava suorittanut
- 1) 500 tuntia lentoaikaa ilmalaivan ohjaajana, ja
 - 2) 100 tuntia mittarilentoaikaa ilmalaivoilla, ja siitä 50 tuntia kouluttajana.

6 JAKSO***Simulaattoritarkastuslentäjän erityisvaatimukset – SFE*****FCL.1005.SFE SFE – Oikeudet ja ehdot**

- a) SFE(A) ja SFE(PL). Lentokoneen tai pystysuoraan nousevan lentokoneen simulaattoritarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan lentosimulaattorilla
- 1) lentokokeita ja tarkastuslentoja usean ohjaajan lentokoneiden tai pystysuoraan nousevien lentokoneiden tyyppikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten;
 - 2) tarkastuslentoja mittarilentokelpuutusten voimassaolon jatkamista tai uusimista varten edellyttäen, että simulaattoritarkastuslentäjä täyttää FCL.1010.IRE kohdan vaatimukset kyseisessä ilma-alusryhmässä;
 - 3) lentokokeita ATPL(A)-lupakirjan myöntämistä varten;
 - 4) lentokokeita MPL-lupakirjan myöntämistä varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä täyttää FCL.925 kohdan vaatimukset;
 - 5) pätevyuden arvioiteja SFI-valtuutuksen myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten asianomaisessa ilma-alusryhmässä edellyttäen, että tarkastuslentäjä on toiminut simulaattoritarkastuslentäjänä vähintään kolme vuotta.
- b) SFE(H). Simulaattoritarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan lentosimulaattorilla
- 1) lentokokeita ja tarkastuslentoja tyyppikelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten, ja
 - 2) tarkastuslentoja mittarilentokelpuutusten voimassaolon jatkamista tai uusimista varten edellyttäen, että simulaattoritarkastuslentäjä täyttää FCL.1010.IRE kohdan b kohdan vaatimukset;
 - 3) lentokokeita ATPL(H)-lupakirjan myöntämistä varten;
 - 4) lentokokeita ja tarkastuslentoja SFI(H)-valtuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten edellyttäen, että tarkastuslentäjä on toiminut simulaattoritarkastuslentäjänä vähintään kolme vuotta.

FCL.1010.SFE SFE – Edellytykset

- a) SFE(A). Lentokoneen SFE-valtuutuksen
- 1) hakijalla on oltava tai oltava ollut ATPL(A)-lupakirja, luokka- tai tyyppikelpuus ja SFI(A)-valtuutus kyseiseen lentokonetyyppiin;

▼B

- 2) hakijalla on oltava vähintään 1 500 tuntia lentoaikaa usean ohjaajan lentokoneen ohjaajana;
 - 3) ensimmäistä myöntämistä varten hakijan on oltava antanut vähintään 50 tuntia synteettistä lentokoulutusta SFI(A)-kouluttajana kyseisellä tyyppillä.
- b) SFE(H). Helikopterin SFE-valtuutuksen
- 1) hakijalla on oltava tai oltava ollut ATPL(H)-lupakirja, tyyppikelpuus ja SFI(H)-valtuutus kyseiseen helikopterityyppiin;
 - 2) hakijalla on oltava vähintään 1 000 tuntia lentoaikaa usean ohjaajan helikopterin ohjaajana;
 - 3) ensimmäistä myöntämistä varten hakijan on oltava suorittanut vähintään 50 tuntia synteettistä lentokoulutusta SFI(H)-kouluttajana kyseisellä tyyppillä.

7 JAKSO

Lennonopettajien tarkastuslentäjän erityisvaatimukset – FIE**FCL.1005.FIE FIE – Oikeudet ja ehdot**

- a) FIE(A). Lentokoneen lennonopettajien tarkastuslentäjällä on oikeus suorittaa pätevyysarvioita FI(A)-, CRI(A)-, IRI(A)- ja TRI(A)-kelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten yhden ohjaajan lentokoneilla edellyttäen, että hänellä on kyseinen opettajakelpuus.
- b) FIE(H). Helikopterin lennonopettajien tarkastuslentäjällä on oikeus suorittaa pätevyysarvioita FI(H)-, IRI(H)- ja TRI(H)-kelpuutuksia varten yhden ohjaajan helikoptereilla edellyttäen, että hänellä on kyseinen opettajakelpuus.
- c) FIE (As), (S), (B). Purjelentokoneen, moottoripurjelentokoneen, ilmapallon ja ilmalaivan lennonopettajien tarkastuslentäjällä on oikeus suorittaa pätevyysarvioita opettajakelpuutusten myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten kyseisellä ilma-alusryhmällä edellyttäen, että hänellä on kyseinen opettajakelpuus.

FCL.1010.FIE FIE – Edellytykset

- a) FIE(A). Lentokoneen FIE-valtuutuksen,

jos hakija aikoo suorittaa pätevyysarvioita,

 - 1) hakijalla on oltava kyseinen opettajakelpuus;
 - 2) hakijan on oltava suorittanut 2 000 tuntia lentoaikaa lentokoneen tai TMG-moottoripurjelentokoneen ohjaajana, ja
 - 3) hakijan on oltava suorittanut vähintään 100 tuntia lentoaikaa opettaen hakijoita opettajakelpuutusta varten.
- b) FIE(H). Helikopterin FIE-valtuutuksen
 - 1) hakijalla on oltava kyseinen opettajakelpuus;
 - 2) hakijan on oltava suorittanut 2 000 tuntia lentoaikaa helikopterin ohjaajana;
 - 3) hakijan on oltava suorittanut vähintään 100 tuntia lentoaikaa opettaen hakijoita opettajakelpuutusta varten.

▼B

- c) FIE(As). Ilmalaivan FIE-valtuutuksen
 - 1) hakijan on oltava suorittanut 500 tuntia lentoaikaa ilmalaivan ohjaajana;
 - 2) hakijan on oltava suorittanut vähintään 20 tuntia lentoaikaa opettaen hakijoita FI(As)-kelpuutusta varten;
 - 3) hakijalla on oltava kyseinen opettajakelpuus.
- d) FIE(S). Purjelentokoneen FIE-valtuutuksen
 - 1) hakijalla on oltava kyseinen opettajakelpuus;
 - 2) hakijan on oltava suorittanut 500 tuntia lentoaikaa purjelentokoneen tai moottoripurjelentokoneen ohjaajana;
 - 3) hakijan on oltava suorittanut
 - i) jos hän aikoo suorittaa pätevyyden arviointeja TMG-moottoripurjelentokoneilla, 10 tuntia tai 30 lentoonlähtöä kouluttaen opettajakelpuutuksen hakijoita TMG-moottoripurjelentokoneilla;
 - ii) kaikissa muissa tapauksissa 10 tuntia tai 30 lentoonlähtöä opettaen hakijoita opettajakelpuutusta varten.
- e) FIE(B). Ilmapallon FIE-valtuutuksen
 - 1) hakijalla on oltava kyseinen opettajakelpuus;
 - 2) hakijan on oltava suorittanut 350 tuntia lentoaikaa ilmapallon ohjaajana;
 - 3) hakijan on oltava suorittanut 10 tuntia opettaen hakijoita opettajakelpuutusta varten.

▼ B*Lisäys 1***Teoriatiedon hyvittäminen****▼ M4****A. TEORIATIEDON HYVITTÄMINEN LENTOLUPAKIRJAN MYÖNTÄMISEKSI – SIIRTYMÄKOULUTUS JA KOEVAATIMUKSET****▼ B****1. LAPL, PPL, BPL ja SPL**

1.1 LAPL-lupakirjan myöntämistä varten toisen ilma-alusryhmän LAPL-lupakirjan haltijalle on hyvitetävä täysimääräisesti FCL.120 kohdan a kohdassa säädettyjen yhteisten oppiaineiden teoriatiedot.

▼ M4

1.2. Rajoittamatta edellä olevan kohdan soveltamista toisen ilma-alusryhmän lupakirjan haltijan on LAPL-, PPL-, BPL- tai SPL-lupakirjan myöntämistä varten saatava teoriakoulutusta ja läpäistävä teoriakoe asianmukaisella tasolla seuraavista oppiaineista:

- lennonteoria
- lentotoimintamenetelmät
- suoritusarvot ja lennonsuunnittelu
- ilma-aluksen yleistuntemus
- lentosuunnistus.

▼ B

1.3 PPL-, BPL- tai SPL-lupakirjan myöntämistä varten saman ilma-alusryhmän LAPL-lupakirjan haltijalle on hyvitetävä täysimääräisesti teoriakoulutus ja koevaatimukset.

▼ M4

1.4. Sen estämättä, mitä 1.2 kohdassa määrätään, LAPL(A)-lupakirjan myöntämistä varten sellaisen LAPL(S)-lupakirjan haltijan, johon liittyy TMG-laajennus, on osoitettava riittävä teoriatiedon taso yksimoottoristen mäntämoottorikäyttöisten maalentokoneiden luokassa FCL.135.A kohdan a kohdan 2 alakohdan mukaisesti.

▼ B**2. CPL**

2.1 CPL-lupakirjan hakijan, jolla on CPL-lupakirja toisessa ilma-alusryhmässä, on saatava tietopuolista siirtymäkouluksista hyväksytyllä kurssilla eri ilma-alusryhmien CPL-koulutusohjelmissä havaittujen erojen mukaisesti.

2.2 Hakijan on suoritettava hyväksytysti tässä osassa (FCL) määritelty teoriakoe asianomaisessa ilma-alusryhmässä seuraavista oppiaineista:

- 021 – ilma-aluksen yleistuntemus: runko ja järjestelmät, sähköjärjestelmä, voimalaitteet, hätävarusteet
- 022 – ilma-aluksen yleistuntemus: mittarit
- 032/034 – lentokoneiden tai helikopterien suoritusarvot soveltuvin osin
- 070 – lentotoimintamenetelmät ja
- 080 – lennonteoria.

2.3 CPL-lupakirjan hakijalle, joka on läpäissyt mittarilentokelpuutuksen teoriakokeet samassa ilma-alusryhmässä, hyvitetään teoriatietoa koskevat vaatimukset seuraavista oppiaineista:

- ihmisen suorituskyky
- sääoppi.

▼ B**3. ATPL**

- 3.1 ATPL-lupakirjan hakijan, jolla on ATPL-lupakirja toisessa ilma-alusryhmässä, on oltava saanut tietopuolista siirtymäkoulutusta hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa eri ilma-alusryhmien ATPL-koulutusohjelmissä havaittujen erojen mukaisesti.

▼ M3

- 3.2 Hakijan on suoritettava hyväksytysti tässä osassa (FCL) määritelty teoriakoe asianomaisen ilma-alusryhmän mukaan seuraavista oppiaineista:

021 – ilma-aluksen yleistuntemus: runko ja järjestelmät, sähköjärjestelmä, voimalaitteet, hätävarusteet

022 – ilma-aluksen yleistuntemus: mittarit

032/034 – lentokoneiden tai helikopterien suoritusarvot soveltuvin osin

070 – lentotoimintamenetelmät, ja

080 – lennonteoria.

▼ B

- 3.3 ATPL(A)-lupakirjan hakija, joka on läpäissyt CPL(A)-lupakirjan teoriakokeen, saa hyvityksen teoritietoa koskevista vaatimuksista VFR-radiopuhelinliikenteessä.

- 3.4 ATPL(H)-lupakirjan hakija, joka on läpäissyt CPL(H)-lupakirjan teoriakokeen, saa hyvityksen teoritietoa koskevista vaatimuksista seuraavissa oppiaineissa:

— ilmailun säädökset

— lennonteoria (helikopterit)

— VFR-radiopuhelinliikenne.

- 3.5 ATPL(A)-lupakirjan hakija, joka on läpäissyt IR(A)-kelpuutuksen teoriakokeen, saa hyvityksen teoritietoa koskevista vaatimuksista IFR-radiopuhelinliikenteessä.

- 3.6 ATPL(H)-lupakirjan hakija, jolla on IR(H)-kelpuutus ja joka on läpäissyt CPL(H)-lupakirjan teoriakokeen, saa hyvityksen teoritietoa koskevista vaatimuksista seuraavissa oppiaineissa:

— lennonteoria (helikopterit)

— VFR-radiopuhelinliikenne.

4. IR**▼ M3**

- 4.1 IR- tai EIR-kelpuutuksen hakija, joka on läpäissyt CPL-lupakirjan teoriakokeet samassa ilma-alusryhmässä, saa hyvityksen teoritietoa koskevista vaatimuksista seuraavissa oppiaineissa:

— ihmisen suorituskyky

— sääoppi.

▼ B

- 4.2 IR(H)-kelpuutuksen hakijan, joka on suorittanut hyväksytysti ATPL(H) VFR-teoriakokeen, on läpäistävä seuraavien oppiaineiden kokeet:

— ilmailun säädökset

— lennon suunnittelu ja seuranta

— radiosuunnistus

— IFR-radiopuhelinliikenne.

Kielitaidon arviointiasteikko – erinomainen, edistynyt ja toimiva taso

Taso	Ääntäminen	Rakenne	Sanasto	Sujuvuus	Ymmärtäminen	Vuorovaikutus
Erinomainen (Taso 6)	Ääntämys, painotus, rytmii ja intonaatio häiritsevät tuskin koskaan ymmärtämistä, vaikka puhujan ensimmäinen kieli tai alueellinen variantti saattavatkin vaikuttaa niihin.	Niin perustason kuin vaativammatkin kielioppi- ja lauserakenteet ovat johdonmukaisesti hyvin hallinnassa.	Sanavaraston laajuus ja täsmällisyys riittävät tehokkaaseen viestintään monista tutuista ja vieraista aiheista. Sanavarasto on idiomaattinen ja vivahteikas ja mukautuu kielen käyttötilanteeseen.	Pystyy puhumaan pitkään luontevasti ja vaivattomasti. Vaihtelee puheen tempoa tyyli vaikutuksen aikaansaamiseksi, esimerkiksi korostaakseen jotain seikkaa. Käyttää spontaanisti ja oikein eri jäsenys- ja sidesanoja.	Ymmärtäminen on johdonmukaisesti virheetöntä lähes kaikissa yhteyksissä, ja myös kielelliset ja kulttuuriset vivahteet tulevat ymmärretyiksi.	Vuorovaikutus on vaivatonta lähes kaikissa tilanteissa. Ymmärtää helposti kielelliset ja sanattomat vivahteet ja reagoi niihin asiinkuuluvalla tavalla.
Edistynyt (Taso 5)	Ääntämys, painotus, rytmii ja intonaatio häiritsevät harvoin ymmärtämistä, vaikka puhujan ensimmäinen kieli tai kielen alueellinen variantti vaikuttavatkin niihin.	Perustason kielioppi- ja lauserakenteet ovat johdonmukaisesti hyvin hallinnassa. Yrittää käyttää myös vaativampia rakenteita mutta tekee virheitä, jotka vaikuttavat joskus merkitykseen.	Sanavaraston laajuus ja täsmällisyys riittävät tehokkaaseen viestintään yleisistä, konkreettisista ja työhön liittyvistä aiheista. Pystyy johdonmukaisesti ja onnistuneesti ilmaimaan saman asian toisin sanoin. Sanavarasto on toisinaan idiomaattista.	Pystyy puhumaan pitkään suhteellisen vaivattomasti tutuista aiheista muttei välttämättä vaihtelevaan puheen tempoa tyylikeinona. Osaa käyttää oikein eri jäsenys- ja sidesanoja.	Ymmärtää oikein, kun kyse on yleisistä, konkreettisista ja työhön liittyvistä aiheista ja ymmärtää useimmiten oikein joutuessaan kohtaamaan kieleen tai tilanteeseen liittyvän ongelman tai odottamattoman tapahtuman. Pystyy ymmärtämään erilaisia puheen variantteja (murre ja/tai korostus) tai tyyli lajeja.	Vastaukset annetaan viipymättä ja ne ovat asianmukaisia ja informatiivisia. Hallitsee hyvin puhujan ja kuuntelijan välisen suhteen.

▼B

Taso	Ääntäminen	Rakenne	Sanasto	Sujuvuus	Ymmärtäminen	Vuorovaikutus
Toimiva (Taso 4)	Puhujan ensimmäinen kieli tai alueellinen variantti vaikuttavat ääntämykseen, painotukseen, rytmiin ja intonaatioon, mutta häiritsevät vain joskus ymmärtämistä.	Perustason kielioppi- ja lauserakenteita käytetään luovasti, ja ne ovat yleensä hyvin hallinnassa. Virheitä saattaa esiintyä erityisesti epätavallisissa tai odottamattomissa tilanteissa, mutta ne vaikuttavat harvoin merkitykseen.	Sanavaraston laajuus ja täsmällisyys riittävät yleensä tehokkaaseen viestintään yleisistä, konkreettisista ja työhön liittyvistä aiheista. Pystyy usein onnistuneesti korvaamaan sanavaraston puutteita epätavallisissa tai odottamattomissa tilanteissa ilmaisemalla asian toisin.	Pystyy puhumaan suhteellisen pitkään asianmukaisella tempolla. Puheen sujuvuus voi ajoittain heiketä siirryttäessä harjoitellusta tai kaavamaisesta puheesta spontaaniin vuorovaikutukseen, mutta tämä ei estä tehokasta viestintää. Osaa käyttää jonkin verran eri jäsenys- ja sidesanoja. Täytesanat eivät ole häiritseviä.	Ymmärtää useimmiten oikein, kun kyse on yleisistä, konkreettisista ja työhön liittyvistä aiheista ja kun käytetty korostus tai variantti on riittävän ymmärrettävä kielen kansainväliselle käyttäjäyhteisölle. Kun puhuja kohtaa kieleen tai tilanteeseen liittyvän ongelman tai odottamattoman tapahtuman, ymmärtäminen voi olla hitaampaa tai edellyttää selventäviä strategioita.	Vastaukset annetaan yleensä viipymättä ja ne ovat asianmukaisia ja informatiivisia. Osaa aloittaa vuoropuhelun ja ylläpitää sitä, vaikka kyse olisi odottamattomasta tapahtumasta. Selviytyy riittävän hyvin ilmeisistä väärinymmärryksistä tarkistamalla, vahvistamalla tai selventämällä asioita.

Huomautus: Lisäyksen 2 alkuperäinen teksti on siirretty AMC:hen, katso myös selventävä huomautus.

Lisäys 3

Koulutus ansiolentäjän ja liikennelentäjän lupakirjan myöntämistä varten

1. Tässä lisäyksessä esitetään niitä erilaisia kursseja koskevat vaatimukset, joita järjestetään ansiolentäjän ja liikennelentäjän lupakirjojen myöntämiseksi joko ilman mittarilentokelpuutusta tai sen kanssa.
2. Hakijan, joka haluaa siirtyä toiseen hyväksytyyn koulutusorganisaatioon, on haettava toimivaltaiselta viranomaiselta virallista arviota edelleen tarvittavien koulutustuntien määrästä.

A. Yhdistetty liikennelentäjäkurssi – lentokoneet

YLEISTÄ

1. Yhdistetyn ATP(A)-kurssin tavoitteena on kouluttaa lentäjä osaamistasolle, jolla hän voi toimia perämiehenä usean ohjaajan monimoottorisissa lentokoneissa kaupallisessa ilmakuljetuksessa ja saada CPL(A)/IR-lupakirjan.
2. Hakijan, joka haluaa suorittaa yhdistetyn ATP(A)-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet hyväksytyyn koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla.
3. Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alusta alkavana tai Chicagon yleissopimuksen liitteen I mukaisesti myönnetyn PPL(A)- tai PPL(H)-lupakirjan haltijana. PPL(A)- tai PPL(H)-lupakirjan haltijalle annetaan ennen kurssia lennetyistä tunteista hyvitystä 50 prosenttia, kuitenkin korkeintaan 40 tuntia lentokokemusta tai 45 tuntia, jos oppilaalla on lentokoneen yölentokelpuus, ja näistä 20 tuntia voidaan hyvittää koululentoaikaa koskevan vaatimuksen täyttämiseksi.
4. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus ATPL(A)-lupakirjaa vastaavalle tietotasolle;
 - b) näkö- ja mittarilentokoulutus, ja
 - c) miehistöyhteistyökoulutus usean ohjaajan lentokoneiden käyttöä varten.
5. Hakija, joka ei onnistu tai pysty suorittamaan koko ATP(A)-kurssia, voi hakea toimivaltaiselta viranomaiselta teoriakoetta ja lentokoetta sellaista lupakirjaa varten, jossa on vähäisemmät oikeudet, ja mittarilentokelpuutusta, jos sovellettavat vaatimukset on täytetty.

TEORIATieto

6. ATP(A)-lupakirjan teoriakurssin on sisällettävä vähintään 750 tuntia koulutusta.
7. Miehistöyhteistyökurssin on sisällettävä vähintään 25 tuntia teoriakoulutusta ja harjoituksia.

TEORIAKOE

8. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa ATPL(A)-lupakirjan haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

9. Lentokoulutuksen, tyypikoulutusta lukuun ottamatta, on sisällettävä yhteensä vähintään 195 tuntia, mukaan lukien kaikki edistystä mittaavat kokeet, ja niistä korkeintaan 55 tuntia koko kurssilla saa olla mittariaikaa maassa. 195 tunnin kokonaisuutena hakijoiden on suoritettava vähintään
 - a) 95 tuntia koululentoaikaa, josta korkeintaan 55 tuntia saa olla mittariaikaa maassa;

▼B

- b) 70 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien VFR-lento ja mittarilentoaika päällikköoppilaana (SPIC); mittarilentoaika päällikköoppilaana voidaan lukea lentoajaksi ilma-aluksen päällikkönä korkeintaan 20 tuntia;
 - c) 50 tuntia matkalentoa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien VFR-matkalento, joka on vähintään 540 kilometriä (300 merimailia) pitkä ja jonka aikana suoritetaan laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka;
 - d) 5 tuntia yölentoaikaa; näistä kolme tuntia on oltava koululentoa, joka sisältää vähintään yhden tunnin pituisen suunnistusmatkalennon ja viisi lentoalähtöä yksin ja viisi laskua pysähtymiseen asti yksin, ja
 - e) 115 tuntia mittarilentoaikaa, joka sisältää vähintään
 - 1) 20 tuntia päällikköoppilaana;
 - 2) 15 tuntia miehistöyhteistyötä, johon voidaan käyttää lentosimulaattoria tai FNPT II:ta;
 - 3) 50 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan
 - i) 25 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä, tai
 - ii) 40 tuntia saa olla mittariaikaa FNPT II:lla, FTD 2:lla tai lentosimulaattorilla, ja siitä korkeintaan 10 tuntia saa olla suoritettu FNPT I:llä.
- Hakija, jolla on todistus perusmittarilennon kurssin suorittamisesta, saa hyvitystä korkeintaan 10 tuntia vaaditusta mittarikoulutusajasta; perusmittarilennon harjoituslaitteella (BITD) suoritettuja tunteja ei hyvitetä.
- f) Viisi tuntia on suoritettava lentokoneella, joka on hyväksytty vähintään neljän henkilön kuljettamiseen ja jossa on säätöpotkuri ja sisään vedettävä laskuteline.

LENTOKOE

10. Lentokoulutuksen päätyttyä hakijan on suoritettava CPL(A)-lentokoe yksimoottorisella tai monimoottorisella lentokoneella ja mittarilentokoe monimoottorisella lentokoneella.

B. Osista koostuva liikennelentäjäkurssi – lentokoneet

1. ATPL(A)-lupakirjan hakijalla, joka suorittaa teoriakoulutuksensa osista koostuvalla kurssilla,
 - a) on oltava vähintään PPL(A)-lupakirja, joka on myönnetty Chicagon yleis-sopimuksen liitteen 1 mukaisesti, ja

hänen on oltava suorittanut vähintään seuraava teoriakoulutuksen tuntimäärä

 - 1) hakijoiden, joilla on PPL(A)-lupakirja: 650 tuntia;
 - 2) hakijoiden, joilla on CPL(A)-lupakirja: 400 tuntia;
 - 3) hakijoiden, joilla on IR(A)-kelpuus: 500 tuntia;
 - 4) hakijoiden, joilla on CPL(A)-lupakirja ja IR(A)-kelpuus: 250 tuntia.

▼B

Teoriakoulutus on suoritettava ennen ATPL(A)-lupakirjan lentokoetta.

C. Yhdistetty kurssi ansiolentäjän lupakirjaa ja mittarilentokelpuutusta varten – lentokoneet

YLEISTÄ

1. Yhdistetyn CPL(A)- ja IR(A)-kurssin tavoitteena on kouluttaa lentäjä osaa-mistasolle, jolla hän voi lentää yhden ohjaajan yksimoottorisilla tai monimoot-torisilla lentokoneilla kaupallisessa ilmakuljetuksessa ja saada CPL(A)/IR-lu-pakirjan.
2. Hakijan, joka haluaa suorittaa yhdistetyn CPL(A)/IR-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet hyväksytyin koulutusorganisaation järjestämällä yhtä-jaksoisella kurssilla.
3. Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alusta alkavana tai Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetyn PPL(A)- tai PPL(H)-lupa-kirjan haltijana. PPL(A)- tai PPL(H)-lupakirjan haltijalle annetaan ennen kurs-sia lennetyistä tunteista hyvitystä 50 prosenttia, kuitenkin korkeintaan 40 tuntia lentokokemusta tai 45 tuntia, jos oppilaalla on lentokoneen yölentokel-puutus, ja näistä 20 tuntia voidaan hyvittää koululentoaikaa koskevan vaa-timuksen täyttämiseksi.
4. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus CPL(A)-lupakirjaa ja mittarilentokelpuutusta vastaavalle tie-totasolle, ja
 - b) näkö- ja mittarilentokoulutus.
5. Hakija, joka ei onnistu tai pysty suorittamaan koko CPL/IR(A)-kurssia, voi hakea toimivaltaiselta viranomaiselta teoriakoetta ja lentokoetta sellaista lupa-kirjaa varten, jossa on vähäisemmät oikeudet, ja mittarilentokelpuutusta, jos sovellettavat vaatimukset on täytetty.

TEORIATIEETO

6. CPL(A)/IR-lupakirjan teoriakurssin on sisällettävä vähintään 500 tuntia kou-lutusta.

TEORIAKOE

7. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa CPL(A)-lupakirjan ja mittarilen-tokelpuutuksen haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

8. Lentokoulutuksen, tyypikoulutusta lukuun ottamatta, on sisällettävä yhteensä vähintään 180 tuntia, mukaan lukien kaikki edistystä mittaavat kokeet, ja niistä korkeintaan 40 tuntia koko kurssilla saa olla mittariaikaa maassa. 180 tunnin kokonaisuutena hakijoiden on suoritettava vähintään
 - a) 80 tuntia koululentoaikaa, josta korkeintaan 40 tuntia saa olla mittariaikaa maassa;
 - b) 70 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien VFR-lento ja mittari-lentoaika, jotka voidaan lentää päällikköoppilana (SPIC); mittarilento-aikaa päällikköoppilana voidaan lukea lentoajaksi ilma-aluksen päällik-könä korkeintaan 20 tuntia;
 - c) 50 tuntia matkalentoa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien VFR-mat-kalento, joka on vähintään 540 kilometriä (300 merimailia) pitkä ja jonka aikana suoritetaan laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka;

▼B

- d) viisi tuntia yölentoaikaa; näistä kolme tuntia on oltava koululentoa, joka sisältää vähintään yhden tunnin pituisen suunnistusmatkalennon ja viisi lentoonlähtöä yksin ja viisi laskua pysähtymiseen asti yksin, ja
- e) 100 tuntia mittarilentoaikaa, joka sisältää vähintään
- 1) 20 tuntia päällikköoppilaana, ja
 - 2) 50 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan
 - i) 25 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä, tai
 - ii) 40 tuntia saa olla mittariaikaa FNPT II:lla, FTD 2:lla tai lentosimulaattorilla, ja siitä korkeintaan 10 tuntia saa olla suoritettu FNPT I:llä.
- Hakija, jolla on todistus perusmittarilennon kurssin suorittamisesta, saa hyvitystä korkeintaan 10 tuntia vaaditusta mittarikoulutusajasta; perusmittarilennon harjoituslaitteella (BITD) suoritettuja tunteja ei hyvitetä.
- f) viisi tuntia on suoritettava lentokoneella, joka on hyväksytty vähintään neljän henkilön kuljettamiseen ja jossa on säätöpotkuri ja sisään vedettävä laskuteline.

LENTOKOKEET

9. Lentokoulutuksen päätyttyä hakijan on suoritettava CPL(A)-lentokoe ja IR-lentokoe monimoottorisella lentokoneella tai yksimoottorisella lentokoneella.

D. Yhdistetty ansiolentäjäkurssi – lentokoneet**YLEISTÄ**

1. Yhdistetyn CPL(A)-kurssin tavoite on kouluttaa lentäjä sille osaamistasolle, joka vaaditaan CPL(A)-lupakirjan myöntämistä varten.
2. Hakijan, joka haluaa suorittaa yhdistetyn CPL(A)-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet hyväksytyin koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla.
3. Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alusta alkavana tai Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetyn PPL(A)- tai PPL(H)-lupakirjan haltijana. PPL(A)- tai PPL(H)-lupakirjan haltijalle annetaan ennen kurssia lennetyistä tunneista hyvitystä 50 prosenttia, kuitenkin korkeintaan 40 tuntia lentokokemusta tai 45 tuntia, jos oppilaalla on lentokoneen yölento- ja koulutus, ja näistä 20 tuntia voidaan hyvittää koululentoaikaa koskevan vaatimuksen täyttämiseksi.
4. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus CPL(A)-lupakirjaa vastaavalle tietotasolle, ja
 - b) näkö- ja mittarilentokoulutus.
5. Hakija, joka ei onnistu tai pysty suorittamaan koko CPL(A)-kurssia, voi hakea toimivaltaiselta viranomaiselta teoriakoetta ja lentokoetta sellaista lupakirjaa varten, jossa on vähäisemmät oikeudet, jos sovellettavat vaatimukset on täytetty.

▼B

TEORIATIIETO

6. CPL(A)-lupakirjan teoriakurssin on sisällettävä vähintään 350 tuntia koulutusta.

TEORIAKOE

7. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa CPL(A)-lupakirjan haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

8. Lentokoulutuksen, tyyppikoulutusta lukuun ottamatta, on sisällettävä yhteensä vähintään 150 tuntia, mukaan lukien kaikki edistystä mittaavat kokeet, ja niistä korkeintaan viisi tuntia koko kurssilla saa olla mittariaikaa maassa. 150 tunnin kokonaisaikana hakijoiden on suoritettava vähintään
- a) 80 tuntia koululentoa, josta korkeintaan viisi tuntia saa olla mittariaikaa maassa;
 - b) 70 tuntia ilma-aluksen päällikkönä;
 - c) 20 tuntia matkalentoa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien VFR-matkalento, joka on vähintään 540 kilometriä (300 merimailia) pitkä ja jonka aikana suoritetaan laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka;
 - d) viisi tuntia yölentoa; näistä kolme tuntia on oltava koululentoa, joka sisältää vähintään yhden tunnin pituisen suunnistusmatkalennon ja viisi lentoalentoa yksin ja viisi laskua pysähtymiseen asti yksin;
 - e) 10 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan viisi tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä, FTD 2:lla, FNPT II:lla tai lentosimulaattorilla. Hakija, jolla on todistus perusmittarilennon kurssin suorittamisesta, saa hyvitystä korkeintaan 10 tuntia vaaditusta mittarikoulutusajasta; perusmittarilennon harjoituslaitteella (BITD) suoritettuja tunteja ei hyvitetä.
 - f) Viisi tuntia on suoritettava lentokoneella, joka on hyväksytty vähintään neljän henkilön kuljettamiseen ja jossa on säätöpotkuri ja sisään vedettävä laskuteline.

LENTOKOE

9. Lentokoulutuksen päätyttyä hakijan on suoritettava CPL(A)-lentokoe yksimoottorisella tai monimoottorisella lentokoneella.

E. Osista koostuva ansiolentäjäkurssi – lentokoneet

YLEISTÄ

1. Osista koostuvan CPL(A)-kurssin tavoite on kouluttaa PPL(A)-lupakirjan haltija sille osaamistasolle, joka vaaditaan CPL(A)-lupakirjan myöntämistä varten.
2. Ennen osista koostuvan CPL(A)-kurssin aloittamista hakijalla on oltava Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetty PPL(A)-lupakirja.
3. Ennen lentokoulutuksen aloittamista hakijan on
 - a) oltava suorittanut 150 tuntia lentoaikaa
 - b) täytettävä monimoottoristen lentokoneiden luokka- tai tyyppikelpuutuksen myöntämisen edellytykset luvun H mukaisesti, jos lentokokeessa käytetään monimoottorista lentokonetta.

▼B

4. Hakijan, joka haluaa suorittaa osista koostuvan CPL(A)-kurssin, on suoritettava kaikki lentokoulutusvaiheet hyväksytyin koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla. Teoriakoulutus voidaan antaa hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa, jossa annetaan vain teoriakoulutusta.

5. Kurssin on sisällettävä

- a) teoriakoulutus CPL(A)-lupakirjaa vastaavalle tietotasolle, ja
- b) näkö- ja mittarilentokoulutus.

TEORIATIIETO

6. CPL(A)-lupakirjan teoriakurssin on sisällettävä vähintään 250 tuntia koulutusta.

TEORIAKOE

7. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa CPL(A)-lupakirjan haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

8. Hakijoille, joilla ei ole mittarilentokelpuutusta, on annettava vähintään 25 tuntia lentokoulutusta, mukaan lukien 10 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan viisi tuntia saa olla mittariaikaa maassa BITD:llä, FNPT I:llä tai II:lla, FTD 2:lla tai lentosimulaattorilla.

9. Hakijoille, joilla on voimassa oleva IR(A)-kelpuus, hyvitetään mittarikoulutusaika täysimääräisesti. Hakijoille, joilla on voimassa oleva IR(H)-kelpuus, hyvitetään korkeintaan viisi tuntia koululentoa, missä tapauksessa vähintään viisi tuntia koululentoa on suoritettava lentokoneella. Hakija, jolla on todistus perusmittarilennon kurssin suorittamisesta, saa hyvitystä korkeintaan 10 tuntia vaaditusta mittarikoulutusajasta.

10. a) Hakijoille, joilla on voimassa oleva mittarilentokelpuus, on annettava vähintään 15 tuntia lentokoulutusta näkölentosääntöjen mukaan.

b) Hakijoille, joilla ei ole lentokoneen yölentokelpuutusta, on annettava lisäksi vähintään viisi tuntia yölentokoulutusta, johon sisältyy kolme tuntia koululentoa; tähän on kuuluttava vähintään yhden tunnin pituinen suunnistusmatkalento sekä viisi lento-ohjelmointia yksin ja viisi laskua pysähtymiseen asti yksin.

11. Vähintään viisi tuntia lentokoulutuksesta on annettava lentokoneella, joka on hyväksytty vähintään neljän henkilön kuljettamiseen ja jossa on säätöpotkuri ja sisään vedettävä laskuteline.

KOKEMUS

12. CPL(A)-lupakirjan hakijalla on oltava vähintään 200 tuntia lentoa, mukaan lukien vähintään

- a) 100 tuntia ilma-alueen päällikkönä, ja siitä 20 tuntia matkalentoa ilma-alueen päällikkönä, johon on kuuluttava vähintään 540 kilometriä (300 NM) pitkä VFR-matkalento; sen aikana on tehtävä laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka;
- b) viisi tuntia yölentoa; näistä kolme tuntia on oltava koululentoa, joka sisältää vähintään yhden tunnin pituisen suunnistusmatkalennon ja viisi lento-ohjelmointia yksin ja viisi laskua pysähtymiseen asti yksin, ja

▼ B

- c) 10 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan viisi tuntia saa olla mit-tariaikaa maassa FNPT I:llä, FNPT II:lla tai lentosimulaattorilla; hakija, jolla on todistus perusmittarilennon kurssin suorittamisesta, saa hyvitystä korkeintaan 10 tuntia vaaditusta mittarikoulutusajasta; perusmittarilennon harjoituslaitteella (BITD) suoritettuja tunteja ei hyvitetä;

▼ M3

- d) kuusi tuntia lentoaikaa on suoritettava monimoottorisella lentokoneella, jos lentokoe suoritetaan monimoottorisella lentokoneella.

▼ B

- e) ilma-aluksen päällikkönä muilla ilma-alusryhmillä lennetyt tunnit voidaan laskea mukaan 200 lentotuntiin seuraavissa tapauksissa:
- i) 30 tuntia helikoptereilla, jos hakijalla on PPL(H)-lupakirja, tai
 - ii) 100 tuntia helikoptereilla, jos hakijalla on CPL(H)-lupakirja, tai
 - iii) 30 tuntia TMG-moottoripurjelentokoneilla tai purjelentokoneilla, tai
 - iv) 30 tuntia ilmalaivoilla, jos hakijalla on PPL(As)-lupakirja, tai
 - v) 60 tuntia ilmalaivoilla, jos hakijalla on CPL(As)-lupakirja.

LENTOKOE

13. Suoritettuaan lentokoulutuksen ja täytettyään asianmukaiset kokemusvaatimukset hakijan on suoritettava CPL(A)-lentokoe yksimoottorisella tai monimoottorisella lentokoneella.

F. Yhdistetty kurssi liikennelentäjän lupakirjaa ja mittarilentokelpuutusta varten – helikopterit

YLEISTÄ

1. Yhdistetyn ATP(H)/IR-kurssin tavoitteena on kouluttaa lentäjä sellaiselle osaamistasolle, jolla hän voi toimia perämiehenä usean ohjaajan monimoottorisissa helikoptereissa kaupallisessa ilmakuljetuksessa ja saada CPL(H)/IR-lupakirjan.
2. Hakijan, joka haluaa suorittaa yhdistetyn ATP(H)/IR-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet hyväksytyyn koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla.
3. Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alusta alkavana tai Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetyn PPL(H)-lupakirjan haltijana. PPL(H)-lupakirjan haltijalle hyvitetään 50 prosenttia asiaankuuluvasta kokeuksesta, kuitenkin korkeintaan
 - a) 40 tuntia, joista korkeintaan 20 tuntia saa olla koululentoa, tai
 - b) 50 tuntia, joista enintään 25 tuntia saa olla koululentoa, jos hakijalla on helikopterin yölentokelpuus.
4. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus ATPL(H)- ja IR-tietotasolle;
 - b) näkö- ja mittarilentokoulutus, ja
 - c) miehistöyhteistyökoulutus usean ohjaajan helikoptereiden käyttöä varten.
5. Hakija, joka ei onnistu tai pysty suorittamaan koko ATP(H)/IR-kurssia, voi hakea toimivaltaiselta viranomaiselta teoriakoetta ja lentokoetta sellaista lupakirjaa varten, jossa on vähäisemmät oikeudet, ja mittarilentokelpuutusta, jos sovellettavat vaatimukset on täytetty.

▼B

TEORIATIIETO

6. ATP(H)/IR-lupakirjan teoriakurssin on sisällettävä vähintään 750 tuntia koulutusta.
7. Miehistöyhteistyökurssin on sisällettävä vähintään 25 tuntia teoriaharjoituksia.

TEORIAKOE

8. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa ATPL(H)-lupakirjan ja mittarilentokelpuutuksen haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

9. Lentokoulutuksen on sisällettävä yhteensä vähintään 195 tuntia, mukaan lukien edistystä mittaavat kokeet. 195 tunnin kokonaisaikana hakijoiden on suoritettava vähintään

a) 140 tuntia koululentoa, josta

1) 75 tunnin näkölentokoulutus saa sisältää

- i) 30 tuntia tason C/D helikopterin lentosimulaattorilla, tai
- ii) 25 tuntia FTD 2:lla, 3:lla, tai
- iii) 20 tuntia helikopterin FNPT II:lla/III:lla, tai
- iv) 20 tuntia lentokoneella tai TMG-moottoripurjelentokoneella;

2) 50 tunnin mittarilentokoulutus saa sisältää

- i) korkeintaan 20 tuntia helikopterin lentosimulaattorilla tai FTD 2:lla, 3:lla tai FNPT II:lla/III:lla tai
- ii) 10 tuntia vähintään helikopterin FNPT 1:llä tai lentokoneella;

3) 15 tuntia miehistöyhteistyötä, johon saa käyttää helikopterin lentosimulaattoria tai helikopterin FTD 2:ta, 3:a (MCC) tai FNPT II/III:a (MCC);

Jos lentokoulutukseen käytetty helikopteri on eri tyyppiä kuin näkölentokoulutukseen käytetty helikopterin lentosimulaattori, hyvitys rajoitetaan korkeintaan siihen, joka myönnetään helikopterin FNPT II:lle/III:lle.

b) 55 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, josta 40 tuntia saa olla päällikköoppilana; vähintään 14 tuntia yksinlentoa päivällä ja yksi tunti yksinlentoa yöllä;

c) 50 tuntia matkalentoa, johon on kuuluttava vähintään 10 tuntia matkalentoa päällikköoppilana, mukaan lukien vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen VFR-matkalento, jonka aikana on tehtävä lasku kahdelle eri lento paikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka;

d) viisi tuntia yölentoa helikoptereilla, johon sisältyy vähintään kolme tuntia koululentoa, mukaan lukien vähintään yksi tunti suunnistusmatkalentoa ja viisi laskukierrosta yöllä yksin lentäen; jokaiseen laskukierrokseen on sisällyttävä lentoönlähtö ja lasku;

e) 50 tuntia mittarikoululentoa, johon kuuluu

- i) 10 tuntia perusmittarikoulutusta, ja
- ii) 40 tuntia koulutusta mittarilentokelpuutusta varten, joka sisältää vähintään 10 tuntia monimoottorisella IFR-hyväksytyllä helikopterilla.

▼B

LENTOKOKEET

10. Lentokoulutuksen päätyttyä hakijan on suoritettava CPL(H)-lentokoe monimoottorisella helikopterilla ja lentokoe mittarilentokelpuutusta varten IFR-hyväksytyllä monimoottorisella helikopterilla, ja hänen on täytettävä miehistöyhteistyökoulutuksen vaatimukset.

G. Yhdistetty kurssi liikennelentäjän lupakirjaa varten – helikopterit

YLEISTÄ

1. Yhdistetyn ATP(H)-kurssin tavoitteena on kouluttaa lentäjä osaamistasolle, jolla hän voi toimia VFR-oikeuksiin rajoitettuna perämiehenä usean ohjaajan monimoottorisissa helikoptereissa kaupallisessa ilmakuljetuksessa ja saada CPL(H)-lupakirjan.
2. Hakijan, joka haluaa suorittaa yhdistetyn ATP(H)-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet hyväksytyin koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla.
3. Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alusta alkavana tai Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetyn PPL(H)-lupakirjan haltijana. PPL(H)-lupakirjan haltijalle hyvitetään 50 prosenttia asiaankuuluvasta kokeuksesta, kuitenkin korkeintaan
 - a) 40 tuntia, joista korkeintaan 20 tuntia saa olla koululentoa, tai
 - b) 50 tuntia, joista enintään 25 tuntia saa olla koululentoa, jos hakijalla on helikopterin yölentokelpuus.
4. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus ATPL(H)-lupakirjaa vastaavalle tietotasolle;
 - b) näkö- ja perusmittarilentokoulutus, ja
 - c) miehistöyhteistyökoulutus usean ohjaajan helikoptereiden käyttöä varten.
5. Hakija, joka ei onnistu tai pysty suorittamaan koko ATP(H)-kurssia, voi hakea toimivaltaiselta viranomaiselta teoriakoetta ja lentokoetta sellaista lupakirjaa varten, jossa on vähäisemmät oikeudet, jos sovellettavat vaatimukset on täytetty.

TEORIATieto

6. ATP(H)-lupakirjan teoriakurssin on sisällettävä vähintään 650 tuntia koulutusta.
7. Miehistöyhteistyökurssin on sisällettävä vähintään 20 tuntia teoriaharjoituksia.

TEORIAKOE

8. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa ATPL(H)-lupakirjan haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

9. Lentokoulutuksen on sisällettävä yhteensä vähintään 150 tuntia, mukaan lukien edistystä mittaavat kokeet. 150 tunnin kokonaisaikana hakijoiden on suoritettava vähintään
 - a) 95 tuntia koululentoa, josta
 - i) 75 tunnin näkölentokoulutus saa sisältää

- 1) 30 tuntia tason C/D helikopterin lentosimulaattorilla, tai

▼ B

- 2) 25 tuntia FTD 2:lla, 3:lla, tai
- 3) 20 tuntia helikopterin FNPT II:lla/III:lla, tai
- 4) 20 tuntia lentokoneella tai TMG-moottoripurjelentokoneella;
- ii) 10 tunnin perusmittarilentokoulutus saa sisältää viisi tuntia vähintään helikopterin FNPT I:llä tai lentokoneella;
- iii) 10 tuntia miehistöyhteistyökoulutusta, johon saa käyttää joko helikopteria, helikopterin lentosimulaattoria tai seuraavia koulutuslaitteita: FTD 2, 3 (MCC) tai FNPT II/III (MCC);

Jos lentokoulutukseen käytetty helikopteri on eri tyyppiä kuin näkölento-koulutukseen käytetty helikopterin lentosimulaattori, hyvitys rajoitetaan korkeintaan siihen, joka myönnetään helikopterin FNPT II:lle/III:lle.

- b) 55 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, josta 40 tuntia saa olla päällikköoppilaana; vähintään 14 tuntia yksinlentoa päivällä ja yksi tunti yksinlentoa yöllä;
- c) 50 tuntia matkalentoa, johon on kuuluttava vähintään 10 tuntia matkalentoa päällikköoppilaana, mukaan lukien vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen VFR-matkalento, jonka aikana on tehtävä lasku kahdelle eri lentoaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka;
- d) viisi tuntia yölentoa helikoptereilla, johon sisältyy vähintään kolme tuntia koululentoa, mukaan lukien vähintään yksi tunti suunnistusmatkalentoa ja viisi laskukierrosta yöllä yksin lentäen; jokaiseen laskukierrokseen on sisällyttävä lentoonlähtö ja lasku.

LENTOKOKEET

10. Lentokoulutuksen päätyttyä hakijan on suoritettava CPL(H)-lentokoe monimoottorisella helikopterilla ja täytettävä miehistöyhteistyövaatimukset.

H. Osista koostuva kurssi liikennelentäjän lupakirjaa varten – helikopterit

- 1. ATPL(H)-lupakirjan hakijalla, joka saa teoriakoulutuksensa osista koostuvalla kurssilla, on oltava vähintään PPL(H)-lupakirja ja hänen on suoritettava vähintään seuraavat koulutustunnit 18 kuukauden aikana:
 - a) Hakija, jolla on Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetty PPL(H)-lupakirja: 550 tuntia;
 - b) hakija, jolla on CPL(H)-lupakirja: 300 tuntia.
- 2. ATPL(H)/IR-lupakirjan hakijalla, joka saa teoriakoulutuksensa osista koostuvalla kurssilla, on oltava vähintään PPL(H)-lupakirja ja hänen on suoritettava vähintään seuraava määrä koulutustunteja:
 - a) hakija, jolla on PPL(H)-lupakirja: 650 tuntia;
 - b) hakija, jolla on CPL(H)-lupakirja: 400 tuntia;
 - c) hakija, jolla on IR(H)-kelpuus: 500 tuntia;
 - d) hakija, jolla on CPL(H)-lupakirja ja IR(H)-kelpuus: 250 tuntia.

I. Yhdistetty kurssi ansiolentäjän lupakirjaa ja mittarilentokelpuutusta varten – helikopterit**YLEISTÄ**

- 1. Yhdistetyn CPL(H)/IR-kurssin tavoitteena on kouluttaa lentäjä osaamiselle, jolla hän voi lentää yhden ohjaajan monimoottorisia helikoptereita ja saada monimoottorisen helikopterin CPL(H)/IR-lupakirjan.

▼B

2. Hakijan, joka haluaa suorittaa yhdistetyn CPL(H)/IR-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet hyväksytyin koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla.
3. Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alusta alkavana tai Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetyn PPL(H)-lupakirjan haltijana. PPL(H)-lupakirjan haltijalle hyvitetään 50 prosenttia asiaankuuluvasta kokemuksesta, kuitenkin korkeintaan
 - a) 40 tuntia, joista korkeintaan 20 tuntia saa olla koululentoa, tai
 - b) 50 tuntia, joista enintään 25 tuntia saa olla koululentoa, jos hakijalla on helikopterin yölentokelpuus.
4. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus CPL(H)-lupakirjaa ja mittarilentokelpuutusta vastaavalle tietotasolle, ja ensimmäinen monimoottorisen helikopterin tyypikelpuus, ja
 - b) näkö- ja mittarilentokoulutus.
5. Hakija, joka ei onnistu tai pysty suorittamaan koko CPL(H)/IR-kurssia, voi hakea toimivaltaiselta viranomaiselta teoriakoetta ja lentokoetta sellaista lupakirjaa varten, jossa on vähäisemmät oikeudet, ja mittarilentokelpuutusta, jos sovellettavat vaatimukset on täytetty.

TEORIATIEETO

6. CPL(H)/IR-lupakirjan teoriakurssin on sisällettävä vähintään 500 tuntia koulutusta.

TEORIAKOE

7. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa CPL(H)-lupakirjan ja mittarilentokelpuutuksen haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

8. Lentokoulutuksen on sisällettävä yhteensä vähintään 180 tuntia, mukaan lukien edistystä mittaavat kokeet. 180 tunnin kokonaisaikana hakijoiden on suoritettava vähintään
 - a) 125 tuntia koululentoa, josta
 - i) 75 tunnin näkölentokoulutus saa sisältää
 - 1) 30 tuntia tason C/D helikopterin lentosimulaattorilla, tai
 - 2) 25 tuntia FTD 2:lla, 3:lla, tai
 - 3) 20 tuntia helikopterin FNPT II:lla/III:lla, tai
 - 4) 20 tuntia lentokoneella tai TMG-moottoripurjelentokoneella;
 - ii) 50 tunnin mittarilentokoulutus saa sisältää
 - 1) korkeintaan 20 tuntia helikopterin lentosimulaattorilla tai FTD 2:lla, 3:lla tai FNPT II/III:lla, tai
 - 2) 10 tuntia vähintään helikopterin FNPT 1:llä tai lentokoneella;

jos lentokoulutukseen käytetty helikopteri on eri tyyppiä kuin näkölentokoulutukseen käytetty lentosimulaattori, hyvitys rajoitetaan korkeintaan siihen, joka myönnetään helikopterin FNPT II:lle/III:lle;

▼ B

- b) 55 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, josta 40 tuntia saa olla päällikköoppilaana; vähintään 14 tuntia yksinlentoa päivällä ja yksi tunti yksinlentoa yöllä;
- c) 10 tuntia koulumatkalentoa;
- d) 10 tuntia matkalentoa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien VFR-matkalento, joka on vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen ja jonka aikana suoritetaan laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka;
- e) viisi tuntia yölentoa helikoptereilla, johon sisältyy vähintään kolme tuntia koululentoa, mukaan lukien vähintään yksi tunti suunnistusmatkalentoa, ja viisi laskukierrosta yöllä yksin lentäen; jokaiseen laskukierrokseen on sisällyttävä lentoonlähtö ja lasku;
- f) 50 tuntia mittarikoululentoa, johon kuuluu
 - i) 10 tuntia perusmittarikoulutusta, ja
 - ii) 40 tuntia koulutusta mittarilentokelpuutusta varten, joka sisältää vähintään 10 tuntia monimootorisella IFR-hyväksytyllä helikopterilla.

LENTOKOE

9. Lentokoulutuksen päätyttyä hakijan on suoritettava CPL(H)-lentokoe monimootorisella tai yksimootorisella helikopterilla ja mittarilentokoe IFR-hyväksytyllä monimootorisella helikopterilla.

J. Yhdistetty kurssi ansiolentäjän lupakirjaa varten – helikopterit**YLEISTÄ**

1. Yhdistetyn CPL(H)-kurssin tavoite on kouluttaa lentäjä sille osaamistasolle, joka vaaditaan CPL(H)-lupakirjan myöntämistä varten.
2. Hakijan, joka haluaa suorittaa yhdistetyn CPL(H)-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet hyväksytyyn koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla.
3. Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alusta alkavana tai Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetyn PPL(H)-lupakirjan haltijana. PPL(H)-lupakirjan haltijalle hyvitetään 50 prosenttia asiaankuuluvasta kokemuksesta, kuitenkin korkeintaan
 - a) 40 tuntia, joista korkeintaan 20 tuntia saa olla koululentoa, tai
 - b) 50 tuntia, joista enintään 25 tuntia saa olla koululentoa, jos hakijalla on helikopterin yölentokelpuus.
4. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus CPL(A)-lupakirjaa vastaavalle tietotasolle, ja
 - b) näkö- ja mittarilentokoulutus.
5. Hakija, joka ei onnistu tai pysty suorittamaan koko CPL(H)-kurssia, voi hakea toimivaltaiselta viranomaiselta teoriakoetta ja lentokoetta sellaista lupakirjaa varten, jossa on vähäisemmät oikeudet, jos sovellettavat vaatimukset on täytetty.

▼B

TEORIATieto

6. Hyväksytyn CPL(H)-teoriakurssin on sisällettävä vähintään 350 tuntia koulutusta tai 200 tuntia, jos hakijalla on PPL-lupakirja.

TEORIAKOE

7. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa CPL(H)-lupakirjan haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

8. Lentokoulutuksen on sisällettävä yhteensä vähintään 135 tuntia, mukaan lukien kaikki edistystä mittaavat kokeet, ja niistä korkeintaan viisi tuntia saa olla mittariaikaa maassa. 135 tunnin kokonaisaikana hakijoiden on suoritettava vähintään

- a) 85 tuntia koululentoa, josta

- i) korkeintaan 75 tuntia saa olla näkölentokoulutusta ja sisältää

- 1) 30 tuntia tason C/D helikopterin lentosimulaattorilla, tai
- 2) 25 tuntia FTD 2:lla, 3:lla, tai
- 3) 20 tuntia helikopterin FNPT II:lla/III:lla, tai
- 4) 20 tuntia lentokoneella tai TMG-moottoripurjelentokoneella;

- ii) korkeintaan 10 tuntia saa olla mittarilentokoulutusta ja sisältää viisi tuntia vähintään helikopterin FNPT I:llä tai lentokoneella;

jos lentokoulutukseen käytetty helikopteri on eri tyyppiä kuin näkölentokoulutukseen käytetty lentosimulaattori, hyvitys rajoitetaan korkeintaan siihen, joka myönnetään helikopterin FNPT II:lle/III:lle;

- b) 50 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, josta 35 tuntia saa olla päällikköoppilaana; vähintään 14 tuntia yksinlentoa päivällä ja yksi tunti yksinlentoa yöllä;
- c) 10 tuntia koulumatkalentoa;
- d) 10 tuntia matkalentoa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien VFR-matkalento, joka on vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen ja jonka aikana suoritetaan laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtölentopaikka;
- e) viisi tuntia yölentoa helikoptereilla, johon sisältyy vähintään kolme tuntia koululentoa, mukaan lukien vähintään yksi tunti suunnistusmatkalentoa ja viisi laskukierrosta yöllä yksin lentäen; jokaiseen laskukierrokseen on sisällyttävä lentoonlähtö ja lasku;
- f) 10 tuntia mittarikoulutusaikaa, josta vähintään viisi tuntia helikopterilla.

LENTOKOE

9. Lentokoulutuksen päätyttyä hakijan on suoritettava CPL(H)-lentokoe.

K. Osista koostuva kurssi ansiolentäjän lupakirjaa varten – helikopterit YLEISTÄ

1. Osista koostuvan CPL(H)-kurssin tavoite on kouluttaa PPL(H)-lupakirjan haltija sille osaamistasolle, joka vaaditaan CPL(H)-lupakirjan myöntämistä varten.

▼ B

2. Ennen osista koostuvan CPL(H)-kurssin aloittamista hakijalla on oltava Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetty PPL(H)-lupakirja.
3. Ennen lentokoulutuksen aloittamista hakijan on

▼ M3

- a) oltava suorittanut 155 tuntia lentoaikaa, mukaan lukien 50 tuntia ilma-aluksen päällikkönä helikoptereissa, josta 10 tuntia on oltava matkalentoa. Ilma-aluksen päällikkönä muilla ilma-alusryhmillä lennetyt tunnit voidaan laskea mukaan 155 lentotuntiin jaksossa K olevan 11 kohdan mukaisesti;

▼ B

- b) täytettävä FCL.725 ja FCL.720.H kohdan vaatimukset, jos lentokokeessa käytetään monimoottorista helikopteria.
4. Hakijan, joka haluaa suorittaa osista koostuvan CPL(H)-kurssin, on suoritettava kaikki lentokoulutusvaiheet hyväksytyyn koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla. Teoriakoulutus voidaan antaa hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa, jossa annetaan vain teoriakoulutusta.
5. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus CPL(A)-lupakirjaa vastaavalle tietotasolle, ja
 - b) näkö- ja mittarilentokoulutus.

TEORIATIETO

6. CPL(H)-lupakirjan teoriakurssin on sisällettävä vähintään 250 tuntia koulutusta.

TEORIAKOE

7. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa CPL(H)-lupakirjan haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

8. Hakijoille, joilla ei ole mittarilentokelpuutusta, on annettava vähintään 30 tuntia lentokoulutusta, josta
 - a) 20 tuntia näkölentokoulutusta, joka saa sisältää viisi tuntia helikopterin lentosimulaattorilla tai FTD 2:lla, 3:lla tai FNPT II:lla, III:lla, ja
 - b) 10 tuntia mittarilentokoulutusta, joka saa sisältää viisi tuntia vähintään helikopterin FTD 1:llä tai FNPT I:llä tai lentokoneella.
9. Hakijalle, jolla on voimassa oleva IR(H)-kelpuus, hyvitetään mittarikoulutusaika täysimääräisesti. Hakijan, jolla on voimassa oleva IR(A)-kelpuus, on suoritettava vähintään viisi tuntia mittarikoululentoa helikopterilla.

10. Hakijalle, jolla ei ole helikopterin yölentokelpuutusta, on annettava lisäksi vähintään viisi tuntia yölentokoulutusta, johon kuuluu kolme tuntia koululentoa mukaan lukien vähintään yksi tunti suunnistusmatkalentoa sekä viisi laskukierrosta yöllä yksin lentäen. Jokaiseen laskukierrokseen on sisällyttävä lentoonlähtö ja lasku.

KOKEMUS

11. CPL(H)-lupakirjan hakijan on oltava suorittanut vähintään 185 tuntia lentoaikaa, mukaan lukien 50 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, joista 10 tuntia matkalentoa ilma-aluksen päällikkönä; tähän on kuuluttava yksi vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen VFR-matkalento, jonka aikana tehdään laskut pysähtymiseen asti kahdelle lentopaikalle, jotka eivät ole samoja kuin lähtö- ja laskupaikka.

▼B

Ilma-aluksen päällikkönä muilla ilma-alusryhmillä lennetyt tunnit voidaan laskea mukaan 185 lentotuntiin seuraavissa tapauksissa:

- a) 20 tuntia lentokoneilla, jos hakijalla on PPL(A)-lupakirja, tai
- b) 50 tuntia lentokoneilla, jos hakijalla on CPL(A)-lupakirja, tai
- c) 10 tuntia TMG-moottoripurjelentokoneilla tai purjelentokoneilla, tai
- d) 20 tuntia ilmalaivoilla, jos hakijalla on PPL(As)-lupakirja, tai
- e) 50 tuntia ilmalaivoilla, jos hakijalla on CPL(As)-lupakirja.

LENTOKOE

12. Lentokoulutuksen päätyttyä ja tarvittavan kokemuksen hankittuaan hakijan on suoritettava CPL(H)-lentokoe.

L. Yhdistetty kurssi ansiolentäjän lupakirjaa ja mittarilentokelpuutusta varten – ilmalaivat**YLEISTÄ**

1. Yhdistetyn CPL(As)/IR-kurssin tavoitteena on kouluttaa lentäjä osaamistasolle, jolla hän voi lentää ilmalaivaa ja saada CPL(As)/IR-lupakirjan.
2. Hakijan, joka haluaa suorittaa yhdistetyn CPL(As)/IR-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet hyväksytyin koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla.
3. Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alusta alkavana tai Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetyn PPL(As)-, PPL(A)- tai PPL(H)-lupakirjan haltijana. PPL(As)-, PPL(A)- tai PPL(H)-lupakirjan haltijoille hyvitetään korkeintaan
 - a) 10 tuntia, joista korkeintaan viisi tuntia saa olla koululentoa, tai
 - b) 15 tuntia, joista enintään seitsemän tuntia saa olla koululentoa, jos hakijalla on ilmalaivan yölentokelpuus.
4. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus CPL(As)-lupakirjaa ja mittarilentokelpuutusta vastaavalle tietotasolle ja ensimmäinen ilmalaivan tyypikelpuus, ja
 - b) näkö- ja mittarilentokoulutus.
5. Hakija, joka ei onnistu tai pysty suorittamaan koko CPL/IR(As)-kurssia, voi hakea toimivaltaiselta viranomaiselta teoriakoetta ja lentokoetta sellaista lupakirjaa varten, jossa on vähäisemmät oikeudet, ja mittarilentokelpuutusta, jos sovellettavat vaatimukset on täytetty.

TEORIATIETO

6. CPL(As)/IR-lupakirjan teoriakurssin on sisällettävä vähintään 500 tuntia koulutusta.

TEORIAKOE

7. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa CPL(As)-lupakirjan ja mittarilentokelpuutuksen haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

8. Lentokoulutuksen on sisällettävä yhteensä vähintään 80 tuntia, mukaan lukien edistystä mittaavat kokeet. 80 tunnin kokonaisaikana hakijoiden on suoritettava vähintään

▼B

- a) 60 tuntia koululentoa, josta
- i) 30 tunnin näkölentokoulutus saa sisältää
 - 1) 12 tuntia ilmalaivan lentosimulaattorilla tai
 - 2) 10 tuntia ilmalaivan FTD:llä tai
 - 3) 8 tuntia ilmalaivan FNPT II:lla/III:lla tai
 - 4) 8 tuntia lentokoneella, helikopterilla tai TMG-moottoripurjelentokoneella;
 - ii) 30 tunnin mittarilentokoulutus saa sisältää
 - 1) korkeintaan 12 tuntia ilmalaivan lentosimulaattorilla tai FTD:llä tai FNPT II:lla/III:lla, tai
 - 2) 6 tuntia vähintään ilmalaivan FTD I:llä tai FNPT I:llä tai lentokoneella;
- jos lentokoulutukseen käytetty ilmalaiva on eri tyyppiä kuin näkölentokoulutukseen käytetty lentosimulaattori, hyvitys rajoitetaan kahdeksaan tuntiin;
- b) 20 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, josta viisi tuntia saa olla päällikköoppilana; vähintään 14 tuntia yksinlentoa päivällä ja yksi tunti yksinlentoa yöllä;
- c) viisi tuntia matkalentoa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien VFR-matkalento, joka on vähintään 90 kilometrin (50 NM) pituinen ja jonka aikana suoritetaan kaksi laskua pysähtymiseen asti määrälentopaikalle;
- d) viisi tuntia yölentoaikaa ilmalaivoilla, johon sisältyy vähintään kolme tuntia koululentoa, mukaan lukien vähintään yksi tunti suunnistusmatkalentoa ja viisi laskukierrosta yöllä yksin lentäen; jokaiseen laskukierrokseen on sisällyttävä lentoonlähtö ja lasku;
- e) 30 tuntia mittarikoululentoaikaa, johon kuuluu
- i) 10 tuntia perusmittarikoulutusta, ja
 - ii) 20 tuntia koulutusta mittarilentokelpuutusta varten, joka sisältää vähintään 10 tuntia monimoottorisella IFR-hyväksytyllä ilmalaivalla.

LENTOKOE

9. Lentokoulutuksen päätyttyä hakijan on suoritettava CPL(As)-lentokoe monimoottorisella tai yksimoottorisella ilmalaivalla ja mittarilentokoe IFR-hyväksytyllä monimoottorisella ilmalaivalla.

M. Yhdistetty kurssi ansiolentäjän lupakirjaa varten – ilmalaivat**YLEISTÄ**

1. Yhdistetyn CPL(As)-kurssin tavoite on kouluttaa lentäjä sille osaamistasolle, joka vaaditaan CPL(As)-lupakirjan myöntämistä varten.
2. Hakijan, joka haluaa suorittaa yhdistetyn CPL(As)-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet hyväksytyn koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla.
3. Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alusta alkavana tai Chicagon yleissopimuksen liitteen I mukaisesti myönnetyn PPL(As)-, PPL(A)- tai PPL(H)-lupakirjan haltijana. PPL(As)-, PPL(A)- tai PPL(H)-lupakirjan haltijoille hyvitetään korkeintaan
 - a) 10 tuntia, joista korkeintaan viisi tuntia saa olla koululentoa, tai
 - b) 15 tuntia, joista enintään seitsemän tuntia saa olla koululentoa, jos hakijalla on ilmalaivan yölentokelpuus.

▼B

4. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus CPL(As)-lupakirjaa vastaavalle tietotasolle, ja
 - b) näkö- ja mittarilentokoulutus.
5. Hakija, joka ei onnistu tai pysty suorittamaan koko CPL(As)-kurssia, voi hakea toimivaltaiselta viranomaiselta teoriakoetta ja lentokoetta sellaista lupakirjaa varten, jossa on vähäisemmät oikeudet, jos sovellettavat vaatimukset on täytetty.

TEORIATIEETO

6. Hyväksytyn CPL(As)-teoriakurssin on sisällettävä vähintään 350 tuntia koulutusta tai 200 tuntia, jos hakijalla on PPL-lupakirja.

TEORIAKOE

7. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa CPL(As)-lupakirjan haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

8. Lentokoulutuksen on sisällettävä yhteensä vähintään 50 tuntia, mukaan lukien kaikki edistystä mittaavat kokeet, ja niistä korkeintaan viisi tuntia saa olla mittariaikaa maassa. 50 tunnin kokonaisaikana hakijoiden on suoritettava vähintään
 - a) 30 tuntia koululentoa, josta korkeintaan viisi tuntia saa olla mittariaikaa maassa;
 - b) 20 tuntia ilma-aluksen päällikkönä;
 - c) viisi tuntia koulumatkalentoa;
 - d) viisi tuntia matkalentoa ilma-aluksen päällikkönä, mukaan lukien VFR-matkalento, joka on vähintään 90 kilometrin (50 NM) pituinen ja jonka aikana suoritetaan kaksi laskua pysähtymiseen asti määrälentopaikalle;
 - e) viisi tuntia yölentoa ilmaivoilla, johon sisältyy vähintään kolme tuntia koululentoa, mukaan lukien vähintään yksi tunti suunnistusmatkalentoa ja viisi laskukierrosta yöllä yksin lentäen; jokaiseen laskukierrokseen on sisällyttävä lentoonlähtö ja lasku;
 - f) 10 tuntia mittarikoulutusaikaa, josta vähintään viisi tuntia ilmalaivalla.

LENTOKOE

9. Lentokoulutuksen päätyttyä hakijan on suoritettava CPL(As)-lentokoe.

N. Osista koostuva kurssi ansiolentäjän lupakirjaa varten – ilmalaivat
YLEISTÄ

1. Osista koostuvan CPL(As)-kurssin tavoite on kouluttaa PPL(As)-lupakirjan haltija sille osaamistasolle, joka vaaditaan CPL(As)-lupakirjan myöntämistä varten.
2. Ennen osista koostuvan CPL(As)-kurssin aloittamista hakijalla on oltava
 - a) PPL(As)-lupakirja, joka on myönnetty Chicagon yleissopimuksen liitteen I mukaisesti;
 - b) suoritettuna 200 tuntia lentoa ilmaivaan ohjaajana, mukaan lukien 50 tuntia ilma-aluksen päällikkönä; näistä 10 tuntia on oltava matkalentoa.

▼B

3. Hakijan, joka haluaa suorittaa osista koostuvan CPL(As)-kurssin, on suoritettava kaikki lentokoulutusvaiheet hyväksytyn koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla. Teoriakoulutus voidaan antaa hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa, jossa annetaan vain teoriakoulutusta.

4. Kurssin on sisällettävä

- a) teoriakoulutus CPL(As)-lupakirjaa vastaavalle tietotasolle, ja
- b) näkö- ja mittarilentokoulutus.

TEORIATieto

5. CPL(As)-lupakirjan teoriakurssin on sisällettävä vähintään 250 tuntia koulutusta.

TEORIAKOE

6. Hakijan on osoitettava tietotaso, joka vastaa CPL(As)-lupakirjan haltijan oikeuksia.

LENTOKOULUTUS

7. Hakijoille, joilla ei ole mittarilentokelpuutusta, on annettava vähintään 20 tuntia lentokoulutusta, josta

10 tuntia näkölentokoulutusta, joka saa sisältää viisi tuntia ilmalaivan lentosimulaattorilla tai FTD 2:lla, 3:lla tai FNPT II:lla, III:lla, ja

10 tuntia mittarilentokoulutusta, joka saa sisältää viisi tuntia vähintään ilma-alaivan FTD 1:llä tai FNPT I:llä tai lentokoneella.

8. Hakijoille, joilla on voimassa oleva IR(As)-kelpuus, hyväksytään mittarikoulutus aika täysimääräisesti. Hakijan, jolla on voimassa oleva mittarilentokelpuus toisessa ilma-alusryhmässä, on suoritettava vähintään viisi tuntia mittarikoululentoa ilmailalla.

9. Hakijoille, joilla ei ole ilma-alaivan yölentokelpuutusta, on annettava lisäksi vähintään viisi tuntia yölentokoulutusta, johon kuuluu kolme tuntia koululentoa, mukaan lukien vähintään yhden tunnin suunnistusmatkalento sekä viisi laskukierrosta yöllä yksin lentäen; jokaiseen laskukierrokseen on sisällyttävä lentoonlähtö ja lasku.

KOKEMUS

10. CPL(As)-lupakirjan hakijan on oltava suorittanut vähintään 250 tuntia lentoa ilma-alaivalla, mukaan lukien 125 tuntia ilma-aluksen päällikkönä, joista 50 tuntia matkalentoa ilma-aluksen päällikkönä; tähän on kuuluttava yksi vähintään 90 kilometrin (50 NM) pituinen VFR-matkalento, jonka aikana tehdään lasku pysähtymiseen asti määrälentopaikalle.

Ilma-aluksen päällikkönä muilla ilma-alusryhmillä lennetyt tunnit voidaan laskea mukaan 185 lentotuntiin seuraavissa tapauksissa:

- a) 30 tuntia lentokoneilla tai helikoptereilla, jos hakijalla on PPL(A)- tai PPL(H)-lupakirja, tai
- b) 60 tuntia lentokoneilla tai helikoptereilla, jos hakijalla on CPL(A)- tai CPL(H)-lupakirja, tai
- c) 10 tuntia TMG-moottoripurjelentokoneilla tai purjelentokoneilla, tai
- d) 10 tuntia ilmapalloilla.

LENTOKOE

11. Lentokoulutuksen päätyttyä ja tarvittavan kokemuksen hankittuaan hakijan on suoritettava CPL(As)-lentokoe.

Lisäys 4

Lentokoe ansiolentäjän lupakirjan myöntämistä varten

A. Yleistä

1. Ansiolentäjän lupakirjan hakijan on oltava saanut koulutusta saman luokan tai tyypin ilma-aluksella, jota käytetään lentokokeessa.
2. Hakijan on suoritettava hyväksytysti kaikki lentokokeen asiaankuuluvat osat. Jos hänen suorituksensa hylätään osan yhdessäkin kohdassa, koko osa katsotaan hylätyksi. Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin yhdessä osassa, hänen on suoritettava koko koe uudelleen. Vain yhdessä osassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätty osa uudelleen. Jos uusintakokeen jokin osa hylätään, hakijan on suoritettava koko koe uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseisen osan hyväksytysti aiemmalla kerralla. Kaikki lentokokeen osat on suoritettava kuuden kuukauden kuluessa. Jos hakija ei läpäise kaikkia lentokokeen osia kahdella yrityksellä, vaaditaan lisäkoulutusta.
3. Lentokokeen hylkäyksen jälkeen voidaan vaatia lisäkoulutusta. Lentokokeen suorittamista voi yrittää miten monta kertaa tahansa.

LENTOKOKEEN SUORITTAMINEN

4. Jos hakija keskeyttää lentokokeen sellaisesta syystä, jota tarkastuslentäjä (FE) ei pidä riittävänä, hakijan on suoritettava koko lentokoe uudelleen. Jos koe keskeytetään tarkastuslentäjän mielestä riittävästä syystä, vain ne osat, joita ei ole suoritettu kokonaan, on suoritettava myöhemmin toisella lennolla.
5. Tarkastuslentäjän niin salliessa hakija voi suorittaa minkä tahansa lentokokeeseen kuuluvan liikkeen tai menetelmän kerran uudelleen. Tarkastuslentäjä voi keskeyttää kokeen missä tahansa vaiheessa, jos hän katsoo, että hakijan osoittamat lentotaidot edellyttävät kokeen suorittamista kokonaan uudelleen.
6. Hakijan on ohjattava ilma-alusta sellaiselta paikalta, jolta ilma-aluksen päällikön tehtävät voi hoitaa, ja suoritettava koe siten kuin ilma-aluksessa ei olisi muita miehistön jäseniä. Vastuu lennosta määräytyy kansallisten määräysten mukaisesti.
7. Hakijan on ilmaistava tarkastuslentäjälle suorittamansa tarkistukset ja tehtävät, mukaan lukien radiosuunnistuslaitteiden tunnistaminen. Tarkistukset on tehtävä kokeessa käytettävän ilma-aluksen tarkistuslistan mukaisesti. Lentokoetta edeltävän lennonvalmistelun aikana hakijan on valittava käytettävät tehoasetukset ja nopeudet. Hakijan on laskettava suoritusarvotiedot lentoonlähtöä, lähestymistä ja laskua varten toimintakäsikirjan tai ilma-aluksen lentokäsikirjan mukaisesti.
8. Tarkastuslentäjä ei saa millään tavalla osallistua lennon suorittamiseen, paitsi jos se on tarpeen turvallisuussyistä tai muulle liikenteelle aiheutuvan kohtuuttoman viivytyksen välttämiseksi.

B. Ansiolentäjän lupakirjaa varten vaadittavan lentokokeen sisältö – lentokoneet

1. Lentokokeessa käytettävän lentokoneen on täytettävä koulutukseen käytettäviä lentokoneita koskevat vaatimukset, sen on oltava hyväksytty vähintään neljän henkilön kuljettamiseen ja siinä on oltava säätöpokuri ja sisään vedettävä laskuteline.
2. Tarkastuslentäjä valitsee lennettävän reitin, ja määräpaikan on oltava valvottu lentopaikka. Hakija vastaa lennon suunnittelusta ja hänen on varmistettava, että kaikki lennon suorittamiseen tarvittavat varusteet ja asiakirjat ovat lentokoneessa. Lennon on kestettävä vähintään 90 minuuttia.

▼B

3. Hakijan on osoitettava, että hän
- pystyy käyttämään lentokonetta sen rajoitusten mukaisesti;
 - pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
 - toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
 - osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön, ja
 - kykenee koko ajan säilyttämään lentokoneen hallinnan niin, että menetelmän tai liikkeen onnistumista ei ole missään vaiheessa syytä vakavasti epäillä.

LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT

4. Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulenssiolosuhteet sekä käytettävän lentokoneen käsittelyominaisuudet ja suorituskyky.

Korkeus

normaali lento	± 100 jalkaa
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	± 150 jalkaa

Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen	± 5°
---	------

Ohjaussuunta

normaali lento	± 10°
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	± 15°

Nopeus

lentoonlähtö ja lähestyminen	± 5 solmua
kaikki muut lennon vaiheet	± 10 solmua

LENTOKOKEEN SISÄLTÖ

5. Osassa 2 oleva c kohta ja e kohdan iv alakohta sekä osat 5 ja 6 kokonaisuudessaan voidaan suorittaa FNPT II:lla tai lentosimulaattorilla.

Lentokoneen tarkistuslistojen käyttöä, hyvää ilmailutapaa, lentokoneen ohjaamista ulkoisten näköhavaintojen perusteella, jäänesto-/jäänpoistomenetelmiä sekä uhkatekijöiden ja virheiden hallinnan periaatteita tarkkaillaan kaikissa lentokokeen osissa.

OSA 1 — TOIMENPITEET ENNEN LENTOA JA LÄHTÖMENETELMÄT	
a	Lennon valmistelu, mukaan lukien lennon suunnittelu, asiakirjat, massan ja massakeskiön määrittäminen, säätiöiden hankkiminen, NOTAMit
b	Lentokoneen tarkastus ja ohjaajan suorittamat huoltotoimenpiteet
c	Rullaus ja lentoonlähtö
d	Suoritusarvojen huomioon ottaminen ja trimmin käyttö
e	Toiminta lentopaikalla ja laskukierroksessa
f	Lähtömenetelmä, korkeusmittarin asetus, menetelmät yhteentörmäyksen välttämiseksi (ilmatilan tarkkailu)
g	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

▼B

OSA 2 — LENTOKONEEN KÄSITTELY	
a	Lentokoneen ohjaaminen ulkoisten näköhavaintojen perusteella: suora vaakalento, nousu, liuku, ilmatilan tarkkailu
b	Lentäminen kriittisen pienellä ilmanopeudella sekä alkavan ja täyden sakkauksen tunnistaminen ja oikaisu niistä
c	Kaartaminen, mukaan lukien kaarrot laskuasussa. Jyrkät kaarrot 45 asteen kallistuksella.
d	Lentäminen kriittisen suurilla ilmanopeuksilla sekä kierukan tunnistaminen ja oikaisu
e	Lentäminen yksinomaan mittarien avulla, mukaan lukien i) Vaakalento matkalentoasussa, ohjaussuunnan, korkeuden ja ilmanopeuden hallinta ii) Nousu- ja liukukaarrot 10–30 asteen kallistuksella iii) Oikaisu epätavallisista asennoista iv) Lentäminen vajaalla mittaristolla
f	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 3 — MATKALENTO	
a	Lentokoneen ohjaaminen ulkoisten näköhavaintojen perusteella. Matkalentoasu, toimintamatkan ja toiminta-ajan huomioon ottaminen
b	Näkösuunnistus, kartanluku
c	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta, ilmatilan tarkkailu
d	Korkeusmittarin asetus. Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
e	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoainekulutuksen seuranta, lentoreitiltä poikkeaman arviointi ja palaaminen takaisin oikealle lentoreitille
f	Säätilan seuranta ja sen kehityksen arviointi, lennon suunnittelu varalentopaikalle
g	NDB- tai VOR-ohjauksen seuraaminen, paikanmäärittäminen niiden avulla, suunnistuslaitteiden tunnistaminen (mittarilento). Varalentopaikalle lentäminen suunnitelman mukaisesti (näkölento)
OSA 4 — LÄHESTYMIS- JA LASKUMENETELMÄT	
a	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin asetus, tarkistukset, ilmatilan tarkkailu
b	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
c	Ylös veto matalalta
d	Normaali lasku, sivutuulilasku (jos olosuhteet ovat sopivat)
e	Lasku lyhyelle kiitotielle
f	Lähestyminen ja lasku tyhjäkäynnillä (vain yksimoottorisilla lentokoneilla)
g	Lasku käyttämättä laskusiivekkeitä
h	Toimenpiteet lennon jälkeen

▼B

OSA 5 — TOIMINTA POIKKEUS- JA PAKKOTILANTEISSA

Tämä osa voidaan suorittaa osien 1–4 yhteydessä.

a	Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdön jälkeen (turvallisessa korkeudessa), palonsammutustoimenpiteet
b	Laitteiden toimintahäiriöt muun muassa laskutelineen käyttö varajärjestelmän avulla, sähköjärjestelmän ja jarrujen viat
c	Pakkolasku (simuloituna)
d	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
e	Suullinen kuulustelu

OSA 6 — TOIMINTA MOOTTORIHÄIRIÖTILANTEISSA JA LUOKKA-/TYYPPIKOHTAISET SEIKAT

Tämä osa voidaan suorittaa osien 1–5 yhteydessä.

a	Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdössä (turvallisessa korkeudessa, ellei suoriteta lentosimulaattorilla)
b	Lähestyminen ja ylösveto moottorihäiriötä jäljitellen
c	Lähestyminen ja lasku pysähtymiseen asti moottorihäiriötä jäljitellen
d	Moottorin sammutus ja uudelleenkäynnistys
e	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne, hyvä ilmailutapa
f	Luokka- tai tyyppikelpuutukseen vaadittavan lentokokeen soveltuvat kohdat tarkastuslentäjän harkinnan mukaan, muun muassa seuraavat siltä osin kuin ne tulevat kyseeseen: i) lentokoneen järjestelmät, automaattiohjauksen käyttö ii) paineistusjärjestelmän käyttö iii) jäänesto- ja jäänpoistojärjestelmän käyttö
g	Suullinen kuulustelu

C. Ansiolentäjän lupakirjaa varten vaadittavan lentokokeen sisältö – helikopterit

- Lentokokeessa käytettävän helikopterin on täytettävä koulutushelikoptereita koskevat vaatimukset.
- Tarkastuslentäjä valitsee lentoalueen ja reitin, ja kaikki matalalla tehtävät harjoitukset ja leijunta on suoritettava hyväksytyllä lentopaikalla tai muulla hyväksytyllä laskupaikalla. Osaan 3 käytettävät reitit saavat päättyä lähtölennotapaikalle tai muulle lentopaikalle, ja yhden kohteen on oltava valvottu lentopaikka. Lentokoe voidaan suorittaa kahdella lennolla. Lennon/lentojen kestävä yhteensä vähintään 90 minuuttia.
- Hakijan on osoitettava, että hän
 - pystyy käyttämään helikopteria sen rajoitusten mukaisesti;
 - pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
 - toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
 - osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön, ja
 - kykenee koko ajan säilyttämään helikopterin hallinnan siten, että menetelmän tai liikkeen onnistumista ei ole missään vaiheessa syytä vakavasti epäillä.

▼B

LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT

4. Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulenssiolosuhteet sekä käytettävän helikopterin käsittelyominaisuudet ja suorituskyky.

Korkeus

normaali lento	± 100 jalkaa
häätätilannetta jäljiteltäessä	± 150 jalkaa

Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen ± 10°

Ohjaussuunta

normaali lento	± 10°
häätätilannetta jäljiteltäessä	± 15°

Nopeus

lento- ja lähestyminen monimootorisella helikopterilla	± 5 solmua
kaikki muut lennon vaiheet	± 10 solmua

Maaliikkehinnän sivupoikkeama

lento- ja lähestyminen leijunnasta maavaikutuksessa	± 3 jalkaa
---	------------

lasku ei liikettä taaksepäin tai sivulle

LENTOKOKEEN SISÄLTÖ

5. Osan 4 tehtävät voidaan suorittaa helikopterin FNPT:llä tai helikopterin lentosimulaattorilla. Helikopterin tarkistuslistojen käyttöä, hyvää ilmailutapaa, helikopterin ohjaamista ulkoisten näköhavaintojen perusteella, jäänesto-/jäänpoistomenetelmiä sekä uhkatekijöiden ja virheiden hallinnan periaatteita tarkaillaan kaikissa lentokokeen osissa.

OSA 1 — TARKASTUKSET JA TOIMENPITEET ENNEN LENTOA JA LENNON JÄLKEEN	
a	Helikopterin yleistuntemus (esimerkiksi tekninen matkapäiväkirja, polttoainelaskelmat, massa ja massakeskiö, suoritusarvot), lennon suunnittelu, asiakirjat, NOTAMit, säätiedot
b	Lentoa edeltävä tarkastus ja toimenpiteet, tarkastuskohteet ja tarkastuksen tarkoitus
c	Ohjaamotarkistukset, käynnistysmenetelmä
d	Yhteydenpito- ja suunnistuslaitteiden tarkistus, taajuuksien valinta ja asetus
e	Toimenpiteet ennen lento- ja lähestymistä, radiopuhelinliikenne, yhteydenpito lennonjohtoon ja selvitysten noudattaminen
f	Pysäköinti, moottorien sammutus ja lennon jälkeiset toimenpiteet
OSA 2 — LEIJUNTA, HELIKOPTERIN KÄSITTELY JA TOIMINTA AH- TAISSA PAIKOISSA	
a	Lento- ja lasku (nosto leijuntaan ja lasku leijunnasta)
b	Rullaus, ilmarullaus

▼B

c	Leijunta paikallaan vasta-, sivu- ja myötätuulessa
d	Leijuntakäännökset, 360° vasemmalle ja oikealle (poljinkäännökset)
e	Liikkuminen leijunnassa eteenpäin, sivulle ja taaksepäin
f	Simuloitu moottorihäiriö leijunnasta
g	Pikapysäytykset vasta- ja myötätuulessa
h	Laskut kaltevalle pinnalle ja valmistelemattomille laskupaikoille, lentoonlähdöt tällaisilta paikoilta
i	Lentoonlähdöt (eri profiileilla)
j	Lentoonlähtö sivu- ja myötätuulessa (jos mahdollista)
k	Lentoonlähtö suurimmalla sallitulla lentoonlähtömassalla (todellisella tai simuloitulla)
l	Lähestymiset (eri profiileilla)
m	Lentoonlähtö ja lasku rajoitetulla moottoriteholla
n	Autorotaatiot (tarkastuslentäjä valitsee kaksi seuraavista: perusautorotaatio, paras liitomatka, minimiautorotaationopeus, 360 asteen käännökset)
o	Autorotaatiolasku
p	Pakkolaskuharjoitus, loivenuksen jälkeen tehoa käyttäen
q	Tehon tarkastus, lentoonlähtöprofiilit, lähestymis- ja lähtömenetelmät
OSA 3 — SUUNNISTUS JA MATKALENTOMENETELMÄT	
a	Suunnistus ja sijainnin määrittäminen eri korkeuksilla, kartanluku
b	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta, ilmatilan tarkkailu, korkeusmittarin asetus
c	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoainekulutuksen seuranta, toiminta-aika, arvioitu saapumisaika, reitiltä poikkeaman arviointi ja paluu oikealle reitille, mittarien valvonta
d	Säätilan tarkkailu, lennon suunnittelu varalentopaikalle
e	NDB- ja/tai VOR-ohjauksen seuraaminen, paikanmäärittäminen niiden avulla, suunnistuslaitteiden tunnistaminen
f	Yhteydenpito lennonjohtoon ja selvitysten noudattaminen ym.
OSA 4 — LENTOLIIKKEET JA -MENETELMÄT YKSINOMAAN MITTARIEN AVULLA	
a	Vaakalento; ohjaussuunnan, korkeuden ja nopeuden hallinta
b	Perusmittarikaarrot, oikaisu määrättyyn suuntaan, 180°–360° vasemmalle ja oikealle
c	Nousu- ja liukukaarrot, mukaan lukien mittarikaarrot, oikaisu määrättyyn suuntaan
d	Oikaisu epätavallisista asennoista
e	Kaarrot 30 asteen kallistuksella, enintään 90° vasemmalle ja oikealle

▼B

OSA 5 — TOIMINTA POIKKEUS- JA PAKKOTILANTEISSA (TARVITTAESSA SIMULOITUNA)

Huomautus 1: Jos lentokoe suoritetaan monimoottorisella helikopterilla, siihen on kuuluttava simuloitu moottorihäiriö sekä lähestyminen ja lasku yhdellä moottorilla.

Huomautus 2: Tarkastuslentäjä valitsee neljä seuraavista kohdista:

a	Moottorihäiriöt, mukaan lukien kuvernöörivika, kaasuttimen/moottorin jäätyminen, voitelujärjestelmän häiriö
b	Polttoainejärjestelmän häiriö
c	Sähköjärjestelmän häiriö
d	Hydraulijärjestelmän häiriö, mukaan lukien lähestyminen ja lasku hydraulijärjestelmä toimimattomana
e	Pää- ja/tai pyrstömoottorijärjestelmän häiriö (lentosimulaattorilla tai vain suullinen selvitys)
f	Palonsammutustoimenpiteet, mukaan lukien savun torjunta ja poisto
g	Muut poikkeus- ja pakkotilannemenetelmät, jotka määrätään helikopterin lentokäsikirjassa. Monimoottorisilla helikoptereilla niihin on kuuluttava Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdessä: lentoonlähden keskeytys lentoonlähden ratkaisupisteessä (TDP) tai sitä ennen tai turvallinen pakkolasku määritellystä pisteestä lentoonlähden jälkeen (DPATO) tai aikaisemmin, pian TDP:n tai DPATO:n saavuttamisen jälkeen Lasku, jossa simuloitu moottorihäiriö: lasku tai ylösveito moottorin vikaannuttua ennen kuin on saavutettu laskun ratkaisupiste (LDP) tai määritelty piste ennen laskua (DPBL) LDP:n saavuttamisen jälkeen, tai turvallinen pakkolasku DPBL:n saavuttamisen jälkeen.

D. Ansioalentäjän lupakirjaa varten vaadittavan lentokokeen sisältö – ilmalaivat

- Lentokokeessa käytettävän ilmalaivan on täytettävä koulutusilmalaivoja koskevat vaatimukset.
- Tarkastuslentäjä valitsee lentoalueen ja -reitit. Osaan 3 käytettävät reitit saavat päättyä lähtölentopaikalle tai muulle lentopaikalle, ja yhden kohteen on oltava valvottu lentopaikka. Lentokoe voidaan suorittaa kahdella lennolla. Lennon/lentojen on kestettävä yhteensä vähintään 60 minuuttia.
- Hakijan on osoitettava, että hän
 - pystyy käyttämään ilmalaivaa sen rajoitusten mukaisesti;
 - pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
 - toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
 - osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön, ja
 - kykenee koko ajan säilyttämään ilmalaivan hallinnan siten, että menetelmän tai liikkeen onnistumista ei ole missään vaiheessa syytä vakavasti epäillä.

LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT

- Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulenssiolosuhteet sekä käytettävän ilmalaivan käsittelyominaisuudet ja suorituskyky.

▼B

Korkeus

normaali lento	± 100 jalkaa
häätätilannetta jäljiteltäessä	± 150 jalkaa

Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen	± 10°
---	-------

Ohjaussuunta

normaali lento	± 10°
häätätilannetta jäljiteltäessä	± 15°

LENTOKOKEEN SISÄLTÖ

5. Osien 5 ja 6 tehtävät voidaan suorittaa ilmalaivan FNPT:llä tai ilmalaivan lentosimulaattorilla. Ilmalaivan tarkistuslistojen käyttöä, hyvää ilmailutapaa, ilmalaivan ohjaamista ulkoisten näköhavaintojen perusteella, jäänesto-/jäänpoistomenetelmiä sekä uhkatekijöiden ja virheiden hallinnan periaatteita tarkkaillaan kaikissa lentokokeen osissa.

OSA 1 — TOIMENPITEET ENNEN LENTOA JA LÄHTÖMENETELMÄT

a	Lennon valmistelu, mukaan lukien lennon suunnittelu, asiakirjat, massan ja massakeskiön määrittäminen, säätiöiden hankkiminen, NOTAMit
b	Ilmalaivan tarkastus ja ohjaajan suorittamat huoltotoimenpiteet
c	Mastosta irrottaminen, liikehtiminen maassa ja lentoonlähtö
d	Suoritusarvojen huomioon ottaminen ja trimmin käyttö
e	Toiminta lentopaikalla ja laskukierroksessa
f	Lähtömenetelmä, korkeusmittarin asetus, menetelmät yhteentörmäyksen välttämiseksi (ilmatilan tarkkailu)
g	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 2 — ILMALAIVAN KÄSITTELY

a	Ilmalaivan ohjaaminen ulkoisten näköhavaintojen perusteella: suora vaakalento, nousu, liuku, ilmatilan tarkkailu
b	Lentäminen painekorkeudessa
c	Kaarrot
d	Jyrkät liu'ut ja nousut
e	Lentäminen yksinomaan mittarien avulla, mukaan lukien i) vaakalento, ohjaussuunnan, korkeuden ja ilmanopeuden hallinta ii) nousu- ja liukukaarrot iii) oikaisu epätavallisista asennoista iv) lentäminen vajaalla mittaristolla
f	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 3 — MATKALENTO

a	Ilmalaivan ohjaaminen ulkoisten näköhavaintojen perusteella, toimintamatkan ja toiminta-ajan huomioon ottaminen
b	Näkösuunnistus, kartanluku
c	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta, ilmatilan tarkkailu

▼B

d	Korkeusmittarin, asetus, yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
e	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoaineenkulutuksen seuranta, lentoreitiltä poikkeaman arviointi ja palaaminen takaisin oikealle lentoreitille
f	Säätilan seuranta ja sen kehityksen arviointi, lennon suunnittelu varalentopaikalle
g	NDB- tai VOR-ohjauksen seuraaminen, paikanmääritys niiden avulla, suunnistuslaitteiden tunnistaminen (mittarilento). Varalentopaikalle lentäminen suunnitelman mukaisesti (näkölento)

OSA 4 — LÄHESTYMIS- JA LASKUMENETELMÄT

a	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin asetus, tarkistukset, ilmatilan tarkkailu
b	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
c	Ylösveto matalalta
d	Normaali lasku
e	Lasku lyhyelle kiitotielle
f	Lähestyminen ja lasku tyhjäkäynnillä (vain yksimoottorisilla ilma-laivoilla)
g	Lasku käyttämättä laskusiivekkeitä
h	Toimenpiteet lennon jälkeen

OSA 5 — TOIMINTA POIKKEUS- JA PAKKOTILANTEISSA

Tämä osa voidaan suorittaa osien 1–4 yhteydessä.

a	Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdön jälkeen (turvallisessa korkeudessa), palonsammutustoimenpiteet
b	Laitteiden toimintahäiriöt
c	Pakkolasku (simuloina)
d	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
e	Suullinen kuulustelu

OSA 6 — LUOKKA- TAI TYYPPIKOHTAISET SEIKAT

Tämä osa voidaan suorittaa osien 1–5 yhteydessä.

a	Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdössä (turvallisessa korkeudessa, ellei suoriteta lentosimulaattorilla)
b	Lähestyminen ja ylösveto moottorihäiriötilanteessa
c	Lähestyminen ja lasku pysähtymiseen asti moottorihäiriötilanteessa
d	Toimintahäiriö kuoren painejärjestelmässä
e	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne, hyvä ilmailutapa

▼B

f	Luokka- tai tyyppikelpuutukseen vaadittavan lentokokeen soveltuvat kohdat tarkastuslentäjän harkinnan mukaan, muun muassa seuraavat siltä osin kuin ne tulevat kyseeseen: i) ilmalaivan järjestelmät ii) kuoren painejärjestelmän toiminta
g	Suullinen kuulustelu

▼B*Lisäys 5***Yhdistetty kurssi usean ohjaajan miehistölupakirjaa varten**

YLEISTÄ

1. Yhdistetyn MPL-kurssin tavoitteena on kouluttaa lentäjä osaamistasolle, jolla hän voi toimia perämiehenä usean ohjaajan monimoottorisessa turbiinikäyttöisessä liikennelentokoneessa VFR- ja IFR-lennoilla ja saada usean ohjaajan miehistölupakirjan.

▼M5

2. MPL-kurssin hyväksyntä voidaan myöntää vain hyväksytyille koulutusorganisaatiolle, joka on osan ORO mukaisesti sertifioidun kaupallisen lentoliikenteen harjoittajan organisaation osa, tai sellaiselle hyväksytyille koulutusorganisaatiolle, joka on sopinut erityisjärjestelystä tällaisen lentoliikenteen harjoittajan kanssa.

▼B

3. Hakijan, joka haluaa suorittaa yhdistetyn MPL-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet hyväksytyyn koulutusorganisaation järjestämällä yhtäjaksoisella kurssilla. Koulutuksen on oltava pätevyysperusteinen ja se on suoritettava usean ohjaajan toimintaympäristössä.
4. Kurssille voidaan hyväksyä vain alusta aloittavia hakijoita.
5. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus ATPL(A)-lupakirjaa vastaavalle tietotasolle;
 - b) näkö- ja mittarilentokoulutus;
 - c) miehistöyhteistyökoulutus usean ohjaajan lentokoneita varten, ja
 - d) tyyppikoulutus.
6. Hakija, joka ei onnistu tai pysty suorittamaan koko MPL-kurssia, voi hakea toimivaltaiselta viranomaiselta teoriakoetta ja lentokoetta sellaista lupakirjaa varten, jossa on vähäisemmät oikeudet, ja mittarilentokelpuutusta, jos sovellettavat vaatimukset on täytetty.

TEORIATieto

7. Hyväksytyyn MPL-teoriakurssin on sisällettävä vähintään 750 tuntia koulutusta ATPL(A)-tietotasoa varten sekä asianomaiseen tyyppikelpuutukseen vaaditut teoriatunnit luvun H mukaisesti.

LENTOKOULUTUS

8. Lentokoulutuksen on sisällettävä yhteensä vähintään 240 tuntia, jotka koostuvat tunneista ohjaavana ohjaajana ja avustavana ohjaajana todellisella ja simuloidulla lennolla, ja sen on katettava seuraavat neljä koulutusvaihetta:
 - a) Vaihe 1 – Alkeislentokoulutus

Peruskoulutus yhden ohjaajan lentotoimintaan lentokoneella.
 - b) Vaihe 2 – Perustaso

Johdatus toimintaan usean ohjaajan miehistössä ja mittarilentoon.
 - c) Vaihe 3 – Keskitaso

Toiminta usean ohjaajan miehistössä monimoottorisella turbiinimoottorilentokoneella, joka on sertifioitu suorituskykyiseksi lentokoneeksi osan 21 mukaisesti.

▼ B

d) Vaihe 4 – Edistynyt

Tyypikoulutus lentoyhtiölle ominaisessa toimintaympäristössä.

Todellisilla lennoilla hankittuun lentokokemukseen on kuuluttava kaikki H luvun kokemusvaatimukset, koulutus oikaisuun epätavallisista asennoista, yölento, lentäminen pelkästään mittarien avulla sekä hyvän ilmailutavan edellyttämä kokemus.

Miehistöyhteistyötä koskevat vaatimukset on yhdistettävä edellä mainittuihin koulutusvaiheisiin.

Moottorihäiriötilanteita koskeva koulutus on annettava joko lentokoneella tai lentosimulaattorilla.

9. Lentokoulutusohjelman jokaisen koulutusvaiheen on koostuttava perustietojen opettamisesta ja käytännön koulutusosioista.
10. Kurssin on sisällettävä jatkuva koulutusohjelman arviointiprosessi ja koulutusohjelmaa noudattavien oppilaiden jatkuva arviointi. Arvioinnilla on varmistettava se, että:
 - a) pätevyys ja sen arviointi ovat usean ohjaajan lentokoneen perämiehen tehtävään soveltuvia, ja
 - b) oppilaat omaksuvat tarvittavan pätevyyden asteittain ja tyydyttävällä tavalla.

▼ M6

11. Kurssin on sisällettävä vähintään 12 lentoonlähtöä ja laskua pätevyyden varmistamiseksi. Lentoonlähtöjen ja laskujen lukumäärä voidaan vähentää vähintään kuuteen edellyttäen, että koulutuksen järjestävä hyväksytty koulutusorganisaatio ja lentotoiminnan harjoittaja varmistavat ennen koulutuksen antamista, että
 - a) käytössä on menettely lento-oppilaalta vaaditun pätevyystason arvioimiseksi; ja
 - b) käytössä on menettely sen varmistamiseksi, että korjaaviin toimiin ryhdytään, jos se koulutuksenaikaisen arvioinnin mukaan näyttää olevan tarpeen.

Lentoonlähdöt ja laskut on suoritettava kouluttajan valvonnassa sillä lentokoneella, jota varten tyypikelpuus myönnetään.

▼ B

ARVIOINTITASO

12. ► **C2** MPL-lupakirjan hakijan on oltava osoittanut edistyneen tason pätevyys kaikissa yhdeksässä pätevyysyksikössä, jotka luetellaan 13 kohdassa. Tämä osaamistaso vaaditaan perämiehenä toimimiseen ja vuorovaikutukseen usean ohjaajan turbiinimoottorilentokoneessa näkö- ja mittarilento-olosuhteissa. Arvioinnin on osoitettava, että lentokoneen tai tilanteen hallinta säilytetään koko ajan niin, että menetelmän tai liikkeen onnistuminen on varmaa. Hakijan on johdonmukaisesti osoitettava sellaista tietoa, taitoa ja asennetta, jotka vaaditaan käytettävän lentokonetyypin turvalliseen käyttöön MPL-suorituskriteerien mukaisesti. ◀

PÄTEVYYSYKSIKÖT

13. Hakijan on osoitettava pätevyys seuraavissa yhdeksässä pätevyysyksikössä:
 - 1) ihmisen suorituskyvyn periaatteiden soveltaminen, mukaan lukien uhkatekijöiden ja virheiden hallinnan periaatteet;
 - 2) lentokoneen käsittely maassa;
 - 3) lentoonlähtö;
 - 4) nousu;

▼B

- 5) matkalento;
- 6) korkeuden vähentäminen;
- 7) lähestyminen;
- 8) lasku, ja
- 9) toiminta laskun jälkeen ja lennon jälkeiset toimenpiteet.

SIMULOITU LENTO

14. FSTD:n vähimmäisvaatimukset:

a) Vaihe 1 – Alkeislentokoulutus

Verkkokoulutus- ja tehtäväkohtaiset koulutuslaitteet, jotka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt ja joilla on seuraavat ominaisuudet:

- niissä on edistyneempiä lisälaitteita kuin tavallisissa pöytätietokoneissa, kuten toimivat kaasuvivun, ohjaussauvan tai FMS-näppäimistön jäljitelmät, ja
- ne edellyttävät psykomotorista toimintaa sekä sopivaa voiman käyttöä ja vasteiden ajoitusta.

b) Vaihe 2 – Perustaso

FNPT II MCC, joka jäljittelee yleisesti monimoottorista turbiinimoottorilentokonetta.

c) Vaihe 3 – Keskitaso

FSTD, joka jäljittelee monimoottorista turbiinimoottorilentokonetta, jonka käyttöön vaaditaan perämies ja joka on hyväksytty tasoa B vastaavaksi ja sisältää lisäksi

- päivänvalo-, hämärä- ja yöolosuhteita jäljittelevän näyttöjärjestelmän, joka antaa kummallekin ohjaajanpaikalle jatkuvan ja yhdenmukaisen näkymän, jonka laajuus on vaakasuunnassa vähintään 180° ja pystysuunnassa vähintään 40°.
- lennonjohdon radioliikenteen simulointi.

d) Vaihe 4 – Edistynyt

Lentosimulaattori, joka vastaa täysin tasoa D tai C ja jossa on kehittynyt päivänvalonäkymäjärjestelmä, mukaan lukien lennonjohdon radioliikenteen simulointi.

▼ B*Lisäys 6***Osista koostuva koulutus mittarilentokelpuutusta varten****A. IR(A) – Osista koostuva lentokoulutus****YLEISTÄ**

1. Osista koostuvan IR(A)-lentokoulutuksen tavoitteena on kouluttaa lentäjä sille osaamistasolle, joka vaaditaan lentokoneen lentämiseen mittarilento-sääntöjen mukaisesti ja mittarisääolosuhteissa. Kurssi koostuu kahdesta osasta, jotka voidaan suorittaa erikseen tai yhdessä:

a) Perusmittarilento-osa

Sisältää 10 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan viisi tuntia saa olla mittariaikaa maassa BITD:llä, FNPT I:llä tai II:lla tai lentosimu-laattorilla. Perusmittarilento-osan suorittamisen jälkeen hakijalle on annettava todistus kurssin suorittamisesta.

b) Menetelmämittarilento-osa

Sisältää loput koulutusohjelmasta IR(A)-kelpuutusta varten, 40 tuntia mittarilentokoulutusta yksimootorisella tai 45 tuntia monimootorisella lentokoneella, sekä IR(A)-kelpuutuksen teoriakurssin.

▼ M3

2. Osista koostuvalle IR(A)-kurssille pyrkivällä hakijalla on oltava PPL(A)-tai CPL(A)-lupakirja. Menetelmämittarilento-osaan pyrkivällä hakijalla, jolla ei ole CPL(A)-lupakirjaa, on oltava todistus perusmittarilento-osan suorittamisesta.

Hyväksytyin koulutusorganisaation on varmistettava, että monimoottorisen lentokoneen IR(A)-kurssille pyrkivä hakija, jolla ei ole ollut monimoottorisen lentokoneen luokka- tai tyyppikelpuutusta, on saanut H luvussa määritellyn monimoottorikoulutuksen ennen IR(A)-kurssin lentokoulutuksen aloittamista.

▼ B

3. Hakijan, joka haluaa osallistua osista koostuvan IR(A)-kurssin menetelmämittarilento-osaan, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet yhdellä yhtäjaksoisella hyväksytyllä kurssilla. Hyväksytyin koulutusorganisaation on varmistettava ennen menetelmämittarilento-osan alkua hakijan pätevyys perusmittarilento-osaan osalta. Kertauskoulutusta on annettava tarpeen mukaan.

4. Teoriakurssi on suoritettava 18 kuukauden kuluessa. Menetelmämittarilento-osa ja lentokoe on suoritettava hyväksytyin teoriakokeen voimassaoloaikana.

5. Kurssin on sisällettävä

a) teoriakoulutus mittarilentokelpuutusta vastaavalle tietotasolle;

b) mittarilentokoulutus.

TEORIATieto

6. Hyväksytyin osista koostuvan IR(A)-kurssin on sisällettävä vähintään 150 tuntia teoriakoulutusta.

▼ B

LENTOKOULUTUS

7. Yksimoottorisen lentokoneen IR(A)-kurssin on sisällettävä vähintään 50 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan 20 tuntia saa olla mittari-aikaa maassa FNPT I:llä tai korkeintaan 35 tuntia lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla. Korkeintaan 10 tuntia FNPT II:n tai lentosimulaattorin mittariajasta maassa voidaan suorittaa FNPT I:llä.
8. Monimoottorisen lentokoneen IR(A)-kurssin on sisällettävä vähintään 55 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan 25 tuntia saa olla mittari-aikaa maassa FNPT I:llä tai korkeintaan 40 tuntia lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla. Korkeintaan 10 tuntia FNPT II:n tai lentosimulaattorin mittariajasta maassa voidaan suorittaa FNPT I:llä. Jäljellä olevan mittarilentokoulutuksen on sisällettävä vähintään 15 tuntia monimoottorisilla lentokoneilla.
9. Yksimoottorisen lentokoneen IR(A)-kelpuutuksen haltijan, jolla on myös monimoottorisen lentokoneen luokka- tai tyyppikelpuus ja joka haluaa saada monimoottorisen lentokoneen IR(A)-kelpuutuksen ensimmäistä kertaa, on suoritettava hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa kurssi, joka sisältää monimoottorisilla lentokoneilla vähintään viisi tuntia mittarilentokoulutusta, josta kolme tuntia voidaan suorittaa lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla.
- 10.1 CPL(A)-lupakirjan tai perusmittarilento-osan todistuksen haltijan osalta edellä olevissa 7 ja 8 kohdassa vaaditun koulutuksen kokonaismäärää voidaan vähentää 10 tunnilla.

▼ M3

- 10.2 IR(H)-kelpuutuksen haltijoilla 7 tai 8 kohdassa vaaditun koulutuksen kokonaismäärä voidaan vähentää 10 tuntiin.

▼ B

- 10.3 Lentokoneilla suoritettavan mittarilentokoulutuksen kokonaismäärän on oltava 7 tai 8 kohdan mukainen.
11. Ennen IR(A)-kelpuutuksen lentokoetta suoritettavien lentoharjoitusten on sisällettävä:
 - a) perusmittarilento-osuus perusmittarilennon menetelmät ja ohjausliikkeet, joihin on kuuluttava vähintään
 - perusmittarilento ilman ulkoista näköyhteyttä:
 - vaakalento
 - nousu
 - korkeuden vähentäminen
 - vaaka-, nousu- ja liukukaarrot
 - mittarilentokuvio
 - jyrkkä kaarto
 - radiosuunnistus
 - oikaisu epätavallisista asennoista
 - lentäminen vajaalla mittaristolla
 - alkavan ja täyden sakkauksen tunnistaminen ja oikaisu niistä;
 - b) Menetelmämittarilento-osuus
 - i) IFR-lentojen valmistelutoimenpiteet, mukaan lukien lentokäsikirjan ja tarvittavien ilmaliiikennepalvelun asiakirjojen käyttö IFR-lentosuunnitelman laadinnassa;
 - ii) mittarilentotoiminnassa normaaliolosuhteissa sekä poikkeus- ja pakotilanteissa käytettävät menetelmät ja lentoliikkeet, joihin on kuuluttava vähintään

▼ B

- siirtyminen näkölennosta mittarilentoon lentoalueella
 - vakiolähtö- ja tuloreitit
 - matkalennon IFR-menetelmät
 - odotusmenetelmät
 - mittarilähestymiset minimikorkeuteen
 - keskeytetyn lähestymisen menetelmät
 - laskut mittarilähestymisistä, mukaan lukien kiertolähestymiset;
- iii) normaalit lentoliikkeet ja käytettävän lentokoneen erityiset lentominaisuudet;
- iv) tarvittaessa edellä luetellut harjoitukset monimoottorisella lentokoneella, mukaan lukien lentokoneen ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla simuloidussa moottorihäiriötilanteessa sekä moottorin pysäytys ja uudelleenkäynnistys (jälkimmäinen harjoitus on suoritettava turvallisessa korkeudessa, ellei sitä tehdä lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla).

▼ M3**Aa. IR(A) – Pätevyysperusteinen osista koostuva lentokoulutus**

YLEISTÄ

▼ M4

1. Pätevyysperusteisen osista koostuvan lentokoulutuksen tavoitteena on antaa PPL- tai CPL-lupakirjan haltijoille koulutusta mittarilentokelpuutusta varten ottaen huomioon heidän aiemmin hankkimansa mittarilentokoulutus ja -kokenus. Koulutuksen tarkoituksena on saavuttaa osaamistaso, joka vaaditaan lentokoneen lentämiseen mittarilentosääntöjen mukaisesti ja mittarisääolosuhteissa. Koulutus on suoritettava hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa tai siihen on sisällyttävä sekä sellaisen IRI(A)- tai FI(A)-kouluttajan, jolla on oikeus antaa koulutusta mittarilentokelpuutusta varten, antamaa mittarilentokoulutusta että hyväksytyyn koulutusorganisaation antamaa lentokoulutusta.

▼ M3

2. Tällaiseen pätevyysperusteiseen osista koostuvaan IR(A)-koulutukseen pyrkivällä hakijalla on oltava PPL(A)- tai CPL(A)-lupakirja.
3. Teoriakurssi on suoritettava 18 kuukauden kuluessa. Mittarilentokoulutus ja lentokoe on suoritettava hyväksytyyn teoriakokeen voimassaoloaikana.
4. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus IR(A)-kelpuutusta vastaavalle tietotasolle;
 - b) mittarilentokoulutus.

TEORIATieto

5. Hyväksytyyn pätevyysperusteisen osista koostuvan IR(A)-kurssin on sisällettävä vähintään 80 tuntia teoriakoulutusta. Teoriakoulutukseen voi kuulua tietokonepohjaista koulutusta ja verkko-opiskelua. Lähiopetusta on oltava ORA.ATO.305 kohdassa vaadittu vähimmäismäärä.

LENTOKOULUTUS

6. IR(A)-kelpuutus myönnetään tässä osista koostuvassa koulutuksessa pätevyysperusteisesti. Hakijan on kuitenkin täytettävä jäljempänä esitetyt vähimmäisvaatimukset. Vaadittavan pätevyyden saavuttaminen saattaa edellyttää lisäkoulutusta.
 - a) Yksimoottorisen lentokoneen pätevyysperusteisen osista koostuvan IR(A)-kurssin on sisällettävä vähintään 40 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan 10 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä tai korkeintaan 25 tuntia lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla. Korkeintaan viisi tuntia FNPT II:n tai lentosimulaattorin mittariajasta maassa voidaan suorittaa FNPT I:llä.

▼ M3

- i) Kun hakija on
 - A) suorittanut sellaisen IRI(A)- tai FI(A)-kouluttajan, jolla on oikeus antaa koulutusta IR-kelpuutusta varten, antaman mittarilentokoulutuksen, tai

▼ M4

- B) hankkinut mittarilentokokemusta lentokoneilla ilma-aluksen päällikkönä sellaisen kelpuutuksen haltijana, joka antaa oikeuden lentää mittarilentosääntöjen mukaisesti ja mittarisääolosuhteissa,

▼ M3

näistä tunneista voidaan hyvittää vaadittavien 40 tunnin osalta enintään 30 tuntia.

- ii) Kun hakija on saanut muuta kuin a kohdan i alakohdassa tarkoitettua mittarilentokoulutusta, näistä tunneista voidaan hyvittää vaadittavien 40 tunnin osalta enintään 15 tuntia.
 - iii) Lentokoulutukseen on joka tapauksessa sisällyttävä vähintään 10 tuntia mittarilentokoulutusta lentokoneella hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa.
 - iv) Mittarilentokoulutusta on oltava yhteensä vähintään 25 tuntia.
- b) Monimoottorisen lentokoneen pätevyysperusteisen osista koostuvan IR(A)-kurssin on sisällettävä vähintään 45 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan 10 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä tai korkeintaan 30 tuntia lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla. Korkeintaan viisi tuntia FNPT II:n tai lentosimulaattorin mittariajasta maassa voidaan suorittaa FNPT I:llä.

- i) Kun hakija on
 - A) suorittanut sellaisen IRI(A)- tai FI(A)-kouluttajan, jolla on oikeus antaa koulutusta IR-kelpuutusta varten, antaman mittarilentokoulutuksen, tai

▼ M4

- B) hankkinut mittarilentokokemusta lentokoneilla ilma-aluksen päällikkönä sellaisen kelpuutuksen haltijana, joka antaa oikeuden lentää mittarilentosääntöjen mukaisesti ja mittarisääolosuhteissa,

▼ M3

näistä tunneista voidaan hyvittää vaadittavien 45 tunnin osalta enintään 35 tuntia.

- ii) Kun hakija on saanut muuta kuin b kohdan i alakohdassa mainittua mittarilentokoulutusta, näistä tunneista voidaan hyvittää vaadittavien 45 tunnin osalta enintään 15 tuntia.
 - iii) Lentokoulutukseen on joka tapauksessa sisällyttävä vähintään 10 tuntia mittarilentokoulutusta monimoottorisella lentokoneella hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa.
 - iv) Mittarilentokoulutusta on oltava yhteensä vähintään 25 tuntia, josta vähintään 15 tuntia on suoritettava monimoottorisella lentokoneella.
- c) Hyvitettävien tuntien määrän määrittelemiseksi ja koulutustarpeiden selvittämiseksi hakijan on suoritettava hyväksytyt koulutusorganisaation ennen kurssia järjestämä arviointi.
- d) IRI(A)- tai FI(A)-kouluttajan a kohdan i alakohdan tai b kohdan i alakohdan mukaisesti antaman mittarilentokoulutuksen suorittaminen on kirjattava erillisiin koulutustietoihin, jotka kouluttaja allekirjoittaa.
7. Pätevyysperusteiseen osista koostuvaan IR(A)-lentokoulutukseen on sisällyttävä
- a) perusmittarilennon menetelmät ja ohjausliikkeet, joihin on kuuluttava vähintään

▼ **M3**

- i) perusmittarilento ilman ulkoista näköyhteyttä
 - ii) vaakalento
 - iii) nousu
 - iv) korkeuden vähentäminen
 - v) vaaka-, nousu- ja liukukaarrot
 - vi) mittarilentokuvio
 - vii) jyrkkä kaarto
 - viii) radiosuunnistus
 - ix) oikaisu epätavallisista asennoista
 - x) lentäminen vajaalla mittaristolla ja
 - xi) alkavan ja täyden sakkauksen tunnistaminen ja oikaisu niistä;
- b) IFR-lentojen valmistelutoimenpiteet, mukaan lukien lentokäsikirjan ja tarvittavien ilmaliiikennepalvelun asiakirjojen käyttö IFR-lentosuunnitelman laadinnassa;
- c) mittarilentotoiminnassa normaaliolosuhteissa sekä poikkeus- ja pakkotilanteissa käytettävät menetelmät ja lentoliikkeet, joihin on kuuluttava vähintään
- i) siirtyminen näkölennosta mittarilentoon lentoonlähdössä
 - ii) vakiolähtö- ja tuloreitit
 - iii) matkalennon IFR-menetelmät
 - iv) odotusmenetelmät
 - v) mittarilähestymiset minimikorkeuteen
 - vi) keskeytetyn lähestymisen menetelmät ja
 - vii) laskut mittarilähestymisistä, mukaan lukien kiertolähestymiset;
- d) normaalit lentoliikkeet ja käytettävän lentokoneen erityiset lento-ominaisuudet;
- e) tarvittaessa edellä luetellut harjoitukset monimoottorisella lentokoneella, mukaan lukien
- i) lentokoneen ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla simuloidussa tilanteessa, jossa yksi moottori on epäkunnossa;
 - ii) moottorin pysäytys ja uudelleenkäynnistys (harjoitus on suoritettava turvallisessa korkeudessa, ellei sitä tehdä lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla).
8. Pätevyysperusteisen osista koostuvan IR(A)-kelpuutuksen hakijalle, jolla on osan FCL mukainen PPL- tai CPL-lupakirja ja voimassa oleva IR(A)-kelpuus, jonka kolmas maa on myöntänyt Chicagon yleissopimuksen liitteen I vaatimusten mukaisesti, voidaan hyvittää 4 kohdassa mainitut koulutusvaatimukset kokonaisuudessaan. Saadakseen IR(A)-kelpuutuksen hakijan on täytettävä seuraavat vaatimukset:
- a) hänen on suoritettava hyväksytysti IR(A)-kelpuutukseen vaadittava lisäyksen 7 mukainen lentokoe;
 - b) hänen on osoitettava lentokokeessa tarkastuslentäjälle, että hänellä on riittävä teoretien taso ilmailun säädöksistä, sääopista sekä lennon suunnittelusta ja suoritusarvoista (IR); ja
 - c) hänellä on oltava vähintään 50 tunnin mittarilentokokemus ilma-aluksen päällikkönä lentokoneilla.

KOULUTUSTA EDELTÄVÄ ARVIOINTI

9. Hyväksytty koulutusorganisaatio määrittelee koulutusta edeltävän arvioinnin sisällön ja keston hakijan mittarilentokokemuksen perusteella.

▼ M3

MONIMOOTTORISET LENTOKONEET

10. Yksimoottorisen lentokoneen IR(A)-kelpuutuksen haltijan, jolla on myös monimoottorisen lentokoneen luokka- tai tyyppikelpuus ja joka haluaa saada monimoottorisen lentokoneen IR(A)-kelpuutuksen ensimmäistä kertaa, on suoritettava hyväksytyssä koulutusorganisaatiossa kurssi, joka sisältää vähintään viisi tuntia mittarilentokoulutusta monimoottorisella lentokoneella, josta kolme tuntia voidaan suorittaa lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla, ja suoritettava hyväksytysti lentokoe.

▼ B

B. IR(H) – Osista koostuva lentokoulutus

1. Osista koostuvan IR(H)-lentokoulutuksen tavoitteena on kouluttaa lentäjä sille osaamistasolle, joka vaaditaan helikopterin lentämiseen mittarilentosääntöjen mukaisesti ja mittarisääolosuhteissa.

▼ M3

2. Osista koostuvalle IR(H)-kurssille pyrkivällä hakijalla on oltava PPL(H)-, CPL(H)- tai ATPL(H)-lupakirja. Ennen IR(H)-kurssin ilma-aluksella annettavan koulutuksen aloittamista hakijalla on oltava IR(H)-lentokokeessa käytettävän helikopterin tyyppikelpuus, tai hänen on oltava suorittanut kyseisen tyyppin hyväksytyt tyyppikoulutus. Hakijalla on oltava todistus hyväksytysti suoritetusta miehistöyhteistyökurssista, jos lentokoe suoritetaan usean ohjaajan toimintaympäristössä.

▼ B

3. Hakijan, joka haluaa suorittaa osista koostuvan IR(H)-kurssin, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet yhdellä yhtäjaksoisella hyväksytyllä kurssilla.
4. Teoriakurssi on suoritettava 18 kuukauden kuluessa. Lentokoulutus ja lentokoe on suoritettava hyväksytyt teoriakokeen voimassaoloaikana.
5. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus mittarilentokelpuutusta vastaavalle tietotasolle;
 - b) mittarilentokoulutus.

TEORIATieto

6. Hyväksytyt osista koostuvan IR(H)-kurssin on sisällettävä vähintään 150 tuntia koulutusta.

LENTOKOULUTUS

7. Yksimoottorisen helikopterin IR(H)-kurssin on sisällettävä vähintään 50 tuntia mittarilentokoulutusta, josta
 - a) korkeintaan 20 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I(H):lla tai (A):lla. Nämä 20 tuntia koulutusta FNPT I (H):lla tai (A):lla voidaan korvata 20 tunnilla koulutusta IR(H)-kelpuutusta varten lentokoneella, joka on hyväksytty tätä kurssia varten, tai
 - b) korkeintaan 35 tuntia saa olla mittariaikaa maassa helikopterin FTD 2/3:lla, FNPT II/III:lla tai lentosimulaattorilla.

Mittarilentokoulutukseen on kuuluttava vähintään 10 tuntia IFR-hyväksytyllä helikopterilla.

8. Monimoottorisen helikopterin IR(H)-kurssin on sisällettävä vähintään 55 tuntia mittarilentokoulutusta, josta

▼ B

- a) korkeintaan 20 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I(H):lla tai (A):lla. Nämä 20 tuntia koulutusta FNPT I(H):lla tai (A):lla voidaan korvata 20 tunnilla koulutusta IR(H)-kelpuutusta varten lentokoneella, joka on hyväksytty tätä kurssia varten, tai
- b) korkeintaan 40 tuntia saa olla mittariaikaa maassa helikopterin FTD 2/3:lla, FNPT II/III:lla tai lentosimulaattorilla.

Mittarilentokoulutukseen on kuuluttava vähintään 10 tuntia IFR-hyväksytyllä monimoottorisella helikopterilla.

- 9.1 ATPL(H)-lupakirjan haltijoilta vaadittuja teoritunteja vähennetään 50 tunnilla.

▼ M3

- 9.2 IR(A)-kelpuutuksen haltijalta vaadittava koulutus voidaan vähentää 10 tuntiin.
- 9.3 PPL(H)-lupakirjan haltijalta, jolla on helikopterin yölentokelpuus, tai CPL(H)-lupakirjan haltijalta vaadittavaa mittarilentokoulutuksen kokonaismäärää voidaan vähentää viidellä tunnilla.

▼ B

- 10. Ennen IR(H)-kelpuutuksen lentokoetta suoritettavien lentoharjoitusten on sisällettävä

- a) IFR-lentojen valmistelutoimenpiteet, mukaan lukien lentokäsikirjan ja tarvittavien ilmailukennepalvelun asiakirjojen käyttö IFR-lentosuunnitelman laadinnassa;
- b) mittarilentotoiminnassa normaaliolosuhteissa sekä poikkeus- ja pakkotilanteissa käytettävät menetelmät ja lentoliikkeet, joihin on kuuluttava vähintään

siirtyminen näkölennosta mittarilentoon lentoonlähdössä

vakiolähtö- ja tuloreitit

matkalennon IFR-menetelmät

odotusmenetelmät

mittarilähestymiset minimikorkeuteen

keskeytetyn lähestymisen menetelmät

laskut mittarilähestymisistä, mukaan lukien kiertolähestymiset;

- c) normaalit lentoliikkeet ja käytettävän helikopterin erityiset lento-ominaisuudet;
- d) tarvittaessa edellä luetellut harjoitukset monimoottorisella helikopterilla, mukaan lukien helikopterin ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla simuloidussa moottorihäiriötilanteessa sekä moottorin pysäytys ja uudelleenkäynnistys (jälkimmäinen harjoitus on suoritettava lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla tai FTD 2/3:lla).

C. IR(As) – Osista koostuva lentokoulutus**YLEISTÄ**

- 1. Osista koostuvan IR(As)-lentokoulutuksen tavoitteena on kouluttaa lentäjä sille osaamistasolle, joka vaaditaan ilmalaivojen lentämiseen mittarilentosääntöjen mukaisesti ja mittarisääolosuhteissa. Kurssi koostuu kahdesta osasta, jotka voidaan suorittaa erikseen tai yhdessä:

- a) Perusmittarilento-osa

Sisältää 10 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan viisi tuntia saa olla mittariaikaa maassa BITD:llä, FNPT I:llä tai II:lla tai

▼B

lentosimulaattorilla. Perusmittarilento-osan suorittamisen jälkeen hakijalle on annettava todistus kurssin suorittamisesta.

b) Menetelmämittarilento-osa

Sisältää loput koulutusohjelmasta IR(As)-kelpuutusta varten, 25 tuntia mittarilentokoulutusta sekä IR(As)-kelpuutuksen teoriakurssin.

2. Osista koostuvalle IR(As)-kurssille pyrkivällä hakijalla on oltava PPL(As)-lupakirja sekä yölento-oikeus tai CPL(As)-lupakirja. Menetelmämittarilento-osaan pyrkivällä hakijalla, jolla ei ole CPL(As)-lupakirjaa, on oltava todistus perusmittarilento-osan suorittamisesta.
3. Hakijan, joka haluaa osallistua osista koostuvan IR(As)-kurssin menetelmämittarilento-osaan, on suoritettava kaikki koulutusvaiheet yhdellä yhtäjaksoisella hyväksytyllä kurssilla. Hyväksytyin koulutusorganisaation on varmistettava ennen menetelmämittarilento-osan alkua hakijan pätevyys perusmittarilentotaitojen osalta. Kertauskoulutusta on annettava tarpeen mukaan.
4. Teoriakurssi on suoritettava 18 kuukauden kuluessa. Menetelmämittarilento-osa ja lentokoe on suoritettava hyväksytyin teoriakokeen voimassaoloaikana.
5. Kurssin on sisällettävä
 - a) teoriakoulutus mittarilentokelpuutusta vastaavalle tietotasolle;
 - b) mittarilentokoulutus.

TEORIATIETO

6. Hyväksytyin osista koostuvan IR(As)-kurssin on sisällettävä vähintään 150 tuntia teoriakoulutusta.

LENTOKOULUTUS

7. IR(As)-kurssin on sisällettävä vähintään 35 tuntia mittarilentokoulutusta, josta korkeintaan 15 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä tai korkeintaan 20 tuntia lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla. Korkeintaan 5 tuntia FNPT II:n tai lentosimulaattorin mittariajasta maassa voidaan suorittaa FNPT I:llä.
8. CPL(As)-lupakirjan tai perusmittarilento-osan todistuksen haltijan osalta 7 kohdassa vaaditun koulutuksen kokonaismäärää voidaan vähentää 10 tunnilla. Ilmalaiivalla suoritettavan mittarilentokoulutuksen kokonaismäärän on oltava 7 kohdan mukainen.
9. Jos hakijalla on mittarilentokelpuus jossain muussa ilma-alusryhmässä, vaaditun lentokoulutuksen kokonaismäärä voidaan vähentää 10 tuntiin ilma-laivalla.
10. Ennen IR(As)-kelpuutuksen lentokoetta suoritettavien lentoharjoitusten on sisällettävä:
 - a) perusmittarilento-osuus

perusmittarilennon menetelmät ja ohjausliikkeet, joihin on kuuluttava vähintään

▼B

perusmittarilento ilman ulkoista näköyhteyttä:

- vaakalento
- nousu
- korkeuden vähentäminen
- vaaka-, nousu- ja liukukaarrot

mittarilentokuvio

radiosuunnistus

oikaisu epätavallisista asennoista

lentäminen vajaalla mittaristolla;

b) Menetelmämittarilento-osuus

- i) IFR-lentojen valmistelutoimenpiteet, mukaan lukien lentokäsikirjan ja tarvittavien ilmailiikennepalvelun asiakirjojen käyttö IFR-lentosuunnitelman laadinnassa;
- ii) mittarilentotoiminnassa normaaliolosuhteissa sekä poikkeus- ja pakotilanteissa käytettävät menetelmät ja lentoliikkeet, joihin on kuultava vähintään
 - siirtyminen näkölennosta mittarilentoon lentoonlähdessä
 - vakiolähtö- ja tuloreitit
 - matkalennon IFR-menetelmät
 - odotusmenetelmät
 - mittarilähestymiset minimikorkeuteen
 - keskeytetyn lähestymisen menetelmät
 - laskut mittarilähestymisistä, mukaan lukien kiertolähestymiset;
- iii) normaalit lentoliikkeet ja erityiset lento-ominaisuudet;
- iv) edellä luetellut harjoitukset ilmalaivalla, mukaan lukien ilmalaivan ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla simuloidussa moottorihäiriötilanteessa sekä moottorin pysäytys ja uudelleenkäynnistys (jälkimmäinen harjoitus on suoritettava turvallisessa korkeudessa, ellei sitä tehdä lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla).

▼ B*Lisäys 7***Lentokoe mittarilentokelpuutusta varten****▼ M5**

1. Mittarilentokelpuutuksen hakijan on oltava saanut koulutusta saman luokan tai tyypin ilma-aluksella, jota käytetään lentokokeessa ja joka on varustettu asianmukaisilla laitteilla koulutusta ja kokeita varten.

▼ B

2. Hakijan on suoritettava hyväksytysti kaikki lentokokeen asiaankuuluvat osat. Jos hänen suorituksensa hylätään osan yhdessäkin kohdassa, koko osa katsotaan hylätyksi. Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin yhdessä osassa, hänen on suoritettava koko koe uudelleen. Vain yhdessä osassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätty osa uudelleen. Jos uusintakokeen jokin osa hylätään, hakijan on suoritettava koko koe uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseisen osan hyväksytysti aiemmalla kerralla. Kaikki lentokokeen osat on suoritettava kuuden kuukauden kuluessa. Jos hakija ei läpäise kaikkia lentokokeen osia kahdella yrityksellä, vaaditaan lisäkoulutusta.
3. Lentokokeen hylkäyksen jälkeen voidaan vaatia lisäkoulutusta. Lentokokeen suorittamista voi yrittää miten monta kertaa tahansa.

LENTOKOKEEN SUORITTAMINEN

4. Lentokokeessa on tarkoitus jäljitellä normaalia lentoa. Tarkastuslentäjä valitsee lennettävän reitin. Kokeen oleellinen osa on selvittää hakijan kyky suunnitella ja suorittaa lento käyttäen tavanomaista lennonvalmisteluaineistoa. Hakijan on huolehdittava lennon suunnittelusta ja varmistettava, että kaikki lennon suorittamiseen tarvittavat varusteet ja asiakirjat ovat ilma-aluksessa. Lennon on kestävä vähintään 1 tunti.
5. Jos hakija keskeyttää lentokokeen sellaisesta syystä, jota tarkastuslentäjä ei pidä riittävänä, hakijan on suoritettava koko lentokoe uudelleen. Jos koe keskeytetään tarkastuslentäjän mielestä riittävästä syystä, vain ne osat, joita ei ole suoritettu kokonaan, on suoritettava myöhemmin toisella lennolla.
6. Tarkastuslentäjän niin salliessa hakija voi suorittaa minkä tahansa lentokokeeseen kuuluvan liikkeen tai menetelmän kerran uudelleen. Tarkastuslentäjä voi keskeyttää kokeen missä tahansa vaiheessa, jos hän katsoo, että hakijan osoittamat lentotaidot edellyttävät sen suorittamista kokonaan uudelleen.
7. Hakijan on ohjattava ilma-alusta sellaiselta paikalta, jolta ilma-aluksen päällikön tehtävät voi hoitaa, ja suoritettava koe siten kuin ilma-aluksessa ei olisi muita miehistön jäseniä. Tarkastuslentäjä ei saa millään tavalla osallistua lennon suorittamiseen, paitsi jos se on tarpeen turvallisuussyistä tai muulle liikenteelle aiheutuvan kohtuuttoman viivytyksen välttämiseksi. Vastuu lennosta määräytyy kansallisten määräysten mukaisesti.
8. Hakijan on määritettävä ratkaisukorkeus, minimilaskeutumiskorkeus ja lähestymisen keskeytyspiste, ja tarkastuslentäjän on hyväksyttävä ne.
9. Mittarilentokelpuutuksen hakijan on ilmaistava tarkastuslentäjälle suorittamansa tarkistukset ja tehtävät, mukaan lukien radiosuunnustuslaitteiden tunnistaminen. Tarkistukset on tehtävä kokeessa käytettävän ilma-aluksen hyväksytyyn tarkistuslistan mukaisesti. Lentokoetta edeltävän lennonvalmistelun aikana hakijan on valittava käytettävät tehoasetukset ja nopeudet. Hakijan on laskettava suoritusarvotiedot lento-ohjelmalla, lähestymistä ja laskua varten toimintakäsikirjan tai ilma-aluksen lentokäsikirjan mukaisesti.

▼B**LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT**

10. Hakijan on osoitettava, että hän
- pystyy käyttämään ilma-alusta sen rajoitusten mukaisesti;
 - pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
 - toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
 - osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön, ja
 - kykenee koko ajan säilyttämään ilma-aluksen hallinnan siten, että menetelmän tai liikkeen onnistumista ei ole missään vaiheessa syytä vakavasti epäillä.

▼M5

11. Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulenssiolosuhteet sekä käytettävän lentokoneen käsittelyominaisuudet ja suorituskyky:

Korkeus

yleisesti	± 100 jalkaa
ylösvedon aloitus ratkaisukorkeudesta	+ 50 jalkaa / – 0 jalkaa
minimilaskeutumiskorkeuden/MAP:n noudattaminen	+ 50 jalkaa / – 0 jalkaa

Lentoradan noudattaminen

radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen	± 5°
Astepoikkeamat	Puolet suuntasäteen ja liukupolun maksimipoikkeamasta (esim. LPV, ILS, MLS, GLS)
2D (LNAV) ja 3D (LNAV/VNAV) lineaariset sivuttaispoikkeamat	lentoradan sivusuuntainen virhe/poikkeama saa yleensä olla enintään $\pm \frac{1}{2}$ menetelmän RNP-luvusta. Vähäiset poikkeamat vaatimuksesta sallitaan (enintään $1 \times$ RNP-luku).
3D lineaariset pystysuuntaiset poikkeamat (esim. RNP APCH (LNAV/VNAV) käytettäessä BaroVNAV-toimintoa)	enintään – 75 jalkaa liukupolun alapuolella missä tahansa vaiheessa ja enintään + 75 jalkaa liukupolun yläpuolella enintään 1 000 jalan korkeudella lentopaikan korkeustasosta.

Ohjaussuunta

kaikkien moottorien toimiessa	± 5°
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	± 10°

Nopeus

kaikkien moottorien toimiessa	± 5 solmua
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	+ 10 solmua / – 5 solmua,

LENTOKOKEEN SISÄLTÖ**Lentokoneet**

OSA 1 – TOIMENPITEET ENNEN LENTOA JA LÄHTÖMENETELMÄT
Tarkistuslistan käyttöä, hyvää ilmailutapaa, jäänesto- ja jäänpoistomenetelmiä ym. tarkkaillaan kaikissa lentokokeen osissa

a	Lentokäsikirjan (tai vastaavan) käyttö, erityisesti suoritusarvot, askelmat, massan ja massakeskiön määrittäminen
b	Ilmaliikennepalvelun asiakirjojen ja säätietojen käyttö
c	Operatiivisen ja ATC-lentosuunnitelman laatiminen IFR-lentoa varten

▼ M5

d	Lähtö-, saapumis- ja lähestymismenetelmien edellyttämien suunnistuslaitteiden tunnistus
e	Lentoa edeltävä tarkastus
f	Sääminimit
g	Rullaus
h	PBN-lähtömenetelmä (tarvittaessa): — Tarkistus sen varmistamiseksi, että oikea menetelmä on ladattu navigointijärjestelmään; ja — Navigointijärjestelmän näytön tietojen vertaaminen lähtömenetelmäkarttaan.
i	Lentoonlähdon valmistelu, lentoonlähtö
j (°)	Siirtyminen mittarilentoon
k (°)	Mittarilähtömenetelmät, PBN-menetelmät mukaan luettuina, ja korkeusmittarin asetus
l (°)	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 2 – ILMA-ALUKSEN YLEINEN KÄSITTELY (°)

a	Ilma-aluksen ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla, mukaan lukien: vaakalento eri nopeuksilla, trimmaus
b	Nousu- ja liukukaarrot mittarikaartona
c	Oikaisu epätavallisista asennoista, mukaan lukien kaarrot säilyttäen 45 asteen kallistuksen ja jyrkät liukukaarrot
d (*)	Oikaisu lähestyvistä sakkauksesta vaakalennossa, nousu- tai liukukaarrossa ja laskuasussa – vain lentokoneilla
e	Lentäminen vajaalla mittaristolla: vakaa nousu tai laskeutuminen mittarikaartona ennalta määrättyihin ohjaussuuntiin, oikaisu epätavallisista asennoista – vain lentokoneilla

OSA 3 – MATKALENNON IFR-MENETELMÄT (°)

a	Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen ja hakeutuminen määrättyille linjalle, esim. NDB, VOR, tai reittipisteiden välisen lentosuunnan noudattaminen
b	Navigointijärjestelmän ja radiosuunnistuslaitteiden käyttö
c	Vaakalento, ohjaussuunnan, korkeuden ja ilmanopeuden hallinta, tehonsäätö, trimmaus
d	Korkeusmittarin asetukset
e	Aika-arviot ja niiden korjaaminen (reittiodotus, jos tarpeen)
f	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoaineenkulutuksen seuranta, järjestelmien valvonta
g	Jäänestomenetelmät, tarvittaessa simuloituina
h	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 3a – SAAPUMISMENETELMÄT

a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset (tarvittaessa)
---	---

▼ **M5**

b	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin tarkistus
c	Korkeus- ja nopeusrajoitteet (tarvittaessa)
d	PBN-saapumismenetelmä (tarvittaessa): — Tarkistus sen varmistamiseksi, että oikea menetelmä on ladattu navigointijärjestelmään; ja — Navigointijärjestelmän näytön tietojen vertaaminen saapumismenetelmäkartaan.

OSA 4 (°) – 3D-LÄHESTYMISET (++)

a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset Liukukulman tarkistus RNP APCH -lähestymisissä: — Tarkistus sen varmistamiseksi, että oikea menetelmä on ladattu navigointijärjestelmään; ja — Navigointijärjestelmän näytön tietojen vertaaminen lähestymiskartaan.
b	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien korkeuden vähennykseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset, myös suunnistuslaitteiden tunnistaminen
c (+)	Odotusmenetelmä
d	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
e	Kellon käyttö lähestymisessä
f	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta (vakaa lähestyminen)
g (+)	Ylös veto
h (+)	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä/lasku
i	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 5 (°) – 2D-LÄHESTYMISET (++)

a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset RNP APCH -lähestymisissä: — Tarkistus sen varmistamiseksi, että oikea menetelmä on ladattu navigointijärjestelmään; ja — Navigointijärjestelmän näytön tietojen vertaaminen lähestymiskartaan.
b	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien korkeuden vähennykseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset, myös suunnistuslaitteiden tunnistaminen
c (+)	Odotusmenetelmä
d	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
e	Kellon käyttö lähestymisessä
f	Korkeus/etäisyys lähestymisen keskeytyspisteestä (MAPt), nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta (vakaa lähestyminen), lentokorkeuden portaittainen vähentäminen (SDF) tarvittaessa

▼ M5

g (+)	Ylösveito
h (+)	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä/lasku
i	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 6 – TOIMINTA MOOTTORIHÄIRIÖTILANTEISSA (vain monimoottorisilla lentokoneilla) (°)	
a	Simuloitu moottorihäiriö lentoalähdön jälkeen tai ylösvedossa
b	Lähestyminen, ylösveito ja keskeytetty lähestyminen moottorihäiriötä jäljitellen
c	Lähestyminen ja lasku moottorihäiriötä jäljitellen
d	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

(°) Suoritetaan yksinomaan mittarien avulla.

(*) Voidaan suorittaa lentosimulaattorilla, FTD 2/3:lla tai FNPT II:lla.

(†) Voidaan suorittaa osassa 5 tai osassa 6.

(††) PBN-oikeuksien saamiseksi tai säilyttämiseksi yhden lähestymisen osassa 4 tai osassa 5 on oltava RNP APCH. Jos RNP APCH ei ole käytännössä mahdollinen, se on tehtävä asianmukaisesti varustetulla simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD).

Helikopterit**OSA 1 – LÄHTÖMENETELMÄT**

Tarkistuslistan käyttöä, hyvää ilmailutapaa, jäänesto- ja jäänpoistomenetelmiä ym. tarkkaillaan kaikissa lentokokeen osissa

a	Lentokäsikirjan (tai vastaavan) käyttö, erityisesti suoritusarvolaskelmat; massan ja massakeskiön määrittäminen
b	Ilmaliikennepalvelun asiakirjojen ja säätietojen käyttö
c	Operatiivisen ja ATC-lentosuunnitelman laatiminen IFR-lentoa varten
d	Lähtö-, saapumis- ja lähestymismenetelmien edellyttämien suunnistuslaitteiden tunnistus
e	Lentoa edeltävä tarkastus
f	Sääminimit
g	► C7 Rullaus/ilmarullaus lennonjohdon tai kouluttajan ohjeiden mukaan ◀
h	PBN-lähtömenetelmä (tarvittaessa): — Tarkistus sen varmistamiseksi, että oikea menetelmä on ladattu navigointijärjestelmään; ja — Navigointijärjestelmän näytön tietojen vertaaminen lähtömenetelmäkarttaan.
i	Lentoalähdön valmistelu, menetelmät ja tarkistukset
j	Siirtyminen mittarilentoon

▼ M5

k	Mittarilähtömenetelmät, mukaan lukien PBN-menetelmät
OSA 2 – ILMA-ALUKSEN YLEINEN KÄSITTELY	
a	Helikopterin ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla, mukaan lukien:
b	Nousu- ja liukukaarrot mittarikaartona
c	Oikaisu epätavallisista asennoista, mukaan lukien kaarrot säilyttäen 30 asteen kallistuksen ja jyrkät liukukaarrot
OSA 3 – MATKALENNON IFR-MENETELMÄT	
a	Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen ja hakeutuminen määrätyle linjalle, esimerkiksi NDB, VOR, RNAV
b	Radiosuunnistuslaitteiden käyttö
c	Vaakalento, ohjaussuunnan, korkeuden ja ilmanopeuden hallinta, tehonsäätö
d	Korkeusmittarin asetukset
e	Aika-arviot ja niiden korjaaminen
f	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoainekulutuksen seuranta, järjestelmien valvonta
g	Jäänestomenetelmät, tarvittaessa simuloituina
h	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 3a – SAAPUMISMENETELMÄT	
a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset (tarvittaessa)
b	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin tarkistus
c	Korkeus- ja nopeusrajoitteet (tarvittaessa)
d	PBN-saapumismenetelmä (tarvittaessa): — Tarkistus sen varmistamiseksi, että oikea menetelmä on ladattu navigointijärjestelmään; ja — Navigointijärjestelmän näytön tietojen vertaaminen saapumismenetelmäkarttaan.
OSA 4 – 3D-LÄHESTYMISET (+)	
a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset Liukukulman tarkistus RHP APCH -lähestymisissä: a) Tarkistus sen varmistamiseksi, että oikea menetelmä on ladattu navigointijärjestelmään; ja b) Navigointijärjestelmän näytön tietojen vertaaminen lähestymiskarttaan.
b	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien korkeuden vähennykseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset
c (*)	Odotusmenetelmä
d	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen

▼ M5

e	Kellon käyttö lähestymisessä
f	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta (vakaa lähestyminen)
g (*)	Ylösveto
h (*)	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä/lasku
i	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 5 – 2D-LÄHESTYMISET (+)	
a	Suunnistulaitteiden asetukset ja tarkistukset RNP APCH -lähestymisissä: — Tarkistus sen varmistamiseksi, että oikea menetelmä on ladattu navigointijärjestelmään; ja — Navigointijärjestelmän näytön tietojen vertaaminen lähestymiskarttaan.
b	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien korkeuden vähennykseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset ja suunnistulaitteiden tunnistaminen
c (*)	Odotusmenetelmä
d	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
e	Kellon käyttö lähestymisessä
f	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta (vakaa lähestyminen)
g (*)	Ylösveto
h (*)	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä (*)/ lasku
i	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 6 – TOIMINTA POIKKEUS- JA PAKKOTILANTEISSA	
Tämä osa voidaan yhdistää osiin 1–5. Lentokokeessa on otettava huomioon helikopterin hallinta, vikaantuneen moottorin tunnistaminen, välittömät toimet (toimenpiteitä jäljitellen; touch drills), seurantatoimet ja tarkistukset sekä lentotarkkuus seuraavissa tilanteissa:	
a	Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähden jälkeen ja lähestymisen aikana (**) (turvallisessa korkeudessa, ellei suoriteta lentosimulaattorilla tai FNPT II/III-, FTD 2- tai FTD 3-laitteella)
b	Vakautusjärjestelmien/hydraulijärjestelmän häiriö (jos soveltuu)
c	Lentäminen vajaalla mittaristolla
d	Autorotaatio ja keskeytys määrättyyn korkeuteen

▼ **M5**

e	3D-lähestyminen käsin ohjaten, ilman lennonohjausnäyttöä (***) 3D-lähestyminen käsin ohjaten, lennonohjausnäytön avulla (***)
---	--

([†]) PBN-oikeuksien saamiseksi tai säilyttämiseksi yhden lähestymisen osassa 4 tai osassa 5 on oltava RNP APCH. Jos RNP APCH ei ole käytännössä mahdollinen, se on tehtävä asianmukaisesti varustetulla simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD).

(*) Suoritetaan osassa 4 tai osassa 5.

(**) Vain monimoottorisilla helikoptereilla.

(***) Vain toinen menetelmistä tarkastetaan.

▼ **B**

LENTOKOKEEN SISÄLTÖ

Lentokoneet

OSA 1 – TOIMENPITEET ENNEN LENTOA JA LÄHTÖMENETELMÄT
Tarkistuslistan käyttöä, hyvää ilmailutapaa, jäänesto- ja jäänpoistomenetelmiä ym. tarkkaillaan kaikissa lentokokeen osissa

a	Lentokäsikirjan (tai vastaavan) käyttö, erityisesti suoritusarvolaskelmat, massan ja massakeskiön määrittäminen
b	Ilmailun palvelun asiakirjojen ja säätietojen käyttö
c	Operatiivisen ja ATC-lentosuunnitelman laatiminen IFR-lentoa varten
d	Lentoa edeltävä tarkastus
e	Sääminimit
f	Rullaus
g	Lentoonlähdon valmistelu, lentoonlähtö
h (^o)	Siirtyminen mittarilentoon
i (^o)	Mittarilähtömenetelmät, korkeusmittarin asetus
j (^o)	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 2 – LENTOKONEEN KÄSITTELY (^o)

a	Lentokoneen ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla, mukaan lukien vaakalento eri nopeuksilla, trimmin käyttö
b	Nousu- ja liukukaarrot mittarikaartona
c	Oikaisu epätavallisista asennoista, mukaan lukien kaarrot säilyttäen 45 asteen kallistuksen ja jyrkät liukukaarrot
d (*)	Oikaisu lähestyvistä sakkauksesta vaakalennossa, nousu- tai liukukaarrossa ja laskuasussa – vain lentokoneilla
e	Lentäminen vajaalla mittaristolla: vakaa nousu tai laskeutuminen mittarikaartona ennalta määrättyihin ohjaussuuntiin, oikaisu epätavallisista asennoista – vain lentokoneilla

▼B

OSA 3 – MATKALENNON IFR-MENETELMÄT (°)	
a	Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen ja hakeutuminen määrätylle linjalle, esimerkiksi NDB, VOR, RNAV
b	Radiosuunnistuslaitteiden käyttö
c	Vaakalento, ohjaussuunnan, korkeuden ja ilmanopeuden hallinta, tehonsäätö, trimmaus
d	Korkeusmittarin asetukset
e	Aika-arviot ja niiden korjaaminen (reittiodotus, jos tarpeen)
f	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoaineenkulutuksen seuranta, järjestelmien valvonta
g	Jäänestomenetelmät, tarvittaessa simuloituina
h	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 4 – TARKKUUUSLÄHESTYMISMENETELMÄT (°)	
a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset, asemien tunnistus
b	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin tarkistus
c	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien korkeuden vähennykseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset
d (+)	Odotusmenetelmä
e	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
f	Kellon käyttö lähestymisessä
g	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta (vakaa lähestyminen)
h (+)	Ylösveto
i (+)	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä/lasku
j	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 5 – EI-TARKKUUUSLÄHESTYMISMENETELMÄT (°)	
a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset, asemien tunnistus
b	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin asetukset
c	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien korkeuden vähennykseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset
d (+)	Odotusmenetelmä
e	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
f	Kellon käyttö lähestymisessä
g	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta (vakaa lähestyminen)
h (+)	Ylösveto
i (+)	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä/lasku

▼ **B**

j	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 6 – TOIMINTA MOOTTORIHÄIRIÖTILANTEISSA (vain monimoottorisilla lentokoneilla) (°)	
a	Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdön jälkeen tai ylösvedossa
b	Lähestyminen, ylösveo ja keskeytetty lähestyminen moottorihäiriötä jäljitellen
c	Lähestyminen ja lasku moottorihäiriötä jäljitellen
d	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

(*) Voidaan suorittaa lentosimulaattorilla, FTD 2/3:lla tai FNPT II:lla.

(*) Voidaan suorittaa osassa 4 tai osassa 5.

(°) Suoritetaan yksinomaan mittarien avulla.

Helikopterit**OSA 1 – LÄHTÖMENETELMÄT**

Tarkistuslistan käyttöä, hyvää ilmailutapaa, jäänesto- ja jäänpoistomenetelmiä ym. tarkkaillaan kaikissa lentokokeen osissa

a	Lentokäsikirjan (tai vastaavan) käyttö, erityisesti suoritusarvolaskelmat; massan ja massakeskiön määrittäminen
b	Ilmaliikennepalvelun asiakirjojen ja säätietojen käyttö
c	Operatiivisen ja ATC-lentosuunnitelman laatiminen IFR-lentoa varten
d	Lentoa edeltävä tarkastus
e	Sääminimit
f	Rullaus/ilmarullaus lennonjohdon tai tarkastuslentäjän ohjeiden mukaan
g	Lentoonlähdön valmistelu, menetelmät ja tarkistukset
h	Siirtyminen mittarilentoon
i	Mittarilähtömenetelmät

OSA 2 – HELIKOPTERIN KÄSITTELY

a	Helikopterin ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla, mukaan lukien:
b	Nousu- ja liukukaarrot mittarikaartona
c	Oikaisu epätavallisista asennoista, mukaan lukien kaarrot säilyttäen 30 asteen kallistuksen ja jyrkät liukukaarrot

▼B

OSA 3 – MATKALENNON IFR-MENETELMÄT	
a	Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen ja hakeutuminen määrätyle linjalle, esimerkiksi NDB, VOR, RNAV
b	Radiosuunnistuslaitteiden käyttö
c	Vaakalento, ohjaussuunnan, korkeuden ja ilmanopeuden hallinta, tehonsäätö
d	Korkeusmittarin asetukset
e	Aika-arviot ja niiden korjaaminen
f	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoainekulutuksen seuranta, järjestelmien valvonta
g	Jäänestomenetelmät, tarvittaessa simuloituina
h	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 4 – TARKKUUSLÄHESTYMINEN	
a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset, asemien tunnistus
b	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin tarkistus
c	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien korkeuden vähennykseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset
d (*)	Odotusmenetelmä
e	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
f	Kellon käyttö lähestymisessä
g	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta (vakaa lähestyminen)
h (*)	Ylösveto
i (*)	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä/lasku
j	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 5 – EI-TARKKUUSLÄHESTYMINEN	
a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset, asemien tunnistus
b	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin tarkistus
c	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien korkeuden vähennykseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset
d (*)	Odotusmenetelmä
e	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
f	Kellon käyttö lähestymisessä
g	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta (vakaa lähestyminen)
h (*)	Ylösveto
i (*)	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä (*) / lasku
j	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

▼B

OSA 6 – TOIMINTA POIKKEUS- JA PAKKOTILANTEISSA

Tämä osa voidaan yhdistää osiin 1–5. Lentokokeessa on otettava huomioon helikopterin hallinta, vikaantuneen moottorin tunnistaminen, välittömät toimet (toimenpiteitä jäljitellen; touch drills), seurantatoimet ja tarkistukset sekä lentotarkkuus seuraavissa tilanteissa:

a	Simuloitu moottorihäiriö lento-ohjauksen jälkeen ja lähestymisen aikana (**) (turvallisessa korkeudessa, ellei sitä tehdä lentosimulaattorilla tai FNPT II/III:lla, FTD 2:lla, 3:lla)
b	Vakautusjärjestelmien/hydraulijärjestelmän häiriö (jos soveltuu)
c	Lentäminen vajaalla mittaristolla
d	Autorotaatio ja keskeytys määrättyyn korkeuteen
e	Tarkkuuslähestyminen käsin ohjaten ilman lennonohjausnäyttöä (***) Tarkkuuslähestyminen käsin ohjaten lennonohjausnäytön avulla (***)

(*) Suoritetaan osassa 4 tai osassa 5.

(**) Vain monimoottorisilla helikoptereilla.

(***) Vain toinen menettelyistä tarkastetaan.

Ilmalaivat

OSA 1 – TOIMENPITEET ENNEN LENTOA JA LÄHTÖMENETELMÄT

Tarkistuslistan käyttöä, hyvää ilmailutapaa, yhteydenpitoa lennonjohtoon – selvitysten noudattamista ja radiopuhelinliikennettä tarkkaillaan kaikissa lentokokeen osissa.

a	Lentokäsikirjan (tai vastaavan) käyttö, erityisesti suoritusarvolaskelmat, massan ja massakeskiön määrittäminen
b	Ilmaliikennepalvelun asiakirjojen ja säätietojen käyttö
c	Operatiivisen ja ATC-lentosuunnitelman laatiminen IFR-lentoa varten
d	Lentoa edeltävä tarkastus
e	Sääminimit
f	Lento-ohjauksen valmistelu, mastosta irrottaminen, maassa suoritettava toimenpiteet
g	Lento-ohjauksen aloitus
h	Siirtyminen mittarilentoon
i	Mittarilähtömenetelmät, korkeusmittarin asetus
j	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 2 – ILMALAIVAN KÄSITTELY

a	Ilmalaivan ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla
b	Nousu- ja liukukaarrot mittarikaartona
c	Oikaisut epätavallisista asennoista
d	Lentäminen vajaalla mittaristolla

OSA 3 – MATKALENNON IFR-MENETELMÄT

a	Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen ja hakeutuminen määrättylle linjalle, esimerkiksi NDB, VOR, RNAV
b	Radiosuunnistuslaitteiden käyttö

▼B

c	Vaakalento, ohjaussuunnan, korkeuden ja ilmanopeuden hallinta, tehonsäätö, trimmaus
d	Korkeusmittarin asetukset
e	Aika-arviot ja niiden korjaaminen
f	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoaineenkulutuksen seuranta, järjestelmien valvonta
g	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 4 – TARKKUUSLÄHESTYMISMENETELMÄT

a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset, asemien tunnistus
b	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin tarkistus
c	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien korkeuden vähennykseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset
d (+)	Odotusmenetelmä
e	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
f	Kellon käyttö lähestymisessä
g	Vakaa lähestyminen (korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta)
h (+)	Ylösveto
i (+)	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä/lasku
j	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 5 – EI-TARKKUUSLÄHESTYMISMENETELMÄT

a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset, asemien tunnistus
b	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin asetukset
c	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien korkeuden vähennykseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset
d (+)	Odotusmenetelmä
e	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
f	Kellon käyttö lähestymisessä
g	Vakaa lähestyminen (korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta)
h (+)	Ylösveto
i (+)	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä/lasku
j	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 6 – TOIMINTA MOOTTORIHÄIRIÖTILANTEISSA

Tämä osa voidaan yhdistää osiin 1–5. Lentokokeessa on otettava huomioon ilmalaivan hallinta, vikaantuneen moottorin tunnistaminen, välittömät toimenpiteet, seurantatoimet ja tarkistukset sekä lentotarkkuus seuraavissa tilanteissa:

a	Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdon jälkeen tai ylösvedossa
b	Lähestyminen ja ylösvetomenetelmä moottorihäiriötä jäljitellen

▼B

c	Lähestyminen ja lasku sekä keskeytetyn lähestymisen menetelmä moottorihäiriötä jäljitellen
d	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

(*) Voidaan suorittaa osassa 4 tai osassa 5.

Lisäys 8

Mittarilento-osuuden hyvittäminen luokka- tai tyyppikelpuutusta varten suoritettavalla tarkastuslennolla
A. Lentokoneet

Hyvitystä annetaan vain, kun kelpuutuksen haltija haluaa jatkaa yksimoottoristen lentokoneiden tai monimoottoristen yhden ohjaajan lentokoneiden mittarilentokelpuutuksen voimassaoloa.

Kun suoritetaan mittarilento-osuuden sisältävä tarkastuslento ja tarkastettavalla on voimassa oleva:	Hyvitys annetaan seuraavien tarkastuslentojen mittarilento-osuudesta:
Usean ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutus Suorituskykyisen vaativanlentokoneen tyyppikelpuutus	Yksimoottorisen lentokoneen luokkakelpuutus (*), ja Yksimoottorisen lentokoneen tyyppikelpuutus (*), ja Monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen luokkakelpuutus ja muun kuin suorituskykyisen vaativan monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutus, hyvitys vain lisäyksen 9 osan 3B lentokokeesta muita kuin suorituskykyisiä vaativia yhden ohjaajan lentokoneita varten (*)
Muun kuin suorituskykyisen vaativan monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutus, suoritettu yhden ohjaajan miehistöllä	Monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen luokkakelpuutus (*), ja muun kuin suorituskykyisen vaativan monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutus, ja yksimoottorisen lentokoneen luokka- ja tyyppikelpuutus (*)
Muun kuin suorituskykyisen vaativan monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutus, rajoitettu usean ohjaajan lentotoimintaan	a) Monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen luokkakelpuutus (*), ja b) Muun kuin suorituskykyisen vaativan monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutus (*), ja c) yksimoottorisen lentokoneen luokka- ja tyyppikelpuutus (*)
Monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen lentokoneiden luokkakelpuutus, suoritettu yhden ohjaajan miehistöllä	Yhden ohjaajan lentokoneen luokka- ja tyyppikelpuutus, ja Monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen luokkakelpuutus, ja muun kuin suorituskykyisen vaativan monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutus
Monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen luokkakelpuutus, rajoitettu usean ohjaajan lentotoimintaan	Yksimoottorisen lentokoneen luokka- ja tyyppikelpuutus (*), ja Monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen luokkakelpuutus (*), ja muun kuin suorituskykyisen vaativan monimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutus (*)
Yksimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen luokkakelpuutus	Yksimoottorisen lentokoneen luokka- ja tyyppikelpuutus
Yksimoottorisen yhden ohjaajan lentokoneen tyyppikelpuutus	Yksimoottorisen lentokoneen luokka- ja tyyppikelpuutus

(*) ►M5 Edellyttäen, että hakija on viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana suorittanut PBN-oikeuksia käyttäen vähintään kolme IFR-lähtöä ja -lähestymistä, joista yksi on RNP APCH -lähestymisen, yhden ohjaajan lentokoneluokalla tai -tyypillä yhden ohjaajan miehistöllä, tai että muiden kuin suorituskykyisten vaativien monimoottoristen lentokoneiden osalta hakija on suorittanut hyväksytysti osan 6 lentokokeen muita kuin suorituskykyisiä vaativia yhden ohjaajan lentokoneita varten lennetyt pelkästään mittareiden avulla yhden ohjaajan miehistöllä. ◀

▼ **B****B. Helikopterit**

Hyvitystä annetaan vain, kun kelpuutuksen haltija haluaa jatkaa yksimoottoristen helikopterien tai monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien mittarilentokelpuutuksen voimassaoloa.

Kun suoritetaan mittarilento-osuuden sisältävä tarkastuslento ja tarkastettavalla on voimassa oleva	Hyvitys annetaan seuraavien tarkastuslentojen mittarilento-osuudesta:
Usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutus	Yksimoottorisen helikopterin tyyppikelpuutus (*), ja Monimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutus (*)
Monimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutus, suoritettu yhden ohjaajan miehistöllä	Yksimoottorisen helikopterin tyyppikelpuutus, ja Monimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutus
Monimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutus, rajoitettu usean ohjaajan lentotoimintaan	Yksimoottorisen helikopterin tyyppikelpuutus (*) Monimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutus (*)

(*) ► **M5** Edellyttäen, että hakija on viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana suorittanut PBN-oikeuksia käyttäen vähintään kolme IFR-lähtöä ja -lähestymistä, joista yksi on RNP APCH -lähestyminen (voi olla point in space -lähestyminen (PinS)), yhden ohjaajan helikopterityypillä yhden ohjaajan miehistöllä. ◀

▼ B*Lisäys 9***▼ C2****Usean ohjaajan miehistölupakirjaa, liikennelentäjän lupakirjaa ja tyyppi- ja luokkakelpuutuksia varten vaadittava koulutus, lentokoe ja tarkastuslento sekä mittaritarkastuslento****▼ B****A. Yleistä**

1. Lentokokeen hakijan on oltava saanut koulutusta saman luokan tai tyyppin ilma-aluksella, jota käytetään lentokokeessa.
2. Jos hakija ei läpäise kokeen kaikkia osia kahdella yrityksellä, hänen on saatava lisää koulutusta.
3. Lentokokeen suorittamista voi yrittää miten monta kertaa tahansa.

KOULUTUKSEN, LENTOKOKEEN/TARKASTUSLENNON SISÄLTÖ**▼ M4**

4. Ellei osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevissa tiedoissa toisin määritellä, lentokoulutusohjelman, lentokokeen ja tarkastuslennon on oltava tämän lisäyksen mukainen. Koulutusohjelmaa, lentokoetta ja tarkastuslentoa voidaan lyhentää hyvityksenä aikaisemmasta kokemuksesta samankaltaisilla ilma-alustyypeillä, siten kuin osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevissa tiedoissa esitetään.
5. Lukuun ottamatta liikennelentäjän lupakirjan myöntämistä varten suoritettavia lentokokeita, hyvitystä voidaan antaa niistä lentokokeen kohdista, jotka ovat yhteisiä muiden tyyppien tai versioiden kanssa, joihin ohjaajalla on kelpuus, jos osan 21 mukaisesti laadituissa käyttöön soveltuvuutta koskevissa tiedoissa niin määritellään kyseisen ilma-aluksen osalta.

▼ B**LENTOKOKEEN/TARKASTUSLENNON SUORITTAMINEN**

6. Tarkastuslentäjä voi valita eri lentokoe- tai tarkastuslento-ohjelmia, joissa jäljitellään asiaankuuluvia toimintoja toimivaltaisen viranomaisen kehittämällä ja hyväksymällä tavalla. Jos lentosimulaattoreita ja muita koulutuslaitteita on käytettävissä, niitä on käytettävä siten kuin tässä osassa (FCL) määrätään.
7. Tarkastuslennon aikana tarkastuslentäjän on tarkistettava, että luokka- tai tyyppikelpuutuksen haltijalla on edelleen riittävä teoretiedon taso.
8. Jos hakija keskeyttää lentokokeen sellaisesta syystä, jota tarkastuslentäjä ei pidä riittävänä, hakijan on suoritettava koko lentokoe uudelleen. Jos koe keskeytetään tarkastuslentäjän mielestä riittävästä syystä, vain ne osat, joita ei ole suoritettu kokonaan, on suoritettava myöhemmin toisella lennolla.
9. Tarkastuslentäjän niin salliessa hakija voi suorittaa minkä tahansa lentokokeeseen kuuluvan liikkeen tai menetelmän kerran uudelleen. Tarkastuslentäjä voi keskeyttää kokeen missä tahansa vaiheessa, jos hän katsoo, että hakijan osoittamat lentotaidot edellyttävät kokeen suorittamista kokonaan uudelleen.
10. Hakijan on ohjattava ilma-alusta sellaiselta paikalta, jolta ilma-aluksen päällikön tai perämiehen tehtävät voi hoitaa, ja suoritettava koe siten kuin ilma-aluksessa ei olisi muita miehistön jäseniä, jos hän suorittaa kokeen yhden ohjaajan miehistöllä. Vastuu lennosta määräytyy kansallisten määräysten mukaisesti.
11. Lentokoetta edeltävän lennonvalmistelun aikana hakijan on valittava käytettävät tehoasetukset ja nopeudet. Hakijan on ilmaistava tarkastuslentäjälle suorittamansa tarkistukset ja tehtävät, mukaan lukien radiosuunnistuslaitteiden tunnistaminen. Tarkistukset on tehtävä kokeessa käytettävän ilma-aluksen tarkistuslistan mukaisesti ja tarvittaessa miehistön yhteistyömenetelmiä noudattaen. Hakijan on laskettava suoritusarvotiedot lentoonlähtöä, lähestymistä ja laskua varten toimintakäsikirjan tai ilma-aluksen lentokäsikirjan mukaisesti. Ratkaisukorkeudesta, minimilaskutumiskorkeudesta ja lähestymisen keskeytyspisteestä on sovittava tarkastuslentäjän kanssa.

▼B

12. Tarkastuslentäjä ei saa millään tavalla osallistua lennon suorittamiseen, paitsi jos se on tarpeen turvallisuussyistä tai muulle liikenteelle aiheutuvan kohuttoman viivytyksen välttämiseksi.

ERITYISVAATIMUKSET, JOTKA KOSKEVAT LENTOKOETTA JA TARKASTUSLENTOA USEAN OHJAAJAN ILMA-ALUSTEN TYYPPIKELPUUTUKSIA VARTEN, YHDEN OHJAAJAN LENTOKONEIDEN TYYPPIKELPUUTUKSIA VARTEN, KUN NIITÄ KÄYTETÄÄN USEAN OHJAAJAN LENTOTOIMINTAAN, USEAN OHJAAJAN MIEHISTÖLUPAKIRJAA JA LIIKENNELENTÄJÄN LUPAKIRJAA VARTEN

13. Usean ohjaajan ilma-aluksen lentokoe tai sellaisen yhden ohjaajan lentokoneen lentokoe, jota käytetään usean ohjaajan lentotoimintaan, on suoritettava usean ohjaajan toimintaympäristössä. Toisena ohjaajana voi toimia toinen hakija tai toinen tyyppikelpuutuksen omaava pätevä ohjaaja. Jos lentokoe tai tarkastuslento suoritetaan ilma-aluksella, toisen ohjaajan on oltava tarkastuslentäjä tai kouluttaja.
14. Hakijan on toimittava kaikissa lentokokeen tai tarkastuslennon osissa ohjaavana ohjaajana (PF) lukuun ottamatta poikkeus- ja pakkotilannemenetelmiä, jotka voidaan suorittaa ohjaavana tai avustavana ohjaajana (PNF) miehistöyhteistyömenetelmiä noudattaen. Kun lentokoe suoritetaan ensimmäistä usean ohjaajan ilma-aluksen tyyppikelpuutusta tai liikennelentäjän lupakirjaa varten, hakijan on myös osoitettava kykynsä toimia avustavana ohjaajana (PNF). Hakija voi valintansa mukaan suorittaa lentokokeen tai tarkastuslennon joko vasemmalta tai oikealta ohjaajan paikalta, mikäli kaikki siihen kuuluvat tehtävät voidaan suorittaa valitulta istuimelta.
15. Kun lentokoe tai tarkastuslento koskee liikennelentäjän lupakirjaa tai usean ohjaajan ilma-aluksen tyyppikelpuutusta tai yhden ohjaajan lentokoneen käyttöä usean ohjaajan miehistöllä niin, että haltija tulee toimimaan ilma-aluksen päällikkönä, on kiinnitettävä erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin riippumatta siitä, toimiiko hakija ohjaavana ohjaajana vai avustavana ohjaajana:
- ohjaamoyhteistyön johtaminen
 - ilma-aluksen toiminnan yleinen valvonta asianmukaisin menetelmin, ja
 - kyky asettaa asiat tärkeysjärjestykseen ja tehdä päätöksiä ottaen huomioon tilanteeseen liittyvät turvallisuusnäkökohdat, säännöt ja määräykset, myös pakkotilanteissa.
16. Lentokoe tai tarkastuslento olisi suoritettava mittarilentosääntöjen mukaisesti, jos siihen sisältyy mittarilentokelpuus, ja mahdollisimman tarkoin kaupallisen ilmajetetuksen olosuhteita jäljitellen. Kokeen oleellinen osa on selvittää hakijan kyky suunnitella ja suorittaa lento käyttäen tavanomaista lennonvalmisteluaineistoa.
17. Jos tyyppikurssi on sisältänyt alle kaksi tuntia lentokoulutusta ilma-aluksella, lentokoe voidaan suorittaa lentosimulaattorilla ja ennen lentokoulutusta ilma-aluksella. Siinä tapauksessa toimivaltaiselle viranomaiselle on toimitettava todistus tyyppikurssin suorittamisesta, mukaan lukien ilma-aluksella suoritettu lentokoulutus, ennen kuin uusi tyyppikelpuutus merkitään hakijan lupakirjaan.

B. Lentokoneita koskevat erityisvaatimukset

HYVÄKSYTTY SUORITUS

1. Lukuun ottamatta vaativia suorituskykyisiä yhden ohjaajan lentokoneita hakijan on yhden ohjaajan lentokoneiden osalta suoritettava hyväksytysti kaikki lentokokeen tai tarkastuslennon osat. Jos hänen suorituksensa hylätään osan yhdessäkin kohdassa, koko osa katsotaan hylätyksi. Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin yhdessä osassa, hänen on suoritettava koko lentokoe tai tarkastuslento uudelleen. Vain yhdessä osassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätty osa uudelleen. Jos uusintakokeen jokin osa hylätään, hakijan on suoritettava koko koe uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseisen osan hyväksytysti aiemmalla kerralla. Monimoottorisilla yhden ohjaajan lentokoneilla on suoritettava hyväksytysti lentokokeen tai tarkastuslennon osa 6, joka koskee moottorihäiriötilanteita.

▼B

2. Usean ohjaajan ja yhden ohjaajan suorituskyykyisten vaativien lentokoneiden osalta hakijan on suoritettava hyväksytysti kaikki lentokokeen tai tarkastuslennon osat. Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin viidessä kohdassa, hänen on suoritettava koko lentokoe tai tarkastuslento uudelleen. Korkeintaan viidessä kohdassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätyt kohdat uudelleen. Jos uusintakokeen jokin kohta hylätään, hakijan on suoritettava koko koe uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseiset kohdat hyväksytysti aiemmalla kerralla. Osa 6 ei kuulu ATPL- tai MPL-lentokokeeseen. Jos hakija hylätään vain osassa 6 tai jos hän ei suorita sitä, tyyppikelpuus myönnetään ilman CAT II- tai CAT III -oikeuksia. Tyyppikelpuutuksen oikeuksien laajentamiseksi CAT II:een tai CAT III:een hakijan on suoritettava hyväksytysti osa 6 asianomaisella ilma-alustyyppillä.

LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT

3. Hakijan on osoitettava, että hän
- pystyy käyttämään lentokonetta sen rajoitusten mukaisesti;
 - pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
 - toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
 - osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön;
 - kykenee koko ajan säilyttämään lentokoneen hallinnan niin, että menetelmän tai liikkeen onnistuminen on aina varmaa;
 - tuntee ja hallitsee käytännössä miehistöyhteistyön menetelmät sekä toimenpiteet miehistön jäsenen menettäessä toimintakykynsä (jos soveltuu), ja
 - pystyy viestimään tehokkaasti muiden miehistön jäsenten kanssa (jos soveltuu).

▼M5

4. Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulenssiolosuhteet sekä käytettävän lentokoneen käsittelyominaisuudet ja suorituskyyky:

Korkeus

yleisesti	± 100 jalkaa
ylösvedon aloitus ratkaisukorkeudesta	+ 50 jalkaa / – 0 jalkaa
minimilaskeutumiskorkeuden noudattaminen	+ 50 jalkaa / – 0 jalkaa

Lentoradan noudattaminen

radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen	± 5°
Astepoikkeamat	Puolet suuntasäteen ja liukupolun maksimipoikkeamasta (esim. LPV, ILS, MLS, GLS).
2D (LNAV) ja 3D (LNAV/VNAV) lineaariset poikkeamat	Lentoradan sivusuuntainen virhe/poikkeama saa yleensä olla enintään ± $\frac{1}{2}$ menetelmän RNP-luvusta. Vähäiset poikkeamat vaatimuksesta sallitaan (enintään 1 × RNP-luku).
3D lineaariset pystysuuntaiset poikkeamat (esim. RNP APCH (LNAV/VNAV) käytettäessä BaroVNAV-toimintoa)	enintään – 75 jalkaa liukupolun alapuolella missä tahansa vaiheessa ja enintään + 75 jalkaa liukupolun yläpuolella enintään 1 000 jalan korkeudella lentopaikan korkeustasosta.

Ohjaussuunta

kaikkien moottorien toimiessa	± 5°
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	± 10°

Nopeus

kaikkien moottorien toimiessa	± 5 solmua
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	+ 10 solmua / – 5 solmua

▼B

KOULUTUKSEN, LENTOKOKEEN JA TARKASTUSLENNON SISÄLTÖ

5. Yhden ohjaajan lentokoneet lukuun ottamatta vaativia suorituskykyisiä lentokoneita

a) Taulukon merkkien selitykset:

P = Koulutetaan päällikön tai perämiehen tehtävissä sekä ohjaavana ohjaajana (PF) ja avustavana ohjaajana (PNF)

X = Suoritettava lentosimulaattorilla, jos sellainen on käytettävissä; muussa tapauksessa on käytettävä lentokonetta, jos se soveltuu kyseisen lentoliikkeen tai menetelmän suorittamiseen.

P# = Koulutusta on täydennettävä valvotulla lentokoneen tarkastuksella

b) Käytännön koulutus on annettava vähintään P-kirjaimella merkityllä koulutuslaitteella, ja se voidaan antaa nuolen (—>) osoittamilla korkeamman tasoisilla laitteilla.

Koulutuslaitteista käytetään seuraavia lyhenteitä:

A = Lentokone

FFS = Lentosimulaattori

FTD = Lentokoulutuslaite (mukaan lukien FNPT II monimoottoristen lentokoneiden luokkakelpuutusta varten)

c) Osan 3B tähdellä (*) merkityt tehtävät ja monimoottorisilla lentokoneilla osa 6 on lennettävä yksinomaan mittarien avulla, jos lentokokeeseen tai tarkastuslentoon sisältyy mittarilentokelpuutuksen voimassaolon jatkaminen tai uusiminen. Jos tähdellä (*) merkittyjä tehtäviä ei lennetä yksinomaan mittarien avulla lentokokeen tai tarkastuslennon aikana ja jos IR-oikeuksia ei hyvitetä, luokka- tai tyyppikelpuutus rajoitetaan vain VFR-lentotoimintaan.

d) Osa 3A on suoritettava tyyppikelpuutuksen tai monimoottoristen lentokoneiden luokkakelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi vain VFR-lentotoimintaa varten, jos viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana ei ole suoritettu vaadittuja 10 yksittäistä lentoa. Osaa 3A ei vaadita, jos osa 3B on suoritettu.

e) M-kirjain lentokoe/tarkastuslento-sarakkeessa osoittaa tehtävän olevan pakollinen, tai mahdollisuutta valita silloin kun sarakkeessa luetellaan useampi kuin yksi tehtävä.

f) Tyyppikelpuutuksen tai monimoottoristen lentokoneiden luokkakelpuutuksen käytännön koulutuksessa on käytettävä lentosimulaattoria tai FNPT II:ta, jos laitteen käyttö kuuluu osana hyväksytyyn luokka- tai tyyppikurssiin. Kurssin hyväksymisessä otetaan huomioon

▼M3

i) käytettävän lentosimulaattorin tai FNPT II:n hyväksyntä, josta määrätään osan ARA ja osan ORA asiaa koskevilla vaatimuksilla;

▼B

ii) kouluttajien kelpoisuus;

iii) kurssilla annettavan lentosimulaattori- tai FNPT II -koulutuksen määrä, ja

iv) koulutettavan ohjaajan kelpoisuus ja aiempi kokemus vastaavilla tyypeillä.

g) Jos lentokoe tai tarkastuslento suoritetaan usean ohjaajan lentotoiminnassa, tyyppikelpuutus rajoitetaan usean ohjaajan lentotoimintaan.

YHDEN OHJAAJAN LENTOKONEET LUKUUN OTTAMATTA VAATIVIA SUORITUSKYKYISIÄ LENTOKONEITA	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LUOKKA- TAI TYYPPI- KELPUUTUKSEN LEN- TOKOE/ TARKASTUS- LENTO		
	Lentoliikheet/menetelmät	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkastettu FFS A	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkastettu
OSA 1							
1	Lähtö						
1.1	Lennon valmistelu, mukaan lukien: asiakirjat massa- ja massakeskiö-laskelmat säätiöjen hankkiminen NOTAMit						
1.2	Tarkistukset ennen käynnistystä						
1.2.1	Ulkopuoliset	P#		P			
1.2.2	Sisäpuoliset			P		M	
1.3	Moottorin käynnistys: normaali käynnistys, häiriöt	P→	→	→		M	
1.4	Rullaus		P→	→		M	
1.5	Tarkistukset ennen lentoonlähtöä: moottorin koekäyttö (jos soveltuu)	P→	→	→		M	
1.6	Lentoonlähtömenetelmä: normaali lentoonlähtö lentokäsikirjan mukaisilla laippa-asetuksilla lentoonlähtö sivutuulella (jos sopivat olosuhteet)		P→	→			
1.7	Nousu: Vx/Vy kaarrot määrättyihin ohjaussuuntiin asettuminen vaakalento		P→	→		M	
1.8	Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne						
OSA 2							
2	Lentokoneen käsittely (VMC)						
2.1	Suora vaakalento eri nopeuksilla, mukaan lukien hidaslento sileänä ja laskusiivekkeet ulkona (sekä hidastaminen pienimpään ohjattavuusnopeuteen (VMCA), jos vaaditaan)		P→	→			

▼B

YHDEN OHJAAJAN LENTOKONEET LUKUUN OTTAMATTA VAATIVIA SUORITUSKYKYISIÄ LENTOKONEITA	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LUOKKA- TAI TYYPPI- KELPUUTUKSEN LEN- TOKOE/ TARKASTUS- LENTO	
Lentoliikkeet/menetelmät	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkastettu FFS A	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkastettu
	2.2 Jyrkät kaarrot (360° vasem- malle ja oikealle 45° kallistuk- sella)		P→	→		M
2.3 Sakkaukset ja oikaisu: i) Sakkkaus sileänä ii) Sakkaukseen lähestyminen liukukaarrossa, lähestymi- sasussa ja -teholla iii) Sakkaukseen lähestyminen laskuasussa ja laskuteholla iv) Sakkaukseen lähestyminen nousukaarrossa, laipat len- toonlähtöasennossa ja nou- suteholla (vain yksimootto- risilla lentokoneilla)		P→	→		M	
2.4 Lentokoneen käsittely auto- maattiohjauksen ja lennonohja- usnäytön (flight director) avulla (voidaan suorittaa osassa 3), jos lentokoneessa ovat nämä lait- teet		P→	→		M	
2.5 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, ra- diopuhelinliikenne						
OSA 3A						
3A Matkalennon VFR-menetelmät (ks. B.5.c) ja B.5.d))						
3A.1 Lentosuunnitelma, laskelma- suunnistus ja kartanluku						
3A.2 Korkeuden, ohjaussuunnan ja nopeuden säilyttäminen						
3A.3 Suunnistus kartan avulla, aika- arviot ja niiden korjaukset						
3A.4 Radiosuunnistuslaitteiden käyttö (jos soveltuu)						
3A.5 Lennon seuranta (operatiivinen lentosuunnitelma, rutiinitarkas- tukset, mm. polttoaine, järjes- telmät, jäänesto)						

▼B

YHDEN OHJAAJAN LENTOKONEET LUKUUN OTTAMATTA VAATIVIA SUORITUSKYKYISIÄ LENTOKONEITA	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LUOKKA- TAI TYYPPI- KELPUUTUKSEN LEN- TOKOE/ TARKASTUS- LENTO	
	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkastettu FFS A	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkastettu
Lentoliikheet/menetelmät						
3A.6 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, ra- diopuhelinliikenne						
OSA 3B						
3B Mittarilento						
3B.1* IFR-lähtömenetelmät		P→	→		M	
3B.2* IFR-matkalento		P→	→		M	
3B.3* Odotusmenetelmät		P→	→		M	
3B.4* 3D-lähestyminen 200 jalan (60 m) ratkaisukorkeuteen tai tar- vittaessa suurempaan menetel- mäminimiin (automaattiohjausta voidaan käyttää korkeussuun- taisen lentoradan loppulähesty- missegmenttiin hakeutumiseen)		P→	→		M	
3B.5* 2D-lähestyminen minimilaskeu- tumiskorkeuteen		P→	→		M	
3B.6* Lentotehtäviä kompassin ja kei- nohorisontin häiriöitä jäljitellen: Mittarikaarrot Oikaisut epätavallisista asen- noista	P→	→	→		M	
3B.7* Suunta- tai liikusäteen häiriö	P→	→	→			
3B.8* Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, ra- diopuhelinliikenne						
Tyhjä						
OSA 4						
4 Saapumismenetelmä ja laskut						
4.1 Lentopaikan saapumismene- telmä		P→	→		M	

▼M5

▼B

▼B

YHDEN OHJAAJAN LENTOKONEET LUKUUN OTTAMATTA VAATIVIA SUORITUSKYKYISIÄ LENTOKONEITA	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LUOKKA- TAI TYYPPI- KELPUUTUKSEN LEN- TOKOE/ TARKASTUS- LENTO	
	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkastettu FFS A	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkastettu
Lentoliikheet/menetelmät						
4.2 Normaali lasku		P→	→		M	
4.3 Lasku käyttämättä laskusiivekkeitä		P→	→		M	
4.4 Sivutuulilasku (jos sopivat olosuhteet)		P→	→			
4.5 Lähestyminen ja lasku tyhjäkäynnillä enintään 2 000 jalan korkeudesta kiitotien yläpuolelta (vain yksimoottorisilla lentokoneilla)		P→	→			
4.6 Ylösveto minimikorkeudesta		P→	→		M	
4.7 Ylösveto ja lasku yöllä (jos vaaditaan)	P→	→	→			
4.8 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne						
OSA 5						
5 Toiminta poikkeus- ja pakkotilanteissa (Voidaan suorittaa osien 1–4 yhteydessä)						
5.1 Lentoonlähdön keskeytys kohtuullisesta nopeudesta		P→	→		M	
5.2 Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdön jälkeen (vain yksimoottorisilla lentokoneilla)			P		M	
5.3 Simuloitu pakkolasku ilman moottoritehoa (vain yksimoottorisilla lentokoneilla)			P		M	
5.4 Muita simuloituja pakkotilanteita: i) tulipalo tai savunmuodostus lennolla ii) järjestelmävikoja	P→	→	→			

▼ **B**

YHDEN OHJAAJAN LENTOKONEET LUKUUN OTTAMATTA VAATIVIA SUORITUSKYKYISIÄ LENTOKONEITA	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LUOKKA- TAI TYYPPI- KELPUUTUKSEN LEN- TOKOE/ TARKASTUS- LENTO	
	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkastettu FFS A	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkastettu
Lentoliikkeet/metelmät						
5.5 Moottorin pysäytys ja uudelleenkäynnistys (vain monimoottorikelpuutuksen lentokoneissa) (turvallisessa korkeudessa, jos suoritetaan lentokoneella)	P—>	—>	—>			
5.6 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne						
OSA 6						
6 Toiminta moottorihäiriötilanteissa						
6.1* (Tämä osa voidaan suorittaa osien 1–5 yhteydessä) Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdössä (turvallisessa korkeudessa, ellei suoriteta lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla)	P—>	—>	—>X		M	
6.2* Lähestyminen ja ylösveto moottorihäiriötä jäljitellen	P—>	—>	—>		M	
6.3* Lähestyminen ja lasku pysähtymiseen asti moottorihäiriötä jäljitellen	P—>	—>	—>		M	
6.4 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne						

▼ **M5**

h) PBN-oikeuksien saamiseksi tai säilyttämiseksi yhden lähestymisen on oltava RNP APCH. Jos RNP APCH ei ole käytännössä mahdollinen, se on tehtävä asianmukaisesti varustetulla simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD).

▼ **B**

6. Usean ohjaajan lentokoneet ja vaativat suorituskykyiset yhden ohjaajan lentokoneet

a) Taulukon merkkien selitykset:

P = Koulutetaan päällikön tai perämiehen tehtävissä sekä ohjaavana ohjaajana (PF) ja avustavana ohjaajana (PNF) tyyppikelpuutuksen myöntämistä varten.

X = Suoritettava lentosimulaattorilla, jos sellainen on käytettävissä; muussa tapauksessa on käytettävä ilma-alusta, jos se soveltuu kyseisen lentoliikkeen tai menetelmän suorittamiseen.

▼B

P# = Koulutusta on täydennettävä valvotulla lentokoneen tarkastuksella.

- b) Käytännön koulutus on annettava vähintään P-kirjaimella merkityllä koulutuslaitteella, ja se voidaan antaa nuolen (—>) osoittamilla korkeamman-tasoisilla laitteilla.

Koulutuslaitteista käytetään seuraavia lyhenteitä:

A = Lentokone

FFS = Lentosimulaattori

FTD = Lentokoulutuslaite

OTD = Muu koulutuslaite

- c) Tähdellä (*) merkityt kohdat on lennettävä yksinomaan mittarien avulla. Jos tämä ehto ei täyty lentokokeen tai tarkastuslennon aikana, tyyppikelpuus rajoitetaan vain VFR-toimintaan.
- d) M-kirjain lentokoe/tarkastuslento-sarakkeessa osoittaa tehtävän olevan pakollinen.
- e) Käytännön koulutuksessa ja kokeissa on käytettävä lentosimulaattoria, jos lentosimulaattori kuuluu osana hyväksytyyn tyyppikurssiin. Kurssin hyväksymisessä otetaan huomioon
- i) käytettävän lentosimulaattorin tai FNPT II:n hyväksyntä;
 - ii) kouluttajien kelpoisuus;
 - iii) kurssilla annettavan lentosimulaattori- tai FNPT II -koulutuksen määrä, ja
 - iv) koulutettavan ohjaajan kelpoisuus ja aiempi kokemus vastaavilla tyypeillä.
- f) Usean ohjaajan lentokoneissa ja vaativissa suorituskykyisissä yhden ohjaajan lentokoneissa, joita käytetään usean ohjaajan lentotoiminnassa, lentoliikkeisiin ja menetelmiin on kuuluttava miehistöyhteistyö.
- g) Yhden ohjaajan lentotoiminnassa vaativilla suorituskykyisillä yhden ohjaajan lentokoneilla lentoliikkeet ja menetelmät on suoritettava yhden ohjaajan toimintaympäristössä.
- h) Vaativien suorituskykyisten yhden ohjaajan lentokoneiden osalta, kun lentokoe tai tarkastuslento suoritetaan usean ohjaajan lentotoiminnassa, tyyppikelpuus rajoitetaan usean ohjaajan lentotoimintaan. Jos haetaan oikeuksia toimintaan yhden ohjaajan miehistöllä, kohtien 2.5, 3.9.3.4, 4.3, 5.5 lentoliikkeet/menetelmät ja vähintään yksi lentoliike/menetelmä kohdasta 3.4 on suoritettava lisäksi ainoana ohjaajana.
- i) Kun kyseessä on FCL.720.A kohdan e kohdan mukaisesti myönnetty rajoitettu tyyppikelpuus, hakijoiden on täytettävä samat vaatimukset kuin muiden kyseisen tyyppikelpuutuksen hakijoiden, lukuun ottamatta lentoonlähtö- ja laskuvaiheisiin liittyviä käytännön harjoituksia.

▼B

USEAN OHJAAJAN LENTOKONEET JA VAATIVAT SUORITUSKYKYISET YHDEN OHJAAJAN LENTOKONEET		KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				ATPL/MPL TAI TYYPIKELPUUTUKSEN LENTOKOE/ TARKASTUSLENTO		
Lentoliikkeet/menetelmät						Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
		OTD	FTD	FFS	A		FFS A	
OSA 1								
1	Lennonvalmistelu							
1.1	Suoritusarvolaskelmat	P						
1.2	Lentokoneen ulkopuolinen tarkastus, tarkastuskohteet ja tarkastuksen tarkoitus	P#			P			
1.3	Ohjaamotarkistukset		P→	→	→			
1.4	Tarkistuslistan käyttö ennen moottoreiden käynnistystä, käynnistys, radio ja suunnistuslaitteiden tarkistus, suunnistus- ja yhteydenpitotaajuuksien valinta ja asetus	P→	→	→	→		M	
1.5	Rullaus lennonjohdon tai kouluttajan antamien ohjeiden mukaan			P→	→			
1.6	Tarkistukset ennen lento- onlähtöä		P→	→	→		M	
OSA 2								
2	Lento- onlähdöt							
2.1	Normaalit lento- onlähdöt eri laippa- asetuksilla, myös pysähtymättä kii- totielle			P→	→			
2.2*	Mittarilento- onlähtö: siir- tyminen mittarilento- on rotaation aikana tai heti maasta irtoamisen jälkeen			P→	→			

▼B

USEAN OHJAAJAN LENTOKONEET JA VAAATIVAT SUORITUSKYKYI- SET YHDEN OHJAAJAN LENTOKO- NEET		KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				ATPL/MPL TAI TYYP- PIKELPUUTUKSEN LENTOKOE/ TARKAS- TUSLENTO	
Lentoliikkeet/menetelmät	OTD	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
						FFS A	
2.3	Lentoonlähtö sivutuulella			P—>	—>		
2.4	Lentoonlähtö suurim- malla sallitulla lentoon- lähtömassalla (todellisella tai simuloitulla)			P—>	—>		
2.5	Lentoonlähtö, jossa simu- loitu moottorihäiriö:						
2.5.1*	pian V2:n saavuttamisen jälkeen (Lentokoneilla, joita ei ole tyyppihyväksytty lii- kenneluokan tai kevytlii- kenneluokan lentokoneik- si, moottorihäiriötä ei saa simuloida ennen kuin on saavutettu vähintään 500 jalan korkeus kiitotien pään korkeustasosta. Jos lentokoneen suoritusarvot ovat lentoonlähtömassan ja tiheyskorkeuden suh- teen samat kuin liikenne- luokan lentokoneilla, kouluttaja voi simuloida moottorihäiriön pian V2:n saavuttamisen jälkeen)			P—>	—>		
2.5.2*	V1:n ja V2:n välillä			P	X	M Vain FFS	
2.6	Lentoonlähden keskeytys kohtuullisesta nopeudesta ennen V1:n saavuttamista			P—>	—>X	M	
OSA 3							
3	Lentoliikkeet ja -menetel- mät						
3.1	Kaarrot spoilerireita käyt- tämällä ja ilman niitä			P—>	—>		

▼B

USEAN OHJAAJAN LENTOKONEET JA VAAATIVAT SUORITUSKYKYI- SET YHDEN OHJAAJAN LENTOKO- NEET	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					ATPL/MPL TAI TYYP- PIKELPUUTUKSEN LENTOKOE/ TARKAS- TUSLENTO	
Lentoliikkeet/menetelmät					Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
	OTD	FTD	FFS	A		FFS A	
3.2 Pituuskallistuksen muutos ja tärinä kriittisen Machin luvun saavuttamisen jälkeen sekä lentokoneen muut erityiset lento-ominaisuudet (esim. dutch roll)			P→	→X Tätä Harjoitusta ei saa suorittaa ilmalukella			
3.3 Lentomekaanikon paneelin järjestelmien ja hallintalaitteiden normaali käyttö	P→	→	→	→			
Seuraavien järjestelmien käyttö normaalitoiminnassa ja poikkeustilanteissa:						M	Kohdista 3.4.0–3.4.14 on valittava vähintään kolme poikkeustilannetehtävää
3.4.0 Moottori (tarvittaessa potkuri)	P→	→	→	→			
3.4.1 Paineistus ja ilmastointi	P→	→	→	→			
3.4.2 Pitot-staattinen järjestelmä	P→	→	→	→			
3.4.3 Polttoainejärjestelmä	P→	→	→	→			
3.4.4 Sähköjärjestelmä	P→	→	→	→			
3.4.5 Hydraulijärjestelmä	P→	→	→	→			
3.4.6 Ohjaimet ja trimmit	P→	→	→	→			
3.4.7 Jäänesto- ja jäänpoistojärjestelmä, tuulilasin lämmitys	P→	→	→	→			

▼B

Lentoliikheet/menetelmät	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	ATPL/MPL TAI TYYP- PIKELPUUTUKSEN LENTOKOE/ TARKAS- TUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	A		Millä tar- kastettu FFS A	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
3.4.8 Autopilotti/ lennonohjausnäyttö (flight director)	P→	→	→	→		M (vain yhden ohjaajan lentokoneissa)	
3.4.9 Sakkauksen varoitus- ja estojärjestelmät ja vakautusjärjestelmät	P→	→	→	→			
3.4.10 GPWS, Säätutka, radio- korkeusmittari, transponderi		P→	→	→			
3.4.11 Radiot, suunnistuslaitteet, mittarit, lennonhallinta järjestelmä (FMS)	P→	→	→	→			
3.4.12 Laskuteline ja jarrut	P→	→	→	→			
3.4.13 Solakot ja laskusiivekkeet	P→	→	→	→			
3.4.14 Apuvoimalaite (APU)	P→	→	→	→			
Tyhjä							
3.6 Toiminta poikkeus- ja pakkotilanteissa						M	Kohdista 3.6.1–3.6.9 on valittava vähintään kolme tehtävää

▼B

USEAN OHJAAJAN LENTOKONEET JA VAATIVAT SUORITUSKYKYI- SET YHDEN OHJAAJAN LENTOKO- NEET	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				ATPL/MPL TAI TYYP- PIKELPUUTUKSEN LENTOKOE/ TARKAS- TUSLENTO		
Lentoliikkeet/menetelmät	OTD	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuitaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu FFS A	Tarkastus- lentäjän kuitaus, kun tarkas- tettu
	3.6.1 Palonsammutustoimet, esimerkiksi moottorin, APU:n, matkustamon, rahtitilan, ohjaamon, sii- ven ja sähkölaitteiden palot, mukaan lukien evakuointi		P—>	—>	—>		
3.6.2 Savun torjunta ja poisto		P—>	—>	—>			
3.6.3 Moottorihäiriöt, mootto- rin sammutus ja uudel- leenkäynnistys turvalli- sessa korkeudessa		P—>	—>	—>			
3.6.4 Polttoaineen pikatyhjen- nys (simuloituna)		P—>	—>	—>			
3.6.5 Nopeat tuulen muutokset (wind shear) lentoonläh- dössä ja laskussa			P	X		Vain FFS	
3.6.6 Paineistushäiriö (simuloi- tuna) ja nopea korkeuden vähennys (emergency descent)			P—>	—>			
3.6.7 Ohjaamomiehистön jäse- nen toimintakyvyn mene- tys		P—>	—>	—>			
3.6.8 Muut pakkotilannemene- telmät lentokäsikirjan mukaisesti		P—>	—>	—>			
3.6.9 ACAS-varoitus	P—>	—>	—>	Ei saa käyttää ilma- alusta		Vain FFS	
3.7 Jyrkät kaarrot 45° kallis- tuksella 180°–360° va- semalle ja oikealle		P—>	—>	—>			

▼ B

USEAN OHJAAJAN LENTOKONEET JA VAAATIVAT SUORITUSKYKYI- SET YHDEN OHJAAJAN LENTOKO- NEET		KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				ATPL/MPL TAI TYYP- PIKELPUUTUKSEN LENTOKOE/ TARKAS- TUSLENTO		
Lentoliikkeet/menetelmät		OTD	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
							FFS A	
3.8	Lähestyvän sakkauksen varhainen tunnistaminen ja oikaisu (sakkauvaroituksesta) lentoonläh- töasennossa, matkalen- toasussa ja laskuasussa (laipat laskuasennossa, laskuteline ulkona)			P—>	—>			
3.8.1	Oikaisu täydestä sakkauk- sesta tai sakkauvaroit- timen toimimisen jälkeen nousu-, matkalento- ja lähestymisasussa			P	X			
3.9	Mittarilentomenetelmät							
3.9.1*	Lähtö- ja saapumisreittien sekä lennonjohdon ohjei- den noudattaminen		P—>	—>	—>		M	
3.9.2*	Odotusmenetelmät		P—>	—>	—>			
3.9.3*	3D-lähestymiset 200 jalan (60 m) ratkaisukorkeu- teen tai tarvittaessa suu- rempaan menetelmämini- miin							
3.9.3.1*	käsin ohjaten, ilman len- nonohjausnäyttöä (flight director)			P—>	—>		M (vain lento- koe)	
3.9.3.2*	käsin ohjaten, käyttäen lennonohjausnäyttöä			P—>	—>			

▼ B

▼ B

Lentoliikkeet/menetelmät	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
	OTD	FTD	FFS	A		FFS A	
3.9.3.3* automaattiohjauksella			P→	→			

▼ M5

3.9.3.4* käsin ohjaten, yksi moottori epäkunnossa (simuloina); moottorihäiriö on oltava simuloina loppulähestymisen aikana ennen kuin saavutetaan 1 000 jalan korkeus lentopaikan korkeustasosta, ja sitä on simuloina maakosketukseen asti tai keskeytetyn lähestymisen menetelmän loppuun asti			P→	→		M	
Lentokoneilla, joita ei ole tyyppihyväksytty liikenneluokan (JAR/FAR 25) tai kevytliikenneluokan (SFAR 23) lentokoneiksi, lähestyminen moottorihäiriötä jäljitellen ja sitä seuraava ylösveto on tehtävä kohdassa 3.9.4 tarkoitettun ei-tarkkuuslähestymisen yhteydessä. Ylösveto on aloitettava, kun saavutetaan julkaistu estevarakorkeus (OCH/A), mutta kuitenkin viimeistään saavutettaessa minimilaskutumiskorkeus (MDH/A) 500 jalkaa kiitotien kynnyksen korkeustasosta. Jos lentokoneen suoritusarvot ovat lentoonlähdomassan ja tiheyskorkeuden suhteen samat kuin liikenneluokan lentokoneilla, kouluttaja voi simuloida moottorihäiriön 3.9.3.4 kohdan mukaisesti.							

▼ M5

Lentoliikheet/menetelmät	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
	OTD	FTD	FFS	A		FFS A	
3.9.4* 2D-lähestyminen minimi- laskeutumiskorkeuteen			P*—>	—>		M	

▼ B

3.9.5 Kiertolähestyminen seu- raavasti: a)* mittarilähestyminen kyseisen lentopaikan kiertolähestymisen minimilaskeutumis- korkeuteen simuloi- duissa IMC-olosuh- teissa; jota seuraa: b) kiertolähestyminen minimilaskeutumis- korkeudessa toiselle kiitotielle, jonka suunta poikkeaa vä- hintään 90° a kohdan mittarilähestymisen loppulähestymissuun- nasta. Huomautus: Jos a ja b kohdan tehtäviä ei voida lennonjohdollisista syistä suorittaa, huonon näky- vyyden kuvio voidaan lentää simuloituna.			P*—>	—>			
---	--	--	------	----	--	--	--

OSA 4

4 Keskeytetyt lähestymiset							
----------------------------	--	--	--	--	--	--	--

▼ M5

4.1 Ylösveo kaikkien moot- torien toimiessa* 3D-lä- hestymisessä ratkaisukor- keudesta			P*—>	—>			
---	--	--	------	----	--	--	--

▼ **B**

USEAN OHJAAJAN LENTOKONEET JA VAAATIVAT SUORITUSKYKYI- SET YHDEN OHJAAJAN LENTOKO- NEET		KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				ATPL/MPL TAI TYYP- PIKELPUUTUKSEN LENTOKOE/ TARKAS- TUSLENTO		
Lentoliikheet/ menetelmät		OTD	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
							FFS A	
4.2	Muita keskeytettyjä lä- hestymisiä			P*—>	—>			
4.3*	Ylösveo käsin ohjaten kriittinen moottori epä- kunnossa (simuloituna) mittarilähestymisen jäl- keen DH:sta, MDH:sta tai lähestymisen keskeytys- pisteestä (MAPt)			P*—>	—>		M	
4.4	Laskun keskeytys 15 metrin (50 jalan) korkeu- desta kiitotien kynnyksen yläpuolella ja ylösveo			P—>	—>			
OSA 5								
5	Laskut							
5.1	Normaalit laskut* siten, että näköyhteys on saa- vutettu mittarilähestymi- sessä ratkaisukorkeuteen tullessa			P				
5.2	Lasku, jossa korkeus- ohjaimen trimmi on si- muloitu lukkiutuneeksi sellaiseen asentoon, jossa lentokone ei ole trimmat- tuna			P—>	Tätä harjoi- tusta ei saa suori- taa il- ma- aluk- sella			
5.3	Sivutuulilaskuja (ilma- aluksella, jos mahdollista)			P—>	—>			
5.4	Laskukierros ja lasku lai- pat ja solakot sisällä tai vain osittain ulkona			P—>	—>			

▼ **M5**▼ **B**

▼B

USEAN OHJAAJAN LENTOKONEET JA VAATIVAT SUORITUSKYKYI- SET YHDEN OHJAAJAN LENTOKO- NEET		KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					ATPL/MPL TAI TYYP- PIKELPUUTUKSEN LENTOKOE/ TARKAS- TUSLENTO	
Lentoliikkeet/menetelmät	OTD	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu	
						FFS A		
5.5 Lasku kriittinen moottori epäkunnossa (simuloituna)			P→	→		M		
5.6 Lasku kaksi moottoria epäkunnossa: — kolmimoottorisilla lentokoneilla keskimäinen ja toinen ulompi moottori, jos se on mahdollista lentokäsikirjan tietojen mukaan — nelimoottorisilla lentokoneilla kaksi saman puolen moottoria			P	X		M vain FFS (vain lento- koe)		

Yleisiä huomautuksia:

Eriyisvaatimukset tyyppikelpuutuksen laajentamiseksi koskemaan mittarilähestymisiä alle 200 jalan (60 metrin) ratkaisukorkeutta käyttäen (Cat II/III -toimintaa).

OSA 6

Tyyppikelpuutukseen liitettävä lisäoikeus mittarilähestymisiin, joissa käytetään alle 60 metrin (200 jalan) ratkaisukorkeutta (CAT II/III)

Tyyppikelpuutuksen laajentamiseksi mittarilähestymisiin, joissa ratkaisukorkeus on alle 60 metriä (200 jalkaa), on annettava koulutusta vähintään seuraavissa lentoliikkeissä ja menetelmissä. Seuraavassa tarkoitettujen mittarilähestymisten ja keskeytettyjen lähestymisten aikana on käytettävä kaikkia lentokoneen laitteita, jotka tyyppihyväksynnän mukaan vaaditaan mittarilähestymisiin käyttäen alle 60 metrin (200 jalan) ratkaisukorkeutta.

▼B

USEAN OHJAAJAN LENTOKONEET JA VAAATIVAT SUORITUSKYKYI- SET YHDEN OHJAAJAN LENTOKO- NEET	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					ATPL/MPL TAI TYYP- PIKELPUUTUKSEN LENTOKOE/ TARKAS- TUSLENTO	
Lentoliikkeet/menetelmät	OTD	FTD	FFS	A	Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
						FFS A	
6.1* Keskeytetty lentoonlähtö pienimmällä sallitulla kii- totienäkyvyydellä			P*—>	—>X Tätä harjoi- tusta ei saa suorit- taa il- ma- aluk- sella		M*	
6.2* ► <u>M5</u> CAT II/III ◀-lä- hestymiset simuloituissa mittarilento-olosuhteissa siihen ratkaisukorkeuteen asti, johon hyväksyntää haetaan, käyttäen lennon- ohjausjärjestelmää. Nor- maaleja miehistöyhteis- työmenetelmiä (tehtävän- jako, vakiosanonnat ja niiden käyttö, keskinäi- nen valvonta, tiedon- vaihto ja avustaminen) on noudatettava.			P—>	—>		M	
6.3* Ylösveto: 6.2 kohdassa tarkoitettu- jen lähestymisten jälkeen ratkaisukorkeudesta. Koulutukseen on kuulut- tava myös ylösveto, jonka syynä on (simuloi- tu) riittämätön kiitotienä- kyvyys, nopeat tuulen muutokset (wind shear), lentokoneen poikkeami- nen liiaksi onnistuneen lähestymisen rajoista ja maalaitteiden tai lentoko- neen laitteiden häiriö en- nen ratkaisukorkeuden saavuttamista, sekä ylös- veto, jossa simuloitu len- tokoneen laitehäiriö.			P—>	—>		M*	

▼ **B**

Lentoliikheet/menetelmät	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
	OTD	FTD	FFS	A		FFS A	
6.4* Lasku(t): siten, että näköyhteys on saavutettu mittarilähestymisessä ratkaisukorkeuteen tultaessa. Jos se on kyseisellä lennonohjausjärjestelmällä mahdollista, on suoritettava automaattilasku.			P→	→		M	

Huom. CAT II/III-lähestymiset on suoritettava kyseistä toimintaa koskevien lentotoimintamääräysten mukaisesti.

▼ **M5**

Huom. RNP APCH -lähestymismenetelmät saattavat lentokäsikirjan mukaan edellyttää automaattiohjauksen tai lennonohjausnäytön käyttöä. Manuaaliohjauksella lennettävän menetelmän valinnassa on otettava huomioon lentokäsikirjan rajoitukset (esim. kohtaan 3.9.3.1 valitaan ILS, jos lentokäsikirjassa on tällainen rajoitus).

- j) PBN-oikeuksien saamiseksi tai säilyttämiseksi yhden lähestymisen on oltava RNP APCH. Jos RNP APCH ei ole käytännössä mahdollinen, se on tehtävä asianmukaisesti varustetulla simulaatiokoulutuslaitteella (FSTD).

▼ **B**

7. Luokkakelpuutukset – vesi

Osa 6 on suoritettava monimoottoristen vesilentokoneiden luokkakelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi ja rajoitetaan vain VFR-lentotoimintaan, jos 12 viimeksi kuluneiden kuukauden aikana ei ole suoritettu vaadittuja 10 yksittäistä lentoa.

LUOKKAKELPUUTUS – VESI	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS	
Lentoliikheet/menetelmät	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun tarkastettu
OSA 1		
1. Lähtö		
1.1 Lennon valmistelu, mukaan lukien: Asiakirjat Massa- ja massakeskiö-laskelmat Säätietojen hankkiminen NOTAMit		
1.2 Tarkistukset ennen käynnistystä Ulkopuoliset/sisäpuoliset		

▼B

LUOKKAKELPUUTUS – VESI	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS	
Lentoliikheet/menetelmät	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun tarkastettu
1.3 Moottorin käynnistys ja sammutus: Normaali käynnistys/häiriöt		
1.4 Rullaus		
1.5 Rullaus portaalla		
1.6 Kiinnittyminen: Hiekkaranta Laituri Poiju		
1.7 Liikkuminen vedessä moottori sammutettuna		
1.8 Tarkistukset ennen lentoonlähtöä: Moottorin koekäyttö (jos soveltuu)		
1.9 Lentoonlähtömenetelmä: Normaali lentoonlähtö lentokäsikirjan mukaisilla laippa-asetuksilla Lentoonlähtö sivutuulella (jos sopivat olosuhteet)		
1.10 Nousu: Kaarrot määrättyihin ohjaussuuntiin Asettuminen vaakalento		
1.11 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne		
OSA 2		
2. Lentokoneen käsittely (VFR)		
2.1 Suora vaakalento eri nopeuksilla, mukaan lukien hidaslento sileänä ja laskusiivekkeet ulkona (sekä hidastaminen pienimpään ohjattavuusnopeuteen (VMCA), jos soveltuu)		
2.2 Jyrkät kaarrot (360° vasemmalle ja oikealle 45° kallistuksin)		
2.3 Sakkaukset ja oikaisu: i) Sakkaus sileänä		

▼B

LUOKKAKELPUUTUS – VESI	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS	
Lentoliikkeet/menetelmät	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun tarkastettu
ii) Sakkaukseen lähestyminen liuku- kaarrossa, lähestymisasussa ja -teholla		
iii) Sakkaukseen lähestyminen las- kuasussa ja laskuteholla		
iv) Sakkaukseen lähestyminen nou- sukaarrossa, laipat lentoonlähtö- asennossa ja nousuteholla (vain yksimoottorisilla lentokoneilla)		
2.4 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, ra- diopuhelinliikenne		
OSA 3		
3. Matkalennon VFR-menetelmät		
3.1 Lentosuunnitelma, laskelmasuun- nistus ja kartanluku		
3.2 Korkeuden, ohjaussuunnan ja nopeuden säilyttäminen		
3.3 Suunnistus kartan avulla, aika-ar- viot ja niiden korjaukset		
3.4 Radiosuunnistulaitteiden käyttö (jos soveltuu)		
3.5 Lennon seuranta (operatiivinen lentosuunnitelma, rutiinitarkas- tukset, mm. polttoaine, järjestel- mät, jäänesto)		
3.6 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, ra- diopuhelinliikenne		
OSA 4		
4. Saapumismenetelmä ja laskut		
4.1 Lentopaikan saapumismenetelmä (vain amfibiolentokoneet)		

▼B

LUOKKAKELPUUTUS – VESI	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS	
Lentoliikheet/menetelmät	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun tarkastettu
4.2 Normaali lasku		
4.3 Lasku käyttämättä laskusiivekkeitä		
4.4 Sivutuulilasku (jos sopivat olosuhteet)		
4.5 Lähestyminen ja lasku tyhjäkäynnillä enintään 2 000 jalan korkeudesta vedenpinnan yläpuolelta (vain yksimoottorisilla lentokoneilla)		
4.6 Ylösveto minimikorkeudesta		
4.7 Lasku tynneen veteen Lasku voimakkaaseen aallokkoon		
4.8 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne		
OSA 5		
5. Toiminta poikkeus- ja pakkotilanteissa (Tämä osa voidaan suorittaa osien 1–4 yhteydessä)		
5.1 Lentoonlähdön keskeytys kohtuullisesta nopeudesta		
5.2 Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdön jälkeen (vain yksimoottorisilla lentokoneilla)		
5.3 Simuloitu pakkolasku ilman moottoritehoa (vain yksimoottorisilla lentokoneilla)		
5.4 Muita simuloituja pakkotilanteita: i) tulipalo tai savunmuodostus lennolla ii) järjestelmävikoja		

▼B

LUOKKAKELPUUTUS – VESI	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS	
Lentoliikheet/menetelmät	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun tarkastettu
5.5 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne		
OSA 6		
6. Toiminta moottorihäiriötilanteissa (Tämä osa voidaan suorittaa osien 1–5 yhteydessä)		
6.1 Simuloitu moottorihäiriö lentoalueella (turvallisessa korkeudessa, ellei suoriteta lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla)		
6.2 Moottorin sammutus ja uudelleenkäynnistys (vain lentokoneissa monimoottorisilla lentokoneilla)		
6.3 Lähestyminen ja ylösveto moottorihäiriötä jäljitellen		
6.4 Lähestyminen ja lasku pysähtymiseen asti moottorihäiriötä jäljitellen		
6.5 Yhteydenpito lennonjohtoon – selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne		

C. Helikoptereita koskevat erityisvaatimukset

1. Tyypikelpuutusten ja liikennelentäjän lupakirjan lentokokeessa tai tarkastuslennolla hakijan on suoritettava hyväksytysti lentokokeen tai tarkastuslennon osat 1–4 ja 6 (soveltuvin osin). Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin viidessä kohdassa, hänen on suoritettava koko lentokoe tai tarkastuslento uudelleen. Korkeintaan viidessä kohdassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätyt kohdat uudelleen. Jos uusintakokeen jokin kohta hylätään, hakijan on suoritettava koko koe uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseiset kohdat hyväksytysti aiemmalla kerralla. Kaikki lentokokeen tai tarkastuslennon osat on suoritettava kuuden kuukauden kuluessa.
2. Mittarilentokelpuutuksen tarkastuslennolla hakijan on suoritettava hyväksytysti tarkastuslennon osa 5. Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin kolmessa kohdassa, hänen on suoritettava koko osa 5 uudelleen. Korkeintaan kolmessa kohdassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätyt kohdat uudelleen. Jos uusintakokeen jokin kohta hylätään, hakijan on suoritettava kaikki osan 5 kohdat uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseiset kohdat hyväksytysti aiemmalla kerralla.

▼ B

LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT

3. Hakijan on osoitettava, että hän
- pystyy käyttämään helikopteria sen rajoitusten mukaisesti;
 - pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
 - toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
 - osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön;
 - kykenee koko ajan säilyttämään helikopterin hallinnan siten, että menetelmän tai liikkeen onnistumista ei ole missään vaiheessa syytä epäillä;
 - tuntee ja hallitsee käytännössä miehistöyhteistyön menetelmät sekä toimenpiteet miehistön jäsenen menettäessä toimintakykynsä (jos soveltuu), ja
 - pystyy viestimään tehokkaasti muiden miehistön jäsenten kanssa (jos soveltuu).

▼ M3

4. Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulenssiolosuhteet sekä käytettävän helikopterin käsittelyominaisuudet ja suorituskyky.

▼ M5

- a) IFR-lennon raja-arvot.

Korkeus

yleisesti	± 100 jalkaa
ylösvedon aloitus ratkaisukorkeudesta	+ 50 jalkaa / – 0 jalkaa
minimilaskeutumiskorkeuden noudattaminen	+ 50 jalkaa / – 0 jalkaa

Lentoradan noudattaminen

radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraminen	± 5°
3D-astepoikkeamat	Puolet suuntasäteen ja liukupolun maksimipoikkeamasta (esim. LPV, ILS, MLS, GLS).
2D (LNAV) ja 3D (LNAV/VNAV) lineaariset poikkeamat	lentoradan sivusuuntainen virhe/poikkeama saa yleensä olla enintään ± ½ menetelmän RNP-luvusta. Vähäiset poikkeamat vaatimuksesta sallitaan (enintään 1 × RNP-luku).
3D lineaariset pystysuuntaiset poikkeamat (esim. RNP APCH (LNAV/VNAV) käytössä BaroVNAV-toimintoa):	enintään – 75 jalkaa liukupolun alapuolella missä tahansa vaiheessa ja enintään + 75 jalkaa liukupolun yläpuolella enintään 1 000 jalan korkeudella lentopaikan korkeustasosta.

Ohjaussuunta

normaalitoiminnassa	± 5°
poikkeus- ja pakkotilanteissa	± 10°

Nopeus

yleisesti	± 10 solmua
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	+ 10 solmua /– 5 solmua

▼B

b) VFR-lennon raja-arvot

Korkeus

yleisesti ± 100 jalkaa

Ohjaussuunta

normaalitoiminnassa $\pm 5^\circ$ poikkeus- ja pakkotilanteissa $\pm 10^\circ$

Nopeus

yleisesti ± 10 solmuamoottorihäiriötä jäljiteltäessä $+ 10$ solmua/ $- 5$ solmua

Maaliikehdinnän sivupoikkeama

lentoonlähtö leijunnasta
maavaikutuksessa ± 3 jalkaaLasku ± 2 jalkaa (0 jalkaa taakse-
päin tai sivulle)KOULUTUKSEN, LENTOKOKEEN JA TARKASTUSLENNON SISÄLTÖ
YLEISTÄ

5. Taulukon merkkien selitykset:

P = Koulutetaan päällikön tehtävissä yhden ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutuksen myöntämistä varten tai päällikön tai perämiehen tehtävissä sekä ohjaavana ohjaajana (PF) ja avustavana ohjaajana (PNF) usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutuksen myöntämistä varten.

6. Käytännön koulutus on annettava vähintään P-kirjaimella merkityllä koulutuslaitteella, ja se voidaan antaa nuolen (\rightarrow) osoittamilla korkeammantasoisilla laitteilla.

Koulutuslaitteista käytetään seuraavia lyhenteitä:

FFS = Lentosimulaattori

FTD = Lentokoulutuslaite

H = Helikopteri

7. Tähdellä (*) merkityt tehtävät on lennettävä todellisissa tai simuloituissa mittarisääolosuhteissa, ja vain niiden hakijoiden on suoritettava nämä tehtävät, jotka haluavat uusia IR(H)-kelpuutuksen tai jatkaa sen voimassaoloa tai laajentaa kyseisen kelpuutuksen oikeudet toiseen tyyppiin.

8. Mittarilentomenetelmät (osa 5) suorittavat vain hakijat, jotka haluavat uusia IR(H)-kelpuutuksen tai jatkaa sen voimassaoloa tai laajentaa kyseisen kelpuutuksen oikeudet toiseen tyyppiin. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää lentosimulaattoria tai FTD 2/3:a.

9. M-kirjain lentokoe/tarkastuslento-sarakkeessa osoittaa tehtävän olevan pakollinen.

10. Käytännön koulutuksessa ja kokeissa on käytettävä FSTD:tä, jos FSTD kuuluu osana hyväksytyyn tyyppikurssiin. Kurssin hyväksymisessä otetaan huomioon

▼ **M3**

- i) FSTD:n hyväksyntä, josta määrätään osan ARA ja osan ORA asiaa koskeissa vaatimuksissa;

▼ **B**

- ii) kouluttajan ja tarkastuslentäjän kelpoisuus;
 iii) kurssilla annettavan FSTD-koulutuksen määrä;
 iv) koulutettavan ohjaajan kelpoisuus ja aiempi kokemus vastaavista tyypeistä ja
 v) uuden tyyppikelpuutuksen myöntämisen jälkeen valvonnan alaisena hankittavan lentokokemuksen määrä.

USEAN OHJAAJAN HELIKOPTERIT

11. Usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutuksen ja ATPL(H)-lupakirjan myöntämistä koskevassa lentokokeessa hakija suorittaa vain osat 1–4 ja tarvittaessa osan 6.
 12. Usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamista tai uusimista koskevalla tarkastuslennolla hakija suorittaa vain osat 1–4 ja tarvittaessa osan 6.

YHDEN/USEAN OHJAAJAN HELIKOPTERIT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	FTD	FFS	H	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkas- tettu FFS H	Tarkastuslen- täjän kuittau- s, kun tar- kastettu
Lentoliikkeet/menetelmät						
OSA 1 – Tarkastukset ja toimenpiteet ennen lentoa						
1.1 Helikopterin ulkopuolinen tarkastus, tarkastuskohteet ja tarkastuksen tarkoitus			P		M (jos suoritetaan helikopterilla)	
1.2 Ohjaamotarkistukset		P	—>		M	
1.3 Moottorien käynnistys, radio- ja suunnistuslaitteiden tarkistus, suunnistus- ja yhteydenpitoaajuuksien valinta ja asetus	P	—>	—>		M	
1.4 Rullaus/ilmarullaus lennonjohdon tai kouluttajan antamien ohjeiden mukaan		P	—>		M	
1.5 Toimenpiteet ja tarkistukset ennen lentoonlähtöä	P	—>	—>		M	
OSA 2 – Lentoliikkeet ja menetelmät						
2.1 Lentoönlähdöt (eri profiileilla)		P	—>		M	
2.2 Lentoönlähdöt kaltevilta pinoilta tai sivutuulessa, laskut tällaisissa olosuhteissa		P	—>			
2.3 Lentoönlähtö suurimmalla sallitulla lentoonlähtömassalla (todellisella tai simuloitulla)	P	—>	—>			

▼B

YHDEN/USEAN OHJAAJAN HELIKOPTERIT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	FTD	FFS	H	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkas- tettu FFS H	Tarkastuslen- täjän kuitta- us, kun tar- kastettu
2.4 Lento-ohjauksen simulointi, jossa simuloidaan moottorihäiriö hieman ennen kuin saavutetaan lento-ohjauksen ratkaisupiste (TDP) tai määrätty piste lento-ohjauksen jälkeen (DPATO)		P	—>		M	
2.4.1 Lento-ohjauksen simulointi, jossa simuloidaan moottorihäiriö pian TDP:n tai DPATO:n saavuttamisen jälkeen		P	—>		M	
2.5 Nousu- ja liukukaarrot määrättyihin ohjaussuuntiin	P	—>	—>		M	
2.5.1 Kaarrot 30° kallistuksella, 180°–360° vasemmalle ja oikealle pelkästään mittarien avulla	P	—>	—>		M	
2.6 Autorotaatioliuku	P	—>	—>		M	
2.6.1 Autorotaatiolasku (vain yksimoottorisilla helikoptereilla) tai oikaisu autorotaatiosta tehoa käyttäen		P	—>		M	
2.7 Laskut erilaisilla profiileilla		P	—>		M	
2.7.1 Ylösveto tai lasku, jossa simuloidaan moottorihäiriö ennen kuin on saavutettu laskun ratkaisupiste (LDP) tai määrätty piste ennen laskua (DPBL)		P	—>		M	
2.7.2 Lasku, jossa simuloidaan moottorihäiriö LDP:n tai DPBL:n jälkeen		P	—>		M	
OSA 3 – Seuraavien järjestelmien ja menetelmien käyttö normaaliolosuhteissa sekä poikkeustilanteissa						
3. Seuraavien järjestelmien ja menetelmien käyttö normaaliolosuhteissa sekä poikkeustilanteissa:					M	Tästä osasta on valittava vähintään kolme kohtaa
3.1 Moottori	P	—>	—>			

▼B

YHDEN/USEAN OHJAAJAN HELIKOPTERIT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	FTD	FFS	H	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkas- tettu FFS H	Tarkastuslen- täjän kuitta- us, kun tar- kastettu
Lentoliikheet/menetelmät						
3.2 Ilmastointi (lämmitys, tuuletus)	P	—>	—>			
3.3 Pitot-staattinen järjestelmä	P	—>	—>			
3.4 Polttoainejärjestelmä	P	—>	—>			
3.5 Sähköjärjestelmä	P	—>	—>			
3.6 Hydraulijärjestelmä	P	—>	—>			
3.7 Ohjaimet ja trimmit	P	—>	—>			
3.8 Jäänesto- ja jäänpoistojärjes- telmä	P	—>	—>			
3.9 Autopilotti/ lennonohjausnä- yttö (flight director)	P	—>	—>			
3.10 Vakautusjärjestelmät (SAS)	P	—>	—>			
3.11 Säättuka, radiokorkeusmittari, transponderi	P	—>	—>			
3.12 Aluesuunnistusjärjestelmä	P	—>	—>			
3.13 Laskutelinejärjestelmä	P	—>	—>			
3.14 Apuvoimalaite	P	—>	—>			
3.15 Radio, suunnistuslaitteet, mit- tarit, lennonhallintajärjestelmä (FMS)	P	—>	—>			
OSA 4 – Toiminta poikkeus- ja pakkotilanteissa						
4. Toiminta poikkeus- ja pakkoti- lanteissa					M	Tästä osasta on valittava vähintään kolme koh- taa
4.1 Toimenpiteet tulipalotilanteissa (mukaan lukien evakuointi, jos soveltuu)	P	—>	—>			

YHDEN/USEAN OHJAAJAN HELIKOPTERIT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	FTD	FFS	H	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkas- tettu FFS H	Tarkastuslen- täjän kuitta- us, kun tar- kastettu
Lentoliikheet/menetelmät						
4.2 Savun torjunta ja poisto	P	—>	—>			
4.3 Moottorihäiriöt, moottorin sammutus ja uudelleenkäyn- nistys turvallisessa korkeu- dessa	P	—>	—>			
4.4 Polttoaineen pikatyhjennys (si- muloituna)	P	—>	—>			
4.5 Pyrstöroottorin ohjaushäiriö (jos mahdollinen)	P	—>	—>			
4.5.1 Pyrstöroottorin ohjauksen täy- dellinen menetys (jos mahdol- linen)	P	—>	Tätä har- joitusta ei saa suorit- taa heli- kopterilla			
4.6 Miehistön jäsenen toimintaky- vyn menetys – vain usean oh- jaajan helikopterit	P	—>	—>			
4.7 Voimansiirron häiriöt	P	—>	—>			
4.8 Muut pakkotilanne-menetelmät lentokäsikirjan mukaisesti	P	—>	—>			
OSA 5 – Mittarilentomenetelmät (lennettävä todellisissa tai simuloituissa mittarisääolosuhteissa)						
5.1 Mittarilento-ohjauksen siirtymi- nen mittarilento-ohjaukseen mahdolli- simman pian ilmaan nousun jälkeen	P*	—>*	—>*			
5.1.1 Simuloitu moottorihäiriö läh- dön aikana	P*	—>*	—>*		M*	
5.2 Lähtö- ja saapumisreittien sekä lennonjohdon ohjeiden nou- dattaminen	P*	—>*	—>*		M*	

▼ B

YHDEN/USEAN OHJAAJAN HELIKOPTERIT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	FTD	FFS	H	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkas- tettu FFS H	Tarkastuslen- täjän kuitta- us, kun tar- kastettu
Lentoliikheet/menetelmät						
5.3 Odotusmenetelmät	p*	—>*	—>*			

▼ M5

5.4 3D-lähestymiset 200 jalan (60 m) ratkaisukorkeuteen tai tarvittaessa suurempaan menetelmäminimiin	p*	—>*	—>*			
5.4.1 Käsin ohjaten, ilman lennonohjausnäyttöä <i>Huom.</i> RNP APCH -lähestymismenetelmät saattavat lentokäsikirjan mukaan edellyttää automaattiohjauksen tai lennonohjausnäytön käyttöä. Manuaaliohjauksella lennettävän menetelmän valinnassa on otettava huomioon lentokäsikirjan rajoitukset (esim. kohtaan 5.4.1 valitaan ILS, jos lentokäsikirjassa on tällainen rajoitus)	p*	—>*	—>*		M*	
5.4.2 Käsin ohjaten, lennonohjausnäytön avulla	p*	—>*	—>*		M*	

▼ B

5.4.3 Automaattiohjauksella	p*	—>*	—>*			
-----------------------------	----	-----	-----	--	--	--

▼ M5

5.4.4 Käsin ohjaten, simuloitussa moottorihäiriötilanteessa; moottorihäiriö on oltava simuloituna loppulähestymisen aikana ennen kuin saavutetaan 1 000 jalan korkeus lentopaikan korkeustasosta, ja sitä on simuloitava maakosketukseen asti tai keskeytetyn lähestymisen menetelmän loppuun asti	p*	—>*	—>*		M*	
--	----	-----	-----	--	----	--

▼ **M5**

YHDEN/USEAN OHJAAJAN HELIKOPTERIT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS				LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	FTD	FFS	H	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suoritettu	Millä tarkas- tettu FFS H	Tarkastuslen- täjän kuitta- us, kun tar- kastettu
Lentoliikheet/menetelmät						
5.5 2D-lähestymiset minimilaskeutumiskorkeuteen (MDA/H)	p*	—>*	—>*		M*	

▼ **B**

5.6 Ylösveto kaikkien moottorien toimiessa ratkaisukorkeudesta tai minimilaskeutumiskorkeudesta	p*	—>*	—>*			
5.6.1 Muita keskeytettyjä lähestymi- siä	p*	—>*	—>*			
5.6.2 Ylösveto moottorihäiriötilan- teessa ratkaisukorkeudesta tai minimilaskeutumiskorkeudesta	p*				M*	
5.7 IMC-autorotaatio, oikaisu te- hoa käyttäen	p*	—>*	—>*		M*	
5.8 Oikaisu epätavallisista asen- noista	p*	—>*	—>*		M*	

OSA 6 – Lisävarusteiden käyttö

6. Lisävarusteiden käyttö	P	—>	—>			
---------------------------	---	----	----	--	--	--

▼B**D. Pystysuoraan nousevia lentokoneita koskevat erityisvaatimukset**

1. Pystysuoraan nousevien lentokoneiden tyyppikelpuutuksen lentokokeessa tai tarkastuslennolla hakijan on suoritettava hyväksytysti lentokokeen tai tarkastuslennon osat 1–5 ja 6 (soveltuvin osin). Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin viidessä kohdassa, hänen on suoritettava koko lentokoe tai tarkastuslento uudelleen. Korkeintaan viidessä kohdassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätyt kohdat uudelleen. Jos uusintakokeen jokin kohta hylätään, hakijan on suoritettava koko koe uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseiset kohdat hyväksytysti aiemmalla kerralla. Kaikki lentokokeen tai tarkastuslennon osat on suoritettava kuuden kuukauden kuluessa.

LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT

2. Hakijan on osoitettava, että hän
- pystyy käyttämään ilma-alusta sen rajoitusten mukaisesti;
 - pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
 - toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
 - osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön;
 - kykenee koko ajan säilyttämään ilma-aluksen hallinnan siten, että menetelmän tai liikkeen onnistumista ei ole missään vaiheessa syytä epäillä;
 - tuntee ja hallitsee käytännössä miehistöyhteistyön menetelmät sekä toimenpiteet miehistön jäsenen menettäessä toimintakykynsä, ja
 - pystyy viestimään tehokkaasti muiden miehistön jäsenten kanssa.
3. Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulenssiolosuhteet sekä käytettävän ilma-aluksen käsittelyominaisuudet ja suorituskyky.

- a) IFR-lennon raja-arvot

Korkeus

yleisesti	± 100 jalkaa
ylösvedon aloitus ratkaisukorkeudesta	+ 50 jalkaa/– 0 jalkaa
minimilaskutumiskorkeuden noudattaminen	+ 50 jalkaa/– 0 jalkaa

Lentoradan noudattaminen

radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen	± 5°
tarkkuuslähestyminen	puolet suuntasäteen ja liukupolun maksimipoikkeamasta

Ohjaussuunta

normaalitoiminnassa	± 5°
poikkeus- ja pakkotilanteissa	± 10°

Nopeus

yleisesti	± 10 solmua
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	+ 10 solmua/– 5 solmua

▼ B

b) VFR-lennon raja-arvot

Korkeus

yleisesti ± 100 jalkaa

Ohjaussuunta

normaalitoiminnassa $\pm 5^\circ$

poikkeus- ja pakkotilanteissa $\pm 10^\circ$

Nopeus

yleisesti ± 10 solmua

moottorihäiriötä jäljiteltäessä $+ 10$ solmua/ $- 5$ solmua

Maaliikehdinnän sivupoikkeama

lentoonlähtö leijunnasta
maavaikutuksessa ± 3 jalkaa

Lasku ± 2 jalkaa (0 jalkaa taaksepäin
tai sivulle)

KOULUTUKSEN, LENTOKOKEEN JA TARKASTUSLENNON SISÄLTÖ

4. Taulukon merkkien selitykset:

P = Koulutetaan päällikön tai perämiehen tehtävissä sekä ohjaavana ohjaajana (PF) ja avustavana ohjaajana (PNF) tyyppikelpuutuksen myöntämistä varten.

5. Käytännön koulutus on annettava vähintään P-kirjaimella merkityllä koulutuslaitteella, ja se voidaan antaa nuolen (\rightarrow) osoittamilla korkeammantasoisilla laitteilla.

6. Koulutuslaitteista käytetään seuraavia lyhenteitä:

FFS = Lentosimulaattori

FTD = Lentokouluslaite

OTD = Muu kouluslaite

PL = Pystysuoraan nouseva lentokone

a) Pystysuoraan nousevan lentokoneen tyyppikelpuutuksen myöntämistä koskevassa lentokokeessa hakija suorittaa vain osat 1–5 ja tarvittaessa osan 6.

b) Pystysuoraan nousevan lentokoneen tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamista ja uusimista koskevalla tarkastuslennolla hakija suorittaa vain osat 1–5 ja tarvittaessa osan 6 ja/tai 7.

c) Tähdellä (*) merkityt kohdat on lennettävä yksinomaan mittarien avulla. Jos tämä ehto ei täyty lentokokeen tai tarkastuslennon aikana, tyyppikelpuus rajoitetaan vain VFR-toimintaan.

7. M-kirjain lentokoe/tarkastuslento-sarakkeessa osoittaa tehtävän olevan pakollinen.

8. Käytännön koulutuksessa ja kokeissa on käytettävä FSTD-laitteita, jos ne kuuluvat osana hyväksytyyn tyyppikurssiin. Kurssin hyväksymisessä otetaan huomioon

▼ M3

- a) FSTD:n hyväksyntä, josta määrätään osan ARA ja osan ORA asiaa koskeissa vaatimuksissa;

▼ B

- b) kouluttajan kelpoisuus.

PYSTYSUORAAN NOUSEVAT LENTOKONEET	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	PL	Kouluttajan kuiittaus, kun koulutus suori- tettu	Millä tar- kastettu FFS PL	Tarkastus- lentäjän kuiittaus, kun tarkas- tettu
OSA 1 – Tarkastukset ja toimenpiteet ennen lentoa							
1.1 Ilma-aluksen ulkopuolinen tarkastus; tarkastuskohteet ja tarkastuksen tarkoitus				P			
1.2 Ohjaamotarkistukset	P	—>	—>	—>			
1.3 Moottorien käynnistys, radio- ja suunnistuslaitteiden tarkistus, suunnistus- ja yhteydenpitoaajuuksien valinta ja asetus	P	—>	—>	—>		M	
1.4 Rullaus lennonjohdon tai kouluttajan antamien ohjeiden mukaan		P	—>	—>			
1.5 Toimenpiteet ja tarkistukset ennen lentoa, mukaan lukien tehon tarkistukset	P	—>	—>	—>		M	
OSA 2 – Lentoliikkeet ja menetelmät							
2.1 Normaalit VFR-lentoa- rofiilit Toiminta kiitotiellä (STOL ja VTOL), myös sivutulessa Korkealla sijaitsevat helikopterikentät Maan pinnalla sijaitsevat helikopterikentät		P	—>	—>		M	
2.2 Lentoa- lähtö suurimmalla salitulla lentoa- lähtömäärällä (todellisella tai simuloitulla)		P	—>				
2.3.1 Lentoa- lähdön keskeytys: kiitotiellä korkealla sijaitsevalla helikopterikentällä maan pinnalla sijaitsevalla helikopterikentällä		P	—>			M	

PYSTYSUORAAN NOUSEVAT LENTOKONEET	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	PL	Kouluttajan kuiittaus, kun koulutus suo- ritettu	Millä tar- kastettu FFS PL	Tarkastus- lentäjän kuiittaus, kun tarkas- tettu
2.3.2 Lentoonlähtö, jossa simuloitu moottorihäiriö ratkaisupisteen saavuttamisen jälkeen lähdeäessä kiitotieltä lähdeäessä korkealla sijaitsevalta helikopterikentältä lähdeäessä maan pinnalla sijaitsevalta helikopterikentältä		P	—>			M	
2.4 Autorotaatiolasku helikopterimoodissa maahan asti (tätä harjoitusta ei saa suorittaa ilma-aluksella)	P	—>	—>			M vain FFS	
2.4.1 Laskeutuminen lentokonemoodissa potkurien pyöriessä tuulimyllynä (tätä harjoitusta ei saa suorittaa ilma-aluksella)		P	—>			M vain FFS	
2.5 Normaalit VFR-laskuprofiilit; toiminta kiitotiellä (STOL ja VTOL) korkealla sijaitsevalta helikopterikentällä maan pinnalla sijaitsevalta helikopterikentällä		P	—>	—>		M	
2.5.1 Lasku, jossa simuloitu moottorihäiriö ratkaisupisteen saavuttamisen jälkeen laskussa kiitotielle laskussa korkealla sijaitsevalle helikopterikentälle laskussa maan pinnalla sijaitsevalle helikopterikentälle							
2.6 Ylösveto tai lasku, jossa simuloitu moottorihäiriö ennen laskun ratkaisupistettä		P	—>			M	
OSA 3 – Seuraavien järjestelmien ja menetelmien käyttö normaaliolosuhteissa ja poikkeustilanteissa							
3. Seuraavien järjestelmien ja menetelmien käyttö normaaliolosuhteissa ja poikkeustilanteissa (voidaan suorittaa FSTD:llä, jos se on hyväksytty harjoitusta varten):						M	Tästä osasta on valittava vähintään kolme kohtaa
3.1 Moottori	P	—>	—>				

▼B

PYSTYSUORAAN NOUSEVAT LENTOKONEET	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	PL	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suori- tettu	Millä tar- kastettu FFS PL	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
Lentoliikheet/menetelmät							
3.2 Paineistus ja ilmastointi (lämmitys, tuuletus)	P	—>	—>				
3.3 Pitot-staattinen järjestelmä	P	—>	—>				
3.4 Polttoainejärjestelmä	P	—>	—>				
3.5 Sähköjärjestelmä	P	—>	—>				
3.6 Hydraulijärjestelmä	P	—>	—>				
3.7 Ohjaimet ja trimmit	P	—>	—>				
3.8 Jäänesto- ja jäänpoistojärjestelmä, tuulilasin lämmitys (jos asennettu)	P	—>	—>				
3.9 Autopilotti/ lennonohjausnäyttö (flight director)	P	—>	—>				
3.10 Sakkauksen varoitus- ja estojärjestelmät, vakautusjärjestelmät	P	—>	—>				
3.11 Säättöka, radiokorkeusmittari, transponderi, GPWS (jos asennettu)	P	—>	—>				
3.12 Laskutelinejärjestelmä	P	—>	—>				
3.13 Apuvoimalaite	P	—>	—>				
3.14 Radio, suunnistuslaitteet, mittarit ja lennon hallintajärjestelmä (FMS)	P	—>	—>				
3.15 Siivekejärjestelmä	P	—>	—>				
OSA 4 – Toiminta poikkeus- ja pakkotilanteissa							
4. Toiminta poikkeus- ja pakkotilanteissa (voidaan suorittaa FSTD:llä, jos se on hyväksytty harjoitusta varten)						M	Tästä osasta on valittava vähintään kolme kohtaa

▼B

PYSTYSUORAAN NOUSEVAT LENTOKONEET	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	PL	Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suori- tettu	Millä tar- kastettu FFS PL	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
Lentoliikheet/menetelmät							
4.1 Toimenpiteet tulipalotilanteissa; moottori, APU, rahtitila, ohjaamo ja sähköpalot, mukaan lukien evakuointi, jos soveltuu	P	→	→				
4.2 Savun torjunta ja poisto	P	→	→				
4.3 Moottorihäiriöt, sammutus ja uudelleenkäynnistys (tätä harjoitusta ei saa suorittaa ilma-aluksella) myös siirtyminen helikopterimoodista lentokonemoodiin ja päinvastoin yhden moottorin ollessa epäkunnossa	P	→	→			vain FFS	
4.4 Polttoaineen pikatyhjennys (simulointuna, jos järjestelmä on asennettu)	P	→	→				
4.5 Nopeat tuulen muutokset (windshear) lentoonlähdessä ja laskussa (tätä harjoitusta ei saa suorittaa ilma-aluksella)			P			vain FFS	
4.6 Simuloitu matkustamon paineistushäiriö / nopea korkeuden vähennys hätätilanteessa (tätä harjoitusta ei saa suorittaa ilma-aluksella)	P	→	→			vain FFS	
4.7 ACAS-varoitus (tätä harjoitusta ei saa suorittaa ilma-aluksella)	P	→	→			vain FFS	
4.8 Miehistön jäsenen toimintakyvyn menetys	P	→	→				
4.9 Voimansiirron häiriöt	P	→	→			vain FFS	
4.10 Oikaisu täydestä sakkauksesta (tehoa käyttäen ja ilman tehoa) tai sakkauvaroitustajärjestelmän aktivoitumisen jälkeen nousu-, matkalento- ja lähestymisasussa (tätä harjoitusta ei saa suorittaa ilma-aluksella)	P	→	→			vain FFS	
4.11 Muut pakkotilannemenetelmät lentokäsikirjan mukaisesti	P	→	→				

PYSTYSUORAAN NOUSEVAT LENTOKONEET	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
					Kouluttajan kuittaus, kun koulutus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
Lentoliikheet/menetelmät	OTD	FTD	FFS	PL		FFS PL	
OSA 5 – Mittarilentomenetelmät (lennettävä todellisissa tai simuloituissa mittarisääolosuhteissa)							
5.1 Mittarilentoonlähtö: siirtyminen mittarilentoon mahdollisimman pian ilmaan nousun jälkeen	p*	—>*	—>*				
5.1.1 Simuloitu moottorihäiriö lähdön aikana ratkaisupisteen jälkeen	p*	—>*	—>*			M*	
5.2 Lähtö- ja saapumisreittien sekä lennonjohdon ohjeiden noudattaminen	p*	—>*	—>*			M*	
5.3 Odotusmenetelmät	p*	—>*	—>*				
5.4 Tarkkuuslähestyminen ratkaisukorkeuteen (vähintään 60 metriä (200 jalkaa))	p*	—>*	—>*				
5.4.1 Käsin ohjaten, ilman lennonohjausnäyttöä	p*	—>*	—>*			M* (vain lento- koe)	
5.4.2 Käsin ohjaten, lennonohjausnäytön avulla	p*	—>*	—>*				
5.4.3 Automaattiohjauksella	p*	—>*	—>*				
5.4.4 Käsin ohjaten, moottorihäiriötilanteessa; moottorihäiriön on oltava simuloituna loppulähestymistä varten ennen ulkomerkin ylitystä ja sitä on jäljiteltävä maakosketukseen asti tai kunnes keskeytetyn lähestymisen menetelmä on suoritettu loppuun	p*	—>*	—>*			M*	
5.5 Ei-tarkkuuslähestyminen minimilaskeutumiskorkeuteen (MDA/H)	p*	—>*	—>*			M*	
5.6 Ylösveto kaikkien moottorien toimiessa ratkaisukorkeudesta tai minimilaskeutumiskorkeudesta	p*	—>*	—>*				

PYSTYSUORAAN NOUSEVAT LENTOKONEET	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	PL	Kouluttajan kuitaus, kun koulutus suori- tettu	Millä tar- kastettu FFS PL	Tarkastus- lentäjän kuitaus, kun tarkas- tettu
Lentoliikheet/metelmät							
5.6.1 Muita keskeytettyjä lähestymi- siä	p*	—>*	—>*				
5.6.2 Ylösveto moottorihäiriö-tilan- teessa ratkaisukorkeudesta tai minimilaskeutumiskorkeudesta	p*					M*	
5.7 IMC-autorotaatio ja oikaisu te- hoa käyttäen laskeuduttaessa kiitotielle, vain helikopteri- moodissa (tätä harjoitusta ei saa suorittaa ilma-aluksella)	p*	—>*	—>*			M* vain FFS	
5.8 Oikaisu epätavallisista asen- noista (lentosimulaattorin laa- dun mukaan)	p*	—>*	—>*			M*	
OSA 6 – Tyyppikelpuutukseen liitettävä lisävaltuutus mittarilähestymisiin, joissa käytetään alle 60 metrin ratkai- sukorkeutta (CAT II/III)							
6. Tyyppikelpuutukseen liitettävä lisävaltuutus mittarilähestymi- siin, joissa käytetään alle 60 metrin ratkaisukorkeutta (CAT II/III). Tyyppikelpuutuksen laajenta- miseksi mittarilähestymisiin, joissa ratkaisukorkeus on alle 60 metriä (200 jalkaa), on an- nettava koulutusta vähintään seuraavissa lentoliikkeissä ja menetelmissä. Seuraavassa tar- koitettujen mittarilähestymis- ten ja keskeytettyjen lähesty- misten aikana on käytettävä kaikkia ilma-aluksen laitteita, jotka tyyppihyväksynnän mu- kaan vaaditaan mittarilähesty- misiin käyttäen alle 60 metrin (200 jalan) ratkaisukorkeutta.							
6.1 Keskeytetty lentoonlähtö pie- nimmällä sallitulla kiitotienä- kyvydellä		P	—>			M*	

PYSTYSUORAAN NOUSEVAT LENTOKONEET	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	PL	Kouluttajan kuiittaus, kun koulutus suori- tettu	Millä tar- kastettu FFS PL	Tarkastus- lentäjän kuiittaus, kun tarkas- tettu
6.2 ILS-lähestymiset simuloiduissa mittarilento-olo- suhteissa siihen ratkaisukor- keuteen asti, johon hyväksyn- tää haetaan, käyttäen lennon- ohjaus-järjestelmää. Miehistön yhteistyömenetelmien noudat- tamista (SOPs) on erityisesti tarkkailtava.		P	—>	—>		M*	
6.3 Ylösveto 6.2 kohdassa tarkoitettujen lä- hestymisten jälkeen ratkaisukor- keudesta. Koulutukseen on kuuluttava myös ylösveto, jonka syynä on (simuloitu) riittämätön kiitotienäkyvyys, nopeat tuulen muutokset (wind shear), ilma-aluksen poikkeaminen liaksi onnistu- neen lähestymisen rajoista ja maalaitteiden tai ilma-aluksen laitteiden häiriö ennen ratkai- sukorkeuden saavuttamista, sekä ylösveto, jossa simuloitu ilma-aluksen laitehäiriö.		P	—>	—>		M*	
6.4 Lasku(t) siten, että näköyhteys on saavutettu mittarilähestymi- ssä ratkaisukorkeuteen tulta- essa. Jos se on kyseisellä len- nonohjausjärjestelmällä mah- dollista, on suoritettava auto- maattilasku		P	—>			M*	
OSA 7 – Lisävarusteiden käyttö							
7. Lisävarusteiden käyttö		P	—>	—>			

E. Ilmalaivoja koskevat erityisvaatimukset

- Ilmalaivan tyyppikelpuutuksen lentokokeessa tai tarkastuslennolla hakijan on suoritettava hyväksytysti lentokokeen tai tarkastuslennon osat 1–5 ja 6 (soveltuvin osin). Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin viidessä kohdassa, hänen on suoritettava koko lentokoe tai tarkastuslento uudelleen. Korkeintaan viidessä kohdassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätyt kohdat uudelleen. Jos uusintakokeen jokin kohta hylätään, hakijan on suoritettava koko koe uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseiset kohdat hyväksytysti aiemmalla kerralla. Kaikki lentokokeen tai tarkastuslennon osat on suoritettava kuuden kuukauden kuluessa.

▼B

LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT

2. Hakijan on osoitettava, että hän
- i) pystyy käyttämään ilmalaivaa sen rajoitusten mukaisesti;
 - ii) pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
 - iii) toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
 - iv) osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön;
 - v) kykenee koko ajan säilyttämään ilmalaivan hallinnan siten, että menetelmän tai liikkeen onnistumista ei ole missään vaiheessa syytä epäillä;
 - vi) tuntee ja hallitsee käytännössä miehistöyhteistyön menetelmät sekä toimenpiteet miehistön jäsenen menettäessä toimintakykynsä, ja
 - vii) pystyy viestimään tehokkaasti muiden miehistön jäsenten kanssa.
3. Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulenssiolosuhteet sekä käytettävän ilmalaivan käsittelyominaisuudet ja suorituskyky.

a) IFR-lennon raja-arvot

Korkeus

yleisesti	± 100 jalkaa
ylösvedon aloitus ratkaisukorkeudesta	+ 50 jalkaa/– 0 jalkaa
minimilaskeutumiskorkeuden noudattaminen	+ 50 jalkaa/– 0 jalkaa

Lentoradan noudattaminen

radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen	± 5°
tarkkuuslähestyminen	puolet suuntasäteen ja liukupolun maksimipoikkeamasta

Ohjaussuunta

normaalitoiminnassa	± 5°
poikkeus- ja pakkotilanteissa	± 10°

b) VFR-lennon raja-arvot

Korkeus

yleisesti	± 100 jalkaa
-----------	--------------

Ohjaussuunta

normaalitoiminnassa	± 5°
poikkeus- ja pakkotilanteissa	± 10°

KOULUTUKSEN, LENTOKOKEEN JA TARKASTUSLENNON SISÄLTÖ

4. Taulukon merkkien selitykset:

P = Koulutetaan päällikön tai perämiehen tehtävissä sekä ohjaavana ohjaajana (PF) ja avustavana ohjaajana (PNF) tyyppikelpuutuksen myöntämistä varten.

▼B

5. Käytännön koulutus on annettava vähintään P-kirjaimella merkityllä koulutuslaitteella, ja se voidaan antaa nuolen (—>) osoittamilla korkeammantasoisilla laitteilla.
6. Koulutuslaitteista käytetään seuraavia lyhenteitä:
- FFS = Lentosimulaattori
- FTD = Lentokoulutuslaite
- OTD = Muu koulutuslaite
- As = Ilmalaiva
- a) Ilmalaivan lentokokeessa hakija suorittaa vain osat 1–5 ja tarvittaessa osan 6.
- b) Ilmalaivan tyyppikelpuutuksen voimassaolon jatkamista tai uusimista koskevalla tarkastuslennolla osallistuva hakija suorittaa vain osat 1–5 ja tarvittaessa osan 6.
- c) Tähdellä (*) merkityt kohdat on lennettävä yksinomaan mittarien avulla. Jos tämä ehto ei täyty lentokokeen tai tarkastuslennon aikana, tyyppikelpuus rajoitetaan vain VFR-toimintaan.
7. M-kirjain lentokoe/tarkastuslento-sarakkeessa osoittaa tehtävän olevan pakollinen.

▼M3

8. Käytännön koulutuksessa ja kokeissa on käytettävä FSTD-laitteita, jos ne ovat osa tyyppikursseja. Kurssin hyväksymisessä otetaan huomioon
- a) FSTD:n hyväksyntä, josta määrätään osan ARA ja osan ORA asiaa koskeissa vaatimuksissa;

▼B

- b) kouluttajan kelpoisuus.

ILMALAIVAT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	As	Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu FFS As	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
Lentoliikkeet/menetelmät							
OSA 1 – Tarkastukset ja toimenpiteet ennen lentoa							
1.1 Lentoa edeltävä tarkastus				P			
1.2 Ohjaamotarkistukset	P	—>	—>	—>			
1.3 Moottorien käynnistys, radio- ja suunnistuslaitteiden tarkistus, suunnistus- ja yhteydenpitotaajuuksien valinta ja asetus		P	—>	—>		M	
1.4 Mastosta irrottaminen ja liikehtiminen maassa			P	—>		M	

▼B

ILMALAIIVAT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	As	Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu FFS As	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
1.5 Toimenpiteet ja tarkistukset ennen lento- lähtöä	P	—>	—>	—>		M	
OSA 2 – Lentoliikkeit ja menetelmät							
2.1 Normaali VFR-len- toonlähtöprofiili			P	—>		M	
2.2 Lento- lähtö, jossa si- muloitu moottorihäiriö			P	—>		M	
2.3 Lento- lähtö ilmaa raskaampana (raskas lento- lähtö)			P	—>			
2.4 Lento- lähtö ilmaa kevyempänä (kevyt lento- lähtö)			P	—>			
2.5 Normaali nousu- menetelmä			P	—>			
2.6 Nousu painekorkeu- teen			P	—>			
2.7 Painekorkeuden tun- nistaminen			P	—>			
2.8 Lento painekorkeu- dessa tai lähellä sitä			P	—>		M	
2.9 Normaali liuku ja lä- hestyminen			P	—>			
2.10 Normaali VFR-lasku- profiili			P	—>		M	
2.11 Lasku ilmaa raskaam- pana (raskas lasku)			P	—>		M	
2.12 Lasku ilmaa kevyem- pänä (kevyt lasku) P			P	—>		M	
Tyhjä							

ILMALAIIVAT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
					Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
Lentoliikheet/metelmät	OTD	FTD	FFS	As		FFS As	
OSA 3 – Seuraavien järjestelmien ja menetelmien käyttö normaaliolosuhteissa ja poikkeustilanteissa							
3. Seuraavien järjestelmien ja menetelmien käyttö normaalitoiminnassa ja poikkeustilanteissa (voidaan suorittaa FSTD:llä, jos se on hyväksytty harjoitusta varten):						M	Tästä osasta on valittava vähintään kolme kohtaa
3.1 Moottori	P	→	→	→			
3.2 Kuoren paineistus	P	→	→	→			
3.3 Pitot-staattinen järjestelmä	P	→	→	→			
3.4 Polttoainejärjestelmä	P	→	→	→			
3.5 Sähköjärjestelmä	P	→	→	→			
3.6 Hydraulijärjestelmä	P	→	→	→			
3.7 Ohjaimet ja trimmit	P	→	→	→			
3.8 Ballonet-järjestelmä (ilmasäiliöt)	P	→	→	→			
3.9 Autopilotti/ lennon-ohjausnäyttö (flight director)	P	→	→	→			
3.10 Vakautusjärjestelmät (SAS)	P	→	→	→			
3.11 Säättöka, radiokorkeusmittari, transponderi, GPWS (jos asennettu)	P	→	→	→			
3.12 Laskutelinejärjestelmä	P	→	→	→			
3.13 Apuvoimalaite	P	→	→	→			

ILMALAIIVAT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	As	Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tarkastettu FFS As	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
3.14 Radio, suunnistuslaitteet, mittarit ja lennon hallintajärjestelmä (FMS)	P	→	→	→			
Tyhjä							
OSA 4 – Toiminta poikkeus- ja pakkotilanteissa							
4. Toiminta poikkeus- ja pakkotilanteissa (voidaan suorittaa FSTD:llä, jos se on hyväksytty harjoitusta varten)						M	Tästä osasta on valittava vähintään kolme kohtaa
4.1 Toimenpiteet tulipalotilanteissa; moottori, APU, rahtitila, ohjaamo ja sähköpalot, mukaan lukien evakuointi, jos soveltuu	P	→	→	→			
4.2 Savun torjunta ja poisto	P	→	→	→			
4.3 Moottorihäiriöt, sammutus ja uudelleenkäynnistys Tietyissä lennon vaiheissa, mukaan lukien usean moottorin vikaantumisen	P	→	→	→			
4.4 Miehistön jäsenen toimintakyvyn menetykset	P	→	→	→			
4.5 Voimansiirron/ vaihteiston toimintahäiriöt	P	→	→	→		vain FFS	
4.6 Muut pakkotilannemenetelmät lentokäsikirjan mukaisesti	P	→	→	→			

ILMALAI VAT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
					Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tarkastettu FFS As	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
Lentoliikheet/menetelmät	OTD	FTD	FFS	As			
OSA 5 – Mittarilentomenetelmät (lennettävä todellisissa tai simuloituissa mittarisääolosuhteissa)							
5.1 Mittarilentoonlähtö: siirtyminen mittarilentoon mahdollisimman pian ilmaan nousun jälkeen	P*	—>*	—>*	—>*			
5.1.1 Simuloitu moottorihäiriö lähdön aikana	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
5.2 Lähtö- ja saapumisreitien sekä lennonjohdon ohjeiden noudattaminen	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
5.3 Odotusmenetelmät	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4 Tarkkuuslähestyminen ratkaisukorkeuteen (vähintään 60 metriä (200 jalkaa))	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4.1 Käsin ohjaten, ilman lennonohjausnäyttöä	P*	—>*	—>*	—>*		M* (vain lentokoe)	
5.4.2 Käsin ohjaten, lennonohjausnäytön avulla	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4.3 Automaattiohjauksella	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4.4 Käsin ohjaten, moottorihäiriötilanteessa; moottorihäiriön on oltava simuloituna lopulähestymistä varten ennen ulkomerkin ylitystä ja sitä on simuloitava maakošetukseen asti tai kunnes keskeytetyn lähestymisen menetelmä on suoritettu loppuun	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
5.5 Ei-tarkkuuslähestyminen minimilaskeutumiskorkeuteen (MDA/H)	P*	—>*	—>*	—>*		M*	

ILMALAI VAT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	As	Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tar- kastettu FFS As	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
5.6 Ylösveto kaikkien moottorien toimiessa ratkaisukorkeudesta tai minimilaskutumiskorkeudesta	P*	—>*	—>*	—>*			
5.6.1 Muita keskeytettyjä lähestymisiä	P*	—>*	—>*	—>*			
5.6.2 Ylösveto moottorihäiriötilanteessa ratkaisukorkeudesta tai minimilaskutumiskorkeudesta	P*					M*	
5.7 Oikaisu epätavallisista asennoista (lentosimulaattorin laadun mukaan)	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
OSA 6 – Tyyppikelpuutukseen liitettävä lisävaltuutus mittarilähestymisiin, joissa käytetään alle 60 metrin ratkaisukorkeutta (CAT II/III)							
6. Tyyppikelpuutukseen liitettävä lisävaltuutus mittarilähestymisiin, joissa käytetään alle 60 metrin ratkaisukorkeutta (CAT II/III). Tyyppikelpuutuksen laajentamiseksi mittarilähestymisiin, joissa ratkaisukorkeus on alle 60 metriä (200 jalkaa), on annettava koulutusta vähintään seuraavissa lentoliikkeissä ja menetelmissä. Seuraavassa tarkoitettujen mittarilähestymisten ja keskeytettyjen lähestymisten aikana on käytettävä kaikkia ilmalaivan laitteita, jotka tyyppihyväksynnän mukaan vaaditaan mittarilähestymisiin käyttäen alle 60 metrin (200 jalan) ratkaisukorkeutta.							

▼B

ILMALAIIVAT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
	OTD	FTD	FFS	As	Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tarkastettu FFS As	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
6.1 Keskeytetty lentoonlähtö pienimmällä sallitulla kiitotienäkyvyydellä		P	→			M*	
6.2 ILS-lähestymiset Simuloiduissa mittarilento-olosuhteissa sovellettavaan ratkaisukorkeuteen asti käyttäen lennonohjausjärjestelmää. Miehistön yhteistyömenetelmien noudattamista (SOPs) on erityisesti tarkkailtava.		P	→			M*	
6.3 Ylösveto 6.2 kohdassa tarkoitettujen lähestymisten jälkeen ratkaisukorkeudesta. Koulutukseen on kuultava myös ylösveto, jonka syynä on (simuloitu) riittämätön kiitotienäkyvyys, nopeat tuulen muutokset (wind shear), ilma-aluksen poikkeaminen liiaksi onnistuneen lähestymisen rajoista ja maalaitteiden tai ilma-aluksen laitteiden häiriö ennen ratkaisukorkeuden saavuttamista, sekä ylösveto, jossa simuloitu ilma-aluksen laitehäiriö.		P	→			M*	
6.4 Lasku(t) sitien, että näköyhteys on saavutettu mittarilähestymisessä ratkaisukorkeuteen tultaessa. Jos se on kyseisellä		P	→			M*	

▼B

ILMALAIVAT	KÄYTÄNNÖN KOULUTUS					LENTOKOE TAI TARKASTUSLENTO	
					Kouluttajan kuittaus, kun koulu- tus suori- tettu	Millä tarkastettu	Tarkastus- lentäjän kuittaus, kun tarkas- tettu
Lentoliikheet/menetelmät	OTD	FTD	FFS	As		FFS As	
lennonohjausjärjestelmällä mahdollista, on suoritettava automaattilasku							
OSA 7 – Lisävarusteiden käyttö							
7. Lisävarusteiden käyttö		P	→				

▼B

LIITE II

LENTOKONEIDEN JA HELIKOPTERIEIN KANSALLISTEN LUPAKIRJOJEN JA KELPUUTUSTEN MUUNTAMISTA KOSKEVAT EDELLYTYKSET

A. LENTOKONEET

1. Lentolupakirjat

Jäsenvaltion kansallisten vaatimusten mukaisesti myöntämä lentolupakirja on muunnettava osan FCL lupakirjaksi edellyttäen, että hakija:

- a) ATPL(A)- ja CPL(A)-lupakirjaa varten täyttää tarkastuslennolla ne osan FCL vaatimukset tyyppi-/luokka- ja mittarilentokelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi, jotka liittyvät kyseisen lupakirjan oikeuksiin;

▼M3

- b) osoittaa tietonsa asiaankuuluvista lentotoimintavaatimusten ja osan FCL kohdista;

▼B

- c) osoittaa kielitaitonsa FCL.055 kohdan mukaisesti;

▼M4

- d) täyttää seuraavassa taulukossa esitetyt vaatimukset:

Kansallinen lupakirja	Lentotunnit yhteensä	Muut vaatimukset	Korvaava osan FCL lupakirja ja ehdot (tarvittaessa)	Ehtojen poistaminen	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ATPL(A)	> 1 500 päällikkönä usean ohjaajan lentokoneilla	Ei ole	ATPL(A)	Ei sovelleta	a)
ATPL(A)	> 1 500 usean ohjaajan lentokoneilla	Ei ole	Kuten kohdassa c) 4)	Kuten kohdassa c) 5)	b)
ATPL(A)	> 500 usean ohjaajan lentokoneilla	Osoitettava tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta FCL.515 kohdan vaatimusten mukaisesti	ATPL(A), tyyppikelpuutus rajoitettu perämiehen tehtäviin	Osoitettava kyky toimia ilma-aluksen päällikkönä osan FCL lisäyksen 9 mukaisesti	c)
CPL/IR(A) ja läpäissyt ICAO ATPL -teoriakokeen lupakirjan myöntäneessä jäsenvaltiossa		i) osoitettava tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta FCL.310 kohdan ja FCL.615 kohdan b kohdan vaatimusten mukaisesti ii) täytettävä muut FCL.720.A kohdan c kohdan vaatimukset	CPL/IR(A) ja ATPL-teoriahyvitys	Ei sovelleta	d)

▼M4

Kansallinen lupakirja	Lentotunnit yhteensä	Muut vaatimukset	Korvaava osan FCL lupakirja ja ehdot (tarvittaessa)	Ehtojen poistaminen	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
CPL/IR(A)	> 500 usean ohjaajan lentokoneilla, tai usean ohjaajan lentotoiminnassa CS-23 kevytliikenneluokan tai vastaavilla yhden ohjaajan lentokoneilla osan CAT ja osan ORO kaupallista ilmakuljetusta koskevien asiaankuuluvien vaatimusten mukaisesti	i) suoritettava ATPL(A)-teoriakoe lupakirjan myöntäneessä jäsenvaltiossa (*) ii) täytettävä muut FCL.720.A kohdan c kohdan vaatimukset	CPL/IR(A) ja ATPL-teoriahyvitys	Ei sovelleta	e)
CPL/IR(A)	> 500 päällikkönä yhden ohjaajan lentokoneilla	Ei ole	CPL/IR(A), luokka- ja tyyppikelpuutukset rajoitettu yhden ohjaajan lentokoneisiin	Hankittava usean ohjaajan tyyppikelpuutus osan FCL mukaisesti	f)
CPL/IR(A)	< 500 päällikkönä yhden ohjaajan lentokoneilla	Osoitettava CPL/IR-tason tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta	Kuten kohdassa 4) f)	Kuten kohdassa 5) f)	g)
CPL(A)	> 500 päällikkönä yhden ohjaajan lentokoneilla	Yölentokelpuus, tarvittaessa	CPL(A), tyyppi-/luokkakelpuutukset rajoitettu yhden ohjaajan lentokoneisiin		h)
CPL(A)	< 500 päällikkönä yhden ohjaajan lentokoneilla	i) yölentokelpuus, tarvittaessa ii) osoitettava tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta FCL.310 kohdan vaatimusten mukaisesti	Kuten kohdassa 4) h)		i)
PPL/IR(A)	≥ 75 mittarilentoa		PPL/IR(A) (IR rajoitettuna PPL-lupakirjaan)	Osoitettava tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta FCL.615 kohdan b kohdan vaatimusten mukaisesti	j)

▼ **M4**

Kansallinen lupakirja	Lentotunnit yhteensä	Muut vaatimukset	Korvaava osan FCL lupakirja ja ehdot (tarvittaessa)	Ehtojen poistaminen	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
PPL(A)	≥ 70 lentokoneilla	Osoitettava taito käyttää radiosuunnistuslaitteita	PPL(A)		k)

(*) CPL-lupakirjan haltijoilta, joilla on jo tyypikelpuutus usean ohjaajan lentokoneeseen, ei vaadita ATPL(A)-teoriakokeen läpäisyä, jos he lentävät edelleen samalla lentokonetyypillä, mutta heille ei anneta ATPL(A)-teoriahyvitystä osan FCL mukaiseen lupakirjaan. Jos he hakevat toista tyypikelpuutusta eri usean ohjaajan lentokoneeseen, heidän on täytettävä edellä olevan taulukon 3 sarakkeen rivillä e olevan i kohdan ehdot.

▼ **B**

2. Opettajakelpuutukset

Jäsenvaltion kansallisten vaatimusten mukaisesti myöntämä opettajakelpuutus on muunnettava osan FCL kelpuutukseksi edellyttäen, että hakija täyttää seuraavat vaatimukset:

Kansallinen kelpuutus tai oikeudet	Kokemus	Muut vaatimukset	Korvaava osan FCL kelpuutus
(1)	(2)	(3)	(4)
FI(A)/IRI(A)/TRI(A)/CRI(A)	kuten osassa FCL vaaditaan kyseistä kelpuutusta varten	ei sovelleta	FI(A)/IRI(A)/TRI(A)/CRI(A)

3. Simulaattorikouluttajan valtuutus

Jäsenvaltion kansallisten vaatimusten mukaisesti myöntämä simulaattorikouluttajan valtuutus on muunnettava osan FCL valtuutukseksi edellyttäen, että hakija täyttää seuraavat vaatimukset:

Kansallinen valtuutus	Kokemus	Muut vaatimukset	Korvaava osan FCL valtuutus
(1)	(2)	(3)	(4)
SFI(A)	> 1 500 tuntia usean ohjaajan lentokoneen ohjaajana	i) Hakijalla on tai on aiemmin ollut jäsenvaltion myöntämä lentokoneen CPL-, MPL- tai ATPL-lupakirja ii) Hakija on suorittanut kyseisen tyypikurssin simulaattoriosuuden, mukaan lukien MCC	SFI(A)
SFI(A)	3 vuotta viimeaikaista kokemusta SFI:nä	Hakija on suorittanut kyseisen tyypikurssin simulaattoriosuuden, mukaan lukien MCC	SFI(A)

Muunnettu valtuutus on voimassa korkeintaan kolme vuotta. Voimassaoloa jatketaan osassa FCL esitettyjen asiaa koskevien vaatimusten mukaisesti.

▼B**4. Maalaitenkouluttajan valtuutus**

Jäsenvaltion kansallisten vaatimusten mukaisesti myöntämä maalaitenkouluttajan valtuutus on muunnettava osan FCL valtuutukseksi edellyttäen, että hakija täyttää seuraavat vaatimukset:

Kansallinen valtuutus	Kokemus	Muut vaatimukset	Korvaava valtuutus
(1)	(2)	(3)	(4)
STI(A)	> 500 tuntia yhden ohjaajan lentokoneen ohjaajana	i) Hakijalla on oltava tai oltava aiemmin ollut jäsenvaltion myöntämä lentolupakirja ii) Hakijan on oltava suorittanut tarkastuslento osan FCL lisäyksen 9 mukaisesti FSTD:llä, joka soveltuu aiottuun koulutukseen	STI(A)
STI(A)	Kolme vuotta viimeaikaisista kokemuksta STI:nä	Hakijan on oltava suorittanut tarkastuslento osan FCL lisäyksen 9 mukaisesti FSTD:llä, joka soveltuu aiottuun koulutukseen	STI(A)

Valtuutuksen voimassaoloa jatketaan osassa FCL esitettyjen asiaa koskevien vaatimusten mukaisesti.

B. HELIKOPTERIT**1. Lentolupakirjat**

Jäsenvaltion kansallisten vaatimusten mukaisesti myöntämä lentolupakirja on muunnettava osan FCL lupakirjaksi edellyttäen, että hakija:

a) täyttää tarkastuslennolla ne osan FCL vaatimukset tyyppi- ja mittarilentokelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi, jotka liittyvät kyseisen lupakirjan oikeuksiin;

▼M3

b) osoittaa tietonsa asiaankuuluvista lentotoimintavaatimusten ja osan FCL kohdista;

▼B

c) osoittaa kielitaitonsa FCL.055 kohdan mukaisesti;

▼M3

d) täyttää seuraavassa taulukossa esitetyt vaatimukset:

Kansallinen lupakirja	Lentotunnit yhteensä	Muut vaatimukset	Korvaava osan FCL lupakirja ja ehdot (tarvittaessa)	Ehtojen poistaminen	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ATPL(H), voimassa oleva IR(H)	> 1 000 päällikönä usean ohjaajan helikoptereilla	Ei ole	ATPL(H) ja IR	Ei sovelleta	a)
ATPL(H), ei IR(H)-oikeuksia	> 1 000 päällikönä usean ohjaajan helikoptereilla	Ei ole	ATPL(H)		b)

▼ M3

Kansallinen lupakirja	Lentotunnit yhteensä	Muut vaatimukset	Korvaava osan FCL lupakirja ja ehdot (tarvittaessa)	Ehtojen poistaminen	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ATPL(H), voimassa oleva IR(H)	> 1 000 usean ohjaajan helikoptereilla	Ei ole	ATPL(H) ja IR, tyyppikelpuutus rajoitettu perämiehen tehtäviin	Osoitettava kyky toimia ilma-aluksen päällikkönä osan FCL lisäyksen 9 mukaisesti	c)
ATPL(H), ei IR(H)-oikeuksia	> 1 000 usean ohjaajan helikoptereilla	Ei ole	ATPL(H), tyyppikelpuutus rajoitettu perämiehen tehtäviin	Osoitettava kyky toimia ilma-aluksen päällikkönä osan FCL lisäyksen 9 mukaisesti	d)
ATPL(H), voimassa oleva IR(H)	> 500 usean ohjaajan helikoptereilla	Osoitettava tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta FCL.515 kohdan ja FCL.615 kohdan b kohdan vaatimusten mukaisesti	Kuten kohdassa (4)(c)	Kuten kohdassa (5)(c)	e)
ATPL(H), ei IR(H)-oikeuksia	> 500 usean ohjaajan helikoptereilla	Kuten kohdassa (3)(e)	Kuten kohdassa (4)(d)	Kuten kohdassa (5)(d)	f)
CPL/IR(H) ja ICAO ATPL(H) -teoriakoe suoritettu lupakirjan myöntäneessä jäsenvaltiossa		i) osoitettava tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta FCL.310 kohdan ja FCL.615 kohdan b kohdan vaatimusten mukaisesti ii) täytettävä muut FCL.720.H kohdan vaatimukset	CPL/IR(H) ja ATPL(H)-teoriahyvitys edellyttäen, että ICAO ATPL(H)-teoriakokeen on arvioitu olevan osan FCL mukaisen ATPL:n tasoinen	Ei sovelleta	g)
CPL/IR(H)	> 500 usean ohjaajan helikoptereilla	i) suoritettava osan FCL mukainen ATPL(H)-teoriakoe lupakirjan myöntäneessä jäsenvaltiossa (*) ii) täytettävä muut FCL.720.H kohdan vaatimukset	CPL/IR(H) ja osan FCL mukainen ATPL(H)-teoriahyvitys	Ei sovelleta	h)
CPL/IR(H)	> 500 päällikkönä yhden ohjaajan helikoptereilla	Ei ole	CPL/IR(H), tyyppikelpuutukset rajoitettu yhden ohjaajan helikoptereihin	Hankittava usean ohjaajan tyyppikelpuutus osan FCL mukaisesti	i)

▼ M3

Kansallinen lupakirja	Lentotunnit yhteensä	Muut vaatimukset	Korvaava osan FCL lupakirja ja ehdot (tarvittaessa)	Ehtojen poistaminen	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
CPL/IR(H)	< 500 päällikkönä yhden ohjaajan helikoptereilla	Osoitettava tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta FCL.310 kohdan ja FCL.615 kohdan b kohdan vaatimusten mukaisesti	Kuten kohdassa (4)(i)		j)
CPL(H)	> 500 päällikkönä yhden ohjaajan helikoptereilla	Yölentokelpuus	CPL(H), tyyppikelpuutukset rajoitettu yhden ohjaajan helikoptereihin		k)
CPL(H)	< 500 päällikkönä yhden ohjaajan helikoptereilla	Yölentokelpuus, osoitettava tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta FCL.310 kohdan vaatimusten mukaisesti	Kuten kohdassa (4)(k)		l)
CPL(H) ilman yölentokelpuutusta	> 500 päällikkönä yhden ohjaajan helikoptereilla		Kuten kohdassa (4)(k) ja rajoitettuna VFR-toimintaan päivällä	Hankittava usean ohjaajan tyyppikelpuus osan FCL mukaisesti ja yölentokelpuus	m)
CPL(H) ilman yölentokelpuutusta	< 500 päällikkönä yhden ohjaajan helikoptereilla	Osoitettava tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta FCL.310 kohdan vaatimusten mukaisesti	Kuten kohdassa (4)(k) ja rajoitettuna VFR-toimintaan päivällä		n)
PPL/IR(H)	≥ 75 mittarilentoa		PPL/IR(H) (IR rajoitettuna PPL-lupakirjaan)	Osoitettava tiedot suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta FCL.615 kohdan b kohdan vaatimusten mukaisesti	o)
PPL (H)	≥ 75 helikoptereilla	Osoitettava taito käyttää radiosuunnistuslaitteita	PPL (H)		p)

(*) CPL-lupakirjan haltijoilta, joilla on jo tyyppikelpuus usean ohjaajan helikopteriin, ei vaadita ATPL(H)-teoriaakokeen läpäisyä, jos he lentävät edelleen samalla helikopterityypillä, mutta heille ei anneta ATPL(H)-teoriahyvitystä osan FCL mukaiseen lupakirjaan. Jos he hakevat toista tyyppikelpuutusta eri usean ohjaajan helikopteriin, heidän on täytettävä edellä olevan taulukon 3 sarakkeen h rivillä olevan i kohdan ehdot.

▼ **B****2. Opettajakelpuutukset**

Jäsenvaltion kansallisten vaatimusten mukaisesti myöntämä opettajakelpuus on muunnettava osan FCL kelpuutukseksi edellyttäen, että hakija täyttää seuraavat vaatimukset:

Kansallinen kelpuus tai oikeudet	Kokemus	Muut vaatimukset	Korvaava kelpuus
(1)	(2)	(3)	(4)
FI(H)/IRI(H)/TRI(H)	kuten osassa FCL vaaditaan kyseistä kelpuutusta varten		FI(H)/IRI(H)/TRI(H)*

Kelpuutuksen voimassaoloa jatketaan osassa FCL esitettyjen asiaa koskevien vaatimusten mukaisesti.

3. Simulaattorikouluttajan valtuutus

Jäsenvaltion kansallisten vaatimusten mukaisesti myöntämä simulaattorikouluttajan kelpuus on muunnettava osan FCL kelpuutukseksi edellyttäen, että hakija täyttää seuraavat vaatimukset:

Kansallinen valtuutus	Kokemus	Muut vaatimukset	Korvaava valtuutus
(1)	(2)	(3)	(4)
SFI(H)	> 1 000 tuntia usean ohjaajan helikopterin ohjaajana	i) Hakijalla on oltava tai oltava aiemmin ollut jäsenvaltion myöntämä CPL-, MPL- tai ATPL-lupakirja ii) Hakijan on oltava suorittanut kyseisen tyypikurssin simulaattoriosuus, mukaan lukien MCC	SFI(H)
SFI(H)	Kolme vuotta viimeaikaista kokemusta SFI:nä	Hakijan on oltava suorittanut kyseisen tyypikurssin simulaattoriosuus, mukaan lukien MCC	SFI(H)

Valtuutuksen voimassaoloa jatketaan osassa FCL esitettyjen asiaa koskevien vaatimusten mukaisesti.

4. Maalaittekouluttajan valtuutus

Jäsenvaltion kansallisten vaatimusten mukaisesti myöntämä maalaittekouluttajan valtuutus on muunnettava osan FCL valtuutukseksi edellyttäen, että hakija täyttää seuraavat vaatimukset:

Kansallinen valtuutus	Kokemus	Muut vaatimukset	Korvaava valtuutus
(1)	(2)	(3)	(4)
STI(H)	> 500 tuntia yhden ohjaajan helikopterin ohjaajana	i) Hakijalla on oltava tai oltava aiemmin ollut jäsenvaltion myöntämä lentolupakirja ii) Hakijan on oltava suorittanut tarkastuslento osan FCL lisäyksen 9 mukaisesti FSTD:llä, joka soveltuu aiotuun koulutukseen	STI(H)

▼B

Kansallinen valtuutus	Kokemus	Muut vaatimukset	Korvaava valtuutus
(1)	(2)	(3)	(4)
STI(H)	Kolme vuotta vii- meaikaista kokemusta STI:nä	Hakijan on oltava suorittanut tarkastus- lento osan FCL lisäyksen 9 mukaisesti FSTD:llä, joka soveltuu aiottuun koulu- tukseen	STI(H)

Valtuutuksen voimassaoloa jatketaan osassa FCL esitettyjen asiaa koskevien vaatimusten mukaisesti.

▼ **B**

LIITE III

**KOLMANNEN VALTION MYÖNTÄMIEN TAI SEN PUOLESTA
MYÖNNETTYJEN LUPAKIRJOJEN HYVÄKSYMISTÄ KOSKEVAT
EDELITYKSET**

A. LUPAKIRJOJEN HYVÄKSYNTÄ

Yleistä

▼ **M3**

1. Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi hyväksyä kolmannen valtion Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 vaatimusten mukaisesti myöntämän lentolupakirjan.

Lentäjän on haettava hyväksyntää sen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta, jossa hän asuu tai johon hän on sijoittautunut. Jos lentäjä ei asu minkään jäsenvaltion alueella, hän voi esittää hakemuksen sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa sillä lentotoiminnan harjoittajalla, jonka palveluksessa hän lentää tai aikoo lentää, on päätoimipaikka, tai jossa ilma-alus, jolla hän lentää tai aikoo lentää, on rekisteröity.

▼ **B**

2. Lupakirja voidaan hyväksyä (validoida) enintään yhden vuoden ajaksi edellyttäen, että peruslupakirja on edelleen voimassa.

Toimivaltainen viranomainen, joka on antanut hyväksynnän, voi pidentää aikaa kerran, jos lentäjä on hyväksynnän voimassaoloaikana hakenut osan FCL mukaista lupakirjaa tai on suorittamassa koulutusta tällaista lupakirjaa varten. Pidennys kattaa ajan, joka vaaditaan osan FCL mukaisen lupakirjan myöntämistä varten.

Jäsenvaltion hyväksymän lupakirjan haltijan on käytettävä oikeuksiaan osassa FCL esitettyjen vaatimusten mukaisesti.

Lupakirjat kaupallisia ilmakuljetuksia ja muuta kaupallista lentotoimintaa varten

3. Kaupallisia ilmakuljetuksia ja muuta kaupallista lentotoimintaa koskevia lupakirjoja varten haltijan on täytettävä seuraavat vaatimukset:

a) täytettävä lentokokeessa ne osan FCL vaatimukset tyyppi- tai luokkakelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi, jotka liittyvät kyseisen lupakirjan oikeuksiin

▼ **M3**

b) osoitettava, että hänellä on tiedot asiaankuuluvista lentotoimintavaatimusten ja osan FCL kohdista

c) osoitettava FCL.055 kohdan mukainen kielitaito

▼ **B**

d) hänellä on oltava voimassa oleva luokan 1 lääketieteellinen kelpoisuustodistus, joka on myönnetty osan Medical mukaisesti

▼ **M3**

e) täytettävä lentokoneiden osalta seuraavassa taulukossa esitetyt kokemusvaatimukset:

Lupakirja	Lentotunnit yhteensä	Oikeudet	
(1)	(2)	(3)	
ATPL(A)	> 1 500 tuntia päällikkönä usean ohjaajan lentokoneilla	Kaupallinen ilmakuljetus usean ohjaajan lentokoneilla päällikkönä	a)
ATPL(A) tai CPL(A)/IR (*)	> 1 500 tuntia päällikkönä tai perämiehenä usean ohjaajan lentokoneilla lentotoimintavaatimusten mukaisesti	Kaupallinen ilmakuljetus usean ohjaajan lentokoneilla perämiehenä	b)
CPL(A)/IR	> 1 000 tuntia päällikkönä kaupallisessa ilmakuljetuksessa IR-kelpuutuksen saamisen jälkeen	Kaupallinen ilmakuljetus yhden ohjaajan lentokoneilla päällikkönä	c)

▼ **M3**

Lupakirja	Lentotunnit yhteensä	Oikeudet	
(1)	(2)	(3)	
CPL(A)/IR	> 1 000 tuntia päällikkönä tai perämiehenä yhden ohjaajan lentokoneilla lentotoimintavaatimusten mukaisesti	Kaupallinen ilmakuljetus yhden ohjaajan lentokoneilla perämiehenä lentotoimintavaatimusten mukaisesti	d)
ATPL(A), CPL (A)/IR, CPL(A)	> 700 tuntia lentokoneilla, lukuun ottamatta TMG-moottoripurjelentokoneita, mukaan lukien 200 tuntia siinä tehtävässä, johon hyväksyntää haetaan, ja 50 tuntia kyseisessä tehtävässä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana	Lupakirjan oikeuksien käyttäminen lentokoneilla muussa toiminnassa kuin kaupallisessa ilmakuljetuksessa	e)
CPL(A)	> 1 500 tuntia päällikkönä kaupallisessa ilmakuljetuksessa, mukaan lukien 500 tuntia vesilentokoneilla	Kaupallinen ilmakuljetus yhden ohjaajan lentokoneilla päällikkönä	f)

(*) Usean ohjaajan lentokoneiden CPL(A)/IR-lupakirjan haltijan on oltava osoittanut ICAO ATPL(A) -tason tiedot ennen hyväksyntää.

▼ **M4**

f) täytettävä helikoptereiden osalta seuraavassa taulukossa esitetyt kokemusvaatimukset:

Lupakirja	Lentotunnit yhteensä	Oikeudet	
(1)	(2)	(3)	
ATPL(H), voimassa oleva IR	> 1 000 tuntia päällikkönä usean ohjaajan helikoptereilla	Kaupallinen ilmakuljetus usean ohjaajan helikoptereilla ilmailuksen päällikkönä VFR- ja IFR-toiminnassa	a)
ATPL(H), ei IR-oikeuksia	> 1 000 tuntia päällikkönä usean ohjaajan helikoptereilla	Kaupallinen ilmakuljetus usean ohjaajan helikoptereilla ilmailuksen päällikkönä VFR-toiminnassa	b)
ATPL(H), voimassa oleva IR	> 1 000 tuntia usean ohjaajan helikopterin ohjaajana	Kaupallinen ilmakuljetus usean ohjaajan helikoptereilla perämiehenä VFR- ja IFR-toiminnassa	c)
ATPL(H), ei IR-oikeuksia	> 1 000 tuntia usean ohjaajan helikopterin ohjaajana	Kaupallinen ilmakuljetus usean ohjaajan helikoptereilla perämiehenä VFR-toiminnassa	d)
CPL(H)/IR (*)	> 1 000 tuntia usean ohjaajan helikopterin ohjaajana	Kaupallinen ilmakuljetus usean ohjaajan helikoptereilla perämiehenä	e)
CPL(H)/IR	> 1 000 tuntia päällikkönä kaupallisessa ilmakuljetuksessa IR-kelpuutuksen saamisen jälkeen	Kaupallinen ilmakuljetus yhden ohjaajan helikoptereilla ilmailuksen päällikkönä	f)
ATPL(H) IR-oikeuksilla tai ilman niitä, CPL(H)/IR, CPL(H)	> 700 tuntia muilla helikoptereilla kuin CS-27/29- tai vastaavien vaatimusten mukaisesti hyväksytyillä, mukaan lukien 200 tuntia siinä tehtävässä, johon hyväksyntää haetaan, ja 50 tuntia kyseisessä tehtävässä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana	Lupakirjan oikeuksien käyttäminen helikoptereilla muussa toiminnassa kuin kaupallisessa ilmakuljetuksessa	g)

(*) Usean ohjaajan helikopterien CPL(H)/IR-lupakirjan haltijan on oltava osoittanut ICAO ATPL(H) -tason tiedot ennen hyväksyntää.

▼ B**Lentolupakirjat muuhun kuin kaupalliseen lentotoimintaan, sisältäen mittarilentokelpuutuksen**

4. Jos lentäjällä on yksityislentäjän lupakirja ja mittarilentokelpuus, tai ansiolentäjän tai liikennelentäjän lupakirja ja mittarilentokelpuus, mutta hän aikoo käyttää vain yksityislentäjän oikeuksia, lupakirjan haltijan on täytettävä seuraavat vaatimukset:
- a) suoritettava hyväksytysti lentokoe mittarilentokelpuutusta ja lupakirjaan liittyviä tyyppi- tai luokkakelpuutuksia varten osan FCL lisäysten 7 ja 9 mukaisesti
 - b) osoitettava tietonsa ilmailun säädöksistä, ilmailun sääkoodeista, suoritusarvoista ja lennonsuunnittelusta (IR) sekä ihmisen suorituskyvystä

▼ M3

- c) osoitettava FCL.055 kohdan mukainen kielitaito

▼ B

- d) hänellä on oltava voimassa oleva vähintään luokan 2 lääketieteellinen kelpoisuustodistus, joka on myönnetty Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti

▼ M3

- e) hänellä on oltava vähintään 100 tuntia mittarilentoaika ilma-alueen päällikkönä kyseisessä ilma-alusryhmässä.

▼ B**Lentolupakirjat muuhun kuin kaupalliseen lentotoimintaan ilman mittarilentokelpuutusta**

5. Jos lentäjällä on yksityislentäjän, ansiolentäjän tai liikennelentäjän lupakirja ilman mittarilentokelpuutusta ja hän aikoo käyttää vain yksityislentäjän oikeuksia, lupakirjan haltijan on täytettävä seuraavat vaatimukset:
- a) osoitettava tiedot ilmailun säädöksistä ja ihmisen suorituskyvystä;
 - b) suoritettava hyväksytysti yksityislentäjän lupakirjan lentokoe osan FCL mukaisesti;
 - c) täytettävä tyyppi- tai luokkakelpuutuksen myöntämistä koskevat osan FCL vaatimukset, jotka liittyvät kyseisen lupakirjan oikeuksiin;
 - d) hänellä on oltava vähintään luokan 2 lääketieteellinen kelpoisuustodistus, joka on myönnetty Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti;
 - e) osoitettava FCL.055 kohdan mukainen kielitaito;
 - f) hänellä on oltava vähintään 100 tunnin kokemus kyseisen ilma-alusryhmän ohjaajana.

Lentolupakirjan hyväksyminen erityistehtäviä varten määräajaksi

6. Sen estämättä, mitä edellä olevissa kohdissa määrätään, jäsenvaltiot voivat hyväksyä valmistajan lentoja varten lupakirjan, jonka kolmas valtio on myöntänyt Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti, korkeintaan 12 kuukaudeksi erityisiä määräaikaisia tehtäviä varten, kuten koulutuslennot ilma-alueen käyttöönottoa varten, esittely sekä siirto- tai koelennot edellyttäen, että hakija täyttää seuraavat vaatimukset:
- a) hänellä on asianmukainen lupakirja ja lääketieteellinen kelpoisuustodistus sekä niihin liittyvät kelpuutukset tai kelpoisuudet, jotka on myönnetty Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti

▼ M4

- b) hän on suoraan tai välillisesti ilma-alusvalmistajan tai ilmailuviranomaisen palveluksessa.

▼ B

Tässä tapauksessa lupakirjan haltijan oikeudet on rajoitettava lentokoulutukseen ja kokeisiin ensimmäisten tyyppikelpuutusten myöntämistä varten, lento-toiminnan harjoittajan lentäjien ensimmäisten reittilentojen valvontaan, toimitus- ja siirtolentoihin, ensimmäisiin reittilentoihin, lentonäytöksiin ja koelentoihin.

▼ M4

7. Sen estämättä, mitä edellä olevissa kohdissa määrätään, jäsenvaltiot voivat kestoltaan rajoitettuja kilpailulentoja tai näytöslentoja varten hyväksyä kolmannen maan myöntämän lupakirjan, joka antaa haltijalle oikeuden käyttää PPL-, SPL- tai BPL-lupakirjan mukaisia oikeuksia, sillä edellytyksellä, että
 - a) kilpailun tai näytöslentojen järjestäjä toimittaa ennen tapahtumaa toimivaltaiselle viranomaiselle riittävät todisteet siitä, kuinka se aikoo varmistaa, että lentäjä tutustuu asiaankuuluviin turvallisuustietoihin ja hallitsee lentoon liittyvät riskit; ja
 - b) hakijalla on asianmukainen lupakirja ja lääketieteellinen kelpoisuustodistus sekä niihin liittyvät kelpuutukset tai kelpoisuudet, jotka on myönnetty Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti.
8. Sen estämättä, mitä edellä olevissa kohdissa määrätään, jäsenvaltiot voivat hyväksyä jonkin kolmannen maan Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myöntämän PPL-, SPL- tai BPL-lupakirjan enintään 28 päivän ajan kalenterivuodessa muita kuin kaupallisia erityistehtäviä varten sillä edellytyksellä, että
 - a) hakijalla on asianmukainen lupakirja ja lääketieteellinen kelpoisuustodistus sekä niihin liittyvät kelpuutukset tai kelpoisuudet, jotka on myönnetty Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti; ja
 - b) hakija on suorittanut ainakin yhden tutustumislennon pätevän kouluttajan kanssa ennen määräaikaisten erityistehtävien toteuttamista.

▼ B**B. LUPAKIRJAN MUUNTAMINEN****▼ M3**

1. Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi muuntaa kolmannen valtion Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myöntämän PPL/BPL/SPL-, CPL- tai ATPL-lupakirjan osan FCL mukaiseksi PPL/BPL/SPL -lupakirjaksi, johon liittyy yhden ohjaajan luokka- tai tyyppikelpuus.

▼ B

2. Lupakirjan haltijan on täytettävä seuraavat vähimmäisvaatimukset asianomaisessa ilma-alusryhmässä:
 - a) suoritettava hyväksytysti kirjallinen koe ilmailun säädöksistä ja ihmisen suorituskyvystä;
 - b) suoritettava hyväksytysti PPL-, BPL- tai SPL-lentokoe osan FCL mukaisesti;
 - c) täytettävä kyseisen luokka- tai tyyppikelpuutuksen myöntämistä koskevat vaatimukset H luvun mukaisesti;
 - d) hänellä on oltava vähintään luokan 2 lääketieteellinen kelpoisuustodistus, joka on myönnetty osan Medical mukaisesti;
 - e) osoitettava FCL.055 kohdan mukainen kielitaito;
 - f) oltava suorittanut vähintään 100 tuntia lentoaikaa ohjaajana.

▼B**C. LUOKKA- JA TYYPIKELPUUTUSTEN HYVÄKSYMINEN**

1. Voimassa oleva luokka- tai tyyppikelpuus, joka sisältyy kolmannen valtion myöntämään lupakirjaan, voidaan sisällyttää osan FCL lupakirjaan edellyttäen, että hakija
 - a) täyttää kokemusvaatimukset ja edellytykset kyseisen tyyppi- tai luokkakelpuutuksen myöntämistä varten osan FCL mukaisesti;
 - b) suorittaa hyväksytysti lentokokeen kyseisen tyyppi- tai luokkakelpuutuksen myöntämiseksi osan FCL mukaisesti;
 - c) toimii edelleen lentäjänä;
 - d) on hankkinut vähintään seuraavan lentokokemuksen:
 - i) lentokoneiden luokkakelpuuksia varten 100 tuntia kyseisen luokan lentokoneiden ohjaajana;
 - ii) lentokoneiden tyyppikelpuuksia varten 500 tuntia kyseisen lentokonetyyppin ohjaajana;
 - iii) niiden yksimoottoristen helikopterien osalta, joiden suurin sallittu lentoonlähtömassa on korkeintaan 3 175 kilogrammaa, 100 tuntia kyseisen helikopterityypin ohjaajana;
 - iv) kaikkien muiden helikopterien osalta 350 tuntia kyseisen luokan helikopterien ohjaajana.

▼B*LIITE IV***LÄÄKETIETEELLISET VAATIMUKSET (OSA MED)****A LUKU****YLEISET VAATIMUKSET****1 JAKSO*****Yleistä*****MED.A.001 Toimivaltainen viranomainen**

Tämän osan mukainen toimivaltainen viranomainen on

- a) ilmailulääketieteen keskusten (AeMC) osalta
 - 1) sen jäsenvaltion nimeämä viranomainen, jossa ilmailulääketieteen keskuksen pääasiallinen toimipaikka sijaitsee;
 - 2) virasto, jos ilmailulääketieteen keskus sijaitsee kolmannessa maassa;
- b) ilmailulääkäreiden (AME) osalta
 - 1) sen jäsenvaltion nimeämä viranomainen, jossa ilmailulääkärin pääasiallinen vastaanotto sijaitsee;
 - 2) jos ilmailulääkärin pääasiallinen vastaanotto sijaitsee kolmannessa maassa, sen jäsenvaltion nimeämä viranomainen, jolta ilmailulääkäri hakee ilmailulääkärin valtuutusta;
- c) yleislääkäreiden osalta sen jäsenvaltion nimeämä viranomainen, jossa yleislääkäri on ilmoittanut harjoittavansa toimintaansa;
- d) matkustamomiehistön lääketieteellistä kelpoisuutta arvioivien työterveyslääkäreiden osalta sen jäsenvaltion nimeämä viranomainen, jossa työterveyslääkäri on ilmoittanut harjoittavansa toimintaa.

MED.A.005 Soveltamisala

Tässä osassa määritetään seuraavia seikkoja koskevat vaatimukset:

- a) lentolupakirjan mukaisten tai lento-oppilaan oikeuksien käyttämiseen vaadittavan lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntäminen, voimassaolo, voimassaolon jatkaminen ja uusiminen;
- b) matkustamomiehistön lääketieteellinen kelpoisuus;
- c) ilmailulääkäreiden valtuutus; ja
- d) yleislääkäreiden ja työterveyslääkäreiden kelpoisuus.

MED.A.010 Määritelmät

Tässä osassa

- 'vahvistetulla lääkärintlausunnolla' tarkoitetaan päätelmää, johon yksi tai useampi lupakirjaviranomaisen hyväksymä lääketieteen asiantuntija on päätenyt objektiivisin ja syrjimättömin perustein kyseisessä tapauksessa tarvittaessa lentotoiminnan asiantuntijoiden tai muiden asiantuntijoiden kanssa neuvoteltuaan,
- 'arvioinnilla' tarkoitetaan henkilön lääketieteellistä kelpoisuutta koskevan päätelmän tekemistä lääketieteellisten esitietojen ja/tai tämän osan vaatimusten mukaisten ilmailulääketieteellisten tarkastusten ja muiden tarvittavien tarkastusten ja/tai lääketieteellisten kokeiden, kuten EKG, verenpaineen mittausta, verikoe tai röntgenkuva, perusteella,

▼B

- 'turvallisuuden kannalta riittävällä värinäöllä' tarkoitetaan sitä, että hakija kykenee helposti erottamaan lennonvarmistuksessa käytettävät värit ja tunnistamaan ilmailussa käytettävät värivalot oikein,
- 'näköasiantuntijalla' tarkoitetaan silmälääkärinä tai näönhuollon asiantuntijana, jolla on optometrian tutkinto ja joka on koulutettu tunnistamaan silmän sairauteen viittaavat tilat,
- 'tarkastuksella' tarkoitetaan tarkastelua, tunnustelua, koputtelua, kuuntelua tai muuta erityisesti tautien diagnosoimiseksi suoritettavaa tutkimusta,
- 'tutkimuksella' tarkoitetaan hakijan epäillyn sairauteen viittaavan tilan arviointia tarkastusten ja kokeiden avulla sairauden toteamiseksi tai sen poissulkemiseksi,
- 'lupakirjaviranomaisella' tarkoitetaan lupakirjan myöntäneen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista tai tahoa, jolta lupakirjaa on haettava, tai jos henkilö ei ole vielä hakenut lupakirjaa, tämän osan mukaista toimivaltaista viranomaista,

▼C2

- 'rajoituksella' tarkoitetaan lääketieteelliseen kelpoisuustodistukseen, lupakirjaan tai matkustamomiehistön terveydentilatodistukseen merkittävää ehtoa, jota lupakirjan tai matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen mukaisten oikeuksien käyttämisessä on noudatettava,

▼B

- 'taittovirheellä' tarkoitetaan suurimman taittovirheen meridiaanin poikkeamaa normaalinäöstä dioptrioissa vakio menetelmällä mitattuna.

MED.A.015 Lääketieteellisten tietojen luottamuksellisuus

Kaikkien lääkärintarkastukseen, arviointiin ja kelpoisuustodistuksen myöntämiseen osallistuvien henkilöiden on varmistettava, että lääketieteellisten tietojen luottamuksellisuutta noudatetaan aina.

MED.A.020 Lääketieteellisen kelpoisuuden heikkeneminen

- a) Lupakirjan haltijat eivät saa käyttää lupakirjojensa ja niihin liittyvien kelpuustusten tai todistusten mukaisia oikeuksia, jos he
 - 1) tietävät lääketieteellisen kelpoisuutensa heikentyneen niin, että se saattaisi estää heitä käyttämästä näitä oikeuksia turvallisesti;
 - 2) ottavat tai käyttävät lääkärin määräyksellä tai ilman sitä saatavia lääkkeitä, jotka todennäköisesti haittaavat kyseisen lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti;
 - 3) saavat lääketieteellistä, kirurgista tai muunlaista hoitoa, joka todennäköisesti vaikuttaa haitallisesti lentoturvallisuuteen.
- b) Lisäksi lupakirjan haltijoiden on ilman tarpeetonta viivytystä otettava yhteyttä ilmailulääkäriin, jos
 - 1) heille on tehty kirurginen tai invasiivinen (elimistön sisälle ulottuva) toimenpide;
 - 2) he ovat aloittaneet säännöllisen lääkityksen;
 - 3) heille on aiheutunut merkittävä henkilökohtainen vamma, joka vaikuttaa heidän kykyynsä toimia ohjaamomiehistön jäsenenä;
 - 4) he kärsivät merkittävästä sairaudesta, joka vaikuttaa heidän kykyynsä toimia ohjaamomiehistön jäsenenä;
 - 5) he ovat raskaana;
 - 6) he ovat joutuneet sairaalaan tai muuhun sairaanhoitolaitokseen;
 - 7) he tarvitsevat silmälasit ensimmäisen kerran.

▼B

- c) Näissä tapauksissa
- 1) luokan 1 ja luokan 2 lääketieteellisten kelpoisuustodistusten haltijoiden on käännyttävä ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin puoleen. Ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri arvioi lupakirjan haltijan lääketieteellisen kelpoisuuden ja päättää, kykeneekö tämä jatkamaan oikeuksiansa käyttämistä;
 - 2) kevyiden ilma-alusten lupakirjaan liittyvän lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltijan on käännyttävä todistuksen allekirjoittaneen ilmailulääketieteen keskuksen, ilmailulääkärin tai yleislääkärin puoleen. Ilmailulääketieteen keskus, ilmailulääkäri tai yleislääkäri arvioi lupakirjan haltijan lääketieteellisen kelpoisuuden ja päättää, kykeneekö tämä jatkamaan oikeuksiansa käyttämistä.
- d) Matkustamomiehistön jäsenet eivät saa suorittaa tehtäviä ilma-aluksessa tai he eivät saa käyttää matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksensa mukaisia oikeuksia, jos he ovat tietoisia jostakin sellaisesta lääketieteellisestä kelpoisuuttaan heikentävästä seikasta, joka vaikuttaa heidän kykyynsä suorittaa turvallisuuteen liittyviä tehtäviään ja velvollisuuksiaan.
- e) Jos matkustamomiehistön jäsen on jossain b kohdan 1–5 alakohdassa tarkoitussa tilanteessa, hänen on ilman tarpeetonta viivytystä käännyttävä ilmailulääkärin, ilmailulääketieteen keskuksen tai työterveyslääkärin puoleen. Ilmailulääkäri, ilmailulääketieteen keskus tai työterveyslääkäri arvioi matkustamohenkilökunnan jäsenen lääketieteellisen kelpoisuuden ja päättää, kykeneekö tämä jatkamaan toimintaa turvallisuuteen liittyvissä tehtävissään.

MED.A.025 Ilmailulääketieteen keskusten, ilmailulääkäreiden, yleislääkäreiden ja työterveyslääkäreiden velvollisuudet

- a) Tehdessään lääkärintarkastuksia ja/tai arviointeja ilmailulääketieteen keskusten, ilmailulääkäreiden, yleislääkäreiden ja työterveyslääkäreiden on
- 1) varmistettava, että viestintä tutkittavan henkilön kanssa sujuu ilman kielen ongelmia;
 - 2) selvitettävä tutkittavalle henkilölle, mitä seurauksia on puutteellisten, epätarkkojen tai väärin lääketieteellisten esitietojen antamisesta.
- b) Ilmailulääketieteellisen tarkastuksen ja/tai arvioinnin tehtyään ilmailulääketieteen keskuksen, ilmailulääkärin, yleislääkärin tai työterveyslääkärin on
- 1) ilmoitettava, onko hakija hyväksytty vai hylätty vai onko hänen kelpoisuutensa jätetty lupakirjaviranomaisen, ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin ratkaistavaksi;
 - 2) kerrottava hakijalle mahdollisista rajoitteista, joiden vuoksi lentokoulutusta tai lupakirjan tai matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen mukaisia oikeuksia saatetaan joutua rajoittamaan;
 - 3) kerrottava hakijalle hänen oikeudestaan uudelleen arviointiin, jos hänet on katsottu terveydentilansa vuoksi kelpaamattomaksi; ja
 - 4) lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden osalta toimitettava viivytystä lupakirjaviranomaiselle allekirjoitettu tai elektronisesti varmennettu lausunto, joka sisältää arvioinnin tuloksen sekä kopion lääketieteellisestä kelpoisuustodistuksesta.
- c) Ilmailulääketieteen keskusten, ilmailulääkäreiden, yleislääkäreiden tai työterveyslääkäreiden on säilytettävä tämän osan mukaisesti suoritettujen lääkärintarkastusten ja arviointien yksityiskohtaiset tiedot sekä niiden tulokset kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- d) Mikäli tarpeen lääketieteellistä kelpoisuustodistusta ja/tai valvontatehtäviä varten, ilmailulääketieteen keskusten, ilmailulääkäreiden, yleislääkäreiden ja työterveyslääkäreiden on toimitettava toimivaltaisen viranomaisen lääketieteelliselle asiantuntijalle pyydetessä kaikki ilmailulääketieteelliset tallenteet ja lausunnot sekä kaikki muut tarvittavat tiedot.

▼B

2 JAKSO

*Lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia koskevat vaatimukset***MED.A.030 Lääketieteelliset kelpoisuustodistukset**

- a) Lento-oppilas ei saa lentää yksin, ellei hänellä ole kyseisen lupakirjan edellyttämää lääketieteellistä kelpoisuustodistusta.
- b) Kevyiden ilma-alusten lupakirjan (LAPL) hakijoilla ja haltijoilla on oltava vähintään LAPL-vaatimusten mukainen lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

▼C1

- c) Yksityislentäjän lupakirjan, purjelentäjän lupakirjan tai ilmapallolentäjän lupakirjan hakijoilla tai haltijoilla on oltava vähintään luokan 2 lääketieteellinen kelpoisuustodistus.
- d) Kaupalliseen purjelento- tai ilmapallolentotoimintaan osallistuvilla purjelentokoneen tai ilmapallolentäjän lupakirjan hakijoilla ja haltijoilla on oltava vähintään luokan 2 lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

▼B

- e) Jos yksityislentäjän lupakirjaan tai kevyiden ilma-alusten lupakirjaan lisätään yölentokelpuus, lupakirjan haltijalla on oltava turvallisuuden kannalta riittävä värinäkö.
- f) Ansiolentäjän lupakirjan, usean ohjaajan miehistölupakirjan tai liikennelentäjän lupakirjan hakijoilla ja haltijoilla on oltava luokan 1 lääketieteellinen kelpoisuustodistus.
- g) Jos yksityislentäjän lupakirjaan lisätään mittarilentokelpuus, lupakirjan haltijan on osallistuttava puhdasääniaudiometriatutkimuksiin luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltijoita koskevien määräaikojen ja vaatimusten mukaisesti.
- h) Lupakirjan haltijalla saa olla kerrallaan vain yksi tämän osan mukaisesti myönnetty lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

MED.A.035 Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakeminen

- a) Lääketieteellistä kelpoisuustodistusta koskevat hakemukset on tehtävä toimivaltaisen viranomaisen määräämässä muodossa.
- b) Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden on toimitettava ilmailulääketieteen keskukseseen, ilmailulääkärille tai yleislääkärille
 - 1) henkilöllisyystodistus;
 - 2) allekirjoitettu ilmoitus, josta käyvät ilmi seuraavat seikat:
 - i) hakijan lääketieteelliset esitiedot;
 - ii) tieto siitä, ovatko he olleet aikaisemmin lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen edellyttämässä tarkastuksessa ja jos ovat, tieto tarkastuksen suorittajasta ja sen tuloksesta;
 - iii) tieto siitä, onko hakija joskus arvioitu terveydentilansa vuoksi kelpaamattomaksi tai onko hakijan lääketieteellinen kelpoisuustodistus joskus peruutettu määräajaksi tai pysyvästi.
- c) Hakiessaan lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolon jatkamista tai uusimista hakijoiden on esitettävä lääketieteellinen kelpoisuustodistus ilmailulääketieteen keskukselle, ilmailulääkärille tai yleislääkärille ennen varsinaisia tarkastuksia.

MED.A.040 Lääketieteellisten kelpoisuustodistusten myöntäminen, voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

- a) Lääketieteellinen kelpoisuustodistus myönnetään, sen voimassaoloa jatketaan tai se uusitaan vasta, kun kaikki tarvittavat lääkärintarkastukset ja/tai arvioinnit on suoritettu ja hakija on arvioitu kelpoisuusvaatimukset täyttäväksi.
- b) Lupakirjan myöntäminen ensimmäisen kerran
 - 1) Luokan 1 lääketieteelliset kelpoisuustodistukset myöntää ilmailulääketieteen keskus.

▼B

- 2) Luokan 2 lääketieteelliset kelpoisuustodistukset myöntää ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri.
 - 3) Kevyiden ilma-alusten lupakirjaan liittyvät lääketieteelliset kelpoisuustodistukset myöntää ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri tai lupakirjan myöntäneen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön salliessa yleislääkäri.
- c) Lupakirjan voimassaolon jatkaminen ja uusiminen
- 1) Luokan 1 ja luokan 2 lääketieteellisten kelpoisuustodistusten voimassaoloa jatkaa tai kelpoisuustodistukset uusii ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri.
 - 2) Kevyiden ilma-alusten lupakirjaan liittyvien lääketieteellisten kelpoisuustodistusten voimassaoloa jatkaa tai kelpoisuustodistukset uusii ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri tai lupakirjan myöntäneen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön salliessa yleislääkäri.
- d) Ilmailulääketieteen keskus, ilmailulääkäri tai yleislääkäri saa myöntää tai uusia lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen tai jatkaa sen voimassaoloa ainoastaan, jos
- 1) hakija on toimitannut kaikki itseään koskevat lääketieteelliset esitiedot sekä ilmailulääketieteen keskuksen, ilmailulääkäriin tai yleislääkäriin vaatimuksesta hakijan omalääkäriin tai muun lääketieteen asiantuntijan suorittamien lääkärintarkastusten ja kokeiden tulokset; ja
 - 2) ilmailulääketieteen keskus, ilmailulääkäri tai yleislääkäri on suorittanut ilmailulääketieteellisen arvioinnin kyseisen lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen edellyttämien lääkärintarkastusten ja kokeiden perusteella sen todentamiseksi, että hakija täyttää kaikki tämän osan mukaiset asiaa koskevat vaatimukset.
- e) ilmailulääkäri, ilmailulääketieteen keskus tai, jos asia on siirretty viranomaisen ratkaistavaksi, lupakirjaviranomainen voi ennen lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista edellyttää, että hakijalle on tehtävä lisää lääkärintarkastuksia ja tutkimuksia, jos se on kliinisesti tarkoituksenmukaista.
- f) Lupakirjaviranomainen voi myöntää lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen tai palauttaa sen voimaan, jos
- 1) asia on siirretty sen ratkaistavaksi;
 - 2) viranomainen on havainnut, että todistuksessa olevia tietoja on korjattava.

MED.A.045 Lääketieteellisten kelpoisuustodistusten voimassaolo, voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

- a) *Voimassaolo*
- 1) Luokan 1 lääketieteelliset kelpoisuustodistukset ovat voimassa 12 kuukautta.
 - 2) Luokan 1 lääketieteellisten kelpoisuustodistusten voimassaoloaika lyhennetään kuuteen kuukauteen niiden lupakirjan haltijoiden osalta, jotka
 - i) toimivat kaupallisessa ilmakuljetuksessa yhden ohjaajan miehistöllä kuljettaen matkustajia ja ovat täyttäneet 40 vuotta;
 - ii) ovat täyttäneet 60 vuotta.
 - 3) Luokan 2 lääketieteelliset kelpoisuustodistukset ovat voimassa
 - i) 60 kuukautta siihen saakka, kunnes lupakirjan haltija täyttää 40 vuotta. Ennen 40 ikävuoden täyttymistä myönnetyn lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolo päättyy, kun lupakirjan haltija on täyttänyt 42 vuotta;
 - ii) 24 kuukautta ikävuosien 40–50 välillä. Ennen 50 ikävuoden täyttymistä myönnetyn lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolo päättyy, kun lupakirjan haltija on täyttänyt 51 vuotta; ja
 - iii) 12 kuukautta sen jälkeen, kun lupakirjan haltija on täyttänyt 50 vuotta.

▼B

- 4) Kevyiden ilma-alusten lupakirjoihin liittyvät lääketieteelliset kelpoisuustodistukset ovat voimassa
- i) 60 kuukautta siihen saakka, kunnes lupakirjan haltija täyttää 40 vuotta. Ennen 40 ikävuoden täyttymistä myönnetyn lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolo päättyy, kun lupakirjan haltija on täyttänyt 42 vuotta;
 - ii) 24 kuukautta sen jälkeen, kun lupakirjan haltija on täyttänyt 40 vuotta.
- 5) Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen ja siihen liittyvien tarkastusten tai erikoistutkimusten voimassaoloaika
- i) määritetään hakijan iän perusteella lääkärintarkastuksen suorittamispäivänä; ja
 - ii) ►C2 lasketaan lääkärintarkastuksen suorittamispäivästä, kun todistus myönnetään ensimmäistä kertaa tai uusitaan, ja edellisen lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen viimeisestä voimassaolopäivästä, kun todistuksen voimassaoloa jatketaan. ◀

b) *Voimassaolon jatkaminen*

Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolon jatkamista koskevat tarkastukset ja/tai arvioinnit voidaan tehdä enintään 45 päivää ennen lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen viimeistä voimassaolopäivää.

c) *Uusiminen*

- 1) Jos lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltija ei noudata b kohtaa, vaaditaan tarkastus ja/tai arviointi kelpoisuustodistuksen uusimista varten.
- 2) Luokan 1 ja luokan 2 lääketieteelliset kelpoisuustodistukset:
 - i) jos lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolo on päättynyt yli kaksi vuotta sitten, ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin on tehtävä tarkastus todistuksen uusimiseksi vasta hakijan ilmailulääketieteellisten tietojen arvioinnin jälkeen;
 - ii) jos lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolo on päättynyt yli viisi vuotta sitten, on noudatettava ensimmäisen kelpoisuustodistuksen myöntämistä koskevia tarkastusvaatimuksia, ja arvioinnin on perustuttava voimassaolon jatkamista koskeviin vaatimuksiin.
- 3) Kevyiden ilma-alusten lupakirjoihin liittyvien lääketieteellisten kelpoisuustodistusten osalta ilmailulääketieteen keskuksen, ilmailulääkärin tai yleislääkärin on arvioitava hakijan lääketieteelliset esitiedot ja suoritettava ilmailulääketieteellinen tarkastus ja/tai arviointi kohdan MED.B.095 mukaisesti.

MED.A.050 Asian siirtäminen ratkaistavaksi

- a) Jos luokan 1 tai luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijan kelpoisuus siirretään lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi kohdan MED.B.001 mukaisesti, ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin on siirrettävä asiaa koskevat lääketieteelliset asiakirjat lupakirjaviranomaiselle.
- b) Jos kevyiden ilma-alusten lupakirjaan liittyvän lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijan kelpoisuus siirretään ilmailulääkärin tai ilmailulääketieteen keskuksen ratkaistavaksi kohdan MED.B.001 mukaisesti, yleislääkärin on siirrettävä asiaa koskevat lääketieteelliset asiakirjat ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärille.

B LUKU

LENTÄJIEN LÄÄKETIETEELLISIÄ KELPOISUUSTODISTUKSIA KOSKEVAT VAATIMUKSET

1 JAKSO

*Yleistä***MED.B.001 Lääketieteellisten kelpoisuustodistusten rajoitukset**a) *Luokan 1 ja luokan 2 lääketieteellisten kelpoisuustodistusten rajoitukset*

- 1) Jos hakija ei täytä kaikkia kyseisen luokan lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen vaatimuksia, mutta hänen ei silti katsota vaarantavan lentoturvallisuutta, ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin on toimittava seuraavasti:
 - i) luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden osalta päätös hakijan kelpoisuudesta on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi tässä luvussa esitetyn mukaisesti;

▼B

- ii) tapauksissa, joissa tässä luvussa ei edellytetä asian siirtämistä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi, ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin on arvioitava, voiko hakija suorittaa tehtävänsä turvallisesti noudattaen yhtä tai useampaa lääketieteelliseen kelpoisuustodistukseen merkittyä rajoitusta, ja myönnettävä lääketieteellinen kelpoisuustodistus, johon on tarvittaessa merkitty rajoitus tai rajoituksia;
 - iii) luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden osalta ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin on arvioitava, voiko hakija suorittaa tehtävänsä turvallisesti noudattaen yhtä tai useampaa lääketieteelliseen kelpoisuustodistukseen merkittyä rajoitusta, ja myönnettävä lääketieteellinen kelpoisuustodistus, johon on tarvittaessa merkitty rajoitus tai rajoituksia, lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen;
 - iv) ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri voi jatkaa lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaoloa tai uusia sen samoin rajoituksin ilman hakijan kelpoisuuden siirtämistä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi.
- b) *Kevyiden ilma-alusten lupakirjaan liittyvien lääketieteellisten kelpoisuustodistusten rajoitukset*
- 1) Jos yleislääkäri hakijan lääketieteelliset esitiedot huolellisesti arvioituaan katsoo, ettei hakija täytä kaikkia lääketieteellisen kelpoisuuden vaatimuksia, yleislääkärin on siirrettävä hakijan kelpoisuus ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin ratkaistavaksi lukuun ottamatta niitä hakijoita, joiden kelpoisuustodistukseen on merkittävä vain silmälasien käyttöä koskeva rajoitus.
 - 2) Jos kevyiden ilma-alusten lupakirjaan liittyvän lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijan kelpoisuus on siirretty ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin ratkaistavaksi, näiden on otettava tarkasti huomioon kohta MED.B.095 ja arvioitava, voiko hakija suorittaa tehtävänsä turvallisesti noudattaen lääketieteelliseen kelpoisuustodistukseen merkittyä yhtä tai useampaa rajoitusta, ja myönnettävä lääketieteellinen kelpoisuustodistus, johon on tarvittaessa merkitty rajoitus tai rajoituksia. Ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin on aina harkittava, onko lentäjälle asetettava rajoitus, joka kieltää matkustajien kuljettamisen (Operational Passenger Limitation, OPL).
 - 3) Yleislääkäri voi jatkaa lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaoloa tai uusia sen samoin rajoituksin ilman hakijan kelpoisuuden siirtämistä ilmailulääketieteen keskuksen tai ilmailulääkärin ratkaistavaksi.
- c) Arvioitaessa rajoituksen tarpeellisuutta on kiinnitettävä huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:
- 1) onko vahvistetun lääkärintlausannon perusteella oletettavaa, ettei lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttäminen erityisolosuhteissa todennäköisesti vaaranna lentoturvallisuutta, vaikka hakija ei täytä kaikkia lukuarvoja tai muita vaatimuksia;
 - 2) hakijan kyvyt, taidot ja kokemus suoritettavassa tehtävässä.
- d) *Toimintarajoitusten koodit*
- 1) Rajoitus toimintaan usean ohjaajan miehistössä (OML, Vain luokka 1)
 - i) mikäli ansiolentäjän, liikennelentäjän tai usean ohjaajan miehistölupakirjan haltija ei täytä kaikkia luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen vaatimuksia ja jos hakijan kelpoisuus on siirretty lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi, on arvioitava, voidaanko lääketieteellinen kelpoisuustodistus myöntää OML-rajoituksella ”voimassa vain perämiehenä tai tehtävään hyväksytyin perämiehen kanssa”. Lupakirjaviranomaisen on tehtävä tämä arviointi;
 - ii) OML-rajoituksella myönnetyn lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltija saa lentää ilma-alusta ainoastaan usean ohjaajan miehistön jäsenenä, kun toisella lentäjällä on täysi kelpoisuus kyseiseen ilma-alustyyppiin; toisen lentäjän omassa lupakirjassa ei saa olla OML-rajoitusta eikä hän saa olla 60 vuotta täyttänyt;

▼B

- iii) luokan 1 lääketieteellisiin kelpoisuustodistuksiin OML-rajoituksen saa määrätä ja poistaa ainoastaan lupakirjaviranomainen.
- 2) Rajoitus toimintaan varmistusohjaajan kanssa (OSL, Luokka 2 ja kevyiden ILMA-Alusten lupakirjojen mukaiset oikeudet)
 - i) OSL-rajoituksella myönnetyn lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltija saa lentää ilma-alusta ainoastaan, jos ilma-aluksessa on mukana toinen ohjaaja, jolla on kelpoisuus toimia kyseisen luokan tai tyyppin ilma-aluksen päällikkönä, ja jos ilma-aluksessa on kaksoisohjaimet ja toinen lentäjä istuu ohjaimin varustetulla paikalla;
 - ii) luokan 2 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta koskevan OSL-rajoituksen saa määrätä tai poistaa ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.
- 3) Matkustajien kuljettamisen kieltävä rajoitus (OPL, Luokka 2 ja kevyiden ILMA-Alusten lupakirjojen mukaiset oikeudet)
 - i) OPL-rajoituksella myönnetyn lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltija saa ohjata vain ilma-alusta, jossa ei ole matkustajia;
 - ii) luokan 2 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta koskevan OPL-rajoituksen saa määrätä ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen;
 - iii) kevyiden ilma-alusten lupakirjaa koskevan OPL-rajoituksen saa määrätä ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri.
- e) Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltijalle voidaan määrätä muita rajoituksia, jos se on tarpeen lentoturvallisuuden varmistamiseksi.
- f) Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltijalle määrätty rajoitus on yksilöitävä todistuksessa.

2 JAKSO***Luokan 1 ja luokan 2 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta koskevat lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset*****MED.B.005 Yleistä**

- a) Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijalla ei saa olla
 - 1) synnynnäistä tai hankittua poikkeavuutta;
 - 2) aktiivista, piilevää, akuuttia tai kroonista sairautta tai vammaa;
 - 3) haavaa, vammaa tai leikkauksen jälkitilaa;
 - 4) lääkärin määräyksellä tai ilman sitä käytetyn hoidollisen, diagnostisen tai ennaltaehkäisevän lääkkeen vaikutusta tai sivuvaikutusta,

joka aiheuttaa sellaista toimintakyvyn heikkenemistä, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti tai jonka vuoksi hakija todennäköisesti voisi äkillisesti menettää kykynsä käyttää lupakirjan mukaisia oikeuksia turvallisesti.
- b) Kun päätös luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijan lääketieteellisestä kelpoisuudesta siirretään lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi, mainittu viranomainen voi siirtää päätöksen tekemisen ilmailulääketieteen keskukselle, paitsi jos tarvitaan OML-rajoitus.
- c) Kun päätös luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijan lääketieteellisestä kelpoisuudesta siirretään lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi, mainittu viranomainen voi siirtää päätöksen tekemisen ilmailulääketieteen keskukselle tai ilmailulääkärille, paitsi jos tarvitaan OSL- tai OPL-rajoitus.

▼B**MED.B.010 Sydän ja verisuonisto**a) *Tutkimukset*

- 1) Normaali 12-kytkentäinen lepo-EKG (sydämen sähkökäyrä) ja lausunto siitä vaaditaan, jos se on kliinisesti tarkoituksenmukaista sekä
 - i) luokan 1 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta varten ensimmäisen lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämiseen liittyvässä tarkastuksessa, sen jälkeen viiden vuoden välein 30 ikävuoteen saakka, kahden vuoden välein 40 ikävuoteen saakka, kerran vuodessa 50 ikävuoteen saakka ja sen jälkeen kaikissa todistuksen voimassaolon jatkamiseen tai sen uusimiseen liittyvissä tarkastuksissa;
 - ii) luokan 2 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta varten ensimmäisessä tarkastuksessa 40 ikävuoden jälkeen ja kahden vuoden välein 50 ikävuoden jälkeen.
- 2) Laajempi sydämen ja verisuoniston arviointi on tehtävä, mikäli se on kliinisesti tarkoituksenmukaista.
- 3) Luokan 1 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta varten laajempi sydämen ja verisuoniston arviointi on tehtävä ensimmäisessä todistuksen voimassaolon jatkamiseen tai uusimiseen liittyvässä tarkastuksessa 65 ikävuoden jälkeen ja sen jälkeen neljän vuoden välein.
- 4) Luokan 1 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta varten seerumin rasva-arvot ja kolesteroli on tutkittava ensimmäisen lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämiseen liittyvässä tarkastuksessa sekä ensimmäisessä 40 ikävuoden jälkeen tehtävässä tarkastuksessa.

b) *Sydän ja verisuonisto – yleistä*

- 1) Hakijoilla ei saa olla sellaista sydämen tai verisuoniston häiriötä, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- 2) Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijat, joilla on jokin seuraavista sairauksista tai joille on tehty seuraava toimenpide, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi:
 - i) rinta-aortan tai vatsa-aortan suprarenaalisen osan pullistuma ennen leikkausta tai sen jälkeen;
 - ii) jonkin sydänläpän merkittävä toiminnallinen poikkeavuus;
 - iii) sydämen siirto tai sydän-keuhkosiirto.
- 3) Niiden luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on ollut tai todettu jokin seuraavista sairauksista, kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi:
 - i) perifeerinen valtimosairaus ennen leikkausta tai sen jälkeen;
 - ii) vatsa-aortan pullistuma, ennen leikkausta tai sen jälkeen;
 - iii) toiminnan kannalta merkityksettömät sydänläpän poikkeavuudet;
 - iv) sydänläppäleikkauksen jälkitila;
 - v) sydänpussin, sydänlihaksen tai sydämen sisäkalvon poikkeavuus;
 - vi) synnynnäinen sydämen poikkeavuus, ennen korjausleikkausta tai sen jälkeen;
 - vii) toistuvia pyörtymisiä (vasovagaalinen synkopee);
 - viii) valtimo- tai laskimotukos;
 - ix) keuhkolaajentuma;
 - x) sydän- ja verisuonitauti, joka vaatii systeemistä veren hyytymistä ehkäisevää hoitoa.

▼B

- 4) Ennen kuin voidaan harkita sellaisen luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijan hyväksymistä, jolla on diagnosoitu jokin 2 tai 3 kohdassa mainittu sairaus, sydäntautien erikoislääkärin on arvioitava hänet lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.

c) *Verenpaine*

- 1) Verenpaine on mitattava jokaisessa lääkärintarkastuksessa.
- 2) Hakijan verenpaineen on oltava normaaliarvojen rajoissa.
- 3) Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijat,
- i) joilla on oireita aiheuttava matala verenpaine, tai
- ii) joiden verenpaine on tarkastuksessa jatkuvasti yli 160 mmHg (yläpaine) ja/tai 95 mmHg (alapaine) verenpainelääkityksen kanssa tai ilman sitä,
- on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi.
- 4) Verenpainelääkitystä aloitettaessa lääketieteellinen kelpoisuustodistus on peruutettava määräajaksi sen varmistamiseksi, ettei lääkityksestä aiheudu merkittäviä sivuvaikutuksia.

d) *Sepelvaltimotauti*

- 1) Niiden luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden kelpoisuus, joilla on
- i) epäilty sydänlihaskemia;
- ii) oireeton lievä sepelvaltimotauti, joka ei vaadi antianginaalista lääkitystä;
- on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi, ja heille on tehtävä kardiologinen arviointi sydänlihaskemian poissulkemiseksi, ennen kuin hyväksymistä voidaan harkita.
- 2) Luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoille, joilla on jokin 1 kohdassa mainittu sairaus, on tehtävä kardiologinen arviointi ennen kuin hyväksymistä voidaan harkita.
- 3) Hakijat, joilla on jokin seuraavista sairauksista, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi:
- i) sydänlihaskemia;
- ii) oireileva sepelvaltimotauti;
- iii) sepelvaltimotaudin oireita, joita hoidetaan lääkkeillä.
- 4) Ensimmäisen luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijat, joilla on ollut tai todettu jokin seuraavista sairauksista tai joille on tehty seuraava toimenpide, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi:
- i) sydänlihaskemia;
- ii) sydäninfarkti;
- iii) ohitusleikkaus sepelvaltimotaudin vuoksi.
- 5) Luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on oireeton sydäninfarktin jälkitila tai sepelvaltimotaudin vuoksi tehdyn leikkauksen jälkitila, on saatava hyväksyttävä tulos kardiologisesta arvioinnista, ennen kuin hyväksymistä voidaan harkita lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen. Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolon jatkamista hakevien kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi.

▼Be) *Rytmi-/johtumishäiriöt*

1) Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijan kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi, jos hänellä on merkittäviä sydämen johtumis- tai rytmihäiriöitä, kuten:

i) supraventrikulaarinen rytmihäiriö, mukaan lukien ajoittainen tai jatkuva sinoatriaalinen toimintahäiriö, eteisvärinä ja/tai eteislepatus sekä oireettomat sinuskatkokset;

ii) täydellinen vasemman puolen haarakatkos;

iii) Mobitz 2 -tyypin eteis-kammiokatkos;

iv) leveä- ja/tai kapeakompleksinen tiheilyöntisyys;

v) sydänkammion enneaikainen aktivaatio;

vi) oireeton pidentynyt QT-aika;

vii) Brugada-oireyhtymän mukainen sydänsähkökäyrä.

2) Luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on jokin 1 kohdassa mainittu sairaus, on saatava hyväksyttävä tulos kardiologisesta arvioinnista, ennen kuin hyväksymistä voidaan harkita lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.

3) Hakijoiden, joilla on jokin seuraavista häiriöistä:

i) epätäydellinen haarakatkos;

ii) täydellinen oikean puolen haarakatkos;

iii) pysyvä vasenvoittoinen sähköinen akseli;

iv) oireeton sinusbradykardia (sinusperäinen harvalyöntisyys);

v) oireeton sinustakykardia (sinusperäinen tiheilyöntisyys);

vi) oireettomat yhdentyyppiset yksittäiset supraventrikulaariset tai ventrikulaariset ektooppiset lyönnit;

vii) ensimmäisen asteen eteis-kammiokatkos;

viii) Mobitz 1 -tyypin eteis-kammiokatkos;

voidaan katsoa täyttävän lääketieteellistä kelpoisuutta koskevat vaatimukset, mikäli heillä ei ole muita poikkeavuuksia ja mikäli kardiologisen arvioinnin tulos on hyväksyttävä.

4) Hakijoiden, joille on

i) tehty ablaatiohoito;

ii) asennettu sydämentahdistin;

on saatava hyväksyttävä tulos sydäntä ja verisuonistoa koskevasta arvioinnista, ennen kuin hyväksymistä voidaan harkita. Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi. Luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijat on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.

5) Hakijat, joilla on jokin seuraavista sairauksista tai tiloista, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi:

i) oireileva sinoatriaalinen sairaus;

ii) täydellinen eteis-kammiokatkos;

▼B

- iii) oireileva pidentynyt QT-aika;
- iv) automaattisesti reagoiva, elimistöön sijoitettava rytminsiirtolaite;
- v) kammioon asennettu antitakykardiatahdistin.

MED.B.015 Hengityselimet

- a) Hakijat, joiden keuhkojen toiminta on merkittävästi heikentynyt, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi. Kelpoisuus voidaan arvioida uudestaan, kun keuhkojen toiminta on parantunut ja se on hyväksyttävällä tasolla.
- b) Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoille on tehtävä keuhkojen toimintakokeet ensimmäisessä tarkastuksessa ja kun se on kliinisesti tarkoituksenmukaista.
- c) Luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoille on tehtävä keuhkojen toimintakokeet, kun se on kliinisesti tarkoituksenmukaista.
- d) Hakijoille, joilla on ollut tai joilla todetaan jokin seuraavista sairauksista tai joille on tehty jokin seuraavista toimenpiteistä:
 - 1) lääkitystä vaativa astma;
 - 2) aktiivinen tulehdussairaus hengityselimissä;
 - 3) aktiivinen sarkoidoosi;
 - 4) ilmarinta;
 - 5) uniapneaoireyhtymä;
 - 6) suuri rintakehän alueen leikkaus;
 - 7) keuhkonpoistoleikkaus;

on tehtävä hengityselinten arviointi ja arvioinnista on saatava hyväksyttävä tulos, ennen kuin hyväksymistä voidaan harkita. Hakijoiden, joilla on todettu 3 ja 5 kohdassa mainittu sairaus, on saatava kardiologisesta arvioinnista hyväksyttävä tulos, ennen kuin hyväksymistä voidaan harkita.

- e) Ilmailulääketieteellinen arviointi:
 - 1) luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on jokin d kohdassa mainittu sairaus tai jälkitila, kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi;
 - 2) luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on jokin d kohdassa mainittu sairaus tai jälkitila, kelpoisuus on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.
- f) Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijat, joille on tehty täydellinen keuhkonpoistoleikkaus, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi.

MED.B.020 Ruoansulatuselimet

- a) Hakijoilla ei saa olla sellaista mahasuolikanavan tai sen sivuelinten toiminnallista tai rakenteellista sairautta, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- b) Hakijat, joilla on jossain ruoansulatuskanavan tai sen sivuelinten osassa sellainen sairauden tai kirurgisen toimenpiteen jälkitila, joka todennäköisesti saattaa aiheuttaa toimintakyvyn menetyksen lennon aikana etenkin kurouman tai puristuman aiheuttamien ahtaumien vuoksi, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi.
- c) Hakijoilla ei saa olla sellaista tyrää, joka saattaisi aiheuttaa toimintakyvyttömyyteen johtavia oireita.

▼B

- d) Hakijat, joilla on mahasuolikanavan häiriötä, kuten
- 1) toistuva ruoansulatushäiriö, joka vaatii lääkitystä;
 - 2) haimatulehdus;
 - 3) oireilevat sappikivet;
 - 4) aiemmin ollut tai todettu krooninen tulehduksellinen suolistosairaus;
 - 5) sekä hakijat, joille on tehty ruoansulatuskanavaan tai sen sivuelimiin kohdistunut leikkaus, mukaan lukien näiden elinten täydellinen tai osittainen poisto tai siirto;

on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi. Lääketieteellinen kelpoisuus voidaan arvioida uudelleen sen jälkeen, kun hoito on onnistunut tai henkilö on toipunut leikkauksesta täysin sekä saanut hyväksyttävän tuloksen gastroenterologisesta arvioinnista.

- e) Ilmailulääketieteellinen arviointi:
- 1) luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on 2, 4 tai 5 kohdassa mainittu sairaus tai jälkitila, kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi;
 - 2) luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on haimatulehdus, kelpoisuus on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.

MED.B.025 Aineenvaihdunta- ja umpieritysjärjestelmät

- a) Hakijoilla ei saa olla sellaista aineenvaihdunnallista, ravitsemuksellista tai umpieritysjärjestelmään liittyvää toiminnallista tai rakenteellista häiriötä, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- b) Hakijat, joilla on aineenvaihdunnallinen, ravitsemuksellinen tai umpieritysjärjestelmään liittyvä häiriö, voidaan katsoa lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset täyttäväksi, mikäli tilan osoitetaan olevan vakaa ja ilmailulääketieteellisen arvioinnin tulos on hyväksyttävä.

c) Diabetes

- 1) insuliinihoitoa vaativaa diabetesta sairastavat hakijat on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi;
- 2) hakijat, joiden diabetes ei vaadi insuliinihoitoa, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi, ellei voida osoittaa, että verensokerin tase-paino on hallinnassa.

d) Ilmailulääketieteellinen arviointi:

- 1) luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joiden verensokeria hoidetaan muulla lääkityksellä kuin insuliinilla, kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi;
- 2) luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joiden verensokeria hoidetaan muulla lääkityksellä kuin insuliinilla, kelpoisuus on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.

MED.B.030 Veritaudit

- a) Hakijoilla ei saa olla sellaista veritautia, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- b) Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoilta on mitattava veren hemoglobiini jokaisessa lääkärintarkastuksessa lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämiseksi.
- c) Hakijoiden, joilla on hematologisia häiriötä, kuten
- 1) hyytymis-, vuoto- tai tukoshäiriö;

▼B

- 2) krooninen leukemia;

voidaan katsoa täyttävän lääketieteellisen kelpoisuuden vaatimukset, mikäli ilmailulääketieteellisen arvioinnin tulos on hyväksyttävä.

- d) Ilmailulääketieteellinen arviointi:

- 1) luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on jokin c kohdassa mainittu sairaus, kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi;

- 2) luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on jokin kohdassa c mainittu sairaus, kelpoisuus on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.

- e) Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on jokin jäljempänä mainituista hematologisista sairauksista, kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi:

- 1) epänormaali hemoglobiini, mukaan lukien esimerkiksi anemia, polysytemia tai hemoglobiнопатia;

- 2) merkittävästi suurentuneet imusolmukkeet;

- 3) suurentunut perna.

MED.B.035 Virtsatiet ja sukupuolielimet

- a) Hakijoilla ei saa olla mitään sellaista munuaisten, virtsateiden ja sukupuolielinten tai niiden sivuelinten toiminnallista tai rakenteellista sairautta, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisien oikeuksien käyttämistä turvallisesti.

- b) Virtsanäyte on tutkittava jokaisessa ilmailulääketieteellisessä tarkastuksessa. Virtsassa ei saa olla merkittäviä sairautteen viittaavia poikkeavuuksia.

- c) Hakijat, joilla on munuaisissa tai virtsateissä sellainen sairauden tai kirurgisen toimenpiteen jälkitila, joka saattaa aiheuttaa toimintakyvyn menetyksen etenkin kurouman tai puristuman aiheuttamien ahtaumien vuoksi, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi.

- d) Hakijoiden, joilla on virtsateiden tai sukupuolielinten häiriö, kuten

- 1) munuaissairaus;

- 2) yksi tai useampi virtsakivi tai sairastettu munuaiskoliikki;

voidaan katsoa täyttävän lääketieteellisen kelpoisuuden vaatimukset, mikäli munuaisten tutkimuksen tai urologisen arvioinnin tulos on hyväksyttävä.

- e) Hakijat, joille on tehty virtsateihin kohdistunut suuri leikkaus, jossa elimiä on poistettu tai siirretty kokonaan tai osittain, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi, ja heidät on arvioitava uudestaan täydellisen toipumisen jälkeen, ennen kuin kelpoisuuden palauttamista voidaan harkita. Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden uudelleenarviointi on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi.

MED.B.040 Infektiotaudit

- a) Hakijoilla ei saa olla esitietojen tai kliinisen taudinmäärityksen perusteella todettua infektioita, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.

- b) HIV-positiivisten hakijoiden voidaan katsoa täyttävän lääketieteellisen kelpoisuuden vaatimukset, mikäli ilmailulääketieteellisen arvioinnin tulos on hyväksyttävä. Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi.

▼B

MED.B.045 Naistentaudit ja raskaus

- a) Hakijoilla ei saa olla sellaista toiminnallista tai rakenteellista obstetrista tai gynekologista tilaa tai sairautta, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- b) Hakijat, joille on tehty suuri gynekologinen leikkaus, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi siihen saakka, kunnes he ovat toipuneet leikkauksesta täysin.
- c) *Raskaus*
- 1) Jos ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri katsoo, että raskaana oleva lupakirjan haltija kykenee käyttämään oikeuksiaan turvallisesti, lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaoloaika on rajoitettava 26. raskausviikon loppuun. Sen jälkeen kelpoisuustodistus on väliaikaisesti peruutettava. Todistus saatetaan uudelleen voimaan raskauden päätyttyä ja henkilön toivuttua siitä täysin.
 - 2) Luokan 1 lääketieteellisten kelpuutustodistusten haltijat saavat käyttää lupakirjojensa mukaisia oikeuksia vain 26. raskausviikkoon saakka OML-rajoituksen mukaisesti. Sen estämättä, mitä kohdassa MED.B.001 määrätään, ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri voi tässä tapauksessa määrätä tai poistaa OML-rajoituksen.

MED.B.050 Tuki- ja liikuntaelimet

- a) Hakijoilla ei saa olla sellaisia luuston, nivelten, lihasten tai jänteiden synnynnäisiä tai hankittuja poikkeavuuksia, jotka todennäköisesti haittaavat kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- b) Hakijan istumakorkeuden, käsivarsien ja jalkojen pituuden sekä lihasvoiman on oltava riittävä kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämiseen turvallisesti.
- c) Hakijan tuki- ja liikuntaelinten toiminnan on oltava hyväksyttävä kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien turvallisen käyttämisen kannalta. Hakijoiden kelpoisuus on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.

MED.B.055 Psykiatria

- a) Hakijoilla ei saa olla esitietojen tai kliinisen taudinmäärityksen perusteella todettua akuuttia, kroonista, synnynnäistä tai hankittua psykiatrista sairautta, vammaa, tilaa tai häiriötä, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- b) Hakijat, joilla on alkoholin tai muiden psykoaktiivisten aineiden käytöstä tai väärinkäytöstä johtuva mielenterveyden tai käyttäytymisen häiriö, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi siihen saakka, kunnes he ovat raittiita ja päihteettömiä ja kun onnistuneen hoidon jälkeisen psykiatrisen arvioinnin tulos on hyväksyttävä. Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi. Luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden kelpoisuus on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.
- c) Hakijoiden, joilla on psykiatrisia häiriöitä, kuten
- 1) mielialahäiriö;
 - 2) neuroottinen häiriö;
 - 3) persoonallisuushäiriö;
 - 4) mielenterveyden tai käyttäytymisen häiriö;

on saatava hyväksyttävä tulos psykiatrisesta arvioinnista, ennen kuin heidän voidaan katsoa täyttävän lääketieteellisen kelpoisuuden vaatimukset.

- d) Hakijat, jotka ovat tahallisesti vahingoittaneet itseään kerran tai useammin, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi. Hakijoiden on saatava hyväksyttävä tulos psykiatrisesta arvioinnista, ennen kuin hyväksymistä voidaan harkita.

▼B

e) Ilmailulääketieteellinen arviointi:

- 1) luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on jokin b, c tai d kohdassa mainittu häiriö, kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi;
- 2) luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on jokin b, c tai d kohdassa mainittu häiriö, kelpoisuus on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.

f) Hakijat, joilla on ollut tai joille on kliinisesti diagnosoitu skitsofrenia, skitso-tyyppinen häiriö tai harhaluuloisuushäiriö, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi.

MED.B.060 Psykologia

- a) Hakijoilla ei saa olla sellaisia psykologisia puutteita, jotka todennäköisesti haittaavat kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- b) Erikoislääkärin tekemän psykiatrisen tai neurologisen tarkastuksen osana tai niiden lisäksi voidaan tarvittaessa vaatia psykologinen arviointi.

MED.B.065 Hermosto

a) Hakijoilla ei saa olla esitietojen tai kliinisen taudinmäärityksen perusteella todettua hermostollista häiriötä, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.

b) Hakijat, joilla on ollut tai joille on kliinisesti diagnosoitu jokin seuraavista:

- 1) epilepsia;
- 2) uusiutuvia, tuntemattomasta syystä johtuvia tajunnanhäiriötiloja;

on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi.

c) Hakijoille, joilla on ollut tai joille on kliinisesti diagnosoitu jokin seuraavista:

- 1) epilepsia, joka ei ole uusiutunut viidennen ikävuoden jälkeen;
- 2) epilepsia, joka ei ole uusiutunut ja johon hakija ei ole käyttänyt lääkitystä yli 10 vuoteen;
- 3) epileptiformisia poikkeavuuksia aivosähkökäyrässä ja fokaalista hidasaaltotoimintaa;
- 4) etenevä tai ei-etenevä hermostosairaus;
- 5) yksittäinen, tuntemattomasta syystä johtuva tajunnanhäiriötila;
- 6) päävammasta johtunut tajuttomuus;
- 7) penetroiva aivovaurio;
- 8) selkäytimen tai ääreishermoston vamma;

on tehtävä tarkempi arviointi, ennen kuin hyväksymistä voidaan harkita. Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi. Luokan 2 hakijoiden kelpoisuus on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.

MED.B.070 Näkö

a) Hakijoilla ei saa olla mitään silmien tai niiden sivuelinten toiminnan poikkeavuuksia tai aktiivista sairauteen viittaavaa tilaa, synnynnäistä tai hankittua, akuuttia tai kroonista häiriötä tai silmäleikkauksen tai -vamman jälkitilaa, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.

▼B

- b) *Tutkimukset*
- 1) Luokan 1 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta varten
 - i) ensimmäisessä lääkärintarkastuksessa on tehtävä perusteellinen silmätutkimus, ja se on uusittava määrääjain silmän taittovirheen ja toimintakyvyn mukaan; ja
 - ii) todistuksen voimassaolon jatkamiseen ja uusimiseen liittyvissä tarkastuksissa on tehtävä rutiininomainen silmätutkimus.
 - 2) Luokan 2 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta varten
 - i) ensimmäisessä lääkärintarkastuksessa sekä kaikissa todistuksen voimassaolon jatkamiseen ja uusimiseen liittyvissä tarkastuksissa on tehtävä rutiininomainen silmätutkimus; ja
 - ii) perusteellinen silmätutkimus on tehtävä, jos se on kliinisesti tarkoitukseenmukaista.
- c) Vaadittava kaukonäkötarkkuus joko silmälaseilla korjattuna tai ilman korjausta
- 1) luokan 1 lääketieteellisten kelpoisuustodistusten osalta 6/9 (0,7) tai parempi kummassakin silmässä erikseen; molempien silmien näöntarkkuuden on oltava 6/6 (1,0) tai parempi;
 - 2) luokan 2 lääketieteellisten kelpoisuustodistusten osalta 6/12 (0,5) tai parempi kummassakin silmässä erikseen; molempien silmien näöntarkkuuden on oltava 6/9 (0,7) tai parempi. Hakija, jonka näöntarkkuus ei täytä vaatimusta yhden silmän osalta, voidaan katsoa lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset täyttäväksi lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen ja hyväksyttävän silmälääketieteellisen arvioinnin perusteella;
 - 3) ensimmäisen luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijat, joiden näöntarkkuus ei täytä vaatimuksia yhden silmän osalta, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi. Todistuksen voimassaoloa jatkettaessa niiden hakijoiden, joiden näöntarkkuus ei täytä vaatimuksia yhden silmän osalta, kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi, ja heidän voidaan katsoa täyttävän vaatimukset, jos näöntarkkuus ei todennäköisesti häiritse lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- d) Hakijan on voitava lukea N5-taulua (tai vastaavaa) 30–50 cm:n etäisyydeltä ja N14-taulua (tai vastaavaa) 100 cm:n etäisyydeltä lasikorjauksella, mikäli hakijalle on määrätty silmälasit.
- e) Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoilla on oltava normaali näkökenttä ja normaali yhteisnäkö.
- f) Hakijoiden, joille on tehty silmäleikkaus, voidaan katsoa täyttävän vaatimukset, jos silmälääketieteellisen arvioinnin tulos on hyväksyttävä.
- g) Hakijoiden, joilla on kliinisesti diagnosoitu keratokonus (sarveiskalvon kartiopullistuma), voidaan katsoa täyttävän vaatimukset, jos silmälääkärin tekemän tarkastuksen tulos on hyväksyttävä. Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi.
- h) Hakijoiden, joilla on
- 1) hajataittoa; ja
 - 2) oikean ja vasemman silmän eritaittoa (anisometropia);
- voidaan katsoa täyttävän lääketieteellisen kelpoisuuden vaatimukset, mikäli silmälääketieteellisen arvioinnin tulos on hyväksyttävä.
- i) Hakijat, jotka näkevät kaksoiskuvia (diplopia), on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi.
- j) Silmälasit ja piilolinssit. Jos hyväksyttävä näöntarkkuus saavutetaan vain lasikorjauksella
- 1) i) kaukonäön osalta hakijan on pidettävä silmälaseja tai piilolinsejä kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisia oikeuksia käyttäessään;

▼B

- ii) lähinäön osalta hakijan on pidettävä lähilasit saatavilla lupakirjan mukaisia oikeuksia käyttäessään;
- 2) hakijan on pidettävä samalla tavoin korjaavat varalasis välitöntä käyttöä varten saatavilla lupakirjan mukaisia oikeuksia käyttäessään;
- 3) lasikorjauksen avulla on saavutettava optimaalinen näkökyky, lasien on oltava hyvin siedetyt ja sovelluttava ilmailutehtäviin;
- 4) jos hakija käyttää piilolinssijä, niiden on oltava kaukonäön korjaamiseen tarkoitettut, yksitehoiset, kirkkaat (värittömät) ja hyvin siedetyt;
- 5) hakijoiden, joilla on voimakas taittovirhe, on käytettävä piilolinssijä tai heidän silmälaseissaan on oltava ohennetut linssit;
- 6) näkövaatimusten täyttämiseksi saa käyttää vain yksiä silmälaseja;
- 7) sarveiskalvoa muotoilevia linssejä ei saa käyttää.

MED.B.075 Värinäkö

- a) Hakijoiden on osoitettava, että he kykenevät näkemään tehtäviensä turvalliseen suorittamiseen tarvittavat värit oikein.
- b) *Tutkimukset*
 - 1) Hakijoiden on läpäistävä Ishiharan koe ensimmäistä lääketieteellistä kelpoisuustodistusta myönnettäessä.
 - 2) Hakijoiden, jotka eivät läpäise Ishiharan koetta, on suoritettava muita värien erottelukykyä mittaavia kokeita sen varmistamiseksi, onko heidän värinäkönsä turvallisuuden kannalta riittävä.
- c) Luokan 1 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta varten hakijoiden on erotettava värit normaalisti tai heidän värinäkönsä on oltava turvallisuuden kannalta riittävä. Hakijat, jotka eivät läpäise muita värien erottelukykyä mittaavia kokeita on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi. Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi.
- d) Jos luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijan värinäkö ei ole hyväksyttävä, hänen lento-oikeutensa on rajattava vain päivällä lentämiseen.

MED.B.080 Korva-, nenä- ja kurkkutaudit

- a) Hakijoilla ei saa olla mitään sellaista korvien, nenän, sivuonteloiden tai kurkun, mukaan lukien suuontelo, hampaat ja kurkunpää, toiminnallista poikkeavuutta tai aktiivista synnynnäistä tai hankittua sairautta, aktiivista tai kroonista häiriötä tai leikkauksen tai vamman jälkitilaa, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- b) Hakijan kuulon on oltava hyväksyttävä kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämiseksi turvallisesti.
- c) *Tutkimukset*
 - 1) Kuulo on tutkittava kaikissa lääkärintarkastuksissa.
 - i) Luokan 1 ja luokan 2 lääketieteelliset kelpoisuustodistukset: kun lupakirjaan haetaan lisättäväksi mittarilentokelpuus, kuulo on testattava puhdasääniaudiometrin avulla ensimmäisessä lääkärintarkastuksessa ja sen jälkeisissä todistuksen voimassaolon jatkamis- tai uusimistarkastuksissa viiden vuoden välein 40 vuoden ikään saakka ja sen jälkeen kahden vuoden välein.

▼B

- ii) Puhdasääniaudiometrillä testattaessa ensimmäisen kelpoisuustodistuksen hakijoilla kuulonheikkenemä saa olla 500, 1 000 tai 2 000 hertsin taajuuksilla korkeintaan 35 dB ja 3 000 hertsin taajuudella korkeintaan 50 dB kummassakin korvassa erikseen mitattuna. Todistuksen voimasaolon jatkamista tai uusimista hakevien henkilöiden, joiden kuulonheikkenemä on tätä suurempi, on osoitettava, että heidän toiminnallinen kuulonsa on riittävä.
 - iii) Huonokuuloisten hakijoiden on osoitettava, että heidän toiminnallinen kuulonsa on riittävä.
- 2) Korvat, nenä ja kurkku on tutkittava perusteellisesti luokan 1 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta ensimmäistä kertaa myönnettäessä ja sen jälkeen määrääjain, jos se on kliinisesti tarkoituksenmukaista.
- d) Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijat, joilla on
- 1) sisä- tai välikorvan aktiivinen sairaus (akuutti tai krooninen);
 - 2) tärykalvon tai tärykalvojen puhkeama, joka ei ole parantunut, tai toimintahäiriö;
 - 3) tasapainoelimen toimintahäiriö;
 - 4) nenäkäytävien merkittävä ahtauma;
 - 5) sivuonteloiden toimintahäiriö;
 - 6) suuontelon tai ylähengitysteiden merkittävä epämuodostuma tai merkittävä akuutti tai krooninen infektiio;
 - 7) puheen tai äänenmuodostuksen merkittävä häiriö;
- on määrättävä lisätutkimuksiin ja -arvioiteihin sen varmistamiseksi, ettei kyseinen tila häiritse lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- e) Ilmailulääketieteellinen arviointi:
- 1) luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden, joilla on tasapainoelimen toimintahäiriö, kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi;
 - 2) luokan 2 todistuksen hakijoiden, joilla on tasapainoelimen toimintahäiriö, kelpoisuus on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.

MED.B.085 Ihotaudit

Hakijoilla ei saa olla sellaisia todettuja ihotauteja, jotka todennäköisesti haittaavat kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.

MED.B.090 Syöpätaudit

- a) Hakijoilla ei saa olla todettua primaarista tai sekundaarista pahanlaatuista sairautta, joka todennäköisesti haittaa kyseisen lupakirjan tai kyseisten lupakirjojen mukaisten oikeuksien käyttämistä turvallisesti.
- b) Kun pahanlaatuinen sairaus on hoidettu, hakijalle on tehtävä syöpätautitiläkäarin arviointi ja hänen on saatava siitä hyväksyttävä tulos, ennen kuin hänet voidaan hyväksyä. Luokan 1 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden kelpoisuus on siirrettävä lupakirjaviranomaisen ratkaistavaksi. Luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijoiden kelpoisuus on arvioitava lupakirjaviranomaisen kanssa neuvotellen.
- c) Hakijat, joilla on ollut tai kliinisesti todettu pahanlaatuinen aivokasvain, on arvioitava terveydentilansa vuoksi kelpaamattomiksi.

▼ B

3 JAKSO

Kevyiden ilma-alusten lupakirjaan vaadittavien lääketieteellisten kelpoisuustodistusten erityisvaatimukset**MED.B.095 Kevyiden ilma-alusten lupakirjaan vaadittavien lääketieteellisten kelpoisuustodistusten hakijoiden lääkärintarkastukset ja/tai arviointi**

- a) Kevyiden ilma-alusten lupakirjaan vaadittavan lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakijat on arvioitava ilmailulääketieteen parhaiden käytäntöjen mukaisesti.
- b) Erityistä huomiota on kiinnitettävä hakijan lääketieteellisiin esitietoihin kokonaisuudessaan.
- c) Ensimmäiseen arviointiin, kaikkiin 50 ikävuoden jälkeen tehtäviin uudelleenarviointeihin ja sellaisissa tapauksissa tehtäviin arviointeihin, joissa hakijan lääketieteelliset esitiedot eivät ole lääkärin saatavilla, on kuuluttava ainakin seuraavat tutkimukset:
 - 1) kliininen tarkastus;
 - 2) verenpaineen mittaust;
 - 3) virtsakoe;
 - 4) näöntarkastus;
 - 5) kuulotutkimus.
- d) Uudelleenarviointeihin, jotka tehdään ensimmäisen arvioinnin jälkeen mutta ennen 50. ikävuotta, on kuuluttava seuraavat osat:
 - 1) kevyiden ilma-alusten lupakirjan haltijan lääketieteellisten esitietojen arviointi; ja
 - 2) c kohdassa mainitut tutkimukset, siltä osin kuin ilmailulääketieteen keskus, ilmailulääkäri tai yleislääkäri katsoo ne tarpeellisiksi parhaiden ilmailulääketieteellisten käytäntöjen perusteella.

C LUKU

MATKUSTAMOMIEHISTÖN LÄÄKETIETEELLISTÄ KELPOISUUTTA KOSKEVAT VAATIMUKSET

1 JAKSO

Yleiset vaatimukset**MED.C.001 Yleistä**

Matkustamomiehistön jäsenet saavat suorittaa ilmailun turvallisuussääntöjen mukaisia tehtäviä ja velvollisuuksia ilma-aluksessa vain, jos he täyttävät tämän osan mukaiset sovellettavat vaatimukset.

MED.C.005 Ilmailulääketieteelliset arvioinnit

- a) Matkustamomiehistön jäsenille on tehtävä ilmailulääketieteellinen arviointi sen varmistamiseksi, ettei heillä ole sellaisia fyysisiä tai psyykkisiä sairauksia, jotka saattavat johtaa toimintakyvyn menetykseen tai kyvyttömyyteen suorittaa heille osoitettuja turvallisuuteen liittyviä tehtäviä ja velvollisuuksia.
- b) Jokaiselle matkustamomiehistön jäsenelle on tehtävä ilmailulääketieteellinen arviointi, ennen kuin hänelle voidaan osoittaa ilma-aluksessa suoritettavia tehtäviä, ja sen jälkeen korkeintaan 60 kuukauden välein.
- c) Ilmailulääketieteelliset arvioinnit suorittaa ilmailulääkäri, ilmailulääketieteen keskus tai työterveyslääkäri, jos kohdan MED.D.040 vaatimukset täyttyvät.

2 JAKSO

Matkustamomiehistön ilmailulääketieteellistä arviointia koskevat vaatimukset**MED.C.020 Yleistä**

Matkustamomiehistön jäsenillä ei saa olla

- a) synnynnäistä tai hankittua poikkeavuutta;

▼ B

- b) aktiivista, piilevää, akuuttia tai kroonista sairautta tai vammaa;
- c) haavaa, vammaa tai leikkauksen jälkitilaa; eikä
- d) lääkärin määräyksellä tai ilman sitä käytetyn hoidollisen, diagnostisen tai ennalta ehkäisevän lääkkeen vaikutusta tai sivuvaikutusta, joka heikentää toimintakykyä siinä määrin, että se voisi johtaa toimintakyvyn menetykseen tai kyvyttömyyteen suoriutua turvallisuuteen liittyvistä tehtävistä ja velvollisuuksista.

MED.C.025 Ilmailulääketieteellisten arviointien sisältö

- a) Ensimmäiseen ilmailulääketieteelliseen arviointiin on kuuluttava vähintään seuraavat osat:
 - 1) matkustamomiehistön jäseneksi hakevan henkilön lääketieteellisten esitetöiden arviointi; ja
 - 2) seuraavien kehonosien ja aistien kliiniset tarkastukset:
 - i) sydän ja verisuonisto;
 - ii) hengityselimet;
 - iii) tuki- ja liikuntaelimet;
 - iv) korvat, nenä ja kurkku;
 - v) näkö; ja
 - vi) värinäkö.
- b) Kuhunkin seuraavaan ilmailulääketieteelliseen arviointiin on kuuluttava
 - 1) matkustamomiehistön jäsenen lääketieteellisten esitetöiden arviointi; ja
 - 2) kliininen tarkastus, jos se katsotaan tarpeelliseksi parhaiden ilmailulääketieteellisten käytäntöjen perusteella.
- c) Jos terveydentilasta on epävarmuutta tai jos se on kliinisesti tarkoituksenmukaista, a ja b kohdan mukaiseen matkustamomiehistön jäsenen ilmailulääketieteelliseen arviointiin on kuuluttava myös kaikki lääketieteelliset lisätarkastukset, kokeet ja tutkimukset, joita ilmailulääkäri, ilmailulääketieteen keskus tai työterveyslääkäri pitää tarpeellisina.

*3 JAKSO****Matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen hakijoita ja haltijoita koskevat lisävaatimukset*****MED.C.030 ► C2 Matkustamomiehistön terveydentilatodistus ◀**

- a) Kun ilmailulääketieteellinen arviointi on suoritettu, matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen hakijoiden ja haltijoiden on
 - 1) ► C2 saatava ilmailulääkäriltä, ilmailulääketieteen keskukselta tai työterveyslääkäriltä matkustamomiehistön terveydentilatodistus; ja ◀
 - 2) ► C2 toimitettava kopio saamastaan matkustamomiehistön terveydentilatodistuksesta tai vastaavat tiedot heidän palveluitaan käyttäville lentotoiminnan harjoittajille. ◀
- b) ► C2 *Matkustamomiehistön terveydentilatodistus* ◀

▼ C2

Matkustamomiehistön terveydentilatodistuksessa on oltava ilmailulääketieteellisen arvioinnin päivämäärä, tieto siitä, täyttääkö matkustamomiehistön jäsen lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset vai ei, seuraavan vaadittavan ilmailulääketieteellisen arvioinnin ajankohta ja mahdolliset rajoitukset. Kaikki muut tiedot kuuluvat lääketieteellisten tietojen luottamuksellisuuden piiriin kohdan MED.A.015 mukaisesti.

▼B**MED.C.035 Rajoitukset**

- a) Jos matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen haltijat eivät täytä kaikkia 2 jaksossa määrättyjä lääketieteellisiä vaatimuksia, ilmailulääkärin, ilmailulääketieteen keskuksen tai työterveyslääkärin on arvioitava, voivatko he suorittaa matkustamomiehistön tehtävistään turvallisesti yhtä tai useampaa rajoitusta noudattaen.
- b) ► **C2** Kaikki matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen mukaisten oikeuksien harjoittamisen rajoitukset on yksilöitävä matkustamomiehistön terveydentilatodistuksessa, ja rajoitukset voi poistaa ainoastaan ilmailulääkäri, ilmailulääketieteen keskus, tai työterveyslääkäri ilmailulääkärin kanssa neuvotellen. ◀

D LUKU

ILMAILULÄÄKÄRIT, YLEISLÄÄKÄRIT, TYÖTERVEYSLÄÄKÄRIT

1 JAKSO

Ilmailulääkärit**MED.D.001 Oikeudet**

- a) Ilmailulääkärillä on oikeus myöntää luokan 2 lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia sekä kevyiden ilma-alusten lupakirjaan vaadittavia lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia, jatkaa niiden voimassaoloa ja uusii niitä sekä suorittaa asiaankuuluvia lääkärintarkastuksia ja arviointeja.
- b) Ilmailulääkärin valtuutuksen haltijat voivat hakea oikeuksiensa laajentamista luokan 1 lääketieteellisten kelpoisuustodistusten voimassaolon jatkamista ja uusimista koskeviin lääkärintarkastuksiin, jos he täyttävät kohdan MED.D.015 vaatimukset.
- c) Ilmailulääkärin oikeuksien laajuus ja mahdolliset ehdot on määritettävä valtuutuksessa.
- d) Ilmailulääkärin valtuutuksen haltija ei saa suorittaa ilmailulääketieteellisiä tarkastuksia ja arviointeja muussa jäsenvaltiossa kuin valtuutuksen myöntäneessä jäsenvaltiossa, ellei
- 1) kyseinen toinen jäsenvaltio ole myöntänyt hänelle oikeutta harjoittaa ammattitoimintaa erikoislääkärinä;
 - 2) hän ole ilmoittanut toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle aikomuksestaan suorittaa ilmailulääketieteellisiä tarkastuksia ja arviointeja sekä myöntää lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia ilmailulääkärin oikeuksiensa laajuuden mukaisesti; ja
 - 3) hän ole saanut ohjeistusta toisen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta.

MED.D.005 Hakemus

- a) Ilmailulääkärin valtuutushakemuksen muodon ja muut sitä koskevat toimintatavat määrää toimivaltainen viranomainen.
- b) Ilmailulääkärin valtuutuksen hakijan on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle seuraavat tiedot:
- 1) henkilötiedot ja työpaikan osoite;
 - 2) asiakirjat, joista käy ilmi hakijan täyttävän kohdan MED.D.010 mukaiset vaatimukset ja joissa on todistus suoritetusta, haettaviin oikeuksiin nähden tarkoituksenmukaisesta ilmailulääketieteen koulutuksesta;
 - 3) kirjallinen vakuutus siitä, että ilmailulääkäri myöntää lääketieteelliset kelpoisuustodistukset tämän osan vaatimusten mukaisesti.
- c) Jos ilmailulääkäri suorittaa ilmailulääketieteellisiä tarkastuksia useammassa kuin yhdessä paikassa, hänen on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki tarvittavat tiedot kaikista toimipisteistä, joissa hän harjoittaa toimeaan.

▼B**MED.D.010 Ilmailulääkärin valtuutuksen myöntämistä koskevat vaatimukset**

Ilmailulääkärin valtuutuksen hakijoiden, jotka hakevat oikeutta luokan 2 lääketieteellisten kelpoisuustodistusten myöntämiseen, voimassaolon jatkamiseen ja uusimiseen, on

- a) oltava lääketieteen harjoittamiseen täysin päteviä ja heillä on oltava siihen lupa sekä todistus erikoislääkärikoulutuksen suorittamisesta;
- b) oltava suorittanut ilmailulääketieteen peruskurssi;
- c) osoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle, että
 - 1) heillä on ilmailulääketieteellisten tarkastusten suorittamiseen tarvittavat soveltuvat tilat, menettelyt, dokumentaatio ja toimivat laitteet; ja että
 - 2) heillä on lääketieteellisten tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseen tarvittavat menetelmät ja edellytykset.

MED.D.015 Oikeuksien laajentamista koskevat vaatimukset

Ilmailulääkärin valtuutuksen hakijoilla, jotka haluavat laajentaa oikeuksiaan luokan 1 lääketieteellisten kelpoisuustodistusten voimassaolon jatkamiseen ja uusimiseen, on oltava voimassa oleva ilmailulääkärin valtuutus, ja heidän on oltava suorittanut

- a) vähintään 30 luokan 2 lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämistä, voimassaolon jatkamista tai uusimista koskevaa lääkärintarkastusta enintään viiden hakemusta edeltäneen vuoden aikana;
- b) ilmailulääketieteen jatkokurssi; ja
- c) käytännön koulutus ilmailulääketieteen keskuksessa tai lupakirjaviranomaisen valvonnassa.

MED.D.020 Ilmailulääketieteen kurssit

- a) Ilmailulääketieteen kurssit hyväksyy sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jossa on kurssin järjestäjän pääasiallinen toimipaikka. Kurssin järjestäjän on osoitettava, että kurssin opetusohjelma on asianmukainen ja että koulutuksesta vastaavilla henkilöillä on riittävä tieto ja kokemus.
- b) Kertauskurseja lukuun ottamatta kurssien päätteeksi on suoritettava kirjallinen koe kurssin sisältöön kuuluvissa oppiaineissa.
- c) Kurssin järjestäneen organisaation on annettava kokeen läpäisseille hakijoille todistus suoritetusta kurssista.

MED.D.025 Ilmailulääkärin valtuutuksen muutokset

- a) Ilmailulääkärin on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle seuraavista muutoksista, jotka saattavat vaikuttaa hänen valtuutukseensa:
 - 1) lääkäreitä valvova viranomainen on aloittanut ilmailulääkäriin kohdistuvan kurinpitomenettelyn tai tutkinnan;
 - 2) ehdot, joiden mukaisesti valtuutus on myönnetty, ovat muuttuneet, mukaan lukien hakemuksen mukana toimitettujen lausuntojen sisältö;
 - 3) valtuutuksen myöntämisen vaatimukset eivät enää täyty;
 - 4) ilmailulääkärin vastaanoton osoite tai postiosoite on muuttunut.
- b) Toimivaltaiselle viranomaiselle tehtävän ilmoituksen laiminlyönti johtaa valtuutuksen mukaisten oikeuksien peruuttamiseen määräajaksi tai pysyvästi sen toimivaltaisen viranomaisen tekemän päätöksen perusteella, joka peruuttaa valtuutuksen määräajaksi tai pysyvästi.

▼ B**MED.D.030 Ilmailulääkärin valtuutuksen voimassaoloaika**

Ilmailulääkärin valtuutus myönnetään enintään kolmen vuoden ajaksi. Sen voimassaoloa jatketaan, jos haltija

- a) täyttää edelleen yleiset lääkärin ammatin harjoittamista koskevat ehdot ja hänet on edelleen rekisteröity lääkärin ammatin harjoittajaksi kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
- b) on suorittanut ilmailulääketieteen kertauskurssin viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana;
- c) on tehnyt vähintään 10 ilmailulääketieteellistä tarkastusta joka vuosi;
- d) on noudattanut valtuutuksen ehtoja; ja
- e) on käyttänyt oikeuksiaan tämän osan mukaisesti.

*2 JAKSO**Yleislääkärit***MED.D.035 Yleislääkäreitä koskevat vaatimukset**

- a) Yleislääkärit voivat toimia ilmailulääkäreinä ainoastaan kevyiden ilma-alusten lupakirjaan vaadittavien lääketieteellisten kelpoisuustodistusten myöntämistä varten edellyttäen, että
 - 1) he harjoittavat ammattiaan jäsenvaltiossa, joissa yleislääkäreillä on kaikki hakijaa koskevat lääketieteelliset tiedot käytettävissään; ja
 - 2) he täyttävät kaikki kansallisen lainsäädännön mukaiset lisävaatimukset.
- b) Kevyiden ilma-alusten lupakirjaan vaadittavien lääketieteellisten kelpoisuustodistusten myöntämiseksi yleislääkäreiden on oltava täysin päteviä lääketieteen harjoittamiseen ja heillä on oltava siihen lupa kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- c) Ilmailulääkäreinä toimivien yleislääkäreiden on ilmoitettava toiminnastaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

*3 JAKSO**Työterveyslääkärit***MED.D.040 Työterveyslääkäreitä koskevat vaatimukset**

Työterveyslääkärit saavat suorittaa ainoastaan matkustamomiesthistön ilmailulääketieteellisiä arviointia, jos

- a) toimivaltainen viranomainen on vakuuttunut siitä, että jäsenvaltion työterveysjärjestelmä pystyy varmistamaan tämän osan mukaisten vaatimusten täytymisen;
- b) heillä on lupa lääketieteen harjoittamiseen ja työterveyslääkärin pätevyys kansallisen lainsäädännön mukaisesti; ja
- c) he ovat perehtyneet ilmailulääketieteeseen siinä määrin kuin matkustamomiesthistön toimintaympäristön tuntemisen kannalta on tarpeen.

▼ **M1***LIITE V***KAUPALLISEEN ILMAKULJETUSTOIMINTAAN OSALLISTUVAN
MATKUSTAMOMIEHISTÖN KELPOISUUSVAATIMUKSET**

[OSA CC]

LUKU GEN

YLEISET VAATIMUKSET**CC.GEN.001 Toimivaltainen viranomainen**

Tässä osassa toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan sen jäsenvaltion nimeämää viranomaista, jossa henkilö hakee matkustamomiehistön kelpoisuustodistusta.

CC.GEN.005 Soveltamisala

Tässä osassa määritetään matkustamomiehistön kelpoisuustodistusten myöntämistä koskevat vaatimukset sekä niiden voimassaoloa ja käyttöä koskevat edellytykset.

CC.GEN.015 Matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen hakeminen

Matkustamomiehistön kelpoisuustodistusta koskeva hakemus on tehtävä toimivaltaisen viranomaisen määräämässä muodossa ja määräämällä tavalla.

CC.GEN.020 Vähimmäisikä

Matkustamomiehistön kelpoisuustodistusta hakevan on oltava vähintään 18-vuotias.

CC.GEN.025 Oikeudet ja ehdot

a) Matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen haltijalla on oikeus toimia matkustamomiehistön jäsenenä asetuksen (EY) N:o 216/2008 4 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuilla ilma-aluksilla suoritettavassa kaupallisessa ilmakuljetustoiminnassa.

b) Matkustamomiehistön jäsen voi käyttää a alakohdassa vahvistettua oikeuttaan vain, jos

(1) hänellä on voimassa oleva kohdassa CC.CCA.105 tarkoitettu matkustamomiehistön kelpoisuustodistus, ja

(2) hän täyttää kohtien CC.GEN.030 ja CC.TRA.225 säännökset sekä osan MED sovellettavat vaatimukset.

CC.GEN.030 Asiakirjat ja tietojen tallentaminen

Osoittaakseen kohdan CC.GEN.025 b alakohdassa vahvistettujen sovellettavien vaatimusten täyttymisen jokaisen kelpoisuustodistuksen haltijan on säilytettävä matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksensa ja pidettävä luetteloa ilma-alustyyppi- tai versiokohtaisista kelpoisuuksistaan sekä niihin liittyvästä koulutuksesta ja kokeista ja esitettävä nämä tiedot pyynnöstä, ellei hänen palvelujaan käyttävä lentotoiminnan harjoittaja pidä kyseistä kirjanpitoa ja pysty antamaan sitä pyynnöstä toimivaltaisen viranomaisen tai todistuksen haltijan saataville.

LUKU CCA

**MATKUSTAMOMIEHISTÖN KELPOISUUSTODISTUSTA KOSKEVAT
ERITYISVAATIMUKSET****CC.CCA.100 Matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen myöntäminen**

a) Matkustamomiehistön kelpoisuustodistus voidaan myöntää ainoastaan hakijoille, jotka ovat läpäisseet peruskoulutuksen suorittamisen jälkeen kokeen tämän osan mukaisesti.

b) Matkustamomiehistön kelpoisuustodistukset myöntää

1) toimivaltainen viranomainen ja/tai

▼ **M1**

- 2) organisaatio, jonka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt tähän tehtävään.

CC.CCA.105 MatkustamomiehISTÖN kelpoisuustodistuksen voimassaolo

MatkustamomiehISTÖN kelpoisuustodistus myönnetään rajoittamattomaksi ajaksi, ja se pysyy voimassa,

- a) ellei toimivaltainen viranomainen keskeytä sen voimassaoloa tai peruuta sitä, tai
- b) jos sen haltija on käyttänyt todistukseen kuuluvia oikeuksia 60 edeltävän kuukauden aikana vähintään yhdessä ilma-alustyypissä.

CC.CCA.110 MatkustamomiehISTÖN kelpoisuustodistuksen voimassaolon keskeyttäminen tai peruuttaminen

- a) Jos matkustamomiehISTÖN kelpoisuustodistuksen haltija ei täytä tämän osan vaatimuksia, toimivaltainen viranomainen voi keskeyttää todistuksen voimassaolon tai peruuttaa sen.
- b) Jos toimivaltainen viranomainen keskeyttää matkustamomiehISTÖN kelpoisuustodistuksen voimassaolon tai peruuttaa todistuksen, haltijan on
- 1) saatava kirjallinen ilmoitus kyseisestä päätöksestä ja oikeudesta muutoksenhakuun kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
 - 2) pidättyvä käyttämästä matkustamomiehISTÖN kelpoisuustodistuksella myönnettyjä oikeuksiaan;
 - 3) ilmoitettava asiasta hänen palvelujaan käyttävälle yhdelle tai useammalle lentotoiminnan harjoittajalle ilman aiheetonta viivytystä; ja
 - 4) palautettava todistuksensa toimivaltaisen viranomaisen määräämän menettelyn mukaisesti.

LUKU TRA

MATKUSTAMOMIEHISTÖN KELPOISUUSTODISTUKSEN HAKIJOIDEN JA HALTIJOIDEN KOULUTUSVAATIMUKSET**CC.TRA.215 Koulutuksen järjestäminen**

Tässä osassa vaaditun koulutuksen on oltava

- a) sellaisen koulutusorganisaation tai kaupallisen lentotoiminnan harjoittajan järjestämää, jonka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt tähän tehtävään;
- b) sellaisen henkilöstön antamaa, jolla on koulutuksessa käsiteltävien aiheiden kannalta soveltuva kokemus ja kelpoisuus; ja
- c) organisaation hyväksymistodistuksessa esitetyn koulutusohjelman ja -suunnitelman mukaisesti toteutettua.

CC.TRA.220 Peruskoulutus ja koe

- a) MatkustamomiehISTÖN kelpoisuustodistusta hakevan on suoritettava peruskoulutus perehtyäkseen ilmailun toimintaympäristöön ja hankkiakseen riittävät yleistiedot ja perusammattitaidon, jotka vaaditaan matkustajien ja lennon turvallisuuteen normaali-toiminnassa sekä poikkeus- ja hätätilanteissa liittyvien tehtävien suorittamiseen ja velvollisuuksien täyttämiseen.
- b) Peruskurssin ohjelmaan on sisällyttävä vähintään tämän osan lisäyksessä 1 vahvistetut osat. Kurssiin on kuuluttava sekä teoria- että käytännön koulutusta.
- c) MatkustamomiehISTÖN kelpoisuustodistuksen hakijan on osallistuttava kokeeseen, joka kattaa kaikki b alakohdassa tarkoitettut koulutusohjelman osat, miehistöyhteistyökoulutusta lukuun ottamatta, osoittaakseen, että hänen tietonsa ja ammattitaitonsa ovat a alakohdassa vaaditulla tasolla.

▼ M1**CC.TRA.225 Ilma-alustyypin- tai versiokohtainen kelpoisuus**

- a) Voimassa olevan matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen haltija voi toimia ilma-aluksessa vain, jos hänellä on osan ORO sovellettavien vaatimusten mukainen kelpoisuus.
- b) Saadakseen ilma-alustyypin- tai versiokohtaisen kelpoisuuden todistuksen haltijan on
 - 1) täytettävä sovellettavat koulutus-, koe- ja voimassaolovaatimukset, jotka kattavat kyseessä olevan ilma-aluksen mukaan
 - i) ilma-alustyypikohtaisen koulutuksen, lentotoiminnan harjoittajan siirtymäkoulutuksen ja perehdyttämisen;
 - ii) eroavuuskoulutuksen;
 - iii) määräaikaiskoulutuksen; ja
 - 2) oltava työskennellyt kyseisessä ilma-alustyypissä kuuden edeltävän kuukauden aikana tai oltava suorittanut asiaankuuluva kertauskoulutus ja -koe ennen työskentelyn aloittamista uudelleen kyseisessä ilma-alustyypissä.

▼ **M1***Osan CC lisäys I***Peruskoulutus ja koe****KOULUTUSOHJELMA**

Peruskurssin koulutusohjelmaan on sisällyttävä vähintään seuraavat osa-alueet:

1. Ilmailualan ja ilmailumääräysten yleinen teoreettinen tuntemus siltä osin kuin ne liittyvät matkustamomiehistön tehtäviin ja velvollisuuksiin:

- 1.1 ilmailuterminologia, lennonteoria, matkustajien sijoittaminen, toiminta-alueet, sääoppi ja ilma-aluksen pinnalla olevien epäpuhtauksien vaikutus;
- 1.2 matkustamomiehistön kannalta olennaiset ilmailumääräykset ja toimivaltaisen viranomaisen rooli;
- 1.3 matkustamomiehistön tehtävät ja velvollisuudet lentotoiminnan aikana ja nopean ja tehokkaan toiminnan tarpeellisuus hätätilanteissa;
- 1.4 matkustamomiehistön jäsenenä työskentelyyn tarvittavan pätevyyden ja toimintakunnon jatkuva säilyttäminen, myös lento- ja työaikarajoituksia ja lepoa koskevat vaatimukset;
- 1.5 asiakirjojen ja käsikirjojen ajan tasalla pitämisen varmistaminen niin, että lentotoiminnan harjoittajan mahdollisesti toimittamat muutokset on otettu huomioon;
- 1.6 lentotoiminnan harjoittajan toimintakäsikirjan noudattaminen matkustamomiehistön tehtävien suorittamisessa;
- 1.7 ennen lentoa annettava matkustamomiehistön ohjeistus ja tarvittavien turvallisuustietojen antaminen ottaen huomioon heidän erityistehtävänsä;
- 1.8 sen tilanteen tunnistaminen, milloin matkustamomiehistöllä on valtuudet ja velvollisuus aloittaa evakuointi ja muut hätätilannemenettelyt.

2. Yhteydenpito:

Koulutuksen aikana on korostettava matkustamomiehistön ja ohjaamomiehistön välisen tehokkaan yhteydenpidon merkitystä, mukaan luettuina yhteydenpidossa käytettävät menetelmät, yhteinen kieli ja terminologia.

3. Inhimillisten tekijöiden vaikutusta ilmailussa ja miehistöyhteistyötä (CRM) koskeva johdantokurssi

Kurssin opettajana on oltava vähintään yksi matkustamomiehistön miehistöyhteistyökouluttaja. Koulutettavat asiat on käsiteltävä perusteellisesti ja niihin on sisällyttävä vähintään seuraavaa:

- 3.1 *Yleistä:* inhimillisten tekijöiden vaikutus ilmailussa, yleiset ohjeet miehistöyhteistyön periaatteista ja tavoitteista, ihmisen suorituskyky ja rajoitukset.
- 3.2 *Yksittäisen matkustamomiehistön jäsenen kannalta:* tietoisuus persoonallisuustekijöistä, inhimilliset virheet ja luotettavuus, asenteet ja käyttäytyminen, itsearviointi; stressi ja stressin hallinta, väsymys ja tarkkaavaisuus; määrätietoisuus; tilannetietoisuus, tiedonhankinta ja tiedon käsittely.

4. Matkustajien käsittely ja matkustamon valvonta:

- 4.1 matkustajien oikean sijoittamisen tärkeys lentokoneen massan ja massakeskiön kannalta, matkustajien erityisryhmät ja toimintakyvyltään normaaliin matkustajien sijoittaminen valvomattomien uloskäyntien viereen;

▼ M1

- 4.2 säännöt, jotka koskevat matkustamossa kuljetettavien matkatavaroiden ja matkustamopalvelutarvikkeiden turvallista sijoittamista sekä näistä tavaroista matkustamossa oleville henkilöille mahdollisesti aiheutuvat vaarat, mukaan luettuina hätävarusteiden käyttöön saamisen estyminen, uloskäyntien tukkeutuminen tai varusteiden ja uloskäyntien vaurioituminen;
- 4.3 ohjeet niiden matkustajien tunnistamista ja hallintaa varten, jotka ovat päihytyneitä, huumaavien aineiden vaikutuksen alaisia tai aggressiivisia tai tulevat sellaisiksi lennon aikana;
- 4.4 varotoimet, joita on noudatettava, kun matkustamossa kuljetetaan eläviä eläimiä;
- 4.5 toimet, joihin on ryhdyttävä turbulenssiin jouduttaessa, mukaan luettuna matkustamon varmistaminen;
- 4.6 menetelmät matkustajien rohkaisemiseksi toimimaan ja ihmisjoukon hallinta hätäevakuoimin nopeuttamiseksi.
5. **Ilmailulääketiede ja ensiapu:**
- 5.1 ilmailulääketieteellisiä näkökohtia ja hengissä selviytymistä koskevat yleiset ohjeet;
- 5.2 lentämisen fysiologiset vaikutukset ja erityisesti happivajaus, happivaatimukset, korvatorven toiminta ja painevauriot;
- 5.3 perusensiapukoulutus, mukaan luettuna seuraavien tilojen hoitaminen:
- a. matkapahoinvointi;
 - b. ruoansulatuselimistön häiriöt;
 - c. ylihengitys;
 - d. palovammat;
 - e. haavat;
 - f. tajuttomuus; ja
 - g. murtumat ja pehmytkudosvauriot;
- 5.4 lääketieteelliset hätätilanteet lennon aikana ja niihin liittyvä ensiapu, mukaan luettuina vähintään seuraavat:
- a. astma;
 - b. stressireaktiot ja allergiset reaktiot;
 - c. sokki;
 - d. diabetes;
 - e. tukehtuminen;
 - f. epilepsia;
 - g. synnytys;
 - h. aivoverenkiertohäiriö; ja
 - i. sydäninfarkti;
- 5.5 asianmukaisten varusteiden käyttö, mukaan luettuina ensiapuhappi, ensiapu- ja hätälääkintäpakkaukset ja niiden tarvikkeet;

▼ **M1**

- 5.6 jokaisen matkustamomiehistön jäsenen suorittamat käytännön puhallus-paineluelytysharjoitukset, joissa otetaan huomioon toimintaympäristö ilma-aluksessa ja käytetään tarkoitusta varten suunniteltua nukkea; ja
- 5.7 matkustamiseen liittyvä terveys ja hygienia, mukaan luettuina seuraavat seikat:
- a. hygienia lennolla;
 - b. tartuntatautiriskit ja näiden riskien torjuminen;
 - c. kliinisten jätteiden käsittely;
 - d. ilma-aluksen desinfiointi;
 - e. kuolema lennon aikana; ja
 - f. vireystilan hallinta, väsymyksen fysiologiset vaikutukset, unen fysiologia, vuorokausirytmii ja aikavyöhykemuutokset.
6. **Vaaralliset aineet sovellettavien teknisten ilmakuljetusmääräysten (ICAO-TI) mukaisesti**
7. **Ilmailun turvatoimien yleiset näkökohdat, mukaan luettuna asetuksen (EY) N:o 300/2008 säännösten tuntemus**
8. **Palo- ja savukoulutus:**
- 8.1 matkustamomiehistön velvollisuus toimia ripeästi hätätilanteessa, johon liittyy tulipalo tai savua, painottaen erityisesti varsinaisen palolähteen tunnistamisen tärkeyttä;
- 8.2 välitön ilmoittaminen ohjaamomiehistölle ja tarvittavat koordinointi- ja avustustoimet, kun tulipalo tai savua havaitaan;
- 8.3 palovaarallisten alueiden, käymälät mukaan luettuina, ja niiden palovaroittimien säännöllinen tarkistaminen;
- 8.4 tulipalojen luokittelu ja eri palotilanteissa käytettävät sammutusainetyypit ja -menetelmät;
- 8.5 sammutusaineiden käyttötekniikat sekä seuraukset, joita voi aiheutua väärästä käytöstä ja käytöstä suljetussa tilassa, mukaan luettuna käytännön koulutus palonsammutuksessa sekä ilmailussa käytettävien savulta suojaavien varusteiden päälle pukemisessa ja käytössä; ja
- 8.6 lentopaikkojen pelastuspalvelun yleiset toimintamenetelmät.
9. **Pelastautumiskoulutus:**
- 9.1 pelastautumisen periaatteet vaarallisilla alueilla (esimerkiksi napaseutu, autio-maa, viidakko tai meri); ja
- 9.2 vesipelastautumiskoulutus, johon sisältyy henkilökohtaisten kelluntavarusteiden päälle pukeminen ja käyttö vedessä, pelastuslautana käytettävien evakuointiliukumäkien tai vastaavien varusteiden käyttö sekä käytännön harjoittelu vedessä.

▼ M1*LIITE VI***VIRANOMAISIA KOSKEVAT VAATIMUKSET LENTOMIEHISTÖN OSALTA****[OSA ARA]**

LUKU GEN

YLEISET VAATIMUKSET*I JAKSO***Yleistä****ARA.GEN.105 Määritelmät**

Tässä osassa ja osassa ORA sovelletaan seuraavia määritelmiä:

1. 'Hyväksyttävillä vaatimusten täyttämisen menetelmillä (AMC)' tarkoitetaan viraston hyväksymiä ohjeellisia standardeja, joissa menetelmät perusasetuksen ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimusten täyttämiseksi.
2. 'Vaihtoehtoisilla vaatimusten täyttämisen menetelmillä' tarkoitetaan käytössä olevalle AMC:lle vaihtoehtoisia menetelmiä tai uusia menetelmiä asetuksessa (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosäännöissä asetettujen sellaisten vaatimusten täyttämiseksi, joiden osalta virasto ei ole vahvistanut AMC:tä.
3. 'Hyväksytyllä koulutusorganisaatiolla (ATO)' tarkoitetaan organisaatiota, jolla on tarvittava kelpoisuus lentolupakirjoja ja niihin liittyviä kelpuutuksia ja todistuksia varten annettavaan koulutukseen vaadittavan hyväksynnän saamiseen tai voimassaolon jatkamiseen.

▼ M6

- 3 a. Luvulla 'ARO.RAMP' tarkoitetaan lentotoiminnasta annetun asetuksen liitteessä II olevaa lukua RAMP.
- 3 b. 'Automaattisesti hyväksytyllä' tarkoitetaan hyväksyntää, jonka ICAO-lisäyksessä mainittu ICAOn sopimusvaltio antaa ilman muodollisuuksia Chicagon yleissopimuksen liitteen I mukaisesti myönnetylle ohjaamomiehistön lupakirjalle.

▼ M1

4. 'Perusmittarilennon harjoituslaitteen (BITD) tyypillä' tarkoitetaan tiettyä laitteiston ja ohjelmiston yhdistelmää, joka on saanut BITD-hyväksynnän.
5. 'Hyväksyntäspesifikaatioilla (CS)' tarkoitetaan viraston hyväksymiä teknisiä standardeja, joissa kuvataan menetelmät perusasetuksen ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimusten täyttämiseksi ja joita organisaatio voi käyttää hyväksyntätarkoituksessa.
6. 'Lennonopettajalla' tarkoitetaan opettajaa, jolla on oikeus antaa koulutusta ilma-aluksessa osan FCL mukaisesti.
7. 'Lentoa simuloivalla koulutuslaitteella (FSTD-laite)' tarkoitetaan koulutuslaitetta, joka on
 - a) lentokoneiden osalta lentosimulaattori (FFS), lentokoulutuslaite (FTD), lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaite (FNPT) tai perusmittarilennon harjoituslaite (BITD);
 - b) helikoptereiden osalta lentosimulaattori (FFS), lentokoulutuslaite (FTD) tai lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaite (FNPT).
8. 'FSTD:n hyväksynnällä' tarkoitetaan FSTD:n teknisten valmiuksien tasoa sellaisena kuin se on määritetty vaatimustenmukaisuusasiakirjassa.
9. 'FSTD:n käyttäjällä' tarkoitetaan organisaatiota tai henkilöä, joka pyytää hyväksytyltä koulutusorganisaatiolta FSTD:n käytön avulla tapahtuvaa koulutusta, tarkastuslentoa tai koetta.

▼ M1

10. 'Lentokiellolla' tarkoitetaan virallista kieltoa, jolla kielletään ilma-aluksen lentoonlähtö, ja toimia, jotka ovat välttämättömiä lähdön estämiseksi.
11. 'Ohjeaineistolla (GM)' tarkoitetaan viraston laatimaa ohjeellista aineistoa, joka selventää vaatimuksen tai spesifikaation tarkoitusta ja jota käytetään perusasetuksen, sen täytäntöönpanosääntöjen ja AMC:n tulkinnan tukena.

▼ M6

12. 'ICAO-lisäyksellä' tarkoitetaan Chicagon yleissopimuksen liitteen 1 mukaisesti myönnetyn automaattisesti hyväksytyn ohjaamomiehistön lupakirjan lisäystä (attachment), joka mainitaan ohjaamomiehistön lupakirjan XIII kohdassa.

▼ M1

13. 'Muilla koulutuslaitteilla (OTD)' tarkoitetaan muita lentäjien koulutuksessa käytettäviä laitteita kuin lentoa simuloivia koulutuslaitteita (FSTD); näitä laitteita käytetään koulutuksessa, joka ei edellytä täydellistä ohjaamoympäristöä.
14. 'Osalla ARA' tarkoitetaan siviili-ilmailun lentomiestöstä annetun asetuksen liitettä VI.
15. 'Osalla ORO' tarkoitetaan lentotoiminnasta annetun asetuksen liitettä III.
16. 'Osalla CC' tarkoitetaan siviili-ilmailun lentomiestöstä annetun asetuksen liitettä V.
17. 'Osalla FCL' tarkoitetaan siviili-ilmailun lentomiestöstä annetun asetuksen liitettä I.
18. 'Osalla MED' tarkoitetaan siviili-ilmailun lentomiestöstä annetun asetuksen liitettä IV.
19. 'Osalla ORA' tarkoitetaan siviili-ilmailun lentomiestöstä annetun asetuksen liitettä VII.
20. 'Päätoimipaikalla' tarkoitetaan organisaation pääkonttoria tai rekisteröityä kotipaikkaa, jossa keskeiset taloudelliset toiminnot ja tässä asetuksessa tarkoitettujen toiminnan valvonta toteutetaan.
21. 'Hyväksyntätestioppaalla (QTG)' tarkoitetaan asiakirjaa, jonka tarkoituksena on osoittaa, että FSTD:n suorituskyky ja käsittelyominaisuudet vastaavat ilma-aluksen, lentokoneluokan tai helikopterityypin vastaavia ominaisuuksia, että niitä jäljitellään asetettujen rajojen mukaisesti ja että kaikki sovellettavat vaatimukset täyttyvät. Hyväksyntätestioppaaseen sisältyvät sekä ilma-alusta, lentokoneluokkaa tai helikopterityyppejä koskevat tiedot että FSTD-tiedot, joita käytetään hyväksynnän tukena.

ARA.GEN.115 Valvonta-asiakirjat

Toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava kaikki säädökset, standardit, säännöt, tekniset julkaisut ja niihin liittyvät asiakirjat asiaankuuluvalla henkilöstölle, jotta tämä voi hoitaa tehtävänsä ja täyttää velvollisuutensa.

ARA.GEN.120 Vaatimusten täyttämisen menetelmät

- a) Viraston on laadittava hyväksyttävät vaatimusten täyttämisen menetelmät (AMC), joita voidaan käyttää asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimusten täyttämiseen. Kun hyväksyttäviä vaatimusten täyttämisen menetelmiä noudatetaan, myös niihin liittyvät täytäntöönpanosääntöjen vaatimukset täyttyvät.
- b) Täytäntöönpanosäännöissä asetettujen vaatimusten täyttämiseen voidaan käyttää vaihtoehtoisia vaatimusten täyttämisen menetelmiä.
- c) Toimivaltaisen viranomaisen on perustettava järjestelmä, jonka avulla voidaan yhtenäisellä tavalla arvioida, että kaikilla sen itsensä tai sen valvonnassa olevien organisaatioiden ja henkilöiden käyttämällä vaihtoehtoisilla vaatimusten täyttämisen menetelmillä pystytään täyttämään asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimukset.

▼ **M1**

- d) Toimivaltaisen viranomaisen on arvioitava kaikki organisaation kohdan ORA.GEN.120 mukaisesti ehdottamat vaihtoehtoiset vaatimusten täyttämisen menetelmät analysoimalla toimitetut asiakirjat ja tarvittaessa tarkastamalla organisaatio.

Jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että vaihtoehtoiset vaatimusten täyttämisen menetelmät vastaavat täytäntöönpanosääntöjä, sen on ilman aiheutonta viivytystä

- 1) ilmoitettava hakijalle, että vaihtoehtoiset vaatimusten täyttämisen menetelmät voidaan panna täytäntöön, ja tarvittaessa muutettava hakijan hyväksyntää tai hyväksymistodistusta vastaavasti; ja
 - 2) ilmoitettava virastolle niiden sisällöstä ja toimitettava tälle kaikkien asiaankuuluvien asiakirjojen jäljennökset;
 - 3) ilmoitettava muille jäsenvaltioille hyväksytyistä vaihtoehtoisista vaatimusten täyttämisen menetelmistä.
- e) Kun toimivaltainen viranomainen käyttää itse vaihtoehtoisia vaatimusten täyttämisen menetelmiä täyttääkseen asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimukset, sen on

- 1) annettava ne kaikkien valvonnassaan olevien organisaatioiden ja henkilöiden saataville ja
- 2) ilmoitettava niistä virastolle ilman aiheutonta viivytystä.

Toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava virastolle täydellinen kuvaus vaihtoehtoisista vaatimusten täyttämisen menetelmistä, mukaan luettuina mahdolliset asiaankuuluvien menettelyjen tarkistukset, sekä arviointi, jolla osoitetaan, että täytäntöönpanosääntöjä noudatetaan.

ARA.GEN.125 Virastolle toimitettavat tiedot

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava virastolle ilman aiheutonta viivytystä merkittävistä ongelmista asetuksen (EY) N:o 216/2008 täytäntöönpanossa ja sen täytäntöönpanosääntöjen soveltamisessa.
- b) Toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava virastolle sen vastaanottamista poikkeamailmoituksista ilmenevät turvallisuuden kannalta merkittävät tiedot.

ARA.GEN.135 Välitön reagointi turvallisuusongelmaan

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on otettava käyttöön järjestelmä, jonka avulla kerätään, arvioidaan ja jaetaan turvallisuustietoja tarkoituksenmukaisella tavalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY⁽¹⁾ soveltamista.
- b) Viraston on otettava käyttöön järjestelmä, jonka avulla se voi arvioida kaikki vastaanotetut asiaankuuluvat turvallisuustiedot tarkoituksenmukaisella tavalla ja toimittaa jäsenvaltioille ja komissiolle ilman aiheutonta viivytystä sellaiset tiedot, myös suositukset tai toteutettavat korjaavat toimenpiteet, joita nämä tarvitsevat reagoidakseen nopeasti turvallisuusongelmaan, joka koskee asetuksessa (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosäännöissä tarkoitettuja tuotteita, osia, laitteita, henkilöitä tai organisaatioita.
- c) Vastaanottaessaan a ja b alakohdassa tarkoitettuja tietoja toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava riittävät toimenpiteet turvallisuusongelman ratkaisemiseksi.
- d) Edellä c alakohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava välittömästi kaikille henkilöille ja organisaatioille, joiden on noudatettava niitä asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen nojalla. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava näistä toimenpiteistä myös virastolle ja, jos yhteistä toimintaa vaaditaan, asiaankuuluville muille jäsenvaltioille.

⁽¹⁾ EUVL L 167, 4.7.2003, s. 23.

▼ **M1***II JAKSO**Hallinto***ARA.GEN.200 Hallintojärjestelmä**

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on perustettava hallintojärjestelmä ja pidettävä sitä yllä; järjestelmään on kuuluttava vähintään
- 1) dokumentoidut periaatteet ja menettelyt, jotka kuvaavat viranomaisen organisaatiota sekä niitä välineitä ja menetelmiä, joilla täytetään asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen mukaiset vaatimukset. Menettelyt on pidettävä ajan tasalla ja niitä on käytettävä perustyöasiakirjoina kyseisen toimivaltaisen viranomaisen kaikissa asiaankuuluvissa tehtävissä;
 - 2) riittävä määrä henkilöstöä suorittamaan sille asetetut tehtävät ja täyttämään sille asetetut velvollisuudet. Henkilöstöllä on oltava tarvittava kelpoisuus sille annettujen tehtävien suorittamiseen sekä tarpeelliset tiedot, kokemus ja perus- ja määrääaikaiskoulutus jatkuvan pätevyyden varmistamiseksi. Henkilöstön käytettävyyden suunnittelemista varten käytössä on oltava järjestelmä, jonka avulla varmistetaan kaikkien tehtävien asianmukainen toteuttaminen;
 - 3) riittävät välineet ja toimistotilat annettujen tehtävien suorittamista varten;
 - 4) toiminto, jolla valvotaan, että hallintojärjestelmä vastaa asiaankuuluvia vaatimuksia ja että menettelyt ovat riittäviä, sisäisen auditointimenettelyn ja turvallisuusriskien hallintamenettelyn laatiminen mukaan luettuna. Vaatimustenmukaisuuden valvontaan on liityttävä palautejärjestelmä, jolla auditoinneissa tehdyt havainnot ilmoitetaan toimivaltaisen viranomaisen ylimmälle johdolle mahdollisten korjaavien toimenpiteiden toteuttamisen varmistamiseksi; ja
 - 5) henkilö tai henkilöryhmä, joka viime kädessä vastaa toimivaltaisen viranomaisen ylimmälle johdolle vaatimustenmukaisuuden valvontatoimista.
- b) Toimivaltaisen viranomaisen on nimitettävä jokaiselle toimialalle, hallintojärjestelmä mukaan luettuna, yksi tai useampi henkilö, jolla on kokonaisvastuu asiaankuuluvien tehtävien hallinnoinnista.
- c) Toimivaltaisen viranomaisen on laadittava menettelyt, joiden avulla voidaan osallistua tarvittavan tiedon ja avun vastavuoroiseen vaihtamiseen muiden asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisen kanssa, mukaan luettuina yhden jäsenvaltion alueella toimintaa harjoittavien mutta toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai viraston hyväksymien henkilöiden ja organisaatioiden valvonnassa esille tulleet havainnot ja toteutetut seurantatoimet.
- d) Hallintojärjestelmään liittyvien menettelyiden ja niiden muutosten jäljennökset on annettava viraston saataville standardisointia varten.

ARA.GEN.205 Tehtävien antaminen päteville yksiköille

- a) Jäsenvaltiot voivat antaa asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen soveltamisalaa kuuluvien henkilöiden tai organisaatioiden ensimmäiseen hyväksyntään tai jatkuvaan valvontaan liittyvät tehtävät ainoastaan päteville yksiköille. Tehtäviä antaessaan toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että sillä on
- 1) käytössään järjestelmä, jonka avulla se voi arvioida, että pätevä yksikkö täyttää aluksi ja jatkuvasti asetuksen (EY) N:o 216/2008 liitteen V vaatimukset.

Järjestelmä ja arviointien tulokset on dokumentoitava;
 - 2) pätevän yksikön kanssa tehty dokumentoitu sopimus, joka on hyväksytty kummankin osapuolen asiaankuuluvalla johtotasolla ja jossa määritellään selvästi
 - i) suoritettavat tehtävät;

▼ **M1**

- ii) toimitettavat ilmoitukset, raportit ja tiedot;
 - iii) kyseisiä tehtäviä suoritettaessa noudatettavat tekniset ehdot;
 - iv) asiaankuuluva vastuuvakuutus; ja
 - v) kyseisiä tehtäviä toteutettaessa saatujen tietojen suojaus.
- b) Toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että kohdan ARA.GEN.200 a alakohdan 4 alakohdassa vaadittua sisäistä auditointimenettelyä ja turvallisuusriskien hallintamenettelyä sovelletaan kaikkiin sen puolesta suoritettaviin hyväksymistä tai jatkuvaa valvontaa koskeviin tehtäviin.

ARA.GEN.210 Hallintojärjestelmän muutokset

- a) Toimivaltaisella viranomaisella on oltava käytössään järjestelmä sellaisten muutosten tunnistamiseksi, jotka vaikuttavat sen valmiuksiin suorittaa tehtäviään ja täyttää asetuksessa (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosäännöissä sille asetetut velvollisuudet. Tämän järjestelmän avulla viranomaisen on pystyttävä toteuttamaan tarkoituksenmukaisia toimia sen varmistamiseksi, että hallintojärjestelmä pysyy riittävänä ja tehokkaana.
- b) Toimivaltaisen viranomaisen on tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi saatettava hallintojärjestelmänsä nopeasti ajan tasalle niin, että se vastaa asetukseen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöihin mahdollisesti tehtäviä muutoksia.
- c) Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava virastolle muutoksista, jotka vaikuttavat sen valmiuksiin suorittaa tehtäviään ja täyttää asetuksessa (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosäännöissä sille asetetut velvollisuudet.

ARA.GEN.220 Tietojen tallentaminen

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on perustettava tietojen tallennusjärjestelmä, jonka avulla taataan seuraavien tietojen asianmukainen säilytys, saatavuus ja luotettava jäljitettävyyttä:
- 1) hallintojärjestelmän dokumentoidut periaatteet ja menettelyt;
 - 2) henkilöstön koulutus, kelpoisuus ja valtuudet;
 - 3) tehtävien siirron periaatteet, jotka kattavat kohdassa ARA.GEN.205 vaaditut asiat ja siirrettyjä tehtäviä koskevat tiedot;
 - 4) hyväksyntämenettelyt ja hyväksytyjen organisaatioiden jatkuva valvonta;
 - 5) lupakirjojen, kelpuutusten, hyväksymistodistusten ja kelpoisuustodistusten myöntämismenettelyt sekä kyseisten lupakirjojen, kelpuutusten, hyväksymistodistusten ja kelpoisuustodistusten haltijoiden jatkuvan valvonnan menettelyt;
 - 6) FSTD:n hyväksymistodistusten myöntämismenettelyt ja FSTD-laitteen ja sitä käyttävän organisaation jatkuvan valvonnan menettelyt;
 - 7) yhden jäsenvaltion alueella toimintaa harjoittavien mutta toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai viraston valvomien tai hyväksymien henkilöiden ja organisaatioiden valvonta asianomaisten viranomaisten välisen sopimuksen mukaisesti;
 - 8) organisaatioiden ehdottamien vaihtoehtoisten vaatimusten täyttämisen menetelmien arviointi ja niistä ilmoittaminen virastolle sekä toimivaltaisen viranomaisen itsensä käyttämien vaihtoehtoisten vaatimusten täyttämisen menetelmien arviointi;
 - 9) poikkeamahavainnot, korjaavat toimenpiteet ja toimenpiteiden sulkeminen;
 - 10) toteutetut toimenpiteet täytäntöönpanon varmistamiseksi;
 - 11) turvallisuustiedot ja seurantatoimet; ja

▼ **MI**

- 12) asetuksen (EY) N:o 216/2008 14 artiklan mukaisten joustavuussäännösten käyttäminen.
- b) Toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä luetteloa kaikista organisaatioiden hyväksymistodistuksista, FSTD:n hyväksymistodistuksista ja henkilöille myönnettyistä lupakirjoista, hyväksymistodistuksista ja kelpoisuustodistuksista.
- c) Tiedot on säilytettävä tässä asetuksessa määritetyn vähimmäisajan. Jos aikaa ei ilmoiteta, tiedot on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan, jollei sovellettavassa tietosuojalainsäädännössä toisin säädetä.

*III JAKSO**Valvonta, hyväksyminen ja täytäntöönpanon varmistaminen***ARA.GEN.300 Valvonta**

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että
- 1) organisaatioihin tai henkilöihin sovellettavat vaatimukset täyttyvät ennen organisaation hyväksymistodistuksen, hyväksynnän, FSTD:n hyväksymistodistuksen tai henkilön lupakirjan, hyväksymistodistuksen, kelpuutuksen tai kelpoisuustodistuksen myöntämistä;
 - 2) sen hyväksymät organisaatiot, henkilöt ja FSTD:n hyväksymistodistuksen haltijat täyttävät sovellettavat vaatimukset jatkuvasti;
 - 3) toimivaltaisen viranomaisen kohdan ARA.GEN.135 c ja d alakohdan mukaisesti määrittämät asianmukaiset turvallisuustoimenpiteet toteutetaan.
- b) Tämän varmistamisen on
- 1) tukeuduttava asiakirjoihin, jotka on tarkoitettu erityisesti turvallisuuden valvonnasta vastaavalle henkilöstölle ohjeiksi näiden tehtävien hoitamista varten;
 - 2) annettava asiaankuuluville henkilöille ja organisaatioille turvallisuuden valvonnan tulokset;
 - 3) perustuttava auditointeihin ja tarkastuksiin, mukaan luettuina asematasotarkastukset ja ennalta ilmoittamattomat tarkastukset; ja
 - 4) annettava toimivaltaiselle viranomaiselle tarvittavat todisteet, mikäli jatko toimia vaaditaan, mukaan luettuina kohdissa ARA.GEN.350 ja ARA.GEN.355 tarkoitetut toimenpiteet.
- c) Edellä a ja b alakohdassa tarkoitetun valvonnan laajuudessa on otettava huomioon aikaisempien valvontatoimien tulokset ja ensisijaiset turvallisuustavoitteet.
- d) Yhteen jäsenvaltioon sijoittautuneiden organisaatioiden tai yhdessä jäsenvaltiossa asuvien henkilöiden toisen jäsenvaltion alueella harjoittaman toiminnan valvonnan laajuus määritetään ensisijaisten turvallisuustavoitteiden ja aikaisempien valvontatoimien perusteella, sanotun kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden toimivaltaa ja niiden luvussa ARO.RAMP tarkoitettuja velvoitteita.
- e) Jos henkilön tai organisaation toimintaan liittyy useampia jäsenvaltioita tai virasto, a alakohdan nojalla valvonnasta vastaava toimivaltainen viranomais voi suostua siihen, että virasto tai sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomais (toimivaltaiset viranomaiset), jossa toimintaa harjoitetaan, toteuttaa valvontatehtävät. Tällaisen sopimuksen olemassaolosta ja soveltamisalasta on ilmoitettava henkilölle tai organisaatiolle, johon sopimusta sovelletaan.
- f) Toimivaltaisen viranomaisen on kerättävä ja käsiteltävä kaikki tiedot, jotka katsotaan valvonnan kannalta tarpeellisiksi, asematasotarkastukset ja ennalta ilmoittamattomat tarkastukset mukaan luettuina.

▼ **M1****ARA.GEN.305 Valvontaohjelma**

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on laadittava valvontaohjelma ja pidettävä sitä yllä, ja valvontaohjelmaan on sisällyttävä kohdassa ARA.GEN.300 ja luvussa ARA.RAMP vaaditut valvontatoimet.
- b) Toimivaltaisen viranomaisen hyväksymien organisaatioiden ja FSTD:n hyväksymistodistuksen haltijoiden valvontaohjelma on kehitettävä ottaen huomioon organisaation erityisluonne, sen toiminnan monipuolisuus ja aikaisempien hyväksyntä- ja valvontatoimien tulokset, ja valvontaohjelman on perustuttava organisaatioon liittyvien riskien arviointiin. Siihen on kunakin valvonnan suunnittelujaksona sisällyttävä seuraavat toimet:
- 1) auditoinnit ja tarkastukset, mukaan luettuina asematasotarkastukset ja ennalta ilmoittamattomat tarkastukset; ja
- 2) vastuullisen johtajan ja toimivaltaisen viranomaisen väliset kokoukset, joilla varmistetaan, että molemmat ovat tietoisia tärkeistä asioista.
- c) Toimivaltaisen viranomaisen hyväksymiin organisaatioihin ja FSTD:n hyväksymistodistuksen haltijoihin sovelletaan valvonnan suunnittelujaksoa, jonka pituus on enintään 24 kuukautta.

Valvonnan suunnittelujaksoa voidaan lyhentää, jos on havaittavissa merkkejä siitä, että organisaation tai FSTD:n hyväksymistodistuksen haltijan turvallisuustaso on heikentynyt.

Valvonnan suunnittelujaksoa voidaan pidentää enintään 36 kuukauteen, jos toimivaltainen viranomainen on todennut, että edellisten 24 kuukauden aikana

- 1) organisaatio on osoittanut tunnistavansa ilmailun turvallisuuteen vaikuttavat vaaratekijät tehokkaasti ja hallitsevansa niihin liittyvät riskit;
- 2) organisaatio on jatkuvasti osoittanut kohdan ORA.GEN.130 mukaisesti, että kaikki muutokset ovat sen täydessä hallinnassa;
- 3) tason 1 poikkeamahavaintoja ei ole tehty; ja
- 4) kaikki korjaavat toimenpiteet on toteutettu toimivaltaisen viranomaisen hyväksymässä tai pidentämässä määräajassa kohdan ARA.GEN.350 d alakohdan 2 alakohdan mukaisesti.

Valvonnan suunnittelujaksoa voidaan pidentää edelleen enintään 48 kuukauteen, jos edellä tarkoitetun lisäksi organisaatio on ottanut käyttöön tehokkaan jatkuvaan raportointiin perustuvan järjestelmän, jolla toimivaltaiselle viranomaiselle tiedotetaan organisaation turvallisuustasosta ja säännösten mukaisuudesta, ja toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt tämän järjestelmän.

▼ **M4**

- ca) Sen estämättä, mitä c kohdassa määrätään, organisaatioihin, jotka antavat koulutusta ainoastaan LAPL-, PPL-, SPL- tai BPL-lupakirjaa ja niihin liittyviä kelpuutuksia ja todistuksia varten, sovelletaan valvonnan suunnittelujaksoa, jonka pituus on enintään 48 kuukautta. Valvonnan suunnittelujaksoa on lyhennettävä, jos on näyttöä siitä, että haltijaorganisaation turvallisuustaso on heikentynyt.

Valvonnan suunnittelujaksoa voidaan pidentää enintään 72 kuukauteen, jos toimivaltainen viranomainen on todennut, että edellisten 48 kuukauden aikana

- 1) organisaatio on osoittanut tunnistavansa ilmailun turvallisuuteen vaikuttavat vaaratekijät tehokkaasti ja hallitsevansa niihin liittyvät riskit, mikä käy ilmi ORA.GEN.200 kohdan c kohdan mukaisen vuosikatselmuksen tuloksista;
- 2) organisaatio on jatkuvasti pitänyt hallinnassa kaikki muutokset ORA.GEN.130 kohdan mukaisesti, mikä käy ilmi ORA.GEN.200 kohdan c kohdan mukaisen vuosikatselmuksen tuloksista;
- 3) tason 1 poikkeamahavaintoja ei ole tehty; ja
- 4) kaikki korjaavat toimenpiteet on toteutettu toimivaltaisen viranomaisen hyväksymässä tai pidentämässä määräajassa ARA.GEN.350 kohdan d kohdan 2 alakohdan mukaisesti.

▼ **M1**

- d) Sellaisten henkilöiden valvontaohjelmaan, joilla on toimivaltaisen viranomaisen myöntämä lupakirja, hyväksymistodistus, kelpuutus tai kelpoisuustodistus, on kuuluttava tarpeen mukaan tarkastuksia, ennalta ilmoittamattomat tarkastukset mukaan luettuina.

▼ **M1**

- e) Valvontaohjelmaan on sisällyttävä tiedot päivämääristä, jolloin auditoinnit, tarkastukset ja kokoukset on tarkoitus toteuttaa tai pitää ja milloin kyseiset auditoinnit ja tarkastukset toteutettiin ja kokoukset pidettiin.

ARA.GEN.310 Ensimmäinen hyväksyntämenettely – organisaatiot

- a) Saadessaan organisaation ensimmäistä hyväksymistodistusta koskevan hakemuksen toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että organisaatio täyttää sovellettavat vaatimukset.
- b) Kun toimivaltainen viranomainen on vakuuttunut siitä, että organisaatio täyttää sovellettavat vaatimukset, sen on myönnettävä tämän osan lisäyksissä III ja V esitetty hyväksymistodistus (hyväksymistodistukset). Hyväksymistodistus myönnetään rajoittamattomaksi voimassaoloajaksi. Oikeudet ja niiden toimien laajuus, jotka organisaatio on hyväksytty toteuttamaan, on määritettävä hyväksymistodistukseen liitetyissä hyväksymisehdoissa.
- c) Jotta organisaatio voi tehdä muutoksia ilman toimivaltaisen viranomaisen ennakko hyväksyntää kohdan ORA.GEN.130 mukaisesti, toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä organisaation esittämä menettely, jolla määritellään tällaisten muutosten laajuus ja kuvataan, kuinka muutokset toteutetaan ja kuinka niistä ilmoitetaan.

ARA.GEN.315 Lupakirjojen, kelpuutusten, hyväksymistodistusten tai kelpoisuustodistusten myöntämisen, voimassaolon jatkamisen, uusimisen tai muuttamisen menettely – henkilöt

- a) Saadessaan henkilön lupakirjan, kelpuutuksen, hyväksymistodistuksen, kelpoisuustodistuksen tai niihin liittyvän asiakirjan myöntämistä, voimassaolon jatkamista, uusimista tai muuttamista koskevan hakemuksen toimivaltaisen viranomaisen on tarkistettava, täyttääkö hakija sovellettavat vaatimukset.
- b) Kun toimivaltainen viranomainen on vakuuttunut siitä, että hakija täyttää sovellettavat vaatimukset, sen on myönnettävä lupakirja, hyväksymistodistus, kelpuutus tai kelpoisuustodistus, jatkettava sen voimassaoloa tai uusittava se tai muutettava sitä.

ARA.GEN.330 Muutokset – organisaatiot

- a) Saadessaan sellaista muutosta koskevan hakemuksen, jonka osalta vaaditaan ennakko hyväksyntää, toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava ennen hyväksynnän myöntämistä, että organisaatio täyttää sovellettavat vaatimukset.
- Toimivaltaisen viranomaisen on määrättävä ehdot, joiden mukaisesti organisaatio voi toimia muutoksen aikana, ellei toimivaltainen viranomainen päättä, että organisaation hyväksymistodistuksen voimassaolo on keskeytettävä.
- Kun toimivaltainen viranomainen on vakuuttunut siitä, että organisaatio täyttää sovellettavat vaatimukset, sen on hyväksyttävä muutos.
- b) Toimivaltaisen viranomaisen on keskeytettävä organisaation hyväksymistodistuksen voimassaolo, rajoitettava sitä tai peruutettava se, jos organisaatio toteuttaa ennakko hyväksyntää edellyttäviä muutoksia ilman, että se on saanut a alakohdassa tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntää, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteitä.
- c) Jos muutokseen ei vaadita ennakko hyväksyntää, toimivaltaisen viranomaisen on arvioitava organisaation kohdan ORA.GEN.130 mukaisesti lähettämässä ilmoituksessa annetut tiedot varmistaakseen sovellettavien vaatimusten täyttymisen. Jos vaatimukset eivät täyty, toimivaltaisen viranomaisen on
- 1) ilmoitettava organisaatiolle vaatimusten täyttymättä jäämisestä ja vaadittava lisämuutoksia ja
 - 2) tason 1 tai 2 poikkeamahavaintojen osalta toimittava kohdan ARA.GEN.350 mukaisesti.

ARA.GEN.350 Poikkeamahavainnot ja korjaavat toimenpiteet – organisaatiot

- a) Toimivaltaisella viranomaisella on oltava kohdan ARA.GEN.300 a alakohdassa tarkoitettua valvontaa varten järjestelmä, jonka avulla analysoidaan poikkeamahavaintojen merkitys turvallisuuden kannalta.
- b) Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä tason 1 poikkeamahavainno, jos toiminnassa havaitaan merkittävä poikkeama asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen sovellettavista vaatimuksista, organisaation menettelyistä ja käsikirjoista tai hyväksynnän tai hyväksymistodistuksen ehdoista, joka heikentää turvallisuutta tai vaarantaa vakavasti lentoturvallisuuden.
- Tason 1 poikkeamahavainnoja ovat muun muassa seuraavat:
- 1) toimivaltaiselle viranomaiselle ei anneta pääsyä organisaation tiloihin kohdassa ORA.GEN.140 määritetyllä tavalla tavallisina toiminta-aikoina ja asiasta on esitetty kaksi kirjallista pyyntöä;

▼ **M1**

- 2) organisaation hyväksymistodistus on saatu tai pidetty voimassa toimitettuja asiakirjatodisteita väärentämällä;
 - 3) organisaation hyväksymistodistuksen väärinkäytöstä tai vilpillisestä käytöstä on olemassa todisteita; ja
 - 4) vastuullista johtajaa ei ole.
- c) Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä tason 2 poikkeamahavainto, jos toiminnassa havaitaan poikkeama asetuksessa (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen sovellettavista vaatimuksista, organisaation menetelmistä ja käsikirjoista tai hyväksynnän tai hyväksymistodistuksen ehdoista, joka saattaisi heikentää turvallisuutta tai vaarantaa lentoturvallisuuden.
- d) Kun poikkeamahavainto tehdään valvonnan aikana tai muulla tavalla, toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava havainnosta organisaatiolle kirjallisesti ja vaadittava toimenpiteitä havaittujen puutteiden korjaamiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta mitään asetuksessa (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosäännöissä vaadittua lisätoimea. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava asiasta tarvittaessa sille jäsenvaltiolle, jossa ilma-alus on rekisteröity.
- 1) Tehdessään tason 1 poikkeamahavainnon toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava välittömästi tarkoituksenmukaiset toimenpiteet kieltääkseen toiminnan tai rajoittaakseen sitä ja toteutettava tarvittaessa toimenpiteet hyväksymistodistuksen tai erillishyväksynnän peruuttamiseksi tai rajoittamiseksi tai sen voimassaolon keskeyttämiseksi kokonaan tai osittain tason 1 poikkeamahavainnon laajuuden mukaan, kunnes organisaatio on toteuttanut korjaavat toimenpiteet onnistuneesti.
 - 2) Tehdessään tason 2 poikkeamahavainnon toimivaltaisen viranomaisen on
 - i) asetettava organisaatiolle korjaavien toimenpiteiden toteuttamisen määräaika, joka vastaa poikkeamahavainnon luonnetta ja saa aluksi olla joka tapauksessa enintään kolme kuukautta. Tämän määräajan päätyttyä ja poikkeamahavainnon luonne huomioon ottaen toimivaltainen viranomainen voi pidentää kolmen kuukauden määräaikaa toimivaltaisen viranomaisen hyväksymän tyydyttävän korjaustoimenpidesuunnitelman perusteella; ja
 - ii) arvioitava organisaation ehdottamat korjaavia toimenpiteitä ja niiden toteuttamista koskevat suunnitelmat ja hyväksyttävä ne, jos niitä pidetään arvioinnin perusteella riittävinä puutteiden korjaamiseksi.
 - 3) Jos organisaatio ei toimita hyväksyttävää korjaustoimenpidesuunnitelmaa tai toteuta korjaavia toimenpiteitä toimivaltaisen viranomaisen hyväksymän tai pidentämän määräajan kuluessa, poikkeamahavainnon taso on nostettava tasolle 1 ja on toteutettava d alakohdan 1 alakohdan mukaiset toimenpiteet.
 - 4) Toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä kirjaa kaikista poikkeamahavainnoista, jotka se on tehnyt tai joista on ilmoitettu sille, ja tarvittaessa sen toteuttamista täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteistä sekä kaikista korjaavista toimenpiteistä ja poikkeamahavaintojen sulkemispäivämääristä.
- e) Jos kohdan ARA.GEN.300 d alakohdan säännösten nojalla toimiva jäsenvaltion viranomainen havaitsee, ettei toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai viraston hyväksymä organisaatio täytä asetuksessa (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosäännöissä asetettuja sovellettavia vaatimuksia, sen on ilmoitettava asiasta kyseiselle toimivaltaiselle viranomaiselle ja määritettävä poikkeamahavainnon taso, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita mahdollisia täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteitä.

ARA.GEN.355 Poikkeamahavainnot ja täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteet – henkilöt

- a) Jos kohdan ARA.GEN.300 a alakohdan mukaisesti valvonnasta vastaava toimivaltainen viranomainen löytää valvonnan aikana tai muulla tavalla todisteita, joiden mukaan henkilö, jolla on asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti myönnetty lupakirja, hyväksymistodistus, kelpuus tai kelpoisuustodistus, ei täytä sovellettavia vaatimuksia, toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä poikkeamahavainto, kirjattava se ja ilmoitettava siitä kirjallisesti lupakirjan, hyväksymistodistuksen, kelpuutuksen tai kelpoisuustodistuksen haltijalle.

▼ M1

- b) Kun poikkeamahavainto on tehty, toimivaltaisen viranomaisen on tutkittava asia. Jos poikkeamahavainto varmistuu, sen on
- 1) rajoitettava lupakirjaa, hyväksymistodistusta, kelpuutusta tai kelpoisuustodistusta, keskeytettävä sen voimassaolo tai peruutettava se, jos on todettu jokin turvallisuuteen vaikuttava seikka; ja
 - 2) toteutettava muut tarpeelliset täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteet estääkseen vaatimusten täyttymättä jäämisen jatkumisen.
- c) Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava asiasta tarvittaessa lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen tai muun todistuksen myöntäneelle henkilölle tai organisaatiolle.
- d) Jos kohdan ARA.GEN.300 d alakohdan säännösten nojalla toimiva jäsenvaltion viranomainen löytää todisteita siitä, että henkilö, jolla on toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämä lupakirja, hyväksymistodistus, kelpuutus tai kelpoisuustodistus, ei täytä sovellettavia vaatimuksia, sen on ilmoitettava asiasta kyseiselle toimivaltaiselle viranomaiselle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteitä.
- e) Jos valvonnan aikana tai muulla tavalla löydetään todisteita siitä, että henkilö, johon sovelletaan asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimuksia ja jolla ei ole kyseisen asetuksen ja sen täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti myönnettyä lupakirjaa, hyväksymistodistusta, kelpuutusta tai kelpoisuustodistusta, ei täytä sovellettavia vaatimuksia, vaatimusten täyttymättä jäämisen havainneen toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava tarpeelliset täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteet estääkseen vaatimusten täyttymättä jäämisen jatkumisen.

LUKU FCL

OHJAAMOMIEHISTÖN LUPAKIRJOJA KOSKEVAT ERITYISVAATIMUKSET*I JAKSO**Yleistä***ARA.FCL.120 Tietojen tallentaminen**

Kohdan ARA.GEN.220 a alakohdassa vaadittujen tietojen lisäksi toimivaltaisen viranomaisen on tallennettava järjestelmäänsä tulokset teoriakokeista ja lentäjien taitojen arvioinneista.

*II JAKSO****Lupakirjat, kelpuutukset ja hyväksymistodistukset*****ARA.FCL.200 Lupakirjan, kelpuutuksen tai hyväksymistodistuksen myöntämisen, voimassaolon jatkamisen tai uusimisen menettely****▼ M6**

- a) Lupakirjojen ja kelpuutusten myöntäminen. Toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä ohjaamomiehistöön lupakirja ja siihen liittyvät kelpuutukset käyttäen tämän osan lisäyksessä I esitettyä lomaketta.
- Jos lentäjä aikoo lentää unionin alueen ulkopuolella ilma-aluksella, joka on rekisteröity muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, joka on myöntänyt hänen ohjaamomiehistöön lupakirjansa, toimivaltaisen viranomaisen on
- 1) lisättävä seuraava huomautus ohjaamomiehistöön lupakirjan kohtaan XIII: ”Tämä lupakirja on siihen liitetyn ICAO-lisäyksen mukaisesti automaattisesti hyväksytty”; ja
 - 2) annettava mainittu ICAO-lisäys lentäjän saataville painetussa tai sähköisessä muodossa.

▼ M1

- b) Opettajakelpuutusten ja tarkastuslentäjän valtuutusten myöntäminen. Toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä lennonopettajan kelpuutus tai tarkastuslentäjän valtuutus
- 1) merkitsemällä asiaankuuluvat oikeudet lentäjän lupakirjaan tämän osan lisäyksessä I esitettyllä tavalla tai
 - 2) erillisenä asiakirjana toimivaltaisen viranomaisen määräämässä muodossa ja määräämällä tavalla.

▼ **M1**

- c) Tarkastuslentäjien tekemät lupakirjamerkinnot. Ennen kuin toimivaltainen viranomaisvaltuuttaa tietyt tarkastuslentäjät jatkamaan kelpuutusten tai valtuutusten voimassaoloa tai uusimaan niitä, sen on laadittava tarkoitukseen sopivat menettelyt.

▼ **M4**

- d) Kouluttajien tekemät lupakirjamerkinnot. Ennen kuin toimivaltainen viranomaisvaltuuttaa tietyt kouluttajat jatkamaan yksimoottoristen mäntämoottorilentokoneiden luokkakelpuutuksen tai TMG-luokkakelpuutuksen voimassaoloa, sen on laadittava tarkoitukseen sopivat menettelyt.

▼ **M1****ARA.FCL.205 Tarkastuslentäjien valvonta**

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on laadittava valvontaohjelma tarkastuslentäjien toiminnan ja suoritusten valvomiseksi ja otettava tässä huomioon seuraavat seikat:
- 1) sen hyväksymien tarkastuslentäjien määrä; ja
 - 2) muiden toimivaltaisten viranomaisten hyväksymien sellaisten tarkastuslentäjien määrä, jotka käyttävät oikeuksiaan toimivaltaisen viranomaisen valvonnan piiriin kuuluvalla alueella.

▼ **M3**

- b) Toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä luetteloa hyväksymistään tarkastuslentäjistä. Luettelossa on ilmoitettava tarkastuslentäjien oikeudet, ja toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava se ja pidettävä se ajan tasalla.

▼ **M1**

- c) Toimivaltaisen viranomaisen on laadittava menettelyt sellaisten tarkastuslentäjien nimeämiseksi, jotka saavat ottaa vastaan lentokokeita.

▼ **M3****ARA.FCL.210 Tarkastuslentäjille toimitettavat tiedot**

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava virastolle alueellaan sovellettavista kansallisista hallintomenettelyistä, henkilötietojen suojaa koskevista vaatimuksista, vastuusta, vahinkovakuutuksesta ja maksuista, joita tarkastuslentäjät soveltavat ottaessaan vastaan lentokoetta tai tarkastuslentoa tai suorittaessaan pätevyysarviointia hakijalle, jonka toimivaltainen viranomaisvaltuutus ei ole sama, joka on myöntänyt tarkastuslentäjän valtuutuksen.
- b) Helpottaakseen a kohdan mukaisesti toimivaltaisilta viranomaisilta saatujen tietojen jakamista ja mahdollisuuksia käyttää näitä tietoja julkaisee tiedot itse määrittelemässään muodossa.
- c) Toimivaltainen viranomaisvaltuutus voi toimittaa hyväksymilleen tarkastuslentäjille ja sen alueella oikeuksiaan käyttäville muiden toimivaltaisten viranomaisten hyväksymille tarkastuslentäjille tiedot turvallisuusedellytyksistä, joita on noudatettava suoritettaessa lentokokeita ja tarkastuslentoja ilma-alueella.

▼ **M1****ARA.FCL.215 Voimassaoloaika**

- a) Myöntäessään tai uusiessaan kelpuutusta tai valtuutusta toimivaltaisen viranomaisen tai, kun kyseessä on uusiminen, toimivaltaisen viranomaisen erikseen valtuuttaman tarkastuslentäjän on jatkettava voimassaoloaikaan asianomaisen kuukauden loppuun asti.
- b) Jatkaessaan kelpuutuksen taikka opettajakelpuutuksen tai tarkastuslentäjän valtuutuksen voimassaoloa toimivaltaisen viranomaisen tai toimivaltaisen viranomaisen erikseen valtuuttaman tarkastuslentäjän on jatkettava kelpuutuksen tai valtuutuksen voimassaoloaikaan asianomaisen kuukauden loppuun asti.
- c) Toimivaltaisen viranomaisen tai toimivaltaisen viranomaisen kyseistä tehtävää varten erikseen valtuuttaman tarkastuslentäjän on merkittävä voimassaolon päättymispäivämäärä lupakirjaan tai todistukseen.
- d) Toimivaltainen viranomaisvaltuutus voi laatia menettelyt, joiden mukaan lupakirjan tai todistuksen haltija saa käyttää oikeuksiaan asiaankuuluvien kokeiden hyväksytyyn suorittamiseen jälkeen enintään kahdeksan viikon ajan lupakirjaan tai todistukseen lisättävää merkintää odottaessaan.

ARA.FCL.220 Menettely lentolupakirjan uudelleen kirjoittamiseksi

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on kirjoitettava lupakirja uudelleen, kun se on tarpeellista hallinnollisten syiden vuoksi ja
- 1) uuden kelpuutuksen myöntämisen jälkeen tai

▼ M1

- 2) kun tämän osan lisäyksessä I esitetyn lupakirjan kohta XII on täyttynyt eikä tyhjiä rivejä ole jäljellä.
- b) Uuteen lupakirjaan siirretään vain voimassa olevat kelpuutukset ja valtuutukset.

ARA.FCL.250 Lupakirjojen, kelpuutusten ja valtuutusten rajoittaminen, voimassaolon keskeyttäminen tai peruuttaminen

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on tarpeen mukaan rajoitettava lentolupakirjan ja siihen liittyvien kelpuutusten tai valtuutusten mukaisia oikeuksia, keskeytettävä niiden voimassaolo tai peruutettava ne kohdan ARA.GEN.355 mukaisesti muun muassa seuraavissa tapauksissa:
- 1) lentolupakirja, kelpuutus tai valtuutus on saatu toimitettuja asiakirjatodisteita väärentämällä;
 - 2) lentopäiväkirjaa ja lupakirjaa tai todistusta koskevia tietoja on väärennetty;
 - 3) lupakirjan haltija ei enää täytä osan FCL sovellettavia vaatimuksia;
 - 4) lupakirjan, kelpuutuksen tai valtuutuksen mukaisia oikeuksia on käytetty alkoholin tai huumausaineiden vaikutuksen alaisena;
 - 5) sovellettavia lentotoimintavaatimuksia ei ole noudatettu;
 - 6) todistuksen väärinkäytöstä tai vilpillisestä käytöstä on olemassa todisteita; tai
 - 7) toiminta on ollut epäasianmukaista tarkastuslentäjän tehtävien tai velvollisuuksien hoitamisen aikana.
- b) Toimivaltainen viranomainen voi rajoittaa lupakirjaa, kelpuutusta tai valtuutusta, keskeyttää sen voimassaolon tai peruuttaa sen myös lupakirjan tai todistuksen haltijan kirjallisen pyynnön perusteella.
- c) Kaikki tarkastuslentäjän valtuutuksen voimassaolon keskeytyksen aikana tai sen peruuttamisen jälkeen vastaanotetut lentokokeet, tarkastuslennot ja pätevyden arvioinnit ovat mitättömiä.

*III JAKSO****Teoriakokeet*****ARA.FCL.300 Koemenettelyt**

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on otettava käyttöön tarpeelliset järjestelyt ja menettelyt, jotta hakijat voivat osallistua teoriakokeisiin osan FCL sovellettavien vaatimusten mukaisesti.
- b) ATPL- ja MPL-lupakirjojen, ansiolentäjän lupakirjan (CPL) ja mittarilentokelpuutuksen osalta menettelyjen on täytettävä kaikki seuraavat vaatimukset:
- 1) Kokeet on tehtävä kirjallisesti tai tietokoneella.
 - 2) Toimivaltaisen viranomaisen on valittava kokeen kysymykset yhteisestä eurooppalaisesta kysymyspankista (European Central Question Bank, ECQB) sellaisen yhteisen menetelmän mukaisesti, jonka avulla voidaan kattaa kunkin oppiaineen koko koulutusohjelma. ECQB on viraston ylläpitämä monivalintakysymysten tietokanta.
 - 3) Radiopuhelinliikenteen kokeet voidaan järjestää muiden oppiaineiden kokeista erillisinä. Hakijan, joka on aikaisemmin läpäissyt joko VFR-radiopuhelinliikenteen tai IFR-radiopuhelinliikenteen kokeen tai molemmat niistä, ei tarvitse osallistua uudelleen kyseiseen osakokeeseen.

▼ **M1**

- c) Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava hakijoille ne kielet, joilla kokeet voidaan suorittaa.
- d) Toimivaltaisen viranomaisen on laadittava tarkoituksenmukaiset menettelyt kokeiden luotettavuuden varmistamiseksi.
- e) Jos toimivaltainen viranomainen havaitsee, että hakija ei noudata koemenetelyjä kokeen aikana, asia on arvioitava, ja hakija voidaan hylätä joko yhden oppiaineen kokeessa tai koko teoriakokeessa.
- f) Toimivaltaisen viranomaisen on kiellettävä todistetusti vilpillisellä tavalla toimineita hakijoita osallistumasta muihin kokeisiin vähintään 12 kuukauden ajan laskettuna sen kokeen päivämäärästä, jossa heidän havaittiin toimineen vilpillisesti.

LUKU CC

MATKUSTAMOMIEHISTÖÄ KOSKEVAT ERITYISVAATIMUKSET

I JAKSO

Matkustamomiesthistön kelpoisuustodistukset**ARA.CC.100 Matkustamomiesthistön kelpoisuustodistuksia koskevat menettelyt**

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on laadittava menettelyt matkustamomiesthistön kelpoisuustodistusten myöntämistä, tietojen tallennusta ja valvontaa varten kohtien ARA.GEN.315, ARA.GEN.220 ja ARA.GEN.300 mukaisesti.
- b) Matkustamomiesthistön kelpoisuustodistukset myöntää tämän osan lisäyksessä II esitettyä mallia ja ohjeita käyttäen

joko

- 1) toimivaltainen viranomainen

ja/tai, jos jäsenvaltio niin päättää,

- 2) organisaatio, jonka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt tähän tehtävään.

- c) Toimivaltaisen viranomaisen on julkistettava

- 1) mikä elin / mitkä elimet myöntävät matkustamomiesthistön kelpoisuustodistuksia niiden alueella, ja
- 2) jos tähän tehtävään on hyväksytyt organisaatioita, luettelo tällaisista organisaatioista.

ARA.CC.105 Matkustamomiesthistön kelpoisuustodistusten voimassaolon keskeyttäminen tai niiden peruuttaminen

Toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava kohdan ARA.GEN.355 mukaiset toimenpiteet, mukaan luettuna matkustamomiesthistön kelpoisuustodistuksen voimassaolon keskeyttäminen tai sen peruuttaminen, vähintään seuraavissa tapauksissa:

- a) osan CC vaatimukset tai osien ORO ja CAT sovellettavat vaatimukset eivät täyty, ja on todettu jokin turvallisuuteen vaikuttava seikka;
- b) matkustamomiesthistön kelpoisuustodistus on saatu tai pidetty voimassa toimittuja asiakirjatodisteita väärentämällä;
- c) matkustamomiesthistön kelpoisuustodistuksen mukaisia oikeuksia on käytetty alkoholin tai huumausaineiden vaikutuksen alaisena; ja

▼ **M1**

- d) matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen väärinkäytöstä tai vilpillisestä käytöstä on olemassa todisteita.

*II JAKSO**Matkustamomiehistön koulutusta antavat tai matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksia myöntävät organisaatiot***ARA.CC.200 Organisaatioiden hyväksyminen matkustamomiehistön koulutusta tai matkustamomiehistön kelpoisuustodistusten myöntämistä varten**

- a) Ennen kuin toimivaltainen viranomainen myöntää koulutusorganisaatiolle tai kaupallisen lentoliikenteen harjoittajalle hyväksynnän matkustamomiehistön koulutuksen antamista varten, sen on varmistettava, että
- 1) organisaation tarjoamien kurssien toteutus, opetussuunnitelmat ja niihin liittyvät ohjelmat vastaavat osan CC asiaankuuluvia vaatimuksia;
 - 2) organisaation käyttämät koulutuslaitteet vastaavat todenmukaisesti ilmaluostyyppin matkustamo ja matkustamomiehistön käyttämien laitteiden teknisiä ominaisuuksia; ja
 - 3) koulutusta antavilla kouluttajilla ja opettajilla on koulutettavaan oppiaineeseen soveltuva kokemus ja kelpoisuus.
- b) Jos jäsenvaltiossa voidaan hyväksyä organisaatioita myöntämään matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksia, toimivaltaisen viranomaisen on annettava tällaiset hyväksynmät ainoastaan a alakohdan vaatimukset täyttävillä organisaatioille. Ennen hyväksynnän antamista toimivaltaisen viranomaisen on
- 1) arvioitava organisaation valmiudet ja luotettavuus kyseisten tehtävien hoitamiseen;
 - 2) varmistettava, että organisaatio on laatinut dokumentoidut menettelyt asiaankuuluvien tehtävien toteuttamista varten, mukaan luettuna sen varmistaminen, että teoriakokeita järjestävällä henkilöstöllä on tehtävään tarvittava kelpoisuus eikä heillä ole asiassa eturistiriitaa, sekä matkustamomiehistön kelpoisuustodistusten myöntämistä varten kohdan ARA.GEN.315 ja kohdan ARA.CC.100 b alakohdan mukaisesti;
 - 3) vaadittava organisaatiota toimittamaan sen myöntämiä matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksia ja niiden haltijoita koskevat tiedot ja asiakirjat, jotka toimivaltainen viranomainen tarvitsee kirjanpitoaan sekä valvonnan ja täytäntöönpanon varmistamistoimien toteuttamista varten.

LUKU ATO

HYVÄKSYTTYJÄ KOULUTUSORGANISAATIOITA KOSKEVAT ERITYISVAATIMUKSET*I JAKSO**Yleistä***ARA.ATO.105 Valvontaohjelma**

Hyväksytyjen koulutusorganisaatioiden valvontaohjelmaan on kuuluttava kursien tason seuranta sekä oppilaiden koululentojen tarkkailu pistokoeluonteisesti, jos se on tarkoituksenmukaista käytettävän ilma-aluksen osalta.

▼ M1**ARA.ATO.120 Tietojen tallentaminen**

Kohdassa ARA.GEN.220 vaadittujen tietojen lisäksi toimivaltaisen viranomaisen on tallennettava järjestelmäänsä tiedot hyväksytyin koulutusorganisaation tarjoamista kursseista ja tarvittaessa koulutukseen käytettävien FSTD-laitteiden tiedot.

LUKU FSTD

***LENTOA SIMULOIVIEN KOULUTUSLAITTEIDEN (FSTD-LAITTEET)
HYVÄKSYMISTÄ KOSKEVAT ERITYISVAATIMUKSET****I JAKSO**Yleistä***ARA.FSTD.100 Ensimmäinen arviointimenettely**

- a) Saadessaan FSTD-laitteen hyväksymistodistusta koskevan hakemuksen toimivaltaisen viranomaisen on
- 1) arvioitava ensimmäistä arviointia tai hyväksyntätason korotusta varten esitetty FSTD-laite sovellettavien hyväksymisperusteiden mukaisesti;
 - 2) arvioitava FSTD-laitteen ne osa-alueet, jotka ovat oleellisia ohjaamomiehien jäsenten koulutus-, lentokoe- ja tarkastuslentomenettelyn toteuttamisen kannalta;
 - 3) toteutettava objektiiviset ja subjektiiviset kokeet sekä toimintakokeet hyväksymisperusteiden mukaisesti ja arvioitava näiden tulokset hyväksyntätestioppaan (QTG) laatimista varten ja
 - 4) tarkistettava, täyttääkö FSTD-laitetta käyttävä organisaatio sovellettavat vaatimukset. Tämä ei koske perusmittarilennon harjoituslaitteiden (BITD) ensimmäistä arviointia.
- b) Toimivaltainen viranomainen hyväksyy hyväksyntätestioppaan vasta FSTD-laitteen ensimmäisen arvioinnin toteuttamisen jälkeen ja kun kaikki hyväksyntätestioppaan virheet on korjattu toimivaltaisen viranomaisen hyväksymällä tavalla. Ensimmäisen arvioinnin perusteella laadittu hyväksyntätestioppaan hyväksyntätestauksen pääohjeisto (MQTG), joka on FSTD:n hyväksynnän ja sitä seuraavien määräajoin toistuvien FSTD:n arviointien perusta.
- c) Hyväksyntäperusta ja erityisehdot.
- 1) Toimivaltainen viranomainen voi määrätä FSTD:n hyväksyntäperustalle erityisehtoja, jos kohdan ORA.FSTD.210 a alakohdan vaatimukset täyttyvät ja jos osoitetaan, että erityisehdoilla varmistetaan sovellettavissa hyväksyntäspesifikaatioissa asetettua tasoa vastaava turvallisuustaso.
 - 2) Jos toimivaltainen viranomainen, joka ei ole virasto, on asettanut FSTD:n hyväksymisperustalle erityisehtoja, sen on ilmoitettava niistä virastolle ilman aiheutonta viivytystä. Ilmoitukseen on liitettävä täydellinen kuvaus määrättyistä erityisehdoista ja turvallisuusarviointi, jolla osoitetaan, että sovellettavissa hyväksyntäspesifikaatioissa asetettua tasoa vastaava turvallisuustaso on saavutettu.

▼ M1**ARA.FSTD.110 FSTD:n hyväksymistodistuksen myöntäminen**

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä FSTD:n hyväksymistodistus rajoittamattomaksi ajaksi käyttäen tämän osan lisäyksessä IV esitettyä lomaketta sen jälkeen, kun se on arvioinut FSTD:n ja todennut, että FSTD-laite vastaa sovellettavia hyväksymisperusteita kohdan ORA.FSTD.210 mukaisesti ja että FSTD-laitetta käytävä organisaatio täyttää sovellettavat vaatimukset FSTD:n hyväksynnän voimassa pitämiseksi kohdan ORA.FSTD.100 mukaisesti.

ARA.FSTD.115 FSTD:n väliaikainen hyväksyntä

- a) Jos kyseessä on uusien ilma-alusohjelmien käyttöönotto ja jos tässä luvussa asetettujen FSTD:n hyväksyntää koskevien vaatimusten täyttäminen ei ole mahdollista, toimivaltainen viranomainen voi myöntää väliaikaisen FSTD:n hyväksyntätason.
- b) Lentosimulaattoreiden (FFS) väliaikainen hyväksyntä myönnetään ainoastaan tasolla A, B tai C.
- c) Väliaikainen hyväksyntätaso on voimassa, kunnes lopullinen hyväksyntätaso voidaan myöntää, ja sen voimassaoloaika on joka tapauksessa enintään kolme vuotta.

ARA.FSTD.120 FSTD:n hyväksynnän voimassa pitäminen

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on valvottava FSTD-laitetta käyttävää organisaatiota jatkuvasti varmistaakseen, että
- 1) kaikki hyväksyntätestauksen pääohjeiston (MQTG) testit suoritetaan vaiheittain uudelleen 12 kuukauden jakson aikana;
 - 2) toistuvien arviointien tulokset vastaavat edelleen hyväksymisstandardeja ja ne on päivätty ja tallennettu; ja
 - 3) käytössä on konfiguraation valvontajärjestelmä hyväksytyyn FSTD-laitteen laitteiston ja ohjelmiston jatkuvan eheyden varmistamiseksi.
- b) Toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava määräajoin toistuvia FSTD-laitteen arviointeja kohdassa ARA.FSTD.100 vahvistettujen menettelyjen mukaisesti. Nämä arvioinnit on tehtävä
- 1) lentosimulaattorin (FFS), lentokoulutuslaitteen (FTD) tai lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteen (FNPT) osalta joka vuosi; kukin 12 kuukauden jakso alkaa ensimmäisen hyväksynnän päivämäärästä. FSTD-laitteen määräaikaisarvioinnin on tapahduttava 12 kuukauden arviointijakson päättymistä edeltävien 60 päivän aikana;
 - 2) perusmittarilennon harjoituslaitteen (BITD) osalta joka kolmas vuosi.

ARA.FSTD.130 Muutokset

- a) Saatuaan FSTD:n hyväksymistodistuksen muutosta koskevan hakemuksen toimivaltaisen viranomaisen on noudatettava kohdan ARA.FSTD.100 a ja b alakohdassa kuvattuja ensimmäisen arviointimenettelyn vaatimuksia soveltuvin osin.
- b) Toimivaltainen viranomainen voi tehdä erityisarvioinnin suurten muutosten jälkeen tai kun FSTD-laite ei näytä toimivan sen alkuperäisellä hyväksyntätasolla.
- c) Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä erityisarviointi aina ennen FSTD:n hyväksyntätason korotuksen myöntämistä.

▼ **M1****ARA.FSTD.135 Poikkeamahavainnot ja korjaavat toimenpiteet – FSTD:n hyväksymistodistus**

Toimivaltaisen viranomaisen on tarpeen mukaan rajoitettava FSTD:n hyväksymistodistusta, keskeytettävä sen voimassaolo tai peruutettava se kohdan ARA.GEN.350 mukaisesti muun muassa seuraavissa tapauksissa:

- a) FSTD:n hyväksymistodistus on saatu toimitettuja asiakirjatodisteita väärentämällä;
- b) FSTD-laitetta käyttävä organisaatio ei voi enää osoittaa, että FSTD-laite vastaa sen hyväksymisperustaa; tai
- c) FSTD-laitetta käyttävä organisaatio ei enää täytä osan ORA sovellettavia vaatimuksia.

ARA.FSTD.140 Tietojen tallentaminen

Kohdassa ARA.GEN.220 vaadittujen tietojen lisäksi toimivaltaisen viranomaisen on laadittava luettelo sen valvonnassa olevista hyväksytyistä FSTD-laitteista sekä päivistä, jolloin arvioinnit on tarkoitus toteuttaa ja jolloin kyseiset arvioinnit toteutettiin, ja pidettävä tämä luettelo ajan tasalla.

LUKU AeMC

ILMAILULÄÄKETIETEEN KESKUKSIA KOSKEVAT ERITYISVAATIMUKSET*I JAKSO**Yleistä***ARA.AeMC.110 Ensimmäinen hyväksyntämenettely**

Ilmailulääketieteen keskuksen hyväksyntämenettelyssä on noudatettava kohdan ARA.GEN.315 säännöksiä.

ARA.AeMC.150 Poikkeamahavainnot ja korjaavat toimenpiteet – ilmailulääketieteen keskuksat

Sanotun rajoittamatta kohdan ARA.GEN.350 soveltamista, tason 1 poikkeamahavainnot ovat muun muassa seuraavat:

- a) ilmailulääketieteen keskuksen johtajan nimeämättä jättäminen;
- b) ilmailulääketieteellisten tietojen luottamuksellisuuden varmistamatta jättäminen ja
- c) lääketieteellisten ja tilastollisten tietojen toimittamatta jättäminen toimivaltaiselle viranomaiselle valvontatarkoituksia varten.

LUKU MED

ILMAILULÄÄKETIETEELLISTEN KELPOISUUSTODISTUSTEN MYÖNTÄMISTÄ KOSKEVAT ERITYISVAATIMUKSET*I JAKSO**Yleistä***ARA.MED.120 Lääketieteelliset asiantuntijat**

Toimivaltaisen viranomaisen on nimitettävä yksi tai useampi lääketieteellinen asiantuntija huolehtimaan tässä jaksossa kuvatuista tehtävistä. Lääketieteellisellä asiantuntijalla on oltava asianmukainen lääketieteellinen lupa ja kelpoisuus sekä

- a) vähintään viisi vuotta valmistumisen jälkeistä työkokemusta lääketieteen alalta;
- b) ilmailulääketieteen alan erityistuntemusta ja -kokemusta; ja
- c) erityiskoulutus lääketieteellisten kelpoisuustodistusten myöntämistä varten.

ARA.MED.125 Siirtäminen lupakirjaviranomaiselle

Jos ilmailulääketieteen keskus tai ilmailulääkäri on siirtänyt hakijan kelpoisuutta koskevan päätöksen lupakirjaviranomaiselle,

▼ M1

- a) toimivaltaisen viranomaisen nimeämän lääketieteellisen asiantuntijan tai lääketieteellisen henkilökunnan on arvioitava asiaankuuluvat lääketieteelliset asiakirjat ja pyydettävä tarvittaessa muita lääketieteellisiä asiakirjoja, tutkimuksia ja kokeita; ja
- b) lääketieteellisen asiantuntijan on määritettävä hakijan kelpoisuus lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämistä varten ja liitettävä todistukseen tarvittaessa yksi tai useampi rajoitus.

▼ M3**ARA.MED.130 Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen malli**

Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) Sisältö
 - 1) Valtio, jossa lentolupakirja on myönnetty tai jossa sitä on haettu (I)
 - 2) Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen luokka (II)
 - 3) Todistuksen numero, jonka alussa on lentolupakirjan myöntäneen valtion tai sen valtion, jossa lentolupakirjaa on haettu, YK-maatunnus, jota seuraa arabialaisista numeroista ja/tai latinalaisista aakkosista muodostuva tunnus (III)
 - 4) Haltijan nimi (IV)
 - 5) Haltijan kansallisuus (VI).
 - 6) Haltijan syntymäaika: (pp/kk/vvvv) (XIV)
 - 7) Haltijan allekirjoitus (VII)
 - 8) Rajoitukset (XIII)
 - 9) Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolon päättymispäivä (IX) seuraavien osalta:
 - i) Luokka 1, kaupallinen matkustajien kuljetus yhden ohjaajan miehistöllä
 - ii) Luokka 1, muu kaupallinen lentotoiminta
 - iii) Luokka 2
 - iv) LAPL-lupakirja
 - 10) Lääkärintarkastuksen päivämäärä
 - 11) Päivämäärä, jolloin sydänsähkökäyrä (EKG) on viimeksi otettu
 - 12) Edellisen kuulonmittauksen päivämäärä
 - 13) Myöntämispäivämäärä ja kelpoisuustodistuksen myöntävän ilmailulääkärin tai lääketieteellisen asiantuntijan allekirjoitus. Yleislääkäri voidaan merkitä tähän kenttään, jos hänellä on pätevyys myöntää lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön nojalla, jossa lupakirja on myönnetty.
 - 14) Sinetti tai leima (XI)
- b) Materiaali: Yleislääkärin myöntämää kevyiden ilma-alusten lupakirjaa (LAPL) lukuun ottamatta, käytettävän paperin tai muun materiaalin on oltava sellaista, ettei tietoja voida muuttaa tai poistaa, tai jossa muutokset ja poistot näkyvät helposti. Lomakkeeseen tehtyjen lisäysten tai poistojen on oltava selvästi lupakirjaviranomaisen hyväksymiä.
- c) Kieli: Todistukset on laadittava kansallisella kielellä (kansallisilla kielillä) ja englanniksi sekä muilla kielillä, jotka lupakirjaviranomainen katsoo tarkoituksenmukaisiksi.
- d) Kaikki lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen päivämäärät on esitettävä muodossa pp/kk/vvvv.

▼ M1**ARA.MED.135 Ilmailulääketieteelliset lomakkeet**

Toimivaltaisen viranomaisen on käytettävä seuraavia lomakkeita:

- a) lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen hakulomake;
- b) luokan 1 ja luokan 2 kelpoisuustodistuksen hakijoiden lääkärintauslomake; ja
- c) kevyiden ilma-alusten lupakirjan (LAPL) hakijoiden lääkärintauslomake.

▼ **M1****ARA.MED.145 Yleislääkärin ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle**

Toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa laadittava yleislääkäreitä koskeva ilmoitusmenettely sen varmistamiseksi, että yleislääkäri on tietoinen kohdassa MED.B.095 asetetuista lääketieteellisistä vaatimuksista.

ARA.MED.150 Tietojen tallentaminen

- a) Kohdassa ARA.GEN.220 vaadittujen tietojen lisäksi toimivaltaisen viranomaisen on tallennettava järjestelmänsä tiedot ilmailulääkäreiden, ilmailulääketieteen keskusten ja yleislääkärien suorittamista ilmailulääketieteellisistä tarkastuksista ja arvioinneista.
- b) Jokaisen lupakirjanhaltijan ilmailulääketieteelliset tiedot on säilytettävä vähintään 10 vuoden ajan sen jälkeen, kun hänen viimeisen lääketieteellisen kelpoisuustodistuksensa voimassaolo päättyy.
- c) Ilmailulääketieteellisen arvioinnin ja standardoinnin tarkoituksiin ilmailulääketieteelliset tiedot saa luovuttaa hakijan tai lupakirjanhaltijan kirjallisella suostumuksella ainoastaan
 - 1) ilmailulääketieteen keskukselle, ilmailulääkärille tai yleislääkärille ilmailulääketieteellisen arvioinnin suorittamista varten;
 - 2) lääketieteelliselle tarkastuslautakunnalle, jonka toimivaltainen viranomainen voi perustaa rajatapausten uudelleen arviointia varten;
 - 3) asiaankuuluville erikoislääkäreille ilmailulääketieteellisen arvioinnin loppuun saattamista varten;
 - 4) toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen lääketieteelliselle asiantuntijalle yhteistyöhön perustuvaa valvontaa varten;
 - 5) kyseiselle hakijalle tai lupakirjanhaltijalle tämän kirjallisen pyynnön perusteella; ja
 - 6) hakijan tai lupakirjanhaltijan henkilötietojen poistamisen jälkeen virastolle standardisointitarkoituksia varten.
- d) Toimivaltainen viranomainen voi luovuttaa ilmailulääketieteellisiä tietoja muihin kuin c alakohdassa mainittuihin tarkoituksiin direktiivin 95/46/EY mukaisesti, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä.
- e) Toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä luetteloa seuraavista:
 - 1) kaikki ilmailulääkärit, joilla on kyseisen viranomaisen myöntämä voimassa oleva hyväksymistodistus; ja
 - 2) tarvittaessa kaikki yleislääkärit, jotka toimivat ilmailulääkäreinä niiden alueella.

Nämä luettelot on toimitettava pyynnöstä muille jäsenvaltioille ja virastolle.

*II JAKSO**Ilmailulääkärit***ARA.MED.200 Ilmailulääkärin hyväksymistodistuksen myöntämistä, voimassaolon jatkamista, uusimista tai muuttamista koskeva menettely**

- a) Ilmailulääkärin hyväksyntämenettelyssä on noudatettava kohdan ARA.GEN.315 säännöksiä. Ennen hyväksymistodistuksen myöntämistä toimivaltaisella viranomaisella on oltava todisteet siitä, että ilmailulääkärin vastaanotolla on kaikki tarvittavat välineet ja laitteet ilmailulääketieteellisten lääkärintarkastusten suorittamista varten haetun ilmailulääkärin hyväksymistodistuksen laajuuden mukaisesti.
- b) Kun toimivaltainen viranomainen on vakuuttunut siitä, että ilmailulääkäri täyttää sovellettavat vaatimukset, sen on myönnettävä ilmailulääkärin hyväksymistodistus, jatkettava sen voimassaoloa, uusittava se tai muutettava sitä enintään kolmen vuoden ajaksi käyttäen tämän osan lisäyksessä VII esitettyä lomaketta.

▼ **M3**▼ **M1****ARA.MED.240 Ilmailulääkäreinä toimivat yleislääkärit**

Jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava virastolle ja muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, jos yleislääkärit voivat tehdä kevyiden ilma-alusten lupakirjaa (LAPL) varten vaadittavia ilmailulääketieteellisiä lääkärintarkastuksia sen alueella.

▼ **M1****ARA.MED.245 Ilmailulääkäreiden ja yleislääkäreiden jatkuva valvonta**

Laatiessaan kohdassa ARA.GEN.305 tarkoitettua jatkuvaa valvontaohjelmaa toimivaltaisen viranomaisen on otettava huomioon harjoittamansa valvonnan piiriin kuuluvalla alueella oikeuksiaan käyttävien ilmailulääkäreiden ja yleislääkärien määrä.

ARA.MED.250 Ilmailulääkäriin hyväksymistodistuksen rajoittaminen, voimassaolon keskeyttäminen tai peruuttaminen

- a) Toimivaltaisen viranomaisen on rajoitettava ilmailulääkäriin hyväksymistodistusta, keskeytettävä sen voimassaolo tai peruutettava se seuraavissa tapauksissa:
- 1) ilmailulääkäri ei enää täytä sovellettavia vaatimuksia;
 - 2) hyväksymistodistuksen saamisen tai sen voimassaolon jatkumisen edellytykset eivät täyty;
 - 3) ilmailulääketieteellisten tietojen tallentamisessa on puutteita tai on toimitettu virheellisiä tietoja;
 - 4) lääketieteellisiä tietoja, todistuksia tai asiakirjoja on väärennetty;
 - 5) lääketieteellistä kelpoisuustodistusta koskevassa hakemuksessa esitettyjä tai lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltijaan liittyviä tietoja on salattu taikka toimivaltaiselle viranomaiselle on esitetty vääriä tai vilpillisiä lausuntoja tai kuvauksia;
 - 6) ilmailulääkäriin vastaanoton auditoinnissa tehtyjä poikkeamahavaintoja ei ole korjattu; ja
 - 7) hyväksytty ilmailulääkäri pyytää tätä.
- b) Ilmailulääkäriin hyväksymistodistus peruutetaan automaattisesti kummassa tahansa seuraavista tapauksista:
- 1) lääkiluvan peruuttaminen tai
 - 2) lääkiriekisteristä poistaminen.

ARA.MED.255 Täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteet

Jos valvonnan aikana tai muulla tavalla löydetään todisteita siitä, että ilmailulääketieteen keskus, ilmailulääkäri tai yleislääkäri ei täytä vaatimuksia, lupakirjaviranomaisella on oltava menettely, jolla arvioidaan kyseisen ilmailulääketieteen keskuksen, ilmailulääkäriin tai yleislääkäriin myöntämät lääketieteelliset kelpoisuustodistukset, ja se voi tarvittaessa mitätöidä ne lentoturvallisuuden varmistamiseksi.

*III JAKSO**Lääketieteellinen kelpoisuustodistus***ARA.MED.315 Lääkäriinlausuntojen arviointi**

Lupakirjaviranomaisella on oltava käytössään menettely, jolla

- a) arvioidaan ilmailulääketieteen keskuksilta, ilmailulääkäreiltä ja yleislääkäreiltä saadut lääkärintarkastus- ja arviointiläusunnot ja ilmoitetaan niille mahdollisista arviointiprosessissa havaituista epäjohtonmukaisuuksista, erehdyksistä tai virheistä ja
- b) autetaan pyynnöstä ilmailulääkäreitä tai ilmailulääketieteen keskuksia tekemään päätös ilmailulääketieteellisestä kelpoisuudesta epäselvissä tapauksissa.

ARA.MED.325 Uudelleenarviointimenettely

Toimivaltaisen viranomaisen on laadittava menettely rajatapauksen ja epäselvien tapauksen arvioimiseksi sellaisten riippumattomien lääketieteellisten neuvonantajien kanssa, joilla on kokemusta ilmailulääketieteen harjoittamisesta, hakijan lääketieteellisen kelpoisuuden harkintaa ja sitä koskevien neuvojen antamista varten.

▼ **M4****ARA.MED.330 Lääketieteelliset erityisolosuhteet**

- a) Kun kehitetään sellaista uutta lääketieteellistä teknologiaa tai uusia lääkkeitä tai menettelyjä, jotka saattavat mahdollistaa muutoin vaatimuksia täyttämättömien hakijoiden hyväksymisen, voidaan tehdä tutkimuksia näytön keräämiseksi lupakirjan mukaisten oikeuksien turvallisesta käytöstä.

▼ M4

- b) Tutkimuksen suorittamiseksi toimivaltainen viranomainen voi yhteistyössä vähintään yhden muun toimivaltaisen viranomaisen kanssa kehittää ja evaluoida lääketieteellisen arviointikäytännön, jonka perusteella kyseiset toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää määrätyn määrän lentäjien lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia asianmukaisin rajoituksin.
- c) Ilmailulääketieteen keskuskeskukset ja ilmailulääkärit voivat myöntää lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia tutkimuskäytännön perusteella ainoastaan, jos toimivaltainen viranomainen on antanut tätä koskevan ohjeen.
- d) Asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten on sovittava tutkimuskäytännöstä, ja siihen on sisällyttävä vähintään
 - 1) riskinarviointi;
 - 2) lähdeaineiston tarkastelu ja arviointi näytön saamiseksi siitä, että lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntäminen tutkimuskäytännön perusteella ei vaarantaisi lupakirjan mukaisten oikeuksien turvallista käyttöä;
 - 3) niiden lentäjien yksityiskohtaiset valintaperusteet, joihin käytäntöä sovelletaan;
 - 4) lääketieteelliseen kelpoisuustodistukseen merkittävät rajoitukset;
 - 5) seurantamenettelyt, jotka asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava;
 - 6) niiden päätetapahtumien määrittely, jotka johtavat käytännön lopettamiseen.
- e) Tutkimuskäytännön on oltava asiaa koskevien eettisten periaatteiden mukainen.
- f) Sellaisten lupakirjan haltijoiden, joilla on tutkimuskäytännön perusteella myönnetty lääketieteellinen kelpoisuustodistus, lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttäminen rajoitetaan lentoihin tutkimuskäytäntöön osallistuvassa jäsenvaltiossa rekisteröidyillä ilma-aluksilla. Tämä rajoitus on merkittävä lääketieteelliseen kelpoisuustodistukseen.
- g) Osallistuvien toimivaltaisten viranomaisten on
 - 1) toimitettava virastolle
 - i) tutkimuskäytäntö ennen sen täytäntöönpanoa;
 - ii) kunkin osallistuvan toimivaltaisen viranomaisen nimetyn yhteyshenkilön yhteystiedot ja pätevyys;
 - iii) dokumentoidut raportit tutkimuskäytännön toimivuuden säännöllisistä arvioinneista;
 - 2) toimitettava hallintoalueellaan toimiville ilmailulääketieteen keskuksille ja ilmailulääkäreille tiedoksi yksityiskohtaiset tiedot tutkimuskäytännöstä ennen sen täytäntöönpanoa.

▼ **M4***Lisäys I***Ohjaamomiehistön lupakirja**

Jäsenvaltion osan FCL mukaisesti myöntämän ohjaamomiehistön lupakirjan on vastattava seuraavia vaatimuksia:

a) Sisältö. Kohdan numero on esitettävä aina kohdan otsikon yhteydessä. Kohdat I–XI ovat ”pysyviä” kohtia ja kohdat XII–XIV ovat ”muuttuvia” kohtia, jotka voivat olla päälomakkeesta erillisessä tai irrotettavassa osassa. Mahdollisen erillisen tai irrotettavan osan on oltava selvästi tunnistettavissa lupakirjan osaksi.

1) Pysyvät kohdat

- I) lupakirjan myöntäjävaltio;
- II) lupakirjalaji;
- III) lupakirjan sarjanumero, joka koostuu lupakirjan myöntäneen valtion YK-maatunnuksesta, jota seuraavat kirjaimet ”FCL” ja arabialaisista numeroista ja/tai latinalaisista aakkosista muodostettu tunnus;
- IV) haltijan nimi (latinalaisilla aakkosilla kirjoitettuna, vaikka kansallisen kielen (kansallisten kielten) kirjainjärjestelmä ei olisi latinalainen);
- IVa) syntymäaika;
- V) haltijan osoite;
- VI) haltijan kansallisuus;
- VII) haltijan allekirjoitus;
- VIII) toimivaltainen viranomainen ja tarvittaessa edellytykset, joiden mukaisesti lupakirja on myönnetty;
- IX) voimassaolo ja lupakirjan antamien oikeuksien todistaminen;
- X) lupakirjan myöntäneen virkailijan allekirjoitus ja myöntämispäivämäärä ja
- XI) toimivaltaisen viranomaisen sinetti tai leima.

2) Muuttuvat kohdat

XII) kelpuutukset ja todistukset: luokka-, tyyppi-, opettajakelpuutukset jne. ja niiden voimassaolon päättymispäivät. Radiopuhelimenhoitajan kelpuus voidaan merkitä lupakirjalomakkeelle tai erilliseen todistukseen;

▼ **M6**

XIII) huomautukset: rajoituksiin liittyvät erityismerkinnät ja oikeuksia koskevat merkinnät, myös kielitaitomerkinnot, lupakirjan automaattista hyväksyntää koskevat huomautukset sekä liitteen II ilma-alusten kelpuutukset, kun niitä käytetään kaupallisessa ilmakuljetuksessa; ja

▼ **M4**

XIV) muut toimivaltaisen viranomaisen vaatimat tiedot (esimerkiksi syntymä-/alkuperäpaikka).

b) Materiaali. Käytettävän paperin tai muun materiaalin on oltava sellaista, ettei tietoja voi muuttaa eikä poistaa tai jossa muutokset ja poistot näkyvät helposti. Lomakkeeseen tehtyjen lisäysten tai poistojen on oltava selvästi toimivaltaisen viranomaisen hyväksymiä.

c) Kieli. Lupakirjat on laadittava kansallisella kielellä (kansallisilla kielillä) ja englanniksi sekä niillä muilla kielillä, jotka toimivaltainen viranomainen katsoo taroituksenmukaisiksi.

▼ **M4**

Etusivu

<p>Toimivaltaisen viranomaisen nimi ja logo (englanniksi ja toimivaltaisen viranomaisen valitsemilla kielillä)</p> <p>EUROPEAN UNION (vain englanniksi)</p> <p>OHJAAMOMIEHISTÖN LUPAKIRJA (englanniksi ja toimivaltaisen viranomaisen valitsemilla kielillä)</p> <p>Annettu osan FCL mukaisesti</p> <p>Tämä lupakirja on ICAOn standardien mukainen, LAPL-lupakirjan ja EIR-kelpuutuksen oikeuksia lukuun ottamatta (englanniksi ja toimivaltaisen viranomaisen valitsemilla kielillä)</p> <p>EASA 141 -lomake, versio 2</p>	<p>Vaatimukset</p> <p>"European Union" poistetaan, jos kyseessä on muu kuin EU:n jäsenvaltio</p> <p>Kunkin sivun koko on 1/8 A4-sivusta</p>
--	---

Sivu 2

I	Myöntäjävaltio	Vaatimukset
III	Lupakirjan numero	Lupakirjan sarjanumeron alussa on aina lupakirjan myöntäjävaltion YK-maatunnus, jota seuraa tunnus ".FCL."
IV	Haltijan suku- ja etunimi	
IVa	Syntymäaika (katso ohjeet)	Päivämäärä merkitään vakiomuodossa eli päivä/kuukausi/vuosi (pp.kk.vvvv).
XIV	Syntymäpaikka	
V	Haltijan osoite: Katu, kaupunki, alue, postinumero	
VI	Kansallisuus	
VII	Haltijan allekirjoitus	
VIII	Lupakirjan myöntänyt toimivaltainen viranomaisen Esimerkiksi: Tämä CPL(A)-lupakirja on myönnetty (kolmas maa) myöntämän ATPL-lupakirjan perusteella	
X	Lupakirjan myöntäneen virkailijan allekirjoitus ja päivämäärä	
XI	Lupakirjan myöntäneen toimivaltaisen viranomaisen sinetti tai leima	

▼ **M4**

Sivu 3

II	Lupakirjalaji, ensimmäinen myöntämispäivä ja maatumus	Lupakirjoista käytetään samoja lyhenteitä kuin osassa FCL (esim. PPL(H), ATPL(A)) Päivämäärä merkitään vakio muodossa eli päivä/kuukausi/vuosi (pp.kk.vvvv).
IX	Voimassaolo: Lupakirjan oikeuksia saa käyttää vain, jos haltijalla on kyseisen oikeuden käyttöön vaadittava voimassa oleva lääketieteellinen kelpoisuustodistus. Lupakirjan haltijan on pidettävä mukanaan kuvallista asiakirjaa tunnistamista varten.	Asiakirjaa ei ole määritelty, mutta passi on riittävä lupakirjan myöntäneen valtion ulkopuolella.
XII	Radiopuhelimenhoitajan kelpuus: Tämän lupakirjan haltija on osoittanut pätevyytensä käyttää ilma-aluksen radiopuhelinlaitteita kielellä (merkitään kieli/kieliet).	
XIII	Huomautukset: Kielitaito: (kieli (kieliet) / taso / voimassaolon päättymispäivä)	Tähän kohtaan merkitään kaikki ICAOn edellyttämät ja EY:n/EU:n direktiiveissä tai asetuksissa vaaditut muut lupakirjaa koskevat tiedot ja oikeudet. Myös kielitaitomerkinnät, niiden taso ja voimassaolon päättymispäivä merkitään tähän. LAPL: LAPL-lupakirjaa ei ole myönnetty ICAOn standardien mukaisesti

Lisäsivut – Vaatimukset

Lupakirjan sivujen 1, 2 ja 3 on oltava tässä kohdassa esitetyn mallin mukaiset. Toimivaltaisen viranomaisen on lisäksi käytettävä yksilöllisesti suunniteltuja sivuja, joilla olevien taulukoiden on sisällettävä vähintään seuraavat tiedot:

- Kelpuutukset, todistukset, merkinnät ja oikeudet;
- Kelpuutusten, opettajakelpuutusten ja tarkastuslentäjän valtuutusten voimassaolon päättymispäivät;
- Lentokokeen tai tarkastuslennon päivämäärät;
- Huomautukset ja rajoitukset (toimintaa koskevat rajoitukset);
- Kentät tarkastuslentäjän valtuutuksen ja/tai opettajakelpuutuksen numerolle ja allekirjoitukselle, tapauksen mukaan;
- Lyhenteet.

Lisäsivut on tarkoitettu toimivaltaisen viranomaisen tai erikseen valtuutettujen opettajien tai tarkastuslentäjien käyttöön.

Merkinnät kelpuutusten tai valtuutusten myöntämisestä tekee toimivaltainen viranomainen. Kelpuutusten tai valtuutusten voimassaolon jatkamisen tai uusimisen voi merkitä toimivaltainen viranomainen tai tähän erikseen valtuutettu opettaja tai tarkastuslentäjä.

Toimintaa koskevat rajoitukset merkitään asianomaista rajoitettua oikeutta vastaavaan ”Huomautukset ja rajoitukset” -kohtaan, esim. mittarilentokoe suoritettu perämiehen kanssa tai opetusoikeudet rajoitettu yhteen ilma-alustyyppiin.

Toimivaltainen viranomainen voi poistaa lupakirjasta kelpuutukset, joiden voimassaoloa ei ole jatkettu.

▼ M1

LIITTEEN VI OSAN ARA lisäys II

EASAn matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen vakiomalli

Osan CC mukaisesti jäsenvaltiossa myönnetyn matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksen on vastattava seuraavia vaatimuksia:

<p>1. MATKUSTAMOMIEHISTÖN KELPOISUUSTODISTUS Myönnetty osan CC mukaisesti</p> <p>2. Numero:</p> <p>3. Myöntäjävaltio:</p> <p>4. Haltijan koko nimi:</p> <p>5. Syntymäaika ja -paikka:</p> <p>6. Kansallisuus:</p> <p>7. Haltijan allekirjoitus:</p> <p>8. Toimivaltainen viranomainen:</p> <p>9. Todistuksen myöntäjä: <i>Virallinen sinetti, leima tai logo</i></p> <p>10. Todistuksen antaneen virkailijan allekirjoitus:</p> <p>11. Myöntämispäivämäärä:</p> <p>12. Todistuksen haltija saa käyttää oikeuksiaan toimia matkustamomiehistön jäsenenä kaupalliseen ilmakuljetustoi- mintaan käytettävässä ilma-aluksessa vain, jos hän täyttää osassa CC asetetut jatkuvaa toimintakuntoisuutta ja voimassa olevaa ilma-alustyyppikohtaista kelpoisuutta koskevat vaatimukset.</p> <p>EASA 142 -lomake, versio 1</p>
--

Ohjeet:

▼ M3

- Matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksessa on oltava kaikki EASA 142 -lomakkeessa esitetyt kohdat siten kuin jäljempänä olevissa kohdissa 1–12 luetellaan ja selitetään.
- Todistuksen koko on joko 105 mm × 74 mm (1/8 A4-sivusta) tai 85 mm × 54 mm, ja käytettävän materiaalin on oltava sellaista, ettei tietoja voida muuttaa eikä poistaa, tai jossa muutokset ja poistot näkyvät helposti.

▼ M1

- Asiakirja on tulostettava englanniksi ja muilla kielillä, jotka toimivaltainen viranomainen katsoo tarkoituksenmukaisiksi.
- Asiakirjan myöntää toimivaltainen viranomainen tai matkustamomiehistön kelpoisuustodistuksia myöntämään hyväksytty organisaatio. Jälkimmäisessä tapauksessa asiakirjassa on viitattava jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntään.
- Matkustamomiehistön kelpoisuustodistus tunnustetaan kaikissa jäsenvaltioissa, eikä asiakirjan vaihtaminen ole tarpeellista työskenneltäessä toisessa jäsenvaltiossa.

- Kohta 1: Otsikko ”MATKUSTAMOMIEHISTÖN KELPOISUUSTODISTUS” ja viittaus osaan CC.
- Kohta 2: Todistuksen numeron alussa on oltava jäsenvaltion YK-maattunnus, jota seuraavat myöntämivuoden vähintään kaksi viimeistä numeroa ja toimivaltaisen viranomaisen määrittämään koodiin perustuva yksilöllinen tunnus/numero (esimerkiksi BE-08-xxxx).
- Kohta 3: Jäsenvaltio, jossa todistus on myönnetty.
- Kohta 4: Haltijan viralliseen henkilötodistukseen merkitty koko nimi (sukunimi ja etunimi).

▼ M1

Kohdat 5 ja 6: Syntymäaika ja -paikka sekä kansallisuus, siten kuin ne on merkitty haltijan viralliseen henkilötodistukseen.

Kohta 7: Haltijan allekirjoitus.

▼ M3

Kohta 8: Todistuksen myöntävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tunnistetiedot, joihin kuuluvat toimivaltaisen viranomaisen koko nimi, postiosoite ja virallinen sinetti, leima tai mahdollinen logo.

▼ M4

Kohta 9: Jos todistuksen myöntää toimivaltainen viranomainen, merkitään ”toimivaltainen viranomainen” sekä virallinen sinetti, leima tai logo. Ainoastaan tässä tapauksessa toimivaltainen viranomainen voi päättää, merkitäänkö sen virallinen sinetti, leima tai logo myös kohtaan 8.

▼ M1

Kohta 10: Todistuksen myöntävää viranomaista tai organisaatiota edustavan virkailijan allekirjoitus.

Kohta 11: Käytetään vakiomuotoista päivämäärää eli päivä/kuukausi/vuosi kaikilla numeroilla (esim. 22/02/2008)

Kohta 12: Sama virke englanniksi ja sen täydellinen ja tarkka käännös muille kielille, jotka toimivaltainen viranomainen katsoo taroituksenmukaisiksi.

LIITTEEN VI OSAN ARA lisäys III

HYVÄKSYTYN KOULUTUSORGANISAATION TOIMILUPA

Euroopan unioni (*)

Toimivaltainen viranomainen

HYVÄKSYTYN KOULUTUSORGANISAATION TOIMILUPA

[TOIMILUVAN NUMERO/TUNNUS]

Komission asetuksen (EU) N:o 1178/2011 ja jäljempänä esitettyjen ehtojen mukaisesti [toimivaltainen viranomainen] vahvistaa, että

[KOULUTUSORGANISAATION NIMI]

[KOULUTUSORGANISAATION OSOITE]

on osan ORA mukaisesti hyväksytty koulutusorganisaatio, jolla on oikeus tarjota osan FCL mukaista koulutusta ja käyttää FSTD-laitteita liitteenä olevan kurssihyväksynnän mukaisesti.

EHDOT:

Tämä toimilupa rajoittuu oikeuteen tarjota koulutusta ja käyttää FSTD-laitteita liitteenä olevan kurssihyväksynnän mukaisesti.

Tämä toimilupa on voimassa, kun hyväksytty organisaatio vastaa noudattaa osan ORA, osan FCL ja muiden sovellettavien asetusten vaatimuksia.

Jos edellä esitetyt ehdot täyttyvät, tämä toimilupa pysyy voimassa, ellei sitä ole luovutettu, korvattu uudella tai rajoitettu ja ellei sen voimassaoloa ole keskeytetty tai sitä ole peruutettu.

Myöntämispäivämäärä:

Allekirjoitus:

[Toimivaltainen viranomainen]

(*) "Euroopan unioni" poistetaan, jos kyseessä on muu kuin EU:n jäsenvaltio
EASA 143 -lomake, versio 1 – sivu 1/2

**HYVÄKSYTYN KOULUTUSORGANISAATION TOIMILUPA
KURSSIN HYVÄKSYNTÄ**

Liite hyväksytyyn koulutusorganisaation toimilupaan numero:

[TOIMILUVAN NUMERO/TUNNUS]

[KOULUTUSORGANISAATION NIMI]

on saanut oikeuden tarjota ja toteuttaa seuraavia osan FCL mukaisia kursseja ja käyttää seuraavia FSTD-laitteita:

Kurssi	Käytettävät FSTD-laitteet, myös kirjaintunnus ⁽¹⁾

⁽¹⁾ sellaisena kuin se ilmoitetaan laitteen hyväksymistodistuksessa

Tämä kurssihyväksyntä on voimassa, jos

- a) hyväksytyyn koulutusorganisaation toimilupaa ei ole luovutettu, korvattu uudella tai rajoitettu eikä sen voimassaoloa ole keskeytetty eikä sitä ole peruutettu, ja
- b) toiminta toteutetaan osien ORA ja FCL sekä muiden sovellettavien asetusten mukaisesti ja tarvittaessa niiden menetelmien mukaisesti, jotka kuvataan osassa ORA vaadituissa organisaation asiakirjoissa.

Myöntämispäivämäärä:

Allekirjoitus: [Toimivaltainen viranomainen]

Jäsenvaltion/EASAn puolesta

EASA 143 -lomake, versio 1 – sivu 2/2

▼ M1*LIITTEEN VI osan ARA lisäys IV***LENTOA SIMULOIVAN KOULUTUSLAITTEEN HYVÄKSYMIS-
TODISTUS****Johdanto**

FSTD:n hyväksymistodistusta varten käytetään EASA 145 -lomaketta. Asiakirjassa on esitettävä FSTD:n tekniset tiedot sekä kyseistä FSTD-laitetta koskevat mahdolliset rajoitukset ja erityisluvut tai -hyväksynnät. Hyväksymistodistus on tulostettava englanniksi ja muilla toimivaltaisen viranomaisen määrittämällä kielellä.

Muunneltavilla FSTD-laitteilla on oltava erillinen hyväksymistodistus kunkin ilma-alustyyppin osalta. Yhteen FSTD-laitteeseen asennetuille eri moottoreille ja laitteille ei vaadita erillisiä hyväksymistodistuksia. Kaikissa hyväksymistodistuksissa on oltava kullekin FSTD-laitteelle yksilöllinen sarjanumero, jota edeltää kirjaintunnus. Kirjaintunnus on hyväksynnän myöntävän toimivaltaisen viranomaisen oma tunnus.

Euroopan unioni (*)
Toimivaltainen viranomainen

LENTOA SIMULOIVAN KOULUTUSLAITTEEN HYVÄKSYMISTODISTUS

NUMERO:

Komission asetuksen (EU) N:o 1178/2011 ja jäljempänä esitettyjen ehtojen mukaisesti [toimivaltainen viranomainen] vahvistaa, että

FSTD [TYYPPI JA KIRJAINNUMERUS],

joka sijaitsee osoitteessa [ORGANISAATION NIMI ja OSOITE],

täyttää osassa OR vahvistetut hyväksyntävaatimukset liitteenä olevan FSTD-spesifikaation ehtojen mukaisesti.

Tämä hyväksymistodistus on voimassa niin kauan kuin kyseinen FSTD-laite ja hyväksymistodistuksen haltija täyttävät osassa OR asetetut sovellettavat vaatimukset, ellei todistusta ole luovutettu tai korvattu uudella ja ellei sen voimassaoloa ole keskeytetty tai sitä ole peruutettu.

Myöntämispäivämäärä:

Allekirjoitus:

(*) "Euroopan unioni" poistetaan, jos kyseessä on muu kuin EU:n jäsenvaltio
EASA 145 -lomake, versio 1 – sivu 1/2

[toimivaltainen viranomainen]

FSTD:N HYVÄKSYMISTODISTUS: [Numero]

FSTD:N TEKNISET TIEDOT

- A. Ilma-alustyyppi tai -versio:
 B. FSTD:n hyväksyntätaso:
 C. Ensisijainen viiteasiakirja:
 D. Näkymäjärjestelmä:
 E. Liikejärjestelmä:
 F. Asennettu moottori:
 G. Asennettu mittaristo:
 H. Asennettu ACAS-järjestelmä:
 I. Windshear:
 J. Lisäominaisuudet:
 K. Rajoitukset:

L. Ohjeet koulutusta, lentokokeita ja tarkastuslentoja varten

CAT I	RVR	m	DH	ft	
CAT II	RVR	m	DH	ft	
CAT III	RVR	m	DH	ft	
(alin vähimmäisarvo)					
LVTO	RVR	m			
Viimeaikainen kokemus					
IFR-koulutus/-tarkastuslento					/
Tyyppikelpuus					
Tarkastuslennot					
Lähestyminen automaattiohjauksella					
Automaattilaskun/laskukiidon ohjauksjärjestelmä					/
ACAS I/II					/
Windshear-varoitussjärjestelmä / ennakointi					/
Säätutka					
HUD/HUGS					/
FANS					
GPWS/EGPWS					/
ETOPS-valmius					
GPS					
Muu					

Myöntämispäivämäärä:

Allekirjoitus:

Jäsenvaltion/EASAn puolesta

EASA 145 -lomake, versio 1 – sivu 2/2

▼ **M3***LIITTEEN VI OSAN ARA lisäys V***ILMAILULÄÄKETIETEEN Keskusten hyväksymistodistus**

**Euroopan unioni⁽¹⁾
Toimivaltainen viranomainen**

ILMAILULÄÄKETIETEEN KESKUKSEN HYVÄKSYMISTODISTUS

NUMERO:

Komission asetuksen (EU) N:o 1178/2011 ja jäljempänä esitettyjen ehtojen mukaisesti [toimivaltainen viranomainen] vahvistaa, että

[ORGANISAATION NIMI]

[ORGANISAATION OSOITE]

on osan ORA mukaisesti hyväksytty ilmailulääketieteen keskus, jonka oikeudet ja toiminnan laajuus esitetään liitteenä olevissa hyväksymisehdoissa.

EHDOT:

1. Tämä hyväksymistodistus rajoittuu sellaiseen toimintaan, joka kuvataan hyväksytyn organisaation käsikirjan hyväksynnän laajuutta käsittelevässä osassa.
2. Hyväksymistodistus edellyttää osassa ORA vaadituissa organisaation asiakirjoissa määritettyjen menettelyiden noudattamista.
3. Tämä hyväksymistodistus pysyy voimassa, jos osan ORA vaatimukset täyttyvät, ellei sitä ole luovutettu tai korvattu uudella ja ellei sen voimassaoloa ole keskeytetty tai sitä ole peruutettu.

Myöntämispäivämäärä Allekirjoitus:

⁽¹⁾ "Euroopan unioni" poistetaan, jos kyseessä on muu kuin EU:n jäsenvaltio
EASA 146 -lomake, versio 1

▼ M1

LIITTEEN VI OSAN ARA lisäys VI

▼ M3

(TYHJÄ SIVU)

*LIITTEEN VI OSAN ARA lisäys VII***ILMAILULÄÄKÄREIDEN HYVÄKSYMISTODISTUKSET**

**Euroopan unioni (*)
Toimivaltainen viranomainen**

ILMAILULÄÄKÄRIN HYVÄKSYMISTODISTUS

HYVÄKSYMISTODISTUKSEN NUMERO/TUNNUS:

Komission asetuksen (EU) N:o 1178/2011 ja jäljempänä esitettyjen ehtojen mukaisesti [toimivaltainen viranomainen] hyväksyy

[ILMAILULÄÄKÄRIN NIMI]

[ILMAILULÄÄKÄRIN OSOITE]

ilmailulääkäriksi.

EHDOT:

1. Hyväksymistodistus rajoittuu niihin oikeuksiin, jotka täsmennetään tämän ilmailulääkärin hyväksymistodistuksen liitteessä.
2. Hyväksymistodistus edellyttää osassa MED säädettyjen täytäntöönpanosääntöjen ja menettelyjen noudattamista.
3. Tämä hyväksymistodistus on voimassa kolme vuotta [xx.yy.zzzz (**)] saakka, jos osan MED vaatimukset täyttyvät, ellei sitä ole luovutettu tai korvattu uudella ja ellei sen voimassaoloa ole keskeytetty tai sitä ole peruutettu.

Myöntämispäivämäärä: xx.yy.zzzz

Allekirjoitus: [Toimivaltainen viranomainen]

(*) "Euroopan unioni" poistetaan, jos kyseessä on muu kuin EU:n jäsenvaltio

(**) Voimassaolon päättymispäivä: päivä/kuukausi/vuosi

ILMAILULÄÄKÄRIN HYVÄKSYMISTODISTUS

Liite ilmailulääkärin hyväksymistodistukseen numero:

OIKEUDET JA TOIMINNAN LAAJUUS

[Ilmailulääkärin nimi ja tutkintonimike] on saanut oikeuden suorittaa ilmailulääketieteellisiä tarkastuksia ja arviointeja alla olevassa taulukossa mainittujen lääketieteellisten kelpoisuustodistusten myöntämiseksi ja myöntää näitä lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia seuraavia tarkoituksia varten:

LAPL-lupakirja.	[kyllä/päivämäärä]
Luokka 2	[kyllä/päivämäärä]
Luokka 1, voimassaolon jatkaminen tai uusiminen	[kyllä/päivämäärä] / [ei]

Myöntämispäivämäärä: xx.yy.zzzz

Allekirjoitus: [Toimivaltainen viranomainen]

▼ **M1***LIITE VII***ORGANISAATIOITA KOSKEVAT VAATIMUKSET LENTOMIEHISTÖN OSALTA****(OSA ORA)**

LUKU GEN

YLEISET VAATIMUKSET*I JAKSO**Yleistä***ORA.GEN.105 Toimivaltainen viranomainen**

a) Tässä osassa toimivaltaisella viranomaisella, joka valvoo

1) organisaatioita, joita hyväksymisvaatimus koskee, tarkoitetaan

- i) sellaisten organisaatioiden osalta, joiden päätoimipaikka on jäsenvaltiossa, kyseisen jäsenvaltion nimeämää viranomaista;
- ii) sellaisten organisaatioiden osalta, joiden päätoimipaikka on kolmannessa maassa, virastoa;

2) FSTD-laitteita, tarkoitetaan

- i) virastoa sellaisten FSTD-laitteiden osalta, jotka
 - sijaitsevat jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella tai
 - sijaitsevat jäsenvaltioiden alueella ja joita käyttävät organisaatiot, joiden päätoimipaikka on kolmannessa maassa;
- ii) niiden FSTD-laitteiden osalta, jotka sijaitsevat jäsenvaltioiden alueella ja joita käyttävät organisaatiot, joiden päätoimipaikka on jäsenvaltiossa, tarkoitetaan sen jäsenvaltion nimeämää viranomaista, jossa laitetta käytävän organisaation päätoimipaikka on, tai virastoa, jos kyseinen jäsenvaltio sitä pyytää.

b) Kun jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella sijaitsevaa FSTD-laitetta käyttää jäsenvaltion hyväksymä organisaatio, viraston on hyväksyttävä tämä FSTD-laitte yhteistyössä sen jäsenvaltion kanssa, joka on hyväksynyt tätä FSTD-laitetta käyttävän organisaation.

ORA.GEN.115 Organisaation hyväksymistodistuksen hakeminen

a) Organisaation hyväksymistodistusta tai voimassa olevan hyväksymistodistuksen muuttamista koskeva hakemus on tehtävä toimivaltaisen viranomaisen määräämässä muodossa ja määräämällä tavalla ottaen huomioon asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen sovellettavat vaatimukset.

b) Ensimmäistä hyväksymistodistusta hakevien on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle asiakirjat, joilla osoitetaan, kuinka ne täyttävät asetuksessa (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöissä asetetut vaatimukset. Kyseisissä asiakirjoissa on kuvattava menettely niiden muutosten toteuttamiseksi, joiden osalta ei vaadita ennakkohyväksyntää, ja niistä ilmoittamiseksi toimivaltaiselle viranomaiselle.

ORA.GEN.120 Vaatimusten täyttämisen menetelmät

a) Organisaatio voi käyttää viraston hyväksymille vaatimusten täyttämisen menetelmille vaihtoehtoisia menetelmiä täyttääkseen asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimukset.

▼ **M1**

- b) Jos organisaatio haluaa käyttää vaihtoehtoista vaatimusten täyttämisen menetelmää, sen on ennen menetelmän täytäntöönpanoa toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle täydellinen kuvaus vaihtoehtoisesta vaatimusten täyttämisen menetelmästä. Kuvauksen on sisällettävä käsikirjoihin tai menetelmin mahdollisesti tarvittavat muutokset ja arviointi, joka osoittaa asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen noudattamisen.

Organisaatio voi panna nämä vaihtoehtoiset vaatimusten täyttämisen menetelmät täytäntöön toimivaltaisen viranomaisen ennakkohyväksynnän perusteella saatuaan tästä kohdan ARA.GEN.120 d alakohdan mukaisen ilmoituksen.

ORA.GEN.125 Organisaation hyväksymisehdot ja oikeudet

Hyväksytyn organisaation on noudatettava organisaation hyväksymistodistuksen liitteenä olevissa hyväksymisehdoissa määritettyjä oikeuksia ja toiminnan laajuutta.

ORA.GEN.130 Organisaatioiden muutokset

- a) Kaikki muutokset, jotka vaikuttavat

- 1) organisaation hyväksymistodistuksen laajuuteen tai hyväksymisehtoihin tai
- 2) kohdan ORA.GEN.200 a alakohdan 1 ja 2 alakohdassa tarkoitetun organisaation hallintojärjestelmän osiin,

edellyttävät toimivaltaisen viranomaisen ennakkohyväksyntää.

- b) Organisaation on haettava toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntää ja saatava se kaikkia sellaisia muutoksia varten, joiden osalta vaaditaan ennakkohyväksyntää asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti. Hakemus on toimitettava ennen kyseisten muutosten tekemistä, jotta toimivaltainen viranomainen voi todeta, että asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimukset edelleen täyttyvät, ja tarvittaessa muuttaa organisaation hyväksymistodistusta ja sen liitteenä olevia hyväksymisehtoja.

Organisaation on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki asiaan kuuluvat asiakirjat.

Muutos voidaan toteuttaa vasta, kun toimivaltaiselta viranomaiselta on saatu virallinen hyväksyntä kohdan ARA.GEN.330 mukaisesti.

Organisaation on toimittava muutosten aikana toimivaltaisen viranomaisen määräämien ehtojen mukaisesti.

- c) Kaikki muutokset, joiden osalta ei vaadita ennakkohyväksyntää, on toteutettava ja niistä on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle tämän hyväksynnän, kohdan ARA.GEN.310 c alakohdan mukaisen menettelyn mukaisesti.

ORA.GEN.135 Voimassa pitäminen

- a) Organisaation hyväksymistodistus pysyy voimassa, jos

- 1) organisaatio täyttää asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimukset ottaen huomioon kohdassa ORA.GEN.150 täsmennetyt poikkeamahavaintojen käsittelyä koskevat säännökset;
- 2) toimivaltaiselle viranomaiselle annetaan pääsy organisaatioon kohdan ORA.GEN.140 mukaisesti, jotta se voi todeta asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimusten edelleen täyttyvän; ja
- 3) hyväksymistodistusta ei luovuteta tai peruuteta.

- b) Kun hyväksymistodistus peruutetaan tai luovutetaan, se on palautettava viipymättä toimivaltaiselle viranomaiselle.

▼ M1**ORA.GEN.140 Pääsy tiloihin ja asiakirjojen tarkastelu**

Asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimusten täytymisen toteamiseksi organisaation on annettava pääsy tiloihin ja ilma-aluksiin sekä mahdollisuus tarkastella asiakirjoja, kirjanpitoa, tietoja, menettelyjä ja muuta hyväksymistodistuksessa tarkoitettun toiminnan kannalta olennaista aineistoa, riippumatta siitä, onko toimintaa siirretty sopimuksella toisen tehtäväksi, sellaisille henkilöille, jotka on valtuuttanut

- a) kohdassa ORA.GEN.105 tarkoitettu toimivaltainen viranomainen tai
- b) kohdan ARA.GEN.300 d alakohdan, kohdan ARA.GEN.300 e alakohdan tai kohdan ARO.RAMP säännösten nojalla toimiva viranomainen.

ORA.GEN.150 Poikkeamahavainnot

Saatuun poikkeamahavaintoja koskevan ilmoituksen organisaation on

- a) määritettävä vaatimusten täyttymättä jäämisen perimmäinen syy;
- b) tehtävä suunnitelma korjaavista toimenpiteistä; ja
- c) osoitettava korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen toimivaltaista viranomaista tyydyttävällä tavalla kyseisen viranomaisen kanssa sovitun ajanjakson aikana kohdan ARA.GEN.350 d alakohdan mukaisesti.

ORA.GEN.155 Välitön reagointi turvallisuusongelmaan

Organisaation on pantava täytäntöön

- a) toimivaltaisen viranomaisen kohdan ARA.GEN.135 c alakohdan mukaisesti määräämät turvallisuustoimenpiteet ja
- b) viraston asiasta julkaisemat pakolliset turvallisuustiedot, mukaan luettuina lentokelpoisuusmääräykset.

ORA.GEN.160 Poikkeamista ilmoittaminen

- a) Organisaation on ilmoitettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 996/2010 ⁽¹⁾ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/42/EY ⁽²⁾ tarkoitetuista onnettomuuksista, vakavista vaaratilanteista ja poikkeamista toimivaltaiselle viranomaiselle ja muille organisaatioille, joille niistä on lentotoiminnan harjoittajan valtion vaatimuksen mukaan ilmoitettava.

▼ M2

- b) Organisaation on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilma-aluksen suunnittelusta vastaavalle organisaatiolle vaaratilanteesta, toimintahäiriöstä, teknisestä viasta, teknisten rajoitusten ylittymisestä ja komission asetuksen (EU) N:o 748/2012 ⁽³⁾ mukaisesti laadittujen käyttöönsoveltuvuutta koskevien tietojen epätarkkuutta, puutteellisuutta tai epäselvyyttä ilmentävästä poikkeamasta sekä muista epätavallisista seikoista, jotka ovat vaarantaneet tai olisivat voineet vaarantaa ilma-aluksen turvallisen toiminnan mutta eivät ole johtaneet onnettomuuteen tai vakavaan vaaratilanteeseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta a alakohdan säännösten soveltamista.

▼ M1

- c) Edellä a ja b alakohdassa tarkoitettut ilmoitukset on tehtävä toimivaltaisen viranomaisen määräämässä muodossa ja määräämällä tavalla, ja niihin on sisällyttävä kaikki organisaation tiedossa olevat tilanteeseen liittyvät tiedot, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen (EU) N:o 996/2010, direktiivin 2003/42/EY, komission asetuksen (EY) N:o 1321/2007 ⁽⁴⁾ ja komission asetuksen (EY) N:o 1330/2007 ⁽⁵⁾ säännösten soveltamista.
- d) Ilmoitukset on tehtävä niin pian kuin se on käytännössä mahdollista ja joka tapauksessa 72 tunnin kuluessa siitä, kun organisaatio on havainnut ilmoituksen aiheena olevan tilanteen, elleivät poikkeukselliset olosuhteet tätä estä.

⁽¹⁾ EUVL L 295, 12.11.2010, s. 35.

⁽²⁾ EUVL L 167, 4.7.2003, s. 23.

⁽³⁾ EUVL L 224, 21.8.2012, s. 1.

⁽⁴⁾ EUVL L 294, 13.11.2007, s. 3.

⁽⁵⁾ EUVL L 295, 14.11.2007, s. 7.

▼ M1

- e) Organisaation on tarvittaessa laadittava seurantaraportti yksityiskohtaisista toimenpiteistä, joita se aikoo toteuttaa estääkseen vastaavanlaiset tapaukset jatkossa, heti kun kyseiset toimet on määritetty. Raportti on laadittava toimivaltaisen viranomaisen määräämässä muodossa ja määräämällä tavalla.

*II JAKSO**Hallinto***ORA.GEN.200 Hallintojärjestelmä**

- a) Organisaation on perustettava, toteutettava ja pidettävä yllä hallintojärjestelmä, johon sisältyvät
- 1) selvästi määritellyt vastuut ja velvollisuudet koko organisaatiossa, myös vastuullisen johtajan suora vastuu turvallisuudesta;
 - 2) kuvaus organisaation yleisistä turvallisuuteen liittyvistä toimintalinjoista ja periaatteista (turvallisuuspolitiikka);
 - 3) organisaation toimintaan sisältyvien ilmailuturvallisuusriskien tunnistaminen, niiden arviointi ja riskien hallinta, mukaan luettuina toimenpiteet riskin lieventämiseksi ja niiden tehokkuuden varmistaminen;
 - 4) henkilöstön tehtävien edellyttämän koulutuksen ja pätevyyden ylläpito;
 - 5) hallintojärjestelmän kaikkien keskeisten prosessien dokumentointi, mukaan luettuna prosessi, jolla varmistetaan henkilöstön tietoisuus vastuustaan, ja dokumentoinnin muutosmenettely;
 - 6) toiminto, jolla valvotaan, että organisaatio täyttää asiaankuuluvat vaatimukset. Vaatimustenmukaisuuden valvontaan on sisällyttävä järjestelmä poikkeamahavaintoja koskevan palautteen antamiseksi vastuulliselle johtajalle, jotta voidaan varmistaa tarvittavien korjaavien toimenpiteiden tehokas toteuttaminen; ja
 - 7) muut lisävaatimukset, joista on säädetty tämän osan ja muiden sovellettavien osien asiaankuuluvissa luvuissa.
- b) Hallintojärjestelmän on vastattava organisaation kokoa sekä sen toiminnan luonnetta ja monipuolisuutta, ja siinä on otettava huomioon toimintaan liittyvät vaarat ja riskit.

▼ M4

- c) Sen estämättä, mitä a kohdassa määrätään, organisaatiossa, joka antaa koulutusta ainoastaan LAPL-, PPL-, SPL- tai BPL-lupakirjoja ja niihin liittyviä kelpuutuksia ja todistuksia varten, edellä a kohdan 3 alakohdassa määritelty turvallisuusriskien hallinta ja a kohdan 6 alakohdassa määritelty vaatimustenmukaisuuden valvonta voidaan toteuttaa organisaation katselmuksella, joka tehdään vähintään kerran kalenterivuodessa. Organisaation on viipymättä ilmoitettava katselmuksen tuloksista toimivaltaiselle viranomaiselle.

▼ M1**ORA.GEN.205 Alihankinta**

- a) Alihankinnalla tarkoitetaan kaikkea organisaation hyväksynnän piiriin kuuluvaa toimintaa, jonka suorittaa joko toinen tällaiseen toimintaan hyväksytty organisaatio tai hyväksymätön organisaatio alihankintatyön teettävän organisaation hyväksynnän nojalla. Kun organisaatio teettää osan toiminnastaan alihankintana tai ostopalveluna, sen on varmistettava, että alihankitut tai ostetut palvelut tai tuotteet ovat sovellettavien vaatimusten mukaisia.
- b) Kun hyväksytty organisaatio tekee osasta toimintaansa alihankintasopimuksen sellaisen organisaation kanssa, jota ei ole hyväksytty tämän osan mukaisesti harjoittamaan kyseistä toimintaa, alihankintatyön tekevä organisaatio toimii alihankintasopimuksen tehneen organisaation hyväksynnän nojalla. Alihankintasopimuksen tehneen organisaation on varmistettava, että toimivaltaiselle viranomaiselle annetaan pääsy alihankintatyötä tekeväan organisaatioon, jotta se voi todeta sovellettavien vaatimusten edelleen täyttyvän.

ORA.GEN.210 Henkilöstövaatimukset

- a) Organisaation on nimitettävä vastuullinen johtaja, jolla on valtuudet varmistaa, että kaikki toiminta voidaan rahoittaa ja toteuttaa sovellettavien vaatimusten mukaisesti. Vastuullinen johtaja on vastuussa tehokkaan hallintojärjestelmän perustamisesta ja ylläpitämisestä.

▼ M1

- b) Organisaation on nimettävä henkilö tai henkilöryhmä, jonka vastuulla on varmistaa, että organisaatio täyttää sovellettavat vaatimukset. Nämä henkilöt vastaavat toiminnastaan viime kädessä vastuulliselle johtajalle.
- c) Organisaatiolla on oltava riittävä henkilöstö, jolla on vaadittava kelpoisuus suunniteltujen tehtävien ja toimintojen suorittamiseen sovellettavien vaatimusten mukaisesti.
- d) Organisaation on pidettävä asianmukaisesti kirjaa henkilöstön kokemuksesta, kelpoisuudesta ja koulutuksesta c alakohdassa asetettujen vaatimusten täyttymisen osoittamiseksi.
- e) Organisaation on varmistettava, että koko henkilöstö tuntee tehtäviensä toteuttamiseen liittyvät säännöt ja menettelyt.

ORA.GEN.215 Tiloja ja välineitä koskevat vaatimukset

Organisaatiolla on oltava tilat ja välineet, joiden avulla kaikki suunnitellut tehtävät ja toiminnot voidaan toteuttaa ja niitä voidaan hallinnoida sovellettavien vaatimusten mukaisesti.

ORA.GEN.220 Tietojen tallentaminen

- a) Organisaation on perustettava tietojen tallennusjärjestelmä, jonka avulla toimintaa koskevat tiedot voidaan asianmukaisesti säilyttää ja luotettavasti jäljittää ja joka kattaa erityisesti kaikki kohdassa ORA.GEN.200 luetellut seikat.
- b) Tietojen tallennusmuoto on määritettävä organisaation menettelyissä.
- c) Tiedot on säilytettävä niin, että ne ovat suojassa vahingoittumiselta, muutoksilta ja varkaudelta.

LUKU ATO

HYVÄKSYTYT KOULUTUSORGANISAATIOT*I JAKSO**Yleistä***ORA.ATO.100 Soveltamisala**

Tässä luvussa määritetään sellaisia organisaatioita koskevat vaatimukset, jotka tarjoavat koulutusta lentolupakirjoja ja niihin liittyviä kelpuuksia ja hyväksymistodistuksia varten.

ORA.ATO.105 Hakeminen

- a) Koulutusorganisaation hyväksymistodistuksen hakijan on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle
 - 1) seuraavat tiedot:
 - i) koulutusorganisaation nimi ja osoite;
 - ii) toiminnan aiottu aloittamispäivämäärä;
 - iii) koulutuspäällikön, lennonopettajien, simulaattorikouluttajien ja teoria-kouluttajien henkilötiedot ja kelpoisuus;
 - iv) niiden lentopaikkojen tai toimipaikkojen nimet ja osoitteet, joissa koulutus toteutetaan;
 - v) luettelo koulutuksessa käytettävistä ilma-aluksista, mukaan luettuna niiden ryhmä, luokka tai tyyppi, rekisteritunnus, omistajat ja tarvittaessa lentokelpoistodistuksen luokka;
 - vi) tarvittaessa luettelo lentoa simuloivista koulutuslaitteista (FSTD-laitteet), joita koulutusorganisaatio aikoo käyttää;

▼ M1

- vii) koulutusorganisaation tarjoaman koulutuksen tyyppi ja sitä vastaava koulutusohjelma; ja
- 2) toiminta- ja koulutuskäsikirjat.
- b) Koelentokoulutusorganisaatiot. Edellä a alakohdan 1 alakohdan iv ja v alakohdan säännöksistä poiketen koelentokoulutusta tarjoavien koulutusorganisaatioiden on toimitettava ainoastaan seuraavat tiedot:
- 1) niiden tärkeimpien lentopaikkojen tai toimipaikkojen nimet ja osoitteet, joissa koulutus toteutetaan; ja
 - 2) luettelo koelentokoulutuksessa käytettävien ilma-alusten tyypeistä tai luokista.
- c) Jos kyseessä on hyväksymistodistuksen muuttaminen, hakijan on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle asiaankuuluvat osat a alakohdassa mainituista tiedoista ja asiakirjoista.

ORA.ATO.110 Henkilöstövaatimukset

- a) Organisaation on nimettävä koulutuspäällikkö. Koulutuspäälliköllä on oltava laaja kokemus opettamisesta hyväksytyin koulutusorganisaation tarjoaman koulutuksen kannalta asiaankuuluvilla aloilla ja hyvät johtamisvalmiudet.
- b) Koulutuspäällikön tehtävänä on
- 1) varmistaa, että annettava koulutus vastaa osan FCL vaatimuksia, ja koelentokoulutuksen osalta varmistaa, että osan 21 asiaankuuluvat vaatimukset täyttyvät ja koulutusohjelma on laadittu;
 - 2) varmistaa teoriakoulutuksen ja ilma-aluksella tai lentoa simuloivalla koulutuslaitteella (FSTD-laite) annettavan lentokoulutuksen yhdistäminen tyydyttävällä tavalla; ja
 - 3) valvoa yksittäisten oppilaiden edistymistä.
- c) Teoriakouluttajilla on oltava
- 1) käytännön ilmailutausta niiltä osa-alueilta, jotka ovat koulutuksen kannalta olennaisia, ja suoritettu opetusmenetelmiä koskeva kurssi; tai
 - 2) aiempaa kokemusta teoriaopetuksesta ja soveltuva teoreettinen tausta siinä oppiaineessa, jossa he antavat teoriakoulutusta.
- d) Lennonopettajilla ja simulaattorikouluttajilla on oltava osassa FCL vaadittu kelpoisuus antamaansa koulutusta varten.

ORA.ATO.120 Tietojen tallentaminen

Seuraavat tiedot on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan koulutuksen päätymisen jälkeen:

- a) tiedot yksittäisille oppilaille annetusta maa-, lento- ja simulaattorikoulutuksesta;
- b) opettajien laatimat yksityiskohtaiset ja säännölliset seurantaraportit arvioiteineen, mukaan luettuina oppilaan edistymisen seuraamiseksi säännöllisesti suoritettavat välitarkastuslennot ja maassa tehtävät kokeet; ja
- c) tiedot oppilaiden lupakirjoista ja niihin liittyvistä kelpuutuksista ja hyväksymistodistuksista, mukaan luettuina lääketieteellisten kelpoisuustodistusten ja kelpuutusten voimassaolon päättymispäivät.

▼ M1**ORA.ATO.125 Koulutusohjelma**

- a) Koulutusohjelma on laadittava jokaista tarjolla olevaa kurssityyppiä varten.
- b) Koulutusohjelman on oltava osan FCL vaatimusten ja koelentokoulutuksen osalta osan 21 asiaankuuluvien vaatimusten mukainen.

ORA.ATO.130 Koulutuskäsikirja ja toimintakäsikirja

- a) Hyväksytyt koulutusorganisaation on laadittava koulutuskäsikirja ja toimintakäsikirja, jotka sisältävät tiedot ja ohjeet, joiden avulla henkilöstö voi suorittaa tehtävänsä ja oppilaat saavat ohjausta kurssivaatimusten täyttämiseksi, ja pidettävä nämä käsikirjat ajan tasalla.
- b) Hyväksytyt koulutusorganisaation on saatettava koulutuskäsikirjassa, toimintakäsikirjassa ja hyväksytyt koulutusorganisaation hyväksymisasiakirjoissa olevat tiedot henkilöstön ja tarvittaessa oppilaiden saataville.
- c) Jos kyseessä on koelentokoulutusta tarjoava hyväksytty koulutusorganisaatio, toimintakäsikirjan on vastattava osassa 21 asetettuja koelentotoiminnan käsikirjan vaatimuksia.
- d) Toimintakäsikirjassa on määrättävä lennonopettajien lentoaikarajoitukset, mukaan luettuina lentotuntien ja lentotyötuntien enimmäismäärät sekä opetustehävien välinen vähimmäislepoaika osan ORO mukaisesti.

ORA.ATO.135 Koulukseen käytettävät ilma-alukset ja FSTD-laitteet**▼ M5**

- a) Hyväksytyt koulutusorganisaation on käytettävä tarjottavan koulutuksen kannalta asianmukaisin laittein varustettuja ilma-aluksia tai FSTD-laitteita.

▼ M1

- b) Hyväksytty koulutusorganisaatio saa tarjota koulutusta FSTD-laitteilla vain, jos se osoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle, että
 - 1) FSTD:n spesifikaatiot ovat kyseisen koulutusohjelman kannalta riittävät;
 - 2) käytettävät FSTD-laitteet vastaavat osan FCL asiaankuuluvia vaatimuksia;
 - 3) jos kyseessä on lentosimulaattori, laite vastaa riittävän hyvin kyseistä ilma-alustyyppiä; ja
 - 4) se on perustanut järjestelmän FSTD-laitteen muutosten riittävää valvontaa varten ja varmistaakseen, että muutokset eivät vaikuta koulutusohjelman riittävytyteen.
- c) Jos lentokokeessa käytettävä ilma-alus on eri tyyppiä kuin näkölentokoulutukseen käytettävä lentosimulaattori, lentokoulutusohjelmasta annettava hyvitys rajoittuu enintään siihen, joka annettaisiin tyyppiin II lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitetta (FNTP II) käytettäessä lentokoneiden osalta ja tyyppiin II tai III lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitetta (FNTP II/III) käytettäessä helikoptereiden osalta.
- d) Koelentokoulutusorganisaatiot. Koelentokoulutukseen käytettävissä ilma-aluksissa on oltava koulutuksen tarkoitukseen sopiva asianmukainen koelentolaitteisto.

ORA.ATO.140 Lentopaikat ja toimipaikat

Tarjotessaan lentokoulutusta ilma-aluksella hyväksytyt koulutusorganisaation on käytettävä sellaisia lentopaikkoja tai toimipaikkoja, joilla on kyseisten lentoliikenteiden koulutukseen soveltuvat alueet ja ominaisuudet, ottaen huomioon tarjottava koulutus ja käytettävän ilma-aluksen luokka ja tyyppi.

▼ M2**ORA.ATO.145 Koulutukseen osallistumisen edellytykset**

- a) Hyväksytyt koulutusorganisaatiot on varmistettava, että oppilaat täyttävät kaikki osissa MED ja FCL asetetut koulutukseen osallistumisen edellytykset tarvittaessa asetuksen (EU) N:o 748/2012 mukaisesti laadittujen käyttöönsoveltuvuustietojen pakollisessa osassa määritetyllä tavalla.
- b) Kun kyseessä ovat koelentokoulutusta tarjoavat hyväksytyt koulutusorganisaatiot, oppilaiden on täytettävä kaikki asetuksen (EU) N:o 748/2012 mukaisesti vahvistetut koulutukseen osallistumisen edellytykset.

▼ M1**ORA.ATO.150 Koulutus kolmansissa maissa**

Jos hyväksytty koulutusorganisaatio on hyväksytty tarjoamaan mittarilentokoulutusta kolmansissa maissa,

- a) koulutusohjelmaan on sisällyttävä lentoharjoittelua jäsenvaltiossa ennen mittarilentokokeen suorittamista ja
- b) mittarilentokoe on suoritettava jäsenvaltiossa.

II JAKSO

Lisävaatimukset hyväksytyille koulutusorganisaatioille, jotka tarjoavat koulutusta CPL-, MPL- ja ATPL-lupakirjoja ja niihin liittyviä kelpuutuksia ja hyväksymistodistuksia varten

ORA.ATO.210 Henkilöstövaatimukset

- a) *Koulutuspäällikkö.* Koelentokoulutusta tarjoavia hyväksytyjä koulutusorganisaatioita lukuun ottamatta nimetyllä koulutuspäälliköllä on oltava laaja kokemus opettamisesta ammattilentäjän lupakirjoja sekä niihin liittyviä kelpuutuksia tai hyväksymistodistuksia varten.
- b) *Päälennonopettaja.* Lennonopetusta tarjoavan hyväksytyt koulutusorganisaatiot on nimettävä päälennonopettaja, joka vastaa lennonopettajien ja simulaattorikouluttajien valvonnasta sekä lento- ja simulaattorikoulutuksen standardisoinnista. Päälennonopettajalla on oltava korkein ammattilentäjän lupakirja ja siihen liittyvät kelpuutukset, jotka tarvitaan annettavaan lentokoulutukseen, sekä opettajakelpuus, johon kuuluu oikeus opettaa vähintään yhtä tarjotuista kursseista.
- c) *Pääteoriakouluttaja.* Teoriakoulutusta tarjoavan hyväksytyt koulutusorganisaatiot on nimettävä pääteoriakouluttaja, joka vastaa kaikkien teoriakouluttajien valvonnasta ja teoriakoulutuksen standardisoinnista. Pääteoriakouluttajalla on oltava laaja kokemus teoriakouluttajana niillä aloilla, jotka ovat olennaisia hyväksytyt koulutusorganisaation tarjoaman koulutuksen kannalta.

ORA.ATO.225 Koulutusohjelma

- a) Koulutusohjelmaan on sisällyttävä lento- ja teoriakoulutuksen jaottelu esitetynä viikoittain tai jaksoittain, luettelo vakioharjoituksista ja yhteenveto opetussuunnitelmasta.
- b) Koulutusohjelman sisältö ja opetusjärjestys määrätään koulutuskäsikirjassa.

ORA.ATO.230 Koulutuskäsikirja ja toimintakäsikirja

- a) Koulutuskäsikirjassa on esitettävä jokaisen koulutusvaiheen vaatimukset, päämäärät ja oppimistavoitteet, jotka oppilaiden on saavutettava, ja siinä on käsiteltävä seuraavat asiat:

— koulutussuunnitelma,

— lentoa edeltävä ohjeistus (briefing) ja lentoharjoitukset,

— tarvittaessa lentokoulutus FSTD-laitteella,

▼ M1

— teoriaopetus.

- b) Toimintakäsikirjassa on annettava asiaankuuluvat tiedot tietyille henkilöstöryhmille, kuten lennonopettajille, simulaattorikouluttajille, teoriakouluttajille sekä lentotoiminnasta ja huollosta vastaavalle henkilöstölle, ja siihen on sisällyttävä yleiset, tekniset, reittikohtaiset ja henkilöstön koulutusta koskevat tiedot.

*III JAKSO**Tietyntyyppistä koulutusta tarjoavia hyväksytyjä koulutusorganisaatioita koskevat lisävaatimukset*

1 luku

Etäopetuskurssi**ORA.ATO.300 Yleistä**

Hyväksytyt koulutusorganisaatio voidaan hyväksyä järjestämään moduuleista koostuvia kurssiohjelmiä etäopetuksen avulla seuraavissa tapauksissa:

- a) moduuleista koostuvat teoriakurssit;
- b) lisäteoriakurssit luokka- tai tyyppikelpuutusta varten tai
- c) hyväksytyt valmistavat teoriakurssit ensimmäistä monimoottorisen helikopterin tyyppikelpuutusta varten.

ORA.ATO.305 Luokkaopetus

- a) Kaikkiin moduuleista koostuvien etäopetuskurssien oppiaineisiin on sisällyttävä myös luokkaopetusta.
- b) Varsinaisen luokkaopetusajan on oltava vähintään 10 prosenttia kurssin koko kestosta.
- c) Tätä varten hyväksytyt koulutusorganisaation päätoimipaikassa tai muissa sopivissa tiloissa on oltava käytettävissä luokkahuoneet.

ORA.ATO.310 Opettajat

Kaikkien opettajien on tunnettava etäopetuskurssiohjelman vaatimukset.

2 luku

Kokonaan simulaattorilla annettava lentokoulutus (ZFTT)**ORA.ATO.330 Yleistä**

- a) Osassa FCL tarkoitettu kokonaan simulaattorilla annettavaa lentokoulutusta koskeva hyväksyntä annetaan ainoastaan hyväksytyille koulutusorganisaatioille, joilla on oikeudet harjoittaa myös kaupallista lentoliikennettä, tai hyväksytyille koulutusorganisaatioille, jotka ovat sopineet erityisjärjestelyistä kaupallisen lentoliikenteen harjoittajien kanssa.
- b) Kokonaan simulaattorilla annettavaa lentokoulutusta koskeva hyväksyntä annetaan ainoastaan, jos lentoliikenteen harjoittajalla on vähintään 90 päivää lentotoimintakokemusta kyseisellä lentokonetyypillä.
- c) Jos kokonaan simulaattorilla annettavaa lentokoulutusta tarjoaa sellainen hyväksytty koulutusorganisaatio, joka on sopinut erityisjärjestelyistä lentoliikenteen harjoittajan kanssa, 90 päivän lentotoimintakokemusta koskevaa vaatimusta ei sovelleta, jos tyyppikouluttajalla, joka osallistuu lisäksi vaadittaviin lentoonlähtiin ja laskuihin osan ORO mukaisesti, on lentotoimintakokemusta kyseisellä lentokonetyypillä.

▼ **M1****ORA.ATO.335 Lentosimulaattori**

- a) Kokonaan simulaattorilla annettavaa lentokoulutusta varten hyväksytyt lentosimulaattorin on oltava toimintakuntoinen hyväksytyt koulutusorganisaation hallintojärjestelmässä asetettujen edellytysten mukaisesti.
- b) Lentosimulaattorin liike- ja näkymäjärjestelmien on oltava täysin toimintakuntoisia kohdassa ORA.FSTD.205 tarkoitettujen FSTD-laitteisiin sovellettavien hyväksyntäspesifikaatioiden mukaisesti.

3 luku

Usean ohjaajan miehistölupakirjaa (MPL) koskevat kurssit**ORA.ATO.350 Yleistä**

Oikeus järjestää MPL-lupakirjan integroituja kursseja ja MPL-kouluttajakursseja annetaan hyväksytyille koulutusorganisaatiolle ainoastaan, jos sillä on myös oikeus harjoittaa kaupallista lentoliikennettä tai se on sopinut erityisjärjestelyistä kaupallisen lentoliikenteen harjoittajan kanssa.

4 luku

Koelentokoulutus**ORA.ATO.355 Koelentokoulutusorganisaatiot**

- a) Hyväksytty koulutusorganisaatio, joka on hyväksytty tarjoamaan koelentokoulutusta luokan 1 tai 2 koelentokelpuutusta varten osan FCL mukaisesti, voi saada laajemmat oikeudet muiden luokkien koelentoja ja muiden luokkien koelentohenkilöstöä koskevan koulutuksen tarjoamista varten edellyttäen, että
- 1) osan 21 asiaankuuluvat vaatimukset täyttyvät ja
 - 2) hyväksytty koulutusorganisaatio ja osassa 21 tarkoitettu organisaatio, jonka palveluksessa nämä henkilöt ovat tai joka aikoo ottaa heidät palvelukseen, ovat sopineet erityisjärjestelyistä.
- b) Koulutuskirjanpitoon on sisällyttävä koulutusohjelmassa vaaditut oppilaiden kirjalliset raportit sekä tarvittaessa koelennon tyyppin kannalta asiaankuuluvien tallennettujen parametrien käsittely ja analysointi.

LUKU FSTD

LENTOA SIMULOIVIA KOULUTUSLAITTEITA (FSTD) KÄYTTÄVIÄ ORGANISAATIOITA KOSKEVAT VAATIMUKSET JA LAITTEIDEN HYVÄKSYNTÄ*I JAKSO****FSTD-laitteita käytäviä organisaatioita koskevat vaatimukset*****ORA.FSTD.100 Yleistä**

- a) FSTD:n hyväksymistodistuksen hakijan on osoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle perustaneensa kohdan ORA.GEN II jakson mukaisen hallintojärjestelmän. Näin varmistetaan, että hakijalla on suoraan tai alihankintasopimuksen kautta valmiudet ylläpitää suorituskykyä, toimintoja ja muita FSTD:n hyväksyntätasoa varten määritettyjä ominaisuuksia ja valvoa FSTD-laitteen asennusta.
- b) Jos hakija on tämän osan mukaisesti myönnetyn hyväksymistodistuksen haltija, FSTD:n spesifikaatiot on esitettävä
- 1) koulutusorganisaation hyväksymistodistuksen ehtoissa tai
 - 2) koulutuskäsikirjassa, jos kyseessä on lentotoimintaluvan haltija.

▼ M1**ORA.FSTD.105 FSTD:n hyväksymistodistuksen voimassa pitäminen**

- a) FSTD:n hyväksynnän voimassa pitämiseksi FSTD:n hyväksymistodistuksen haltijan on suoritettava kaikki hyväksyntätestauksen pääohjeistossa (MQTG) tarkoitetut kokeet, toimintakokeet ja subjektiiviset kokeet vaiheittain 12 kuukauden aikana.
- b) Tulokset on päivättävä, merkittävä analysoiduiksi ja arvioiduiksi ja säilytettävä kohdan ORA.FSTD.240 mukaisesti sen osoittamiseksi, että FSTD:n taso pidetään yllä.
- c) Käyttöön on otettava konfiguraation valvontajärjestelmä hyväksytyyn FSTD-laitteen laitteiston ja ohjelmiston jatkuvan eheyden varmistamiseksi.

ORA.FSTD.110 Muutokset

- a) FSTD:n hyväksymistodistuksen haltijan on perustettava järjestelmä, jonka avulla tunnistetaan, arvioidaan ja toteutetaan sen käyttämien FSTD-laitteiden merkittävät muutokset, ja pidettävä yllä tätä järjestelmää ottaen huomioon erityisesti
 - 1) ilma-aluksen muutokset, jotka ovat olennaisia koulutuksen, lentokokeiden ja tarkastuslentojen kannalta, riippumatta siitä, vaaditaanko niitä lentokelpoisuusmääräyksessä; ja
 - 2) FSTD-laitteen, myös liike- ja näkymäjärjestelmien, muutokset, jotka ovat olennaisia koulutuksen, lentokokeiden ja tarkastuslentojen kannalta, kuten tietojen muutosten tapauksessa.
- b) FSTD-laitteen laitteiston ja ohjelmiston muutokset, jotka vaikuttavat käsitteilyominaisuuksiin, suorituskyykyyn ja järjestelmien toimintaan, tai liike- tai näkymäjärjestelmän merkittävät muutokset on arvioitava, jotta niiden vaikutus alkuperäisiin hyväksymiskriteereihin voidaan määrittää. Organisaation on laadittava muutokset validointikokeisiin, joihin muutoksilla on ollut vaikutusta. Organisaation on testattava FSTD-laite uusien kriteerien mukaisesti.
- c) Organisaation on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle etukäteen merkittävistä muutoksista, jotta voidaan määrittää, ovatko suoritettavat testit tyydyttäviä. Toimivaltainen viranomainen päättää, onko FSTD-laitteen erityisarviointi tarpeellista, ennen kuin sitä voidaan käyttää koulutuksessa muutoksen jälkeen.

ORA.FSTD.115 Asennukset

- a) FSTD:n hyväksymistodistuksen haltijan on varmistettava, että
 - 1) FSTD-laite sijoitetaan sopivaan ympäristöön, jossa se toimii turvallisesti ja luotettavasti;
 - 2) kaikille FSTD-laitteen käyttäjille ja huoltohenkilöstölle annetaan FSTD-laitteen turvallisuutta koskevat ohjeet sen varmistamiseksi, että he ovat tietoisia kaikista FSTD-laitteen turvallisuusvarusteista ja -menetelmistä hätätilanteessa, ja
 - 3) FSTD-laite ja sen asennukset vastaavat paikallisia terveys- ja turvallisuusmääräyksiä.
- b) FSTD-laitteen turvallisuusominaisuudet, kuten hätäpysäytys ja hätävalaistus, on tarkastettava vähintään vuosittain ja tarkastuksista on pidettävä kirjaa.

ORA.FSTD.120 Lisälaitteet

Jos FSTD-laitteeseen on asennettu lisälaitteita, vaikka se ei olisi hyväksynnän kannalta tarpeellista, toimivaltaisen viranomaisen on arvioitava ne varmistakseen, että ne eivät heikennä koulutuksen laatua.

▼ **M1**

II JAKSO

*FSTD:n hyväksyntää koskevat vaatimukset***ORA.FSTD.200 FSTD:n hyväksynnän hakeminen**

- a) FSTD:n hyväksymistodistusta koskevan hakemuksen tekee toimivaltaisen viranomaisen määräämässä muodossa ja määräämällä tavalla
- 1) perusmittarilennon harjoituslaitteen osalta kyseisen laitteen valmistaja;
 - 2) kaikissa muissa tapauksissa organisaatio, joka aikoo käyttää FSTD-laitetta.
- b) Ensimmäistä hyväksyntää hakevien on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle asiakirjat, joilla osoitetaan, kuinka ne aikovat täyttää tässä asetuksessa asetetut vaatimukset. Kyseisiin asiakirjoihin on sisällyttävä menettely, joka on laadittu kohdissa ORA.GEN.130 ja ORA.FSTD.230 asetettujen vaatimusten täyttymisen varmistamiseksi.

ORA.FSTD.205 FSTD-laitteiden hyväksyntäspesifikaatiot

- a) Viraston on annettava asetuksen (EY) N:o 216/2008 19 artiklan mukaisesti hyväksyntäspesifikaatiot, jotka ovat vakiomuotoinen menetelmä sen osoittamiseksi, että FSTD-laitteet täyttävät asetuksen (EY) N:o 216/2008 liitteen III keskeiset vaatimukset.
- b) Hyväksyntäspesifikaatioiden on oltava riittävän yksityiskohtaisia ja täsmällisiä, jotta niillä voidaan osoittaa hakijoille ehdot, joiden nojalla hyväksynät myönnetään.

ORA.FSTD.210 Hyväksymisperusta

- a) FSTD:n hyväksymistodistuksen myöntämisen hyväksymisperusta koostuu seuraavista:
- 1) viraston laatimat sovellettavat hyväksyntäspesifikaatiot, jotka ovat voimassa ensimmäisen hyväksynnän hakemispäivänä;

▼ **M2**

- 2) tarvittaessa asetuksen (EU) N:o 748/2012 nojalla hyväksytyjen käyttösoveltuvuustietojen pakollisessa osassa määritetyt ilma-aluksen hyväksyntätiedot, ja

▼ **M1**

- 3) mahdolliset toimivaltaisen viranomaisen määräämät erityisehdot, jos hyväksyntäspesifikaatioissa ei ole riittäviä tai tarkoituksenmukaisia standardeja FSTD-laitetta varten, koska FSTD-laitteessa on uusia tai erilaisia ominaisuuksia verrattuna laitteeseen, johon sovellettavat hyväksyntäspesifikaatiot perustuvat.
- b) Tätä hyväksymisperustaa sovelletaan jatkossa FSTD-laitteen hyväksyntää uusittaessa, ellei sen luokkaa muuteta.

ORA.FSTD.225 Voimassaoloaika ja voimassa pitäminen

- a) Lentosimulaattorin (FFS), lentokoulutuslaitteen (FTD) tai lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteen (FNPT) hyväksyntä pysyy voimassa, jos
- 1) FSTD-laite ja sitä käyttävä organisaatio täyttävät sovellettavat vaatimukset;
 - 2) toimivaltaiselle viranomaiselle annetaan pääsy organisaatioon kohdan ORA.GEN.140 mukaisesti, jotta se voi todeta asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen vaatimusten edelleen täyttyvän; ja
 - 3) hyväksymistodistusta ei luovuteta tai peruuteta.

▼ M1

- b) Kohdan ARA.FSTD.210 b alakohdan 1 alakohdassa tarkoitettua 12 kuukauden jaksoa voidaan pidentää enintään 36 kuukauteen seuraavissa tapauksissa:
- 1) FSTD-laitteelle on tehty ensimmäinen ja vähintään yksi määräaikaisarviointi, joissa sen on todettu vastaavan hyväksyntäperustaa;
 - 2) FSTD:n hyväksymistodistuksen haltija on suoriutunut hyväksytysti säännöllisistä FSTD-laitteen arvioinneista vähintään edellisten 36 kuukauden ajan;
 - 3) toimivaltainen viranomainen suorittaa kohdan ORA.GEN.200 a alakohdan 6 alakohdassa määritetyn organisaation vaatimustenmukaisuuden valvontajärjestelmän virallisen auditoinnin 12 kuukauden välein; ja
 - 4) organisaation nimeämä riittävän kokenut henkilö arvioi hyväksyntätestioppaan (QTG) säännölliset uusintapainokset ja toteuttaa asiaankuuluvat toimintakokeet ja subjektiiviset kokeet 12 kuukauden välein sekä lähettää toimivaltaiselle viranomaiselle raportin näiden tuloksista.
- c) Perusmittarilennon harjoituslaitteen hyväksyntä pysyy voimassa edellyttäen, että toimivaltainen viranomainen tekee sovellettavan hyväksyntäperustan mukaisuutta koskevan säännöllisen arvioinnin kohdan ARA.FSTD.120 mukaisesti.
- d) Kun hyväksynnästä luovutaan tai se peruutetaan, FSTD:n hyväksymistodistus on palautettava toimivaltaiselle viranomaiselle.

ORA.FSTD.230 Hyväksytyyn FSTD-laitteeseen tehtävät muutokset

- a) FSTD:n hyväksymistodistuksen haltijan on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista FSTD-laitteeseen ehdotetuista muutoksista, joita ovat muun muassa
- 1) suuret muutostyöt;
 - 2) FSTD-laitteen sijainnin muuttuminen ja
 - 3) FSTD-laitteen käytöstä poistaminen.
- b) FSTD:n hyväksyntätason korotusta varten organisaation on haettava toimivaltaiselta viranomaiselta hyväksyntätason korotusta koskevaa arviointia. Organisaation on tehtävä kaikki vaadittua hyväksyntätasoa varten edellytettävät validointikokeet. Aikaisempien arviointien tuloksia ei saa käyttää arvioitaessa FSTD:n suorituskykyä hyväksyntätason korotusta varten.
- c) Kun FSTD-laite siirretään uuteen paikkaan, organisaation on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle asiasta ennen siirron toteutusta ja toimitettava siirtoon liittyvien toimien aikataulu.

Ennen FSTD-laitteen käyttöönottoa uudessa paikassa organisaation on suoritettava vähintään kolmasosa validointikokeista sekä toimintakokeet ja subjektiiviset kokeet varmistaakseen, että FSTD:n suorituskyky vastaa alkuperäistä hyväksyntästandardia. Jäljennös testausasiakirjoista on säilytettävä FSTD:n asiakirjojen kanssa toimivaltaisen viranomaisen tarkastelua varten.

Toimivaltainen viranomainen voi arvioida FSTD-laitteen siirron jälkeen. Arviointi on toteutettava FSTD-laitteen alkuperäisen hyväksyntäperustan mukaisesti.

- d) Jos organisaatio suunnittelee FSTD-laitteen poistamista aktiivisesta käytöstä pitkiksi ajanjaksoiksi, sen on ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle viranomaiselle ja järjestettävä sopivat varmistustoimet ajanjaksolle, jolloin FSTD-laite ei ole käytössä.

Organisaation on sovittava toimivaltaisen viranomaisen kanssa käytöstä poistamista, säilytystä ja uudelleen käyttöön ottamista koskevasta suunnitelmasta sen varmistamiseksi, että FSTD-laite voidaan palauttaa toimintatilaan sen alkuperäisellä hyväksyntätasolla.

▼ M1**ORA.FSTD.235 FSTD:n hyväksynnän siirtäminen**

- a) Kun FSTD-laitetta käytävä organisaatio vaihtuu, uuden organisaation on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle asiasta etukäteen sopiakseen FSTD:n siirtämistä koskevasta suunnitelmasta.
- b) Toimivaltainen viranomainen voi suorittaa arvioinnin FSTD-laitteen alkuperäisen hyväksyntäperustan mukaisesti.
- c) Jos FSTD-laite ei enää vastaa sen alkuperäistä hyväksyntäperustaa, organisaation on haettava uutta FSTD:n hyväksymistodistusta.

ORA.FSTD.240 Tietojen tallentaminen

FSTD:n hyväksymistodistuksen haltijan on tallennettava

- a) kaikki asiakirjat, joilla kuvataan ja todistetaan FSTD-laitteen alkuperäinen hyväksyntäperusta ja -taso FSTD:n käyttöänsä ajan; ja
- b) kuhunkin FSTD-laitteeseen ja vaatimustenmukaisuusvalvontaan liittyvät toistuvat asiakirjat ja raportit vähintään viiden vuoden ajalta.

LUKU AeMC

ILMAILULÄÄKETIETEEN KESKUKSET*I JAKSO**Yleistä***ORA.AeMC.105 Soveltamisala**

Tässä luvussa asetetaan lisävaatimukset, jotka organisaation on täytettävä saadakseen ilmailulääketieteen keskukselle myönnettävän hyväksynnän tai jatkaakseen sen voimassaoloa, jotta se voi myöntää lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia, ensimmäiset luokan 1 lääketieteelliset kelpoisuustodistukset mukaan luettuina.

ORA.AeMC.115 Hakemus

Ilmailulääketieteen keskuksen hyväksymistodistuksen hakijoiden on

- a) täytettävä kohdan MED.D.005 vaatimukset ja
- b) kohdassa ORA.GEN.115 vaadittujen organisaation hyväksyntää varten toimitettavien asiakirjojen lisäksi toimitettava tiedot sidoksistaan tai yhteyksistään sairaaloihin tai lääketieteellisiin laitoksiin erikoislääkärin suorittamia lääkärintarkastuksia varten.

ORA.AeMC.135 Voimassa pitäminen

Ilmailulääketieteen keskuksen hyväksymistodistus myönnetään rajoittamattomaksi voimassaoloajaksi. Se pysyy voimassa, jos todistuksen haltija ja organisaation ilmailulääkärit

- a) täyttävät kohdan MED.D.030 vaatimukset ja
- b) varmistavat jatkuvan kokemuksensa ylläpidon suorittamalla riittävän määrän luokan 1 lääkärintarkastuksia joka vuosi.

*II JAKSO**Hallinto***ORA.AeMC.200 Hallintojärjestelmä**

Ilmailulääketieteen keskuksen on perustettava hallintojärjestelmä, johon sisältyvät kohdassa ORA.GEN.200 tarkoitetut seikat, ja pidettävä yllä tätä järjestelmää; lisäksi sen on perustettava menettelyt

- a) osan MED mukaisia lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia varten ja

▼ M1

- b) lääketieteellisten tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi kaikkina aikoina.

ORA.AeMC.210 Henkilöstövaatimukset

- a) Ilmailulääketieteen keskuksella on oltava
- 1) ilmailulääkäri, joka on nimetty ilmailulääketieteen keskuksen päälliköksi ja jolla on oikeus myöntää luokan I lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia sekä riittävä kokemus ilmailulääketieteestä tehtäviensä suorittamiseksi; ja
 - 2) henkilöstö, johon kuuluu riittävä määrä täysin päteviä ilmailulääkäreitä ja muuta teknistä henkilöstöä ja asiantuntijoita.
- b) Ilmailulääketieteen keskuksen päällikkö vastaa lääkärintarkastusten tulosten arvioinnin koordinoimisesta ja lausuntojen, todistusten ja ensimmäisten luokan I lääketieteellisten kelpoisuustodistusten allekirjoittamisesta.

ORA.AeMC.215 Tiloja ja välineitä koskevat vaatimukset

Ilmailulääketieteen keskuksella on oltava lääketieteellistekniset tilat ja välineet, jotka soveltuvat hyväksytyyn toimialaan kuuluvien oikeuksien käyttämistä varten tarvittavien ilmailulääketieteellisten tarkastusten suorittamiseen.

ORA.AeMC.220 Tietojen tallentaminen

Kohdassa ORA.GEN.200 vaadittujen tietojen lisäksi ilmailulääketieteen keskuksen on

- a) säilytettävä asiakirjat, joissa on tiedot lääketieteellisten kelpoisuustodistusten myöntämisestä, voimassaolon jatkamista tai uusimista varten suoritetuista lääkärintarkastuksista ja arvioinneista ja niiden tuloksista, vähintään 10 vuoden ajan viimeisen tarkastuksen päivämäärän jälkeen; ja
- b) säilytettävä kaikki lääketieteelliset tiedot siten, että niiden luottamuksellisuus varmistetaan kaikkina aikoina.